การปรับตัวทางจิตสังคมและลักษณะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน

ปริญญานิพนธ์

ของ

นพมาศ แซ่เสี้ยว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ตุลาคม 2550

การปรับตัวทางจิตสังคมและลักษณะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน

ปริญญานิพนธ์

ของ

นพมาศ แซ่เสี้ยว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ตุลาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การปรับตัวทางจิตสังคมและลักษณะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต
ของผู้ใหญ่วัยกลางคน

ของ
นพมาศ แซ่เสี้ยว

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
วันที่ ..... เดือนตุลาคม พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ งามตา วนินทานนท์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรพินทร์ ชูชม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ งามตา วนินทานนท์

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรพินทร์ ชูชม)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จรรยา เศรษฐบุตร)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ เรื่อง การปรับตัวทางจิตสังคมและลักษณะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน สามารถดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย และประสบผลสำเร็จไปด้วยดี โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานและบุคลากรดังนี้ คือ

รองศาสตราจารย์ งามตา วนินทานนท์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ได้สละเวลาอย่างมากในการให้ความรู้ คำแนะนำ ตลอดจนการตรวจแก้ไขทุกขั้นตอนของการทำวิจัยอย่างใกล้ชิด และขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์. ดร.อรพินทร์ ชูชม ที่ปรึกษาร่วมที่ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำ ให้ความคิดเห็น และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และรองศาสตราจารย์ ดร. จรรยา เศรษฐบุตร ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณ หน่วยงานราชการ และหน่วยงานเอกชนที่ได้อนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณ ทางสมาคมนักศึกษาคริสเตียนไทยที่ให้การสนับสนุนในเรื่องของการศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือทุกท่านซึ่งมิได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ในด้านต่างๆ อีกหลายด้าน และสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่ช่วยให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จ

นพมาศ แซ่เสี้ยว

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	**บทนำ**.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
	ความสำคัญของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ..... ..	6
2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**.....	8
	คุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน : ตัวแปร ความหมาย และวิธีวัด.....	8
	คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน.....	14
	คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว.....	16
	คุณภาพชีวิตด้านสังคม.....	19
	แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี : รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม	21
	ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริคสัน.....	24
	จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน.....	24
	เอกลักษณ์แห่งตนกับคุณภาพชีวิต.....	28
	ความใกล้ชิดผูกพันกับคุณภาพชีวิต.....	31
	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายกับคุณภาพชีวิต.....	33
	การมองโลกในแง่ดีกับคุณภาพชีวิต.....	38
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนากับคุณภาพชีวิต.....	40
	ลักษณะสถานการณ์กับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน.....	44
	ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส.....	44
	ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร.....	46
	ภาระในครอบครัว.....	48
	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2(ต่อ)	
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน.....	51
จิตลักษณะตามสถานการณ์กับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน.....	53
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม.....	53
ลักษณะทางชีวสังคมกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน.....	57
สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆในงานวิจัย.....	59
นิยามปฏิบัติการ.....	63
สมมติฐานการวิจัย.....	68
3 **วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า**.....	69
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	69
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	81
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	81
4 **ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**.....	83
ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง.....	84
ส่วนที่หนึ่ง :ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ครอบครัวและสังคมในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคน ประเภทต่าง ๆ พิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละ 3 ตัวแปร.....	90
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนของด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม พิจารณาตามระดับของเอกลักษณ์แห่งตนความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายที่แตกต่างกัน.....	90

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

4(ต่อ)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนของด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม พิจารณาตามระดับของการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัวที่แตกต่างกัน..... 120

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนของด้านทำงานครอบครัว และสังคม พิจารณาตามระดับของการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา..... 168

ส่วนที่สอง:ผลการทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมและแต่ละด้าน(การทำงาน ครอบครัว และสังคม) โดยใช้กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม กลุ่มลักษณะสถานการณ์ และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย..... 207

ผลการทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวมและด้านย่อย 3 ด้าน (ด้านทำงาน ครอบครัวและสังคม)ของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้วย กลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ จิตตามสถานการณ์ และจิตลักษณะเดิมเป็นตัวทำนายด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ 234

ส่วนที่สาม:ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ และคุณภาพชีวิตโดยรวม และแต่ละด้าน(ทำงาน ครอบครัว และสังคม) พิจารณาตามระดับลักษณะของชีวสังคมและภูมิหลังที่แตกต่างกัน..... 240

5 **การสรุปและอภิปรายผล**..... 263

การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน1..... 264

การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน2..... 266

การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน3..... 269

การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน4..... 271

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5(ต่อ)	
การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน5.....	273
การสรุปและอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ.....	280
ความสำคัญของสถานการณ์ที่มีต่อคุณภาพชีวิต.....	280
ความสำคัญของจิตลักษณะที่มีต่อคุณภาพชีวิต.....	281
ปัจจัยเชิงเหตุและผลของเอกลักษณ์แห่งตน.....	285
ปัจจัยเชิงเหตุและผลของการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ.....	285
ลักษณะของกลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้อง.....	287
ข้อดีและข้อจำกัดของงานวิจัย.....	289
ข้อเสนอแนะ.....	291
บรรณานุกรม.....	293
ภาคผนวก	301
ภาคผนวก ก เครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย.....	302
ภาคผนวก ข ตารางการแสดงการวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียด.....	330
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	429

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ระดับเศรษฐกิจของครอบครัว.....	59
2	การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย	82
3	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิต ด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย.....	92
4	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิต ด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย.....	102
5	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิต ด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสร้างขยาย.....	113
6	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิต ด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว.....	122
7	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิต ด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว.....	137
8	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิต ด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว.....	154
9	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิต ด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุน ทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา.....	172
10	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิต ด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุน ทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา.....	181

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง **หน้า**

11 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา..... 191

12 ปริมาณการทำนายและลำดับความสำคัญของตัวแปรในการทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านรวม โดยมีจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมลักษณะสถานการณ์ และจิตตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนายในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 14 กลุ่มด้วยวิธีถดถอยพหุคุณแบบเป็นขั้น (Stepwise)..... 212

13 ปริมาณการทำนายและลำดับความสำคัญของตัวแปรในการทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านทำงาน โดยมีจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมลักษณะสถานการณ์ และจิตตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนายในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 14 กลุ่มด้วยวิธีถดถอยพหุคุณแบบเป็นขั้น (Stepwise)..... 217

14 ปริมาณการทำนายและลำดับความสำคัญของตัวแปรในการทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านครอบครัว โดยมีจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมลักษณะสถานการณ์ และจิตตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนายในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 14 กลุ่มด้วยวิธีถดถอยพหุคุณแบบเป็นขั้น (Stepwise)..... 225

15 ปริมาณการทำนายและลำดับความสำคัญของตัวแปรในการทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านสังคม โดยมีจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมลักษณะสถานการณ์ และจิตตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนายในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 14 กลุ่มด้วยวิธีถดถอยพหุคุณแบบเป็นขั้น (Stepwise)..... 232

16 ผลการทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวมและด้านย่อย 3 ด้าน (ด้านทำงาน ครอบครัว และสังคม)ของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้วยกลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ จิตตามสถานการณ์ และจิตลักษณะเดิม เป็นตัวทำนายด้วยวิธีถดถอยพหุคุณแบบมีลำดับ (Hierarchical Multiple Regression)..... 238

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง **หน้า**

17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ จิตตามสถานการณ์ และคุณภาพชีวิตโดยรวม และด้านย่อย 3 ด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม) ของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณา ตามเพศ การศึกษา และอายุงานในอาชีพตามตัวแปร ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย..... 242

18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ จิตตามสถานการณ์ และคุณภาพชีวิตโดยรวม และด้านย่อย 3 ด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม) ของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณา ตามอายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และการศึกษาตามตัวแปร ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย..... 249

19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ จิตตามสถานการณ์ และคุณภาพชีวิตโดยรวม และด้านย่อย 3 ด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม) ของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณา ตามเพศ อายุ และฐานะทางเศรษฐกิจตามตัวแปร ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย..... 257

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	แสดงแผนภาพรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม……..	22
2	แสดงแผนภาพพัฒนาการ 8 ขั้นตามทฤษฎีพัฒนาการจิตสังคมของอีริคสัน……..	26
3	แสดงแผนภาพลักษณะ 7 ด้านของการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (McAdam & Aubin, 1992) ตามทฤษฎีของอีริคสัน.....	35
4	แสดงภาพความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	62
5	ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ตามระดับเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิด และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายในกลุ่มตัวอย่างรวม.....	94
6	ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ตามระดับเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิด และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายในกลุ่มตัวอย่างรวม.....	105
7	ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านสังคม ตามระดับเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิด และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายในกลุ่มตัวอย่างรวม.....	115
8	ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ตามระดับมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ และภาระในครอบครัวในกลุ่มตัวอย่างรวม.....	124
9	ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ตามระดับมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ และภาระในครอบครัวในกลุ่มตัวอย่างรวม.....	139
10	ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านสังคม ตามระดับมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ และภาระในครอบครัวในกลุ่มตัวอย่างรวม.....	156
11	ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ตามระดับการรับรู้สนับสนุนทางสังคมฯ รับรู้ความสามารถของตนฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนาในภาคเอกชน.....	177
12	ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ตามระดับการรับรู้สนับสนุนทางสังคมฯ รับรู้ความสามารถของตนฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนาในกลุ่มรวม.....	183
13	ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านสังคม ตามระดับการรับรู้สนับสนุนทางสังคมฯ รับรู้ความสามารถของตนฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนาในกลุ่มรวม.....	193
14	สรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานที่ 1	265
15	สรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานที่ 2	267
16	สรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานที่ 3	270
17	สรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานที่ 4	272
18	สรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานที่ 5 (ด้านทำงาน)	274

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

19 สรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานที่ 5 (ด้านครอบครัว) 275
20 สรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานที่ 5 (ด้านสังคม)..... 277
21 สรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานที่ 5 (ด้านรวม) 278
22 ภาพปัจจัยเชิงเหตุและผลของเอกลักษณ์แห่งตน..... 284
23 ภาพปัจจัยเชิงเหตุและผลของการรับรู้การจัดการกับความเครียดฯ 286

การปรับตัวทางจิตสังคมและลักษณะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน

บทคัดย่อ

ของ

นพมาศ แซ่เสี้ยว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ตุลาคม 2550

นพมาศ แซ่เสี้ยว. (2550). *การปรับตัวทางจิตสังคมและลักษณะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์งามตา วนินทานนท์,รองศาสตราจารย์ ดร.อรพินทร์ ชูชม.

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเภทศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบ (Correlational - Comparative Study) มุ่งวิจัยปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตโดยรวมและแต่ละด้าน (ด้านทำงาน ครอบครัวและสังคม) โดยมีจุดมุ่งหมายในการวิจัยที่สำคัญ 4 ประการ คือ *ประการแรก* เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของพัฒนาการทางจิตสังคมขั้นที่ 5 ขั้นที่ 6 และขั้นที่7 ตามทฤษฎีของอีริคสันว่าเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของบุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนมากเพียงใด ในผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทต่างๆ *ประการที่สอง* เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะกับกลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ว่าเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนมากเพียงใด ในผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทต่างๆ *ประการที่สาม* เพื่อแสวงหาตัวทำนายสำคัญและปริมาณการทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนโดยใช้ตัวแปรในกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม จิตลักษณะตามสถานการณ์ และลักษณะสถานการณ์เป็นตัวทำนาย และ*ประการที่สี่* เพื่อค้นหาว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทใดที่มีคุณภาพชีวิตด้านต่างๆในปริมาณน้อย (ซึ่งจัดเป็นกลุ่มเสี่ยง)และปัจจัยเชิงสาเหตุ

กรอบแนวคิดในการศึกษาสาเหตุประเภทต่างๆของคุณภาพชีวิตโดยรวมและแต่ละด้าน(การทำงาน ครอบครัวและสังคม) มีพื้นฐานมาจากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม(Interactionism Model) นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาสาเหตุทางจิตลักษณะ ใช้ตัวแปรจากทฤษฎีอื่นอีก เช่น ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริคสัน โดยศึกษาพัฒนาการในขั้นที่ 5 การมีเอกลักษณ์แห่งตน (Ego-Identity) ขั้นที่ 6 ความใกล้ชิดผูกพัน (Intimacy) ขั้นที่ 7 การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (Generativity)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนชายและหญิง สมรสแล้วมีบุตรอย่างน้อย 1 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55) ทำงานในหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานเอกชน มีอายุเฉลี่ย 43 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับอนุปริญญาถึงปริญญาตรี (ร้อยละ 66.7) มีอายุการทำงานในอาชีพเฉลี่ย 20 ปี จำนวนทั้งสิ้นรวม 645 คน

ตัวแปรอิสระหลักในการวิจัยมี 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม รวม 5 ตัวแปร คือ เอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การมองโลกในแง่ดี และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา 2)กลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ ประกอบด้วย 5 ตัวแปร คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ภาระในครอบครัว และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน 3)กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน จากครอบครัว หรือจากสังคมแวดล้อม ส่วนกลุ่มตัวแปรตามประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ คุณภาพชีวิตด้านทำงาน คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว คุณภาพชีวิต

ด้านสังคม และคุณภาพชีวิตโดยรวม รวมทั้งยังมีกลุ่มตัวแปรด้านลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง ซึ่งใช้ในการแบ่งกลุ่มย่อย เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียด

เครื่องมือวัดตัวแปรในการศึกษานี้เป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) จำนวน 15 แบบวัด โดยได้มีการหาคุณภาพรายข้อเพื่อคัดเลือกข้อที่มีมาตรฐานสูงตลอดจนมีการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแต่ละฉบับ แบบวัดแต่ละฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าระหว่าง .75 ถึง .94

สมมติฐานในการวิจัยนี้มี 5 ข้อ ซึ่งมีพื้นฐานในการตั้งสมมติฐานมาจากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม สถิติที่ใช้ทดสอบมี 3 ประเภท ได้แก่ 1)การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-Way Analysis of Variance) เมื่อพบปฏิสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญ ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' 2) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) 3) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (Hierarchical Multiple Regression Analysis) เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ได้ทำทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม ซึ่งแบ่งตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ การวิจัยยังได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของผู้ใหญ่วัยกลางคนที่จัดว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงอีกด้วย

ผลการวิจัยที่สำคัญมี 4 ประการ ดังนี้

ประการแรก ความสำคัญของจิตลักษณะเดิมที่มีต่อคุณภาพชีวิต พบผลดังนี้ *1)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีความใกล้ชิดผูกพันสูง และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง* เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน(ทำงาน ครอบครัวและสังคม)มากกว่าผู้ที่มีจิตลักษณะ 3 ด้านต่ำ พบผลเช่นนี้ในกลุ่มตัวอย่างรวม พบอีกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ความใกล้ชิดผูกพันสูงและการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง มีคุณภาพชีวิต 2 ด้าน(การทำงาน และครอบครัว) มากกว่าผู้ที่มีจิตลักษณะ 3 ด้านต่ำ พบในกลุ่มชาย กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง และกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจสูง และพบในกลุ่มรวมอีกว่าผู้ใหญ่ที่มีการปรับตัวการสร้างขยายสูง มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 2ด้าน (ครอบครัว และสังคม)มากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ *2)ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก* เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน(ด้านทำงาน ครอบครัว และสังคม) มากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย พบในกลุ่มตัวอย่างรวม และยังพบผลเช่นนี้อีกในกลุ่มรวม กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ซึ่งเป็นผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจในครอบครัวว่าดีมากและมีภาระในครอบครัวมาก *3)ผู้ใหญ่ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก* เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 3 ด้าน(ทำงาน ครอบครัวและสังคม) มากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย พบในกลุ่มรวม ความสำคัญของสถานการณ์ที่มีต่อคุณภาพชีวิต พบผลดังนี้ *4)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก* เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตใน 3 ด้าน(ทำงาน ครอบครัว และสังคม)มากกว่าผู้ที่รับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนน้อย พบในกลุ่มรวม และพบอีกว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนที่รับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 2 ด้าน(ทำงาน และสังคม) มากกว่าผู้ที่รับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนน้อย พบในกลุ่มผู้ใหญ่ที่ทำงานในหน่วยงานเอกชน ผู้ซึ่งรับรู้ความสามารถของ

ตนในการจัดการกับความเครียดได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก *5)<u>พบว่าผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้ว่าสภาพเศรษฐกิจครอบครัวดีมาก</u>* เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 2 ด้าน(ครอบครัว และสังคม) มากกว่าผู้ใหญ่ที่รับรู้ว่าครอบครัวมีสภาพเศรษฐกิจดีน้อย พบในกลุ่มชายผู้ซึ่งมีการมองโลกในแง่ดีมาก แต่มีภาระในครอบครัวมาก และพบอีกว่าในหมู่ผู้ที่รับรู้ว่าสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวดีน้อย มีคุณภาพชีวิต 2 ด้าน(ครอบครัวและสังคม)มากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจดีมาก พบในกลุ่มรวมและกลุ่มการศึกษาระดับปานกลาง ซึ่งเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย *6)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีภาระในครอบครัวน้อย* เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 3 ด้าน(ทำงาน ครอบครัวและสังคม)มากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก พบในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูง ผู้ซึ่งมีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวน้อย

<u>ประการที่สอง</u> เมื่อนำกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตตามสถานการณ์เข้าร่วมด้วยกัน เป็น 11 ตัวแปร สามารถทำนายคุณภาพชีวิตแต่ละด้านได้ชัดเจนดังนี้ 1)ทำนาย<u>คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน</u>ได้ 69.9% ในกลุ่มรวม และทำนายได้สูงสุด 75.0% ในกลุ่มผู้ที่ทำงานในหน่วยงานเอกชน มีตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการมองโลกในแง่ดี 2)ทำนาย<u>คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว</u>ได้ 64.7% ในกลุ่มรวม และทำนายได้สูงสุด 80.4% ในกลุ่มผู้มีระดับการศึกษาสูง มีตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เอกลักษณ์แห่งตน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร การมองโลกในแง่ดี และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ 3)ทำนาย<u>คุณภาพชีวิตด้านสังคม</u>ได้ 73.6% ในกลุ่มรวม และทำนายได้สูงสุด 82.4% ในกลุ่มผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัว มีตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ และการมองโลกในแง่ดี และ 4)ทำนาย<u>คุณภาพชีวิตโดยรวม</u>ได้ 84.9% ในกลุ่มรวม และทำนายได้สูงสุด 87.5% ในกลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลาง (36-45ปี) มีตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา อาจกล่าวได้ว่ามีจิตลักษณะ 2 ด้านเป็นตัวทำนายที่สำคัญของคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน คือเอกลักษณ์แห่งตนเป็นตัวทำนายลำดับแรกที่ทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวม คุณภาพชีวิตด้านทำงาน และคุณภาพชีวิตด้านสังคม และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดเป็นตัวทำนายลำดับที่สองที่ทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวม และคุณภาพชีวิตด้านสังคม

<u>ประการที่สาม</u> เมื่อนำตัวแปรกลุ่มสถานการณ์ 5ตัวแปร ตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1ตัวแปร และตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม 5ตัวแปร เข้าสู่สมการทำนายเป็น 3 ขั้นตอน ปรากฏผลว่าตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์คือ การรับรู้การจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงานครอบครัวและสังคม สามารถเพิ่มอำนาจพยากรณ์คุณภาพชีวิตแต่ละด้าน (ทำงาน ครอบครัว สังคม และด้านรวม) จากปริมาณที่กลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์เคยทำนายได้อีก 20.5 %,15.0%, 16.7%,และ 22.8%ตามลำดับ) จากนั้นเมื่อนำกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิมเข้าร่วมทำนายคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน(ทำงาน ครอบครัว สังคมและด้านรวม) ก็ยังสามารถเพิ่มอำนาจพยากรณ์ได้อีก

(29.5%, 13.7%, 18.8% และ24.2% ตามลำดับ) ผลดังกล่าวจึงเป็นหลักฐานที่ยืนยันถึงบทบาทสำคัญของตัวแปรจิตลักษณะเดิมและจิตลักษณะตามสถานการณ์ในการร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน(ทำงาน ครอบครัว สังคม และด้านรวม)

ประการที่สี่ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรก เนื่องจากมีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน(ทำงาน ครอบครัว สังคมและด้านรวม)ในปริมาณน้อย ได้แก่ ผู้ใหญ่วัยกลางคนกลุ่มที่อายุมาก (46 - 59ปี) มีการศึกษาระดับปานกลาง (อนุปริญญาหรือปวส.ถึงปริญญาตรี) ทำงานในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ หรือ มีอายุการทำงานปานกลาง(8-20ปี) ปัจจัยเชิงสาเหตุ(ปัจจัยปกป้อง)ที่ช่วยสร้างเสริมการมีคุณภาพชีวิตแต่ละด้านของผู้ใหญ่วัยกลางคน คือ การบรรลุเอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ การมองโลกในแง่ดี และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติเพื่อพัฒนา

ประการแรก พบผลที่เด่นชัดในการวิจัยครั้งนี้เกี่ยวข้องกับขั้นของพัฒนาการทางจิตสังคมตามทฤษฎีของอีริคสัน 3 ขั้น ได้แก่ เอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในการวิจัยพบว่าจิตลักษณะ 3 ด้านเป็นตัวทำนายที่สำคัญของคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน (ทำงาน ครอบครัว สังคม และด้านรวม) จึงเสนอให้มีการพัฒนาจิตลักษณะ 3 ด้านในผู้ใหญ่วัยกลางคนเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนต่อไป อย่างไรก็ตาม เอกลักษณ์แห่งตน เป็นขั้นพัฒนาการทางจิตสังคมที่สำคัญในวัยรุ่นตอนกลางถึงวัยรุ่นตอนปลาย (13ปีขึ้นไป) ดังนั้นจึงเสนอให้มีการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนให้เข้มแข็งในวัยรุ่นไทยเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะพัฒนาไปสู่จิตลักษณะความใกล้ชิดผูกพันในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นและการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคน และประการที่สอง สำหรับกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคน กลุ่มที่มีความเสี่ยงมากที่สุด คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนกลุ่มที่อายุมาก(46 - 59ปี) มีการศึกษาระดับปานกลาง (อนุปริญญาหรือปวส.ถึงปริญญาตรี) ทำงานในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ หรือ มีอายุการทำงานปานกลาง ในการพัฒนานั้นสิ่งแรกที่ต้องพัฒนาคือ การสร้างเสริมจิตลักษณะด้านเอกลักษณ์แห่งตนก่อน แล้วจึงพัฒนาในส่วนของจิตลักษณะด้านการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย พัฒนาทักษะด้านความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ และการมองโลกในแง่ดี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ประการแรก ควรมีการวิจัยโดยใช้สถิติขั้นสูง เช่น วิธีการวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) เพื่อพิสูจน์ความต่อเนื่องเชื่อมโยงระหว่างพัฒนาการทางจิตสังคม 3 ขั้น ได้แก่ ความมีเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย และปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของพัฒนาการทางจิตสังคม 3 ขั้นนี้ และประการที่สอง พบว่ามีกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนบางกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีมองโลกในแง่ดีมาก ภาระในครอบครัวน้อย แต่รับรู้สภาพเศรษฐกิจดีน้อย ก็ยังคงมีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวและสังคมมากได้ ผู้ใหญ่กลุ่มนี้อาจมีวิถีดำเนินชีวิตใกล้เคียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงน่าสนใจที่จะศึกษาจิตลักษณะและสถานการณ์อื่นๆเพิ่มเติมเพื่อสามารถเข้าใจบุคคลประเภทนี้ได้ดีขึ้น

THE PSYCHOSOCIAL ADJUSTMENT AND SITUATIONAL CONDITIONS AS CORRELATES OF THE QUALITY OF LIFE IN MIDLIFE ADULTHOOD.

AN ABSTRACT

BY

NOPAMAS SAESIEW

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Sciences Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University
October 2007

Nopamas Saesiew. (2007) *The psychosocial adjustment and situational conditions as correlates of the quality of life in midlife adulthood.* Master thesis, M.S. (Applied Behavioral Sciences Research). Bangkok : Graduated School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Ngamta Vanindananda, Assoc. Prof. Dr. Orapin Choochom.

This correlational-comparative study aims at investigating major causal factors of each area of quality of life (career, family, and social life) and quality of life as a whole in the groups of midlife adults. The study has 4 important purposes: the first is to study interactions of stage 5, 6 and 7 of psychosocial development in Erikson's theory, to see how much they are relevant to the quality of life of midlife adults of various groups; the second is to study the interaction between the independent variable groups and situational variable groups, to see how much it relates to the quality of life of midlife adults of various groups; the third is to find the significant predictors and the quantity prediction of the quality of life of midlife adults by employing the variables in the groups of psychological traits, psychological-situational characteristics, and situational characteristics as the predictors; and the fourth is to find out what types of midlife adults that have low quality of life in many areas (who are the risk groups) and the protective factors.

The framework for the causal factors of quality of life, holistic and sectional (career, family, and social life), is based on the Interactionism Model. Moreover, this research also studies the psychological causal factors by employing the variables from other theories, for example, Psychosocial Development Theory by Erikson, by studying the 5th stage - Ego-Identity, the 6th stage -Intimacy, and the 7th stage -Generativity.

The samples employed in this research are 645 men and women in midlife adulthood, married with at least one child. Most of them are women (55%), employees of government organizations, state enterprises and private sectors. The average age is 43. Most of them finished diploma and bachelor degree of higher education (66.7%). Average years employed in the career is 20 years.

There are three groups of main independent variables: 1) the group of 5 psychological-trait and behavioral variables, which are: ego-identity, intimacy, generativity, optimism, and religious life style. 2) the group of 5 situational variables, which are: the relationship of the couples, the relationship between parents and children, the perceived family economy, the family burden, and the perceived social support from friends. 3) one psychological-state variable which is the perceived internal locus of control in managing

stress from career, family and social life. There are four dependent variables, which are the quality of life in the aspects of career, family, social life, and the quality of life as a whole. In addition, there are also the biosocial characteristic and family background variables which are used in division of sub-groups in order to analyze the data in detail.

The tools employed to measure the variables in the study are 15 summated-rating scales. The quality of each item has been tried out so that the items that have high standard are selected to be used. The reliability of each scale is also evaluated. The α-coefficient is between 0.75-0.94.

The five hypotheses of this study based on the hypotheses from interactionism model. Three types of statistics employed are: 1) Three-Way Analysis of Variance when interaction is found significant to the pair average comparisons by Scheffe's method; 2) Stepwise Multiple Regression Analysis; 3) Hierarchical Multiple Regression Analysis. In order to apply the result of this study in the future, the data analysis has been done both as a whole and 14 subgroups, according to biosocial characteristic and family background variables of the adults.

The four major results of the study are as the following:

Firstly, it was found that psychological traits significantly affect the quality of life. 1) *the midlife adults with high ego-identity, high intimacy, and high generativity* have higher quality of life in each area (career, family, and social life) than those with low psychological traits. This result was found in the whole samples. Moreover, in the group that are male, the group with high education, and the group with high economic status, it was found that adults with high ego-identity, high intimacy and high generativity have higher quality of life in two areas (career and family) than those with low psychological traits. For the whole sample group, it was also found that *the adults with high generativity* have higher quality of life in two areas (family and social life) than those with low generativity. 2) In the whole samples and the groups with high education as well as with perceived very good family economy but great family burden, *adults with high optimism* have higher quality of life in each area (career, family, and social life) than those with low optimism. 3) In the whole sample group, *adults with high religious life style* have higher quality of life in each area (career, family, and social life) than those with low religious life style.

Moreover, it was found that social situations significantly affect the quality of life. 4) In the whole sample group, *adults with high perceived social support from friends* have higher quality of life in each area (career, family, and social life) than those with low

perceived social support from friends. In addition, it was found that in the group of private sector employees who have high perceived internal locus of control in managing stress and with high religious life style, midlife adults with high perceived social support from friends have higher quality of life in two areas (career and family) than those with low perceived social support from friends. 5) It was found that in the group of male with great optimism and high family burden, *adults with high perceived very good family economy* have higher quality of life in each area (career, family, and social life) than those with low perceived good family economy. It was also found that in the whole sample group and the group with averaged education who have high optimism and low family burden; adults with low perceived family economy have higher quality of life in the areas of family and social life than those with high perceived family economy. 6) It was found that in the group of those with high education, low optimism and low perceived family economy, *adults with low family burden* have higher quality of life than those with high family burden.

Secondly, when combine the groups of variables of psychological traits, social situational conditions and psychological-state together, there are 11 variables. These variables can definitely predict each area of quality of life as the following. 1) It can predict *the quality of life in the area of career* 69.9% in the whole sample group. It can predict highest at 75.0% in the group of private sector employees. The following are the major predictive variables listed from the greatest to the least: ego-identity, perceived social support from friends and optimism. 2) *The quality of life in the area of family* can be predicted 64.7% in the whole sample, and highest 80.4% in the group of those with high education. The following are the major predictors listed from the greatest to the least: ego-identity, parents and children relationship, optimism, and perceived internal locus of control in managing stress. 3) *The quality of life in the area of social life* can be predicted 73.6% in the whole samples and highest 82.4% in the group without chronic disease. The following are the major predictors listed from the greatest to the least: religious life style, perceived internal locus of control in managing stress, and optimism. 4) *The quality of life as a whole* can be predicted 84.9% in the whole samples and highest 87.5% in the middle age range group (36-45). The following are the major predictors listed from the greatest to the least: ego-identity, perceived internal locus of control in managing stress, and religious life style. It can be concluded that: the first important psychological trait predictor of the quality of life as a whole, of the area of career, and of the area of social life, of midlife adults, is ego-identity, while the perceived internal locus of control in managing stress is the second important predictor of the quality of life as a whole and of the area of social life.

Thirdly, when five social situational variables, one psychological state variable and five psychological variables are brought into the three-step prediction equations, it was found that psychological state variable, i.e., perceived internal locus of control in managing stress, increases the capacity of quality of life prediction in each area (career, family, and social life) and as a whole, formerly the group of social situational variables can predict 20.5%, 15.0%, 16.7%, and 22.8% successively. However, when the group of psychological variables is brought into the equations to predict each area and the whole of the quality of life the prediction capacity increases to 29.5%, 13.7%, 18.8%, and 24.2% successively. Such results confirm the important roles of psychological variables and psychological state variables in explaining the shifting quality of life in each area and as a whole.

Fourthly, the results of the study indicate that the group of midlife adults that have low quality of life in each area (career, family, and social life) and as a whole, so called "risky group", should be the first to be developed. This group consists of midlife adults of older age (46-59) who have middle level of education (diploma – bachelor degree) and work in the government organizations/state enterprises or have middle length of employment (8-20 years). The protective factors that help build up quality of life in each area are: ego-identity, perceived internal locus of control in managing stress, optimism, and religious life style.

Suggestions for development from the study are the following:

First, the vivid results in this study are related to the state of psychosocial development according to Erikson's theory: ego-identity, intimacy, and generativity. The study finds that three psychological traits are the important predictors of quality of life in each area (career, family, and social life) and as a whole. Therefore, the three psychological traits should be developed in the midlife adults so that these would be the basis to further develop their quality of life. However, ego-identity is the important psychosocial development stage in middle teenage and late teenage (13 up), so Thai teenagers should be helped to develop strong ego-identity so that they are prepared to enter the intimacy stage of psychological trait in the early adulthood and adjust themselves for the generativity in midlife.

Second, the risky groups of midlife adults are: those older (46-59), with middle education level (diploma or bachelor degree), employed in government organizations/ state enterprises, or middle length of employment. The development of quality of life should initiated with building ego-identity, then, developing the psychological traits in the area of generativity, internal locus of control in managing stress and optimism.

Suggestions for further study are the following:

First, there should be studies that employed advanced statistics, for example, Path Analysis, to prove the continual association among the three stages of psychosocial development, which are, ego-identity, intimacy, and generativity, as well as the causal factors and consequences of the development of the three stages of psychosocial development.

Second, it is found that some groups of midlife adults, for example, those with high optimism, low family burden, and low perceived economic status, can have high quality of life in the areas of family and social life. These groups of midlife adults may lead a life in accordance with His Majesty the King's philosophy of Sufficiency Economy. Therefore, it is interesting to study their psychological traits and situational conditions further in order to understand them better.

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

การมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของปัจเจกบุคคล ส่วนสำคัญของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีคือ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม การเป็นที่ยอมรับและเป็นที่รักของคนรอบตัว การสามารถทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ครอบครัวและสังคมได้ การมีความรู้สึกว่าสามารถควบคุมสถานการณ์ทั้งในครอบครัวและในที่ทำงานได้มาก ตลอดจนมีโอกาสพัฒนาตนเองและผู้อื่นทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ความสวยงามและความผ่องใสด้านจิตใจ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และคนอื่นๆ. 2540 : 139 ; อ้างอิงจาก Spilker.1990) การมีคุณภาพชีวิตที่ดีหมายรวมถึงความสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ สร้างสรรค์ประโยชน์ให้สังคมอย่างมีคุณค่า และตายอย่างมีศักดิ์ศรี (สำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน. 2536)

สุมาลย์ โทมัส (2534 : 1) ได้รายงานไว้ว่าในปี พ.ศ. 2493 ประชากรทั่วโลกมีอายุขัยเฉลี่ย 47 ปี แต่คาดกันว่า ภายในปี 2565 อายุเฉลี่ยของประชากรทั่วโลกจะเพิ่มขึ้นเป็น 70 ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเทศที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจมาก คนจะมีอายุขัยเฉลี่ยมากกว่าประเทศที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจน้อย

ในภาพรวมด้านประชากรของประเทศไทย พบการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างอายุอย่างมาก สังเกตได้คือ ประชากรเกิดใหม่มีน้อยลง เพราะนโยบายลดการเพิ่มของประชากรด้วยวิธีการวางแผนครอบครัว และอัตราการตายก็ลดลงด้วย ส่งผลต่อความยืนยาวของชีวิต นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 เป็นต้นมา อายุขัยเฉลี่ยของประชากรไทยสูงขึ้นจากห้าสิบปีเศษในอดีต เป็นเจ็ดสิบปีเศษในปัจจุบัน โครงสร้างของประชากรจึงเปลี่ยนไป มีจำนวนประชากรวัยรุ่น และวัยแรงงานเพิ่มขึ้น และคาดว่าในปี พ.ศ. 2553 ประชากรของบุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนจนถึงประชากรสูงอายุจะมีสัดส่วนมากขึ้น (โยธิน แสวงดี. 2548 : 1) จากการสำรวจของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2537 พบว่า มีประชากรช่วงอายุ 36-59 ปี 15.5 ล้านคน หรือร้อยละ 26 จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 58.71 ล้านคน เปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2547 พบว่ามีประชากรช่วงอายุ 36-59 ปี 14.9 ล้านคน หรือร้อยละ 33 จากประชากรทั้งสิ้น 61.97 ล้านคน ฉะนั้นจะสังเกตได้ว่าในรอบ 10 ปีมานี้ จำนวนประชากรที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างเด่นชัด

ประชากรผู้ใหญ่วัยกลางคนมีบทบาทอย่างมากต่อครอบครัวและสังคมของตน คุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรวัยนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้ใหญ่วัยกลางคน (middle adulthood) ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริคสัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 12; อ้างอิงจาก Erikson. 1968) บุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนช่วงอายุ 36-59 ปี มีพัฒนาการจิตสังคมอยู่ในขั้นที่ 7 คือ การปรับตัวด้านการสร้างขยาย (Generativity) หรือ การล้าถอย (Stagnation) บุคคลย่างเข้าสู่วัย

ผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์และเริ่มเข้าสู่ผู้ใหญ่วัยกลางคน บุคคลวัยนี้บางคนเป็นผู้ที่ยอมรับผิดชอบต่อสังคม พร้อมที่จะสนับสนุนคนรุ่นหลัง เป็นผู้ "ให้" มากกว่า "รับ"

ในความคิดของอีริคสัน ผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนซึ่งปรับตัวทางสังคมได้ จะเป็นวัยที่มีความมั่นคงทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นหัวหน้างาน และเป็นหัวหน้าครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ อบรมเลี้ยงดูบุตร ด้วยความเอาใจใส่ ให้การศึกษา ส่งเสริมอาชีพ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวมมากขึ้น เพื่อที่จะเป็นพลเมืองที่ดี ดังนั้นถ้าบุคคลในวัยกลางคนนี้ปรับตัวดี คิดดี ทำดีจะเป็นประโยชน์แก่สังคมได้มาก ส่วนผู้ใหญ่ที่ปรับตัวไม่ได้ในวัยนี้ อีริคสันกล่าวว่า พัฒนาการทางจิตสังคมของเขาเป็นแบบความล้าถอย เขาจะเป็นผู้ที่สนใจแต่ตนเอง เริ่มมีการเจ็บป่วยเรื้อรัง ปฏิเสธความรับผิดชอบต่อสังคม เช่นไม่ยอมเตรียมสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อที่จะมอบไว้ให้แก่ชนรุ่นหลังต่อไป ทำหน้าที่การงานอย่างขาดความรับผิดชอบและปล่อยปละละเลย มีความอยากได้ไม่มีที่สิ้นสุด

คุณภาพชีวิตที่ดี หมายถึง ระดับของการมีชีวิตที่ดี มีความสุข ความพึงพอใจในชีวิต ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เป็นการประสานการรับรู้ของบุคคลในด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคมภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยม และ เป้าหมายในชีวิตของแต่ละคน รวมทั้งการรับรู้ของบุคคลต่อการมีชีวิตอยู่ตามประสบการณ์ของความพึงพอใจ และความรู้สึกสุขภายในจิตใจ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และคนอื่นๆ. 2540 : 139 ; อ้างอิงจาก Spilker. 1990)

องค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขของบุคคล ได้แก่ การมีคุณภาพชีวิตด้านสำคัญ ๆ เช่น ด้านการทำงาน ซึ่งผู้ใหญ่วัยกลางคน จะเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพที่มั่นคง มีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน สามารถให้ความช่วยเหลือแก่บุตรหลานตลอดจนบริวารให้มีความสุข ไม่เพียงแต่การมีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานเท่านั้น ด้านครอบครัวก็มีส่วนสำคัญต่อผู้ใหญ่วัยกลางคน เพราะเป็นวัยที่มีการก่อร่างสร้างตัวเพื่อครอบครัว ให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความเอาใจใส่ ให้การศึกษา และที่สำคัญการมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีความรักใคร่ผูกพัน มีการช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน

ดังนั้น เมื่อผู้ใหญ่วัยกลางคนนี้มีอาชีพที่มั่นคงและได้สร้างครอบครัวแล้ว บุคคลในวัยนี้ก็พร้อมที่จะทำประโยชน์แก่สังคมอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น และในปริมาณที่มากด้วย เช่น การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะ การอาสาพัฒนาสังคม การบำเพ็ญประโยชน์ต่อบุคคลใกล้ชิดต่อชุมชนและสังคม การทำบุญกุศล เป็นต้น

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ใหญ่วัยกลางคน คือ การมีคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ การทำงาน ครอบครัว และสังคม ซึ่งมีผลงานวิจัยในอดีต จำนวนน้อยที่ให้คำตอบเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของบุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอยู่บ้าง เช่น ผลงานวิจัยของ ภมริน เชาวนจินดา (2542) ซึ่งศึกษาลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ และด้านสังคม จำนวน 247 คน พบว่าปัจจัยด้านจิตลักษณะ เช่น ความเชื่ออำนาจในตน และการปฏิบัติทางพุทธศาสนา มีบทบาทสำคัญในการอธิบายคุณภาพชีวิตโดยรวม และโดยเฉพาะคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้มาก และใน

การศึกษาของ พรรณราย พิทักเจริญ (2543) ซึ่งศึกษาจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพกายและจิตของข้าราชการ พบว่า ปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ เช่น ทัศนคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพตนเอง ความรู้เรื่องสุขภาพ และความเชื่ออำนาจในตน มีบทบาทสำคัญในการอธิบายพฤติกรรมด้านสุขภาพได้มาก ผลเช่นนี้ปรากฏในข้าราชการโดยรวม และโดยเฉพาะในผู้ที่มีอายุมาก (50-55 ปี) ยิ่งกว่านั้น ศิริวรรณ ม่วงศิริ (2540) ได้ศึกษาพบว่าคุณภาพชีวิตที่ดีในผู้ใหญ่วัยกลางคนนี้ เป็นกุญแจสำคัญของคุณภาพชีวิตที่ดีในวัยสูงอายุด้วย

จากงานวิจัยดังกล่าว คุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนมีความสำคัญ และยังเป็นพื้นฐานสำคัญต่อคุณภาพชีวิตในวัยสูงอายุด้วย นอกจากนี้งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุสำคัญของคุณภาพชีวิตในกลุ่มผู้ใหญ่ไทยวัยกลางคน ยังมีน้อยและขาดข้อสรุปอย่างชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งภายในตัวบุคคล เช่น จิตลักษณะเดิม และภายนอก เช่น ลักษณะสถานการณ์สภาพแวดล้อม กับคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้ใหญ่ไทยวัยกลางคนใน ด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม ซึ่งผลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพ ด้านคุณภาพชีวิตของบุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของพัฒนาการทางจิตสังคมขั้นที่ 5 ขั้นที่ 6 และขั้นที่7 ตามทฤษฎีของอีริคสันว่าเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของบุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนมากเพียงใด ในผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทต่าง ๆ

2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะกับกลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ว่าเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนมากเพียงใด ในผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทต่าง ๆ

3. เพื่อแสวงหาตัวทำนายสำคัญและปริมาณการทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนโดยใช้ตัวแปรในกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม จิตลักษณะตามสถานการณ์ และลักษณะสถานการณ์เป็นตัวทำนาย

4. เพื่อค้นหาว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทใดที่มีคุณภาพชีวิตด้านต่างๆในปริมาณน้อย(ซึ่งจัดเป็นกลุ่มเสี่ยง)และปัจจัยเชิงสาเหตุ

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยเชิงเหตุสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคน

2. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของบุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนในขั้นสูงต่อไป

3. ข้อค้นพบจะเป็นแนวทางให้หน่วยงานทั้งทางภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องได้ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านคุณภาพชีวิตทุกด้านของบุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคน ซึ่งจัดเป็นประชากรที่จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากในช่วงปัจจุบันและในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์ด้วยรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) (ดุจเดือน พันธุมนาวิน. 2547 ; อ้างอิงจาก Endler; & Magnusson.1977 ; Tett; & Burnett. 2003) เป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการประมวลเอกสาร เพื่อกำหนดตัวแปรเชิงเหตุ ในการอธิบายและทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน 3 ด้านให้ครอบคลุมที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ จากการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์ตามแนวดังกล่าว แบ่งสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมไว้ 4 ประเภท คือ 1) จิตลักษณะเดิมของผู้กระทำ หมายถึง ลักษณะจิตใจที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมหนึ่ง ๆ เป็นลักษณะที่สะสมมาในตัวบุคคลจากประสบการณ์ในครอบครัวและสถานศึกษาจากอดีตถึงปัจจุบัน มีลักษณะที่ค่อนข้างคงที่ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของสถานการณ์ปัจจุบัน ในงานวิจัยนี้อาจประกอบด้วยตัวแปร เอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน การปรับตัวเพื่อสร้างขยายของบุคคล การมองโลกในแง่ดี และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา เป็นต้น 2) ลักษณะสถานการณ์ทางสังคม หมายถึง สถานการณ์ปัจจุบันหรือ สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่บุคคลกำลังประสบอยู่ เป็นสิ่งที่เอื้อหรือขัดขวางการเกิดพฤติกรรมหนึ่ง ๆ ในงานวิจัยนี้อาจประกอบด้วยตัวแปร ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ภาระในครอบครัว การรับรู้สภาวะเศรษฐกิจของครอบครัว และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน เป็นต้น 3) จิตลักษณะร่วมกับสถานการณ์ หรือเรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบกลไก (Mechanical Interaction) เป็นการวิเคราะห์ทางสถิติร่วมกัน ระหว่างจิตลักษณะเดิมของผู้กระทำและลักษณะของสถานการณ์ ซึ่งส่งผลต่อความแปรเปลี่ยนของคะแนนพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งในบุคคล ได้แก่ การวิเคราะห์สถิติแบบ Two-Way ANOVA , Three-Way ANOVA และ 4) จิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือเรียกว่า ปฏิสัมพันธ์ในตน (Organismic Interaction) หมายถึง การศึกษาลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของสถานการณ์ปัจจุบัน ในงานวิจัยนี้อาจประกอบด้วยตัวแปร การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม เป็นต้น

2. ในการกำหนดตัวแปรเชิงเหตุในกลุ่มจิตลักษณะเดิมของบุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคน ได้แนวคิดจากทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริคสัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 ; อ้างอิงจาก Erikson.1968) ในทฤษฎีของอีริคสันได้แบ่งพัฒนาการตลอดช่วงชีวิตของมนุษย์ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 80 ปี ออกเป็น 8 ช่วง ช่วงที่ 1 ถึงช่วงที่ 4 เป็นช่วงของการสะสมประสบการณ์ในการแก้ปัญหา และการปรับตัวเพื่อการเกิดเอกลักษณ์แห่งตนในช่วงที่ 5 ส่วนช่วงที่ 5 ถึงช่วงที่ 8 เป็นการนำเอาเอกลักษณ์แห่งตนไปใช้ การบรรลุเอกลักษณ์แห่งตนในช่วงที่ 5 ซึ่งแสดงถึงช่วง

ความสำเร็จในการปรับตัวในช่วงต้น ๆ ของบุคคล จะส่งผลให้เขาทำตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมได้มากเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

ในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใหญ่วัยกลางคน ตัวแปรเชิงเหตุจึงศึกษาขั้นพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริคสันในช่วงที่ 5 ถึงช่วงที่ 7 ดังนั้นตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะเดิมที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีนี้ คือพัฒนาการขั้นที่ 5 เอกลักษณ์แห่งตน พัฒนาการขั้นที่ 6 ความใกล้ชิดผูกพันและพัฒนาการขั้นที่ 7 การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย

3. ในการกำหนดตัวแปรเชิงเหตุในกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แนวคิดจากทฤษฎีแบนดูรา (วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี. 2542 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1997) โดยแบนดูรามองว่าความเชื่อในความสามารถของตน (self – efficacy) เป็นตัวกำหนดที่สำคัญตัวหนึ่งของการกระทำของมนุษย์ที่จะนำไปสู่ผลที่พึงปรารถนา แม้ว่าตัวเขาเองมีความรู้และทักษะซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการบรรลุผลได้ ก็ยังไม่เพียงพอ ถ้าเขาไม่มีความเชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถพอที่จะกระทำได้ เช่นเดียวกัน ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีความกดดัน และอยู่ในภาวะที่ต้องสินใจในการกระทำให้บรรลุผลได้นั้น จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องมีความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถที่จะกระทำได้ เพื่อไม่ให้เกิดความเครียดที่จะนำมาสู่ปัญหาของสุขภาพกายและสุขภาพจิตได้

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ตัวแปรเชิงเหตุในกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม

4. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเจาะจงเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ที่จบการศึกษาระดับปานกลางขึ้นไป เพราะ ชุดตัวแปรอิสระ 11 ตัวแปรนี้ ใช้ได้ดีกับกลุ่มคนที่มีระดับการศึกษาปานกลาง-สูง และสาเหตุอีกประการหนึ่งคือต้องการขจัดตัวแปรที่แทรกซ้อนออกไป

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคน ทั้งเพศชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 36-59 ปี สมรสแล้ว และทำงานในองค์กรภาครัฐและเอกชน และอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยนี้ คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนทั้งเพศชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 36-59 ปี จบการศึกษาระดับอนุปริญาหรือ(ปวส) ขึ้นไป สมรสแล้วอยู่ร่วมกับคู่สมรส มีบุตรอย่างน้อย 1 คน ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 4 แห่ง ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน 4 แห่ง รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 645 คน ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในลักษณะดังกล่าว เพื่อให้ได้คุณสมบัติขั้นที่6และขั้นที่7 ตามทฤษฎีของอีริคสัน ซึ่งอยู่ในช่วงอายุ(36-59ปี)เป็นบุคคลที่มีครอบครัวและมีบุตรแล้ว เป็นผู้ตอบแบบวัด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม

1.1.1 เอกลักษณ์แห่งตน

1.1.2 ความใกล้ชิดผูกพัน

1.1.3 การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย

1.1.4 การมองโลกในแง่ดี

1.1.5 วิถีชีวิตตามแนวศาสนา

1.2 ลักษณะสถานการณ์

1.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส

1.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร

1.2.3 ภาระในครอบครัว

1.2.4 การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

1.2.5 การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน

1.3 จิตลักษณะตามสถานการณ์

1.3.1 การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม

1.4 ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานภาค อายุการทำงานในอาชีพ ระดับเศรษฐกิจในครอบครัว และสุขภาพ

2. ตัวแปรตามได้แก่ คุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน 4 ด้าน ได้แก่ (1) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน (2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว (3) คุณภาพชีวิตด้านสังคม และ (4) คุณภาพชีวิตโดยรวม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ผู้ใหญ่วัยกลางคน** หมายถึง บุคคลทั้งเพศชายและหญิงที่มีอายุ ระหว่าง 36-59 ปี (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 12 ; อ้างอิงจาก Erikson. 1968) เป็นวัยที่มีการเพิ่มและเปลี่ยนแปลงบทบาทและพัฒนาการไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม นับเป็นช่วงแห่งการประกอบอาชีพที่มั่นคง มีครอบครัว เพื่อการมีฐานะเป็นปึกแผ่น โดยผู้ที่ปรับตัวได้อย่างเหมาะสมจะสามารถประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ทำภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และได้รับการยอมรับในสังคม

2. **การปรับตัวทางจิตสังคม** หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงการปรับตัวมากถึงน้อยเพียงใด ตามทฤษฎีพัฒนาการจิตสังคมของอีริคสัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541; อ้างอิงจาก Erikson. 1968) หรือเดิมเรียกว่าพัฒนาการทางสังคมอารมณ์ ซึ่งอีริคสัน กล่าวว่า การที่

บุคคลจะปรับตัวได้มากเพียงใดในแต่ละช่วงของชีวิตนั้น ขึ้นอยู่กับสาเหตุ 3 ประการ ในตัวบุคคลนั่นคือ (1) การเปลี่ยนแปลงทางสรีระในแต่ละช่วงของชีวิต เช่น จากทารก เป็นเด็กเล็ก ช่วงวัยรุ่นหรือวัยชรา จะทำให้บุคคลมีความสามารถ ความอยาก ความต้องการ การที่แตกต่างออกไปตามช่วงอายุ (2) ในขณะเดียวกับที่คนรอบตัว และสังคมก็จะมีข้อเรียกร้อง ข้อกำหนด ที่คาดว่าคนในแต่ละช่วงอายุต้องปฏิบัติ ต้องรับผิดชอบในเรื่องที่ต่างกันออกไปตามอายุ โอกาส และบริบทที่บุคคลอยู่ และ (3) ปริมาณการปรับตัวของบุคคลนั้นในช่วงก่อน มีมากเพียงใด ก็จะช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวและแก้ปัญหาที่เกิดใหม่ในช่วงปัจจุบัน จากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและทางสังคมได้มากน้อยตามไปด้วย ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ของสาเหตุทั้งสามฝ่าย ซึ่งส่งผลต่อการปรับตัวได้ในปริมาณต่าง ๆ ในขั้นหนึ่งของบุคคล

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้มุ่งประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อ 1) การกำหนดตัวแปร ความหมาย และวิธีวัดตัวแปรคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน 2) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีมากถึงน้อยของผู้ใหญ่วัยนี้ เพื่อกำหนดกลุ่มตัวแปรเชิงเหตุสำคัญที่เกี่ยวข้อง และ 3) กำหนดความหมายและวิธีวัดตัวแปรอิสระ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละด้านกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการกำหนดนิยามปฏิบัติการ และการตั้งสมมติฐานสำหรับการวิจัยครั้งนี้

2.1 คุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน : ตัวแปร ความหมาย และ วิธีวัด

ความหมายของผู้ใหญ่วัยกลางคน ผู้ใหญ่วัยกลางคน ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 1062) ใช้คำว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคน เป็นวัยที่พ้นวัยหนุ่มสาวแต่ยังไม่แก่ อายุประมาณ 30-50 ปี

ผู้ใหญ่วัยกลางคน (middle adulthood) ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 40 ถึง 65 ปี (Bradley. 1997 : 268 ; อ้างอิงจาก Livinson. 1977, 1986) และตามทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริคสัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 12 ; อ้างอิงจาก Erikson. 1968) บุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนจะอยู่ในช่วงอายุ 36-59 ปี เมื่อบุคคลย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์และเริ่มเข้าสู่วัยกลางคน พัฒนาการที่เหมาะสมในช่วงนี้ทำให้บุคคลบางคนเป็นผู้ที่ยอมรับผิดชอบต่อสังคม พร้อมที่จะสนับสนุนคนรุ่นหลัง เป็นผู้ "ให้" มากกว่า "รับ" ในความสัมพันธ์ต่างๆ ที่มีกับผู้อื่น เป็นหัวหน้าในงาน และเป็นหัวหน้าครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ อบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความเอาใจใส่ ให้การศึกษา ส่งเสริมอาชีพและความเป็นพลเมืองที่ดี ในทางตรงกันข้ามถ้าเป็นผู้ใหญ่ที่มีความล้าถอย จะเป็นผู้ที่สนใจแต่ตนเอง เริ่มความเจ็บป่วยเรื้อรังและปฏิเสธความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น ไม่ยอมเตรียมสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อที่จะมอบไว้ให้แก่ชนรุ่นหลังต่อไป ทำหน้าที่การงานอย่างขาดความรับผิดชอบ และปล่อยปละละเลย มีความอยากได้ไม่มีที่สิ้นสุด

ในประเทศไทย แพทย์หญิงพยอม อิงคตานุวัฒน์ (2523) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคน หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 41 - 60 ปี เป็นวัยที่มีการเพิ่มและเปลี่ยนแปลงบทบาทและพัฒนาการไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

พัฒนาการของผู้ใหญ่วัยกลางคนจะมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ 1) การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การเคลื่อนไหวทางด้านกล้ามเนื้อทำงานช้าลง และกำลังเริ่มน้อยลง เหนื่อยง่าย ประสาทสัมผัสต่าง ๆ รับรู้ช้า สายตาเริ่มสั้นหรือยาว รูปร่างเปลี่ยนแปลง ผมเริ่มหงอก ความ

ต้องการทางเพศลดลง เป็นต้น 2) การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ เนื่องบุคคลวัยนี้มีความกังวลใจในด้านร่างกายที่เปลี่ยนไป และยังเป็นห่วงการงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของตน จึงทำให้อารมณ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และเรื่องที่คนในวัยกลางคนวิตกกังวลมากเรื่องหนึ่งคือ ความยุ่งยากของชีวิตสมรสและความสัมพันธ์ในครอบครัว 3) การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและการงาน คนที่อยู่วัยกลางคนมักจะประสบความสำเร็จในด้านอาชีพ หรือมีการโยกย้ายตำแหน่งที่สูงขึ้น ทำให้ต้องมีการปรับตัวทั้งในด้านส่วนตัว ครอบครัว และเพื่อนร่วมงาน คนในวัยกลางคนนี้จะมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานสูงกว่าคนหนุ่มสาว 4) การเปลี่ยนแปลงด้านสติปัญญา ความจำเกี่ยวกับตัวเลขและการคิดคำนวณค่อย ๆ ลดลง แต่ความสามารถทางสมองด้านอื่น ๆ ยังสูงขึ้นเรื่อย ๆ เช่น การจำจำนวนคำศัพท์ และจากผลการค้นคว้า พบว่าผลงานของผู้ที่มีความสามารถพิเศษระยะอายุ 40 ปีขึ้นไปเป็นช่วงที่มีผลงานมากที่สุด และผลงานจะลดลงเมื่ออายุ 60 ปีขึ้น (เชียรศรี วิวิธสิริ. 2527)

ดังนั้นจากการศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนในงานวิจัยนี้ได้ศึกษาตามทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริคสัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 12 ; อ้างอิงจาก Erikson. 1968) บุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนจะอยู่ในช่วงอายุ 36-59 ปี

สรุปได้ว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคน หมายถึง บุคคลทั้งเพศชายและหญิงที่มีอายุ ระหว่าง 36-59 ปี เป็นวัยที่มีการเพิ่มและเปลี่ยนแปลงบทบาทและพัฒนาการไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม นับเป็นช่วงแห่งการประกอบอาชีพที่มั่นคง มีครอบครัว เพื่อการมีฐานะเป็นปึกแผ่น โดยผู้ที่ปรับตัวได้อย่างเหมาะสม จะสามารถประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ทำภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และได้รับการยอมรับในสังคม

พฤติกรรม คือ การกระทำ (action) เป็นการแสดงออกของสิ่งมีชีวิตเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่ล้อมรอบตัวอยู่ พฤติกรรมที่นักจิตวิทยาสนใจศึกษาส่วนใหญ่คือ พฤติกรรมของมนุษย์ที่สามารถสังเกตได้ (Zimbardo and Gerrig.1996 : 4)

ส่วนการให้ความหมายของพฤติกรรมในประเทศไทยได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านด้วยกันดังเช่น พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การที่บุคคลแสดงออกทางการกระทำ ทั้งพฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) เป็นการกระทำที่ผู้อื่นสามารถสังเกตเห็นได้ เช่น ร้องไห้ หัวเราะ อ่านหนังสือ เป็นต้น และพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) เป็นการกระทำที่ผู้อื่นไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง เช่นเสียใจ เศร้าโศก เกลียด เป็นต้น ซึ่งส่วนมากเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับกระบวนการทำงานในสมอง ซึ่งสังเกตพฤติกรรมได้โดยอาศัยการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก เพื่อให้เกิดการแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอก เช่นการสัมภาษณ์ การสอบถามโดยตรง หรือการสอบถามโดยใช้แบบทดสอบ (สิทธิโชค วรานุสินติกูล. 2535 : 4) นอกจากนี้ ชัยพร วิชชาวุธ (2523 : 1) ยังได้ให้คำจำกัดความ พฤติกรรม หมายถึง การกระทำของมนุษย์ การกระทำทุกอย่างของมนุษย์ไม่ว่าการกระทำจะทำโดยรู้ตัวหรือไม่ และไม่ว่าคนอื่นจะสังเกตการณ์กระทำนั้นหรือไม่ก็ตาม การพูด การเดิน การกระพริบตา การได้ยิน การเข้าใจ การรู้สึกโกรธ การคิด

เป็นต้น ต่างเป็นพฤติกรรมทั้งสิ้น ดังนั้นสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือปฏิกิริยาการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใด โดยแสดงออกทางร่างกาย กล้ามเนื้อ สมอง อารมณ์ ความคิด ความรู้สึก อันเป็นผลเนื่องมาจากการสอดคล้องจากความเชื่อและค่านิยม ทัศนคติ บุคลิกภาพหรือสิ่งอื่น ทั้งที่สังเกตได้และสังเกตไม่ได้ โดยที่การกระทำนั้นเป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย หรือเป็นการกระทำต่าง ๆ ที่ผ่านการใคร่ครวญแล้ว หรือเป็นไปอย่างไม่รู้สึกตัว

การศึกษาพฤติกรรมของคนไทยประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่วัยเด็ก เยาวชน จนถึงวัยผู้ใหญ่ในสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้ครอบคลุมปรากฏการณ์ทางสังคมที่กำลังเปลี่ยนไปอย่างมากในปัจจุบันและอนาคตนั้น ได้มีการทำวิจัยเพื่อวิเคราะห์สาเหตุของจิตใจของการเป็นคนดีคนเก่งในคนไทยประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่ปี 2520 และในปี 2535 ได้กำหนดการศึกษาสาเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่สำคัญ 7 ด้าน ในโครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทยหลักในระยะยาว ได้แก่ 1) พฤติกรรมจริยธรรม 2) พฤติกรรมประชาธิปไตย 3) พฤติกรรมสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ 4) พฤติกรรมสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริโภค 5) พฤติกรรมครอบครัว 6) พฤติกรรมการทำงาน และ 7) พฤติกรรมการเป็นพลเมืองดี (สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. 2544)

จากการศึกษาของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาสังคม ได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์สาเหตุและผลของพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ของคนไทยมากกว่า 25 ปี จากการประมวลผลการวิจัยเหล่านี้ กลายเป็นพฤติกรรมของคนดี และพฤติกรรมคนเก่ง จากการศึกษาดังกล่าวยังพบอีกว่าการที่บุคคลมีพฤติกรรมต่างๆ อย่างเหมาะสม เป็นการเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพในการมีคุณภาพชีวิตในปริมาณที่เหมาะสม

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การที่บุคคลมีพฤติกรรมดี เกิดจากลักษณะทางชีวภาพร่วมกับลักษณะทางจิตใจ และสภาพแวดล้อมของบุคคล ทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งสามารถสร้างความพึงพอใจในชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดีส่งผลให้บุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ดี

สำหรับงานวิจัยนี้สนใจศึกษา คุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดีงาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มีการประมวลเอกสารตามแนวทางของการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมที่กล่าวมาดังนี้

คุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน

ความหมายของคุณภาพชีวิต คุณภาพชีวิต มีหลายด้านและหลายความหมาย ได้มีการแยกแยะตั้งแต่ระดับต่ำถึงสูง และหลายองค์ประกอบในแต่ละระดับ เริ่มตั้งตั้งแต่การนำเอาทฤษฎีระดับความต้องการของมนุษย์ เสนอโดย มาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) มาเป็นหลัก โดยยุบรวมความต้องการของมนุษย์ 5 ระดับมาเป็น 2 ระดับ คือ คุณภาพชีวิตระดับต้นและ

คุณภาพชีวิตระดับปลาย ในประเทศที่พัฒนาแล้ว การมีคุณภาพชีวิตในระดับต้น ซึ่งหมายถึงการปราศจากความอดอยากยากจนที่ทุกข์ทรมาน การมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การปราศจากสิ่งที่ไม่พึงปราถนา ในสภาพทางกายภาพ คือ ในพื้นดิน และในอากาศ ตลอดจนในสังคม เช่น โรคภัยไข้เจ็บ อาชญากรรมและยาเสพย์ติด โดยประเทศจะต้องจัดสรรหาสรรพสิ่งและบริการต่าง ๆ มาให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะด้านการศึกษาและการดูแลสุขภาพ ดัชนีคุณภาพชีวิตในระดับต้นคือ ดัชนีด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา และด้านเศรษฐกิจ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และคนอื่นๆ. 2540 : 138-139 ; อ้างอิงจาก Horner; et al.,1980) สิบห้าปีหลังจากที่ สหรัฐอเมริกาได้ใช้ดัชนีของคุณภาพชีวิตระดับต้น ทางด้านสุขภาพ การศึกษาและเศรษฐกิจ ก็เกิดตระหนักอย่างกว้างขวางว่าความร่ำรวยและความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายเป็นสิ่งจำเป็น แต่ไม่เพียงพอที่จะทำให้บุคคลรู้สึกเป็นสุข พอใจในชีวิตและมีชีวิตที่สมบูรณ์ได้ คุณภาพชีวิตระดับปลายตามทฤษฎีของมาสโลว์ จึงเป็นที่ยอมรับมากขึ้น โดยรวม 3 ขั้นตอนสุดท้ายของทฤษฎีคือ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม การเป็นที่ยอมรับและเป็นที่รักของคนรอบตัว การสามารถทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ครอบครัวและสังคมได้ การมีความรู้สึกว่าสามารถควบคุมสถานการณ์ทั้งในครอบครัวและในที่ทำงานได้มาก ตลอดจนมีโอกาสพัฒนาตนเองและผู้อื่นทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ความสวยงามและความผ่องใสด้านจิตใจ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และคนอื่นๆ. 2540 : 139 ; อ้างอิงจาก Spilker.1990)

นอกจากการศึกษาคุณภาพชีวิตตามทฤษฎีของมาสโลว์แล้ว จากความหมายของคุณภาพชีวิตที่ได้ปรากฏในหนังสือ Encyclopedia of Sociology ปี ค.ศ. 1992 (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2538 ; อ้างอิงจาก Borgatta; & Borgatta.1992 : 1587-1589) ที่ได้รวบรวมคำนิยามของคุณภาพชีวิตจากนักวิชาการหลายคน พอสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตหมายถึง ลักษณะของความพึงพอใจ หรือความสุข ซึ่งก็ได้มีการศึกษาทั้งในลักษณะของการประเมินความพึงพอใจในภาพรวม (overall) และความพึงพอใจในแต่ละด้าน (facets) ของชีวิต เช่น ด้านการทำงาน ครอบครัว ที่อยู่อาศัย และอื่น ๆ (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2538 ; อ้างอิงจาก Campell; et al. 1976 : 1)

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการต่างประเทศท่านหนึ่ง อเล็กซ์ มิชาลอส (มนัส บุญประกอบ; และยุทธนา ไชยจูกุล. 2541 ; อ้างอิงจาก Michalos. 1998) ได้ให้ความหมายของ คุณภาพชีวิตไว้ว่าหมายถึง หลายสิ่งหลายอย่างที่แตกต่างกัน สำหรับกลุ่มที่แตกต่างกัน นั้นก็คือ “ชีวิตที่ดี” ดังนั้นการมีชีวิตที่ดี อาจหมายถึง การมีเพื่อนที่ดี การมีคนรักที่ดี การมีชั้นวรรณะที่ดีในสังคม การมีความมั่นคงที่ดีทางการเงิน ซึ่งเดี๋ยวนี้เราเรียกสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ว่า “ตัวบ่งชี้แบบวัตถุวิสัย” (Objectivity) ซึ่งก็หมายความว่า ถ้ากล่าวถึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คนส่วนใหญ่จะมีความเข้าใจที่ตรงกัน และสามารถนำสิ่งต่างๆ เหล่านี้ไปใช้ในทางปฏิบัติได้

สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตที่ดี หมายถึง ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล หรือความรู้สึกเป็นสุข (well-being) ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งเป็นความรู้สึกที่บุคคลได้รับรู้ความสัมพันธ์ทางสังคมภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยม และเป้าหมายในชีวิตของแต่ละคน รวมทั้งการรับรู้

ของบุคคลต่อการมีชีวิตอยู่ตามประสบการณ์ของความพึงพอใจ ความรู้สึกเป็นสุขภายในจิตใจ

คุณภาพชีวิตระดับต้นที่สำคัญของผู้ใหญ่ คือ การประสบความสำเร็จในอาชีพ หน้าที่การงาน การเป็นที่รักและได้รับการยอมรับจากครอบครัว และการทำตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมได้มาก ซึ่งเป็น 3 ด้านของคุณภาพชีวิตที่มีความสำคัญสำหรับบุคคลวัยกลางคน

ในอดีตได้มีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับผลของการทำงาน โดยเฮอร์เบิกร์และคนอื่นๆ (สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์; และคนอื่นๆ. 2541 ; อ้างอิงจาก Herzberg; et al. 1957 : 113-115) ได้ศึกษาถึงกระบวนการความสัมพันธ์ของมนุษย์ ได้พบว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างความพึงพอใจในงานกับผลการทำงาน โดยอธิบายถึงความต้องการของมนุษย์ทั้งทางกายภาพและจิตใจผลที่ได้จากงาน ปัจจัยเป็นแรงจูงใจให้มุมานะพยายามและทุ่มเททำงานตามเป้าหมายของหน่วยงาน โดยพฤติกรรมของมนุษย์เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้วจะเกิดความพึงพอใจขึ้น ซึ่งโดยธรรมชาติมนุษย์ทุกคนจะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สั่งการด้วยตนเองได้ ถ้าได้รับการจูงใจอย่างถูกต้อง ความต้องการของมนุษย์หรือปัจจัยจูงใจให้มนุษย์ทำงาน ได้แก่ ความก้าวหน้า ความมั่นคง ความสำเร็จในชีวิต ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ สภาพแวดล้อมการทำงาน เช่น สภาพการทำงาน เพื่อนร่วมงาน เป็นต้น

จากการศึกษาคุณภาพชีวิตของบุคคล มีการวัดหลายมิติ พาเม็นเทอร์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และคนอื่นๆ. 2540 : 140-141 ; อ้างอิงจาก Parmenter.1994) นักวิชาการท่านนี้ได้รายงานถึงแนวโน้มที่สำคัญในการพิจารณาตัดสินเทียบกับคุณภาพชีวิตของบุคคลโดยตนเองของผู้ถูกศึกษามากกว่าการวัดจากสิ่งที่เป็นปรวิสัยจากภายนอก นั่นคือ แบบวัดคุณภาพชีวิต (ซึ่งปัจจุบันมีชื่อเรียกทางด้านจิตวิทยาหลากหลายขึ้น เช่น แบบวัดความรู้สึกเป็นสุข (well-being) และแบบวัดความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม เป็นต้น แพโวท์ และไดเนอร์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และคนอื่นๆ. 2540 : 141 ; อ้างอิงจาก Pavot; & Diener.1993) ได้เสนอผลการวัดความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมด้านการรู้การคิด (Cognitive dimension) ซึ่งพบว่ามีผู้นิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง จนกลายเป็นดัชนีความพึงพอใจในชีวิต (life satisfaction) โดยผู้สร้างได้ให้นิยามปฏิบัติการของความพึงพอใจในชีวิตไว้ว่า หมายถึง ผลของกระบวนการพิจารณาตัดสินคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ในชีวิตของตนเอง โดยใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานที่ตนกำหนดขึ้นเอง เมื่อบุคคลนำเอาสถานการณ์ในชีวิตของตนมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว พบว่าใกล้เคียงกัน บุคคลจะรายงานว่าตนมีความพึงพอใจในชีวิตมาก

ความพึงพอใจในชีวิตเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงปรารถนา เพราะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของบุคคล จากการศึกษาทางชราภาพวิทยา (Gerontology) มักใช้ความพึงพอใจในชีวิตเป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (ภมริน เชาวนจินดา. 2542 : 12 ; อ้างอิงจาก Baur; & Okun.1983) และในการวิจัยที่เปรียบเทียบคนไทยกับคนอเมริกาเรื่องหนึ่ง ลีลากุลธนิต และเดย์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2540 : 139 ; อ้างอิงจาก Leelakulthanit; & Day. 1993) ก็ใช้ความพึงพอใจในชีวิตเป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต และนอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของคนไทย เช่น ภมริน

เชาวนจินดา (2542) และ พรรณราย พิทักเจริญ (2543) ได้ใช้ความพึงพอใจในชีวิตเป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตเช่นเดียวกัน

สรุปได้ว่า การศึกษาคุณภาพชีวิต ส่วนใหญ่นิยมศึกษาในแง่ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล คุณภาพชีวิตที่ดีจึงหมายถึง ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล หรือความรู้สึกเป็นสุข (well being) ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม การวัดคุณภาพชีวิตของบุคคล ใช้การวัดผลของกระบวนการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยใช้เกณฑ์ที่บุคคลกำหนดขึ้นเอง (หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นความพึงพอใจในชีวิต) เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์ดังกล่าวกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของตน แล้วรับรู้ว่ามีระดับใกล้เคียงกันมากเท่าใด บุคคลก็จะมีความพึงพอใจในชีวิตมากเท่านั้น

การประเมินคุณภาพชีวิต อาจประเมินได้ในหลายๆ ด้าน แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคน ซึ่งเป็นวัยที่มีพัฒนาการไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม การประกอบอาชีพที่มั่นคง มีครอบครัว โดยผู้ที่ปรับตัวได้อย่างเหมาะสม จะสามารถประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ทำภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และได้รับการยอมรับในสังคม ดังนั้นการวิจัยนี้ศึกษาความพึงพอใจในชีวิต 3 ด้าน คือ 1)ด้านการทำงาน 2) ด้านครอบครัว และ 3)ด้านสังคม

ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้ใหญ่วัยกลางคน นักวิจัยอีกกลุ่มหนึ่ง คือ ลีลากุลธนิต และเดย์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2540 : 139 ; อ้างอิงจาก Leelakulthanit; & Day. 1993) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิต 13 ด้าน (คุณภาพชีวิต 13 ด้านที่ศึกษา มีดังนี้ (1) ครอบครัว (2) ความเจริญของตน (3) สังคม (4) การทำงาน (5) สุขภาพของตน (6) ความเชื่อและศาสนา (7) วัตถุและทรัพย์สมบัติ (8) การนันทนาการ (9) การเมือง (10) การได้รับการบริการด้านสุขอนามัยและการสาธารณสุข (11) การบริโภคสินค้า (12) การให้บริการชุมชนด้านสารธารณสุข (13) ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน) ที่เมืองบลูมมิงตัน จำนวน 1,600 คน กับคนไทยในกรุงเทพมหานคร จำนวน 496 คน โดยวิธีวัดความพึงพอใจในเรื่องต่างๆ และในชีวิตโดยรวมด้วยมาตรประเมิน 7 หน่วยจาก "พอใจน้อย" ถึง "พอใจมาก" ผลปรากฏว่า คนอเมริกันพอใจในชีวิตโดยรวมและพอใจในคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ 11 จาก 13 ด้าน มากกว่าคนไทยอย่างชัดเจนเพราะคนอเมริกันรู้สึกเป็นสุข (well - being) สูงกว่าคนในประเทศต่างๆ

สรุปผลจากการวิจัยนี้ที่สำคัญ 2 ประเด็นคือ (1) ทั้งคนไทยและคนอเมริกัน มีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตทางศาสนาของตนมากกว่าด้านอื่นๆ อีก 12 ด้านเหมือนกัน (2) ในคนไทย ความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตมีเพียง 3 จาก 13 ด้านที่ศึกษา และร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม ได้ร้อยละ 28 โดยมี ตัวทำนายที่สำคัญตามลำดับคือ ความพึงพอใจในชีวิตครอบครัว ความพึงพอใจในการมีวัตถุและทรัพย์สมบัติและความพึงพอใจในความเจริญของตนเอง ส่วนในคนอเมริกันที่ศึกษานั้นมีความพึงพอใจ 5 ใน 13 ด้าน และร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม

ได้ถึง 60% โดยมีตัวทำนายตามลำดับดังนี้ คือ ความพึงพอใจในชีวิตครอบครัว ความพึงพอใจในความเจริญของตนเอง ความพึงพอใจในชีวิตด้านสังคม ความพึงพอใจในการทำงาน และความพึงพอใจในสุขภาพของตนเอง จะสังเกตได้ว่าความพึงพอใจในการมีวัตถุและทรัพย์สมบัติ เป็นตัวทำนายที่สำคัญเป็นอันดับสองของคุณภาพชีวิตในคนไทย แต่ไม่มีความสำคัญเลยในคนอเมริกัน

จากผลการวิจัยข้ามวัฒนธรรมดังกล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า ความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมของคนไทย มีปัจจัยที่ทำนายได้เพียง 28 % เท่านั้น อีก 72 % น่าจะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ยังต้องทำการวิจัยค้นหาต่อไป ดังนั้นการศึกษาคุณภาพชีวิตของบุคคล จึงต้องมีเนื้อหาที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม

การวิจัยครั้งนี้ จึงใช้ความพึงพอใจในชีวิตเป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่ไทยวัยกลางคนใน 4 ด้าน ได้แก่ (1) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน (2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว (3) คุณภาพชีวิตด้านสังคม และ (4) คุณภาพชีวิตโดยรวม

คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน

ครอบครัวและงานเป็นวิถีหลักของคนส่วนใหญ่ในวัยทำงาน ปัจจุบันนี้ทั้งผู้ชายและผู้หญิงต้องเข้าไปมีบทบาทในการทำงานทั้งคู่ แนวโน้มเช่นนี้ทำให้ครอบครัวและชีวิตการทำงานเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องและมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน อาจกล่าวได้ว่า ชีวิตในการทำงานส่งผลต่อชีวิตครอบครัว และชีวิตครอบครัวส่งผลต่องานในลักษณะทางบวกที่เกื้อหนุนกันได้ เช่นทักษะความสามารถที่ได้พัฒนาจากการทำงาน สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับครอบครัวได้ หรือส่งผลทางลบ เช่น ความเหนื่อยล้าและสภาพอารมณ์ที่เคร่งเครียดจากสภาพแวดล้อมในการทำงานก็อาจส่งผลให้เกิดความตึงเครียดในครอบครัวได้ (วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี; และคนอื่นๆ. 2547 : 2 ; อ้างอิงจาก Grosswald. 2003) บุคคลในวัยนี้จะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ หรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในวิชาชีพ และความพึงพอใจในงานที่ตนทำอยู่ รายได้ที่สูงขึ้น และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นต้น (นวลฉวี ประเสริฐสุข. 2542 ; อ้างอิงจาก Peluchette. 1993)

คุณภาพชีวิตด้านการทำงานในความหมายกว้าง ๆ หมายถึง ความพึงพอใจที่บุคคลมีต่องานอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน และมีความสุขจากการทำงาน คุณภาพชีวิตการทำงานยังมีความหมายรวมถึงความสอดคล้องกันระหว่างความสมปรารถนา หรือความพึงพอใจในงานของบุคคลกับประสิทธิผลขององค์กร หรือในทางกลับกัน ประสิทธิผลขององค์กรเกิดจากความผาสุก (well - being) ในงานของผู้ปฏิบัติงาน

ในอีกความหมายหนึ่ง ความพึงพอใจในงานเป็นอารมณ์หรือความรู้สึกของบุคคลที่ตอบสนองต่อบริบทของการทำงาน หรืออาจมองได้ว่าความพึงพอใจในงานเป็นเจตคติ ซึ่งเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น จัดเป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งในการอธิบายพฤติกรรมการทำงาน (วิริณธิ์ ธรรมนารถสกุล. 2547 : 52 ; อ้างอิงจาก Jewell. 1998 : 211) จอร์จ และโจนส์ (วิริณธิ์ ธรรมนารถสกุล. 2547 : 52 ; อ้างอิงจาก George; & Jones. 1999 : 74) กล่าวว่าความพึงพอใจในงานสามารถบอก

ถึงช่วงของความพึงพอใจในชีวิตได้ โดยบุคคลสามารถมีเจตคติที่ดีต่องานที่ทำได้ในหลายแง่มุม นอกจากนี้ ความพึงพอใจในงานยังเป็นทั้งผลและพื้นฐานจากการรู้คิดของอารมณ์อันส่งผลให้มีอารมณ์ ในทางบวก จากการประเมินการทำงานของบุคคลหรือประสบการณ์ของบุคคล หรือจากลักษณะของงานทั้งหมดตลอดจนสิ่งแวดล้อมในการทำงานเพื่อให้ได้รับผลตอบแทน ความสำเร็จในงาน ความพอใจ ความคับข้องใจ และความไม่พึงพอใจในงาน (วิริณธิ์ ธรรมนารถสกุล. 2547 : 52 ; อ้างอิงจาก Natemeyer; et al. 1997 ; Locke. 1976 : 1300 ; Churchill; et al. 1974 : 255)

ดังนั้นสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน หมายถึง ความพึงพอใจในงานของบุคคลที่มีต่องานที่ทำอยู่ปัจจุบัน โดยจำแนกความพึงพอใจในงานเป็น 2 ด้าน คือ *1) ความพึงพอใจภายในลักษณะงาน* หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจลักษณะการทำงานใช้ศักยภาพการทำงานให้สำเร็จ โอกาสใช้ความคิดสร้างสรรค์ และมโนธรรม โอกาสในการทำงานเพื่อหน่วยงานและสังคมโดยรวม มีความเป็นอิสระในการทำงาน *2) ความพึงพอใจสภาพการทำงาน* หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ได้แก่การบริหารนโยบายของที่ทำงาน และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการทำงานจากหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน รายได้ ปริมาณงาน และโอกาสความก้าวหน้าของงาน

การวัด มีการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจในงานจำนวนมาก ซึ่งเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินความพึงพอใจในงานของกลุ่มตัวอย่างมีหลายลักษณะด้วยกัน มีทั้งเครื่องมือวัดมาตรฐานที่ได้ผ่านการสร้างและพัฒนามาจากกลุ่มปกติที่นิยมใช้ เช่น ดัชนีลักษณะงาน (JDI) แบบสำรวจการวิเคราะห์งาน (Job Diagnostic Survey – JDS) เป็นเครื่องมือวัดที่พัฒนาขึ้นโดย สมิทธ์ เคนดอล และฮูลิน (วิริณธิ์ ธรรมนารถสกุล. 2547: 53 ; อ้างอิงจาก Smith; Kendall; & Hulin. 1969) ประเมินความพึงพอใจในงาน 5 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบวัดประเภทมาตรวัดประเมินรวมค่า ซึ่งเครื่องมือวัดนี้ได้ถูกนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เช่น เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล (วิริณธิ์ ธรรมนารถสกุล. 2547: 53 อ้างอิงมาจาก Bolon.1997) พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม และพนักงานในห้องปฏิบัติการเกี่ยวกับยา (วิริณธิ์ ธรรมนารถสกุล. 2547: 53 ; อ้างอิงจาก Konovsky; & Cropanzano.1991) เป็นต้น และแบบวัดความพึงพอใจในงานของมหาวิทยาลัยมินนิสโซต้า (Minnessota satisfaction questionnaire - MSQN) เป็นเครื่องมือวัดที่พัฒนาขึ้นโดย ไวส์ และคณะ (วิริณธิ์ ธรรมนารถสกุล. 2547 ; อ้างอิงจาก Weiss; et al. 1967) ประเมินความพึงพอใจใน 2 ด้าน คือความพึงพอใจภายในลักษณะงาน และความพึงพอใจภายนอกงาน เครื่องมือวัดนี้ได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย เช่น บุคลากรในสถาบันสุขภาพจิต และเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยมีค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่ารายด้านเท่ากับ .70, .83 และ .71, .70 ตามลำดับ

ในงานวิจัยของวิรินธ์ ธรรมนารถสกุล (2544) ได้ศึกษาความพึงพอใจในงาน โดยปรับปรุงแบบวัดความพึงพอใจในงานของมหาวิทยาลัยมินนิสโซต้า เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของพยาบาลวิชาชีพ ประกอบด้วยข้อคำถาม 18 ข้อ จำแนกเป็นด้านความพึงพอใจภายในงาน มี 11 ข้อ และความพึงพอใจภายนอกงานมี 7 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตร 6 มาตร จาก “พอใจที่สุด” ถึง “ไม่พอใจ

ที่สุด" และเมื่อนำเครื่องมือที่พัฒนาไปใช้ในการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ" มีค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าทั้งฉบับ ด้านลักษณะงาน และด้านภายในงาน เท่ากับ .86, .83 และ .81 ตามลำดับ ต่อมา วิริณธิ์ ธรรมนารถสกุล (2547) ได้ทำการวิจัยอีกเรื่องหนึ่งคือ "ปัจจัยเชิงเหตุพหุระดับของผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน และปัจจัยระดับบุคคล" และนำแบบวัดความพึงพอใจมาปรับปรุง และตัดข้อคำถามบางส่วนที่มีความซ้ำซ้อนออก ประกอบด้วย 16 ข้อ โดยด้านความพึงพอใจภายในลักษณะงานมี 8 ข้อ และด้านความพึงพอใจในงานภายนอกงานมี 8 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตร 6 มาตร จาก "พอใจที่สุด" ถึง "ไม่พอใจที่สุด" มีค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .82

ยังมีนักวิจัยอีกท่านหนึ่ง คือ อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2538) สร้างเครื่องมือวัดความพึงพอใจในงาน เพื่อสะท้อนคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู แบบวัดนี้มี 20 ข้อ ประกอบด้วยมาตรวัด 6 หน่วย โดยเนื้อหาเน้นการแสดงถึงความพึงพอใจในงานของบุคคล ซึ่งมีทั้งด้านดีและไม่ดีในสภาพการทำงาน โครงสร้างแบบวัดมีลักษณะเป็น 2 มิติ คือมิติแรก เกี่ยวกับด้านความรู้สึกที่แบ่งเป็น 2 ด้านย่อย เป็นความรู้สึกด้านบวกและด้านลบ และมิติที่ 2 เป็นองค์ประกอบของสภาพการทำงาน 8 ด้านย่อย คือ 1) เงินเดือน 2) สวัสดิการ 3) งานที่คุกคามสุขภาพ 4) งานมีเกียรติและการได้การยอมรับจากสังคม 5) การมีโอกาสได้รับการพักผ่อนหย่อนใจ 6) การได้รับรางวัลและการพิจารณาความดีชอบ 7) ความมั่นคงของงานและความคิดเกี่ยวกับงานที่ตนปฏิบัติ และ 8) ความปลอดภัย แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .88 ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดของของอัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2538) และแบบวัดของ วิริณธิ์ ธรรมนารถสกุล (2547) เป็นแนวทางประกอบการสร้างแบบวัดขึ้น เพื่อวัดความพึงพอใจในงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน มีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ ซึ่งวัดด้วยมาตรประเมินรวมค่า จำนวน 16 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประเมินค่า 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย"

คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว

ครอบครัวเป็นสังคมขนาดเล็กที่มีความสำคัญในฐานะหน่วยปฐมภูมิของการถ่ายทอดทางสังคมของมนุษย์ เราทุกคนเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ครั้งแรกในครอบครัว เราสร้างบุคลิกภาพพื้นฐานจากการเรียนรู้ภายในครอบครัว ไม่มีใครปฏิเสธได้ว่าครอบครัวมีความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ ให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม พฤติกรรมดี และเหมาะสม (ดุษฎี โยเหลา; และคนอื่นๆ. 2547 : 91)

โดยทั่วไปแล้ว ครอบครัวที่มี บิดา มารดา บุตร อยู่ด้วยกันเรียกว่าครอบครัวเดี่ยว ส่วนครอบครัวขยาย หมายถึงครอบครัวที่มีความผูกพันเหนียวแน่นระหว่าง ปู่-ย่า-ตา-ยาย พ่อ-แม่-ลูก โครงสร้างของครอบครัวแบบเดี่ยวหรือแบบขยายเป็นเพียงการอธิบายลักษณะของครอบครัวด้านจำนวนสมาชิก แต่ที่สำคัญ คือการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว ความผูกพัน

ระหว่างสมาชิกครอบครัวหนึ่งอาจทำหน้าที่ของตนเองทุกด้าน แต่คุณภาพของบทบาทในครอบครัวที่มีคุณภาพดี จึงเน้นเรื่องคุณภาพของบทบาทหน้าที่ คุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก เช่น แสดงความผูกพันด้วยการให้ความรัก ความห่วงใยต่อกันแล้ว ยังอาจหมายถึงการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจอย่างเหนียวแน่นอีกด้วย เช่น บิดามารดามีหน้าที่ต้องเลี้ยงดู ให้เงินแก่ลูกเพื่อการใช้จ่าย หรือลูกมีหน้าที่ต้องให้เงินแก่บิดามารดาเพื่อแสดงถึงความกตัญญูต่อท่าน แม้ว่าบิดามารดาจะมีทรัพย์สินเงินทองอยู่แล้วก็ตาม (ดุษฎี โยเหลา; และคนอื่นๆ. 2547 : 91) ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดีเป็นสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครัวเรือนเดียวกัน ซึ่งอาจประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว (2) การสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน (3) มีการยอมรับซึ่งกันและกัน (4) มีการขัดแย้งบาดหมางกันน้อย (5) มีการช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน (6) มีความรักใคร่ผูกพันทางอารมณ์ต่อกัน (สุธีรา นุ้ยจันทร์. 2530)

คุณภาพชีวิตครอบครัวมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลทุกคนที่เป็นสมาชิกครอบครัวนั้น ในงานวิจัยของ ลีลากุลธนิต และเดย์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2540 : 139 ; อ้างอิงจาก Leelakulthanit; & Day. 1993) พบผลว่า ความพึงพอใจในชีวิตครอบครัว ทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวมของคนไทยได้เป็นอันดับหนึ่ง พบผลเช่นเดียวกันนี้ในคนอเมริกัน และจากงานวิจัยของเบล (Bell. 2005 : 198-207) ซึ่งได้ศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างระบบครอบครัวซึ่งวัดในช่วงวัยรุ่นกับความสุขในชีวิตช่วงวัยกลางคน เบลได้ศึกษาครอบครัวทั้งหมด 99 ครอบครัว ซึ่งมีบุตรอยู่ในช่วงวัยรุ่น โดยไดศึกษาการสร้างเอกลักษณ์ในระบบครอบครัวของเด็กวัยรุ่นเหล่านั้นต่อเนื่องไปอีก 25 ปี เหลือกลุ่มตัวอย่างจาก 82 ครอบครัว (ชาย 54 คน หญิง 120 คน) พบผลว่าแหล่งทรัพยากรของบิดามารดาคือความรู้ และการพัฒนาตนของบิดามารดามีผลโดยตรงต่อเด็กวัยรุ่น ส่งผลให้ประสบการณ์ของครอบครัวในวัยรุ่นมีผลกระทบโดยตรงต่อชีวิตสมรส และทำนายถึงคุณภาพชีวิตที่ดีในช่วงผู้ใหญ่วัยกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ลิซท์ (Bell. 2005 : 198 ; อ้างอิงจาก Litz.1992) ที่กล่าวว่า ครอบครัวให้ความเป็นจริงเบื้องต้นแก่เด็กและวัยรุ่น ซึ่งพวกเขาจะซึมซับวัฒนธรรมของครอบครัว ความคิด ความคาดหวังและความหมายที่ซึมซับในครอบครัวแทรกอยู่ตลอดชีวิตที่เหลือ ประสบการณ์ในครอบครัวมีผลกระทบระยะยาว และผลกระทบเหล่านี้มีความสำคัญต่อเนื่องไปจนถึงผู้ใหญ่วัยกลางคน

ส่วนในงานวิจัยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวในประเทศไทย ได้มีนักวิจัยไทยกลุ่มหนึ่ง คือ สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์ และคนอื่นๆ (2541) ได้ทำการศึกษาในลักษณะของการรับรู้ภาวะความเป็นอยู่ดีของบุคคล ในลักษณะของการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทั้งนี้จากการศึกษาของรูชล์แมนและโวลฉิก (สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์; และคนอื่นๆ .2541: 264 ; อ้างอิงจาก Ruchlman; & Wolchick. 1988) ที่ได้ศึกษาการได้รับการสนับสนุนในลักษณะที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการรับรู้ภาวะความเป็นอยู่ดีของบุคคล ผลจากการศึกษาพบว่าการได้รับการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาวะความเป็นอยู่ดีของบุคคล ซึ่งศึกษาในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ 2 ลักษณะ คือ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์และสังคม ซึ่งหมายถึงการได้รับกำลังใจ ความสนใจ การยอมรับ ความใกล้ชิด คุ้นเคยซึ่งกันและกัน

และการได้รับคำแนะนำหรือปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาขึ้น และ 2) การสนับสนุนจากความช่วยเหลือทางการเงินและวัสดุของเครื่องใช้ เป็นต้น

ดังนั้นสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว หมายถึง ความพึงพอใจของบุคคลในการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นการรับรู้ลักษณะและปริมาณการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสมาชิกอื่นในครอบครัว และลักษณะความพึงพอใจในการมีปฏิสัมพันธ์มีสัมพันธภาพในครอบครัว 3 ด้าน คือ 1) รับรู้การสนับสนุนด้านวัตถุสิ่งของ ได้แก่ การได้รับความช่วยเหลือในด้านปัจจัยสี่ เช่น สิ่งของ ทรัพย์สินและเงิน 2) รับรู้การสนับสนุนด้านจิตใจ อารมณ์ เช่น การได้รับกำลังใจ ได้รับความรักและความอบอุ่นทางใจ ความรู้สึกไว้วางใจ ได้รับการยอมรับนับถือ จากสมาชิกในครอบครัว และ 3) รับรู้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การได้รับคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาจากครอบครัวและได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นประสบการณ์ใหม่ ๆ ทำให้ผู้ใหญ่วัยกลางคน สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของวัยและสภาพแวดล้อม

การวัด นักวิจัยไทยกลุ่มหนึ่ง (สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์; และคนอื่นๆ. 2541) ได้สร้างเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่ตอนต้น ถึงผู้ใหญ่ตอนปลายในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,000 คน โดยได้แนวทางการสร้างมาจากแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของ อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533) ซึ่งวัดแหล่งการสนับสนุนทางสังคม 5 แหล่ง คือ ผู้บังคับบัญชา เพื่อน เพื่อนร่วมงาน ครอบครัว และบุคคลพิเศษ ซึ่งเป็นแบบวัดที่มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่า เท่ากับ .94 และแบบวัดของเสาวนีย์ ตนะดุลย์ (2533) โดยสร้างข้อคำถามจากแบบวัดคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ซึ่งแบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .88 โดยแบบวัดที่สร้างขึ้นมาใหม่ ประกอบด้วยประโยคบอกเล่า 12 ข้อ และวัดด้วยมาตรประเมินค่า มีมาตร 4 หน่วย แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

หลังจากงานวิจัยทั้ง 3 เรื่อง ต่อมาภมริน เชาวนจินดา (2542) ได้สร้างเครื่องมือ วัดคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของบุคคลในวัยสูงอายุ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ การที่ผู้สูงอายุได้รับหรือไม่ได้รับความรัก การดูแลเอาใจใส่ และเคารพยกย่องจากสมาชิกในครอบครัว ประกอบด้วยประโยคบอกเล่า 10 ข้อ วัดด้วยมาตรประเมินรวมค่า มีมาตร 6 หน่วยจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .90 ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบวัดของสุจิตรา บุณยรัตพันธุ์ และคนอื่นๆ (2541) และแบบวัดของภมริน เชาวนจินดา (2542) เป็นแนวทางประกอบการสร้างแบบวัดขึ้น เพื่อวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ ซึ่งวัดด้วยมาตรประเมินรวมค่า จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย”

กล่าวได้ว่า คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว เป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตที่สำคัญของบุคคลวัยผู้ใหญ่วัยกลางคน ซึ่งปัจจุบันมีสถานภาพ เป็นผู้นำกลุ่ม เช่น หัวหน้าครอบครัว หัวหน้าหน่วยงาน หรือผู้นำชุมชนและสังคม ในการวิจัยครั้งนี้จึงศึกษาเป็นตัวแปรย่อยด้านหนึ่งซึ่ง หมายถึง ความพึง

พอใจของบุคคลในการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว 3 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนด้านวัตถุสิ่งของ ได้แก่ การได้รับความช่วยเหลือในด้านปัจจัยสี่ เช่น สิ่งของ ทรัพย์สินและเงิน 2) การสนับสนุนด้านจิตใจ อารมณ์ เช่น การได้รับกำลังใจ ได้รับความรักและความอบอุ่นทางใจ ความรู้สึกไว้วางใจ ได้รับการยอมรับนับถือ จากสมาชิกในครอบครัว และ 3) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การได้รับคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาจากครอบครัวและได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นประสบการณ์ใหม่ ๆ ทำให้ผู้ใหญ่วัยกลางคน สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของวัยและสภาพแวดล้อม

คุณภาพชีวิตด้านสังคม

การจะเป็นบุคคลของสังคมได้ จะต้องมีบุคลิกภาพ หรือความเชื่อ คุณค่า และลักษณะต่างๆ ที่บุคคลมีอยู่ อันเป็นผลิตผลที่ได้จากการอยู่ร่วมกันในสังคม (สุพัตรา สุภาพ. 2523) เช่นเดียวกัน การมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือเพื่อนเป็นสิ่งจำเป็น และมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เช่น เป็นแหล่งให้ความช่วยเหลือทางใจ เมื่อบุคคลอยู่ในสถานการณ์ที่ตึงเครียด มีความวิตกกังวล และต้องการเพื่อนเป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือในยามมีปัญหาทุกข์ร้อน (ภมริน เชาวนจินดา. 2542 ; อ้างอิงจาก Culter. 1972 : 96-100)

การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางสังคม ย่อมเกิดจากการปลูกฝัง เจตคติ ค่านิยม ที่หล่อหลอมจากสังคมหรือคนรอบข้างไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม เป็นการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อบุคคลใกล้ชิดต่อชุมชนและสังคม เช่น การอาสาสมัครพัฒนาสังคม อันเป็นสมัครใจทำงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชน และสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงิน (สมพร เทพสิทธา. 2541 : 90) และการเป็นคนที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง การกระทำเพื่อประโยชน์ต่อผู้อื่นโดยไม่คาดหวังสิ่งตอบแทน ทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะ ซึ่งเป็นการรักษาหน้าที่และสิทธิที่ประชาชนควรพึงปฏิบัติ เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การลงสมัครเลือกตั้ง ทั้งนี้เป็นกิจกรรมหนึ่ง ๆ ในหลายๆ กิจกรรมที่ประชาชนผู้รักตนเอง ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติพึงปฏิบัติ (บุญเลิศ เลียวประไพ. 2547)

จึงกล่าวได้ว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนซึ่งมีความพึงพอใจในสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางสังคมนั้น ถือได้ว่าจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่น ตั้งใจช่วยเหลือผู้อื่น ตั้งใจทำงานให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน แม้ว่าจะทำให้ผู้กระทำต้องเสียทั้งเวลา และทุนทรัพย์ หรือบางครั้งเป็นการเสี่ยงชีวิตก็ได้ (สุรางค์ โควัตระกูล. 2529 : 9) และ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538 : 118) ได้กล่าวถึง ความเป็นพลเมืองดีว่าหมายถึง ความซื่อสัตย์ การรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ผู้ที่มีลักษณะนี้จะเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นผู้ที่ปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายบ้านเมือง ไม่ประพฤติผิดกฎระเบียบของสังคม เป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง ยึดถือกฎเกณฑ์ และเห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน จึงกล่าวได้ว่า การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม การร่วมกิจกรรม

ทางสังคม เป็นการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ให้แก่สังคมมาก รวมทั้งสร้างสรรค์พัฒนาสังคมให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

จากการศึกษาของนักวิจัยคัลเตอร์ (ภมริน เชาวนจินดา. 2542 ; อ้างอิงจาก Culter. 1972 : 96-100) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือเพื่อนเป็นสิ่งจำเป็น และมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เช่น เป็นแหล่งให้ความช่วยเหลือทางใจ เมื่อบุคคลอยู่ในสถานการณ์ที่ตึงเครียด มีความวิตกกังวล และต้องการเพื่อนเป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือในยามมีปัญหาทุกข์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้สึกที่ดีของผู้ที่มีอายุมาก ส่วนการศึกษาของนักวิจัยกลุ่มหนึ่งคือ มาร์คิดส์ และมาร์ติน (ภมริน เชาวนจินดา. 2542 ; อ้างอิงจาก Makides; & Martin. 1979 : 86-93) พบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการทำนาย ความพึงพอใจในชีวิตของผู้ที่มีอายุมาก

ในประเทศไทย สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย (สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย. 2527) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจช่วยเหลือสังคมของนักสังคมสงเคราะห์ โดยสุ่มตัวอย่างประชากรแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มแท็กซี่อาสาสมัครของสภาสังคมสงเคราะห์ จำนวน 100 คน อาสาสมัครในการประชุมภาค 7-8-9 ที่นครปฐม และการประชุมภาค 2-4-5 ที่จังหวัดพิษณุโลก รวม 200 คน และจากอาสาสมัครในแต่ละภาค ภาคละ 8 คน ผลพบว่าอาสาสมัครส่วนใหญ่ปฏิบัติงานให้กับหลายหน่วยงาน ปฏิบัติในหน่วยงานเดียวกันคิดเป็นร้อยละ 11.68 ผู้ทำงานใน 6 หน่วยมี ร้อยละ 18.98 และร้อยละ 52.55 จำนวนอาสาที่ทำงานให้สังคมตั้งแต่ 2 ถึง 5 หน่วยงาน แสดงให้เห็นว่า การที่บุคคลทำงานอาสาสมัคร มีความสัมพันธ์กับการอุทิศตนด้วย

ดังนั้นสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตด้านสังคม หมายถึง ความพึงพอใจในการคบหาสมาคมกับเพื่อนร่วมวัย และบุคคลอื่นในชุมชนและสังคม มีความรู้สึกชื่นชมกับการทำงานอาสาบำเพ็ญประโยชน์ และการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมสังคม ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อบุคคลใกล้ชิดต่อชุมชนและสังคม รวมทั้งการทำบุญกุศลด้วย

การวัด ในงานวิจัยของภมริน เชาวนจินดา (2542) ได้สร้างแบบวัดคุณภาพชีวิตด้านสังคมของบุคคลในวัยสูงอายุ เนื้อหาเกี่ยวกับสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อบุคคลใกล้ชิดต่อชุมชนและสังคม รวมทั้งการทำบุญกุศล มีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ ซึ่งวัดด้วยมาตรประเมินรวมค่าจำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนจึงมีพิสัยอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .75 และจากงานวิจัยของ คมนา วัชรธานินท์ (2546) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาสาพัฒนาของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ได้สร้างแบบวัดทัศนคติต่อการอาสาพัฒนา วัดใน 2 องค์ประกอบ คือ 1) ทัศนคติด้านความรู้เชิงประเมินค่า ในลักษณะที่นักศึกษามีความรู้ ความเชื่อตลอดจนข้อสนเทศทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมอาสา ไปในทิศทางที่เห็นดีด้วย มากน้อยเพียงใด 2) ทัศนคติด้านความรู้สึกชอบ หรือพอใจในพฤติกรรมอาสา มีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าและ

ประโยคปฏิเสธ ซึ่งวัดด้วยมาตรประเมินรวมค่า จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนจึงมีพิสัยอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81

ดังนั้นในการวัดตัวแปรด้านคุณภาพชีวิตด้านสังคมนี้ ผู้วิจัยนำแบบวัดของภมริน เชาวน จินดา (2542) และแบบวัดของคมนา วัชรธานินท์ (2546) มาเป็นแนวทางประกอบการสร้างแบบวัดขึ้น เพื่อให้มีเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อวัดคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน ลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ ซึ่งวัดด้วยมาตรประเมินรวมค่า จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย”

จากผลงานวิจัยข้างต้น กล่าวได้ว่า การมีความสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อน การใช้เวลาว่างในการร่วมกิจกรรมทางสังคม ทำให้บุคคลผู้ใหญ่วัยกลางคนมีความพึงพอใจในชีวิตมาก ดังนั้นคุณภาพชีวิตด้านสังคมในการศึกษานี้จึง หมายถึง ความพึงพอใจในการคบหาสมาคมกับเพื่อนร่วมวัย และบุคคลอื่นในชุมชนและสังคม มีความรู้สึกชื่นชมกับการทำงานอาสาบำเพ็ญประโยชน์ และการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมสังคม ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อบุคคลใกล้ชิด ต่อชุมชนและสังคม รวมทั้งการทำบุญกุศลด้วย

กล่าวโดยรวม คุณภาพชีวิต หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่ามีความสุข มีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตปัจจุบัน แนวการวัดคุณภาพชีวิต คือ การวัดผลของกระบวนการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยใช้เกณฑ์ที่บุคคลกำหนดขึ้นเอง (หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นความพึงพอใจในชีวิต) เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์ดังกล่าวกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของตน แล้วรับรู้ว่ามีระดับใกล้เคียงกันมากเท่าใด บุคคลก็จะมีความพึงพอใจในชีวิตมากเท่านั้น การวิจัยนี้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนใน 4 ด้าน คือ คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว คุณภาพชีวิตด้านสังคม และคุณภาพชีวิต 3 ด้านโดยรวม ซึ่งเป็นตัวแปรตาม

2. 2 แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี : รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ นิยม

ในการศึกษาถึงปัจจัยเชิงเหตุด้านการปรับตัวทางจิตสังคมและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน จะนำเอากระบวนการการวิเคราะห์และพัฒนาพฤติกรรม (ดุจเดือน พันธุมนาวิน. 2547 ; อ้างอิงจาก Endler; & Magnusson.1977 ; Tett; & Bumett. 2003) ในรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) (ภาพประกอบ 1) ได้เสนอว่า พฤติกรรมทางสังคมมนุษย์ เกิดจากสาเหตุที่สำคัญอย่างน้อย 4 ประเภท คือ *1) สาเหตุทางสถานการณ์* เป็นสาเหตุที่อยู่ภายนอกตัวบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางสังคมต่าง ๆที่บุคคลเผชิญอยู่จากอดีตถึงในปัจจุบัน เช่น การได้รับรางวัล-ถูกลงโทษ การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้าง ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส และ ภาระในครอบครัว เป็นต้น *2) สาเหตุทางจิตลักษณะเดิม* เป็นสาเหตุทางจิตใจภายในตัวบุคคลที่ติดตัวมาแต่ดั้งเดิม การปลูกฝังถ่ายทอดในครอบครัวและ

โรงเรียน ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล เช่น ความเชื่ออำนาจในตน เอกลักษณ์แห่งตน และเหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นต้น และ *3) สาเหตุร่วมระหว่างจิตลักษณะกับสถานการณ์* ที่เรียกว่าปฏิสัมพันธ์แบบกลไก (Mechanical Interaction) โดยมีตัวแปรทางจิตลักษณะ

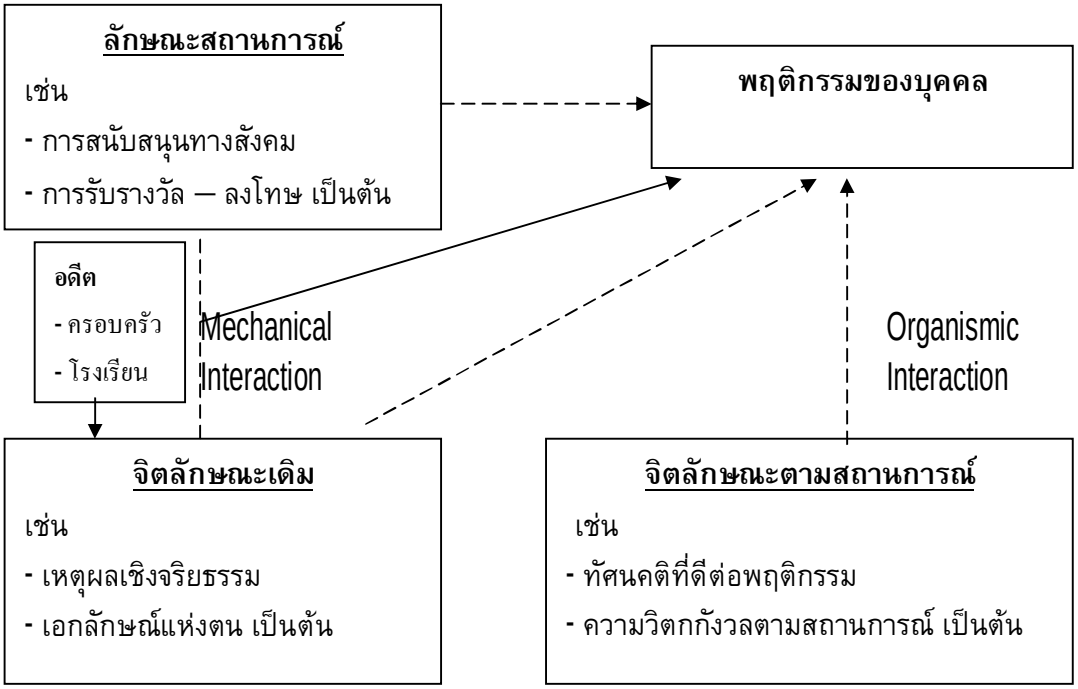

ภาพประกอบ 1 รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม
ที่มา : ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2541.) *รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมเพื่อการวิจัยสาเหตของพฤติกรรมและการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์.*หน้า105.(อ้างอิงจาก Endler;& Magnusson.(1977))

เดิมกับตัวแปรทางสถานการณ์ ที่ส่งผลต่อตัวแปรตามตัวหนึ่ง เช่น การปฏิสัมพันธ์ระหว่าง การสนับสนุนทางสังคม (สถานการณ์) กับ เอกลักษณ์แห่งตน (จิตลักษณะเดิม) ที่ส่งผลต่อ คุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน เป็นต้น *4)สาเหตุทางจิตลักษณะตามสถานการณ์* หรือที่เรียกว่าปฏิสัมพันธ์แบบในตน (Organismic Interaction) ซึ่งเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะเดิมของบุคคล กับสถานการณ์ที่บุคคลนั้นกำลังเผชิญอยู่ ที่เกิดภายในจิตใจของบุคคล อันเนื่องจิตลักษณะตามสถานการณ์ เหล่านี้มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ เช่น ทัศนคติต่อพฤติกรรมต่างๆ ความเครียดในการทำงาน เป็นต้น การวิจัยการปรับตัวทางจิตสังคมและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน ได้ใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมเป็นกรอบในการประมวลเอกสารเพื่อกำหนดตัวแปรเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน

ความเกี่ยวข้องกันระหว่างพฤติกรรมกับคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ

การศึกษาคุณภาพชีวิต ส่วนใหญ่ศึกษาความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล คุณภาพชีวิตที่ดีจึงหมายถึง ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล หรือความรู้สึกเป็นสุข (well - being) ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งเป็นความรู้สึกที่บุคคลได้รับรู้ความสัมพันธ์ทางสังคมภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยม และเป้าหมายในชีวิตของแต่ละคน รวมทั้งการรับรู้ของบุคคลต่อการมีชีวิตอยู่ตามประสบการณ์ของความพึงพอใจ ความรู้สึกเป็นสุขภายในจิตใจ

ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (life satisfaction) เป็นลักษณะพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) เป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นไม่สามารถสังเกตเห็นการเกิดพฤติกรรมได้ เป็นพฤติกรรมที่บุคคลเกิดการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เช่น เจตคติ ความคิด ความสนใจ เป็นต้น ความพึงพอใจในชีวิตเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายใน จะรู้ได้เฉพาะเจ้าตัวเองเท่านั้น คนอื่นจะรู้ได้ก็ต่อเมื่อเจ้าตัวบอกออกมาหรือแสดงออกมาด้วยการทำให้ทราบแต่ถ้าเจ้าตัวไม่บอกให้ทราบ เราต้องใช้วิธีการสันนิษฐานจากการกระทำแทน เช่น ถ้านักศึกษา มาเข้าชั้นเรียนตรงเวลา เข้าชั้นเรียนครบทุกครั้ง ส่งงานทุกครั้งที่อาจารย์สั่ง ถาม-ตอบในชั้นเรียนเป็นประจำ อาจารย์ก็สันนิษฐานจากการกระทำเหล่านี้ว่านักเรียนตั้งใจเรียน เป็นต้น (ประทีป จินงี่. 2540)

มีงานวิจัยที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องกันระหว่างพฤติกรรมกับคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ อยู่จำนวนหนึ่ง ในประเทศไทย เช่น การศึกษาเจตคติที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของวิลาสลักษณ์ ชัววัลลี และคนอื่น ๆ (2547) ได้ศึกษาบุคคลตัวอย่างเพื่อนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมข้าราชการยุคใหม่ โดยในการศึกษาพฤติกรรมตามค่านิยมไม่เลือกปฏิบัติ พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมตามค่านิยมสร้างสรรค์รวม เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมตามค่านิยมไม่เลือกปฏิบัติเป็นอันดับสอง มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .42 ซึ่งหมายความว่า การที่ข้าราชการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ มีเจตคติที่ดีต่อการทำพฤติกรรมตามค่านิยม ช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อเพื่อนร่วมงานและหน่วยงาน ก็จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมตามค่านิยมไม่เลือกปฏิบัติได้ ในส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกันระหว่างเจตคติกับพฤติกรรมครอบครัวนั้น ได้มีการศึกษาเจตคติที่ดีที่ต่อคู่สมรสของงามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) ได้ทำการวิเคราะห์และสร้างดัชนีเชิงเหตุและผลของคุณภาพชีวิตสมรสในครอบครัวไทย ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตสมรส (ศึกษาสามีและภรรยา) โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ สามีหรือภรรยาที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร 962 คน เป็นสามี 361 คน ภรรยา 601 คน มีอายุระหว่าง 21 ถึง 49 ปี (อายุเฉลี่ย 35.05 ปี) ร้อยละ 81.6 ของผู้ตอบ มีบุตร 1 คนขึ้นไป เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น พบว่า เจตคติที่ดีต่อคู่สมรส คือตัวทำนายสำคัญ เป็นลำดับสองในการทำนายความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสของกลุ่มสามีภรรยาในกลุ่มรวม ค่าเบต้าเท่ากับ .30

ไม่เพียงแต่มีการศึกษาเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมด้านการทำงาน ครอบครัวเท่านั้น แต่ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างพฤติกรรมอาสาพัฒนาสังคม กับเจตคติที่ดีต่องานพัฒนาสังคม ซึ่งเป็นงานวิจัยของคมนา วัชรธานินท์ (2546) ได้ทำการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับ

พฤติกรรมอาสาพัฒนาของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า ชุดตัวทำนายที่ 2 คือ ปัจจัยทางจิตลักษณะ 5 ตัวแปร มีตัวแปรพฤติกรรมอาสาในอดีต เป็นตัวทำนายสำคัญ เป็นลำดับแรกในการทำนายเจตคติที่ดีต่องานพัฒนาสังคม พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย โดยในกลุ่มรวมมี ค่าเบต้าเท่ากับ .52

กล่าวได้ว่า ความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล (life satisfaction) มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่าง ๆ โดยเป็นทั้งปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงศึกษาในรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model)

2.3. จิตลักษณะเดิมกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน

อาศัยพื้นฐานทางทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถกำหนดจิตลักษณะเดิมของผู้ใหญ่วัยกลางคนที่อาจเป็นตัวแปรเชิงเหตุของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้เป็น 5 ด้าน คือ เอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน การปรับตัวเพื่อสร้างขยายของบุคคล การมองโลกในแง่ดี และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา รายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ดังกล่าว มีดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริคสัน (Psychosocial Development Theory) นับแต่เกิดเป็นต้นมา บุคคลจะมีพัฒนาการด้านจิตสังคมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตเพราะต้องผจญกับปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ และสังคมรอบข้าง ทำให้ต้องมีการปรับตัว การปรับตัวจึงเป็นเครื่องแสดงความเกี่ยวข้องระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีส่วนผลักดันหรือขัดขวางความสามารถในการปรับตัวที่มีอยู่ก่อนแล้วเป็นพื้นฐานสำคัญ ดังนั้นบุคคลที่มีความสามารถในการปรับตัวจึงแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดี ส่วนผู้ที่ปรับตัวไม่ได้มักมีปัญหาทางสังคมอารมณ์และการปรับตัวในช่วงชีวิตต่อไปอีกด้วย อีริคสัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 2-4 ; อ้างอิงจาก Erikson. 1968) แบ่งพัฒนาการทางบุคลิกภาพด้านจิตสังคมจากแรกเกิดถึงอายุ 80 ปี ออกเป็น 8 ช่วง ตามการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและสมองจากการเติบโตอย่างรวดเร็วในวัยเด็กช้าลงในวัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นและคงที่ในวัยผู้ใหญ่ หลังจากนั้นร่างกายจะเริ่มเสื่อมลงตลอดจนความรับผิดชอบเริ่มลดลงในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนจนถึงหมดสภาพความรับผิดชอบในวัยชรา ความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของบุคคลดังกล่าวนี้ ทำให้คนรอบข้างเรียกร้องและตอบสนองต่อบุคคลแตกต่างกันไป

อีริคสันจึงสนใจความสามารถในการปรับตัวของบุคคลในแต่ละช่วงชีวิต และเชื่อว่าการปรับตัวไม่ได้หรือปรับตัวได้น้อยในช่วงต้นของชีวิต จะเป็นสาเหตุประการสำคัญของการที่บุคคลนั้นจะปรับตัวไม่ได้ในช่วงต่อๆ ไป จนตลอดชีวิตของเขา การที่บุคคลปรับตัวได้มากเพียงใด อีริคสันกล่าวว่าขึ้นอยู่กับสาเหตุในตัวบุคคล 3 ประการได้แก่ (1) การเปลี่ยนแปลงทางสรีระในแต่ละช่วงชีวิต เช่น จากทารกเป็นเด็กเล็ก ช่วงวัยรุ่นถึงวัยชรา ซึ่งทำให้บุคคลเกิดความอยากความต้องการและความสามารถที่แตกต่างกันออกไปตามช่วงอายุ (2) ขณะเดียวกันคนรอบข้างและสังคมก็มีข้อเรียกร้องหรือข้อกำหนดที่คาดหมายให้บุคคลในแต่ละช่วงอายุต้องปฏิบัติและรับผิดชอบในเรื่องที่ต่าง

ออกไปตามช่วงอายุ โอกาส และบริบทที่บุคคลเป็นอยู่ และ (3) ปริมาณการปรับตัวของบุคคลนั้นๆ ในช่วงก่อนมีมากน้อยเพียงใด ก็จะช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่ในปัจจุบันจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและสังคมได้มากหรือน้อยตามไปด้วย

พัฒนาการ 8 ขั้นตามทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริคสัน หรือเดิมเรียกว่า พัฒนาการทางสังคมอารมณ์ ปรากฏในภาพประกอบ 2 จากภาพพัฒนาการจากขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 4 เป็นขั้นของการสะสมประสบการณ์ในการแก้ปัญหาและการปรับตัวเพื่อการเกิดเอกลักษณ์แห่งตนในขั้น 5 ส่วนขั้นที่ 6 ถึงขั้นที่ 8 เป็นขั้นของการนำเอาสถานภาพของการบรรลุเอกลักษณ์แห่งตนไปใช้ การไม่บรรลุเอกลักษณ์แห่งตนในขั้นที่ 5 แสดงถึงความล้มเหลวในการปรับตัวในขั้นต้นๆ ของบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้เขาปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมได้ไม่มากเท่าที่ควรเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ต่อไปนี้ เป็นการบรรยายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน 3 ช่วงอายุของบุคคลตามพัฒนาการทางจิตสังคม ขั้นที่ 5 6 และ 7 ตามทฤษฎีของอีริคสัน ซึ่งเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุ พัฒนาการทางจิตสังคมทั้ง 3 ขั้น ดังกล่าวอย่างเหมาะสม เป็นลักษณะที่ผู้ใหญ่วัยกลางควรปรับตัวและผ่านวิกฤติการณ์ในช่วงนี้ได้

ขั้นที่ 5 ความมีเอกลักษณ์หรือความสับสนในเอกลักษณ์ (Identity Achievement VS. Identity Diffusion) อายุ 13-19 ปี การสร้างเอกลักษณ์แห่งตนในบุคคลแต่ละคนนั้นเริ่มมาตั้งแต่เด็กและเป็นกระบวนการที่เกิดติดต่อกันไปตลอดชีวิต โดยการที่เด็กสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ และพัฒนาทักษะเฉพาะตนขึ้นตั้งแต่อายุ 6 ขวบเป็นต้นมา เอกลักษณ์ของบุคคลมีจุดกำเนินจากสองแหล่ง แหล่งแรกคือ ความสามารถของบุคคล วัยรุ่นจะคิดว่าตนแตกต่างจากคนอื่น เพราะตนสามารถจะทำบางสิ่งได้ ในขณะที่คนส่วนใหญ่ทำไม่ได้ในช่วงหนึ่งๆ ของชีวิต เช่น เย็บปักถักร้อยได้ เล่นดนตรีหรือเล่นกีฬาบางชนิดได้ เป็นต้น ความสามารถของวัยรุ่นอาจเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อีกแหล่งหนึ่งที่ได้เอกลักษณ์มา คือ จากการเทียบเคียงและเลียนแบบจากผู้ที่เด็กเลื่อมใสศรัทธา อาจจะเป็นบุคคลหลายๆ คนก็ได้ การสร้างเอกลักษณ์นี้เป็นกระบวนการใต้สำนึก แต่ก็อาจจะมีผลทำให้บุคคลเกิดความวิตกกังวลได้

ในช่วงนี้วัยรุ่นอาจเกิดวิกฤตการณ์ทางเอกลักษณ์ขึ้น เพราะวัยรุ่นจะมีความต้องการแปลกใหม่เกิดขึ้น โดยเฉพาะทางด้านเพศ ซึ่งทำให้วัยรุ่นรู้สึกว่าตนแปลกไปจากเดิม และทำท่าว่าจะบังคับตนเองไม่ได้ เอกลักษณ์เก่าๆ ที่มีมาแต่เด็ก ก็ดูจะใช้ไม่ได้ ไม่เหมาะสม และไม่เพียงพอสำหรับชีวิตในช่วงนี้ ซึ่งกำลังจะมีบทบาทใหม่ในฐานะที่เป็นผู้ใหญ่ และเป็นสมาชิกของสังคมใหญ่ ในช่วงนี้เด็กวัยรุ่นบางคนต้องหาเวลาที่สงบเงียบ ปลีกตัวไปหาประสบการณ์เพิ่มเติม เพื่อช่วยในการตัดสินใจว่าตนอยากทำอะไรและอยากเป็นอะไรเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 ; อ้างอิงจาก Crain. 1980. pp. 155-157) บางครั้งขั้นการแสวงหาและการบรรลุเอกลักษณ์แห่งอีโก้ของบุคคล อาจมีระยะที่ขยายไปได้ถึงอายุ 25 ปี ในบุคคลบางประเภท เช่นที่ ออสและพลัก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : อ้างอิงจาก Ochsc; & Plug. 1986) พบผลวิจัยว่า ชายผิวดำในอาฟริกาใต้มักบรรลุเอกลักษณ์แห่งอีโก้หลังอายุ 40 ปีไปแล้วในขณะที่สตรีผิวขาวในอาฟริกาใต้บรรลุเอกลักษณ์ในอายุที่น้อยกว่าคนประเภทอื่นๆ ที่ต่างไปทั้งทางด้านเพศและสีผิว

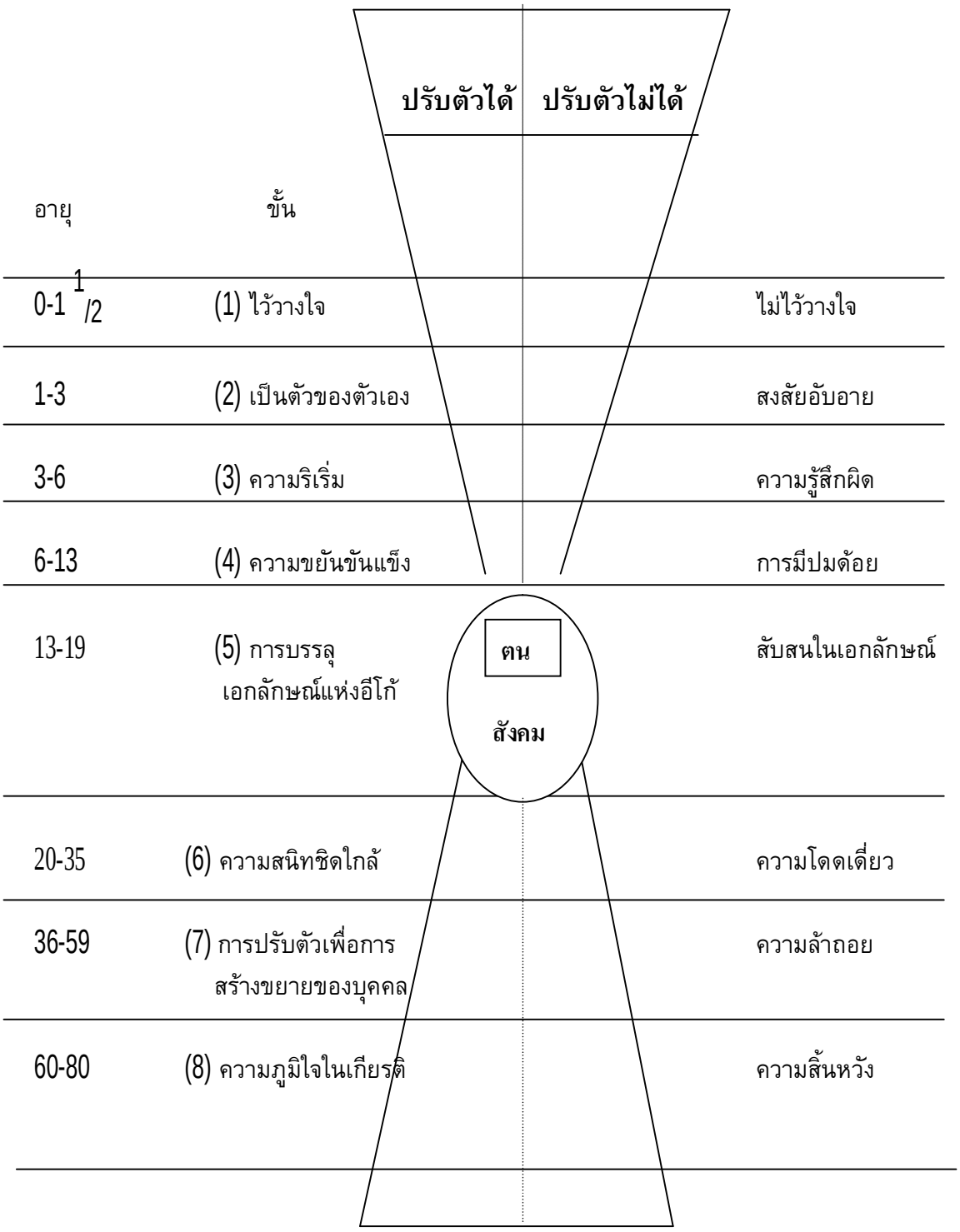

ภาพประกอบ 2 แสดงพัฒนาการ 8 ขั้นตามทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริคสัน

ที่มา : ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2541.) *ทฤษฎี การวัด และงานวิจัย เอกลักษณ์แห่งอีโก้ ในคนไทยและเทศ.* หน้า 4. (อ้างอิงจาก Erikson. (1968))

ขั้นที่ 6 ความใกล้ชิดผูกพันหรือความโดดเดี่ยว (Intimacy VS. Isolation) อายุ 20-35 ปี เป็นพัฒนาการทางบุคลิกภาพของบุคคลในวัยผู้ใหญ่ วิกฤติการณ์ทางสังคมอารมณ์ที่ผู้ใหญ่วัยต้นต้องเผชิญ คือ ความรู้สึกใกล้ชิดผูกพัน ซึ่งตรงกันข้ามกับความรู้สึกโดดเดี่ยว ชุมชนและประเทศชาติ คือ แหล่งของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความหมายของ "ตน" สำหรับบุคคลวัยนี้คือสิ่งที่เขารัก พัฒนาการของบุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนต้นเกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้อื่น โดยเฉพาะกับเพศตรงข้าม ผู้ที่ปรับตัวได้ดีคือ ผู้ที่บรรลุเอกลักษณ์แห่งตนในช่วงพัฒนาการก่อนหน้านี้แล้ว มาในช่วงอายุนี้จึงมีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถแบ่งปันความเชื่อถือ ความสุขและความต้องการของตนแก่ผู้อื่นคือ คู่สมรสหรือเพื่อนสนิท บุคคลสามารถแบ่งเวลาให้แก่การทำงาน การพักผ่อน การสืบสกุลและการอบรมเลี้ยงดูบุตร สร้างรากฐานของความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในบุตรวัยทารกของตนได้ ด้วยการมีสัมพันธภาพอันดี กับคู่สมรสเบื้องต้น ส่วนบุคคลที่ปรับตัวไม่ได้คือ ผู้ที่ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับบุคคลอื่นได้ ไม่สามารถแบ่งปันความรัก แบ่งปันเวลาในชีวิตประจำวันเพื่อร่วมกิจกรรมกับคู่สมรส สมาชิกในครอบครัวหรือกับผู้อื่นได้ จึงมีความรู้สึกโดดเดี่ยวแม้จะทำการสมรสแล้ว อาจมีสภาพจิตใจที่ไม่ปกติ ทำให้ขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับคู่สมรสและผู้อื่น ถ้ามีบุตรอาจถ่ายทอดความรู้สึกไม่ดีไปสู่บุตร ดังนั้นบุคคลจึงควรบรรลุเอกลักษณ์แห่งตนก่อนการสมรสและมีครอบครัว เพราะจะสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและให้ความรักที่มั่นคงแก่สมาชิกในครอบครัวได้

ขั้นที่ 7 การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคลหรือความล้าถอย (Generatively VS. Stagnation) อายุ 36-59 ปี เป็นพัฒนาการทางบุคลิกภาพของบุคคลในการย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์และเริ่มเข้าสู่ผู้ใหญ่วัยกลางคน ทำให้บุคคลบางคนเป็นผู้ที่ยอมรับผิดชอบต่อสังคม พร้อมที่จะสนับสนุนคนรุ่นหลัง "ให้" มากกว่า "รับ" ในความสัมพันธ์ต่างๆ ที่มีกับผู้อื่น เป็นหัวหน้าในงานและเป็นหัวหน้าครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ อบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความเอาใจใส่ ให้การศึกษา ส่งเสริมอาชีพและความเป็นพลเมืองที่ดี ถ้าเป็นผู้ใหญ่ที่มีความล้าถอย จะเป็นผู้ที่สนใจแต่ตนเอง เริ่มความเจ็บป่วยเรื้อรังและปฏิเสธความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น ไม่ยอมเตรียมสภาพแวดล้อมที่ดี เพื่อที่จะมอบไว้ให้แก่ชนรุ่นหลังต่อไป ทำหน้าที่การงานอย่างขาดความรับผิดชอบ และปล่อยปละละเลย มีความอยากได้ไม่มีที่สิ้นสุด

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาพัฒนาการทางจิตสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน ตามแนวคิดของอีริคสัน บุคคลช่วงวัยนี้ได้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และการเรียกร้องจากสังคมรอบข้างมาแล้วในวัยเด็กและวัยรุ่น มีการสะสมประสบการณ์ในการแก้ปัญหาและการปรับตัว ซึ่งนำไปสู่การมีเอกลักษณ์แห่งตน มิฉะนั้นอาจเกิดการสับสนในเอกลักษณ์ (พัฒนาการขั้นที่ 5) และการปรับตัวในขั้น 5 นี้ จะส่งผลต่อเนื่องไปถึงการปรับตัวในขั้นที่ 6,7 และ 8 ซึ่งบุคคลในวัยผู้ใหญ่จะต้องเผชิญวิกฤติการณ์การสร้างความรู้สึกใกล้ชิดผูกพันกับผู้อื่น มิฉะนั้นอาจจะเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว และการปรับตัวขั้นที่ 5 และ 6 ต่อเนื่องในขั้นที่ 7 ซึ่งบุคคลในวัยนี้มีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคมเข้า

สู่วัยผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์ ทำให้บุคคลเป็นผู้ที่สร้างขยายในขั้นที่ 7 พร้อมสนับสนุนคนรุ่นหลังให้มากกว่ารับ ในความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ถ้าบุคคลในวัยนี้ปรับตัวไม่ได้ส่งผลให้เกิดความล้าถอย เห็นแก่ตัวและเจ็บป่วยด้วยโรคต่างๆ และขั้นที่ 7 ยังเป็นพื้นฐานสำคัญของการปรับตัวในขั้นที่ 8 ด้วย เพราะถ้าปรับตัวได้ดีในขั้นที่ 7 จะส่งผลให้ขั้นที่ 8 ผู้สูงอายุเล็งเห็นความต่อเนื่องของชีวิตของตนเองกับของชนรุ่นก่อนในอดีต และชนรุ่นหลังที่ตามมาในอนาคต มองเห็นว่าตนได้ทำประโยชน์แก่สังคมอย่างเต็มที่แล้ว และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ส่วนผู้ที่ปรับตัวไม่ได้ในวัยนี้ ก็จะรู้สึกหมดหวังขาดกำลังใจในชีวิต

เอกลักษณ์แห่งตนกับคุณภาพชีวิต

ความหมาย เอกลักษณ์แห่งตน เป็นพัฒนาการทางจิตสังคมขั้นที่ 5 ตามทฤษฎีอีริคสัน หมายถึง โครงสร้างทางบุคลิกภาพของบุคคลที่เกิดจากการรู้จักตนเองและการยอมรับตนว่ามีลักษณะที่คงที่ และต่อเนื่องมาตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ ในขณะเดียวกันบุคคลก็เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนตามที่สังคมและวัฒนธรรมของตนกำหนดไว้ และมองเห็นว่าลักษณะความรู้ความสามารถและความต้องการของตนสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและคนรอบข้าง ทำให้เกิดความมั่นใจว่า ตนจะสามารถ "ทำทุกอย่างได้ดี" ตามมาตรฐานของตนเองและของสังคมไปพร้อมกัน โครงสร้างของ "ตน" (ego) นี้มีหลายองค์ประกอบหรือหลายด้านที่สำคัญคือ ด้านอาชีพการงาน ด้านศาสนา ด้านการเมือง ด้านบทบาททางเพศและทางด้านค่านิยมอื่นๆ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 14 ; อ้างอิงจาก Erikson.1968)

การวัด นักจิตวิทยากลุ่มแรกที่สร้างแบบวัดการบรรลุเอกลักษณ์แห่งตน ในลักษณะที่เป็นแบบวัดปลายปิด และเป็นปรนัย คือ ออสท์และพลัก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 ; อ้างอิงจาก Oches; & Plug. 1986) การสร้างแบบวัดมาตรฐานนี้ทำให้ง่ายต่อการวัด และเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ สามารถวัดได้โดยทางสถิติอย่างน่าเชื่อถือ เป็นแบบวัดที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อสูงตามมาตรฐาน และมีค่าความเชื่อมั่นสูง .86 ในประเทศไทย อุษา ศรีจินดารัตน์ (2533) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการของเอกลักษณ์แห่งอีโก้ที่เกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าของการทำงานและการรับรู้คุณค่าของศาสนาในวัยรุ่นไทยภาคใต้ (พัฒนาการขั้นที่ 5) ในเยาวชนอายุ 15-21 ปี จำนวน 480 คน ซึ่งใช้วัดกับนักศึกษาอาชีวะ โดยอาศัยแนวการตั้งคำถามจากแบบวัดของออสซ์ และ พลัก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 ; อ้างอิงจาก Ochse; & Plug. 1986) ร่วมกับแบบวัดของ ฮามาเช็ค (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 ; อ้างอิงจาก Hamachek. 1988) ซึ่งเป็นแบบวัดพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกตามประสบการณ์ในแต่ละขั้นพัฒนาการ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดเอกลักษณ์แห่งตน (ขั้นที่ 5) จำนวน 23 ข้อ แต่ละประโยคคำถามของแบบวัดมีมาตรวัด 6 หน่วย แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .80 และจากงานวิจัยข้างต้นนั้น ดุจเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่นๆ (2538) ได้ใช้แบบวัดของอุษา ศรีจินดารัตน์ (2533) ทำการศึกษาพัฒนาการทางอารมณ์สังคมของมารดา โดยศึกษาปริมาณการบรรลุเอกลักษณ์แห่งตน ด้วยการให้รายงานของมารดาเกี่ยวกับการรับรู้ตนเองใน 3 ด้าน

เป็นคนดีตามที่สังคมต้องการ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และด้านการมองเห็นคุณค่าในตนเอง วัดโดยแบบวัดชนิดมีประโยค 15 ประโยค และมาตรประเมิน 6 หน่วย มีคะแนนระหว่าง 15 – 90 คะแนน แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .86 และหลังจากงานวิจัยทั้ง 2 เรื่องดังกล่าว ต่อมางามตา วนินทานนท์ และคณะ (2545) ได้มีการปรับปรุงแบบวัดเอกลักษณ์แห่งตน เป็นปัจจัยเชิงเหตุหนึ่งของความสัมพันธ์ในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างเป็นสามีและภรรยาที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร 962 คน เป็นสามี 361 คน ภรรยา 601 คน อายุเฉลี่ย 35.05 ปี โดยอาศัยความคิดจากแบบวัดพัฒนาการทางจิตสังคม ช่วงที่ 5 ตามทฤษฎีอีริคสันของออสซ์และพลัก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 ; อ้างอิงจาก Ochse; & Plug. 1986) และแบบวัด "พฤติกรรมที่เด่นชัดที่เกี่ยวข้องกับการมีเอกลักษณ์แห่งอีโก้หรือการสับสนในเอกลักษณ์" ของฮามาเช็ก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 ; อ้างอิงจาก Hamachek. 1988) แบบวัดจำนวนข้อคำถาม 15 ข้อ แต่ละประโยคคำถามของแบบวัดมีมาตร 6 หน่วย แบบวัดนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้ออยู่ระหว่าง .13 ถึง .46 ค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .76 ดังนั้นในการวัดเอกลักษณ์แห่งตนของผู้ใหญ่วัยกลาง ผู้วิจัยจึงใช้แบบวัดของงามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) เพราะเป็นแบบวัดที่เคยใช้กับบุคคลในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นและผู้ใหญ่วัยกลางคนมาแล้ว และเป็นแบบวัดที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และมีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าสูงตามมาตรฐาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีงานวิจัยที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องระหว่างเอกลักษณ์แห่งตนกับคุณภาพชีวิต อยู่จำนวนหนึ่ง ในต่างประเทศ เช่นนักวิจัยกลุ่มหนึ่ง คือ วิชเบาวน์ และเทสซ์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 52-53 ; อ้างอิงจาก Whitbourne; & Tesch. 1985) ศึกษาบุคคลในช่วงอายุ 20 ถึง 40 ปี โดยศึกษานักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 4 จำนวน 93 คน อายุเฉลี่ย 21.13 ปี และผู้จบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเดียวกัน (เพื่อลดความแตกต่างของคน 2 กลุ่มนี้ทางด้านสภาพแวดล้อมในวัย 18-22 ปี) จำนวน 66 คน มีอายุเฉลี่ย 25.25 ปี ผู้วิจัยได้วัดปริมาณการปรับตัว 2 ช่วงของชีวิต คือ ขั้น 5 การบรรลุเอกลักษณ์แห่งตน และขั้น 6 คือ ลักษณะสนิทชิดใกล้ของคน 2 กลุ่มนี้ พบผลที่สำคัญคือ เฉพาะผู้ที่จบปริญญาตรีแล้วเท่านั้น ที่ปริมาณการบรรลุเอกลักษณ์โดยรวมมีมากเท่าใด บุคคลมีลักษณะสนิทชิดใกล้มากตามไปด้วย และพบผลที่น่าสนใจต่อไปว่า 1) เอกลักษณ์แห่งตน นั้นมีพัฒนาการต่อไปอีก โดยเฉพาะเมื่อบุคคลเรียนจบปริญญาตรีแล้ว เข้าสู่เริ่มทำงานอาชีพและการเริ่มมีครอบครัว 2) ก่อนที่บุคคลจะพัฒนาลักษณะสนิทชิดใกล้ได้ เขาจะต้องมีการบรรลุเอกลักษณ์แห่งตนให้มากเสียก่อน 3) ผู้ที่จบแล้วมักจะบรรลุเอกลักษณ์แห่งตนได้มาก แต่เกิดขึ้นหลังจากจบการศึกษาแล้ว (49%ของกลุ่มนี้) และทางด้านเอกลักษณ์เฉพาะด้าน พบว่าทางด้านเอกลักษณ์ทางเพศ เอกลักษณ์ทางด้านการเมือง และเอกลักษณ์ทางด้านศาสนานั้น ผู้จบปริญญาตรีแล้วบรรลุ 63% , 54% และ41% ตามลำดับ

ในประเทศไทย อุษา ศรีจินดารัตน์ (2533) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการของเอกลักษณ์แห่งอีโก้ที่เกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าของการทำงานในวัยรุ่นไทยภาคใต้ (พัฒนาการขั้นที่ 5) ในเยาวชนอายุ 15-21 ปี จำนวน 480 คน ซึ่งใช้วัดกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 และนักศึกษาอาชีวะ ผลปรากฏ

ว่า ผู้ที่มีการรับรู้คุณค่าของการทำงานสูง เป็นผู้ที่มีพัฒนาการทางอารมณ์เชิงสังคมสูง คบเพื่อนที่มีลักษณะเหมาะสมมาก และมีประสบการณ์ในการทำงานมาก ตัวแปรทั้งสามนี้ร่วมกันทำนายการรับรู้คุณค่าของการทำงานได้ 21 % ในกลุ่มรวม ดังนั้นสรุปได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็เป็นผู้ที่มีการรับรู้คุณค่าของการทำงานสูง ต่อมางานวิจัยของ งามตา วนินทานนท์ และดุษฎี โยเหลา. (2547) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ในครอบครัวหลายด้าน โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส กลุ่มตัวอย่างเป็นสามีและภรรยาที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร 962 คน เป็นสามี 361 คน ภรรยา 601 คน อายุเฉลี่ย 35.05 ปี จากงานวิจัยดังกล่าวได้มีการวัดลักษณะหลายประการของทั้งสามีและภรรยา รวมทั้งการวัดเอกลักษณ์แห่งตน วัดโดยใช้มาตรประเมินรวมค่า พบผลว่าการมีเอกลักษณ์แห่งตนของผู้ตอบทั้งฝ่ายสามีและภรรยามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างเด่นชัดกับจิตลักษณะด้านความใกล้ชิดผูกพัน ซึ่งส่งผลต่อไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสอีกทอดหนึ่ง ดังนั้นสรุปได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันมากและมีสัมพันธ์ที่ดีกับคู่สมรสสูงด้วย

และเมื่อไม่นานมานี้ มีงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งของ ฤกษ์ชัย คุณูปการ (2547) ที่ศึกษาพฤติกรรมประชาธิปไตย 3 ด้านของผู้ใหญ่วัยต้น คือ พฤติกรรมตามสิทธิและหน้าที่ พฤติกรรมตามกฎหมายและข้อบังคับ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง กลุ่มผู้ถูกศึกษา คือ นักศึกษาชายหญิง เรียนชั้นปีที่ 3 (อายุ 20-22 ปี) ของมหาวิทยลัยราชภัฏ 10 แห่ง (ในกรุงเทพฯและต่างจังหวัด) จำนวน 1,128 คน พบผลว่า ตัวแปรด้านจิตลักษณะ 7 ด้าน ในกลุ่มรวม ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาได้ร้อยละ 18.20 และตัวทำนายอันดับแรกคือ เจตคติต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ซึ่งทำนายได้ร้อยละ 14.60 พบในนักศึกษาทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย และยังพบอีกว่ามีตัวทำนายที่เข้าเป็นลำดับสอง คือ เอกลักษณ์แห่งตนด้านประชาธิปไตย ค่าเบต้าเท่ากับ .26 พบในนักศึกษากลุ่มรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณะ บรรจง (2547) เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูในภาคใต้” กลุ่มตัวอย่างเป็นครูอายุ 30 ปีขึ้นไป ที่สอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 รวมจำนวน 985 คน พบผลว่า ครูที่รับรู้ข่าวสารทางการเมืองได้รับการสนับสนุนจากสังคม ตลอดจนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง มีค่านิยมทางการเมืองที่ดี และมีเอกลักษณ์แห่งตนสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตลอด นับว่าเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากหลักฐานงานวิจัยข้างต้น จึงคาดได้ว่าปริมาณการบรรลุเอกลักษณ์แห่งตนของบุคคลเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม กล่าวคือ ผู้ที่บรรลุเอกลักษณ์แห่งตนสูง จะเห็นคุณค่าการทำงาน มีความสนิทชิดใกล้กับคู่สมรส มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคู่สมรส ส่วนทางสังคม ผู้บรรลุเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นจึงคาดได้ว่าผู้ใหญ่วัยกลางที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็เป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในชีวิตด้านการทำงาน ด้านครอบครัว และด้านสังคมสูงด้วย

ความใกล้ชิดผูกพันกับคุณภาพชีวิต

ความหมาย ความใกล้ชิดผูกพัน เป็นพัฒนาการทางจิตสังคมขั้นที่ 6 ตามทฤษฎีของอีริคสัน ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น บุคคลที่เริ่มมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และครอบครัว รับผิดชอบต่อสังคม มีความเป็นอิสระในสังคมมากกว่าวัยก่อน ๆ บุคคลที่บรรลุเอกลักษณ์ในช่วงก่อน มาในช่วงอายุนี้จะสามารถแบ่งบันความเชื่อถือ ความสุขและความต้องการของตนเองแก่ผู้อื่นได้มาก คือ คู่สมรสหรือเพื่อนสนิท เขาสามารถจะแบ่งเวลาให้แก่การทำงาน การพักผ่อน การสืบสกุล การเลี้ยงเด็ก แต่มีสุขภาพจิตที่ดี บิดามารดาก็จะสามารถถ่ายทอดความสามารถในการปรับตัวไปยังบุตรที่เป็นทารกและเด็กเล็กได้ด้วยดี (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541:11 ; อ้างอิงจาก Erikson. 1968)

จิตลักษณะลักษณะด้านความใกล้ชิดผูกพัน (Intimacy) หรือความโดดเดี่ยว (Isolation) ของบุคคลในวัยผู้ใหญ่นี้ ย่อมเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะอื่น ๆ ทั้งในเชิงสาเหตุ พร้อมกับจิตลักษณะอีกหลายด้าน งานค้นคว้าวิจัยเชิงประจักษ์เกี่ยวกับปรากฏการณ์ความใกล้ชิดผูกพันจำนวนมากได้แนวความคิดมาจากทฤษฎีพัฒนาการด้านจิตสังคม ของอีริคสัน พัฒนาการขั้นความใกล้ชิดผูกพันซึ่งบุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนต้น หลังจากผ่านวิกฤติการณ์ความมีเอกลักษณ์ซึ่งตรงข้ามกับความสับสนในเอกลักษณ์มาแล้ว เช่นเดียวกับพัฒนาการขั้นบรรลุเอกลักษณ์ พัฒนาการขั้นความใกล้ชิดผูกพันเป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดจากผลของพัฒนาการในอดีตที่ผ่านมา มิได้เป็นเพียงสถานภาพในช่วงวัยหนึ่งๆ ของบุคคลเท่านั้น วิกฤติการณ์ด้านความใกล้ชิดผูกพันในบุคคลวัยผู้ใหญ่หมายถึง การเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลที่ตนสนใจ เอาใจใส่และต้องการใช้ชีวิตร่วมด้วย ทั้งในสถานที่ทำงานและในชีวิตส่วนตัว ลักษณะของความสัมพันธ์มิใช่เฉพาะความสัมพันธ์ทางเพศ แต่เป็นความสัมพันธ์เชิงมิตรภาพ และความใกล้ชิดที่มีต่อกันมิใช่เพียงเพื่อแลกเปลี่ยนเท่านั้น แต่เป็นความใกล้ชิดเพื่อการร่วมแบ่งปัน ในการอภิปรายถึงความหมายของการบรรลุความสามารถในการปรับตัวทางสังคมอารมณ์ขั้นความใกล้ชิดผูกพันอย่างแท้จริง อีริคสันผนวกเอาแนวความคิดในเรื่องการให้ความรักและเสียสละเพื่อกันและกัน การประสบความสำเร็จด้านเพศสัมพันธ์ ความสามารถที่จะทุ่มเทตนเพื่อผู้เป็นที่รัก ตลอดจนความจงรักภักดีต่อบุคคลผู้เป็นที่รักไว้ด้วย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 47 ; อ้างอิงจาก Erikson. 1968)

การวัด ความใกล้ชิดผูกพัน ออสท์และพลัก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 ; อ้างอิงจาก Oches; & Plug. 1986) ได้สร้างแบบวัดพัฒนาการทางจิตสังคม ตามหลักทฤษฎีจิตสังคมของอีริคสัน ไว้ 7 ขั้นตอนด้วยกัน ส่วนหนึ่งมีเนื้อหาทำการวัดพัฒนาการขั้นที่ 6 : ความใกล้ชิดผูกพันหรือความโดดเดี่ยว แบบวัดนี้เป็นประเภทมาตรประเมินรวมค่า เป็นแบบวัดที่ได้มาตรฐานผ่านการทดลองใช้และหาคุณภาพของเครื่องมือวัดทางด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการทางสถิติหลายวิธี ซึ่งทำให้ง่ายต่อการวัด เป็นแบบวัดที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อสูงตามมาตรฐาน และมีความเชื่อมั่นสูง และอีกแบบวัดหนึ่งเป็นแบบวัดประเมินส่วนบุคคลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด (Personal Assessment of Intimacy in Relationship) ของ เชฟเฟอร์ และโอลสัน (งามตา วนินทานนท์; และคนอื่นๆ. 2545 ; อ้างอิงจาก Schaefer; & Olson. 1981) แบบ

วัด PAIR ถูกกำหนดให้มีขอบเขตการวัดความใกล้ชิดผูกพันระหว่างบุคคลสองคน (คู่สมรสหรือเพื่อนสนิท) ใน 5 มิติ คือ อารมณ์ สังคม เพศสัมพันธ์ การร่วมรู้ร่วมคิด และการสันทนาการ ส่วนในประเทศไทย งามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) ได้มีการสร้างแบบวัดจิตลักษณะด้านความใกล้ชิดผูกพันของสามีกับภรรยา โดยอาศัยแนวคิดตามทฤษฎีอีริคสัน ตัวอย่างประโยคจากแบบวัด 2 แบบวัดดังกล่าวข้างต้น เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า ที่มีเนื้อหาครอบคลุม ซึ่งจะทำการวัดความใกล้ชิดผูกพันในสัมพันธภาพ 4 ด้าน คือ ด้านอารมณ์-สังคม ด้านการร่วมรู้ร่วมคิด ด้านเพศสัมพันธ์ และด้านสันทนาการและความสนใจร่วมกัน แบบวัดนี้ประกอบด้วยคำถาม 20 ข้อ มีมาตร 6 หน่วยประกอบจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้ออยู่ระหว่าง .24 ถึง .69 มีค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .87 ดังนั้นการวัดความใกล้ชิดผูกพันของผู้ใหญ่วัยกลางคน ผู้วิจัยจึงใช้แบบวัดของงามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) เพราะเป็นแบบวัดที่เคยใช้กับบุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยต้นถึงผู้ใหญ่วัยกลางคนมาแล้ว และเป็นแบบวัดที่มีการทดสอบทางสถิติที่มีความน่าเชื่อถือ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากงานวิจัยในต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการความใกล้ชิดผูกพันหลายเรื่อง ที่ชัดเจนคือ การศึกษาผู้ใหญ่ชาวอาฟริกาใต้ทั้งผิวขาวและผิวดำ ทั้งชายและหญิง จำนวน 1,859 คน ที่ อายุตั้งแต่ 15 ถึง 60 ปี (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 ; อ้างอิงจาก Ochse; & Plug. 1986) ได้วัดปริมาณการปรับตัวในขั้น ทั้ง 7 พบผลว่ากลุ่มสตรีผิวขาวเท่านั้นในวัยรุ่น (อายุ 15-19 ปี) ปริมาณความรู้สึกเป็นสุขจะมากกว่าถ้าเธอบรรลุเอกลักษณ์แห่งตนมาก ส่วนในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (อายุ 20-24 ปี) ถ้าเขามีลักษณะความใกล้ชิดผูกพันมาก เขาจะรู้สึกเป็นสุขมากด้วย ในขณะที่ผู้ใหญ่วัยกลางคน (อายุ 25-39 ปี) ถ้าเขามีการปรับตัวในขั้นสร้างขยายได้มาก เขาก็จะรู้สึกเป็นสุขมากกว่าคนในวัยเดียวกันที่ปรับตัวได้น้อย อีกงานวิจัยหนึ่งทำการวิจัยนักศึกษาในวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ได้ศึกษานักศึกษา 2 รุ่น จำนวน 182 คน อายุเฉลี่ยประมาณ 20 ปี แล้วติดตามอีก 2 ช่วงห่างกันช่วงละ 11 ปี คือเมื่ออายุ 31 ปี และ 42 ปี (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 ; อ้างอิงจาก Menen; & Whitbourne.1997) โดยวัดปริมาณการปรับตัวขั้น 4, 5 และ 6 ตามทฤษฎีของอีริคสันทั้ง 3 ครั้ง ผลปรากฏว่าเด่นชัดในนักศึกษาทั้งสองรุ่น พบว่าลักษณะทางจิตสังคม 3 ขั้นที่วัดในช่วงอายุ 20 ปีมีความสัมพันธ์ต่อกันทางบวกอย่างสูง กับความสำเร็จใน 3 ด้าน คือ ด้านหน้าที่การงาน ด้านชีวิตครอบครัว และการศึกษาต่อของบุคคล ซึ่งวัดในช่วงอายุ 31 ปี สรุปได้ว่าปริมาณความใกล้ชิดผูกพันอาจเป็นสาเหตุของประสบการณ์ ในหน้าที่การงาน ชีวิตครอบครัว และสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน

ส่วนในประเทศไทย งามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) ได้ทำการวิเคราะห์และสร้างดัชนีเชิงเหตุและผลของคุณภาพชีวิตสมรสในครอบครัวไทย ดังการทำวิจัย 2 เรื่อง เรื่องแรกได้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตสมรส (ศึกษาสามีและภรรยา) โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ สามีหรือภรรยาที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร 962 คน เป็นสามี 361 คน ภรรยา 601 คน มีอายุระหว่าง 21 ถึง 49 ปี (อายุเฉลี่ย 35.05 ปี) ร้อยละ 81.6 ของผู้ตอบ มีบุตร 1 คนขึ้นไป เพื่อทำการวิเคราะห์

ข้อมูลด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น พบว่า ลักษณะจิตใจด้านความใกล้ชิดผูกพัน ทัศนคติที่ดีต่อคู่สมรส การสื่อสารระหว่างคู่สมรส การรับรู้ว่าค่านิยมด้านชีวิตครอบครัวและการรับรู้การปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคู่สมรส เป็นปัจจัยที่ร่วมกันทำนายปริมาณตัวแปรตาม คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสได้ร้อยละ 74 และพบว่าความใกล้ชิดผูกพัน คือตัวทำนายสำคัญ เป็นลำดับแรกในการทำนายความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสของกลุ่มสามีภรรยา ค่าเบต้าอยู่ระหว่าง .28 ถึง .41 ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

จากหลักฐานงานวิจัยข้างต้น จึงคาดได้ว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันสูงสามารถแบ่งปันความเชื่อถือ ความสุขและความต้องการของตนแก่ผู้อื่นคือ คู่สมรสหรือเพื่อนสนิท บุคคลสามารถแบ่งเวลาให้แก่การทำงาน และการอบรมเลี้ยงดูบุตร สร้างรากฐานของความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในบุตรวัยทารกของตนได้ ด้วยการมีสัมพันธภาพอันดี กับคู่สมรสเบื้องต้น จึงคาดได้ว่า บุคคลที่มีพัฒนาการด้านความใกล้ชิดผูกพันสูง เขาจะต้องมีความสำเร็จในชีวิตทั้งทางด้านครอบครัว หน้าที่การงาน รวมไปถึงการมีความพึงพอใจในชีวิตสูงตามไปด้วย

การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายกับคุณภาพชีวิต

ความหมาย การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (Generatively) หรือความล้าถอย (Stagnation) เป็นพัฒนาการทางจิตสังคมตามทฤษฎีของอีริคสัน เมื่อบุคคลย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์และเริ่มเข้าสู่วัยกลางคน พัฒนาการที่เหมาะสมในช่วงนี้ทำให้บุคคลบางคนเป็นผู้ที่ยอมรับผิดชอบต่อสังคม พร้อมที่จะสนับสนุนคนรุ่นหลัง เป็นผู้"ให้" มากกว่า "รับ" ในความสัมพันธ์ต่างๆ ที่มีกับผู้อื่น เป็นหัวหน้าในงาน และเป็นหัวหน้าครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ อบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความเอาใจใส่ ให้การศึกษา ส่งเสริมอาชีพและความเป็นพลเมืองที่ดี ในทางตรงกันข้ามถ้าเป็นผู้ใหญ่ที่มีความล้าถอย จะเป็นผู้ที่สนใจแต่ตนเอง เริ่มความเจ็บป่วยเรื้อรังและปฏิเสธความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น ไม่ยอมเตรียมสภาพแวดล้อมที่ดี เพื่อที่จะมอบไว้ให้แก่ชนรุ่นหลังต่อไป ทำหน้าที่การงานอย่างขาดความรับผิดชอบ และปล่อยปละละเลย มีความอยากได้ไม่มีที่สิ้นสุด (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 12 ; อ้างอิงจาก Erikson. 1968) และนักวิจัยท่านหนึ่งคือ เบรดรี่ (Bradley. 1997 : 280-281) ได้ให้ความหมายของการสร้างขยายว่า บุคคลที่มีการปรับตัวด้านการสร้างขยายสูง มีลักษณะเฉพาะตัว คือ มีส่วนร่วมสูง ทั้งในการเจริญเติบโตของคนหนุ่มสาว ด้านการงานที่เลือก และในสังคมอนาคต ซึ่งเขาจะทิ้งไว้ข้างหลัง บุคคลที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคล จะระวังที่จะเป็นผู้นำทางกับคนอื่นๆและรู้สึกว่าจำเป็นที่จะต้องเป็นผู้ให้ความรู้ และประสบการณ์ที่สะสมไว้ ขณะเดียวกันเขาและเธอจะนึกถึงชุมชนในท้องถิ่น และการรู้สึกรับผิดชอบที่จะให้กับชุมชน ผ่านการมีส่วนร่วมในสมาคมวิชาชีพ และอาสาสมัครที่เป็นไปได้ นอกจากนั้นบุคคลที่สร้างขยายจะมีลักษณะอีกอย่างคือ การกระทำที่จะนำไปสู่ความเชื่อและเป้าหมาย ซึ่งจะต้องสอดคล้องกัน เช่น พฤติกรรมกับคำพูดต้องสอดคล้องกัน และมีความรู้สึกว่าสมดุลย์กันระหว่างการดูแลตนเองและการดูแลผู้อื่น โดยบุคคลที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายจะใช้เวลาสำหรับตนเองดูแลสุขภาพ เช่นเมื่อ

รู้ตัวว่าไม่สบาย ก็ต้องดูแลตนเองไม่ต้องฝืนไปทำงาน และเขาจะเป็นผู้นำแนวทางที่สอนคนรุ่นใหม่ว่าจะเป็นผู้นำอย่างไรในแบบฉบับของตนเองซึ่งสิ่งเหล่านี้จะค่อยแทรกซึมต่อไปเป็นมรดกแห่งความสำเร็จให้กับคนรุ่นหลัง

การวัด ได้มีผู้สร้างเครื่องมือ วัดปริมาณจิตลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายในผู้ใหญ่วัยกลางคน โดยใช้วิธีวัดต่างๆ กัน เช่น แบบวัดของออสท์และพลัก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 ; อ้างอิงจาก Oches; & Plug. 1986) มาตราประเมินรวมค่า การให้รายงานเกี่ยวกับประสบการณ์ดังกล่าว ด้วยวิธีการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาจากบันทึกประจำวัน และหรือนวนิยายหลายเรื่องของนักเขียน อย่างไรก็ตามเครื่องมือวัดจะสะท้อนบางด้านของลักษณะสร้างขยาย หรือลักษณะโดยรวมของบุคคลได้ แบบวัดของออสท์และพลัก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 ; อ้างอิงจาก Oches; & Plug. 1986) แบบวัดนี้มีจำนวน 10 ข้อ ใช้มาตร 4 หน่วย จาก "ไม่เคยเลย" ถึง "บ่อยมาก" แล้วใช้คะแนนรวม 10 ข้อ แสดงปริมาณของลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของผู้ตอบ ต่อมาอีก 6 ปี ได้มีนักจิตวิทยาอีกกลุ่มหนึ่ง คือ แม็คอาดัม และ อูบิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 ; อ้างอิงจาก McAdans; & Aubin. 1992) ได้เสนอทฤษฎีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายที่มีการวิเคราะห์องค์ประกอบของลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคลโดยละเอียดว่าควรมี 7 องค์ประกอบด้วย (ภาพประกอบ 3.) โดยอาจกล่าวว่าลักษณะทางจิตและพฤติกรรม 7 ด้านรวมกัน เริ่มตั้งแต่ *1) **การรับรู้ข้อเรียกร้องจากสังคมของตน***ว่า สำหรับบุคคลในช่วงวัยกลางคนนี้ สังคมคาดหวังว่าควรจะคิดอย่างไรและทำอะไรเพื่อสังคมบ้าง เช่น คาดหวังให้รับผิดชอบต่อลูกหลาน ในฐานะเป็นบิดามารดา เป็นครูอาจารย์ ควรทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในกิจกรรมต่างๆ และเป็นหัวหน้าที่ดี ซึ่งบางส่วนเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่และโอกาสทางสังคมที่บุคคลได้รับแตกต่างที่กัน เช่น เป็นหัวหน้า หรือลูกน้อง เป็นพ่อหรือไม่ได้เป็น *2) **ความปรารถนาภายในตน*** ที่เกี่ยวข้องกับ 3 ส่วน ส่วนแรกคือ ความต้องการสิ่งทดแทนตนเองที่จะมีความคงทน เมื่อตนสิ้นชีวิตไปแล้ว สิ่งนั้นก็จะยังคงอยู่เช่น ผลงานที่ดี คุณภาพดี เอกสารสิ่งผลิตต่างๆ ส่วนกรณีที่สองคือ ความต้องการที่จะเป็นบุคคลที่สามารถทำประโยชน์ที่สำคัญแก่ผู้อื่น และอยากที่จะเป็นที่ต้องการของคนอื่นอยู่อีกมาก ส่วนที่สาม คือ ความเชื่อเกี่ยวกับคุณความดีประจำเผ่าพันธ์มนุษย์ *3) **ความเชื่อเกี่ยวกับคุณความดี***ประจำเผ่าพันธ์มนุษย์ ในอันที่จะบำรุงสังคมและสภาพแวดล้อมให้มีคุณภาพสูง น่าอยู่ต่อๆ ไป ดังนั้นสามสาเหตุแรกหรือพลังผลักดัน 3 ประการภายในจิต จะทำให้เกิดอีกสามด้านของการสร้างขยาย คือ ความห่วงใยคนรุ่นหลังและอนาคตของสังคม ความผูกพัน การทำประโยชน์ต่างๆแก่บุคคลอื่นและสังคม *4) **ความห่วงใยคนรุ่นหลังและอนาคตของสังคม*** *5) **ความผูกพัน*** คือ การที่บุคคลในวัยกลางคนนี้ จะตั้งเป้าหมายหรือตัดสินใจที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่ตนเห็นเหมาะสม อันนำไปสู่ *6) **การกระทำประโยชน์ต่าง ๆ แก่บุคคลอื่นและสังคม*** การกระทำนี้มักจะเป็นการทำประโยชน์ที่ต่อเนื่องระยะยาวในทำนองสร้างสรรค์ เสริมสร้าง ป้องกัน อนุรักษ์ และหรือแก้ไข เช่น อบรมดูแลเด็ก รักษาวัฒนธรรมอันดีงาม ป้องกันสภาพแวดล้อมสร้างสิ่งผลิตหรือกระทำคุณงามความดี มีพฤติกรรมเสียสละ ทำงานนานและหนักเพื่อบางคน บางกลุ่มหรือสังคมโดยรวม

7) ***ด้านสุดท้ายของการสร้างขยาย*** คือ การที่ตัวบุคคลผู้กระทำเอง จะสามารถจดจำ มีความประทับใจและสามารถเล่าเรื่องราวที่เป็นประสบการณ์การปรับตัวด้านการสร้างขยายของตนเองได้อย่างละเอียด

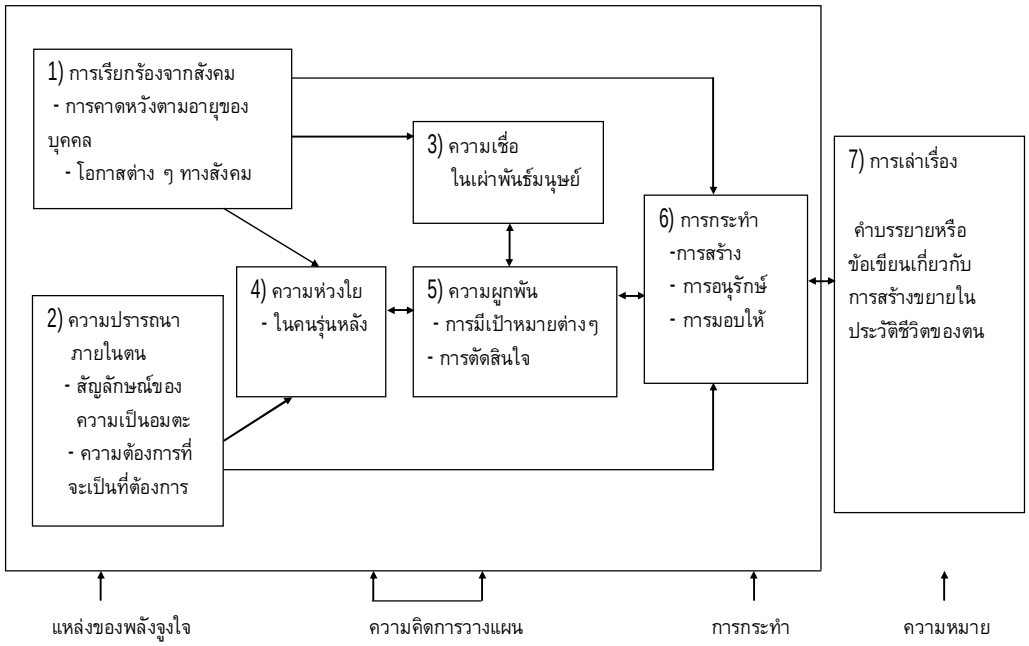

ภาพประกอบ 3 ลักษณะ 7 ด้านของการปรับตัวในช่วง"การสร้างขยาย" (Generativity)
ที่มา : ดวงเดือน พันธุมนาวิน.(2541.) *ทฤษฎี การวัด และงานวิจัย เอกลักษณ์แห่งอีโก้ในคนไทยและเทศ.*หน้า 62. (อ้างอิงจาก McAdams; & Aubin.(1992))

หลังจากวิเคราะห์ลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายในวัยกลางคนแล้ว นักวิจัย แม็คอาดัม และอูบิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 ; อ้างอิงจาก McAdam; & Aubin. 1992) ได้สร้างเครื่องมือวัด การสร้างขยายใน 3 ด้าน เป็น 3 ตัวแปร คือ ก) ปริมาณความห่วงใยสังคมและคนรุ่นหลังมี 20 ข้อมีมาตร 4 หน่วย ประกอบใช้คะแนนรวม ข) การกระทำพฤติกรรมสร้างขยายมี 49 พฤติกรรมให้ตอบว่าทำหรือไม่ได้ทำ แล้วรวมคะแนน และ ค) การเล่าเรื่องเกี่ยวกับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายที่สำคัญในชีวิตของตน แล้ววิเคราะห์เนื้อหาให้เป็นคะแนน แบบวัดของ แม็คอาดัม และคนอื่นๆ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 ; อ้างอิงจาก McAdams; et al. 1993) ได้ใช้วัดปริมาณความห่วงใยในคนรุ่นหลังและสังคม ซึ่งเป็น 1 ใน 7 ด้านของลักษณะการสร้างขยายนักวิจัยได้ศึกษาคน 3 ช่วงอายุคือผู้ใหญ่ตอนต้น (อายุ 22-27 ปี) จำนวน 51 คน ผู้ใหญ่วัยกลางคน (37-42 ปี) จำนวน 53 คน และวัยชรา (67-72 ปี) จำนวน 48 คน รวม 152 คน จากการวิเคราะห์คะแนนแบบวัดความห่วงใยสังคมของคน 3 กลุ่มนี้ แล้วนำมาเปรียบเทียบกันพบว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนมีคะแนนความห่วงใยสังคมสูงกว่าวัยผู้ใหญ่ตอนต้น และคนในวัยชรา ในการวิจัยนี้ยังได้วัดลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายในด้านอื่นอีก 3 ด้าน จาก 7 ด้าน คือ ก) การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย

ของบุคคลด้านความผูกพัน ข) การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายด้านพฤติกรรม ค) การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายด้านการเล่าบรรยายพบว่าองค์ประกอบทั้ง 4 ของลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของคนที่เป็นผู้ใหญ่ ตั้งแต่ตอนต้นถึงวัยชรา มีความสัมพันธ์กันสูง โดยมีค่าอาร์เท่ากับ .20 ถึง .53 นอกจากนั้นยังพบว่า ผู้ใหญ่ที่มีความห่วงใยสังคมมากมักจะเป็นผู้ที่มีความพอใจในชีวิตมากด้วย

การวัดลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายนั้น แบบวัด The Loyola Generativity Scale ของ แมคแอดัมส์ และ อูบิน (McAdams; & Aubin. 1992) ซึ่งแบบวัด LGS เป็นมาตรวัดสร้างขยายที่มุ่งวัดความห่วงใยในการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย และประกอบด้วยการผสมผสานพฤติกรรมหลายๆ อย่างกับข้อที่สะท้อนถึงตัวตน แบบวัดนี้ให้คะแนนที่ต่อเนื่องกันจากสูงถึงต่ำ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อสูง มีสหสัมพันธ์คะแนนรวมสูง และมีค่าความน่าเชื่อมั่นสอดคล้องซึ่งพัฒนาโดยออสท์และพลัก (Ochse; & Plug. 1968) และฮอล์เลย์ (Hawley. 1985) และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ครอนบราค 20 ข้อ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่มีค่าแอลฟ่าเท่ากับ .83 และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีค่าแอลฟ่าเท่ากับ .84 (McAdams; & Aubin. 1992 : 1007) ดังนั้นแบบวัดที่ผู้วิจัยจะทำการวัดลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ดังนั้นผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้น โดยใช้แนวคิดพื้นฐานจากแบบวัด The Loyola Generativity Scale ของ แมคแอดัมส์และอูบิน (McAdams; & Aubin. 1992 : 1015) และแบบวัดพัฒนาทางสังคมของErikson ที่สร้างโดยออส และพลัก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 61 ; อ้างอิงจาก Ochse; & Plug.1986) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 16 ข้อ แต่ละประโยคคำถามของแบบวัดมีมาตร 6 หน่วย ประกอบจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย”

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีงานวิจัยที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องระหว่างการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายกับคุณภาพชีวิต อยู่จำนวนหนึ่ง ในต่างประเทศ เช่น นักวิจัยกลุ่มหนึ่ง คือ ปีเตอร์สัน และคนอื่นๆ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2541 : 72 ; อ้างอิงจาก Peterson; et al. 1997) ได้ศึกษาบิดามารดาและนักศึกษาที่มีบุตรชายหญิงในวิทยาลัยแห่งหนึ่งฝ่ายละ 159 คน บิดาหรือมารดามีอายุมากกว่าบุตรของตนที่เป็นนักศึกษา โดยเฉลี่ย 29 ปี โดยบิดามารดามีอายุเฉลี่ย 46.9 ปี พบว่า บิดามารดาที่มีลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมาก เป็นผู้ที่ตั้งใจจริงในการอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยใช้ความรักและเหตุผลในการชี้นำลูก แต่ก็เปิดโอกาสให้ลูกมีอิสระในการแสวงหาความสนใจส่วนตัว ทำให้ลูกมีความขัดแย้งกับพ่อแม่น้อยกว่า สรุปได้ว่า บิดามารดาที่มีลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมาก เป็นผู้ที่มีการอบรมเลี้ยงดูบุตรอย่างเหมาะสมมากกว่า บุตรยอมรับบิดามารดามากกว่าผู้ที่มีลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายน้อย ส่วนในงานวิจัยความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของ ปีเตอร์สัน และ โคลเน็น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 73 ; อ้างอิงจาก Peterson; & Klohnen. 1995) ได้ศึกษาสตรีที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 206 คน อายุโดยเฉลี่ย 43 ปี พบผลว่า สตรีเหล่านี้ มีลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมาก ปรากฏในผู้ที่มีบุตร มากกว่าผู้ที่ไม่มีบุตร ผู้ที่มีลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากเท่าใด ก็เป็นผู้ที่รู้สึกว่าตนมีความสามารถอย่าง

เพียงพอในบทบาทมารดา มีปัญหากับลูกน้อย และรู้สึกว่าความเป็นมารดาช่วยให้ตนมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นด้วย มากกว่าสตรีที่มีลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายน้อย ในอีกส่วนหนึ่งของการวิจัยพบว่า สตรีที่มีลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากเป็นผู้ที่มีความห่วงใยในสุขภาพของคู่สมรสและในบุตรของตนมากตามไปด้วย ส่วนความสำเร็จความพอใจในงานนั้น ก็ได้พบในการวิจัยสตรีที่มีการศึกษาสูงในระดับอุดมศึกษาเรื่องหนึ่งของ ปีเตอร์สัน และสเตเวิรด์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 72 ; อ้างอิงจาก Peterson; & Stewart. 1996) ว่าในสตรีอายุเฉลี่ย 48 ปี ที่ศึกษาจำนวน 244 คนนั้น 53 % มีงานอาชีพและในสตรีประเภทนี้ 55 รายงานว่าพอใจในความสำเร็จในอาชีพของตน การศึกษาปริมาณความสัมพันธ์ระหว่าง ปริมาณการปรับตัวในขั้นสร้างขยาย กับความพึงพอใจในการทำงานในช่วงวัยกลางคนนี้ ปรากฏอย่างชัดเจนเฉพาะในหมู่สตรีที่ทำงานอาชีพว่า ผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมาก เป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในการทำงานมาก มีความพอใจในการช่วยเหลือผู้อื่นในการทำงานมาก และมีความพอใจในการควบคุมความสำเร็จในงานของตนมากตามไปด้วย และจากงานวิจัยทั้งสองเรื่องยังพบอีกว่าลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายในวัยกลางคน มีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่าผู้ที่มีลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมาก เป็นผู้ที่มีความตระหนักทางการเมืองมาก และร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากกว่า ผู้ที่มีลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายน้อย

ส่วนความพึงพอใจในชีวิต นักวิจัยปีเตอร์สัน และโคเน็น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2541 : 74 ; อ้างอิงจาก Peterson; & Klohnen. 1995) ศึกษาสตรีที่มีการศึกษาระดับสูง โดยเฉลี่ยอายุ 43 ปี จำนวน 208 คน ผลปรากฏว่า สตรีที่มีความตระหนักทางด้านการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในชีวิตมากตามไปด้วย ส่วนในงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งของปีเตอร์สัน และคณะ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2541 : 74 ; อ้างอิงจาก Peterson; et al. 1997) จำนวน 159 คน พบผลว่าบิดามารดาเหล่านี้ถ้ามีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมาก บุตรของเขาจะมีความพึงพอใจในชีวิตมากด้วย นอกจากนี้ลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุตรเองถ้ามีมาก จะเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในโรงเรียนมัธยมมาก มีชีวิตด้านสังคมมาก และเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในชีวิตของตนมากด้วย

จากหลักฐานงานวิจัยข้างต้น จึงคาดได้ว่าผู้ใหญ่วัยกลางคน ถ้าเป็นบุคคลที่สามารถปรับตัวเพื่อการสร้างขยายได้มาก จะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในงานที่ทำ และการเลี้ยงดูบุตร นอกจากนี้ยังมีความเป็นพลเมืองดีมีส่วนร่วมในทางการเมืองมาก เป็นผู้มีที่มีความสุขทั้งในชีวิตด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคมโดยรวมของตนมาก และเผื่อแผ่ไปยังคู่สมรสและบุตร ด้วยความรักสนับสนุนอาทรห่วงใยในสุขภาพ ซึ่งรวมแล้วคือ ผู้ที่มีลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากเป็นผู้ที่ “ให้” แก่คนรอบข้างและสังคม มากกว่าที่จะ เป็นผู้ “รับ” อย่างชัดเจน ทำให้คาดได้ว่าบุคคลที่มีจิตลักษณะด้านการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูงเท่าใด ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ครอบครัว และด้านสังคมที่ดีมากเท่านั้น

การมองโลกในแง่ดีกับคุณภาพชีวิต

ความหมาย การมองโลกในแง่ดี (optimism) เป็นความคาดหวังที่เป็นเป้าหมายพื้นฐานของบุคคล ซึ่งถูกกระตุ้นเมื่อบุคคลรับรู้ว่าผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งต่อเขา (งามตา วนินทานนท์. 2550 ; อ้างอิงจาก Scheier; & Carver.1985) โกลแมน (อรพินทร์ ชูชม; และคนอื่นๆ. 2546 : 16 ; อ้างอิงจาก Goleman.1998) ได้กำหนดให้การมองโลกในแง่ดีเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการจูงใจตนเอง คนที่มองโลกในแง่ดีจะเห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่ได้เลวร้าย มีพลังโอกาสที่จะพลิกผันสถานการณ์ ที่เลวร้ายให้กลับคืนดีได้ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขวางกั้นจึงสามารถจูงใจตนเองได้ เช่นเดียวกับบาร์ออน (Bar-On. 1997) เสนอแนะว่าการมองโลกในแง่ดีเป็นองค์ประกอบหนึ่งของ อีคิว (EQ) ที่จะช่วยจัดการชีวิตและสภาพแวดล้อมรอบด้านที่กดดันได้อย่างประสบความสำเร็จในชีวิต นอกจากนี้เซลิกแมน (อรพินทร์ ชูชม; และคนอื่นๆ. 2546 : 17 ; อ้างอิงจาก Seligman. 1998) เห็นว่าคนที่มองโลกในแง่ดีมีความยืดหยุ่น (resilience) สามารถฟื้นตัวจากเหตุการณ์ที่เลวร้ายได้ และเริ่มต้นชีวิตได้อีก ทำให้บุคคลที่มองโลกในแง่ดีประสบความสำเร็จในชีวิตในการทำงาน ในการเรียนและการแข่งขัน ตลอดจนมีสุขภาพกายและจิตที่ดี

ส่วนในประเทศไทย นายแพทย์ประเวศ วะสี (2541 : 12-15) กล่าวถึง การมองโลกในแง่ดีว่าเป็นการมองโลกแบบทวิลักษณ์ คือ การคิดแบบ 2 ด้าน มองลักษณะมองสรรพสิ่งต่าง ๆทั้งด้านที่เป็นคุณและด้านที่เป็นโทษ การมองโลกในแง่ดีเป็นการมองสิ่งต่าง ๆในแง่ที่เป็นคุณ และการที่คนเราสามารถยอมรับและรู้จักตนเอง ซึ่งทำให้สามารถตั้งความคาดหวังที่เป็นจริงเหมาะสมสำหรับตนได้ ทักษะทางพฤติกรรม (นิตยา คชภักดี. 2542 : 90-95) และ ว.วชิรเมธีภิกขุ (2545 : 1) ได้ให้ความหมายการมองโลกในแง่ดี คือ การรู้จักมองหาแง่ดี แง่งาม แง่ที่เป็นคุณซุกซ่อนแทรกซึมอยู่ในงาน ปัญหา อุปสรรค บุคคล เหตุการณ์ในคำวิพากษ์วิจารณ์ติฉินนินทา บริภาษอื่น ๆ อันไม่เจริญโสตประสาทที่ผ่านเข้ามาในชีวิตแต่ละวัน แล้วน้อมนำมาปรุงความคิดจิตใจ ตลอดจนพฤติกรรมและการงานของตนเองให้แวววาวพรายแพรวขึ้นมาในทางที่สร้างสรรค์ชีวิต ซึ่งกรมสุขภาพจิต (2544 : 2) ได้จัดแบ่งความฉลาด ทางอารมณ์เป็น 3 ส่วน คือ เก่ง ดี มีสุข และการมองโลกในแง่ดีอยู่ในส่วนที่เป็นสุข คือ ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การมองโลกในแง่ดี หมายถึงความสามารถของบุคคลที่มีมุมมองต่อชีวิตในด้านที่ดีหรือในทางบวก จะเห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่ได้เลวร้าย มีความยืดหยุ่น สามารถฟื้นตัวจากเหตุการณ์ที่เลวร้ายได้ และมีความหวังในชีวิตแม้จะเผชิญกับอุปสรรคใด ๆ ก็ตาม

การวัด นักจิตวิทยาไทยกลุ่มหนึ่ง (อรพินทร์ ชูชม; และคนอื่นๆ. 2546) ได้สร้างแบบวัดการมองโลกในแง่ดีขึ้นจาก การวิจัยรูปแบบการพัฒนาตนเพื่อเพิ่มพลังจูงใจ ในการทำงาน ของข้าราชการครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากโรงเรียนประถมศึกษา 25 โรงเรียน จำนวน 547 คน อายุเฉลี่ย 43 ปี แบบวัดนี้ใช้วัดความสามารถของบุคคลที่จะมีมุมมองต่อชีวิตในด้านดีทางบวก มีความหวังในชีวิตแม้จะเผชิญกับอุปสรรคแบบวัดนี้มีลักษณะเป็นข้อความจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วยมาตรประเมินค่า 5 ระดับ แบบวัดนี้ได้ใช้วัดกับข้าราชการครู โดยใช้แนวคิดพื้นฐาน

จากแบบวัด ของ บาร์ออน (อรพินทร์ ชูชม และคนอื่นๆ. 2546 ; 16 อ้างอิงจาก BarOn 1997 : 180) ซึ่งแบบวัดฉบับนี้มี จำนวน 8 ข้อ งานวิจัยของอรพินทร์ ชูชม และคนอื่นๆ (2546) เรื่อง "การวิจัยรูปแบบการพัฒนาตนเพื่อเพิ่มพลังจูงใจ ในการทำงาน ของข้าราชการครูประถมศึกษา ได้นำมาใช้กับข้าราชการครู แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .77 ดังนั้นผู้วิจัยได้นำแบบวัดดังกล่าวมาเป็นแนวทางประกอบการสร้างแบบวัดขึ้น มีข้อคำถาม 10 ข้อ แต่ละประโยคคำถามของแบบวัดมีมาตร 6 หน่วย ประกอบจาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย"

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นักวิจัยต่างประเทศ (งามตา วนินทานนท์. 2550 ; อ้างอิงจาก Scheier; & Carver.1985) ทำการวัดลักษณะการมองโลกในแง่ดีด้วยชุดคำถามชื่อว่า "แบบทดสอบความมุ่งหวังในชีวิต"(The Life Orientation Test,LOT) มีประโยคคำถาม 8 ประโยค แต่ละประโยคมีมาตร 4หน่วยประกอบ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 0-32 มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ.82 พบผลว่าบุคคลที่มองโลกในแง่ดีมักใช้กลวิธีการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนด้วยการพยายามวางแผนจัดการกับปัญหา เช่น วางแผนที่จะแก้ไขปัญหา เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มองโลกในแง่ร้าย ผู้ที่มองโลกในแง่ดีมักจะใช้กระบวนการจัดการกับปัญหา โดยมีการคาดหวังกับผลลัพธ์ที่ดีที่จะเกิดขึ้น มีความอดทนต่อการจัดการกับปัญหาเพื่อผลลัพธ์ที่ดีกว่า ซึ่งมีผลงานวิจัยที่ให้ผลสอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว เช่น ในหมู่สตรีที่ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับอาการป่วยเป็นมะเร็งเต้านมและการตรวจสอบชิ้นเนื้อมะเร็ง พบว่า การพยายามในการจัดการกับปัญหาของสตรีเหล่านี้เป็นตัวแปรอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดีของสตรีกับการปรับตัวด้านจิตที่ดีกว่า (Holahan et al.,1996 : 32) และงานวิจัยของเซลิกแมน (ปิยวะดี ลีพหะบำรุง. 2547 : 13 ; อ้างอิงจาก Seligman. 1998 : 154-158) พบว่า พนักงานขายที่มองโลกในแง่ดี สามารถประสบความสำเร็จในอาชีพมากกว่าผู้ที่มองโลกในแง่ร้าย หรือ นักกีฬาประเภททีม เช่น บาสเกตบอล ในทีมที่มีสมาชิกมองโลกในแง่ดีจะมีโอกาสชนะได้มากกว่า เนื่องจากมีแรงกดดันน้อยกว่า และในนักกีฬาที่มีรูปแบบการอธิบายตนเองที่สามารถเปลี่ยนแปลงจากการมองโลกในแง่ร้ายเป็นการมองโลกในแง่ดีได้ ดังนั้นการมองโลกในแง่ดีทำให้มีความสำเร็จในการงาน การเรียน กีฬา มากกว่าคนคนมองโลกในแง่ร้าย ส่วนในด้านการเรียน เซลิกแมน และคณะ (ปิยวะดี ลีพหะบำรุง. 2547 : 13 ; อ้างอิงจาก Seligman; et al. 1997 : 13-14) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอธิบายตนเอง (มองโลกในแง่ดี) กับเกรดเฉลี่ยในระดับวิทยาลัย พบว่ารูปแบบการมองโลกในแง่ดีสามารถทำนายเกรดเฉลี่ย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประสูต หรุ่นวงศ์มาส (2534) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์รูปแบบการอธิบายกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งพบว่านักเรียนที่มีรูปแบบการอธิบายตนเองในลักษณะการมองโลกในแง่ดีมาก จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์มาก ส่วนนักเรียนที่มีรูปแบบการอธิบายตนเองในลักษณะการมองโลกในแง่ดีน้อย จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์น้อย และงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งของคาเรน และคณะ (ปิยวะดี ลีพหะบำรุง. 2547 : 13 ; อ้างอิงจาก Karen; et al. 1999 : 104-113) ที่ศึกษาผลของการมองโลกในแง่ดีและแง่ร้ายต่อลักษณะวิตกกังวลในการเข้าสังคม พบว่า คนที่มีลักษณะการมอง

โลกในแง่ร้าย จะมีลักษณะวิตกกังวลในการเข้าสังคม ไม่เชื่อใจมากกว่าคนที่มีลักษณะการมองโลกในแง่ดี ดังนั้นการมองโลกในแง่ดีทำให้มีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดีกว่าคนมองโลกในแง่ร้าย เนื่องจากคนมองโลกในแง่ดีให้อภัยในความผิดของผู้อื่นและพร้อมสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นยืนยาว และยังพบงานวิจัยของนักจิตวิทยาชาวสเปนกลุ่มหนึ่ง (Extremera et al. 2007:1069-1079) ได้สนใจศึกษาความเกี่ยวข้องระหว่างลักษณะการมองโลกในแง่ดีของวัยรุ่นสเปนกับการปรับตัวทางจิตด้านการรับรู้ถึงความเครียดและด้านความพึงพอใจในชีวิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งชายและหญิงจำนวน 498 คน (อายุเฉลี่ย 15.76ปี) พบผลว่า ยิ่งนักเรียนมีลักษณะการมองโลกในแง่ดีสูงเท่าใด ก็รับรู้ความเครียดน้อย (ค่า$r=-.32, p<0.1$) แต่มีความพึงพอใจในชีวิตมากเท่านั้น (ค่า $r=-.26, p<0.1$) พบด้วยว่า ชุดตัวแปรลักษณะการมองโลกในแง่ดี และในทางตรงข้าม การมองโลกในแง่ร้าย(dispositional optimism/pessimism) ร่วมกับชุดตัวแปรด้านความฉลาดเชิงอารมณ์ 2 ด้าน (perceived emotional intelligence) พบผลว่า ตัวแปร 2 ชุด ดังกล่าวร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตได้ 14% โดยชุดตัวแปรการมองโลกในแง่ดีหรือแง่ร้ายสามารถอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจในชีวิตของวัยรุ่นได้มากกว่าจิตลักษณะด้านความฉลาดเชิงอารมณ์

ส่วนงานวิจัยของ อรพินทร์ ชูชม และคนอื่นๆ (2546) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาตนเพื่อเพิ่มพลังจูงใจ ในการทำงาน : กรณีข้าราชการครูประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการครู สังกัดกรุงเทพมหานคร จากโรงเรียนประถมศึกษา 25 โรงเรียน จำนวน 547 คน พบผลว่า ปัจจัยทางจิตลักษณะที่มีผลโดยตรงต่อพลังจูงใจในการทำงานมี 3 ตัวแปร ได้แก่ การมองโลกในแง่ดี มีค่าเบต้าเท่ากับ .33 ($p =.01$) การเห็นคุณค่าในตนเอง มีค่าเบต้าเท่ากับ .23 ($p = .01$) และวิธีการเผชิญแบบถอยหนี มีค่าเบต้าเท่ากับ .09 ($p = .05$) จาก 6 ตัวแปร โดยการมองโลกในแง่ดี และ การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลมากในทางบวกต่อพลังจูงใจในการทำงาน สรุปข้าราชการครูระดับประถมศึกษาที่มีการมองโลกในแง่ดีหรือในทางบวกมากเท่าใดก็มีพลังจูงใจในการทำงานมากเท่านั้น

จากหลักฐานงานวิจัยข้างต้น กล่าวได้ว่าการมองโลกในแง่ดี เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้บุคคลมีชีวิตอยู่อย่างเป็นสุข เช่นเดียวกันกับบุคคลในวัยกลางคนที่ต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่อย่างเป็นสุข เพราะบุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะเป็นผู้ที่มีกำลังใจที่จะสามารถมองเห็นถึงโอกาสที่จะพลิกผันสถานการณ์ที่เลวร้ายให้ดีขึ้นมา ไม่ท้อถอยต่ออุปสรรคที่ขวางกั้น จึงคาดได้ว่าผู้ที่มองโลกในแง่ดีมากเท่าใด ก็มีคุณภาพชีวิต ด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคมดีมากเท่านั้น

วิถีชีวิตตามแนวศาสนากับคุณภาพชีวิต

ความหมาย วิถีชีวิต (Life style) หมายถึง การที่บุคคลเลือกดำเนินชีวิตประจำวันตามความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม หรือแบบแผนพฤติกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมที่บุคลเป็นสมาชิกอยู่ (งามตา วนินทานนท์. 2536 : 27) ตัวอย่างเช่น วิถีชีวิตของคนไทยผูกพันอยู่กับ

พระพุทธศาสนามาเป็นเวลานาน การดำเนินชีวิต ประเพณี พิธีการต่าง ๆ ในแต่ละชีวิตก็มีความเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนามาโดยตลอด เช่น คติการดำเนินชีวิต การแต่งงาน ทำบุญ พิธีศพ ตลอดจนประเพณี และเทศกาลประจำปี ซึ่งเป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น มาฆบูชา วิสาขบูชา เข้าพรรษาออกพรรษา ทอดกฐิน เป็นต้น พุทธศาสนิกชนก็จะร่วมทำบุญ ประกอบกิจกรรมทางศาสนาที่วัดแบบแผนตามหลักพระพุทธศาสนาได้รับการยึดถือเป็นแนวนำและเป็นมาตรฐานสำหรับความประพฤติ การบำเพ็ญกิจหน้าที่ และการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทยทุกระดับตั้งแต่เกิดจนตาย สภาพดังกล่าวได้เป็นมาช้านาน จนฝังลึกในจิตของคนไทย กลายเป็นเครื่องหล่อหลอมกลั่นกลองนิสัยใจคอฟื้นจิตของคนไทยให้มีลักษณะเฉพาะตน จนเรียกว่าเป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทย (วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี; และคนอื่นๆ. 2547 ; อ้างอิงจาก พระธรรมปิฎก. 2537 : 1-4) วิถีชีวิตของคนไทยอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน การดำเนินชีวิตย่อมผูกพันอยู่กับขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อต่าง ๆ ตามแนวศาสนา การยึดถือศาสนาทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจและมีความสุขในชีวิต ในกลุ่มบุคคลผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีความมั่นคงกับการนับถือศาสนา มีความพึงพอใจในชีวิตส่วนตัวมากกว่ากลุ่มบุคคลที่มีความมั่นคงน้อยในเรื่องศาสนา (งามตา วนินทานนท์. 2536 ; อ้างอิงจาก Spilka; et al. 111 city in Maves.1971) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยพบอีกว่า ศาสนาและความพึงพอใจในชีวิตเกี่ยวข้องกับการมีชีวิตยืนยาวของผู้สูงอายุ ซึ่งอยู่ในสถานพักฟื้นคนชราที่ป่วยเรื้อรังด้วย กล่าวคือ พบว่าผู้สูงอายุที่เสียชีวิตไปหลังจากให้ข้อมูลเป็นครั้งแรกภายในช่วงเวลา 1 ปี เป็นผู้สูงอายุที่ยึดถือศรัทธาในศาสนาน้อย เป็นที่น่าสังเกตจากผลงานวิจัยดังกล่าว ความพึงพอใจในชีวิตซึ่งเป็นองค์ประกอบย่อยหนึ่งในคุณภาพชีวิตของบุคคลเกี่ยวข้องกับการนับถือศาสนาของกลุ่มผู้มีอายุในวัยกลางคน และวัยสูงอายุอย่างเด่นชัด แต่ยังไม่ชัดเจนในวัยอื่น ๆ ดังนั้นแบบการดำเนินชีวิตตามหลักศาสนาที่บุคคลนับถือหนึ่งมีส่วนอย่างยิ่งในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล

สรุปได้ว่า วิถีชีวิตตามแนวศาสนา หมายถึง การประพฤติในการดำเนินชีวิตประจำวันที่สอดคล้องตามหลักความเชื่อและการปฏิบัติศาสนาของตนที่นับถือ เช่น นำหลักความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนามาประกอบการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ วิธีการพักผ่อนหย่อนใจ นิสัยการให้ทาน การใช้เวลาว่าง เป็นต้น

การวัด ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่นๆ (2540) ได้ทำการศึกษาและการวัดวิถีชีวิตแบบพุทธอย่างกว้างขวาง ได้สร้างแบบวัดวิถีชีวิตแบบพุทธ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างสอดคล้องตามหลักคำสอนขั้นพื้นฐานทางพุทธศาสนา (ได้แก่ การให้ทาน การรักษาศีล และการเจริญสมาธิภาวนา) ในเรื่องต่าง ๆ ตั้งแต่การเลือกประกอบอาชีพ การคบเพื่อน การใช้เวลาว่าง และวิธีการพักผ่อนหย่อนใจ แบบวัดประกอบด้วบประโยคคำถาม 10 ประโยค แต่ละข้อมีมาตรวัด 6 หน่วย จากจริงที่สุด ถึงไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 – 60 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีการดำเนินชีวิตแบบพุทธสูง แต่ละประโยคมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 6.41 ถึง 10.87 ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .85 ปัจจุบันแบบวัดดังกล่าวได้ถูกนำไปใช้ในงานวิจัยหลายเรื่อง เช่นงานวิจัยของงามตา วนินทา

นนท์ (2536) ได้นำแบบวัดนี้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบิดามารดาของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 8-15 ปี ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .83 ต่อมา ณัฐสุดา สุจินันท์กุล (2541) ได้นำแบบวัดเดียวกันนี้ไปใช้กับพยาบาล พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .80 และอนิสลา จรัลศรี (2541) ได้นำแบบวัดนี้ไปใช้กับกลุ่มพยาบาลเช่นเดียวกัน พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .76 และเมื่อไม่นานมานี้ วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี และคนอื่นๆ (2547) ได้ปรับปรุงแบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่นๆ (2540) มาปรับใช้โดยเปลี่ยนแปลงข้อความบางส่วนให้มีเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อวัดวิถีชีวิตตามแนวศาสนาของข้าราชการ แบบวัดประกอบด้วยประโยคคำถาม 10 ประโยค แต่ละข้อมีมาตรวัด 6 หน่วย จากจริงที่สุด ถึงไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 – 60 คะแนน ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธ์แอลฟ่าเท่ากับ .83 จะเห็นได้ว่าแบบวัดวิถีชีวิตตามแนวศาสนานี้มีค่าความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้ และเป็นแบบวัดนี้ได้ใช้วัดกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มผู้ใหญ่ตอนต้นจน ถึงผู้ใหญ่วัยกลางคน

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแบบวัดของวิลาสลักษณ์ ชัววัลลี และคนอื่นๆ (2547) เพื่อวัดวิถีชีวิตตามแนวศาสนาของผู้ใหญ่วัยกลางคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยในต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนากับคุณภาพชีวิต ซึ่งศึกษาในด้านความเชื่อทางศาสนาและการปฏิบัตินทางศาสนามีหลายเรื่องเช่น การศึกษาความเชื่อทางศาสนากับคุณภาพชีวิตของ เอลลิคสัน และ เชอร์แคท (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2540 : 145 ; อ้างอิงจาก Ellison; & Sherkat. 1995) ได้ประมวลการวิจัยต่างๆ พบว่า การมีความเชื่อทางศาสนานั้นส่งผลต่อความรู้สึกเป็นสุข ความพอใจในชีวิต การมีสุขภาพกายและจิตที่ดีและการมีอายุยืน และผลดีของการนับถือศาสนาต่อคุณภาพชีวิตบุคคลนั้น เกิดจากลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของบุคคล ที่เป็นผลจากการนับถือศาสนาของเขาซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเขาอีกต่อหนึ่ง ในการที่จะจัดการกับความเครียดและสามารถแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม

ส่วนงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งของ รอลส์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2540 : 142 ; อ้างอิงจาก Ross.1990) ซึ่งศึกษาความเชื่อทางศาสนาของผู้ใหญ่ ในรัฐอิลินอยส์ 401 คน โดยวัดปริมาณความเชื่อทางศาสนา 2 ด้าน คือ ด้านความประสิทธิผลแห่งตน (self-efficacy) และด้านพระเจ้าช่วยตนให้ช่วยตนเอง เพื่อให้เป็นตัวทำนายปริมาณความเครียดทางจิต อันเป็นด้านหนึ่งของคุณภาพชีวิต พบผลสำคัญ 2 ประการคือ 1) ผู้ที่มีความเครียดน้อย มักเป็นผู้ที่มีปริมาณความเชื่อทางศาสนาโดยรวมมาก หรือผู้ที่ไม่นับถือศาสนาใดเลย ส่วนผู้ที่มีความเครียดมาก มักเป็นผู้ที่มีความเชื่อทางศาสนาน้อย 2) ปริมาณความเชื่อทางศาสนา 2 ด้าน ที่ศึกษาร่วมกับปริมาณการเห็นความสำคัญของศาสนา สามารถทำนายปริมาณความแปรปรวนของความเครียดของผู้ถูกศึกษา ได้ถึงร้อยละ 15.9

ในงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัตินทางศาสนากับคุณภาพชีวิต จากการประมวลงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตตามแนวศาสนาของบุคคลกับความรู้สึกเป็นสุขจำนวน 28 เรื่อง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2540 : 141 ; อ้างอิงจาก Witter; et al. 1985) พบผลว่า การ

ปฏิบัติทางศาสนาโดยเฉพาะการไปร่วมกิจกรรมที่โบสถ์ ผู้ที่กระทำมากจะเป็นผู้ที่รู้สึกเป็นสุขมากกว่าผู้ที่ไปโบสถ์น้อยหรือไม่ไปเลย คิดเป็นร้อยละ 58 และลักษณะทางศาสนาสามารถทำนายปริมาณความแปรปรวนของความรู้สึกของบุคคลได้ประมาณ 2 % ถึง 6 %

งานวิจัยในประเทศไทยหลายเรื่องที่ศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนากับคุณภาพชีวิต เช่นงานวิจัยของ (ดุษฎี โยเหลา; อภิญญา โพธิ์ศรีทอง; และ ปริญญา ณ วันจันทร์. 2538) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างลักษณะทางพุทธศาสนา ลักษณะทางจิต และผลการปฏิบัติงาน ในกลุ่มตัวอย่างครู สังกัดโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน และในกลุ่มพยาบาล สังกัดกรมการแพทย์ จำนวน 293 คน พบว่า วิถีชีวิตแบบพุทธส่งผลทางตรง โดยมีอิทธิพลทางบวกต่อการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนในกลุ่มพยาบาล และการศึกษาของอนิสรา จรัลศรี (2541) ศึกษาในกลุ่มพยาบาลวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดกรมการแพทย์ จำนวน 370 คน พบว่า พยาบาลที่มีวิถีชีวิตแบบพุทธมากหรือมีการปฏิบัติตนอย่างมีพรหวิหาร 4 สูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการทำงานพยาบาลดูแลผู้ติดเชื้อเอดส์อย่างเหมาะสมมากกว่าผู้ที่มีลักษณะตรงข้าม และยังพบอีกว่า วิถีชีวิตแบบพุทธ การปฏิบัติตนอย่างมีพรหมวิหาร 4 ร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม ความขัดแย้งในบทบาท เหตุผลเชิงจริยธรรม และเจตคติต่องานพยาบาล สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการทำงานพยาบาลผู้ติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มรวมได้ถึงร้อยละ 39 ในทำนองเดียวกันกับผลงานวิจัยของ ณัฐสุดา สุจินันท์กุล (2541) ศึกษาปัจจัยด้านครอบครัว การทำงาน และลักษณะส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่าง 299 คน ผลการศึกษาพบว่า พยาบาลที่มีวิถีชีวิตแบบพุทธมาก หรือมีการปฏิบัติทางพุทธมาก มีพฤติกรรมการทำงานพยาบาลได้มากกว่าพยาบาลที่มีวิถีชีวิตแบบพุทธน้อย หรือมีการปฏิบัติทางพุทธน้อยในกลุ่มรวม และยังพบผลที่ยังน่าสนใจว่าพยาบาลที่มีวิถีชีวิตแบบพุทธมากและมีเจตคติที่ดีต่อการพยาบาลมากด้วย จะมีพฤติกรรมการทำงานอย่างเหมาะสมมากที่สุด ในทุกกลุ่มเปรียบเทียบ และพฤติกรรมการทำงานพยาบาล พบว่า ลักษณะทางพุทธศาสนา ร่วมกับตัวแปรด้าน ปัจจัยด้านครอบครัว ด้านสภาพการทำงาน ด้านจิตใจ สามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานพยาบาลในกลุ่มต่าง ๆ ได้มากกว่าร้อยละ 44 ขึ้นไป ส่วนในการศึกษาวิถีชีวิตตามแนวศาสนากับความพึงพอใจในชีวิตด้านสังคม และครอบครัว ได้มีการศึกษางานวิจัยอยู่จำนวนหนึ่ง เช่น งานวิจัยของภมริน เชาวนจินดา (2542) ได้ศึกษาผู้สูงอายุ จำนวน 247 คน พบว่า การปฏิบัติทางพุทธศาสนาร่วมกับจิตลักษณะ 2 ด้าน คือ สุขภาพจิตและความเชื่ออำนาจในตน และการสนับสนุนทางสังคม 2 ด้าน คือ ด้านครอบครัว และเพื่อน สามารถร่วมกันทำนายปริมาณความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ 40.3 %

จากหลักฐานงานวิจัยข้างต้นที่กล่าวมา วิถีชีวิตตามแนวศาสนาของบุคคลเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม จึงคาดได้ว่า ผู้ที่มีการปฏิบัติทางศาสนามาก จะปฏิบัติงานได้ดี มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน รวมทั้งการมีความสนิทชิดใกล้กับคู่สมรสมาก มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคู่สมรส เป็นผู้ที่มีการปฏิบัติทางศาสนามาก มีเจตคติที่ดีต่อการสนับสนุนทางสังคมมาก ดังนั้นจึงคาดได้ว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีวิถีดำเนินชีวิตตามแนวศาสนาที่ตน

นับถือมาก ก็เป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในชีวิตด้านการทำงาน ด้านครอบครัว และด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีดำเนินชีวิตตามแนวศาสนาที่ตนนับถือได้น้อย

2.4 ลักษณะสถานการณ์กับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน

บุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนมีสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต 5 ด้าน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ภาระในครอบครัว การรับรู้สถานภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อน

ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสกับคุณภาพชีวิต

ความหมาย มีการพิจารณาความสำเร็จและความล้มเหลวของชีวิตแต่งงานใน 2 แนวทาง แนวทางแรกเน้นที่ความมั่นคงในชีวิตสมรส ตามแนวนี้ชีวิตแต่งงานที่มั่นคงถูกกำหนดให้สิ้นสุดลงด้วยการตายจากกันตามธรรมชาติของคู่สมรส สำหรับแนวที่สองนั้นมุ่งเน้นที่คุณภาพของความสัมพันธ์ในชีวิตสมรส (Quality of Marital Relationship) ในช่วงเวลาที่อยู่ร่วมกัน สังกัปต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การปรับตัวในชีวิตสมรส ความพึงพอใจในชีวิตสมรส ความสุขในชีวิตสมรส บูรณภาพของชีวิตสมรสและอื่น ๆ สังกัปเหล่านี้ถูกนำมาใช้เพื่อบรรยายถึงคุณภาพของความสัมพันธ์ในชีวิตสมรส (งามตา วนินทานนท์; และคนอื่นๆ. 2545 ; อ้างอิงจาก Lewis; & Spanier. 1979 : 268)

กล่าวได้ว่า คุณภาพชีวิตสมรส หมายถึง ลักษณะทั้งด้านคุณภาพและปริมาณของการปฏิสัมพันธ์และการทำหน้าที่ของคู่สมรสหลายด้าน ได้แก่ การปรับตัวเข้าหากันได้ดี มีการสื่อสารระหว่างกันอย่างเพียงพอ มีความสุขและความพึงพอใจในชีวิตสมรสมาก เป็นต้น (งามตา วนินทานนท์; และคนอื่นๆ. 2545)

ในการวิจัยคุณภาพชีวิตสมรสของคนไทย งามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) ได้ศึกษาในสองพฤติกรรม คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส และการปรับตัวระหว่างคู่สมรส พฤติกรรมแรกวัดโดยใช้แบบวัดที่ปรับปรุงมาจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่นๆ (2536) ส่วนการปรับตัวระหว่างคู่สมรสใช้แบบวัดของ Spanier (1976) เมื่อเปรียบเทียบผลวิจัยที่ใช้ตัวแปร 2 ตัวแปรดังกล่าวเป็นตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรอิสระต่าง ๆที่ศึกษาสามารถทำนายตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสได้มากกว่า ตัวแปรการปรับตัวระหว่างคู่สมรส ซึ่งวัดด้วยแบบวัดในแนวตะวันตก ในการวิจัยนี้จึงเลือกใช้ตัวแปร ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ซึ่ง งามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ปริมาณความสัมพันธ์ทางด้านดี หรือด้านไม่ดีระหว่างตนกับคู่สมรส ได้แก่ การเห็นอกเห็นใจ การช่วยเหลือ การสนับสนุนกันทางด้านอารมณ์และด้านวัตถุสิ่งของและการขัดแย้งกัน ความห่างเหิน ตลอดจนความไม่เข้าใจกันระหว่างสามีและภรรยา

การวัด แบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส (วัดในผู้ใหญ่) เป็นแบบวัดที่งามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) ปรับปรุงมาจากแบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา (วัดการรับรู้ของวัยรุ่น) ของดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่นๆ (2536) โดยได้สร้างข้อคำถามเพิ่มจากเดิม 10 ข้อ เป็น15 ข้อ ช่วงคะแนนพิสัยอยู่ระหว่าง 15 ถึง 90 คะแนน เมื่อนำแบบวัดนี้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่

ศึกษามีอายุเฉลี่ย 35 ปี จำนวน 962 คน พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้ออยู่ระหว่าง .54 ถึง .83 ค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .93 ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้แบบวัดของงามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) ซึ่งเป็นแบบวัดที่เคยใช้กับผู้ใหญ่ตอนต้น และผู้ใหญ่วัยกลางคนมาแล้ว และเป็นแบบวัดที่มีความน่าเชื่อถือสูง

สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส หมายถึง การรายงานปริมาณความถี่ที่สามีและภรรยาแสดงถึงการปฏิบัติต่อกันในทิศทางที่สอดคล้องกัน ในเรื่องต่างๆ จากการใช้ชีวิตร่วมกัน ได้แก่ เรื่องอาชีพการงาน การเห็นอกเห็นใจกัน การช่วยเหลือกัน การปฏิบัติต่อกันทางด้านอารมณ์ และด้านวัตถุสิ่งของ ตลอดจนความไม่เข้าใจกันระหว่างสามีกับภรรยา วัดได้โดยใช้แบบวัดของงามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในประเทศไทยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับคู่สมรสมีหลายเรื่อง เช่น งานวิจัยของ งามตา วนินทานนท์ (2536) ได้ศึกษาลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นบิดามารดาของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 8-15 ปี จำนวนทั้งสิ้น 545 คน โดยสัมพันธภาพในครอบครัว 3 ด้าน คือ ความสัมพันธ์กับคู่สมรส ความใกล้ชิดบุตร และเวลาที่ใช้กับบุตร พบว่ากลุ่มบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสสูงและมีความใกล้ชิดบุตรสูง ให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรตามแนวพุทธได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวรรณ อัศวกุล และคนอื่นๆ (2546) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทันตสุขภาพแก่บุตรก่อนวัยเรียน โดยกลุ่มตัวอย่าง เป็นมารดา จำนวน 843 คน ที่มีบุตร 5 ปี (กำลังเรียนในโรงเรียนอนุบาล) เลี้ยงดูบุตรด้วยตนเองและอยู่กับคูสมรส พบว่าสถานการณ์ในครอบครัว คือความสัมพันธ์กับคู่สมรส การสนับสนุนของสามีในการดูแลสุขภาพบุตร และภาระหน้าที่ในครอบครัวของมารดาเป็นปัจจัยที่ร่วมกันทำนายปริมาณตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการดูแลรักษาความสะอาดช่องปากบุตรได้ร้อยละ 10 โดยมีตัวทำนายสำคัญเป็นอันดับแรกคือความสัมพันธ์กับคู่สมรส (ค่าเบต้าเท่ากับ .21) ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย จึงกล่าวได้ว่ามารดาที่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสดีปริมาณมากเท่าใด และมีการสนับสนุนของสามีมากเท่าใด ก็มีพฤติกรรมการดูแลบุตรได้มากเท่านั้น และยังมีงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งของ ณัฐสุดา สุจินันท์กุล (2541) ได้ศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว การทำงาน และลักษณะส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำงาน และประสิทธิผลการทำงานพยาบาล โดยกลุ่มตัวอย่าง เป็นพยาบาลวิชาชีพหญิง จำนวน 299 คน ที่สมรสแล้ว พบว่าปัจจัยการปรับตัวระหว่างคู่สมรสมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน และในส่วนด้านสถานการณ์ 5 ตัวแปร ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการพยาบาลได้ร้อยละ 5 ในกลุ่มรวมและร้อยละ 2 ถึง 16 ในกลุ่มย่อย 10 กลุ่ม โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การปรับตัวระหว่างคู่สมรส (ค่าอาร์.17 ถึง .34) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา ธรรมวงษ์ (2544) ได้ศึกษา ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนในงาน พยาบาลผู้ป่วยใน กลุ่มตัวอย่าง เป็นพยาบาลวิชาชีพ 330 คน พบว่าพยาบาลที่มีคู่สมรสที่มีการปรับตัวเข้ากับคู่สมรสมาก ได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในหน่วยงานมาก และรับรู้

ปทัสถานทางสังคมด้านสิทธิมนุษยชนมาก เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่องาน มีพฤติกรรมตามจรรยาพยาบาล และพฤติกรรมเคารพสิทธิผู้ป่วยในและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคู่สมรสสูง จึงกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์กับคู่สมรสดี ก็ทำให้ทำงานพยาบาลได้ดี

จากหลักฐานงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ความสัมพันธ์กับคู่สมรสเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตทั้ง 3 ด้าน จึงคาดได้ว่า ผู้ที่มีความสัมพันธ์กับคู่สมรสสูง จะเป็นผู้ที่ดูแลและเลี้ยงดูบุตรได้ดี มีการงานที่ดี และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ดังนั้นจึงคาดได้ว่า สามีและภรรยามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะทำให้มีความพึงพอใจในชีวิตด้านการทำงาน ครอบครัว และด้านสังคมสูงด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรกับคุณภาพชีวิต

ความหมาย ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดาและบิดามารดากับบุตร เป็นความสัมพันธ์สองลักษณะที่ส่งผลแทรกแซงกันและกันอย่างแยกจากกันไม่ได้ ความสัมพันธ์ที่ดีของบิดามารดาเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรที่แข็งแกร่งและน่าพึงพอใจ การเปลี่ยนแปลงคุณภาพความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรถือเป็นวิกฤตการณ์ที่ทำให้ความขัดแย้งระหว่างบิดามารดาส่งผลเสียถึงบุตรได้ (งามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ. 2545 ; อ้างอิงจาก Fincham; et al. 1994) ความสัมพันธ์ระหว่างบุตรบิดามารดาเป็นเสมือนเกราะป้องกันผลกระทบที่เกิดจากการรับรู้ความขัดแย้งระหว่างบิดามารดาได้ (งามตา วนินทานนท์; และคนอื่นๆ. 2545 : 129 ; อ้างอิงจาก Harrist; & Ainslie. 1998)

การวัด ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่นๆ (2536) สร้างแบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนกับบิดามารดา มี 10 ข้อคำถาม แต่ละข้อประกอบด้วยมาตร 6 หน่วย ให้นักเรียนรายงานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตนกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองในด้านการพบปะสนทนากัน การเข้าใจกัน และการมีเรื่องขัดแย้งกัน มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .85 และต่อมางามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) ได้นำแบบวัดดังกล่าวมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างใหม่ มีค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .86 ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะปรับปรุงแบบวัดของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2536) มาใช้เพื่อให้มีเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อวัดความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรในด้านต่าง ๆ ลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ ซึ่งวัดด้วยมาตรประเมินรวมค่า จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” หาคุณภาพของเครื่องมือวัดก่อน นำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการวิจัยในครั้งนี้

สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร หมายถึง การรายงานของบิดามารดาถึงปริมาณความสัมพันธ์กับบุตรในด้านการมีปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ความเข้าใจกัน การช่วยเหลือสนับสนุนกัน ตลอดจนความขัดแย้ง และการที่บิดามารดารู้สึกว่าบุตรไม่เข้าใจตน วัดโดยผู้วิจัยนำแบบวัดของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2536) มาปรับใช้ให้มีเนื้อหาที่เหมาะสมตามนิยามปฏิบัติการ

เป็นประโยคคำถาม 15 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย”

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีงานวิจัยต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร เช่น งานวิจัยของ เฮอร์ลิส และอินสเลีย (งามตา วนินทานนท์; และคนอื่นๆ. 2545 ; อ้างอิงจาก Harrist; & Ainslie. 1998) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อมระหว่างความไม่ลงรอยกันในชีวิตสมรส คุณภาพความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร การตระหนักเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของบุตรกับพฤติกรรมที่มีปัญหาของบุตร (ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าว และพฤติกรรมถอยหนี) กลุ่มตัวอย่าง คือ มารดามีอายุเฉลี่ย 33.9 ปี โดยให้เด็กเลือกคำที่สามารถบรรยายความสัมพันธ์ระหว่างตนกับมารดาได้ดีที่สุด และทำการสัมภาษณ์มารดาเกี่ยวกับเวลาที่บิดาและมารดาให้แก่บุตรต่อสัปดาห์ พบว่า ตัวแปรคุณภาพความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับบิดามารดา และการตระหนักเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของบุตรเป็นตัวคั่นกลางระหว่างความไม่ลงรอยในชีวิตสมรสกับพฤติกรรมถอยหนีจากสังคม โดยตัวแปรความไม่ลงรอยในชีวิตสมรสร่วมกับตัวแปรคั่นกลางสองตัวแปรทำนายพฤติกรรมถอยหนีจากสังคมได้ร้อยละ 43 และโดยความไม่ลงรอยในชีวิตสมรสร่วมกับตัวแปรคุณภาพความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับบิดามารดา ทำนายพฤติกรรมก้าวร้าวได้ ร้อยละ 17 จากผลงานวิจัยดังกล่าว ถ้าบิดามารดารักษาสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรไว้ได้ แม้จะมีชีวิตสมรสที่ขัดแย้งไม่ลงรอยกัน ความสัมพันธ์ที่ดีกับบุตรจะเป็นเสมือนเกราะป้องกันผลกระทบทางอารมณ์ของบุตรที่เกิดจากการรับรู้ความขัดแย้งระหว่างบิดากับมารดาได้ และเมื่อบุตรมีการแสดงออกทางอารมณ์และพฤติกรรมที่เหมาะสม บิดามารดาย่อมมีความพึงพอใจและชีวิตครอบครัวมีความสงบสุข

ส่วนในประเทศไทยได้มีการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรหลายเรื่อง เช่น งานวิจัย ของงามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) ได้ศึกษาบิดามารดาและบุตรในครอบครัวเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา บิดามารดาและบุตรวัยรุ่นจากครอบครัวเดียวกัน 1,089 ครอบครัว บิดามารดามีอายุเฉลี่ย 39.90 ปี พบว่า การรับรู้ว่าบิดามารดาของตนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่งผลทางตรงต่อการมีสุขภาพจิตที่ดีของวัยรุ่น และส่งผลทางอ้อมต่อลักษณะจิตใจ 4 ด้าน และพฤติกรรม 2 ด้าน (การคบเพื่อนอย่างเหมาะสม และมีความก้าวร้าวน้อย) ผ่านทางกลุ่มตัวแปรการรับรู้การปฏิบัติต่อกันในครอบครัวของเยาวชน 6 ตัวแปร เมื่อทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้กลุ่มตัวแปรการรับรู้การปฏิบัติต่อกันในครอบครัว 6 ตัวแปร เป็นตัวทำนายการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาของเยาวชนโดยรวม พบว่า สามารถทำนายได้ร้อยละ 55 กล่าวได้ว่า บุตรเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี เนื่องจากรับรู้ว่าบิดามารดาของตนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และตนเองมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบิดามารดาด้วย ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรเป็นตัวทำนายที่มีบทบาทสำคัญต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมของบุตร โดยบุตรที่รับรู้ว่าบิดามารดามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมาก และตนเองมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบิดามารดามากด้วย และยังมีงานวิจัยอีกเรื่องของ ประชิด สุขอนันต์ (2545) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและสถานการณ์ที่มีความสัมพันธ์

กับความสุข และพฤติกรรมฆ่าตัวตายในนักเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 จำนวน 1,160 คน จากโรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 12 โรงเรียน พบว่า ปัจจัยด้านสถานการณ์แวดล้อม โดยเฉพาะการมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุตรกับบิดามารดาน้อย และการมีแบบอย่างในการฆ่าตัวตายมาก สามารถทำนายจิตลักษณะตามสถานการณ์ คือ การมีความสุขในชีวิต และการมีทัศนคติที่ดีต่อการฆ่าตัวตายตลอดจนพฤติกรรมการฆ่าตัวตายของนักเรียนได้ ร้อยละ 58 และยังพบผลการวิจัยอีกว่า ปัจจัยด้านจิตตามสถานการณ์ คือการมีความสุขในชีวิต และการมีทัศนคติที่ดีต่อการฆ่าตัวตาย สามารถทำนายนักเรียนที่มีความคิดฆ่าตัวตายได้ร้อยละ 68.7 ทั้งในนักเรียนกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม สรุปได้ว่าถ้าความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรไม่ดี ทำให้บุตรขาดความสุขในชีวิต ส่งผลให้บุตรคิดฆ่าตัวตาย

จากหลักฐานงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จึงคาดได้ว่า ลักษณะของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรเพื่อส่งเสริมให้เป็นคนดีนั้น บิดามารดาควรที่จะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รวมไปถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับบุตรอย่างใกล้ชิดเพื่อที่จะทำให้สัมพันธภาพในครอบครัวอบอุ่น ช่วยเหลือและห่วงใยซึ่งกันและกัน จะทำให้ทุกคนในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ภาระในครอบครัวกับคุณภาพชีวิต

ความหมาย การรับรู้ภาระในครอบครัว คือการรับรู้ถึงสภาวะที่บุคคลต้องทำหน้าที่เป็นความรับผิดชอบ ต่อสมาชิกครอบครัว เช่น ภาระด้านการเงิน เวลาที่ต้องดูแลเอาใจใส่คนในครอบครัว และจำนวนคนในครอบครัวที่ต้องคอยดูแลเอาใจใส่ (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533) ซึ่งความรับผิดชอบที่บุคคลมีต่อครอบครัว เช่น การเอาใจใส่เลี้ยงดูบุตร ให้ความรัก ให้การศึกษา และส่งเสริมด้านอาชีพแก่บุตร การมีสัมพันธภาพที่ดีกับคู่สมรส รวมถึงการพยายามแก้ไขการดำเนินชีวิตประจำวันในบ้าน ตลอดจนความสะดวกสบายและความเป็นระเบียบในบ้าน เช่น การควบคุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ไม่ให้สิ้นเปลืองมาก การรู้จักเก็บออม เป็นต้น (พยอม อิงคตานุวัฒน์. 2523 : 82)

การวัด อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533) ได้สร้างแบบวัดการรับรู้ภาระในครอบครัวเป็นการรับรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบที่บุคคลมีต่อครอบครัวทางด้านการเงิน เวลาที่ต้องดูแลเอาใจใส่ต่อคนในครอบครัว และจำนวนคนในครอบครัวที่ต้องคอยดูแลเอาใจใส่ เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า ประกอบด้วยประโยคคำถาม 15 ข้อความ มีค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดอยู่ระหว่าง 3.28-9.02 และมีค่าความเชื่อมั่นแอลฟ่าเท่ากับ.89 ต่อมาณัฐสุดา สุจินันท์กุล (2541) ได้สร้างแบบวัดภาระของครอบครัวขึ้นใหม่ ลักษณะของประโยคคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพว่าต้องรับผิดชอบต่อบุคคลในครอบครัว เช่น บุตร สามีและญาติผู้ใหญ่ เป็นต้น รวมทั้งต้องรับผิดชอบต่อภาระงานบ้านว่ามีมากน้อยเพียงใด วัดด้วยแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า ประกอบด้วยคำถาม 12 ข้อความ แต่ละประโยคมีมาตรวัด 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่นแอลฟ่าเท่ากับ .88 จากงานวิจัยทั้ง 2 เรื่องดังกล่าวข้างต้น ได้ศึกษาการรับรู้ภาระ

ของครอบครัวเกี่ยวกับความรับผิดชอบที่บุคคลมีต่อครอบครัวในด้านต่างๆ จากกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันไป ดังนั้นผู้วิจัยจะปรับปรุงแบบวัดภาระในครอบครัวของการวิจัยนี้เป็นการปรับปรุงจากแบบวัดของ อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533) และแบบวัดของณัฐสุดา สุจินันท์กุล (2541) เพื่อให้มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่วัยกลางคน และเพื่อให้ครอบคลุมปริมาณการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความรับผิดชอบการดูแลครอบครัว ด้านการเงิน และหรือการเลี้ยงดู ที่มีต่อบุคคลในครอบครัว เช่น ลูก สามีหรือภรรยา หรือญาติผู้ใหญ่ เป็นต้น โดยแบบวัดนี้มีข้อคำถามจำนวน 15 ข้อแต่ละประโยคคำถามของแบบวัดมีมาตร 6 หน่วย ประกอบจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แล้วหาคุณภาพของเครื่องมือวัดก่อน นำไปวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการวิจัยในครั้งนี้

สรุปได้ว่า ตัวแปรด้านภาระในครอบครัว หมายถึง ปริมาณการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับภาระที่ต้องรับผิดชอบในครอบครัวในด้านต่างๆ ได้แก่ 1) ด้านการเงิน วัตถุสิ่งของ 2) การดูแลบุคคลในครอบครัว (เช่น ลูก สามีหรือภรรยา หรือญาติผู้ใหญ่ เป็นต้น) และ 3) ด้านภาระงานบ้าน วัดโดยปรับปรุงมาจากแบบวัดของ อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533) และแบบวัดของณัฐสุดา สุจินันท์กุล (2541) วัดโดยใช้แบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในประเทศงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาระในครอบครัวมีหลายเรื่องเช่น จากการศึกษาของ บุญใจ ศรีสถิตรากูร (2530) พบว่าภาระหน้าที่รับผิดชอบต่อครอบครัวเป็นตัวแปรลำดับที่ 2 ร่วมกับเจตคติต่อวิชาชีพ รูปแบบตารางปฏิบัติงานและความสัมพันธ์กับครอบครัว ในการทำนายผลด้านการปฏิบัติงานได้ร้อยละ 10.62 ส่วนการศึกษาของ อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533) เมื่อวิเคราะห์โดยใช้ตัวแปรทางชีวสังคมและภูมิหลังทำนายพฤติกรรมการเรียนต่อ พบว่าการรับรู้ภาระของครอบครัว เป็นตัวแปรลำดับที่ 3 ร่วมกับ ตัวแปร อายุ สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม สถานภาพสมรส เพศ และอื่น ๆ ในการทำนายพฤติกรรมการเรียนต่อได้ร้อยละ 8.5 และต่อมา ณัฐสุดา สุจินันท์กุล (2541) ได้ศึกษาพยาบาลวิชาชีพหญิงนับถือศาสนาพุทธที่ประจำหน่วยงานต่าง ๆ ในโรงพยาบาลของรัฐเขตกรุงเทพมหานคร 10 แห่ง และเป็นบุคคลที่สมรสแล้วและยังอยู่กับสามีในบ้านเดียวกันอย่างน้อย 6 เดือน จำนวน 299 อายุระหว่าง 23-52 ปี พบผลว่าปัจจัยด้านสถานการณ์ในครอบครัวของพยาบาลกลุ่มที่ศึกษา ที่สำคัญคือ การปรับตัวที่ดีระหว่างคู่สมรส การรับรู้ภาระของครอบครัวน้อย และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากสมาชิกในครอบครัวมากมีแนวโน้ม สัมพันธ์กับพฤติกรรมการพยาบาลทางอ้อม โดยส่งผลกระทบต่อจิตใจของพยาบาล ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำงานมาก แล้วผลที่เกิดกับจิตใจนี้เองส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการทำงานอย่างเด่นชัดมากกว่า ที่ปัจจัยด้านสถานการณ์ในครอบครัวและปัจจัยด้านสภาพการทำงาน จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการทำงานโดยตรง

จากหลักฐานงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จึงคาดได้ว่าการที่บุคคลจะมีความพึงพอใจในชีวิตด้านการทำงาน และด้านครอบครัวมาก นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีการรับรู้ภาระรับผิดชอบการดูแลครอบครัว (ด้านการเงิน และหรือการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวน้อย) จะเป็นผู้มีความพึงพอใจใน

ชีวิตที่ความรับผิดชอบการดูแลครอบครัว การงาน และสังคมในระดับมากกว่า บุคคลที่มีการรับรู้ว่าตนมีภาระของครอบครัวของตนเองมาก

การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวกับคุณภาพชีวิต

ความหมาย ในทฤษฎีคุณภาพและความมั่นคงในชีวิตสมรสของ ลูวอิส และสแปนเนียร์ (งามตา วนินทานนท์; และคนอื่นๆ. 2545 : 37 ; อ้างอิงจาก Lewis; & Spaier.1979) ได้สรุปไว้ว่า ความพร้อมทางด้านวัตถุและสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของคู่สมรสเป็นองค์ประกอบในปัจจัยด้านทรัพยากรทางสังคมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตสมรส และในงานวิจัยของงามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การรับรู้สภาพภาพเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับฐานะทางการเงินของครอบครัว ปริมาณการรับรู้ ปัญหาด้านการชำระค่าใช้จ่ายรายเดือน ด้านค่าครองชีพประจำวัน

การวัด การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นแบบวัดซึ่งสร้างโดยงามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) โดยเป็นการวัดการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับฐานะทางการเงินของครอบครัว ประเมินโดยให้บุคคลรายงานปริมาณการรับรู้ ปัญหาด้านการชำระค่าใช้จ่ายรายเดือน ด้านค่าครองชีพประจำวัน การตระหนักถึงความยากลำบากในฐานะการเงินของครอบครัว ซึ่งสะท้อนให้เห็นในรูปของการงดเว้นหรือการเลื่อนเวลาในการใช้จ่าย ตลอดจนการจัดการเพื่อหาเงินมาจุนเจือครอบครัว โดยแบบวัดนี้ มีประโยคคำถาม 10 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนจึงมีพิสัยอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า คือผู้ที่รับรู้ว่าครอบครัวมีสภาพเศรษฐกิจในระดับดีกว่า ดังนั้นการวัดการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวผู้ใหญ่วัยกลางคน ผู้วิจัยจึงใช้แบบวัดของงามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) เพราะเป็นแบบวัดที่เคยใช้กับบุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยต้นถึงผู้ใหญ่วัยกลางคนมาแล้ว และเป็นแบบวัดที่มีการทดสอบทางสถิติที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้ออยู่ระหว่าง .70 ถึง .87 ค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .92

สรุปได้ว่า ตัวแปรด้านการรับรู้สถานภาพด้านเศรษฐกิจของตนเอง หมายถึง การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับฐานะทางการเงินของครอบครัว ประเมินโดยให้บุคคลรายงานปริมาณการรับรู้ ปัญหาด้านการชำระค่าใช้จ่ายรายเดือน ด้านค่าครองชีพประจำวัน การตระหนักถึงความยากลำบากในฐานะการเงินของครอบครัว ซึ่งสะท้อนให้เห็นในรูปของการงดเว้นหรือการเลื่อนเวลาในการใช้จ่าย ตลอดจนการจัดการเพื่อหาเงินมาจุนเจือครอบครัว วัดโดยใช้แบบวัดของ งามตา วนินทานนท์ และคณะ (2545) เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้สถานภาพด้านเศรษฐกิจของตนเอง เช่น งานวิจัยของ คาร์ก-นิโคลัส และ เกรย์-ลิตเติ้ล (งามตา วนินทานนท์; และคนอื่นๆ. 2545 : 37-39 ; อ้างอิงจาก Clank-Nicolus; & Gray-Little.1991) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งทางเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิตสมรสของกลุ่มชาวอเมริกันผิวดำ จำนวน 75 คู่ (150 คน) ผู้ถูกศึกษาฝ่ายสามีและภรรยามีอายุโดยเฉลี่ย 45.24 และ 41.48 ปี ตามลำดับ ส่วน

ใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยทั้งสองได้ทำการวัดแหล่งทรัพยากรทางเศรษฐกิจทั้งในเชิงปรนัยและอัตนัย การวัดในเชิงปรนัยได้แก่ วัดระดับรายได้ ระดับการศึกษา และประเภทอาชีพ การวัดในเชิงอัตนัย ได้แก่ วัดการรับรู้ความพอเพียงทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการรับรู้สถานภาพของตนในช่วงชนชั้น นอกจากนี้ยังมีการวัดปัจจัยด้านการทำงานและด้านงานในครอบครัว เช่นความพึงพอใจในอาชีพ และจำนวนบุตร ปัญหาการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของสามีและภรรยา พบผลว่า ตัวแปรแหล่งทางเศรษฐกิจประเภทอัตนัยคือ การรับรู้ความพอเพียงทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการรับรู้สถานภาพของตนในช่วงชนชั้นทางสังคมของสามีและภรรยา เป็นตัวทำนายคุณภาพชีวิตสมรส ได้ชัดเจนกว่าตัวแปรแหล่งทางเศรษฐกิจประเภทปรนัย คือ รายได้ ระดับการศึกษาและประเภทอาชีพของผู้ศึกษา จากผลวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า การรับรู้สถานภาพทางเศรษฐกิจ (ซึ่งวัดในหลายมิติ เช่น ปัญหาการใช้จ่ายในครอบครัว ปัญหาการจัดสรรเงินให้เพียงพอ การตระหนักถึงความยากลำบากด้านการเงินในครอบครัว การรับรู้ความพอเพียงทางเศรษฐกิจในครอบครัวของบุคคล เป็นต้น) มีความเกี่ยวข้องอย่างสำคัญต่อคุณภาพชีวิตสมรส

ในประเทศไทย งามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตสมรส โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ สามีหรือภรรยาที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร 962 คน อายุเฉลี่ย 35.05 ปี มีบุตร 1 คนขึ้นไป ผลการวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) ในกลุ่มภรรยา 601 คน พบว่า อิทธิพลของตัวแปรในกลุ่มภรรยา เมื่อนำตัวแปรเชิงเหตุจากกลุ่มตัวแปรต่าง ๆ 4 กลุ่ม เฉพาะที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสในกลุ่มภรรยาอย่างเด่นชัดจำนวน 6 ตัวแปร เข้าร่วมกันเพื่อทำนายความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสได้ร้อยละ 77 และทำนายได้ร้อยละ 75 ในกลุ่มสามีด้วย ในบรรดาตัวแปรเชิงเหตุสำคัญเหล่านี้ การรับรู้ว่าครอบครัวมีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมาก มีอิทธิพลทางตรงต่อความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส

จากหลักฐานงานวิจัยข้างต้น จึงคาดได้ว่า การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของตนเอง มีความสัมพันธ์ที่ชัดเจนกับความรู้สึก ความพอใจในชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน บุคคลที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของตนเองสูง จะเป็นผู้ที่รับรู้ว่าครอบครัวมีความพึงพอใจในชีวิตที่ดีมากกว่า บุคคลที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของตนเองต่ำ

การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนกับคุณภาพชีวิต

ความหมาย การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่ามีคนใกล้ชิดซึ่งตนให้ความสำคัญคอยให้ความช่วยเหลือทั้งทางด้านรูปธรรมและนามธรรม ในยามที่มีความต้องการ (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 51) ส่วนบุญเยี่ยม ตระกูลวงศ์ (2528 : 15) ให้ความหมายว่าเป็นสิ่งที่ผู้รับการสนับสนุนได้รับการช่วยเหลือด้านข้อมูล ข่าวสาร วัสดุสิ่งของหรือการสนับสนุนด้านจิตใจจากบุคคลหรือกลุ่ม ได้แก่ บุคคลในครอบครัว เช่น บิดามารดา สามีภรรยา ญาติพี่น้อง หรือเพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน

ความต้องการการสนับสนุนทางสังคม (สุรพล ไชยเสนาะ. 2536 : 35 ; อ้างอิงจาก Cronenwelt. 1982) เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ที่ประกอบด้วยการสนับสนุน 4 ชนิด คือ 1)

การสนับสนุนด้านอารมณ์ เป็นความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ ดูแลเอาใจใส่ มีความรักผูกพัน 2) การสนับสนุนด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า เป็นการประเมินเปรียบเทียบพฤติกรรม เช่น การเห็นพ้องการรับรอง การให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไปใช้ในการประเมินตนเอง หรือเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่น ที่อยู่ในสถานการณ์คล้ายกัน ทำให้เกิดความมั่นใจ 3) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นการให้ข้อมูล คำแนะนำ ข้อเท็จจริง แนวทางเลือกหรือปฏิบัติ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ได้ 4) การสนับสนุนด้านสิ่งของ การเงิน หรือแรงงาน เป็นการช่วยเหลือโดยตรงต่อความจำเป็นของคน เช่น เงินทอง แรงงาน หรือเวลา เป็นต้น

สรุปได้ว่า การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ว่าตนเคยได้รับหรือคาดว่าจะได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน เพื่อนสนิท และเพื่อนร่วมงาน เมื่อมีความต้องการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม เช่น การได้รับความรัก ความเห็นอกเห็นใจ การยอมรับ การได้รับคำแนะนำ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการได้รับการช่วยเหลือด้านสิ่งของทรัพย์สินเงินทอง ในสถานการณ์จำเป็นอย่างเพียงพอ ที่จะบรรเทาหรือลดความรุนแรงของปัญหา ลดความเครียด และป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ อันไม่พึงปราถนา

การวัด ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532) ได้สร้างแบบวัด การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟ่า เท่ากับ .73 ต่อมาภมริน เชาวนจินดา (2542) ได้นำแบบวัดของศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532) มาปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะกับผู้สูงอายุ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ การได้รับการสนับสนุนหรือช่วยเหลือด้านปัจจัยสี่ ด้านอารมณ์จิตใจ และด้านข้อมูลข่าวสาร จากบุคคลใกล้ชิด ได้แก่ เพื่อนทั่วไป เพื่อนสนิท หรือเพื่อนร่วมงาน วัดด้วยแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยมีค่าความเชื่อมั่นแบบอัลฟาเท่ากับ .91 ดังนั้นจากงานวิจัยทั้ง 2 เรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำแบบวัดของภมริน เชาวนจินดา (2542) มาปรับใช้โดยเปลี่ยนแปลงข้อความบางส่วนให้มีเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อวัดในผู้ใหญ่วัยกลางคน ลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ทำการหาคุณภาพของเครื่องมือวัดก่อน แล้วนำไปวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการวิจัยในครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในต่างประเทศ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน เช่น การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับองค์การในเรื่องของการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การสนับสนุนทางการบริหาร การสนับสนุนในเรื่องของโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาในหน่วยงาน ตลอดจนการใส่ใจของหน่วยงานเกี่ยวกับความเป็นอยู่ที่ดีของพนักงาน และการที่หน่วยงานเห็นคุณค่าของผลงานที่พนักงานทำ โดยพบว่า การสนับสนุนจากแหล่งที่ทำงานหรือองค์การนี้ ที่สำคัญคือ การได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในงานอาชีพ (นวลฉวี ประเสริฐสุข. 2542 ; อ้างอิงจาก Ray; & Miller. 1994 : 360; Eisenberger; et al. 1986 : 501)

ส่วนในประเทศไทยนั้น งานวิจัยของกลิ่นแก้ว ป.จินตกานนท์ (2529) ที่ทำการศึกษาผู้บริหารสตรี พบว่าการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างานจะส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหาร และต่อมางานวิจัยของ ดุษฎี โยเหลา อภิญญา โพธิ์ศรีทอง และปริญญา ณ วันจันทร์ (2539) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุระหว่างลักษณะทางพุทธศาสนา ลักษณะทางจิตและผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของครูและพยาบาล ศึกษาในวัยทำงานที่มีอายุ 30–40 ปี ที่ประกอบอาชีพครูและพยาบาล พบว่า การสนับสนุนทางสังคมส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จด้านการปฏิบัติงานของพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร โสพส และอัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2539) ศึกษาพบว่า ผู้บริหารที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานรวมไปถึงการได้รับมอบหมายให้มีอำนาจในตำแหน่งของตนเป็นตัวแปรเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลเด่นชัดต่อความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่องานอัน ได้แก่ ความเครียด และความพึงพอใจในการทำงาน โดยการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ทำนายความพึงพอใจในการทำงานได้ร้อยละ 34 และเพื่อนร่วมงานช่วยเพิ่มอำนาจในการทำนายอีกร้อยละ 2 นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากที่สุด มีความพึงพอใจในงานและมีประสิทธิผลในการทำงานมาก และงานวิจัยของภมริน เชาวนจินดา (2542) ซึ่งศึกษาลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในกลุ่มผู้สูงอายุโดยรวม พบว่า การสนับสนุนทางสังคม 2 ด้านคือ ด้านครอบครัวและเพื่อน ร่วมกับตัวตัวแปรด้านจิตลักษณะและลักษณะทางสถานการณ์ สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ร้อยละ 40.3 และยังพบอีกว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนมากเป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวสูง พบผลนี้ในกลุ่มรวม ร้อยละ 49.38 และยังพบในกลุ่มย่อย คือกลุ่มที่อยู่กับคู่สมรสหรือบุตร ร้อยละ 50.48

จากหลักฐานงานวิจัยข้างต้น จึงคาดได้ว่า การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ทำให้บุคคลที่อยู่ในช่วงผู้ใหญ่วัยกลางคน เป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในการทำงาน ชีวิตครอบครัว และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมมาก

2.5 จิตลักษณะตามสถานการณ์กับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน

ผู้ใหญ่วัยกลางคนมีจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม

การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม กับคุณภาพชีวิต

ความหมาย การรับรู้ความสามารถของตน มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของ แบนดูรา (วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี. 2542 ; อ้างอิงจาก Bandua. 1986) แบนดูรามองว่ามนุษย์มีความกระตือรือร้น และมีแรงบันดาลใจที่จะปรับปรุงชีวิตของตนและสังคมที่มีผลกระทบต่อชีวิตของตนและความเชื่อในความสามารถของตนก็เป็นตัวกำหนดที่สำคัญตัวหนึ่งของการกระทำของมนุษย์ที่จะนำไปสู่ผลที่พึงปรารถนา แม้ว่าความรู้และทักษะจะ

เป็นสิ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลได้ แต่ยังไม่เพียงพอ เพราะมนุษย์เราไม่ปฏิบัติให้ดีที่สุด แม้ว่าจะรู้ดีว่าจะต้องทำอะไรบ้าง ถ้าเขาไม่เชื่อว่าตนมีความสามารถพอที่จะกระทำได้

แบนดูรา กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเกิดจาก 4 แหล่งที่สำคัญ คือ *1) **การประสบความสำเร็จจากการกระทำ*** (enactive mastery experience) เป็นแหล่งที่มีอิทธิพลมากที่สุด เพราะเป็นประสบการณ์ความสำเร็จที่แท้จริงของบุคคล ความสำเร็จทำให้ประเมินตนเองสูง ส่วนความล้มเหลวบ่อยทำให้ประเมินความสามารถของตนเองต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าความล้มเหลวหลายครั้งนั้นเกิดก่อนที่บุคคลได้สร้างความรู้สึกว่าตนมีความสามารถอย่างดีแล้ว *2) **การสังเกตตัวแบบในสถานการณ์ที่ใช้แทนประสบการณ์*** (vicarious experience) การที่เห็นบุคคลอื่นที่คล้ายคลึงกับตนประสบความสำเร็จ ก็สามารถเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตนได้ คือบุคคลจะเห็นว่าตนก็มีความสามารถที่จะทำกิจกรรมในทำนองเดียวกันนั้นได้สำเร็จเช่นเดียวกัน และการสังเกตผู้อื่นที่เห็นว่ามีความสามารถใกล้เคียงกับตนล้มเหลวทั้งๆ ที่เขาได้พยายามมากแล้ว ก็จะทำให้การตัดสินความสามารถของตนต่ำลงได้ *3) **การพูดชักจูง*** (verbal persuasion) เป็นวิธีการที่ใช้กันอย่างแพร่หลายที่จะทำให้บุคคลเชื่อว่าเขามีความสามารถที่จะทำกิจกรรมให้สำเร็จได้ การพูดชักจูงที่ได้ผลมากขึ้น จะต้องเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ การพูดชักจูงในเรื่องที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงอาจทำลายความรู้สึกของผู้ฟังว่าตนมีความสามารถได้ และทำให้ผู้ชักจูงไม่ได้รับความเชื่อถือ และ *4) **สภาวะทางกายอารมณ์*** (physiological and affective state) บุคคลมักใช้ข้อมูลทางกายและอารมณ์ในการประเมินความสามารถของตน เช่น การตื่นเต้นมากเกินไปทำให้ทำกิจกรรมได้ไม่ดี บุคคลจะคาดการณ์ว่าตนทำได้สำเร็จเมื่อภาวะทางกายปกติหรือไม่เครียดหรือเหนื่อยอ่อน

การรับรู้ความสามารถของตน (self – efficacy) หมายถึง ความเชื่อของบุคคลว่าตนมีความสามารถที่จะจัดระบบ และกระทำเพื่อให้บรรลุผลตามที่กำหนดได้ (วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี. 2542 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1986)

ช่วงชีวิตของบุคคลที่เปลี่ยนจากวัยรุ่นสู่วัยผู้ใหญ่ วัยทำงาน การมีครอบครัว และการเข้าสู่วัยสูงอายุล้วนสามารถมีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในเรื่องต่าง ๆ ของบุคคลได้ เนื่องจากต้องประสบกับเหตุการณ์ในสังคมที่มีความคลุมเครือและซับซ้อนมากขึ้น บุคคลก็จะมีการพิจารณาถึงความสามารถของตนในการที่ต้องจัดการกับสิ่งแวดล้อมในลักษณะต่าง ๆ แต่ในขณะเดียวกันการรับรู้ความสามารถของบุคคลก็มีส่วนกำหนดพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลในวัยต่าง ๆ ที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไปได้ด้วยเช่นกัน ผู้ที่สงสัยในความสามารถของตนก็จะมองว่าชีวิตในวัยผู้ใหญ่ของเขาน่ากลัว เต็มไปด้วยความยากลำบากและมีแต่ความเครียดได้ (วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี. 2542)

ความเครียดเป็นประสบการณ์อย่างหนึ่งในชีวิตประจำวันของมนุษย์ เป็นภาวะที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน นักวิชาการหลายท่าน จากกรมสุขภาพจิต (2541:9) กล่าวว่า ความเครียดเป็นภาวะของของอารมณ์หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้น เมื่อเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ คับข้องใจ หรือถูกบีบบังคับกดดัน จนทำให้เกิดความรู้สึกทุกข์ใจ สับสน โกรธ หรือเสียใจ ความเครียดที่มีไม่มาก

นัก จะเป็นแรงกระตุ้นให้คนเราเกิดมุมานะที่จะเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้ คนที่มีความรับผิดชอบสูงมักหนีความเครียดไปไม่พ้น ส่วนความเครียดที่เป็นอันตราย คือความเครียดในระดับสูงที่คงอยู่เป็นเวลานานจะส่งผลเสียต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต พฤติกรรม ครอบครัว การทำงาน และสังคมได้ นอกจากนั้น ชูทิตย์ ปานปรีชา (2535:483-484) กล่าวถึงความสำคัญของความเครียดว่า ความเครียดไม่ได้เป็นภาวะที่ไม่พึงปรารถนา น่าเบื่อ น่ากลัว หรือโทษเสมอไป แต่เป็นภาวะที่ให้ประโยชน์หลายประการ เช่น ความเครียดเป็นภาวะจำเป็นสำหรับชีวิต ทำให้ร่างกายและจิตใจต้องปรับตัว เป็นการฝึกการปรับตัว ทำให้จิตใจแข็งแกร่งขึ้น นอกจากนั้นความเครียดยังเป็นภาวะที่ทำให้เราต้องคิด แก้ปัญหา ต่อสู้ ดิ้นรน พัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อมเพื่อเอาชนะความเครียดให้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อัมพร โอตระกูล (2538:34-35) ความเครียดในระดับไม่มากนักนัก จะช่วยเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลมุมานะเอาชนะอุปสรรคและเผชิญสถาการณ์ที่เลวร้ายผ่านพ้นไปได้ แต่ถ้าเป็นความเครียดในระดับสูงจะส่งผลเสียต่อร่างกาย และจิตใจ

โดยทั่วไปแล้ว ความเครียดแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ความเครียดระดับต่ำ ความเครียดระดับกลาง และความเครียดระดับสูง โดยความเครียดระดับต่ำเป็นภาวะของจิตใจที่มีความเครียดอยู่เล็กน้อย ยังถือเป็นภาวะปกติพบได้ในชีวิตประจำวันของทุก ๆ คนขณะเผชิญปัญหาต่าง ๆ หรือกำลังต่อสู้กับความรู้สึกไม่ดีของตนเอง ความเครียดระดับนี้บุคคลอาจไม่รู้สึกเพราะเคยชิน และยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระของร่างกาย ความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมให้เห็นได้ชัด ไม่เกิดผลเสียในการดำรงชีวิต ส่วนความเครียดในระดับกลางจะมีความรุนแรงกว่าในระดับแรก และไม่สามารถปรับตัวได้ในเวลาอันรวดเร็ว อาจมีความเครียดอยู่เป็นเวลานาน หลาย ๆ ชั่วโมง หรือเป็นวัน หลาย ๆ วันก็ได้ เช่นความเครียดจากการทำงานหนัก ความขัดแย้งในครอบครัว เป็นต้น อย่างไรก็ตามความเครียดระดับกลางเมื่อบุคคลเริ่มพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย อารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมที่เริ่มแปรเปลี่ยนไป ก็สามารถจัดการกับความเครียดได้ ฉะนั้นจะจึงยังไม่มีผลเสียต่อการดำเนินชีวิต ส่วนความเครียดระดับสูง เป็นภาวะของจิตใจที่เผชิญกับความเครียดที่รุนแรงและยืดเยื้อ ร่างกายและจิตใจพ่ายแพ้ต่อความเครียด ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจอย่างเห็นได้ชัด เช่น เบื่ออาหารหรือเจริญอาหารเกินไป ระบบขับถ่ายผิดปกติ หงุดหงิด วิตกกังวล ท้อแท้ ซึมเศร้า นอนไม่หลับ เป็นต้น ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต ทำให้ประสิทธิผลการทำงานลดลง (ดุลยา จิตตะยโสธร. 2542 ; อ้างอิงจาก David. 2000)

สรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด หมายถึง ปริมาณความมั่นใจในความสามารถของตนที่จะจัดการกับความเครียดได้ เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ในการทำงาน เช่น สามารถจัดการกับงานที่มีอยู่มากได้โดยไม่เครียด เป็นต้น ในสถานการณ์ครอบครัว เช่น สามารถจัดการกับลูกที่ไม่เชื่อฟังได้ เป็นต้น และในสังคม เช่น สามารถสละเวลาเพื่อช่วยเหลือกิจกรรมชุมชนได้ เป็นต้น

การวัด ลีและบอบโก (วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี. 2542 ; อ้างอิงจาก Lee; & Biobko. 1994) ได้รวบรวมการวัดการรับรู้ความสามารถของตนตามทฤษฎีของแบนดูรา พบว่ามี 4 วิธี **วิธีที่หนึ่ง**

การวัดความเข้มหรือความมั่นใจ เป็นวิธีการที่นำมาใช้วัดการรับรู้ความสามารถของตนมากที่สุด ทำได้โดยการถามผู้ตอบถึงความมั่นใจว่า สามารถปฏิบัติงานที่มีความยากเพิ่มขึ้นได้เพียงใด โดยให้ประเมินความมั่นใจจาก ไม่มีความมั่นใจเลย (0) จนถึงความมั่นใจเต็มที่ (100) **วิธีที่สอง** การวัดระดับความยาก เป็นวิธีที่นิยมรองลงมา โดยใช้คำถามเช่นเดียวกับการวัดแบบแรกแต่คำตอบจะเป็นแบบใช่ –ไม่ใช่ หากตอบใช่ จะได้ 1 คะแนน และตอบไม่ใช่ จะได้คะแนน 0 คะแนน ซึ่งมีผู้รวมากกว่าจะเป็นผู้ที่มีการรับรู้ความสามรถของตนสูงกว่า **วิธีที่สาม** การวัดแบบผสม โดยใช้การวัดแบบที่หนึ่งและสองผสมกัน ซึ่งข้อคำถามเป็นข้อเดียวกันและการตอบจะมีสองลักษณะคือความเข้มหรือความมั่นใจและระดับความยาก **วิธีที่สี่** การวัดความเข้มหรือความมั่นใจต่องานที่กำหนดโดยการให้ตอบคำถามเพียงข้อเดียวเกี่ยวกับงานที่กำหนดให้ทำ แล้วให้ประเมินถึงความมั่นใจถึงความสำเร็จในการทำงานนั้น ๆ ซึ่งแบบวัดนี้เป็นการวัดโดยไม่ให้ตอบในแง่ของความยากของการปฏิบัติงานที่เพิ่มขึ้น คำตอบให้เลือกจะใช้สเกลแบบลิเคอร์ท ดังนั้นแบบวัดนี้จึงไม่ได้วัด ระดับความยาก หรือแบบผสม แต่จะเป็นการประเมินความมั่นใจในความสามารถของตนในการจัดการกับสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ได้

จากการวัดการรับรู้ความสามารถของตนทั้ง 4 แบบข้างต้นแล้ว สำหรับการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวัดวิธีที่ 4 จะสร้างคำถามถึงสถานการณ์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง กับปริมาณความมั่นใจในความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคมของผู้ใหญ่วัยกลาง มาสร้างเป็นข้อคำถาม แล้วให้ผู้ใหญ่วัยกลางคนตอบถึง ระดับความมั่นใจในความสามารถของตน แบบวัดมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าและปฏิเสธ จำนวน 21 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตรวัด 6 หน่วย จาก “มั่นใจมากว่าทำได้” ถึง “ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้” หาคุณภาพของเครื่องมือวัดก่อน นำไปวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการวิจัยในครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในประเทศไทยงานวิจัยที่เกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนในการดำเนินชีวิต มีหลายเรื่อง เช่นงานวิจัยของวัลภา สบายยิ่ง (2542) ได้ศึกษาปัจจัยด้านการตั้งเป้าหมาย การรับรู้ความสามารถของตนที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของผู้จำหน่ายตรง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใหญ่ตอนต้น และผู้ใหญ่วัยกลางคน จำนวน 443 คน พบผลว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการตั้งเป้าหมายองค์กร การรับรู้ความสามารถของตนเอง สามารถทำนาย ผลการปฏิบัติงานด้านคุณภาพ ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสอง (SMC) มีค่าเท่ากับ .69 จึงกล่าวได้ว่าพนักงานขายที่มีการรับรู้ความสามารถของตนมีความเชื่อมั่นหรือมั่นใจมากเท่าใด ก็มีผลการปฏิบัติงานด้านคุณภาพเพิ่มขึ้น และงานวิจัยของเทเลอร์ (เพ็ญศรี กองสัมฤทธิ์. 2538 : 31 ; อ้างอิงจาก Taylor. 1986) ความช่วยเหลือจากสมาชิกในครอบครัวเป็นปัจจัยที่ช่วยประเมินคุณภาพของการดูแลตนเองของผู้ป่วย เมื่อผู้ป่วยรับการบริการจากพยาบาล ครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อความต้องการและการรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา บุญทับ (2534) ซึ่งศึกษาปัจจัยพื้นฐานบางประการเกี่ยวกับแรงสนับสนุนทางสังคมกับความสามารถในการดูแลตนเองของหญิงตั้งครรภ์ จำนวน 150 คน พบว่า การรับรู้ความสามารถ

ในการดูแลตนเองระหว่างตั้งครรภ์มีความสัมพันธ์กับครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี กองสัมฤทธิ์ (2538) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเรื้อนที่มารับบริการ ณ ตึกผู้ป่วยนอก (โรคเรื้อน) โรงพยาบาลพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคเรื้อน 180 คน พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสนับสนุนทางสังคม และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอก สามารถร่วมกันทำนายในการดูแลตนเองได้ 86.06 %

จากหลักฐานงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จึงคาดได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคมได้เป็นอย่างดี ทำให้ไม่เกิดความเครียด ส่งผลให้มีการปฏิบัติงานได้ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว และมีการช่วยเหลือทางสังคมได้มาก จะทำให้มีความพึงพอใจในชีวิตมากด้วย

2.6 ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน

ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงาน ภาค อายุการทำงานในอาชีพ ระดับเศรษฐกิจของครอบครัว และสุขภาพ

เพศ นับได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันในสังคม สังคมไทยกำหนดให้เพศชายเป็นเป็นผู้นำครอบครัว ส่วนเพศหญิงถูกกำหนดบทบาทให้เป็นแม่บ้านในขณะที่เพศหญิงก็ให้ความเคารพในความเป็นผู้นำครอบครัวของผู้ชาย และจากการที่เพศชายได้รับความยกย่องนับถือจากสังคม ทำให้เพศชายมองตนเองว่ามีคุณค่ามากกว่าเพศหญิง ในขณะที่เพศหญิงมีความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถทางด้านร่างกายต่ำกว่าเพศชาย มีการปรับตัวได้ยากกว่า รวมทั้งเพศหญิงมีระดับพึ่งพาผู้อื่น และมีข้อจำกัดในการทำกิจวัตรประจำวันมากกว่าเพศชาย สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อความรู้สึกพอใจในชีวิตได้ทั้งสิ้น (เจษฎา บุญทา. 2545 : 17) และจากการศึกษาของฉันทนา กาญจนพนัง (ฉันทนา กาญจนพนัง. 2530) พบว่าอัตมโนทัศน์ของเพศชาย น่าจะมีความสุขในชีวิตมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนักวิจัยสองกลุ่ม คือ มิลเลอร์ และรัสเซล กับ สไปเซอร์ และ ไซเดอร์ (ศิริวรรณ ม่วงศิริ. 2540 : 24 ; อ้างอิงจาก Miller; & Russel. 1980 ; Sprietzer; & Synder. 1974) ที่พบว่าเพศหญิงมีความพึงพอใจในชีวิตน้อยกว่าเพศชาย จึงสรุปได้ว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนเพศชายมีความพึงพอใจในชีวิตมากกว่าเพศหญิง

ระดับการศึกษา การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการมีรายได้ บุคคลที่มีการศึกษาสูงย่อมมีโอกาสที่จะประกอบอาชีพที่ดี มีรายได้สูง และผู้ที่มีการศึกษาสูงจะตระหนักถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหา เข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ดี รู้จักใช้ความรู้ และทักษะในการแก้ไขปัญหาอันนำไปสู่ความพึงพอใจในชีวิต (ภมริน เชาวนจินดา. 2543 : 18-19) และงานวิจัยในประเทศไทยได้มีนักวิจัยกลุ่มหนึ่งคือ สุจิตรา บุณยรัตน์พันธ์ และคนอื่นๆ (2541) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานครในผู้ใหญ่ตอนต้น ถึงผู้ใหญ่ตอนปลาย พบว่า ผู้ที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 มีคุณภาพด้านครอบครัวค่อนข้างต่ำ มากกว่ากลุ่มอื่นร้อยละ 16.8 และลำดับ

ต่อมาก็เป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 14.8 และเรียงลำดับไปตามระดับการศึกษา กล่าวคือ มัธยมศึกษาปีที่ 3 , มัธยมศึกษาปีที่ 6 /ปวช, อนุปริญญา/ปวส, ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 12.0 11.6 9.7 8.9 และ 3.5 ตามลำดับ) จากผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่าระดับการศึกษาสูงมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวดีมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยอีก 4 ภาค คือเรื่องคุณภาพชีวิตของคนในภาคกลาง คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคใต้ คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคเหนือ (สุจิตรา บุณยรัตน์พันธ์; และคนอื่นๆ. 2541) และในส่วนของการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานของคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร ก็พบผลเช่นดียวกันกับ คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว คือ ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีความพึงพอใจในงานที่ทำมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 42.9 ซึ่งพบผลสรุปในงานวิจัย อีก 4 ภาคเช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีพื้นฐานระดับการศึกษาสูงมีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า

ดังนั้นระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ใหญ่วัยกลางคน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ คือระดับการศึกษาปานกลาง หมายถึง ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่จบการศึกษาเท่ากับ หรือสูงกว่าอนุปริญญา/ปวสถึงปริญญาตรี และระดับการศึกษาสูง หมายถึง ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

อายุการทำงานในอาชีพ ระยะเวลาในการทำงานอาชีพมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในอาชีพไม่ว่าจะเป็น การมีตำแหน่งทางการบริหารที่สูงขึ้น (นวลฉวี ประเสริฐสุข. 2542 ; อ้างอิงจาก Chow; & Luk.1996) รวมทั้งความสำเร็จในเรื่องของการมีรายได้ที่สูงขึ้น (นวลฉวี ประเสริฐสุข. 2542 ; อ้างอิงจาก Cox; & Harquail. 1991 ; Stroh; Brett; & Reilly. 1992) ตลอดจนความสำเร็จในเรื่องบทบาทการทำงาน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (นวลฉวี ประเสริฐสุข.2542 ; อ้างอิงจาก MeGinnis; & Morrow.1990) สำหรับผลการวิจัยในประเทศไทยก็พบในทำนองเดียวกันว่า อายุ การทำงานในอาชีพ มีความสำคัญ ดังเช่น งานวิจัยของ วารี เจริญสกุลไทย (2536) ที่ทำการศึกษาผู้บริหารสตรีที่ทำงานในบริษัทเอกชน สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ สมเจตน์ ชื่นปรีชา (2533) ที่ทำการศึกษาข้าราชการในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณลาดกระบัง พบว่าผู้บริหารจะต้องมีประสบการณ์ในวิชาชีพและงานที่ตนทำอยู่ จึงจะประสบความสำเร็จ และมีความพึงพอใจในชีวิตมากขึ้น

ดังนั้นอายุการทำงานในอาชีพ หมายถึง ระยะเวลาที่ทำงานในอาชีพปัจจุบันหรือประสบการณ์ในวิชาชีพและงานที่ตนทำอยู่ แบ่งคะแนนเป็น 2 ช่วง ด้วยค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในอาชีพการทำงานของกลุ่มตัวอย่างรวม

ระดับเศรษฐกิจของครอบครัว พิจารณาจากคำตอบเกี่ยวกับปริมาณรายได้ทั้งหมดของครอบครัวต่อเดือนร่วมกับจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ใช้จ่ายจากเงินรายได้ดังกล่าว ครอบครัวที่มี

ปริมาณรายได้น้อยแต่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวใช้จ่ายเงินรายได้มาก จัดเป็นครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจต่ำ ครอบครัวที่มีปริมาณรายได้แต่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวใช้จ่ายเงินรายได้น้อย จัดเป็นครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจสูง ระดับเศรษฐกิจต่ำสุดมีคะแนนเป็น 1 และระดับเศรษฐกิจสูงสุดมีคะแนนเป็น 12 ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ระดับเศรษฐกิจของครอบครัว

รายได้รวมต่อเดือน	จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
	2-3 คน	4-5 คน	6-8 คน
น้อยกว่า 40,000 บาท	3	2	1
40,001 บาท ถึง 60,000 บาท	6	5	4
60,001 บาท ถึง 80,000 บาท	9	8	7
มากกว่า 80,000 บาท	12	11	10

สุขภาพ

การมีสุขภาพกายที่ดี หมายถึง การมีความแข็งแรงทางกายที่เหมาะสมกับอายุ คือ มีความสามารถ ในการทำงาน และมีการเคลื่อนไหวร่างกายได้ยาวนาน ไม่เหนื่อยง่าย โดยร่างกายมีความสมดุลย์ของกล้ามเนื้อประสาท มีความแข็งแรง คงทนมีสมรรถภาพดี ไม่มีความอ่อนเปลี้ยเพลียแรง ไม่ปวดเมื่อยหรือเคล็ดขัดยอกตามร่างกาย มีน้ำหนักในเกณฑ์เฉลี่ยมาตรฐานตามอายุและส่วนสูง มีสภาพการย่อยอาหารดี มีการขับถ่ายปกติ นอนหลับอย่างสบายและหลับสนิทเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้น จะต้องสามารถไปไหนมาไหนได้ด้วยตนเอง ช่วยตนเองได้ทุกอย่าง สามารถทำประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดให้กับสังคมได้ (เกษม ตันติผลาชีวะ; และ กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2528) ; (ประเวศ วะสี. 2533) ; (เฉก ธนสิริ. 2535) ; (กชกร สังขชาติ. 2536) ; (สโรช รัตนากร. 2540) ; (วิวัฒน์ แซ่ลิ้ม. 2541) ดังนั้น ตัวแปรด้านสุขภาพ ผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ มีโรคประจำตัว และไม่มีโรคประจำตัว

2.7 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัจจัยทั้งภายในตัวบุคคล และภายนอกตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคน ซึ่งคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน หมายถึง การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตด้านต่าง ๆ ได้แก่ การทำงาน ครอบครัว และสังคม ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (well-being) ของผู้ใหญ่วัยกลางคน ส่วนปัจจัยเชิงสาเหตุของ

คุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน กำหนดโดยอาศัยแนวการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (interactionism model) เป็นแนวทางเบื้องต้นในการกำหนด ตัวแปรเชิงเหตุที่ศึกษา จากการประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า กลุ่มจิตลักษณะเดิมที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่ ได้แก่ เอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคล การมองโลกในแง่ดี และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา กลุ่มลักษณะสถานการณ์ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ภาระในครอบครัว การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม นอกจากนี้ยังได้ศึกษาลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่สำคัญบางประการ เพื่อเป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์แยกกลุ่มย่อยอีกด้วย ในการตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แนวของรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมแบบกลไก และปฏิสัมพันธ์แบบในตนประกอบกับหลักฐานที่พบจากงานวิจัยในอดีตดังนี้

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย เป็นการทดสอบสมมติฐานตามทฤษฎีของอีริคสัน ที่กล่าวว่า การบรรลุเอกลักษณ์แห่งตนในช่วงที่ 5 ซึ่งแสดงถึงช่วงความสำเร็จในการปรับตัวในช่วงต้น ๆ ของบุคคล จะส่งผลให้ช่วงที่ 6 คือ ความใกล้ชิดผูกพัน และช่วงที่ 7 คือ การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ทำให้บุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคมได้มาก

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร การรับรู้ครอบครัวมีสถานภาพเศรษฐกิจ ภาระในครอบครัว และการมองโลกในแง่ดี ซึ่งในงานวิจัยต่างประเทศของ คาร์ก-นิโคลัส และ เกรย์-ลิตเติ้ล (งามตา วนินทานนท์; และคนอื่น ๆ. 2545 : 37-39 ; อ้างอิงจาก Clank-Nicolus; & Gray-Little.1991) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความพอเพียงทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการรับรู้สถานภาพของตนในช่วงชนชั้น พบผลว่า ตัวแปรแหล่งทางเศรษฐกิจประเภทอัตนัยคือ การรับรู้ความพอเพียงทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการรับรู้สถานภาพของตนในช่วงชนชั้นทางสังคมของสามีและภรรยา เป็นตัวทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ชัดเจนจากผลวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า การรับรู้สถานภาพทางเศรษฐกิจ มีความเกี่ยวข้องอย่างสำคัญต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533) พบว่า การรับรู้ภาระในครอบครัวน้อย ร่วมกับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ร่วมกันทำนายความรับผิดชอบต่อครอบครัวได้มาก

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรวิถีชีวิตตามแนวศาสนาร่วมกับการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ซึ่งงานวิจัยในต่างประเทศของ รอลส์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2540 : 142 ; อ้างอิงจาก Ross.1990) ศึกษาความเชื่อทางศาสนาของผู้ใหญ่ โดยวัดปริมาณความเชื่อทางศาสนา 2 ด้าน คือ ด้านความประสิทธิผลแห่งตน (self-efficacy) และด้านพระเจ้าช่วยตนให้ช่วยตนเอง เพื่อให้เป็นตัวทำนายปริมาณความเครียดทางจิต อันเป็นด้านหนึ่งของคุณภาพชีวิต พบผลสำคัญ 2 ประการคือ 1) ผู้ที่มีความเครียดน้อย มักเป็นผู้ที่มีปริมาณความเชื่อ

ทางศาสนาโดยรวมมาก ส่วนผู้ที่มีความเครียดมาก มักเป็นผู้ที่มีความเชื่อทางศาสนาน้อย 2) ปริมาณความเชื่อทางศาสนา 2 ด้าน ที่ศึกษาร่วมกับปริมาณการเห็นความสำคัญของศาสนา สามารถทำนายปริมาณความแปรปรวนของความเครียดของผู้ถูกศึกษา ได้ถึงร้อยละ 15.9 และจากการประมวลการวิจัยต่างๆ ของ เอลลิคสัน และ เชอร์แคท (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2540 : 145 ; อ้างอิงจาก Ellison; & Sherkat. 1995) พบว่า การมีความเชื่อทางศาสนานั้นส่งผลต่อความรู้สึกเป็นสุข ความพอใจในชีวิต เกิดจากลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของบุคคล ที่เป็นผลจากการนับถือศาสนาของเขาซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเขาอีกต่อหนึ่ง ในการที่จะจัดการกับความเครียดและสามารถแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม ส่วนในประเทศไทยได้มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรวิถีชีวิตตามแนวศาสนาร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน งานวิจัยของ อนิสรา จรัสศรี (2541) ซึ่งศึกษาวิถีชีวิตแบบพุทธร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานพยาบาลได้ร้อยละ 39 ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของภมริน เชาวนจินดา (2542) ซึ่งศึกษาลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตโดยรวม พบว่า การสนับสนุนทางสังคม 2 ด้าน คือ ด้านครอบครัวและเพื่อน ร่วมกับตัวตัวแปรด้านจิตลักษณะและลักษณะทางสถานการณ์ สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ร้อยละ 40.3 และยังพบอีกว่า ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนมากเป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวสูง พบผลนี้ในกลุ่มรวม ร้อยละ 49.38 และยังมีงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนกับการรับรู้ความสามารถในการจัดการกับความเครียด ของ บังอร โสพส และอัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2539) พบว่า ผู้บริหารที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเป็นตัวแปรเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลเด่นชัดต่อความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่องานอัน ได้แก่ ความเครียด และความพึงพอใจในการทำงาน โดยการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ทำนายความพึงพอใจในการทำงานได้ร้อยละ 34 สรุปได้ว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนสูง มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวทางศาสนาสูง จะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมดีมาก จากการประมวลเอกสารงานดังกล่าวข้างต้น ได้สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังแสดงในภาพประกอบ 4

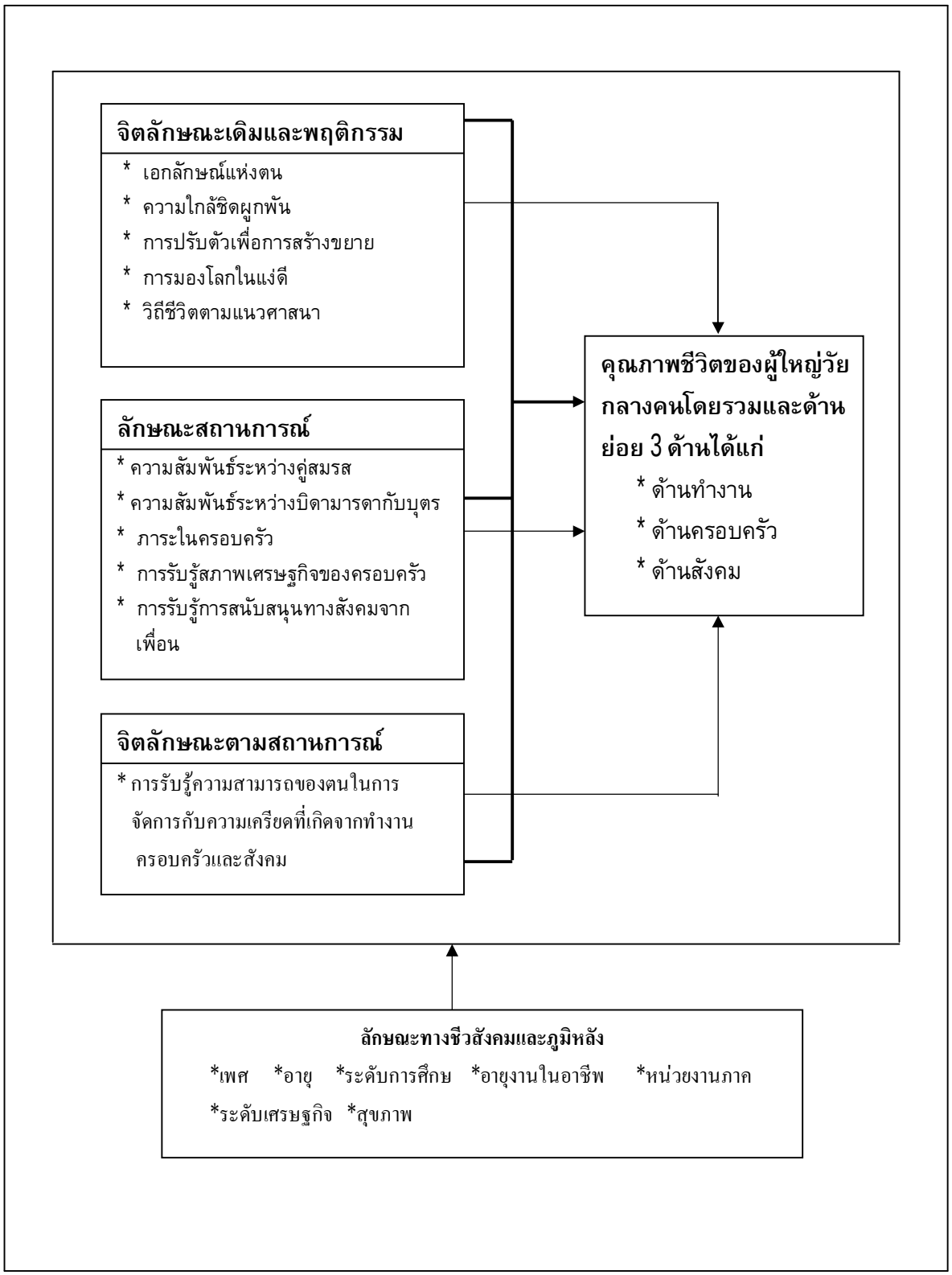

ภาพประกอบ 4 กรอบแนวคิด และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆในงานวิจัย

2.8 นิยามปฏิบัติการ

นิยามปฏิบัติการของตัวแปรตาม ตัวแปรตามในการวิจัยนี้ ได้แก่ คุณภาพชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจในชีวิตด้านต่างๆ ของผู้ใหญ่วัยกลางคน เป็นการวัดผลของกระบวนการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับลักษณะต่างๆ ในการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยเปรียบเทียบกับความคาดหวังหรือเป้าหมายที่บุคคลกำหนดขึ้นเอง เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังดังกล่าวกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของตน แล้วรับรู้ว่ามีระดับใกล้เคียงกันมากเท่าใด บุคคลก็จะมีความพึงพอใจในชีวิตมากเท่านั้น ประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ 1) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน 2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว 3) คุณภาพชีวิตด้านสังคม และ 4) คุณภาพชีวิตโดยรวม ซึ่งมีนิยามปฏิบัติการและวิธีการวัด ดังนี้

1. **คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน** หมายถึง ความพึงพอใจในงานของบุคคลที่มีต่องานที่ทำอยู่ปัจจุบัน โดยจำแนกความพึงพอใจในงานเป็น 2 ด้าน คือ *1) ความพึงพอใจภายในลักษณะงาน* หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจลักษณะการทำงานใช้ศักยภาพการทำงานให้สำเร็จ โอกาสใช้ความคิดสร้างสรรค์ และมโนธรรม โอกาสในการทำงานเพื่อหน่วยงานและสังคมโดยรวม มีความเป็นอิสระในการทำงาน *2) ความพึงพอใจสภาพการทำงาน* หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ได้แก่การบริหารนโยบายของที่ทำงาน และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการทำงานจากหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน รายได้ ปริมาณงานและโอกาสความก้าวหน้าของงาน ตัวแปรนี้วัดด้วยวิธีวัดมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) ผู้วิจัยได้นำแบบวัดของอัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2538) และแบบวัดของวิริณธิ์ ธรรมนารถสกุล (2547) มาเป็นแนวทางประกอบการสร้างแบบวัดขึ้นใหม่ มีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ จำนวน 16 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประเมินค่า 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนจึงมีพิสัยอยู่ระหว่าง 16-96 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูง แสดงว่ามีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานสูงกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

2. **คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว** หมายถึง ความพึงพอใจในสัมพันธภาพกับสมาชิกครอบครัว 3 ด้าน คือ 1) รับรู้การสนับสนุนด้านวัตถุสิ่งของ ได้แก่ การได้รับความช่วยเหลือในด้านปัจจัยสี่ เช่น สิ่งของ ทรัพย์สินและเงิน 2) รับรู้การสนับสนุนด้านจิตใจ อารมณ์ เช่น การได้รับกำลังใจ ได้รับความรักและความอบอุ่นทางใจ ความรู้สึกไว้วางใจ ได้รับการยอมรับนับถือ จากสมาชิกในครอบครัว และ 3) รับรู้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การได้รับคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาจากครอบครัวและได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นประสบการณ์ใหม่ ๆ ทำให้ผู้ใหญ่วัยกลางคน สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของวัยและสภาพแวดล้อม ตัวแปรนี้วัดด้วยวิธีวัดมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) ผู้วิจัยได้นำแบบวัดของสุจิตรา บุณยรัตพันธุ์ และคณะ. (2541) และแบบวัดของภมริน เชาวนจินดา (2542) มาเป็นแนวทางประกอบการสร้างแบบวัดขึ้นใหม่ มีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ

จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนจึงมีพิสัยอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูง แสดงว่ามีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวสูงกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

3. **คุณภาพชีวิตด้านสังคม** หมายถึง ความพึงพอใจในการคบหาสมาคมกับเพื่อนร่วมวัยและบุคคลอื่นในชุมชนและสังคม มีความรู้สึกชื่นชมกับการทำงานอาสาบำเพ็ญประโยชน์ และการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมสังคม ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อบุคคลใกล้ชิด ต่อชุมชนและสังคม รวมทั้งการทำบุญกุศลด้วย ตัวแปรนี้วัดด้วยวิธีวัดมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) ผู้วิจัยได้นำแบบวัดของภมริน เชาวนจินดา (2542) และแบบวัดของคมนา วัชรธานินท์ (2546) มาเป็นแนวทางประกอบการสร้างแบบวัดขึ้นใหม่ เพื่อให้มีเนื้อหาครอบคลุมตามนิยามปฏิบัติการ มีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนจึงมีพิสัยอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูง แสดงว่ามีคุณภาพชีวิตด้านสังคมสูงกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

4. **คุณภาพชีวิตโดยรวม** หมายถึง คุณภาพชีวิต 3 ด้าน คือ การทำงาน ครอบครัว และสังคม เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) โดยนำแบบวัดคุณภาพชีวิต 3 ด้าน (ครอบครัว การทำงาน และสังคม) รวมทั้งหมด 46 ข้อ มาเป็นแบบวัด ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูง แสดงว่ามีคุณภาพชีวิตโดยรวมสูงกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

นิยามปฏิบัติการของตัวแปรอิสระ ตัวแปรในการอธิบายในการวิจัยได้แก่

1. **กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม** ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัวแปร คือ 1) เอกลักษณ์แห่งตน 2) ความใกล้ชิดผูกพัน 3) การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย 4) การมองโลกในแง่ดี 5) วิถีชีวิตตามแนวศาสนา ซึ่งมีนิยามปฏิบัติการและวิธีการวัดดังนี้

1.1 **เอกลักษณ์แห่งตน** หมายถึง ปริมาณความเข้าใจของบุคคลว่าตนเป็นใครมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงออก ในทางหนึ่งทางใดอย่างเหมาะสม ยอมรับความแตกต่างและความเหมือนของบุคคลในเรื่องต่าง ๆ ทั้งนี้ โดยการเปรียบเทียบว่าตนเองมีลักษณะสอดคล้องกับลักษณะที่สังคมและวัฒนธรรมคาดหวังเกี่ยวกับตนเพียงใด โดยให้ผู้ตอบรายงานตนเองเกี่ยวกับในด้านต่าง ๆ เช่น การเป็นคนดีตามที่สังคมต้องการ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง และการมองเห็นคุณค่าในตนเองเป็นต้น วัดโดยใช้แบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) ของงามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) มีข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนจึงมีพิสัยอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้บรรลุเอกลักษณ์แห่งตนมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

1.2 **ความใกล้ชิดผูกพัน** หมายถึง ความรู้สึก และการตระหนักรู้ของผู้ตอบถึงปริมาณความสนิทชิดใกล้ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในความสัมพันธ์ระหว่างตนกับคู่สมรสครอบคลุมใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอารมณ์-สังคม เช่นการเปิดเผยความรู้สึกว่าผู้ตอบมีความใกล้ชิด

เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือห่างเหินกับคู่สมรส และในการคบหาสมาคมกับผู้อื่นเป็นต้น 2) ด้านการร่วมรู้ร่วมคิด เช่น การช่วยคิดแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การยอมรับหรือไม่ยอมรับความคิดเห็นของคู่สมรส 3) ด้านเพศสัมพันธ์ การแสดงความพึงพอใจในเรื่องเพศสัมพันธ์ในชีวิตแต่งงาน และการให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ เป็นต้น 4) ด้านสันทนาการและความสนใจร่วมกัน เช่นการใช้เวลาว่างร่วมกันกับคู่สมรส หรือการไม่หาเวลาว่างให้กันและกัน เป็นต้น วัดโดยใช้แบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) ของงามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) มาตรประเมินค่าจำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนจึงมีพิสัยอยู่ระหว่าง 20-120 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่ามีจิตลักษณะด้านความใกล้ชิดกับคู่สมรสมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

1.3 **การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย** คือ การให้ผู้ใหญ่วัยกลางคนรายงานถึงประสบการณ์ชีวิตโดยรวมของตนเองและในสังคม ในด้านต่าง ๆที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ (1) การที่บุคคลรับรู้ข้อเรียกร้องจากสังคมของตนว่า สังคมคาดหวังว่าตนควรจะคิดอย่างไรและทำอะไรเพื่อสังคมบ้าง เช่น คาดหวังให้รับผิดชอบต่อลูกหลาน ในฐานะเป็นบิดามารดา เป็นครูอาจารย์ และเป็นหัวหน้าที่ดี ซึ่งบางส่วนเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่และโอกาสทางสังคมที่บุคคลได้รับแตกต่างที่กัน เช่น เป็นหัวหน้างาน หรือลูกน้อง (2) ความปรารถนาภายในตนที่เกี่ยวข้องกับ ความต้องการสิ่งทดแทนตนเองเพื่อสร้างความคงทน หรือยั่งยืน เมื่อตนสิ้นชีวิตไปแล้ว สิ่งนั้นก็จะยังคงอยู่เช่น ผลงานที่ดี คุณภาพดี เอกสารสิ่งผลิตต่างๆ (3) ความห่วงใยผูกพันคนรุ่นหลังและอนาคตของสังคม ได้แก่ การกระทำประโยชน์ต่างๆ แก่บุคคลอื่นและสังคม การกระทำนี้มักจะเป็นการทำประโยชน์ที่ต่อเนื่องระยะยาวในทำนองสร้างสรรค์ เสริมสร้าง ป้องกัน อนุรักษ์ และหรือแก้ไข เช่น อบรมดูแลเด็ก รักษาวัฒนธรรมอันดีงาม ป้องกันสภาพแวดล้อมผลิตผลงาน หรือกระทำคุณงามความดี มีพฤติกรรมเสียสละ ทำงานนานและหนักเพื่อกลุ่มหรือสังคมโดยรวม และ 4) การสร้างขยาย หมายถึง การที่ตัวบุคคลผู้กระทำ สามารถจดจำ มีความประทับใจ และสามารถเล่าเรื่องราวที่เป็นประสบการณ์สร้างขยายของตนเองได้อย่างละเอียด ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้น โดยใช้แนวคิดพื้นฐานจากแบบวัด The Loyola Generativity Scale ของ แมคแอดัมส์ และอูบิน (McAdams; & Aubin. 1992 : 1015) และแบบวัดพัฒนาทางสังคมของErikson ที่สร้างโดยออสและพลัก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 61 ; อ้างอิงจาก Ochse; & Plug.1986) ตัวแปรนี้วัดด้วยวิธีวัดมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) จำนวน 18 ข้อ แต่ละประโยคคำถามของแบบวัดมีมาตร 6 หน่วย ประกอบจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีคะแนนพิสัยอยู่ระหว่าง 18-108 ผู้ที่ได้คะแนนสูง แสดงว่ามีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

1.4 **การมองโลกในแง่ดี** หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มีมุมมองต่อชีวิตในด้านที่ดีหรือในทางบวก จะเห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่ได้เลวร้าย มีความยืดหยุ่น สามารถฟื้นตัวจากเหตุการณ์ที่เลวร้ายได้ และมีความหวังในชีวิตแม้จะเผชิญกับอุปสรรคใด ๆ ก็ตาม ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้น โดยใช้แนวคิดพื้นฐานจากแบบวัด ของ บาร์ออน (อรพินทร์ ชูชม และคนอื่นๆ. 2546 ;

16 อ้างอิงจาก BarOn 1997 : 180) ตัวแปรนี้วัดด้วยวิธีวัดมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) จำนวน 10 ข้อ แต่ละประโยคคำถามของแบบวัดมีมาตร 6 หน่วย ประกอบจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีคะแนนพิสัยอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงในแบบวัดนี้ แสดงว่ามีการมองโลกในแง่ดีมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

1.5 **วิถีชีวิตตามแนวศาสนา** หมายถึง การประพฤติในการดำเนินชีวิตประจำวันที่สอดคล้องตามหลักความเชื่อและการปฏิบัติตามศาสนาที่ตนนับถือ เช่น นำหลักความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนามาประกอบการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ วิธีการพักผ่อนหย่อนใจ นิสัยการให้ทาน การใช้เวลาว่าง เป็นต้น ตัวแปรนี้วัดด้วยวิธีวัดมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) ผู้วิจัยวัดโดยปรับปรุงแบบวัด ของวิลาสลักษณ์ ชัววัลลี และคนอื่นๆ (2547) มีข้อคำถาม 10 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วยจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60 ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

2. **กลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตผู้ใหญ่วัยกลางคน** ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัวแปร คือ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส 2) ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร 3) ภาระในครอบครัว 4) การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว 5) การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ซึ่งมีนิยามปฏิบัติการและวิธีการวัด ดังนี้

2.1 **ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส** หมายถึง การรายงานปริมาณความถี่ที่สามีและภรรยาแสดงถึงการปฏิบัติต่อกันในทิศทางที่สอดคล้องกัน ในเรื่องต่างๆ จากการใช้ชีวิตร่วมกัน ได้แก่ เรื่องอาชีพการงาน การเห็นอกเห็นใจกัน การช่วยเหลือกัน การปฏิบัติต่อกันทางด้านอารมณ์และด้านวัตถุสิ่งของ ตลอดจนความไม่เข้าใจกันระหว่างสามีกับภรรยา ผู้วิจัยวัดโดยใช้แบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) ของงามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) เป็นมาตรประเมินค่า 15 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนจึงมีพิสัยอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่า สามีหรือภรรยามีความสัมพันธ์ที่ดีกับคู่สมรสของตนมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

2.2 **ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร** หมายถึง การรายงานของบิดามารดาถึงปริมาณความสัมพันธ์กับบุตรในด้านการมีปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ความเข้าใจกัน การช่วยเหลือสนับสนุนกัน ตลอดจนความขัดแย้ง และการที่บิดามารดารู้สึกว่าบุตรไม่เข้าใจตน ตัวแปรนี้วัดด้วยวิธีวัดมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) ผู้วิจัยนำแบบวัดของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2536) มาปรับใช้ให้มีเนื้อหาที่เหมาะสมตามนิยามปฏิบัติการ เป็นประโยคคำถาม 10 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนจึงมีพิสัยอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูง แสดงว่า บิดามารดามีความสัมพันธ์กับบุตรมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

2.3 **ภาระในครอบครัว** หมายถึง ปริมาณการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับภาระที่ต้องรับผิดชอบในครอบครัวในด้านต่างๆได้แก่ 1) ด้านการเงินวัตถุสิ่งของ 2)การดูแลบุคคลในครอบครัว (เช่น ลูก สามีหรือภรรยา หรือญาติผู้ใหญ่ เป็นต้น) และ 3) ด้านภาระงานบ้าน ตัวแปรนี้วัดด้วยวิธีวัดมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) วัดโดยปรับปรุงจากแบบวัดของอัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533) และแบบวัดของณัฐสุดา สุจินันท์กุล (2541) ซึ่งมีค่า ประกอบด้วยประโยคคำถาม 10 ข้อ แต่ละประโยคมีมาตรวัด 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่า การรับรู้ภาระของครอบครัวมีมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

2.4 **การรับรู้สถานภาพเศรษฐกิจของครอบครัว** หมายถึง การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับฐานะทางการเงินของครอบครัว ประเมินโดยให้บุคคลรายงานปริมาณการรับรู้ ปัญหาด้านการชำระค่าใช้จ่ายรายเดือน ด้านค่าครองชีพประจำวัน การตระหนักถึงความยากลำบากในฐานะการเงินของครอบครัว ซึ่งสะท้อนให้เห็นในรูปของการงดเว้นหรือการเลื่อนเวลาในการใช้จ่าย ตลอดจนการจัดการเพื่อหาเงินมาจุนเจือครอบครัว ตัวแปรนี้วัดด้วยวิธีวัดมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) ผู้วิจัยวัดโดยการใช้แบบวัดของ งามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" คะแนนจึงมีพิสัยอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าคือผู้ที่รับรู้ว่าครอบครัวมีสภาพเศรษฐกิจในระดับดีกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

2.5 **การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน** หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ว่าตนเคยได้รับหรือคาดว่าจะได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน เพื่อนสนิท และเพื่อนร่วมงาน เมื่อมีความต้องการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม เช่น การได้รับความรัก ความเห็นอกเห็นใจ การยอมรับ การได้รับคำแนะนำ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการได้รับการช่วยเหลือด้านสิ่งของทรัพย์สินเงินทอง ในสถานการณ์จำเป็นอย่างเพียงพอ ที่จะบรรเทาหรือลดความรุนแรงของปัญหา ลดความเครียด และป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ อันไม่พึงปราถนา ตัวแปรนี้วัดด้วยวิธีวัดมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) โดยผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบวัดของภมริน เชาวนจินดา (2542) เป็นประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" คะแนนพิสัยอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่ามีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากกว่า ผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่า

3.**กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์** คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม ซึ่งมีนิยามปฏิบัติการและวิธีการวัด ดังนี้

3.1 **การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม** หมายถึง ปริมาณความมั่นใจในความสามารถของตนที่จะ

จัดการกับความเครียดได้ เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ในการทำงาน เช่น สามารถจัดการกับงานที่มีอยู่มากได้โดยไม่เครียด เป็นต้น ในสถานการณ์ครอบครัว เช่น สามารถจัดการกับลูกที่ไม่เชื่อฟังได้ เป็นต้น และในสังคม เช่น สามารถสละเวลาเพื่อช่วยเหลือกิจกรรมชุมชนได้ เป็นต้น ตัวแปรนี้วัดด้วยวิธีวัดมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดขึ้นมาใหม่ มีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ จำนวน 14 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก "มั่นใจมากว่าทำได้" ถึง "ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้" ผู้ที่ได้คะแนนสูง แสดงว่ามีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคมได้มากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง เป็นผู้ที่มีมีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน(การทำงาน ครอบครัว และสังคม) มากกว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนลักษณะอื่นๆอีก 7 กลุ่มที่นำมาเปรียบเทียบ

สมมติฐานที่ 2 ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก มีการรับรู้ครอบครัวมีสภาพเศรษฐกิจมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน (การทำงาน ครอบครัว และสังคม) มากกว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนลักษณะอื่นๆอีก 7 กลุ่มที่นำมาเปรียบเทียบ

สมมติฐานที่ 3 ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวทางศาสนามาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน (การทำงาน ครอบครัว และสังคม) มากกว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนลักษณะอื่นๆอีก 7 กลุ่มที่นำมาเปรียบเทียบ

สมมติฐานที่ 4 ผู้ใหญ่วัยกลางคนชายที่มีระดับการศึกษาสูง และอายุการทำงานในอาชีพมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน (การทำงาน ครอบครัว และสังคม) มากกว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนลักษณะอื่นๆอีก 7 กลุ่มที่นำมาเปรียบเทียบ

สมมติฐานที่ 5 กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม 5 ตัว กลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ 5 ตัว และ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัว รวมเป็น 11 ตัวทำนาย สามารถร่วมกันทำนายปริมาณความแปรปรวนของ คุณภาพชีวิตโดยรวม และคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ครอบครัว หรือสังคม ได้มากกว่าการใช้ตัวทำนายกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว (โดยกำหนดเปอร์เซ็นต์การทำนายมากกว่า 5 % เป็นเกณฑ์)

บทที่ 3
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในบทนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การหาคุณภาพของเครื่องมือ วิธีการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคน ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุระหว่าง 36-59 ปี สมรสแล้ว และทำงานในองค์กรภาครัฐและเอกชน และอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยนี้ คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนทั้งเพศชายและหญิง ที่มีอายุ 36-59 ปี จบการศึกษาระดับเท่ากับหรืออนุปริญา (ปวส) ขึ้นไป มีสถานภาพสมรสอยู่ร่วมกับคู่สมรส มีบุตรอย่างน้อย 1 คน ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในลักษณะดังกล่าว เพื่อให้ได้คุณสมบัติขั้นที่6และขั้นที่ 7 ตามทฤษฎีของอีริคสัน ซึ่งอยู่ในช่วงอายุ(36-59ปี)เป็นบุคคลที่มีครอบครัวและมีบุตรแล้ว (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 12 อ้างอิงจาก Erikson. 1968) เป็นผู้ตอบแบบวัด โดยมีขั้นตอนมีดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิจัยนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใหญ่วัยกลางคนมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีอายุตั้งแต่ 36-59 ปี จบการศึกษาระดับเท่ากับหรืออนุปริญา (ปวส) ขึ้นไป เป็นผู้ที่สมรสแล้วอยู่ร่วมกับคู่สมรส มีบุตรอย่างน้อย 1 คน ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อสอบถามไปยังหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอทราบข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยได้ติดต่อทั้งหน่วยงานราชการและเอกชนจำนวนหนึ่ง แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างของหน่วยงานรัฐ 4 แห่ง (โดยเป็นองค์กรของรัฐขนาดเล็กที่มีประชากรต่ำกว่า 100 คน 2 แห่ง และองค์กรของรัฐที่มีประชากร 100 คนขึ้นไป 2 แห่ง) และบริษัทเอกชน 4 แห่ง (โดยเป็นบริษัทเอกชนขนาดเล็กที่มีประชากรต่ำกว่า 100 คน 2 แห่ง และบริษัทเอกชนที่มีประชากร 100 คนขึ้นไป 2 แห่ง) รวมทั้งหมดเป็น 8 แห่ง จำนวนทั้งหมด 2,408 คน พบประชากรเป้าหมาย 874 คน

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Stratified Random Sampling (Kerlinger; & Lee. 2000 : 179-180) แบ่งผู้ใหญ่วัยกลางคนเป็นกลุ่มชาย และกลุ่มหญิง และสุ่มตัวอย่าง ด้วยอัตราสัดส่วนเท่ากันๆ ของ 75 % ของประชากรผู้ใหญ่วัยกลางคนทั้งชายและหญิง ได้กลุ่มชายจำนวน 307 คน และกลุ่มหญิง 348 คน รวมทั้งหมด 655 คน เก็บข้อมูลได้สมบูรณ์จำนวน 645 คน

หน่วยงานภาค	ประชากรเป้าหมาย	ชาย	75%	หญิง	75%
หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ					
1.การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	210	125	94	85	64
2.โรงเรียนสตรีนนทบุรี	68	26	19	42	32
3.โรงเรียนสาธิตคริสเตียน	26	12	9	14	11
4.โรงเรียนนทบุรีวิทยา	34	12	9	22	16
หน่วยงานเอกชน					
5.บริษัทเชลล์ จำกัด	280	115	86	165	123
6.บริษัทซีเอส อินเตอร์เนต	200	92	69	108	81
7.บริษัทโยโกกาวา	30	18	13	12	10
8.ธนาคารกรุงเทพ สาขาอโศกดินแดง	26	11	8	15	11
รวมหน่วยงานภาค	874	411	307	463	348

3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในการวิจัยนี้มี 15 ตัว ได้กล่าวถึงความหมายและวิธีการวัดตัวแปรไว้แล้วในหัวข้อ “นิยามปฏิบัติการ” ในบทนี้จะกล่าวถึงลักษณะของ เครื่องมือวัดตัวแปรสำคัญต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการสร้าง การหาคุณภาพเครื่องมือวัด ดังต่อไปนี้

แบบวัดคุณภาพชีวิต เป็นแบบวัดผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่ เพื่อวัดคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน ซึ่งหมายถึง ความพึงพอใจในชีวิตด้านต่างๆ ของผู้ใหญ่วัยกลางคน เป็นการวัดผลของกระบวนการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับลักษณะต่างๆ ในการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยเปรียบเทียบกับความคาดหวังหรือเป้าหมายที่บุคคลกำหนดขึ้นเอง เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังดังกล่าวกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของตน แล้วรับรู้ว่ามีระดับใกล้เคียงกันมากเท่าใด บุคคลก็จะมีความพึงพอใจในชีวิตมากเท่านั้น ในการวิจัยนี้ได้กำหนดตัวแปรชี้วัดคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ได้แก่ (1) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน (2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว (3) คุณภาพชีวิตด้านสังคม (4) คุณภาพชีวิตโดยรวม แบบวัดแต่ละด้านประกอบด้วยประโยคบอกเล่า ที่มีทั้งเนื้อหาตอบรับและปฏิเสธ

แบบวัดคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานของบุคคลในงานที่ทำอยู่ปัจจุบัน ในที่นี้วัดใน 2 ด้าน คือความพึงพอใจในลักษณะงานและความพึงพอใจสภาพการทำงาน ผู้วิจัยได้นำแบบวัดของของอัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2538) ซึ่งวัดคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของครูไทย (ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟ่า เท่ากับ .88) และแบบวัดของ วิริณธ์ ธรรมนารถสกุล (2547) ซึ่งวัดคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของพยาบาล (ค่า

ความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟ่า เท่ากับ .82) เป็นแนวทางประกอบการสร้างแบบวัดขึ้นใหม่ เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่วัยกลางคน และเพื่อครอบคลุมเนื้อหาตามนิยามปฏิบัติการ มีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ ผู้วิจัยสร้างจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 33 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .07 ถึง.76 เลือกไว้ใช้ 16 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .84 เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (N = 645) คะแนนมีพิสัยอยู่ระหว่าง 16 ถึง 96 คะแนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .89

ตัวอย่าง แบบวัดคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน
(0) รายได้น้อยไม่เหมาะสมกับภาระงาน

| --- | --- | --- | --- | --- | --- |
| จริงที่สุด | จริง | ค่อนข้างจริง | ค่อนข้างไม่จริง | ไม่จริง | ไม่จริงเลย |

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบทั้ง 6 ตัวเลือก ผู้ตอบเลือกได้ 1 คำตอบในแต่ละข้อ ถ้าตอบ "จริงที่สุด" ในคำถามเชิงบวก จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง "ไม่จริงเลย" จะได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบจะให้คะแนนตรงกันข้าม

แบบวัดคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับการมีสัมพันธภาพในครอบครัวของท่าน 3 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนด้านวัตถุสิ่งของ 2) การสนับสนุนด้านจิตใจ อารมณ์ และ 3) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร ผู้วิจัยได้นำแบบวัดของสุจิตรา บุณยรัตพันธุ์ และคณะ. (2541) ซึ่งวัดคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่ตอนต้น และผู้ใหญ่วัยกลางคน ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟ่า เท่ากับ .92 และแบบวัดของภมริน เชาวนจินดา (2542) ซึ่งวัดคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้สูงอายุ ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟ่า เท่ากับ .90 เป็นแนวทางประกอบการสร้างแบบวัดขึ้นใหม่ เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่วัยกลางคน และเพื่อครอบคลุมเนื้อหาตามนิยามปฏิบัติการ มีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ ผู้วิจัยสร้างจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 24 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .10 ถึง .83 เลือกไว้ใช้ 15 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .92 เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (N=645) คะแนนมีพิสัยอยู่ระหว่าง 15 ถึง 90 คะแนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .91

ตัวอย่าง แบบวัดคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว
(0) สมาชิกในครอบครัวทำให้ฉันรู้สึกได้ว่า ไม่พร้อมให้เวลา หรือ แรงงานในการช่วยเหลือฉัน

| --- | --- | --- | --- | --- | --- |
| จริงที่สุด | จริง | ค่อนข้างจริง | ค่อนข้างไม่จริง | ไม่จริง | ไม่จริงเลย |

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบทั้ง 6 ตัวเลือก ผู้ตอบเลือกได้ 1 คำตอบในแต่ละข้อ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” ในคำถามเชิงบวก จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “ไม่จริงเลย” จะได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบจะให้คะแนนตรงกันข้าม

แบบวัดคุณภาพชีวิตด้านสังคม ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับความพึงพอใจในการคบหาสมาคมกับเพื่อนร่วมวัย และบุคคลอื่นในชุมชนและสังคม มีความรู้สึกชื่นชมกับการทำงานอาสาบำเพ็ญประโยชน์ และการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมสังคม ผู้วิจัยได้นำแบบวัดของภมริน เชาวนจินดา (2542) ซึ่งวัดคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้สูงอายุ (ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟ่า เท่ากับ .75) และแบบวัดของคมนา วัชรธานินท์ (2546) ซึ่งวัดพฤติกรรมอาสาพัฒนาของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย (ค่าความเชื่อมั่นแอลฟ่า เท่ากับ .81) เป็นแนวทางประกอบการสร้างแบบวัดขึ้นใหม่ เพื่อวัดคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน ลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ ผู้วิจัยสร้างจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 15 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .34 ถึง .72 เลือกไว้ใช้ 15 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .84 เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (N= 645) คะแนนมีพิสัยอยู่ระหว่าง 15 ถึง 90 คะแนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .89

ตัวอย่าง แบบวัดคุณภาพชีวิตด้านสังคม

(0) การเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ ในละแวกบ้านหรือชุมชน ทำให้เกิดภาระผูกพันไม่จบสิ้น

--------	--------	--------	--------	--------	--------
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบทั้ง 6 ตัวเลือก ผู้ตอบเลือกได้ 1 คำตอบในแต่ละข้อ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” ในคำถามเชิงบวก จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “ไม่จริงเลย” จะได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบจะให้คะแนนตรงกันข้าม

แบบวัดคุณภาพชีวิตโดยรวม เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า โดยนำแบบวัดคุณภาพชีวิต 3 ด้าน (การทำงาน ครอบครัว และสังคม) รวมทั้งหมด 46 ข้อ มาเป็นแบบวัด เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (N = 645) คะแนนมีพิสัยอยู่ระหว่าง 46 ถึง 276 คะแนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .94

แบบวัดเอกลักษณ์แห่งตน ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับปริมาณความเข้าใจของบุคคลว่าตนเป็นใคร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงออกในทางหนึ่งทางใดอย่างเหมาะสม ยอมรับความแตกต่างและความเหมือนของบุคคลในเรื่องต่าง ๆ ทั้งนี้ โดยการเปรียบเทียบว่าตนเอง

มีลักษณะสอดคล้องกับลักษณะที่สังคมและวัฒนธรรมคาดหวังเกี่ยวกับตนเพียงใด โดยให้ผู้ตอบรายงานเกี่ยวกับตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น การเป็นคนดีตามที่สังคมต้องการ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง และการมองเห็นคุณค่าในตนเองเป็นต้น ผู้วิจัยนำแบบวัดของงามตา วนินทานนท์ (2545) มาใช้ในการวิจัย เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า มีข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนจึงมีพิสัยอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน แบบวัดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้ออยู่ระหว่าง .13 ถึง .46 ค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .76 เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (N = 645) คะแนนมีพิสัยอยู่ระหว่าง 15 ถึง 90 คะแนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .82

ตัวอย่าง แบบวัดเอกลักษณ์แห่งตน

(0) ฉันรู้สึกว่าเส้นทางดำเนินชีวิตของฉันเหมาะสมกับตัวฉันแล้ว

--------	--------	--------	--------	--------	--------
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบทั้ง 6 ตัวเลือก ผู้ตอบเลือกได้ 1 คำตอบในแต่ละข้อ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” ในคำถามเชิงบวก จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “ไม่จริงเลย” จะได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบจะให้คะแนนตรงกันข้าม

แบบวัดความใกล้ชิดผูกพัน ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับ ปริมาณความรู้สึก และการตระหนักรู้ของ ผู้ตอบถึงปริมาณความสนิทชิดใกล้ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในความสัมพันธ์ระหว่างตนกับคู่สมรส ครอบคลุมใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอารมณ์-สังคม 2) ด้านการร่วมรู้ร่วมคิด 3) ด้านเพศสัมพันธ์ 4) ด้านสันทนาการและความสนใจร่วมกัน วัดโดยใช้แบบวัดของงามตา วนินทานนท์ และคณะ (2545) เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า มีจำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนจึงมีพิสัยอยู่ระหว่าง 20-120 คะแนน แบบวัดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้ออยู่ระหว่าง .24 ถึง .69 มีค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .87 เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (N = 643) คะแนนมีพิสัยอยู่ระหว่าง 20 ถึง 120 คะแนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .93

ตัวอย่าง แบบวัดความใกล้ชิดผูกพัน

(0) ยิ่งอยู่กินกับคู่สมรสนานเท่าใด ฉันก็ยิ่งรู้สึกว่าเธอเป็นคนแปลกหน้ามากขึ้นเท่านั้น

--------	--------	--------	--------	--------	--------
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบทั้ง 6 ตัวเลือก ผู้ตอบเลือกได้ 1 คำตอบในแต่ละข้อ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” ในคำถามเชิงบวก จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “ไม่จริงเลย” จะได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบจะให้คะแนนตรงกันข้าม

แบบวัดการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับ การให้ผู้ใหญ่วัยกลางคนรายงานถึงประสบการณ์ชีวิตโดยรวมส่วนตนและในสังคม ในด้านต่าง ๆ ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้ (1) การที่บุคคลรับรู้ข้อเรียกร้องจากสังคมของตนว่า สังคมคาดหวังว่าตนควรจะคิดอย่างไรและทำอะไรเพื่อสังคมบ้าง (2) ความปรารถนาภายในตน ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการสิ่งทดแทนตนเองเพื่อสร้างความคงทน หรือยั่งยืน เมื่อตนสิ้นชีวิตไปแล้วสิ่งนั้นก็จะยังคงอยู่ (3) ความห่วงใยผูกพันคนรุ่นหลังและอนาคตของสังคม และ 4) การสร้างขยาย หมายถึง การที่ตัวบุคคลผู้กระทำ สามารถจดจำ มีความประทับใจ และสามารถเล่าเรื่องราวที่เป็นประสบการณ์สร้างขยายของตนเองได้อย่างละเอียด ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้น โดยใช้แนวคิดพื้นฐานจากแบบวัด The Loyola Generativity Scale ของ แมคแอดัมส์ และอูบิน (McAdams; & Aubin. 1992 : 1015) และแบบวัดพัฒนาทางสังคมของErikson ที่สร้างโดยออส และพลัก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 61 ; อ้างอิงจาก Ochse; & Plug.1986) โดยแบบวัดของแมคแอดัมส์ และอูบิน ประกอบด้วยจำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .83 และใช้แบบวัดของออส และพลัก ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ เลือกมาจำนวน 7 ข้อ และผู้วิจัยสร้างแบบวัดเพิ่มเติม 5 ข้อ รวมทั้งหมดมีข้อคำถาม 32 ข้อ แต่ละประโยคคำถามของแบบวัดมีมาตร 6 หน่วย ประกอบจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .06 ถึง .72 เลือกไว้ใช้ 18 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .90 เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (N = 645) คะแนนมีพิสัยอยู่ระหว่าง 18 ถึง 108 คะแนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .81

ตัวอย่าง แบบวัดการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย

(0) ฉันรู้สึกว่า ฉันไม่ได้ทำอะไรที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์แก่คนอื่น ๆ เท่าที่ควร

--------	--------	--------	--------	--------	--------
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบทั้ง 6 ตัวเลือก ผู้ตอบเลือกได้ 1 คำตอบในแต่ละข้อ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” ในคำถามเชิงบวก จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “ไม่จริงเลย” จะได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบจะให้คะแนนตรงกันข้าม

แบบวัดการมองโลกในแง่ดี ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลที่มีมุมมองต่อชีวิตในด้านที่ดีหรือในทางบวก จะเห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่ได้เลวร้าย มีความยืดหยุ่น สามารถฟื้นตัวจากเหตุการณ์ที่เลวร้ายได้ และมีความหวังในชีวิตแม้จะเผชิญกับอุปสรรคใด ๆ ก็ตาม ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้น โดยใช้แนวคิดพื้นฐานจากแบบวัด ของ บาร์ออน (อรพินทร์ ชูชม และคนอื่นๆ. 2546 ; 16 อ้างอิงจาก BarOn 1997 : 180) ซึ่งแบบวัดฉบับนี้มี จำนวน 8 ข้อ งานวิจัยของอรพินทร์ ชูชม และคนอื่นๆ (2546) เรื่อง “การวิจัยรูปแบบการพัฒนาตนเพื่อเพิ่มพลังจูงใจ ใน

การทำงาน ของข้าราชการครูประถมศึกษา ได้นำมาใช้กับข้าราชการครู มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .77 และผู้วิจัยสร้างแบบวัดเพิ่มเติม 12 ข้อ รวมทั้งหมดมีข้อคำถาม 17 ข้อ แต่ละประโยคคำถามของแบบวัดมีมาตร 6 หน่วย ประกอบจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .01 ถึง .64 เลือกไว้ใช้ 10 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .80 เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (N=645) คะแนนมีพิสัยอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .81

ตัวอย่าง แบบวัดการมองโลกในแง่ดี

(0) ฉันเป็นคนที่มองโลกในแง่ดีแทบทุกเรื่องที่ฉันเกี่ยวข้อง

| --- | --- | --- | --- | --- | --- |
| จริงที่สุด | จริง | ค่อนข้างจริง | ค่อนข้างไม่จริง | ไม่จริง | ไม่จริงเลย |

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบทั้ง 6 ตัวเลือก ผู้ตอบเลือกได้ 1 คำตอบในแต่ละข้อ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” ในคำถามเชิงบวก จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “ไม่จริงเลย” จะได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบจะให้คะแนนตรงกันข้าม

แบบวัดวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับ การประพฤติในการดำเนินชีวิตประจำวันที่สอดคล้องตามหลักความเชื่อและการปฏิบัติทางตามศาสนาที่ตนนับถือ ผู้วิจัยวัดโดยใช้แบบวัดของวิลาสลักษณ์ ชัววัลลี และคณะ (2547) ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบวัดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2540) เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า มีข้อคำถาม 10 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วยจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60 แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .83 เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (N = 645) คะแนนมีพิสัยอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .84

ตัวอย่าง แบบวัดวิถีชีวิตตามแนวศาสนา

(0) การหมกหมุ่นกับศาสนาทำให้คนเรามีความก้าวหน้าในชีวิตไม่มากเท่าที่ควร

| --- | --- | --- | --- | --- | --- |
| จริงที่สุด | จริง | ค่อนข้างจริง | ค่อนข้างไม่จริง | ไม่จริง | ไม่จริงเลย |

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบทั้ง 6 ตัวเลือก ผู้ตอบเลือกได้ 1 คำตอบในแต่ละข้อ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” ในคำถามเชิงบวก จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “ไม่จริงเลย” จะได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบจะให้คะแนนตรงกันข้าม

แบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับ การรายงานปริมาณความถี่ที่สามีและภรรยาแสดงถึงการปฏิบัติต่อกันในทิศทางที่สอดคล้องกัน ในเรื่องต่างๆ จากการใช้ชีวิตร่วมกัน วัดโดยใช้แบบวัดของงามตา วนินทานนท์ และคณะ (2545) เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า เป็นประโยคคำถาม 15 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนจึงมีพิสัยอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน แบบวัดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้ออยู่ระหว่าง .54 ถึง .83 มีค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .93 เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (N = 639) คะแนนมีพิสัยอยู่ระหว่าง 15 ถึง 90 คะแนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .92

ตัวอย่าง ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส

(0) ฉันทำงานหนักทุกวัน ทำให้ไม่ค่อยพบหน้าและพูดคุยกับคู่สมรสของฉันบ่อยครั้ง

--------	--------	--------	--------	--------	--------
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบทั้ง 6 ตัวเลือก ผู้ตอบเลือกได้ 1 คำตอบในแต่ละข้อ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” ในคำถามเชิงบวก จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “ไม่จริงเลย” จะได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบจะให้คะแนนตรงกันข้าม

แบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับ การรายงานของบิดามารดาถึงปริมาณความสัมพันธ์กับบุตรในด้านการมีปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ความเข้าใจกัน การช่วยเหลือสนับสนุนกัน ตลอดจนความขัดแย้ง และการที่บิดามารดารู้สึกว่าบุตรไม่เข้าใจตน การวัดตัวแปรด้านนี้ ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบวัด ของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2536) มี 10 ข้อคำถาม แต่ละข้อมีมาตร 6 หน่วยประกอบ ให้นักเรียนรายงานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตนกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองในการพบปะสนทนากัน การเข้าใจกัน การมีเรื่องขัดแย้งกัน ค่าพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน แบบวัดฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .85 ต่อมางานวิจัยของงามตา วนินทานนท์ และคณะ (2545) เรื่อง “การวิเคราะห์ดัชนีเชิงเหตุและผลของคุณภาพชีวิตสมรสในครอบครัวไทย” ได้นำแบบวัดฉบับเดียวกันนี้มาใช้ พบว่าผู้ตอบได้คะแนนอยู่ระหว่าง 11-60 คะแนน มีค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .86 ผู้วิจัยนำแบบวัดของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2536) มาปรับใช้ให้มีเนื้อหาที่เหมาะสมตามนิยามปฏิบัติการ เป็นประโยคคำถาม 15 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .14 ถึง .80 เลือกไว้ใช้10 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .86 เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (N = 645) คะแนนมีพิสัยอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .82

ตัวอย่าง แบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร

(0) ความสัมพันธ์ระหว่างฉันกับลูกค่อนข้างตึงเครียด

--------	--------	--------	--------	--------	--------
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบทั้ง 6 ตัวเลือก ผู้ตอบเลือกได้เพียงละข้อ 1 คำตอบ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” ในคำถามเชิงบวก จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “ไม่จริงเลย” จะได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบจะให้คะแนนตรงกันข้าม

แบบวัดภาระในครอบครัว ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับปริมาณการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับภาระที่ต้องรับผิดชอบในครอบครัวในด้านต่างๆ ได้แก่ 1) ด้านการเงิน วัตถุสิ่งของ 2) การดูแลบุคคลในครอบครัว และ 3) ด้านภาระงานบ้าน วัดโดยปรับปรุงจากแบบวัดของ อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า เท่ากับ .89 และแบบวัดของณัฐสุดา สุจินันท์กุล (2541) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .88 โดยสร้างให้มีเนื้อหาครอบคลุมนิยามปฏิบัติการ ประกอบด้วยประโยคคำถาม 15 ข้อความ แต่ละประโยคมีมาตรวัด 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .01 ถึง .79 เลือกไว้ใช้ 10 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .84 เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (N = 645) คะแนนมีพิสัยอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .75

ตัวอย่าง แบบวัดภาระในครอบครัว

(0) ฉันมีภาระทั้งทำงานนอกบ้าน และดูแลงานบ้านจนฉันเหนื่อยมาก

--------	--------	--------	--------	--------	--------
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบทั้ง 6 ตัวเลือก ผู้ตอบเลือกได้ 1 คำตอบในแต่ละข้อ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” ในคำถามเชิงบวก จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “ไม่จริงเลย” จะได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบจะให้คะแนนตรงกันข้าม

แบบวัดการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับปริมาณการรับรู้ของบุคคลกับฐานะทางการเงินของครอบครัว ประเมินโดยให้บุคคลรายงานปริมาณการรับรู้ ปัญหาด้านการชำระค่าใช้จ่ายรายเดือน ด้านค่าครองชีพประจำวัน การตระหนักถึงความยากลำบากในฐานะการเงินของครอบครัว ซึ่งสะท้อนให้เห็นในรูปของการงดเว้นหรือการเลื่อนเวลาในการใช้จ่าย ตลอดจนการจัดการเพื่อหาเงินมาจุนเจือครอบครัว ผู้วิจัยวัดโดยใช้แบบวัดของ งามตา วนินทานนท์ และคณะ (2545) เป็นแบบวัดประภทมาตรประเมินรวมค่า มี10 ข้อคำถาม แต่ละข้อ

เป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนจึงมีพิสัยอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน แบบวัดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้ออยู่ระหว่าง .70 ถึง .87 และมีค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .92 เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (N = 645) คะแนนมีพิสัยอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .77

ตัวอย่าง แบบวัดการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

(0) ต้องทำงานล่วงเวลาหรือหางานพิเศษทำ เพื่อเพิ่มรายได้ของครอบครัว

-------- -------- -------- -------- -------- --------

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบทั้ง 6 ตัวเลือก ผู้ตอบเลือกได้ 1 คำตอบในแต่ละข้อ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” ในคำถามเชิงบวก จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “ไม่จริงเลย” จะได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบจะให้คะแนนตรงกันข้าม

แบบวัดการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับ การที่บุคคลรับรู้ว่าตนเคยได้รับหรือคาดว่าจะได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน เพื่อนสนิท และเพื่อนร่วมงาน เมื่อมีความต้องการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม ผู้วิจัยจะนำแบบวัดของ ภมริน เชาวนจินดา (2542) มาปรับปรุงเพื่อให้มีเนื้อหาที่เหมาะสม และคลอบคลุมตามนิยามปฏิบัติการ เพื่อวัดในผู้ใหญ่วัยกลาง เป็นประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .91 เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .33 ถึง .68 เลือกไว้ใช้ 10 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .81 เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (N = 645) คะแนนมีพิสัยอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .92

ตัวอย่าง แบบวัดการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน

(0) ฉันรู้สึกว่ามีเพื่อนสนิทที่คอยช่วยเหลือฉันในยามคับขัน

-------- -------- -------- -------- -------- --------

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบทั้ง 6 ตัวเลือก ผู้ตอบเลือกได้ 1 คำตอบในแต่ละข้อ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” ในคำถามเชิงบวก จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “ไม่จริงเลย” จะได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบจะให้คะแนนตรงกันข้าม

แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม ประกอบด้วยประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับ ปริมาณความมั่นใจในความสามารถของตนที่จะจัดการกับความเครียดได้ เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ในการทำงาน เช่น

สามารถจัดการกับงานที่มีอยู่มากได้โดยไม่เครียด เป็นต้น ในสถานการณ์ครอบครัว เช่น สามารถจัดการกับลูกที่ไม่เชื่อฟังได้ เป็นต้น และในสังคม เช่น สามารถสละเวลาเพื่อช่วยเหลือกิจกรรมชุมชนได้ เป็นต้น โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดขึ้นมาใหม่ มีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ ซึ่งวัดด้วยมาตรประเมินรวมค่า จำนวน 21 ข้อ แต่ละข้อเป็นประโยคประกอบมาตร 6 หน่วย จาก “มั่นใจมากว่าทำได้” ถึง “ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้” เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .03 ถึง .75 เลือกไว้ใช้ 14 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .85 เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (N = 645) คะแนนมีพิสัยอยู่ระหว่าง 14 ถึง 84 คะแนน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .85

ตัวอย่าง แบบวัดความมั่นใจในความสามารถของตนที่จะจัดการกับความเครียดในสถานการณ์ที่ทำงาน

(0) แม้ในวันที่มีงานยุ่งมากแต่ ฉันสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนได้อย่างอารมณ์ดี

--------	--------	--------	--------	--------	--------
มั่นใจมาก ว่าทำได้	มั่นใจว่า ทำได้	ค่อนข้างมั่นใจ ว่าทำได้	ค่อนข้างไม่ มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจ ว่าทำได้	ไม่มั่นใจ เลยว่าทำได้

ตัวอย่าง แบบวัดความมั่นใจในความสามารถของตนที่จะจัดการกับความเครียดในสถานการณ์ครอบครัว

(0) ฉันสามารถยับยั้งตนเองที่จะไม่อารมณ์เสียกับลูกเมื่อเขาทำความผิดพลาด

--------	--------	--------	--------	--------	--------
มั่นใจมาก ว่าทำได้	มั่นใจว่า ทำได้	ค่อนข้างมั่นใจ ว่าทำได้	ค่อนข้างไม่ มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจ ว่าทำได้	ไม่มั่นใจ เลยว่าทำได้

ตัวอย่าง แบบวัดความมั่นใจในความสามารถของตนที่จะจัดการกับความเครียดในสถานการณ์ทางสังคม

(0) หากมีคนมาขอร้องให้ฉันช่วยเหลือกิจกรรมชุมชน ฉันจะช่วยเหลือ

--------	--------	--------	--------	--------	--------
มั่นใจมาก ว่าทำได้	มั่นใจว่า ทำได้	ค่อนข้างมั่นใจ ว่าทำได้	ค่อนข้างไม่ มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจ ว่าทำได้	ไม่มั่นใจ เลยว่าทำได้

เกณฑ์การให้คะแนน คำตอบทั้ง 6 ตัวเลือก ผู้ตอบเลือกได้ 1 คำตอบในแต่ละข้อ ถ้าตอบ “มั่นใจมากว่าทำได้” ในคำถามเชิงบวก จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับจน ถึง “ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้” จะได้ 1 คะแนน ในคำถามเชิงลบจะให้คะแนนตรงกันข้าม

แบบวัดลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของผู้ใหญ่วัยกลาง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาความแตกต่างของลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังบางประการของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามนี้มีลักษณะให้เติมคำและเลือกตอบลงในช่องว่าง ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุการทำงานในอาชีพ หน่วยงานภาค ระดับเศรษฐกิจ และสุขภาพ มีวิธีการวัดดังนี้

ระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นการเติมคำในช่องว่าง โดยมีลักษณะของระดับการศึกษาของผู้ใหญ่วัยกลางคน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ คือระดับการศึกษาปานกลาง หมายถึง ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่จบการศึกษาเท่ากับ หรือสูงกว่าอนุปริญญา / ปวสถึงปริญญาตรี และระดับการศึกษาสูง หมายถึง ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

อายุการทำงานในอาชีพ มีลักษณะเป็นการวัดระยะเวลาที่ทำงานในอาชีพปัจจุบันหรือประสบการณ์ในวิชาชีพและงานที่ตนทำอยู่ โดยการเติมคำในช่องว่างและแบ่งคะแนนเป็น 2 ช่วง ด้วยค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในอาชีพการทำงานของกลุ่มตัวอย่างรวม

หน่วยงานภาค แบ่งเป็น 2 หน่วยงาน คือ หน่วยงานภาคราชการหรือรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานเอกชน

ระดับเศรษฐกิจในครอบครัว พิจารณาจากคำตอบเกี่ยวกับปริมาณรายได้ทั้งหมดของครอบครัวต่อเดือนร่วมกับจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ใช้จ่ายจากเงินรายได้ดังกล่าว แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

สุขภาพ หมายถึง การดูแลสุขภาพกายของตนเองของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านสุขภาพที่ดี ไม่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง วัดโดยแบ่งตามผู้ที่มีโรคประจำตัว และไม่มีโรคประจำตัว

3.3 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดทั้งที่สร้างเอง นำมาจากผู้อื่น และปรับปรุงมาจากผู้อื่น และทำการหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

ขั้นแรก การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแบบวัด (Content Validity) โดยนำแบบวัดที่สร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการในแต่ละตัวแปรให้อาจารย์และกรรมการผู้ควบคุมการทำภาคนิพนธ์ พิจารณาให้มีเนื้อหาครอบคลุมสิ่งที่ต้องการศึกษา และมีความเหมาะสมกับกลุ่มประชากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างหรือไม่เพียงใด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้แบบวัดที่สมบูรณ์ จากนั้นได้ให้ อาจารย์ผู้ควบคุมการทำภาคนิพนธ์ตรวจอีกครั้ง (Face Validity) แล้วจึงนำไปทดลองใช้

ขั้นสอง ทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง ในที่นี้คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคน จำนวน 100 คน

ขั้นที่สาม การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ทำการวิเคราะห์เนื้อหาคุณภาพแบบวัด โดยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) และหาค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์รายข้อ แบบวัดโดยรวม (Item total Discrimination) เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกข้อ คือ การหาค่า r-Item total (Item-Total Correlation) โดยใช้เกณฑ์ค่า r ต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.20 ขึ้นไป จากนั้นคัดเลือกข้อที่ผ่านเกณฑ์ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับแผนผังแบบวัดแต่ละชุด โดยทำการคัดเลือกขั้นสุดท้าย โดยคัดเลือกข้อความตามเกณฑ์ดังนี้ ไว้เป็นแบบวัดที่นำไปใช้จริง โดยคัดเลือกจาก 1) ข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง ๆ และ 2) ข้อความให้คลอบคลุมแผนผัง (นิยามปฏิบัติการ) ของแบบวัดแต่ละชุด

ขั้นสุดท้าย การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำข้อความที่คัดเลือกในขั้นสุดท้ายมารวมหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) ของแบบวัดตัวแปรแต่ละตัวแปรรวมทั้งฉบับ ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient)

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อกับหน่วยงานราชการ และหน่วยงานเอกชนต้นสังกัด โดยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อไปติดต่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากหน่วยงานราชการ และองค์กรเอกชนที่มีคนอยู่ในวัยทำงานที่เป็นผู้ใหญ่วัยกลาง

2.ติดต่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัด และจัดส่งแบบวัดให้หน่วยงานเป็นผู้เก็บข้อมูลให้ โดยชี้แจงการกรอกแบบสอบถามต่อกลุ่มตัวอย่างและหน่วยงานต้นสังกัด

3.แจกแบบสอบถามด้วยตนเองหรือกับหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอแบบสอบถามคืนด้วยตนเองหรือกับหน่วยงานต้นสังกัดผู้ที่เกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และทำการคัดเลือกฉบับเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/Window และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three-Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1, 2, 3, 4 ถ้าพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

2.การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwised Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (Hierarchical Multiple Regresssion Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5

3. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ เพื่อบรรยายตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง

ตาราง 2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับ	ตัวแปร	ชื่อแบบวัด	จำนวนข้อทดลอง	จำนวนข้อที่ใช้จริง	พิสัยคะแนน	พิสัยค่า item-total correlation	ค่าความเชื่อมั่น Reliability (α)
1.	คุณภาพชีวิตด้านทำงาน*	การทำงานของฉัน	33	16	16-96	.34 ถึง .75	.89
2.	คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว*	ครอบครัวของฉัน	24	15	15-90	.47 ถึง .75	.91
3.	คุณภาพชีวิตด้านสังคม*	สังคมของฉัน	15	15	15-90	.26 ถึง .78	.89
4	คุณภาพชีวิตโดยรวม*	โดยรวม	72	46	46-276	.20 ถึง .72	.94
5.	เอกลักษณ์แห่งตน	ความเข้าใจตนเอง	15	15	15-90	.40 ถึง .67	.88
6.	ความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส	ความชิดใกล้	20	20	20-120	.31 ถึง.78	.93
7.	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย*	ความห่วงใย	32	18	18-108	.27 ถึง .79	.81
8.	การมองโลกในแง่ดี*	มุมมองต่อชีวิตตนเอง	18	10	10-60	.26 ถึง .69	.81
9.	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	10	10	10-60	.36 ถึง .66	.84
10.	ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส	ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส	15	15	15-90	.45 ถึง .76	.92
11.	ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร	ฉันกับลูก	15	10	10-60	.39 ถึง .68	.82
12.	ภาระในครอบครัว	ภาระในครอบครัว	15	10	10-60	.28 ถึง .62	.75
13.	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	10	10	10-60	.21 ถึง .65	.77
14.	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน	10	10	10-60	.48 ถึง .81	.92
15.	การรับรู้ความสารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากทำงาน ครอบครัวและสังคม*	ความมั่นใจในความสามารถของตน	21	14	14-84	.39 ถึง.67	.85

*** แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง**

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้มุ่งให้รายละเอียดเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 5 ข้อ ซึ่งจะมีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ซึ่งแบ่งแยกตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ***ส่วนที่หนึ่ง*** ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน 3 ด้าน ได้แก่ คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว และคุณภาพชีวิตด้านสังคม ทีละด้าน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระซึ่งเป็นลักษณะของผู้ใหญ่วัยกลางคนทีละ 3 ด้าน ได้แก่ 1) พิจารณาตามตัวแปรอิสระในด้านเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย 2) พิจารณาตามตัวแปรอิสระในด้านการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว และ3) พิจารณาตามตัวแปรอิสระในด้านการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดด้านการทำงานครอบครัวและสังคม และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three – Way Analysis of variance) ***ส่วนที่สอง*** ทำการตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระ 3 กลุ่ม ได้แก่ (จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์) เมื่อวิเคราะห์แต่ละกลุ่มแยกกัน และเมื่อวิเคราะห์ร่วมกัน มีอำนาจในการทำนายตัวแปรตาม คือ คุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านรวม และแต่ละด้านย่อยมากน้อยเพียงใดด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regresssion Analysis) และยังมีการวิเคราะห์ด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (Hierarchical Multiple Regresssion Analysis) สำหรับกลุ่มตัวแปร 3 กลุ่ม ได้แก่ (ลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม)เพิ่มเติมเพื่อพิสูจน์ว่าการใช้จิตลักษณะหลายตัวร่วมกัน ยังสามารถเพิ่มปริมาณการทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวม และแต่ละด้านย่อยได้อย่างมีนัยสำคัญมากกว่าการใช้จิตลักษณะตัวใดตัวหนึ่งเพียงตัวเดียวในการทำนาย ***และส่วนที่สาม*** ศึกษาว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทใดที่มีคุณภาพชีวิต 4 ด้านที่อยู่ในปริมาณน้อย (ซึ่งจัดเป็นกลุ่มเสี่ยง)และปัจจัยปกป้อง โดยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง(Three – Way Analysis of variance) ของจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ จิตตามสถานการณ์ และคุณภาพชีวิตด้านรวมและด้านย่อย 3 ด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม) ของผู้ใหญ่วัยกลาง โดยพิจารณาตามลักษณะของผู้ใหญ่วัยกลางคนทีละ 3 ด้าน ดังนี้ 1) พิจารณาตามความแตกต่างในด้านเพศ การศึกษา และอายุงานในอาชีพ 2) พิจารณาความแตกต่างในด้านอายุงานในอาชีพ ทำงานในภาครัฐและเอกชน และการศึกษา และ3) พิจารณาตามความแตกต่างในด้านเพศ อายุ และระดับทางเศรษฐกิจ

ก่อนเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานในการวิจัย ขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคน เพื่อให้เข้าใจลักษณะภูมิหลังที่สำคัญของกลุ่มตัวอย่างนี้ และเป็นประโยชน์ต่อการแบ่งกลุ่มย่อยได้อย่างเหมาะสมต่อไป

4.1 ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของผู้ตอบ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา กลุ่มบุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนทั้งชายและหญิงที่มีลักษณะเฉพาะดังนี้ มีอายุระหว่าง 36-59 ปี จบการศึกษาระดับอนุปริญญา(ปวส) ขึ้นไป มีสถานภาพสมรสและปัจจุบันอยู่ร่วมกับคู่สมรส มีบุตรอย่างน้อย 1 คน และทำงานในองค์กรภาครัฐหรือเอกชน และอาศัยอยู่ในเขต กรุงเทพ และปริมณฑล (ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ) สามารถรวบรวมผู้ตอบแบบสอบถามนี้มีคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นได้ จำนวน 645 คน โดยมีลักษณะเบื้องต้นดังนี้ เป็นชาย 290 คน (ร้อยละ 45) และหญิง 355 คน (ร้อยละ 55) อายุเฉลี่ย 43.27 ปี แบ่งตามช่วงอายุ เป็นอายุปานกลาง (36-45 ปี) จำนวน 430 คน (ร้อยละ 66.7) และอายุมาก (47-59 ปี) จำนวน 215 คน (ร้อยละ 33.3) เป็นผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 566 คน (ร้อยละ 87.8) ศาสนาคริสต์ 65 คน (ร้อยละ 10.1) และศาสนาอิสลาม 14 คน (ร้อยละ 2.2) มีการศึกษาระดับอนุปริญญา(ปวส) ถึง ปริญญาตรี จำนวน 421 คน (ร้อยละ 65.3) และผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 224 คน (ร้อยละ 34.7) ด้านสถานภาพสมรสอยู่ร่วมกับคู่สมรสนานเฉลี่ย 15.64 ปี ประเภทขององค์กรที่สังกัด รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ จำนวน 273 คน (ร้อยละ 42.3) และทำงานบริษัทเอกชน 372 คน (ร้อยละ 55.7) อายุการทำงานในอาชีพ แบ่งเป็นกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก (21-35 ปี) จำนวน 299 คน (ร้อยละ 46.4) และกลุ่มที่มีอายุการทำงานในอาชีพปากกลาง (8-20 ปี) จำนวน 346 คน (ร้อยละ 53.6) ในด้านภาวะสุขภาพของผู้ใหญ่วัยกลางคนกลุ่มนี้ แบ่งตามอาการทางกายเบื้องต้นได้ดังนี้ กลุ่มที่ไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 449 คน (ร้อยละ 69.6) และกลุ่มที่มีโรคประจำตัว จำนวน 196 คน (ร้อยละ 30.4) และกลุ่มที่มีการขับถ่ายปกติ จำนวน 606 คน (ร้อยละ 94) ขับถ่ายไม่ปกติ 39 คน (ร้อยละ 6) กลุ่มที่มีการนอนหลับพักผ่อนปกติ จำนวน 583 คน (ร้อยละ 90.4) กลุ่มที่ไม่ปกติ จำนวน 62 คน (ร้อยละ 9.6) และกลุ่มที่สุขภาพในช่องปากและฟันปกติ จำนวน 491 (ร้อยละ 76.1) กลุ่มที่สุขภาพในช่องปากและฟันไม่ปกติ จำนวน 154 (ร้อยละ 23.9) และกลุ่มที่มีอารมณ์มั่นคงและจิตใจเข้มแข็ง จำนวน 596 คน (ร้อยละ 92.4) และมีอารมณ์ไม่มั่นคง จำนวน 49 คน (ร้อยละ 7.6) (ดูตาราง 1 ภาคผนวก ข)

อนึ่ง ผู้ตอบในกลุ่มตัวอย่างนี้ มีรายได้ของตนแอง โดยเฉลี่ย 31,165.38 บาท และมีรายได้ครอบครัวโดยเฉลี่ย 65,339.81บาท มีสมาชิกในครอบครัวที่ใช้รายได้ส่วนนี้ของครอบครัวอยู่ระหว่าง 2 ถึง 8 คน (เฉลี่ย 3.82 คน) เมื่อทำการจัดระดับเศรษฐกิจของครอบครัว โดยพิจารณา เงินรายได้ของครอบครัวต่อเดือน ร่วมกับจำนวนสมาชิกของครอบครัวที่ใช้เงินรายได้นั้น ๆ (ดูเกณฑ์ในการให้คะแนนระดับเศรษฐกิจของครอบครัว ในตาราง 1 ภาคผนวก ข) พบว่ากลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนมีคะแนนระดับเศรษฐกิจในครอบครัวเฉลี่ย 6.42 ซึ่งเป็นช่วงที่มีรายได้ 40,001 บาท ถึง 60,000 บาท สำหรับสมาชิก 2 ถึง 3 คน จากกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคน 644 คน และกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง (คะแนน 1-6) จำนวน 380 คน (ร้อยละ 59) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่ระดับเศรษฐกิจในครอบครัวสูง (คะแนน 7-12) จำนวน 264 คน (ร้อยละ 41) (ดูตาราง 1 ภาคผนวก ข)

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่วัยกลางคน จำนวน 645 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 36-59 ปี อายุเฉลี่ย 43.27 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปานกลาง จำนวน 421 คน มีอายุการทำงานในอาชีพอยู่ระหว่าง 8 ถึง 35 ปี (เฉลี่ย 20.07 ปี) ส่วนใหญ่มีอายุการทำงานในอาชีพนานในระยะปานกลาง (8-20 ปี) จำนวน 346 คน นอกจากนี้ผู้ใหญ่วัยกลางคนส่วนใหญ่เป็นผู้มีภาวะสุขภาพกายแข็งแรงดี มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 65,339.80 บาท ต่อเดือน

4.1.2 จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษา จิตลักษณะเดิม 4 ด้าน คือ เอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคล การมองโลกในแง่ดี และพฤติกรรม 1 ด้าน ได้แก่วิถีชีวิตตามแนวศาสนา จาการวิเคราะห์คะแนนของตัวแปรต่าง ๆ ในกลุ่มนี้ด้วยสถิติพื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และใช้สถิติที (t-test)ทำการเปรียบเทียบคะแนนของจิตลักษณะเดิม 4 ด้าน และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา พิจารณาตามตัวแปรเพศ อายุงานในอาชีพ และหน่วยงานภาค ปรากฏผลดังต่อไปนี้ (1) คะแนนเอกลักษณ์แห่งตนมีพิสัยอยู่ระหว่าง 15 ถึง 90 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 69.79 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.48 (2) คะแนนความใกล้ชิดผูกพันมีพิสัยอยู่ระหว่าง 20 ถึง 120 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 93.12 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 16.96 (3) คะแนนการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคล มีพิสัยอยู่ระหว่าง 18 ถึง108 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 78.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.02 (4) คะแนนการมองโลกในแง่ดี มีพิสัยอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.29 (5) คะแนนวิถีชีวิตตามแนวศาสนามีพิสัยอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 46.65 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.13 (ตาราง 2 ภาคผนวก ข) <u>เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมแต่ละตัว พิจารณาตามเพศของผู้ตอบ</u> พบว่ากลุ่มเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูงกว่าเพศหญิงอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 94.74 และ 91.78 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 2.207, $p<.05$) และพบว่ากลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูงกว่าเพศหญิงอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 79.53 และ 77.07 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 2.312, $p<.05$) (ตาราง 3 ภาคผนวก ข) <u>เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ในผู้ตอบที่มีอายุการทำงานในอาชีพปานกลาง และอายุการทำงานในอาชีพมาก</u> พบว่ากลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุการทำงานมากมีคะแนนเฉลี่ยเอกลักษณ์แห่งตนสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุงานปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 71.59 และ 68.24 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 4.586, $p< .001$) กลุ่มที่มีอายุในการทำงานมากมีคะแนนความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุการทำงานปานกลางอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 94.90 และ 91.55 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 2.512, $p< .05$) กลุ่มที่มีอายุการทำงานมากมีคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุการทำงานปานกลางอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 80.94 และ 76.44 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 5.833, $p< .001$) กลุ่มที่มีอายุการทำงานมากมีคะแนนเฉลี่ยการมองโลกในแง่ดีสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุการทำงานปานกลางอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 48.88 และ 46.98

ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 3.879, p< .001) และกลุ่มที่มีอายุการทำงานอาชีพมากมีคะแนนเฉลี่ยวิถีชีวิตทางศาสนาสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุการทำงานในอาชีพปานกลางอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 47.79 และ 45.67 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 3.806, p< .01) (ตาราง 4 ภาคผนวก ข) และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ในผู้ตอบที่ทำงานในหน่วยงานภาคราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และทำงานบริษัทเอกชน พบว่ากลุ่มผู้หญ่วัยกลางคนที่ทำงานบริษัทเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยเอกลักษณ์แห่งตนสูงกว่า กลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ย 70.89 และ 68.29 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 3.469, p< .001) กลุ่มที่ทำงานบริษัทเอกชนมีคะแนนความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูงกว่า กลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 95.39 และ 90.01 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 4.027, p< .001) กลุ่มที่ทำงานบริษัทเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูงกว่า กลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 79.75 และ 76.86 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 3.648, p< .001) กลุ่มที่ทำงานบริษัทเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยการมองโลกในแง่ดีสูงกว่า กลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 48.99 และ 46.32 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 5.348, p< .001) และกลุ่มที่ทำงานบริษัทเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยวิถีชีวิตทางศาสนาสูงกว่า กลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 47.53 และ 45.45 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 3.709, p< .001) (ตาราง 5 ภาคผนวก ข)

สรุปว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนชายมีจิตลักษณะเดิมด้านความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูงกว่า ฝ่ายหญิง ในกลุ่มผู้ที่มีอายุการทำงานในอาชีพมาก มีจิตลักษณะเดิมด้านเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย และการมองโลกในแง่ดี และพฤติกรรมได้แก่ วิถีชีวิตตามแนวศาสนาสูงกว่า ผู้ที่มีอายุในอาชีพปานกลาง และในกลุ่มที่ทำงานในหน่วยงานภาคบริษัทเอกชน มีจิตลักษณะเดิมด้านเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย และการมองโลกในแง่ดี และพฤติกรรมได้แก่ วิถีชีวิตตามแนวศาสนาสูงกว่า ผู้ทำงานในหน่วยงานภาคราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

4.1.3 ลักษณะสถานการณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาสถานการณ์ 5 ด้าน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ภาระในครอบครัว การรับรู้สภาพเศรษฐกิจในครอบครัว และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน จากการวิเคราะห์คะแนนของตัวแปรต่างๆในกลุ่มนี้ด้วยสถิติพื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และใช้สถิติที (t-test)ทำการเปรียบเทียบคะแนนของกลุ่มลักษณะสถานการณ์ 5 ด้าน พิจารณาตามตัวแปรเพศ อายุงานในอาชีพ และหน่วยงานภาค ปรากฏผลดังต่อไปนี้ (1) คะแนนความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส มีพิสัยอยู่ระหว่าง15 ถึง 90 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 69.67 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 12.74 (2) คะแนนความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร มีพิสัยอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 47.93 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.47 (3) คะแนนภาระในครอบครัว มีพิสัยอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60

คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 42.54 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.98 (4) คะแนนการรับรู้สภาพเศรษฐกิจในครอบครัว มีพิสัยอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 45.19 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.68 (5) คะแนนการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน มีค่าพิสัยอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 46.06 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.59 (ดูตาราง 2 ภาคผนวก ข) เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรกลุ่มลักษณะสถานการณ์แต่ละตัว พิจารณาตามเพศของผู้ตอบ พบว่ากลุ่มเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยภาระในครอบครัว สูงกว่าเพศหญิงอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 46.93 และ 45.35 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 3.605, p<.001) และพบว่ากลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนสูงกว่า เพศหญิงอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 46.93 และ 45.35 ตามลำดับ 2.334, p<.05) (ตาราง 3 ภาคผนวก ข) และเมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรกลุ่มลักษณะสถานการณ์ ในผู้ตอบที่มีอายุการทำงานในอาชีพปานกลาง และอายุการทำงานในอาชีพมาก พบว่ากลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุการทำงานมากมีคะแนนเฉลี่ยความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุงานปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 71.52 และ 68.06 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 3.469, p< .001) กลุ่มที่มีอายุในการทำงานมากมีคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุการทำงานปานกลางอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 50.45 และ 45.75 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 8.556, p< .001) กลุ่มที่มีอายุการทำงานมากมีคะแนนเฉลี่ยภาระในครอบครัวสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุการทำงานปานกลางอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 45.46 และ 40.03 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 9.348, p< .001) กลุ่มที่มีอายุการทำงานมากมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้สภาพเศรษฐกิจในครอบครัวสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุการทำงานปานกลางอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 47.93 และ 42.82 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 9.158, p< .001) และกลุ่มที่มีอายุการทำงานอาชีพมากมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุการทำงานในอาชีพปานกลางอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 49.19 และ 43.36 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 9.431, p< .001) (ตาราง 4 ภาคผนวก ข) และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรกลุ่มลักษณะสถานการณ์ ในผู้ตอบที่ทำงานในหน่วยงานภาคราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และทำงานบริษัทเอกชน พบว่ากลุ่มผู้หญ่วัยกลางคนที่ทำงานบริษัทเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสสูงกว่ากลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ย 70.95 และ 65.73ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 2.978, p< .001) กลุ่มที่ทำงานบริษัทเอกชนมีคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรสูงกว่ากลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 48.83 และ 46.71 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 3.491, p< .001)และกลุ่มที่ทำงานบริษัทเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยภาระในครอบครัวของบุคคลสูงกว่า กลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 43.37 และ 41.42 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 3.081, p< .001) (ตาราง 5 ภาคผนวก ข)

สรุปว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนฝ่ายชายมีภาระในครอบครัวสูงกว่า ฝ่ายหญิง และฝ่ายชายมีรับรู้การได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนมากกว่า ฝ่ายหญิง ในกลุ่มผู้ที่มีอายุการทำงานในอาชีพมาก มีลักษณะสถานการณ์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ภาระในครอบครัว การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว การรับรู้การสนับสนุนทางสังมจากเพื่อน

มากกว่า ผู้ที่มีอายุในอาชีพปานกลาง และในกลุ่มที่ทำงานในหน่วยงานภาคบริษัทเอกชน มีลักษณะสถานการณ์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร และภาระในครอบครัวมากกว่า ผู้ทำงานในหน่วยงานภาคราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

4.1.4 จิตลักษณะตามสถานการณ์

ในการวิจัยครั้งนี้จิตลักษณะตามสถานการณ์ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก การทำงาน ครอบครัวและสังคม จากการวิเคราะห์คะแนนของตัวแปรด้วยสถิติพื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และใช้สถิติที (t-test)ทำการเปรียบเทียบคะแนนของกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ พิจารณาตามตัวแปรเพศ อายุงานในอาชีพ และหน่วยงานภาค ปรากฏผลดังต่อไปนี้ คะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก การทำงาน ครอบครัว และสังคม มีพิสัยอยู่ระหว่าง 14 ถึง 84 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 62.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.05 (ตาราง 2 ภาคผนวก ข) เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ พิจารณาตามเพศของผู้ตอบ พบว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก การทำงาน ครอบครัวและสังคม สูงกว่ากลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนเพศหญิงอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 63. 46 และ 61.82 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 2.292, $p< .05$) (ตาราง 2 ภาคผนวก ข) พบว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุการทำงานในอาชีพมากมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก การทำงาน ครอบครัวและสังคม สูงกว่ากลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุการทำงานในอาชีพปานกลางอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 64.52 และ 60.86 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 5.210, $p< .001$) (ตาราง 3 ภาคผนวก ข) และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ในผู้ตอบที่ทำงานในหน่วยงานภาคราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และทำงานบริษัทเอกชน พบว่ากลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่ทำงานบริษัทเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า กลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ย 63.44 และ 61.35 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 2.965, $p< .001$) (ตาราง 5 ภาคผนวก ข)

สรุปว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนฝ่ายชายมีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก การทำงาน ครอบครัวและสังคมสูงกว่า ฝ่ายหญิง และในกลุ่มผู้ที่มีอายุการทำงานในอาชีพมาก มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก การทำงาน ครอบครัวและสังคมมากกว่า ผู้ทำงานในหน่วยงานภาคราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

4.1.5 คุณภาพชีวิตด้านรวม และด้านย่อย 3 ด้าน (การทำงาน ครอบครัว และสังคม) ของผู้ใหญ่วัยกลางคน

ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรตามได้แก่ คุณภาพชีวิตผู้ใหญ่วัยกลาง ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้านได้แก่ คุณภาพชีวิตการทำงาน คณภาพชีวิตด้านครอบครัว คุณภาพชีวิตด้านสังคม และคุณภาพชีวิตโดยรวม จากการวิเคราะห์คะแนนของตัวแปรต่าง ๆ ใกลุ่มนี้ด้วยสถิติพื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และใช้สถิติที (t-test)ทำการเปรียบเทียบคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านรวมและ

ด้านย่อย 3 ด้าน(ทำงาน ครอบครัวและสังคม) พิจารณาตามตัวแปรเพศ อายุงานในอาชีพ และหน่วยงานภาค ปรากฏผลดังต่อไปนี้ (1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน มีพิสัยอยู่ระหว่าง 16 ถึง 96 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 74.51 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.85 (2) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว มีพิสัยอยู่ระหว่าง 15 ถึง 90 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 73.21 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.50 (3) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม มีพิสัยอยู่ระหว่าง 15 ถึง 90 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 71.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.67 และ (4) คุณภาพชีวิตโดยรวม มีพิสัยอยู่ระหว่าง 46 ถึง 276 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 218.77 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 27.12 (ดูตาราง 2 ภาคผนวก ข) <u>เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรคุณภาพชีวิตด้านรวมและด้านย่อย 3 ด้าน(ทำงาน ครอบครัวและสังคม) แต่ละตัว พิจารณาตามเพศของผู้ตอบ</u> ไม่พบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรอย่างชัดเจน (ดูตาราง 3 ภาคผนวก ข) <u>และเมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรคุณภาพชีวิตด้านรวมและด้านย่อย 3 ด้าน(ทำงาน ครอบครัวและสังคม) ในผู้ตอบที่มีอายุการทำงานในอาชีพปานกลาง และอายุการทำงานในอาชีพมาก</u> พบว่ากลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุการทำงานในอาชีพมากมีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านการทำงานสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุการทำงานในอาชีพปานกลางอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 76.23 และ 73.01 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 3.475, $p< .001$) กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุการทำงานในอาชีพมากมีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุการทำงานในอาชีพปานกลางอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 76.26 และ 70.58 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 7.178, $p< .001$) กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุการทำงานในอาชีพมากมีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุการทำงานในอาชีพปานกลางอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 73.14 และ 69.24 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 5.962, $p< .001$) และกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุการทำงานในอาชีพมากมีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตโดยรวมสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุการทำงานในอาชีพปานกลางอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 225.64 และ 212.84 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 6.205, $p< .001$ (ดูตาราง 4 ภาคผนวก ข) <u>และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรคุณภาพชีวิตด้านรวมและด้านย่อย 3 ด้าน(ทำงาน ครอบครัวและสังคม) ในผู้ตอบที่ทำงานในหน่วยงานภาคราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และทำงานบริษัทเอกชน</u> พบว่ากลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่ทำงานบริษัทเอกชน มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านการทำงานสูงกว่า กลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 76.54 และ 71.73 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 5.194, $p< .001$) กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่ทำงานบริษัทเอกชน มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวสูงกว่า กลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 74.37 และ 71.64 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 3.283, $p< .001$) กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่ทำงานบริษัทเอกชน มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมสูงกว่า กลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 72.32 และ 69.32 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 4.412, $p< .001$) และกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่ทำงานบริษัทเอกชน มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตโดยรวมสูงกว่า กลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 223.23 และ 212.69 ตามลำดับ ค่าทีเท่ากับ 4.964, $p< .001$ (ดูตาราง 5 ภาคผนวก ข)

สรุปว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนในกลุ่มผู้ที่มีอายุการทำงานในอาชีพมาก มีคุณภาพชีวิตด้านรวมและด้านย่อย 3 ด้าน(ทำงาน ครอบครัวและสังคม)มากกว่า ผู้ที่มีอายุการทำงานในอาชีพปานกลาง และในกลุ่มที่ทำงานในหน่วยงานภาคบริษัทเอกชน มีคุณภาพชีวิตด้านรวมและด้านย่อย 3 ด้าน (ทำงาน ครอบครัวและสังคม)มากกว่า ผู้ที่ทำงานในหน่วยภาคราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

ส่วนที่หนึ่ง : ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคมในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทต่าง ๆ พิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละ 3 ตัวแปร

ในส่วนนี้ได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three - way Analysis of variance) ของคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ครอบครัวและสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละ 3 ตัวแปร ดังต่อไปนี้ 1) พิจารณาตามกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายในปริมาณที่แตกต่างกัน 2) พิจารณาตามกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัวในปริมาณที่แตกต่างกัน 3) พิจารณาตามกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาในปริมาณที่แตกต่างกัน และในการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วน ได้ทำการวิเคราะห์ทั้งในกลุ่มตัวอย่างโดยรวมและกลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของผู้ใหญ่วัยกลางคน ซึ่งได้เป็น 12 กลุ่มย่อยดังนี้ 1) แบ่งตามเพศ คือ ชายและหญิง 2) แบ่งตามอายุ คือ อายุปานกลาง (36-45 ปี) และอายุมาก (46-59 ปี) 3) แบ่งตามระดับการศึกษา คือ ปวส. (อนุปริญญา) ถึง ปริญญาตรี จัดเป็นกลุ่มระดับการศึกษาปานกลาง และสูงกว่าปริญญาตรี จัดเป็นระดับการศึกษาสูง 4) แบ่งตามประเภทของหน่วยงานต้นสังกัด คือ ทำงานสังกัดภาคราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และทำงานในบริษัทเอกชน 5) แบ่งตามอายุการทำงานในอาชีพ คือ มีอายุงานในอาชีพปานกลางหรือปีที่ทำงานเป็นระยะปานกลาง (8-20 ปี) และอายุงานในอาชีพระยะยาวนาน (21-35 ปี) 6) แบ่งตามระดับเศรษฐกิจในครอบครัว คือ ระดับเศรษฐกิจปานกลาง และระดับเศรษฐกิจสูง

4.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายที่แตกต่างกัน

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านย่อย 3 ด้าน (ได้แก่ การทำงาน ครอบครัว และสังคม) พิจารณาตามเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน

และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย เอกลักษณ์แห่งตน มีพิสัยของคะแนนระหว่าง 15- 90 คะแนน ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ (69.79, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.48) เป็นเกณฑ์แบ่งได้ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย (46 ถึง 69) จัดเป็นกลุ่มที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ จำนวน 260 คน และผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ย (69 ถึง 85) จัดเป็นกลุ่มที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง จำนวน 385 คน สำหรับคะแนนของตัวแปรความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส มีพิสัยของคะแนนระหว่าง 20- 120 คะแนน ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับโดยใช้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ (93.12, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 16.96) เป็นเกณฑ์แบ่งได้ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย (38 ถึง 93) จัดเป็นกลุ่มที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ จำนวน 260 คน และผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ย (93 ถึง 117) จัดเป็นกลุ่มที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง จำนวน 385 คน ส่วนคะแนนของตัวแปรการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย มีพิสัยของคะแนนระหว่าง 18-108 คะแนน ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ (78.53, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.02) เป็นเกณฑ์แบ่งได้ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่ได้คะแนนน้อยกว่า(51 ถึง 78) จัดเป็นกลุ่มมี่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ จำนวน 335 คน และผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคะแนนมากกว่า (78 ถึง 100) จัดเป็นกลุ่มที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง จำนวน 310 คน (ดูตาราง 2 ภาคผนวก ข.)

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายที่แตกต่างกัน

คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน หมายถึง ความพึงพอใจในงานที่ทำอยู่ปัจจุบัน ซึ่งมี 2 ด้าน คือ ความพึงพอใจในลักษณะงาน หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจในลักษณะการทำงานใช้ศักยภาพ การทำงานให้สำเร็จ โอกาส ใช้ความคิด สร้างสรรค์ และมโนธรรม โอกาสในการทำงานเพื่อหน่วยงาน และสังคมโดยรวม มีความเป็นอิสระในการทำงาน ส่วนความพึงพอใจสภาพการทำงาน หมายถึง ความรู้ชอบหรือพอใจสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ได้แก่ การบริหารนโยบายของที่ทำงาน และโอกาสได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการทำงาน จากหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน รายได้ปริมาณงานและโอกาสความก้าวหน้าของงาน พิสัยคะแนนจริง จากแบบวัด มีค่าระหว่าง 16 ถึง 96 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 74.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.85 ผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตชีวิตด้านการทำงานมาก

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตัวแปรอิสระทีละ 3 ตัวแปรพร้อมกัน คือ เอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มรวม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัว (ตาราง 3) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่ม

ที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้พบว่า 1)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ (ค่าเฉลี่ย 76.26 และ68.12 ตามลำดับ) 2)ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตในด้านการทำงานมากกว่า ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ(ค่าเฉลี่ย 73.69 และ 70.69 ตามลำดับ) และ3)ผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตในด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ(ค่าเฉลี่ย 75.09 และ 69.28 ตามลำดับ) 4) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดผูกพันกับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ตาราง 3) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 6 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 4 คู่ คือ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง ถ้ามีความใกล้ชิดกับคู่สมรสสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง ถ้ามีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายที่แตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม (ตอน 1) และค่าของคุณภาพชีวิตด้านทำงานตามระดับของตัวแปรอิสระที่ส่งผลแบบเดี่ยว (ตอน 2)

(ตอน 1)

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าเอฟ (F)							% ทำนาย
		เอกลักษณ์แห่งตน (ก)	ความใกล้ชิดผูกพัน (ข)	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ค)	(ก^{X}ข)	(ก^{X}ค)	(ข^{X}ค)	(ก^{X}ข^{X}ค)	
กลุ่มรวม	645	68.01***	9.22**	34.57***	1.28	<1	12.65***	9.69**	49.7
เพศชาย	290	27.88***	15.39***	12.43***	<1	<1	5.65*	15.82***	53.4
เพศหญิง	355	14.14***	<1	6.94**	<1	<1	2.03	<1	48.5
อายุปานกลาง(36-45ปี)	430	43.89***	15.32***	1.12	3.44	5.47*	23.30***	<1	55.5
อายุมาก (46-59ปี)	215	25.16***	<1	16.11***	<1	<1	<1	2.87	31.3
อนุปริญญา-ตรี	421	35.02***	1.72	29.69***	<1	<1	3.72	1.36	43.7
สูงกว่าปริญญาตรี	224	23.96***	6.49**	<1	3.23	<1	11.27***	12.22***	48.3
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	22.35***	15.51***	17.29***	5.75*	<1	2.13	5.53*	45.3
เอกชน	372	14.22***	<1	8.65**	<1	<1	1.59	4.14*	52.2
อายุงานปานกลาง	346	36.59***	11.84***	1.84	<1	1.04	12.08***	1.45	48.2
อายุงานมาก	299	38.67***	<1	39.69***	1.01	1.41	4.87*	3.45	51.6
ระดับเศรษฐกิจกลาง	380	61.84***	9.89**	8.02**	<1	6.69**	14.95***	<1	52.5
ระดับเศรษฐกิจสูง	264	15.68***	4.98*	21.34***	<1	<1	2.62	20.05***	49.0

*ค่านัยสำคัญที่ระดับ.05, ** ที่ระดับ .01, *** ที่ระดับ .001

(ตอน2)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ					
		กลุ่มค่าเฉลี่ยสูง			กลุ่มค่าเฉลี่ยต่ำ		
กลุ่มรวม	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	76.26	น้อย	=	68.12
	ความใกล้ชิด	มาก	=	73.69	น้อย	=	70.69
	การปรับตัวฯ	มาก	=	75.09	น้อย	=	69.28
เพศชาย	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	75.48	น้อย	=	68.53
	ความใกล้ชิด	มาก	=	74.58	น้อย	=	69.42
	การปรับตัวฯ	มาก	=	74.32	น้อย	=	69.68
เพศหญิง	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	76.81	น้อย	=	67.56
	การปรับตัวฯ	มาก	=	75.42	น้อย	=	68.94
อายุปานกลาง	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	76.87	น้อย	=	64.94
	ความใกล้ชิด	มาก	=	74.43	น้อย	=	67.38
อายุมาก	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	74.98	น้อย	=	67.73
	การปรับตัวฯ	มาก	=	74.25	น้อย	=	68.45
อนุปริญญา-ตรี	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	75.17	น้อย	=	67.53
	การปรับตัวฯ	มาก	=	74.87	น้อย	=	67.83
สูงกว่าปริญญาตรี	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	78.92	น้อย	=	71.36
	การปรับตัวฯ	มาก	=	77.11	น้อย	=	73.17
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	73.95	น้อย	=	67.34
	ความใกล้ชิด	มาก	=	73.40	น้อย	=	67.89
	การปรับตัวฯ	มาก	=	73.55	น้อย	=	67.74
เอกชน	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	78.17	น้อย	=	69.87
	การปรับตัวฯ	มาก	=	77.26	น้อย	=	70.78
อายุงานปานกลาง	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	77.19	น้อย	=	66.58
	ความใกล้ชิด	มาก	=	74.91	น้อย	=	68.87
อายุงานมาก	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	76.01	น้อย	=	68.05
	การปรับตัวฯ	มาก	=	76.06	น้อย	=	67.99
ระดับเศรษฐกิจปานกลาง	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	76.93	น้อย	=	65.70
	ความใกล้ชิด	มาก	=	73.57	น้อย	=	69.06
	การปรับตัวฯ	มาก	=	73.34	น้อย	=	69.29
ระดับเศรษฐกิจสูง	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	75.07	น้อย	=	69.38
	ความใกล้ชิด	มาก	=	73.83	น้อย	=	70.62
	การปรับตัวฯ	มาก	=	75.55	น้อย	=	68.90

และ 4.3)ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำและมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำด้วย และ 4.4) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ ถ้ามีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ ในที่นี้อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันสูง และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆทั้งหมด และ 5) ในกลุ่มรวมพบว่า

<u>คะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3ตัวแปรอิสระ</u> (ตาราง 3) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 7 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 18 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 7 คู่ ดังนี้ 5.1) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูงด้วยพร้อมกัน มีคุณภาพด้านชีวิตการทำงานมากกว่าผู้ที่มีจิตลักษณะเดิมทั้งสามด้านน้อยพร้อมกัน 5.2) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้ามีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง ผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่า ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ 5.3) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้าเป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 5.4) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูงด้วย ถ้ามีการปรับตัวฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 5.5) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันต่ำ และมีการปรับตัวฯต่ำด้วย ถ้ามีเอกลักลักษณ์แห่งตนสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่า ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 5.6) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันสูง และมีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ายังมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงอยู่ มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และ 5.7) ในหมู่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีความใกล้ชิดต่ำด้วย แต่ถ้ายังคงมีการปรับตัวฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่า ผู้ที่มีทั้ง 3 ด้านต่ำพร้อมกันทั้งหมด ในส่วนนี้กล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ที่ตัวแปรอิสระ 3 ด้านสูงพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด

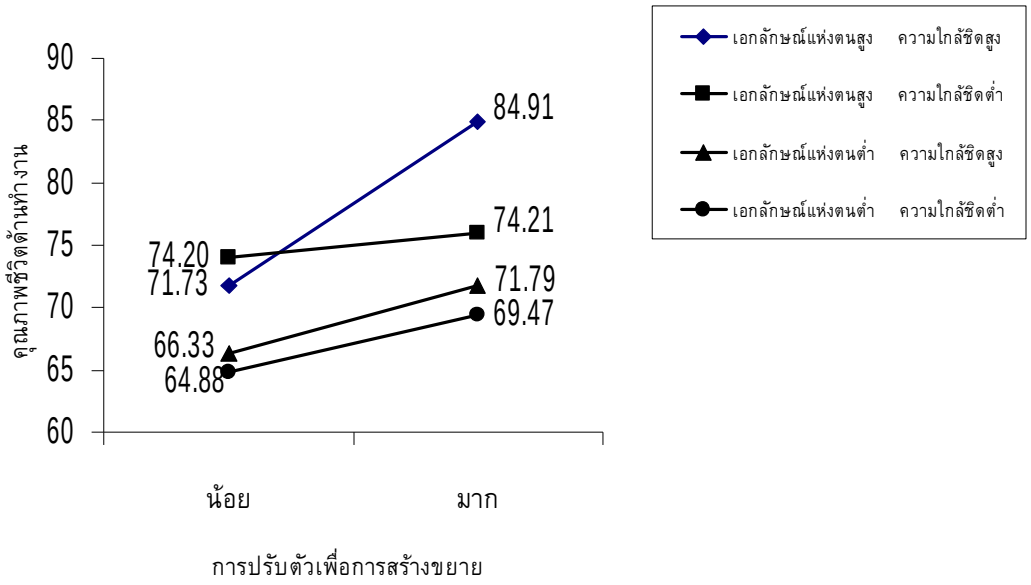

ภาพประกอบ 5. ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ตามระดับเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายในกลุ่มตัวอย่างรวม

จากภาพประกอบ 5. แสดงกราฟเส้นของคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านทำงานของผู้ใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างรวมที่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย พบผล 1)เส้นกราฟตัดกันอยู่ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระในรูปแบบของ disordinal interaction. 2) เส้นกราฟขนานกันอยู่ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระในรูปแบบของ ordinal interaction (Kerlinger; & Lee. 2000 : 362-364)

ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปรในกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัวเช่นกัน (ตาราง3) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่า ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่มย่อย 2)ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่า ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ ผลเช่นนี้พบใน 7 จาก 12 กลุ่มย่อย โดยมีกลุ่มที่สำคัญ 5 กลุ่ม คือ กลุ่มชาย กลุ่มที่มีอายุปานกลาง(36-45ปี) กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง 3)ผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตการทำงานมากกว่า ผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ ผลเช่นนี้พบใน 9 จาก 12 กลุ่มย่อย โดยกลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มที่อายุมาก กลุ่มที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา-ตรี และอายุงานในอาชีพปานกลาง (8-15ปี)

นอกจากนี้ยังพบผลในกลุ่มผู้ชายว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดผูกพันกับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ตาราง3) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 8 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง ถ้ามีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่ความใกล้ชิดฯต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และ 1.5) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวต่ำ ในส่วนนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันต่ำ และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านการทำงานน้อยกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆทั้งหมด และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 3) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 9 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญ 13 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 7 คู่ ดังนี้ 2.1) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้าเป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูงด้วย ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 2.3) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้ามีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่า ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ 2.4) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันต่ำ และมีการปรับตัวฯต่ำด้วย ถ้ามีเอกลักลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่า ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 2.5) ในหมู่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีการปรับตัวฯต่ำด้วย แต่ถ้ายังคงมีความใกล้ชิดผูกพันสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่า ความใกล้ชิดผูกพันต่ำ 2.6) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ายังมีการปรับตัวฯสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่า ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ และ 2.7) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูงด้วยพร้อมกัน มีคุณภาพด้านชีวิตการทำงานมากกว่าผู้ที่มีจิตลักษณะเดิมทั้งสามด้านน้อยพร้อมกัน ในส่วนนี้กล่าวได้ว่า กลุ่มที่มีคะแนนเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดฯ และการปรับตัวฯสูง พร้อมกัน 3 ด้านเป็นกลุ่มที่มีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานสูงสุด และกลุ่มที่มีคะแนนตัวแปรอิสระ 3 ด้านต่ำพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนคุณภาพชีวิตต่ำสุด

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ตาราง3) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 10 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบผลสำคัญ 4คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่เอกลัษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีการปรับตัวฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และ1.4) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำและมีการปรับตัวฯต่ำ ในส่วนนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆทั้งหมด และ 2)พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ตาราง3) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 11 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่การปรับตัวฯสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ามีการปรับตัวฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ และ 2.4) ใน

หมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีการปรับตัวฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำและมีการปรับตัวฯต่ำ ในส่วนนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง และมีการปรับตัวฯสูง เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆ ทั้งหมด

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย(ตาราง3) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 12 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 4 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 2 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่ความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีการปรับตัวฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่า ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ และ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง และมีความใกล้ชิดฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 3) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 13 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 14 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 5 คู่ ดังนี้ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีความใกล้ชิดฯสูงด้วย ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 2.2) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีความใกล้ชิดฯสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่า ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 2.3) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้าเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 2.4) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และมีการปรับตัวฯต่ำด้วย ถ้ายังมีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และ2.5) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง แต่มีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ามีการปรับตัวฯต่ำ มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง

ในกลุ่มผู้ที่ทำงานในหน่วยงานภาคราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส (ตาราง3) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 14 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 4 คู่ โดยเป็นคู่ที่มีผลสำคัญ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่เอกลัษณ์แห่งตนสูง และมีความใกล้ชิดฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง และมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่า ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีความใกล้ชิดฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำและมีความใกล้ชิดฯต่ำ ในส่วนนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำและมีความใกล้ชิดฯต่ำ เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านการทำงานน้อยกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆทั้งหมด และ 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์

ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 3) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 15 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 13 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 6 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูงด้วย ถ้ามีการปรับตัวฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 3.2) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูงและมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้าเป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 3.3) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้ามีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันสูงและมีการปรับตัวฯต่ำด้วย ถ้ามีเอกลักลักษณ์แห่งตนสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 3.5) ในหมู่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีความใกล้ชิดต่ำด้วย แต่ถ้ายังคงมีการปรับตัวฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 3.6) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันต่ำและมีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ายังมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีทั้ง 3 ด้านต่ำพร้อมกันทั้งหมด และ 3.7) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคลสูงด้วยพร้อมกัน มีคุณภาพด้านชีวิตการทำงานมากกว่าผู้ที่มีจิตลักษณะเดิมทั้งสามด้านน้อยพร้อมกัน ในส่วนนี้กล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ที่ตัวแปรอิสระ 3 ด้านสูงพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด

ในกลุ่มผู้ที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน มีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 3) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า มีจำนวนคนในกลุ่มเปรียบเทียบบางกลุ่มน้อยกว่า 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมที่จะเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ได้อย่างน่าเชื่อถือ จึงไม่นำผลในส่วนนี้มารายงาน

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย(ตาราง3) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 16 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ และเป็นผลสำคัญทั้งหมด คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง และมีความใกล้ชิดฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวต่ำ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และ1.5) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดต่ำและมีการปรับตัวฯต่ำ ในส่วนนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง และมีการปรับตัวฯสูง เป็นผู้ที่

มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านการทำงานสูงสุด และกลุ่มที่มีใกล้ชิดฯและปรับตัวฯต่ำพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานต่ำสุด

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานมากพบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย(ตาราง3) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 17 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 1.3 คู่ คือ 1) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง และมีความใกล้ชิดฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 1) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ และ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ามีปรับตัวฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตนกับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย(ตาราง3) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 18 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง และมีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ายังมีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งต่ำและมีการปรับตัวฯต่ำ ในส่วนนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนฯ และมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆทั้งหมด 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย(ตาราง3) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 19 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง และมีความใกล้ชิดฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ และ 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดต่ำและมีการปรับตัวฯต่ำ ในส่วนนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง และมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆทั้งหมด

และในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 3) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 20 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 14 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 7 คู่ ดังนี้ 1.1) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้าเป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.2) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้ามีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่า ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีความใกล้ชิดฯสูงด้วย ถ้ามีการปรับตัวฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 1.4) ในหมู่ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และมีการปรับตัวต่ำด้วย แต่ถ้ายังคงมีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.5) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีความใกล้ชิดฯต่ำด้วย ถ้ายังมีการปรับตัวฯสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่า ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ แ 1.6) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีการปรับตัวฯต่ำด้วย ถ้ายังมีความใกล้ชิดฯสูงอยู่ มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่าผู้ที่มีทั้ง 3 ด้านต่ำพร้อมกันทั้งหมด และ1.7) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคลสูงพร้อมกัน มีคุณภาพด้านชีวิตการทำงานมากกว่าผู้ที่มีจิตลักษณะเดิมทั้งสามด้านต่ำพร้อมกัน ในส่วนนี้กล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ที่มีคะแนนของตัวแปรอิสระ 3 ด้านสูงพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และกลุ่มที่มีตัวแปรอิสระต่ำพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานต่ำสุด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า ลักษณะของผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีด้านการทำงานมาก มี 3 ประการ ***ประการแรก*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ผลเช่นนี้พบใน 1) กลุ่มตัวอย่างโดยรวม 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูงและมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง 5 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มทำงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ และกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง 3) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำและมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ 5 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มทำงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ และกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจสูง และ4) กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูงแต่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ พบในผู้ใหญ่กลุ่มรวม ***ประการที่สอง*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง ผลเช่นนี้พบใน 1)กลุ่มตัวอย่างโดยรวม และโดยเฉพาะ กลุ่มชาย กลุ่มอายุปานกลาง กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มทำงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ และกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง 5 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มทำงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ และกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง และ3)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำและปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ 2 ประเภท ได้แก่ กลุ่มชาย และกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง

ประการที่สาม คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง ผลเช่นนี้พบใน 1)ผู้ใหญ่วัยกลางคนโดยรวม และโดยเฉพาะกลุ่มที่อายุมาก กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปานกลาง(ไม่เกินระดับปริญญาตรี) และกลุ่มที่มีอายุการทำงานในอาชีพมาก 2)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง 5 ประเภท ได้แก่ กลุ่มโดยรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง 3) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำและมีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ 4 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่ทำงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ และกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง และ4) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงแต่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ พบในผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายที่แตกต่างกัน

คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว หมายถึง ความพึงพอใจสัมพันธภาพกับสมาชิกครอบครัว 3 ด้าน คือ 1)รับรู้การสนันสนุนด้านวัตถุสิ่งของ ได้แก่ การได้รับความช่วยเหลือในด้านปัจจัยสี่ เช่น สิ่งของทรัพย์สินและเงิน 2)รับรู้การสนันสนุนด้านจิตใจ อารมณ์ เช่น การได้รับกำลังใจ ได้รับความรัก และความอบอุ่นทางใจ ความรู้สึกไว้วางใจ ได้รับการยอมรับนับถือ จากสมาชิกในครอบครัว และ 3) รับรู้การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การได้รับคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาจากครอบครัว และได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆที่เป็นประสบการณ์ใหม่ๆ ทำให้ผู้ใหญ่วัยกลางคนสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของวัยและสภาพแวดล้อม พิสัยคะแนนจริงจากแบบวัด มีค่าระหว่าง 15 ถึง 90 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 73.21 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.50 ผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมาก

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร คือ เอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มรวม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัว (ตาราง4) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้พบว่า 1) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ (ค่าเฉลี่ย 75.16 และ 68.97 ตามลำดับ) 2)ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตในด้านครอบครัวมากกว่า ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ(ค่าเฉลี่ย 75.08 และ 69.05 ตามลำดับ) และ 3)ผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตในด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ (ค่าเฉลี่ย 74.43 และ 69.70 ตามลำดับ) และ 4) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับความใกล้ชิดผูกพันกับ (ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 21 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 5 คู่ คือ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีความใกล้ชิดกับคู่สมรสสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตน 4.3) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 4.4)ในหมู่ที่เอกลักษณ์แห่งตนต่ำ ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และ4.5)ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีความใกล้ชิดฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำและมีความใกล้ชิดฯต่ำ ในส่วนนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีความใกล้ชิดฯสูง เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวสูงสุด และผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำและใกล้ชิดฯต่ำ เป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวต่ำสุด

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายที่แตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม (ตอน 1) และค่าของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวตามระดับของตัวแปรอิสระที่ส่งผลแบบเดี่ยว (ตอน 2)

(ตอน 1)

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าเอฟ (F)							% ทำนาย
		เอกลักษณ์แห่งตน (ก)	ความใกล้ชิดผูกพัน (ข)	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ค)	(ก^{x}ข)	(ก^{x}ค)	(ข^{x}ค)	(ก^{x}ข^{x}ค)	
กลุ่มรวม	645	53.40***	50.60**	31.18***	7.67**	12.15***	3.08	6.00*	52.9
เพศชาย	290	23.65***	36.76***	12.95***	2.99	10.76**	3.91	11.20**	56.3
เพศหญิง	355	11.43***	6.72*	4.95*	2.26	1.21	<1	<1	51.0
อายุปานกลาง(36-45ปี)	430	23.84***	19.09***	6.04*	1.48	2.10	2.09	1.04	57.9
อายุมาก (46-59ปี)	215	16.19***	18.01***	13.16***	2.24	6.97**	<1	1.77	38.7
อนุปริญญา-ตรี	421	31.71***	19.24***	16.85***	2.59	2.59	<1	<1	44.8
สูงกว่าปริญญาตรี	224	30.97***	25.22***	5.85*	<1	25.25***	26.98***	43.32***	69.9
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	16.67***	31.55***	20.47***	10.44**	4.56*	<1	<1	45.7
เอกชน	372	48.25***	26.48***	<1	3.71	1.68	11.47***	<1	58.4
อายุงานปานกลาง	346	21.13***	18.79***	3.33	<1	6.44*	2.62	4.07*	51.6
อายุงานมาก	299	32.33***	15.63***	29.94***	6.79**	<1	1.54	<1	50.0
ระดับเศรษฐกิจกลาง	380	46.27***	35.61***	28.72**	1.38	4.61*	<1	<1	63.7
ระดับเศรษฐกิจสูง	264	9.32**	17.34***	4.39*	7.99**	3.62	4.35*	5.57*	39.6

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ.05 ** ที่ระดับ .01 *** ที่ระดับ .001

(**ตอน** 2)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ				
		กลุ่มค่าเฉลี่ยสูง			กลุ่มค่าเฉลี่ยต่ำ	
กลุ่มรวม	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	75.16	น้อย	= 68.97
	ความใกล้ชิด	มาก	=	75.08	น้อย	= 69.05
	การปรับตัวฯ	มาก	=	74.43	น้อย	= 69.70
เพศชาย	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	74.39	น้อย	= 69.04
	ความใกล้ชิด	มาก	=	75.06	น้อย	= 68.38
	การปรับตัวฯ	มาก	=	73.70	น้อย	= 69.74
เพศหญิง	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	75.87	น้อย	= 68.56
	ความใกล้ชิด	มาก	=	75.02	น้อย	= 69.41
	การปรับตัวฯ	มาก	=	74.62	น้อย	= 69.81
อายุปานกลาง	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	75.56	น้อย	= 68.26
	ความใกล้ชิด	มาก	=	75.17	น้อย	= 68.64
	การปรับตัวฯ	มาก	=	73.75	น้อย	= 70.07
อายุมาก	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	74.49	น้อย	= 69.00
	ความใกล้ชิด	มาก	=	74.64	น้อย	= 68.85
	การปรับตัวฯ	มาก	=	74.22	น้อย	= 69.27
อนุปริญญา-ตรี	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	75.68	น้อย	= 68.63
	ความใกล้ชิด	มาก	=	74.89	น้อย	= 69.41
	การปรับตัวฯ	มาก	=	74.72	น้อย	= 69.59
สูงกว่าปริญญาตรี	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	75.28	น้อย	= 69.51
	ความใกล้ชิด	มาก	=	74.99	น้อย	= 69.79
	การปรับตัวฯ	มาก	=	73.65	น้อย	= 71.41
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	73.94	น้อย	= 68.87
	ความใกล้ชิด	มาก	=	74.89	น้อย	= 67.92
	การปรับตัวฯ	มาก	=	74.22	น้อย	= 68.60
เอกชน	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	76.20	น้อย	= 63.34
	ความใกล้ชิด	มาก	=	74.54	น้อย	= 65.00
อายุงานปานกลาง	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	74.99	น้อย	= 68.07
	ความใกล้ชิด	มาก	=	74.79	น้อย	= 68.27
อายุงานมาก	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	76.16	น้อย	= 70.07
	ความใกล้ชิด	มาก	=	75.23	น้อย	= 70.99
	การปรับตัวฯ	มาก	=	76.04	น้อย	= 70.18
ระดับเศรษฐกิจปานกลาง	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	75.59	น้อย	= 67.78
	ความใกล้ชิด	มาก	=	75.11	น้อย	= 68.26
	การปรับตัวฯ	มาก	=	74.76	น้อย	= 68.60
ระดับเศรษฐกิจปานกลาง	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	74.24	น้อย	= 70.21
	ความใกล้ชิด	มาก	=	74.97	น้อย	= 69.48
	การปรับตัวฯ	มาก	=	73.61	น้อย	= 70.84

และ 5) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตครอบครัว แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วย

วิธีการของ Scheffe' (ตาราง 22 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 3 คู่ คือ 5.1) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 5.2) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ ถ้ามีการปรับตัวฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ และ5.3) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีการปรับตัวฯต่ำ มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง 6) ในกลุ่มรวมยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 23 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 21 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 10 คู่ ดังนี้ 6.1) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีความใกล้ชิดฯสูงด้วย ถ้ามีการปรับตัวฯสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่า ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 6.2) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้าเป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 6.3) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 6.4) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์ห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 6.5) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง และมีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 6.6) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีการปรับตัวฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 6.7) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันต่ำ และมีการปรับตัวฯต่ำด้วย ถ้ายังมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงอยู่ มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 6.8) ในหมู่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีความใกล้ชิดต่ำด้วย แต่ถ้ายังคงมีการปรับตัวฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่า ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 6.9)ในหมู่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีการปรับตัวฯต่ำด้วย ถ้าคงยังมีความใกล้ชิดฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่า ผู้ที่ความใกล้ชิดฯต่ำ และ6.10) ในหมู่ที่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูงด้วยพร้อมกัน มีคุณภาพด้านชีวิตครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีจิตลักษณะเดิมทั้งสามด้านต่ำพร้อมกัน ในส่วนนี้กล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ที่ตัวแปรอิสระ 3 ด้านสูงพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ขณะที่กลุ่มซึ่งมีจิตลักษณะ 3 ด้านต่ำพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวต่ำสุด

จากภาพประกอบ 6. แสดงกราฟเส้นของคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างรวมที่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย พบผลสำคัญ 2ประการ ได้แก่ 1) เส้นกราฟตัดกันอยู่ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระในรูปแบบของ disordinal interaction. 2) เส้นกราฟขนานกันอยู่ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระในรูปแบบของ ordinal interaction (Kerlinger; & Lee. 2000 : 362-364)

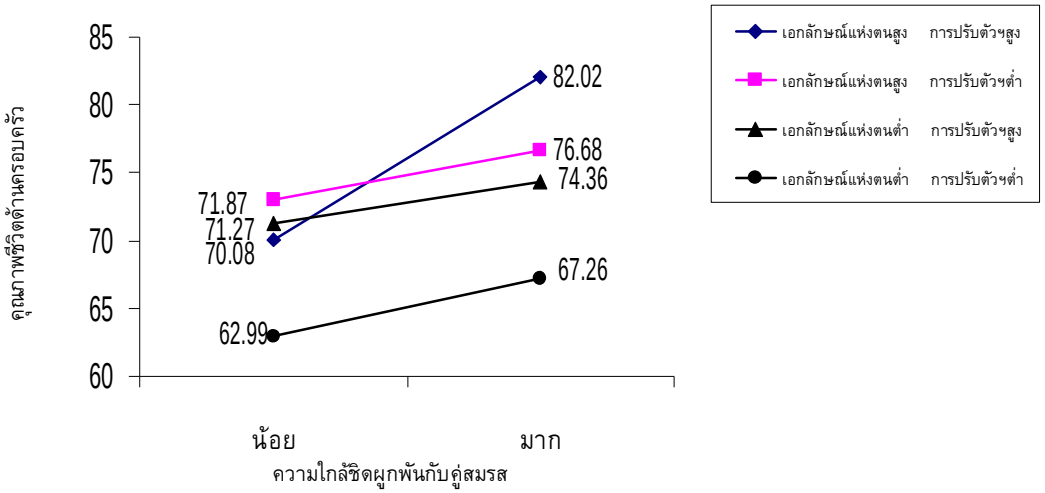

ภาพประกอบ 6. ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ตามระดับเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายในกลุ่มตัวอย่างรวม

ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปรในกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัวเช่นกัน (ตาราง 4) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่มย่อย 2)ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่า ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่มย่อย 3)ผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่า ผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ ผลเช่นนี้พบใน 10 จาก 12 กลุ่มย่อย โดยกลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และในกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก

นอกจากนี้ยังพบผลในกลุ่มชาย 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับความใกล้ชิดผูกพัน (ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 24 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนฯต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนฯต่ำ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนฯต่ำ ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวต่ำ และ1.5) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มี

เอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ ในส่วนนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯสูง เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากสุด และกลุ่มที่มีคะแนนตัวแปรอิสระต่ำพร้อมกัน 2 ด้านเป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวต่ำ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 25 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 20 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 2.1) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีความใกล้ชิดฯสูงด้วย ถ้าเป็นผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 2.3) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้ามีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ 2.4) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันสูง และมีการปรับตัวฯต่ำด้วย ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 2.5) ในหมู่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีความใกล้ชิดฯสูง แต่ถ้ายังคงมีการปรับตัวฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 2.6) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และมีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ายังมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และ 2.7)ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีความใกล้ชิดฯต่ำด้วย ถ้ายังมีการปรับตัวฯสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 2.8)ในหมู่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีการปรับตัวฯต่ำด้วย ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และ 2.9) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูงพร้อมกัน มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีจิตลักษณะเดิมทั้งสามด้านต่ำพร้อมกัน ในส่วนนี้กล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ที่ตัวแปรอิสระ 3 ด้านสูงพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และกลุ่มที่มีตัวแปรอิสระมีระดับต่ำพร้อมกันทั้ง 3 ตัวแปรมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุมาก พบว่า 1)คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ตาราง 4)เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 26 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 3 คู่ โดยเป็นคู่ที่มีผลสำคัญ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.2)ในหมู่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ ถ้ามีการปรับตัวฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ และ1.3) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่ากลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ย 2ด้านต่ำพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยด้านครอบครัวสูงสุด

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย

(ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 27 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ พบผลสำคัญ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่เอกลักษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีการปรับตัวสูงฯด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่า ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูงด้วย มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ายังมีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูงก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ ถ้ายังมีการปรับตัวฯสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีการปรับตัวฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำและมีการปรับตัวฯต่ำ อาจกล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯสูง เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวสูงสุด และกลุ่มผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีการปรับตัวฯต่ำพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวต่ำสุด 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง<u>ความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย</u>(ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 28 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 3 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่ความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีการปรับตัวสูงฯด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่า ผู้ที่มีการปรับตัวฯ 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และ 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ายังมีความใกล้ชิดฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่า 3) <u>คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ</u> (ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 29 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 21 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 8 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูงและมีการปรับตัวสูงด้วย ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูง ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 3.2) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีความใกล้ชิดฯสูงด้วย ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 3.3) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้าเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ฯต่ำและมีการปรับตัวฯต่ำด้วย ถ้ายังมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำและมีความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 3.6)ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูงและมีการปรัวตัวฯต่ำ ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และ 3.7) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำและมีความใกล้ชิดฯต่ำด้วย ถ้ายังการปรับตัวฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ และ3.8) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำและมีการปรับตัวฯต่ำด้วย ถ้ายังคงมีความใกล้ชิดฯสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ

ในกลุ่มผู้ที่มีทำงานในหน่วยงานภาคราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับความใกล้ชิดผูกพัน (ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 30 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีความใกล้ชิดสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดต่ำ 1.2) ในหมู่ผู้ที่ความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนฯต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนฯต่ำ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนฯต่ำ ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และ1.5) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีความใกล้ชิดฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีความใกล้ชิดต่ำ กล่าวได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวสูงสุด ขณะที่กลุ่มที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและปรับตัวฯต่ำพร้อมกันมีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวน้อยสุด และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย(ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 31 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ พบผลสำคัญ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่เอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวสูงฯด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่า ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ายังมีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และ 2.4) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ ถ้ายังมีการปรับตัวฯสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ และ2.5) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีการปรับตัวฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำและมีการปรับตัวฯต่ำ กล่าวได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวสูงสุด และกลุ่มที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและปรับตัวฯต่ำพร้อมกัน มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวน้อยสุด

ในกลุ่มผู้ที่ทำงานใหน่วยงานภาคเอกชน พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย(ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 32 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่ความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีการปรับตัวสูงฯด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่า ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ายังมีความใกล้ชิดฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ายังมีการปรับตัวฯ

สูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่า ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 1และ1.5) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีการปรับตัวฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีการปรับตัวฯต่ำ กล่าวได้ว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯและมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวสูงสุด และกลุ่มที่มีความใกล้ชิดฯและปรับตัวฯต่ำพร้อมกันมีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวน้อยสุด

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย(ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 33 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ายังคงมีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ ถ้ายังมีการปรับตัวสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีการปรับตัวฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีการปรับตัวฯต่ำพร้อมกัน และเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวสูงสุด 2)คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 4) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า มีจำนวนคนในกลุ่มเปรียบเทียบบางกลุ่มน้อยกว่า 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมที่จะเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ได้อย่างน่าเชื่อถือ จึงไม่นำผลในส่วนนี้มารายงาน

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับความใกล้ชิดผูกพัน(ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 34 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 3 คู่ คือ 1.1)ในหมู่ผู้ที่เอกลักษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และ 1.3)ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ายังมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย(ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 35 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ คือ 1.1)ในหมู่ผู้ที่เอกลักษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวต่ำฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนฯต่ำ ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ และ1.5) ในหมู่ผู้ที่มี

เอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีการปรับตัวฯต่ำพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวสูงสุด และกลุ่มที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีการปรับตัวฯต่ำพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวน้อยสุด

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับความใกล้ชิดผูกพัน(ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 36 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 3 คู่ พบผลสำคัญ คือ 1.1)ในหมู่ผู้ที่เอกลักษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯสูงพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯต่ำพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯต่ำพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวน้อยที่สุด 2) พบว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดผูกพัน กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 37 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 4 คู่ คือ 2.1)ในหมู่ผู้ที่ความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีการปรับตัวฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 2.2)ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีความใกล้ชิดสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ายังมีความใกล้ชิดฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และ2.4) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯและมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดและมีการปรับตัวฯต่ำพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯมีการปรับตัวฯต่ำพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวน้อยที่สุด และ 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 4) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 38 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 16 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีความใกล้ชิดฯสูงด้วย ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 3.2) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้าเป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 3.3) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 3.4)ในหมู่ที่มีความใกล้ชิดฯสูง และมีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 3.5)ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ามีการปรับตัวฯต่ำ ก็มี

คุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง 3.6) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และมีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง 3.7) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และมีการปรับตัวฯต่ำด้วย ถ้ายังมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และ 3.8) ในหมู่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีความใกล้ชิดฯต่ำด้วย ถ้ายังคงมีการปรับตัวฯสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีทั้งสามด้านต่ำพร้อมกันทั้งหมด และ3.9) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูงด้วยพร้อมกัน ก็จะมีคุณภาพด้านชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีจิตลักษณะเดิมทั้งสามด้านต่ำพร้อมกัน กล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ที่ตัวแปรอิสระ 3 ด้านสูงพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า ลักษณะของผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีด้านครอบครัวมาก มี 3 ประการ ***ประการแรก*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1) กลุ่มตัวอย่างโดยรวม 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูงและมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง 4 ประเภท ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง 3) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูงแต่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ 4 ประเภท ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจสูง และ4) กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำและมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ 4 ประเภท ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจสูง ***ประการที่สอง*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1)กลุ่มตัวอย่างโดยรวม 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง 5 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มทำงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ และกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง 3)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำและปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ 3 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย และกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญา และ 4)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงแต่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ ซึ่งได้แก่ ผู้ใหญ่วัยกลางคนในกลุ่มรวม ***ประการที่สาม*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1)กลุ่มโดยรวม และโดยเฉพาะในกลุ่มที่ทำงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ และกลุ่มที่มีอายุการทำงานในอาชีพมาก 2)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง 4 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง 3) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำและมีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ 4 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง 4) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำแต่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง 3 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย

และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และ 5) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง แต่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ ได้แก่ กลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง

4.2.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายที่แตกต่างกัน

คุณภาพชีวิตด้านสังคม หมายถึง ความพึงพอใจในการคบหาสมาคมกับเพื่อนร่วมวัย และบุคคลอื่นในชุมชน และสังคม มีความรู้สึกชื่นชมกับ การทำงาน อาสาบำเพ็ญประโยชน์ และการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมสังคม ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อบุคคลใกล้ชิด ต่อชุมชนและสังคม รวมทั้งการทำบุญกุศลด้วย พิสัยคะแนนจริงจากแบบวัด มีค่าระหว่าง 15 ถึง 90 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ย 71.05 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.67 ผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมาก

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร คือ เอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มรวม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัว (ตาราง 5) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ (ค่าเฉลี่ย 72.28 และ 67.04 ตามลำดับ) 2)ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตในด้านสังคมมากกว่า ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ (ค่าเฉลี่ย 72.04 และ 67.28 ตามลำดับ) 3) ผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตในด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ (ค่าเฉลี่ย 72.07 และ 67.25 ตามลำดับ) 4) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส (ตาราง 5) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 39 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 4 คู่ คือ 4.1)ในหมู่ผู้ที่เอกลักษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 4.2)ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 4.3) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ายังมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และ 4.4) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯสูงพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯต่ำพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากที่สุด และ5) ในกลุ่มรวมยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปร

อิสระ (ตาราง 5) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 40 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 19 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 5.1) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีความใกล้ชิดฯสูงด้วย ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 5.2) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้าเป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 5.3) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 5.4) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง แต่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 5.5)ในหมู่ที่มีความใกล้ชิดฯสูง และมีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 5.6)ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ แต่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 5.7) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และมีความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายที่แตกต่างกันในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม (ตอน 1) และค่าของคุณภาพชีวิตด้านสังคมตามระดับของตัวแปรอิสระที่ส่งผลแบบเดี่ยว (ตอน 2)

(ตอน1)

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าเอฟ (F)							% ทำนาย
		เอกลักษณ์แห่งตน (ก)	ความใกล้ชิดผูกพัน (ข)	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ค)	(ก^{x}ข)	(ก^{x}ค)	(ข^{x}ค)	(ก^{x}ข^{x}ค)	
กลุ่มรวม	645	48.06***	39.72***	40.70***	9.55**	<1	<1	5.24*	44.9
เพศชาย	290	23.99***	24.13***	31.51***	8.01**	1.08	1.73	<1	53.9
เพศหญิง	355	8.74**	6.87**	4.92*	1.55	<1	<1	3.21	39.2
อายุปานกลาง	430	37.99***	34.03***	1.31	<1	4.90*	10.33**	17.99***	48.9
อายุมาก	215	13.94***	13.37***	19.30***	2.68	<1	<1	<1	33.7
อนุปริญญา-ตรี	421	30.14***	22.27***	18.28***	<1	<1	<1	15.63***	38.4
สูงกว่าปริญญาตรี	224	12.78***	9.27**	22.29***	11.72***	<1	14.55***	2.79	58.6
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	28.19***	26.29***	21.09***	4.92*	<1	<1	<1	44.0
เอกชน	372	7.14**	4.42*	7.09**	2.91	<1	<1	1.24	44.0
อายุงานปานกลาง	346	20.06***	24.09***	9.38**	1.07	<1	5.61*	8.49**	42.8
อายุงานมาก	299	35.05***	17.88***	22.89***	4.78*	3.41	2.10	1.68	46.3
ระดับเศรษฐกิจกลาง	380	52.69***	19.78***	21.05***	1.62	1.16	<1	9.03**	52.7
ระดับเศรษฐกิจสูง	264	4.28*	21.72***	12.68*	6.25*	<1	1.96	<1	34.3

*ค่านัยสำคัญที่ระดับ.05 ** ที่ระดับ .01 *** ที่ระดับ .001

(ตอน2)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ				
			กลุ่มค่าเฉลี่ยสูง		กลุ่มค่าเฉลี่ยต่ำ	
กลุ่มรวม	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	72.28	น้อย	= 67.04
	ความใกล้ชิด	มาก	=	72.04	น้อย	= 67.28
	การปรับตัวฯ	มาก	=	72.07	น้อย	= 67.25
เพศชาย	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	71.88	น้อย	= 67.03
	ความใกล้ชิด	มาก	=	71.89	น้อย	= 67.02
	การปรับตัวฯ	มาก	=	72.23	น้อย	= 66.67
เพศหญิง	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	72.73	น้อย	= 67.10
	ความใกล้ชิด	มาก	=	72.42	น้อย	= 67.42
	การปรับตัวฯ	มาก	=	72.03	น้อย	= 67.81
อายุปานกลาง	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	73.01	น้อย	= 64.56
	ความใกล้ชิด	มาก	=	72.78	น้อย	= 64.78
อายุมาก	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	70.94	น้อย	= 66.84
	ความใกล้ชิด	มาก	=	70.89	น้อย	= 66.89
	การปรับตัวฯ	มาก	=	71.30	น้อย	= 66.48
อนุปริญญา-ตรี	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	72.86	น้อย	= 66.91
	ความใกล้ชิด	มาก	=	72.44	น้อย	= 67.32
	การปรับตัวฯ	มาก	=	72.20	น้อย	= 67.57
สูงกว่าปริญญาตรี	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	71.12	น้อย	= 67.56
	ความใกล้ชิด	มาก	=	70.85	น้อย	= 67.83
	การปรับตัวฯ	มาก	=	71.68	น้อย	= 66.99
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	71.82	น้อย	= 66.35
	ความใกล้ชิด	มาก	=	71.72	น้อย	= 66.44
	การปรับตัวฯ	มาก	=	71.45	น้อย	= 66.72
เอกชน	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	72.51	น้อย	= 67.79
	ความใกล้ชิด	มาก	=	72.01	น้อย	= 68.29
	การปรับตัวฯ	มาก	=	72.51	น้อย	= 67.79
อายุงานปานกลาง	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	71.49	น้อย	= 65.08
	ความใกล้ชิด	มาก	=	71.79	น้อย	= 64.78
	การปรับตัวฯ	มาก	=	70.48	น้อย	= 66.09
อายุงานมาก	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	73.29	น้อย	= 68.22
	ความใกล้ชิด	มาก	=	72.57	น้อย	= 68.95
	การปรับตัวฯ	มาก	=	72.81	น้อย	= 68.71
ระดับเศรษฐกิจปานกลาง	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	73.42	น้อย	= 65.55
	ความใกล้ชิด	มาก	=	71.89	น้อย	= 67.08
	การปรับตัวฯ	มาก	=	71.97	น้อย	= 67.00
ระดับเศรษฐกิจสูง	เอกลักษณ์แห่งตน	มาก	=	70.79	น้อย	= 68.47
	ความใกล้ชิด	มาก	=	72.26	น้อย	= 67.02
	การปรับตัวฯ	มาก	=	71.68	น้อย	= 67.64

5.8) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ แต่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ายังมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และ 5.9) ในหมู่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง แต่มี

ความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ายังคงมีการปรับตัวฯสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ

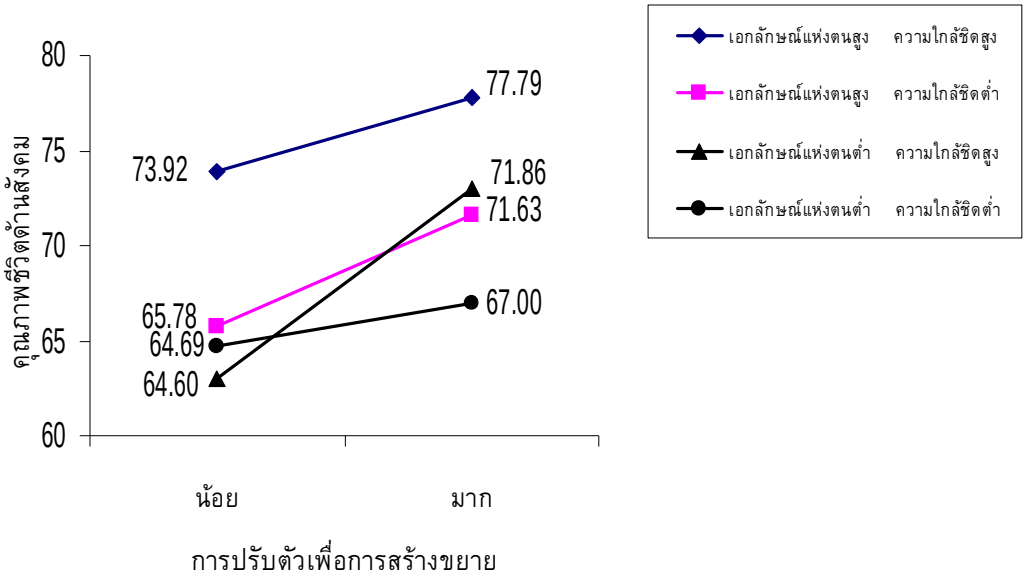

ภาพประกอบ 7. ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านสังคม ตามระดับเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายในกลุ่มตัวอย่างรวม

จากภาพประกอบ 7. แสดงกราฟเส้นของคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างรวมที่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย พบผลสำคัญ 2ประการ ได้แก่ 1) เส้นกราฟตัดกันอยู่ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระในรูปแบบของ disordinal interaction. 2) เส้นกราฟขนานกันอยู่ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระในรูปแบบของ ordinal interaction (Kerlinger; & Lee. 2000 : 362-364)

ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมพิจารณาตามตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปรในกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัวเช่นกัน (ตาราง 5) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่า ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่มย่อย 2)ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่า ผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่มย่อย 3)ผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่า ผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ ผลเช่นนี้พบใน 11 จาก 12 กลุ่มย่อย โดยกลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มที่มีอายุมาก

นอกจากนี้ในกลุ่มชายพบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตนและความใกล้ชิดผูกพัน (ตาราง5) เมื่อทำการเปรียบเทียบ

ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 41 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ โดยเป็นคู่ที่มีผลสำคัญ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และ1.5) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนมีความใกล้ชิดฯสูงพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯต่ำพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมสูงสุด และกลุ่มที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯต่ำพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย(ตาราง 5) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 42 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่เอกลักษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีการปรับตัวสูงฯด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่า ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตน 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ายังมีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ ถ้ายังมีการปรับตัวฯสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ และ1.5) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนมีการปรับตัวฯต่ำพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และกลุ่มที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและการปรับตัวฯต่ำพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยด้านสังคมน้อยสุด 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย(ตาราง 5) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 43 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่ความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีการปรับตัวสูงฯด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่า ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ายังมีความใกล้ชิดฯสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 2.4) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯและมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯและมีการปรับตัวฯต่ำพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯและมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากที่สุด และ3) มีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 5) เมื่อ

นำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า มีจำนวนคนในกลุ่มเปรียบเทียบบางกลุ่มน้อยกว่า 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมที่จะเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ได้อย่างน่าเชื่อถือ จึงไม่นำผลในส่วนนี้มารายงาน

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาถึงปริญญาตรี พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 5) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 44 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 20 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 6 คู่ ดังนี้ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง แต่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง แต่มีความปรับตัวฯต่ำ ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ แต่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง แต่มีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 1.5)ในหมู่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ แต่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และ 1.6)ในหมู่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ แต่มีความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการการปรับตัวฯต่ำ

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส(ตาราง 5) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 45 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ พบผลสำคัญเพียง 2 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่เอกลักษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย(ตาราง 5) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 46 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 3 คู่ พบผลสำคัญ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีการปรับตัวฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ และ 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯและมีการปรับตัวฯต่ำพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯและมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากที่สุด

ในกลุ่มผู้ที่มีทำงานหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส (ตาราง 5) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 47 ภาคผนวก

ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ พบผลสำคัญ 1.1) ในหมู่ผู้ที่เอกลักษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่า ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ายังมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.4)ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตาต่ำ ถ้ายังมีความใกล้ชิดฯสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และ1.5) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯสูงพร้อมัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯต่ำพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมสูงสุด และกลุ่มที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและใกล้ชิดฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส กับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ตาราง 5) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 48 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 5 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่า ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีการปรับตัวฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ายังมีการปรับตัวฯสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ายังมีความใกล้ชิดฯสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และ1.5) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯและมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯและมีการปรับตัวฯต่ำพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯและมีการปรับตัวฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และกลุ่มที่มีความใกล้ชิดฯและมีการปรับตัวฯต่ำพร้อมกัน เป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยด้านสังคมน้อยสุด และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 5) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า มีจำนวนคนในกลุ่มเปรียบเทียบบางกลุ่มน้อยกว่า 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมที่จะเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ได้อย่างน่าเชื่อถือ จึงไม่นำผลในส่วนนี้มารายงาน

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส(ตาราง 5) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 49 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 4 คู่ พบผลสำคัญ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่เอกลักษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่า ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ายังมีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูงอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ และ1.4) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงมีความใกล้ชิดฯ

สูงพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯต่ำพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากที่สุด

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 5) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 50 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 17 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 7 คู่ ดังนี้ 1.1) ในหมู่ผู้ใหญ่ที่มีความใกล้ชิดฯสูงและมีการปรับตัวฯสูงด้วย ถ้าเป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งต่ำ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง แต่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ 1.3)ในหมู่ที่มีความใกล้ชิดฯสูง แต่มีการปรับตัวฯต่ำ ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.4)ในหมู่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง แต่มีความใกล้ชิดฯต่ำ ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการการปรับตัวฯต่ำ 1.5) ในหมู่ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ แต่มีการปรับตัวฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนฯสูง มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.6)ในหมู่ผู้ที่เอกลักษณ์แห่งตนต่ำ แต่มีความปรับตัวฯสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และ 1.7) ในหมู่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ แต่มีความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีการปรับตัวฯสูง ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวฯต่ำ

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน กับความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส(ตาราง 5) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 51 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่ความใกล้ชิดฯสูง ถ้ามีเอกลักษณ์แห่งตนสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ถ้ามีความใกล้ชิดฯสูงด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดฯต่ำ และ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯสูงพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯต่ำพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนและมีความใกล้ชิดฯสูงพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า ลักษณะของผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีด้านสังคมมาก มี 3 ประการ ***ประการแรก*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1) กลุ่มตัวอย่างโดยรวม 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูงและมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง 2 ประเภท ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างรวม กลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง 3) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูงแต่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ 2 ประเภท ได้แก่ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปานกลางและกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจปานกลาง ***ประการที่สอง*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1)กลุ่มตัวอย่างโดยรวม 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มี

เอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง พบเฉพาะในกลุ่มรวม 3)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงแต่มีปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ 2 ประเภท ได้แก่ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจปานกลาง และ 4)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำแต่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง 3 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจปานกลาง ***ประการที่สาม*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1)กลุ่มตัวอย่างโดยรวม และโดยเฉพาะกลุ่มผู้ใหญ่อายุมาก 2)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง พบเฉพาะในกลุ่มรวม 3) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูงแต่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ 3 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง 4) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำแต่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง 3 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และที่มีระดับทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง

4.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัวที่แตกต่างกัน

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านย่อย 3 ด้าน (ได้แก่ การทำงาน ครอบครัว และสังคม) พิจารณาตามระดับของการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว การมองโลกในแง่ดี มีพิสัยของคะแนนระหว่าง 10- 60 คะแนน ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ (47.86, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.29) เป็นเกณฑ์แบ่งได้ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย (25 ถึง 47) จัดเป็นกลุ่มที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย จำนวน 268 คน และผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ย (47 ถึง 58) จัดเป็นกลุ่มที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก จำนวน 377 คน สำหรับคะแนนของตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว มีพิสัยของคะแนนระหว่าง 10-60 คะแนน ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับโดยใช้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ (45.19, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.68) เป็นเกณฑ์แบ่งได้ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย (24 ถึง 45) จัดเป็นกลุ่มที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวน้อยจำนวน 308 คน และผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ย (45 ถึง 60) จัดเป็นกลุ่มที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมาก จำนวน 337 คน ส่วนคะแนนของตัวแปรภาระในครอบครัว มีพิสัยของคะแนนระหว่าง 10-60 คะแนน ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ (42.54, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.98) เป็นเกณฑ์แบ่งได้ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่ได้คะแนนน้อยกว่า(14 ถึง 42) จัดเป็นกลุ่มที่มีภาระในครอบครัวมาก จำนวน 320 คน และผู้ใหญ่

วัยกลางคนที่มีคะแนนมากกว่า (42 ถึง 56) จัดเป็นกลุ่มที่มีภาระในครอบครัวน้อย จำนวน 325 คน (ดูตาราง 2 ภาคผนวก ข.)

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัวที่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร คือการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มรวม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัว (ตาราง 6) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้พบว่า 1) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย (ค่าเฉลี่ย 79.19 และ 68.86 ตามลำดับ) และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดีกับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 52 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.3)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวน้อย มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมาก และ 2.4)ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวน้อย 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดีกับภาระในครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 53 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 4 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 2 คู่ คือ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 4) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 54 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 4.2) ในหมู่ผู้

ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 4.3)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย และ 4.4)ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 5) ในกลุ่มรวมยังพบว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 55 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 22 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 8 คู่ ดังนี้ 5.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 5.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมากด้วย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานของผู้ใหญ่วักลางคนพิจารณาตามระดับของการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัวแตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย (ตอน 1)และค่าของคุณภาพชีวิตด้านทำงานตามระดับของตัวแปรอิสระที่ส่งผลแบบเดี่ยว (ตอน 2)

(ตอน1)

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าเอฟ (F)							% ทำนาย
		การมองโลกในแง่ดี (ก)	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ (ข)	ภาระในครอบครัว (ค)	($ก^{x}ข$)	($ก^{x}ค$)	($ข^{x}ค$)	($ก^{x}ข^{x}ค$)	
กลุ่มรวม	645	151.97***	3.03	1.34	24.08***	4.33*	34.77***	7.98**	32.3
เพศชาย	290	68.68***	2.30	1.04	7.97**	1.41	6.31*	2.84	34.1
เพศหญิง	355	77.96***	1.64	<1	18.13***	15.59***	35.61***	6.78*	35.2
อายุปานกลาง(36-45ปี)	430	71.21***	3.38	7.33**	14.84***	18.31***	18.22***	1.77	31.0
อายุมาก (46-59ปี)	215	57.95***	1.23	<1	22.79***	8.47**	1.59	3.93*	46.0
อนุปริญญา-ตรี	421	139.15***	3.38	<1	99.77***	<1	32.37***	11.58***	38.4
สูงกว่าปริญญาตรี	224	34.38***	2.94	15.89***	7.38**	33.46***	13.36***	12.98***	39.3
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	79.09***	<1	<1	9.00**	<1	14.74***	7.71**	37.1
เอกชน	372	60.39***	4.41*	4.39*	17.86***	12.43***	14.14***	<1	27.6
อายุงานปานกลาง	346	71.95***	<1	2.26	9.89**	7.77**	24.77***	3.44	40.9
อายุงานมาก	299	52.97***	<1	2.27	13.42***	<1	<1	<1	18.8
ระดับเศรษฐกิจกลาง	380	106.40***	<1	<1	15.22***	6.16*	40.69***	5.92*	36.1
ระดับเศรษฐกิจสูง	264	36.50***	3.38	1.12	9.12**	<1	1.88	1.39	27.3

*ค่านัยสำคัญที่ระดับ.05 ** ที่ระดับ .01 *** ที่ระดับ .001

(ตอน2)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ			
		กลุ่มค่าเฉลี่ยสูง		กลุ่มค่าเฉลี่ยต่ำ	
กลุ่มรวม	การมองโลกในแง่ดี	มาก	= 79.19	น้อย	= 68.86
เพศชาย	การมองโลกในแง่ดี	มาก	= 79.85	น้อย	= 69.44
เพศหญิง	การมองโลกในแง่ดี	มาก	= 78.38	น้อย	= 68.21
อายุปานกลาง	การมองโลกในแง่ดี	มาก	= 79.82	น้อย	= 70.31
	ภาระในครอบครัว	น้อย	= 76.59	มาก	= 73.55
อายุมาก	การมองโลกในแง่ดี	มาก	= 76.58	น้อย	= 66.34
อนุปริญญา-ตรี	การมองโลกในแง่ดี	มาก	= 75.42	น้อย	= 65.78
สูงกว่าปริญญาตรี	การมองโลกในแง่ดี	มาก	= 85.68	น้อย	= 77.76
	ภาระในครอบครัว	น้อย	= 84.41	มาก	= 79.03
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	การมองโลกในแง่ดี	มาก	= 78.08	น้อย	= 66.27
เอกชน	การมองโลกในแง่ดี	มาก	= 79.78	น้อย	= 71.24
	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	มาก	= 76.66	น้อย	= 74.36
	ภาระในครอบครัว	น้อย	= 76.66	มาก	= 74.36
อายุงานปานกลาง	การมองโลกในแง่ดี	มาก	= 78.60	น้อย	= 69.06
อายุงานมาก	การมองโลกในแง่ดี	มาก	= 80.09	น้อย	= 68.08
ระดับเศรษฐกิจปานกลาง	การมองโลกในแง่ดี	มาก	= 79.42	น้อย	= 68.49
ระดับเศรษฐกิจสูง	การมองโลกในแง่ดี	มาก	= 77.78	น้อย	= 68.36

5.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมากและมีการการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย 5.5)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก แต่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 5.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 5.7) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมากอยู่ ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 5.8) ในหมู่ที่มีการมองโลกในแง่ดีและมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อยพร้อมกัน แต่ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อยมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่า ผู้ที่มีทั้ง3ด้านต่ำพร้อมกัน

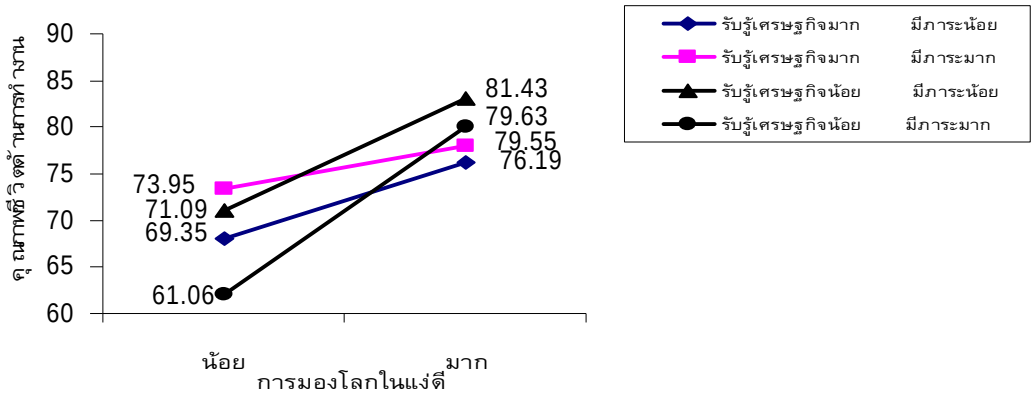

ภาพประกอบ 8. ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ตามระดับการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัวในกลุ่มตัวอย่างรวม

จากภาพประกอบ 8. แสดงกราฟเส้นของคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านทำงานของผู้ใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างรวมที่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว พบเส้นกราฟตัดกันอยู่ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระในรูปแบบของ disordinal interaction. (Kerlinger; & Lee. 2000 : 362-364)

ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานพิจารณาตามตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปรในกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัวเช่นกัน (ตาราง 6) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่มย่อย 2) ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ผลเช่นนี้พบเฉพาะในกลุ่มผู้ที่ทำงานในบริษัทเอกชน และ 3) ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ผลเช่นนี้พบใน 3 กลุ่มย่อย โดยกลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มที่มีอายุปานกลาง กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มที่ทำงานในบริษัทเอกชน

นอกจากนี้ในกลุ่มชาย พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดีกับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 56 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ พบผลสำคัญเพียง 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย

ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวกับภาระในครอบครัว(ตาราง6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 57 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 4 คู่ พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 2.1)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ 2.2)ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ2.3) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก

ในกลุ่มหญิง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมากกับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 58 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.3) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับภาระในครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 59 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.2)ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.3)ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการภาระในครอบครัวมาก และ2.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย 3) พบว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวกับภาระในครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 60 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.2)ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มี

คุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.3)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย และ3.4) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และ 5) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 61 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 19 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 7 คู่ ดังนี้ 5.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 5.2) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมากด้วย ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย 5.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อยมาก ถ้าเป็นผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 5.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 5.5)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 5.6) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 5.7) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมาก กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 62 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 1.1)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ1.3)ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับภาระในครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 63 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.2)ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดี

น้อย และ 2.3)ในหมู่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ 3) พบว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 64 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และ3.4)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุมาก พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมากกับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 65 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 1.1)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดีกับภาระในครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 66 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 5 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.3) ในหมู่ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.4) ในหมู่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ2.5) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมากและมีภาระในครอบครัวน้อยพร้อมกัน มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อยและภาระในครอบครัวมากพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมากและมีภาระในครอบครัวน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากสุด และในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อยและภาระในครอบครัวมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานน้อยสุด 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบ

ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 67 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 17 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 6 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย แต่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย และ3.6) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก

ในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมาก กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 68 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 1.1)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวกับภาระในครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 69 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 5 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 2.3) ในหมู่ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 2.4) ในหมู่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ2.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมากและมีภาระในครอบครัวน้อยพร้อมกัน มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อยและภาระในครอบครัวมากพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมากและมีภาระในครอบครัวน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้าน

ทำงานมากสุด และในกลุ่มผู้ที่มีผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อยและมีภาระในครอบครัวมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานน้อยสุด และ 5) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 70 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 23 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 8 คู่ ดังนี้ 5.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 5.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 5.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย 5.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 5.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 5.6) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 5.7) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และ5.8) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก

ในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาสูง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมากกับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 71 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 4 คู่ แต่พบผลสำคัญ 2 คู่ คือ 1.1)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดีกับภาระในครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 72 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 4 คู่ แต่พบผลสำคัญ 2 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 2.2) ในหมู่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวกับภาระในครอบครัว

(ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 73 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ แต่พบผลสำคัญ 2 คู่ คือ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ 3.2) ในหมู่ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 5) พบว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 74 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 19 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 5 คู่ ดังนี้ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ4.5) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย แต่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก

ในกลุ่มผู้ที่ทำงานในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีกับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 75 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวกับภาระในครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 76 ภาค ผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.2) ในหมู่ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย

และ2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย และ 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 77 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 17 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 7 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.6) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และ3.7) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย

ในกลุ่มผู้ที่มีทำงานหน่วยงานเอกชน พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมาก กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 78 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.3) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับภาระในครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 79 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.2)ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 2.3)ในหมู่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ 3) พบว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน

แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 80 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.2)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย 3.3)ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ3.4) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมาก กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 81 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.3)ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับภาระในครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 82 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.2)ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 2.3)ในหมู่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ 2) พบว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 83 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และ2.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมาก กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 84 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.3)ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ1.4) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมากกับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 85 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับภาระในครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 86 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 2.3) ในหมู่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3) พบด้วยว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวกับภาระในครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 87 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.2) ในหมู่ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระใน

ครอบครัวมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย และ3.4) ในหมู่ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และ 4) ยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 88 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 21 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 4.5) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 4.6) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 4.7)ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย 4.8) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย และ4.9) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมาก กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 6) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 89 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.3) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า ลักษณะของผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีด้านทำงานมาก มี 5 ประการ ***ประการแรก*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1) กลุ่มตัวอย่างโดยรวม 2) ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจ

ของครอบครัวว่าดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย 6 ประเภท ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างรวม กลุ่มอายุมาก กลุ่มการศึกษาระดับปานกลาง กลุ่มการศึกษาสูง กลุ่มที่ทำงานราชการ และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง 3) ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีมาก แต่มีภาระในครอบครัวมาก 4 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มหญิง กลุ่มระดับการศึกษาสูง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง 4) ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีน้อย แต่มีภาระในครอบครัวน้อย 6 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มหญิง กลุ่มอายุมาก กลุ่มระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มที่ทำงานราชการ และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และ5) ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก 6 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มหญิง กลุ่มอายุมาก กลุ่มระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มระดับการศึกษาสูง กลุ่มทำงานราชการ ***ประการที่สอง*** คือ ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีมาก ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน1)กลุ่มที่ทำงานเอกชน 2)ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อยและมีภาระในครอบครัวมาก 6 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มหญิง กลุ่มอายุมาก กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มที่ทำงานราชการ และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง ***ประการที่สาม*** คือ ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีน้อย ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1) ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมากและมีภาระในครอบครัวน้อย 6 ประเภท ได้แก่กลุ่มรวม กลุ่มหญิง กลุ่มอายุมาก กลุ่มระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มที่ทำงนราชการ และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และ2)ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย แต่มีภาระในครอบครัวน้อย 2 ประเภท ได้แก่ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง ***ประการที่สี่*** คือ ผู้ใหญ่ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ผลเช่นนี้พบใน 1)กลุ่มอายุปานกลาง กลุ่มระดับการศึกษาสูง กลุ่มทำงานเอกชน 2)ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก แต่รับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีน้อย 6 ประเภทได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มหญิง กลุ่มระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มระดับการศึกษาสูง กลุ่มที่ทำงานราชการ และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง ***ประการที่ห้า*** คือ ผู้ใหญ่ที่มีภาระในครอบครัวมาก ผลเช่นนี้พบใน 1)ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีมาก 3 ประเภท กลุ่มรวม กลุ่มหญิง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และ2)ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีมาก 4 ประเภท กลุ่มที่อายุมาก กลุ่มระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มทำงานราชการ และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัวที่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร คือการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มรวม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้าน

ครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัว (ตาราง 7) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้พบว่า 1) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย (ค่าเฉลี่ย 76.32 และ 68.01 ตามลำดับ) 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ (ค่าเฉลี่ย 73.79 และ 70.54 ตามลำดับ) และ 3) ผู้ใหญ่ที่มีภาระในครอบครัวน้อย เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่า ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก (ค่าเฉลี่ย 74.02 และ 70.31 ตามลำดับ) 4) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดีกับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 90 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.2)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 4.3)ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ และ4.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 5) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 91 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 5.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 5.2) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ5.3) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และ 6) ในกลุ่มรวมยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 92 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 21 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 6.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 6.2) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 6.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 6.4)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพ

เศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 6.5) ในหมู่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก แต่ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าภาระในครอบครัวมาก 6.6) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 6.7) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 6.8) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก แต่ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ6.9) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อยพร้อมกัน มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีลักษณะคะแนนทั้งสามด้านน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ที่มีตัวแปรอิสระ 3 ด้านมากพร้อมกัน เป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยด้านคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากที่สุด

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว แตกต่างกัน ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย (ตอน 1) และค่าของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวตามระดับของตัวแปรอิสระที่ส่งผลแบบเดี่ยว (ตอน 2)

(ตอน1)

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าเอฟ (F)							% ทำนาย
		การมองโลกในแง่ดี (ก)	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ (ข)	ภาระในครอบครัว (ค)	($ก^{X}ข$)	($ก^{X}ค$)	($ข^{X}ค$)	($ก^{X}ข^{X}ค$)	
กลุ่มรวม	645	129.22***	19.82***	25.74***	36.98***	<1	13.04***	22.73***	34.5
เพศชาย	290	115.60***	14.06***	5.41*	8.30**	4.83*	3.04	14.19**	45.6
เพศหญิง	355	32.68***	11.09**	26.74***	35.52***	6.69**	8.53**	12.41***	31.5
อายุปานกลาง(36-45ปี)	430	94.09***	<1	32.82***	5.82*	6.85*	2.61	23.83***	34.9
อายุมาก (46-59ปี)	215	37.85***	24.14***	4.09*	31.24***	9.95**	1.48	10.33**	38.9
อนุปริญญา-ตรี	421	75.87***	11.36**	13.26***	63.46***	2.29	1.72	32.86***	35.3
สูงกว่าปริญญาตรี	224	51.18***	<1	37.39***	<1	14.46***	32.79***	4.43*	50.5
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	51.81***	19.12***	3.21	24.17***	3.29	4.24*	12.87***	33.8
เอกชน	372	76.60**	2.69	30.89***	9.68**	3.68	5.01*	16.16***	33.8
อายุงานปานกลาง	346	51.81***	1.84	29.11***	10.18**	2.84	4.08*	8.56**	34.9
อายุงานมาก	299	74.42***	16.89**	3.49	21.88***	7.91**	<1	38.06***	32.8
ระดับเศรษฐกิจกลาง	380	107.36***	5.79*	30.96***	19.19***	11.24***	2.84	25.69***	41.8
ระดับเศรษฐกิจสูง	264	26.98***	14.19***	5.58*	17.52***	12.88***	1.81	5.68*	31.4

*ค่านัยสำคัญที่ระดับ.05 ** ที่ระดับ .01 *** ที่ระดับ .001

(ตอน2)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ				
		กลุ่มค่าเฉลี่ยสูง			กลุ่มค่าเฉลี่ยต่ำ	
กลุ่มรวม	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	76.32	น้อย	= 68.01
	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	มาก	=	73.79	น้อย	= 70.54
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	74.02	มาก	= 70.31
เพศชาย	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	77.54	น้อย	= 66.94
	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	มาก	=	74.09	น้อย	= 70.39
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	73.40	มาก	= 71.08
เพศหญิง	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	75.36	น้อย	= 69.25
	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	มาก	=	74.09	น้อย	= 70.53
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	75.07	มาก	= 69.54
อายุปานกลาง	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	76.83	น้อย	= 68.00
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	74.98	มาก	= 69.63
อายุมาก	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	74.35	น้อย	= 66.23
	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	มาก	=	73.53	น้อย	= 67.04
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	71.63	มาก	= 68.95
อนุปริญญา-ตรี	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	74.11	น้อย	= 66.49
	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	มาก	=	71.77	น้อย	= 68.83
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	71.89	มาก	= 68.71
สูงกว่าปริญญาตรี	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	80.17	น้อย	= 72.55
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	79.62	มาก	= 73.11
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	75.37	น้อย	= 66.73
	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	มาก	=	73.67	น้อย	= 68.43
เอกชน	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	76.77	น้อย	= 68.46
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	72.25	มาก	= 69.97
อายุงานปานกลาง	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	74.92	น้อย	= 67.37
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	73.98	มาก	= 68.32
อายุงานมาก	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	78.39	น้อย	= 67.72
	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	มาก	=	75.59	น้อย	= 70.52
ระดับเศรษฐกิจปานกลาง	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	76.44	น้อย	= 66.79
	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	มาก	=	72.74	น้อย	= 70.49
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	74.21	มาก	= 69.03
ระดับเศรษฐกิจสูง	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	75.02	น้อย	= 68.39
	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	มาก	=	74.12	น้อย	= 69.30
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	73.21	มาก	= 70.19

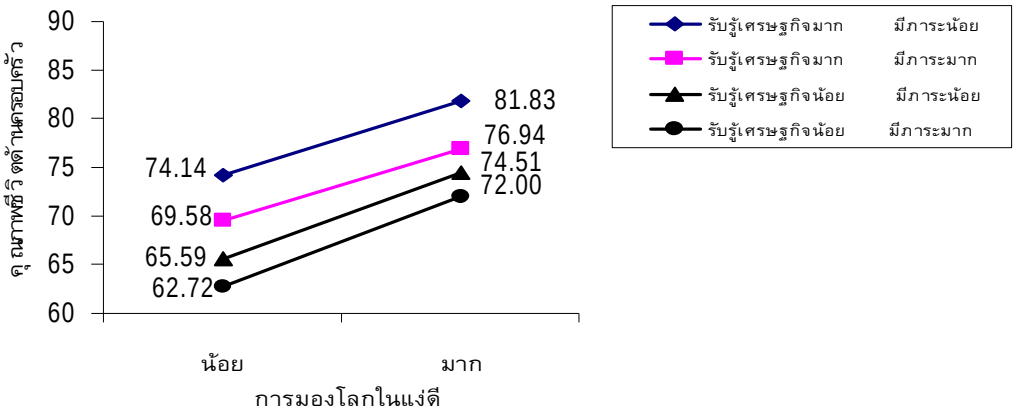

ภาพประกอบ 9. ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ตามระดับการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัวในกลุ่มตัวอย่างรวม

จากภาพประกอบ 9 แสดงกราฟเส้นของคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างรวมที่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว พบเส้นกราฟขนานกันอยู่ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระในรูปแบบของ ordinal interaction (Kerlinger; & Lee. 2000 : 362-364)

ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวพิจารณาตามตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปรในกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัวเช่นกัน (ตาราง 7) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่มย่อย 2) ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ผลเช่นนี้พบใน 8 กลุ่มย่อย โดยมีกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มที่มีอายุมาก การศึกษาปานกลาง ทำงานหน่วยงานราชการ และมีอายุงานในอาชีพมาก และ 3) ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ผลเช่นนี้พบใน 10 กลุ่มย่อย โดยกลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มที่ทำงานในหน่วยงานเอกชน และกลุ่มที่มีอายุมาก

นอกจากนี้ในกลุ่มชาย พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 93 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 6 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มี

คุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 2) พบด้วยว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมากกับภาระในครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 94 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 5 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.3) ในหมู่ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.4) ในหมู่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ2.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมากและมีภาระในครอบครัวน้อยพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อยและภาระในครอบครัวมากพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมากและมีภาระในครอบครัวน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากสุด และในกลุ่มผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวน้อยสุด และ 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 95 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 21 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 7 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.6) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 3.7) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย

ในกลุ่มผู้ที่เป็นหญิง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมากกับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 96 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับภาระในครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 97 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 3 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.2)ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 2.3)ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการภาระในครอบครัวมาก 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 98 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบผลสำคัญ 3 คู่ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.2)ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ3.3) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และ 4) ยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 99 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 18 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้าน

ครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 4.5) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 4.6)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.7)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.8) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ4.9) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมาก กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 100 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.3) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ1.4) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับภาระในครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 101 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.2)ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 2.3)ในหมู่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ 3) ยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 102 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 23 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 8 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.2)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.3) ในหมู่ผู้ที่มี

การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.6)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย .7) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้าเป็นผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ3.8) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุมาก พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมาก กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 103 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 1.1)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับภาระในครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 104 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 5 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.3) ในหมู่ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ2.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมากและมีภาระในครอบครัวน้อยพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อยและภาระในครอบครัวมากพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อยและมีภาระในครอบครัวมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวน้อยที่สุด และ 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 105 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 19 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 5 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ

น้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย

ในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมาก กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 106 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 1.1)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 107 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 20 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 6 คู่ ดังนี้ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมากและมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในคอบครัวมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.5) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ2.6) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก

ในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาสูง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับภาระในครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบ

ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 108 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 4 คู่ แต่พบผลสำคัญ 2 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.3) ในหมู่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวกับภาระในครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 109 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.2) ในหมู่ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ2.3) ในหมู่ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และ 3) ยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 110 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 20 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 8 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.7) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ3.8) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก

ในกลุ่มผู้ที่ทำงานมีหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมาก กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของ

ครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 111 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวกับภาระในครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 112 ภาค ผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.2) ในหมู่ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 2.3) ในหมู่ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และ 3) ยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 113 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 19 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.7) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.8) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้

ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 3.9) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย

ในกลุ่มผู้ที่มีทำงานหน่วยงานเอกชน พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมาก กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 114 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.3) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 1.4) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 115 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ2.3) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และ 3) ยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 116 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 21 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.3)ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.6) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ

มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.7) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.8) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ3.9) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมาก กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 117 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 2 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.2) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 2) พบว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 118 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบผลสำคัญ 3 คู่ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ2.3) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 3) ยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 119 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 19 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว

มากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.6 ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.7 ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.8 ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ3.9) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมาก กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 120 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.3)ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ1.4) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับภาระในครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 121 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 4 คู่ แต่พบผลสำคัญ 2 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 3) ยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 122 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 20 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.3)ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว

มากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.7) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.8) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ และ 3.9) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมาก กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 123 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับภาระในครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 124 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 2.3) ในหมู่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ 3) ยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 125 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 21 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว

มากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.6) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.7) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.8) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.9) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ3.10) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมองโลกในแง่ดีมาก กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 126 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ1.3) ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับภาระในครอบครัว (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 127 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.3) ในหมู่ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ2.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมากและมีภาระในครอบครัวน้อยพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และภาระในครอบครัวมากพร้อมกัน อาจกล่าวได้

ว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อยและมีภาระในครอบครัวมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวน้อยสุด และ 3) ยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 7) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 128 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 17 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 6 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ3.6) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า ลักษณะของผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีด้านครอบครัวมาก มี 5 ประการ ***ประการแรก*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1) กลุ่มตัวอย่างโดยรวม 2) ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย 6 ประเภท ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างรวม กลุ่มชาย กลุ่มอายุมาก กลุ่มระดับการศึกษาสูง กลุ่มที่ทำงานราชการ และกลุ่มอายุงานในอาชีพมาก 3) ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีน้อย แต่มีภาระในครอบครัวน้อย 11 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มหญิง กล่มอายุปานกลาง กลุ่มอายุมาก กลุ่มราชการ กลุ่มเอกชน กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง 4) ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีน้อย แต่มีภาระในครอบครัวมาก 11 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มหญิง กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง กลุ่มอายุปานกลาง กลุ่มอายุมาก กลุ่มราชการ กลุ่มเอกชน กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง และ5) ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีมาก และมีภาระในครอบครัวมาก 11 ประเภท ได้แก่ กลุ่มชาย กลุ่มหญิง กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง กลุ่มอายุปานกลาง กลุ่มอายุมาก กลุ่มทำงานราชการ กลุ่มทำงานเอกชน กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง ***ประการที่สอง*** คือ ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีมาก ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน1)กลุ่มรวม โดยเฉพาะกลุ่มที่อายุมาก ระดับการศึกษาปานกลาง ทำงานราชการ และอายุงานในอาชีพมาก 2)ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมากและมีภาระในครอบครัวน้อย 3 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย และกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก 3)ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกใน

แง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก 9 ประเภทได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มหญิง กลุ่มอายุมาก กลุ่มทำงานราชการ กลุ่มทำงานเอกชน กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง 4)ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมากและมีภาระในครอบครัวมาก 7 ประเภทได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง กลุ่มทำงานราชการ กลุ่มทำงานเอกชน กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง ***ประการที่สาม*** คือ ผู้ใหญ่ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1) กลุ่มรวมโดยเฉพาะกลุ่มที่ทำงานเอกชน และกลุ่มที่มีอายุปานกลาง2) ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมากและมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีมาก 2 ประเภท ได้แก่กลุ่มรวม กลุ่มระดับการศึกษาสูง 3)ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย แต่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีมาก 6 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มหญิง กลุ่มอายุปานกลาง กลุ่มทำงานเอกชน กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง 4) ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีน้อย 6 ประเภท ได้แก่ กลุ่มอายุปานกลาง กลุ่มระดับการศึกษาสูง กลุ่มทำงานเอกชน กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง 5) ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีน้อย 4 ประเภท ได้แก่ กลุ่มหญิง กลุ่มระดับการศึกษาสูง กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

4.3.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัวที่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร คือการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มรวม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัว (ตาราง 8) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตาม ระดับตัวแปรอิสระนี้พบว่า 1) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย (ค่าเฉลี่ย 74.58 และ 65.50 ตามลำดับ) และ 2) ผู้ใหญ่ที่มีภาระในครอบครัวน้อย เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก (ค่าเฉลี่ย 71.07 และ 69.02 ตามลำดับ) 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดีกับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 129 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มี

คุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.3)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 3.4)ในหมู่ที่การมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 4) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 130 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ 4.3) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว แตกต่างกันในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย (ตอน 1) และค่าของคุณภาพชีวิตด้านสังคมตามระดับของตัวแปรอิสระที่ส่งผลแบบเดี่ยว (ตอน 2)

(ตอน1)

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าเอฟ (F)							% ทำนาย
		การมองโลกในแง่ดี (ก)	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ (ข)	ภาระในครอบครัว (ค)	($ก^{X}ข$)	($ก^{X}ค$)	($ข^{X}ค$)	($ก^{X}ข^{X}ค$)	
กลุ่มรวม	645	261.36***	3.06	13.42***	33.70***	<1	27.86***	9.66**	38.9
เพศชาย	290	211.49***	4.58*	2.33	9.19**	1.96	6.74**	12.65***	56.4
เพศหญิง	355	84.21***	<1	12.75***	24.26***	<1	20.00***	1.79	35.5
อายุปานกลาง(36-45ปี)	430	142.82***	<1	7.66**	6.79**	<1	16.93***	9.96**	39.1
อายุมาก (46-59ปี)	215	97.05***	5.20*	8.43**	38.42***	9.79**	<1	<1	49.5
อนุปริญญา-ตรี	421	191.03***	5.59*	1.80	44.30***	7.58**	6.59*	14.31***	42.5
สูงกว่าปริญญาตรี	224	71.09***	9.26**	59.84***	<1	29.37***	57.73***	7.35*	61.9
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	117.55***	6.94**	7.29**	27.09***	<1	15.19***	1.14	50.4
เอกชน	372	134.41***	<1	6.03*	5.41*	<1	6.88**	15.73***	37.4
อายุงานปานกลาง	346	114.77***	<1	6.25*	11.19***	<1	18.68***	4.21*	42.9
อายุงานมาก	299	101.64***	<1	<1	12.16***	<1	1.47	7.56**	39.0
ระดับเศรษฐกิจกลาง	380	160.17***	3.15	4.95*	15.98***	<1	35.17***	<1	43.4
ระดับเศรษฐกิจสูง	264	88.12***	<1	5.14*	22.19***	1.12	<1	6.31*	44.2

*ค่านัยสำคัญที่ระดับ.05 ** ที่ระดับ .01 *** ที่ระดับ .001

(ตอน 2)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ				
		กลุ่มค่าเฉลี่ยสูง			กลุ่มค่าเฉลี่ยต่ำ	
กลุ่มรวม	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	74.58	น้อย	= 65.50
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	71.07	มาก	= 69.02
เพศชาย	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	75.93	น้อย	= 64.69
	การรับรู่สภาพเศรษฐกิจ	มาก	=	71.14	น้อย	= 69.49
เพศหญิง	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	73.63	น้อย	= 66.12
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	71.34	มาก	= 68.41
อายุปานกลาง	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	74.89	น้อย	= 65.89
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	71.43	มาก	= 69.35
อายุมาก	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	73.27	น้อย	= 64.12
	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	มาก	=	69.75	น้อย	= 67.63
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	70.04	มาก	= 67.34
อนุปริญญา-ตรี	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	73.06	น้อย	= 63.71
	การรับรู่สภาพเศรษฐกิจ	มาก	=	69.18	น้อย	= 67.58
สูงกว่าปริญญาตรี	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	77.36	น้อย	= 70.88
	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	มาก	=	72.95	น้อย	= 75.29
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	77.09	มาก	= 71.15
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	74.08	น้อย	= 64.77
	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	มาก	=	70.56	น้อย	= 68.29
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	70.58	มาก	= 68.26
เอกชน	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	74.84	น้อย	= 66.05
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	71.38	มาก	= 69.52
อายุงานปานกลาง	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	73.70	น้อย	= 64.51
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	70.18	มาก	= 68.03
อายุงานมาก	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	75.99	น้อย	= 66.83
ระดับเศรษฐกิจปานกลาง	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	74.75	น้อย	= 65.17
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	70.80	มาก	= 69.12
ระดับเศรษฐกิจสูง	การมองโลกในแง่ดี	มาก	=	74.24	น้อย	= 65.42
	ภาระในครอบครัว	น้อย	=	70.89	มาก	= 68.71

4) ในกลุ่มรวมยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 131 ภาคผนวก ข.และภาพประกอบ 4.6) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 24 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าภาระในครอบครัวมาก 4.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้

สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.4)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.7) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 4.8) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก แต่ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 9) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าภาระในครอบครัวมาก

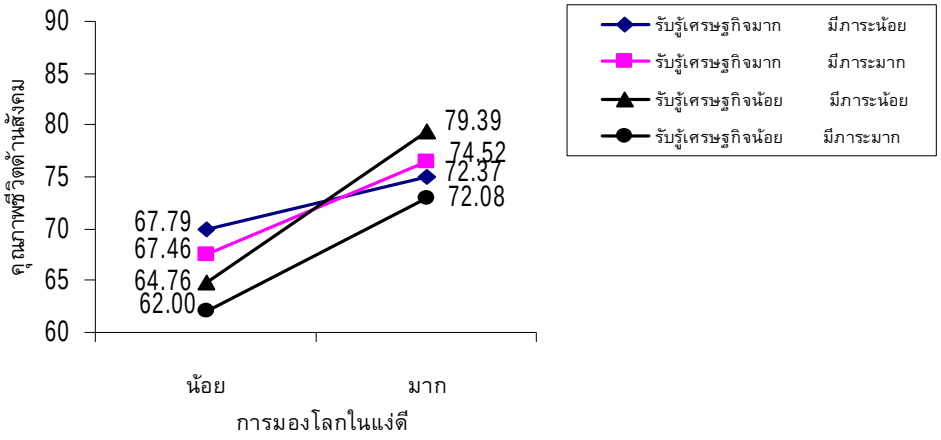

ภาพประกอบ 10. ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านสังคม ตามระดับการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัวในกลุ่มตัวอย่างรวม

จากภาพประกอบ 10. แสดงกราฟเส้นของคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านทำงานของผู้ใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างรวมที่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว พบเส้นกราฟตัดกันอยู่ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระในรูปแบบของ disordinal interaction. (Kerlinger; & Lee. 2000 : 362-364)

ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมพิจารณาตามตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปรในกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละ

สองตัว และทั้งสามตัวเช่นกัน (ตาราง 8) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่มย่อย 2) ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ผลเช่นนี้พบใน 5 กลุ่มย่อย โดยมีกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มชาย กลุ่มอายุมาก และทำงานหน่วยงานราชการ และ 3) ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ผลเช่นนี้พบใน 9 กลุ่มย่อย โดยกลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มหญิง กลุ่มที่มีการศึกษาสูง และกลุ่มที่มีอายุงานปานกลาง

นอกจากนี้ พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง <u>การมองโลกในแง่ดี กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวในกลุ่มผู้ที่เป็นชาย</u> (ตาราง8) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 132 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 6 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 2) พบด้วยว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง<u>การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว</u> (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 133 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ 3) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 3) ยังพบว่า<u>คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ</u> (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 134 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 23 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการ

รับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.7) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.8)ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 3.9) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย

ในกลุ่มหญิง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง8) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 135 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 6 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 136 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง8) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 137 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 6 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มี

คุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 138 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ายังมีภาระในครอบครัวมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย และ 2.4) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 139 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 23 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย 3.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.7) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.8) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯนมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 3.9) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุมาก พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง8) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 140 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 6 คู่ พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับภาระในครอบครัว (ตาราง8) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 141 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก จากผลใน ข้อ (1, 2 และ 3) อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย เป็นผู้ที่มีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆทั้งหมด และ 2.4) ในหมู่ที่ภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย

ในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง8) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 142 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 6 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับภาระในครอบครัว (ตาราง 8) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 143 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพ

ชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.3)ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก จากผลใน ข้อ (1, 2 และ 3) อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย เป็นผู้ที่มีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆ ทั้งหมด และ 2.4) ในหมู่ที่ภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3) ยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 144 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 4) ยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 145 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 23 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 8 คู่ ดังนี้ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 4.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 4.7) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 4.8) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย

ในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาสูง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับภาระในครอบครัว (ตาราง8) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 146 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 147 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ 2.4) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 148 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 23 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 7 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 3.7) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย

ในกลุ่มที่ทำงานในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง8) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 149 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 6 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 150 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย

ในกลุ่มที่ทำงานในหน่วยงานเอกชน พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง8) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 151 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดี 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 152 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก และ 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ

3) ยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 153 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 19 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 6คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 3.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย

ในกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลางพบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง8) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 154 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 6 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดี และ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 155 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ายังมีภาระในครอบครัวมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย และ 2.4) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง

8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 156 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 22 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 8คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 3.7) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 3.8) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก

ในกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง8) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 157 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 6 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดี และ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 2)พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 158 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 20 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 7 คู่ ดังนี้ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมี

ภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 2.7) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง8) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 159 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 6 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กับภาระในครอบครัว (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 160 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ายังมีภาระในครอบครัวน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีภาระในครอบครัวมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวน้อย และ 2.4) ในหมู่ผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี กับการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง8) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 161 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 6 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มี

คุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 8) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 162 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 19 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 6 คู่ ดังนี้ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ถ้ามีภาระในครอบครัวน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้าเป็นผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อยและมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย 2.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก และมีภาระในครอบครัวมาก ถ้ามีการมองโลกในแง่ดีมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และ 2.6) ในหมู่ผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย ถ้ายังมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯมาก ก็เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯน้อย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า ลักษณะของผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีด้านสังคมมาก มี 5 ประการ ***ประการแรก*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1) กลุ่มตัวอย่างโดยรวม 2) ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย 8 ประเภท ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างรวม กลุ่มชาย กลุ่มอายุปานกลาง กลุ่มระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มระดับการศึกษาสูง กลุ่มที่ทำงานเอกชน และกลุ่มอายุงานในอาชีพมาก 3) ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีมาก แต่มีภาระในครอบครัวมาก 9 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กล่มอายุปานกลาง กลุ่มระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มระดับการศึกษาสูง กลุ่มเอกชน กลุ่มอายุงานในอาชีพปานกลาง กลุ่มอายุงานในอาชีพมาก และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง 4) ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีน้อย แต่มีภาระในครอบครัวน้อย 7 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มอายุปานกลาง กลุ่มอายุงานในอาชีพมาก กลุ่มอายุงานในอาชีพมาก และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง และ5) ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก 9 ประเภท ได้แก่ กลุ่มชาย กลุ่มอายุปานกลาง กลุ่มอายุมาก กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง กลุ่มทำงานเอกชน กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง ***ประการที่สอง*** คือ ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีมาก ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน1)กลุ่มชาย กลุ่มที่อายุมาก

และกลุ่มที่ทำงานราชการ 2)ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก แต่มีภาระในครอบครัวมาก 2 ประเภท ได้แก่ กลุ่มชาย กลุ่มอายุปานกลาง 3)ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวน้อย 5 ประเภทได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง 4)ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีภาระในครอบครัวมาก 5 ประเภทได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง ***ประการที่สาม*** คือ ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีน้อย ผลเช่นนี้พบในกลุ่ม 1) ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก แต่มีภาระในครอบครัวน้อย 9ประเภทได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่ทำงานเอกชน กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง กลุ่มอายุปานกลาง กลุ่มอายุงานในอาชีพปานกลาง กลุ่มอายุงานในอาชีพมาก และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง ***ประการที่สี่*** ผู้ใหญ่ที่มีภาระในครอบครัวน้อย ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1)กลุ่มรวมโดยเฉพาะกลุ่มหญิง กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง และกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง 2) ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีน้อย 9 ประเภท ได้แก่กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มที่ทำงานเอกชน กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง กลุ่มอายุปานกลาง กลุ่มอายุงานในอาชีพปานกลาง กลุ่มอายุงานในอาชีพมาก และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง 3) ผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีน้อย 3 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มอายุปานกลาง กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง

4.4 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก(การทำงาน ครอบครัวและสังคม) และวิถีชีวิตตามแนวศาสนาที่แตกต่างกัน

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านย่อย 3 ด้าน (ได้แก่ การทำงาน ครอบครัว และสังคม) พิจารณาตามการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน มีพิสัยของคะแนนระหว่าง 10- 60 คะแนน ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ (46.06, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.59) เป็นเกณฑ์แบ่งได้ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย (23 ถึง 46) จัดเป็นกลุ่มที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนน้อย จำนวน 274 คน และผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ย (46 ถึง 60) จัดเป็นกลุ่มทีมีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก จำนวน 371 คน สำหรับคะแนนของตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ มีพิสัยของคะแนนระหว่าง 14-84 คะแนน ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ

โดยใช้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ (62.56, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.05) เป็นเกณฑ์แบ่งได้ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย (40 ถึง 62) จัดเป็นกลุ่มที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯน้อย จำนวน 352 คน และผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ย (62 ถึง 81) จัดเป็นกลุ่มที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯมาก จำนวน 293 คน ส่วนคะแนนของตัวแปรวิถีชีวิตตามแนวศาสนา มีพิสัยของคะแนนระหว่าง 10-60 คะแนน ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ (46.65, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.13) เป็นเกณฑ์แบ่งได้ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่ได้คะแนนน้อยกว่า(29 ถึง 46) จัดเป็นกลุ่มที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย จำนวน 300 คน และผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคะแนนมากกว่า (46 ถึง 60) จัดเป็นกลุ่มที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนา จำนวน 345 คน (ดูตาราง 2 ภาคผนวก ข.)

4.4.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด (ด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม) และวิถีชีวิตตามแนวศาสนาที่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด (ด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม) และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มรวม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัว (ตาราง 9) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนต่ำ (ค่าเฉลี่ย 76.67 และ 71.45 ตามลำดับ) 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดน้อย (ค่าเฉลี่ย 77.16 และ 70.95 ตามลำดับ) และ 3) ผู้ใหญ่ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาต่ำ (ค่าเฉลี่ย 79.03 และ 69.08 ตามลำดับ) (ตาราง 9) 4) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนกับการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 163 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ คือ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 4.3)ในหมู่ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจาก

เพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ 4.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ายังมีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และ4.5)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนและผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากสุด และในกลุ่มผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานน้อยสุด 5) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 164 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ คือ 5.1) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย 5.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 5.3)ในหมู่ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 5.4) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย และ5.5)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากที่สุด และในกลุ่มผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานน้อยที่สุด

ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานพิจารณาตามตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปรในกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัวเช่นกัน (ตาราง 9) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯ ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่มย่อย 2) ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้น้อย ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่มย่อย และ 3) ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่มย่อย

นอกจากนี้ในกลุ่มชาย พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 165 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.3)ในหมู่ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย และ1.5)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากสุด และในกลุ่มที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานน้อยสุด

ในกลุ่มหญิง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 166 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.3)ในหมู่ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ และ1.4)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากที่สุด

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 167 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ใน

หมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ายังมีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และ1.4)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากที่สุด 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความ เครียด (ด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม) และวิถีชีวิตตามแนวศาสนาที่แตกต่างกันในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย (ตอน 1) และค่าของคุณภาพชีวิตด้านทำงานตามระดับของตัวแปรอิสระที่ส่งผลแบบเดี่ยว (ตอน 2)

(ตอน1)

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าเอฟ (F)							% ทำนาย
		การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ก)	การรับรู้ความสามารถของตน (ข)	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ค)	(ก^{x}ข)	(ก^{x}ค)	(ข^{x}ค)	(ก^{x}ข^{x}ค)	
กลุ่มรวม	645	31.28***	44.15***	113.33***	6.56*	<1	12.50***	<1	48.3
เพศชาย	290	11.08***	11.27***	53.79***	3.37	<1	10.74***	<1	42.2
เพศหญิง	355	18.09***	16.83***	50.95***	4.41*	1.35	1.23	<1	53.4
อายุปานกลาง(36-45ปี)	430	11.45***	33.71***	35.47***	4.07*	<1	14.13***	<1	50.6
อายุมาก (46-59ปี)	215	8.94**	6.78**	59.24***	<1	<1	<1	<1	41.5
อนุปริญญา-ตรี	421	9.26**	28.73***	73.29***	2.58	3.01	5.89*	<1	50.2
สูงกว่าปริญญาตรี	224	14.93***	7.09**	37.04***	4.18*	3.83	6.96**	1.65	43.2
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	12.97***	11.18***	59.85***	<1	<1	4.33*	<1	49.9
เอกชน	372	19.34***	34.90***	53.97**	17.53***	1.28	9.27***	5.36*	47.3
อายุงานปานกลาง	346	14.68***	23.85***	17.49***	3.44	1.19	7.57**	<1	54.4
อายุงานมาก	299	10.89***	7.19**	74.57***	6.12*	<1	2.99	<1	40.6
ระดับเศรษฐกิจกลาง	380	11.64***	28.68***	51.38***	3.13	<1	4.98*	<1	48.8
ระดับเศรษฐกิจสูง	264	18.27***	15.36***	60.71*	2.55	<1	7.81**	<1	46.5

*ค่านัยสำคัญที่ระดับ.05 ** ที่ระดับ .01 *** ที่ระดับ .001

(ตอน2)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ					
		กลุ่มค่าเฉลี่ยสูง			กลุ่มค่าเฉลี่ยต่ำ		
กลุ่มรวม	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	76.67	ต่ำ	=	71.45
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	77.16	ต่ำ	=	70.95
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	79.03	ต่ำ	=	69.08
เพศชาย	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	77.06	ต่ำ	=	72.63
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	77.08	ต่ำ	=	72.61
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	79.72	ต่ำ	=	69.97
เพศหญิง	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	76.47	ต่ำ	=	69.75
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	76.35	ต่ำ	=	69.87
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	78.75	ต่ำ	=	67.48
อายุปานกลาง	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	77.52	ต่ำ	=	72.55
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	79.29	ต่ำ	=	70.78
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	79.40	ต่ำ	=	70.68
อายุมาก	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	74.84	ต่ำ	=	70.89
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	74.59	ต่ำ	=	71.15
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	77.94	ต่ำ	=	67.79
อนุปริญญา-ตรี	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	73.50	ต่ำ	=	70.14
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	74.78	ต่ำ	=	68.86
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	76.55	ต่ำ	=	67.09
สุงกว่าปริญญาตรี	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	81.32	ต่ำ	=	75.40
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	80.39	ต่ำ	=	76.32
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	83.02	ต่ำ	=	73.69
ราชการ/	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	76.17	ต่ำ	=	71.05
รัฐวิสาหกิจ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	76.00	ต่ำ	=	71.22
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	79.14	ต่ำ	=	68.07
เอกชน	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	77.26	ต่ำ	=	71.96
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	78.17	ต่ำ	=	71.05
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	79.04	ต่ำ	=	70.19
อายุงานปานกลาง	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	78.17	ต่ำ	=	71.35
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	79.12	ต่ำ	=	70.41
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	78.48	ต่ำ	=	71.04
อายุงานมาก	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	76.15	ต่ำ	=	71.64
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	75.73	ต่ำ	=	72.07
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	79.79	ต่ำ	=	67.99
ระดับเศรษฐกิจ	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	76.46	ต่ำ	=	71.81
ปานกลาง	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	77.78	ต่ำ	=	70.48
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	79.02	ต่ำ	=	69.25
ระดับเศรษฐกินสูง	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	76.70	ต่ำ	=	71.09
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	76.47	ต่ำ	=	71.33
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	79.01	ต่ำ	=	68.78

(ตาราง 168 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย 2.2)ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯน้อย และ 2.3) ในหมู่ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย และ2.4)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและวิถีชีวิตศาสนามน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานน้อยที่สุด

ในกลุ่มที่มีการศึกษาปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 169 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.3)ในหมู่ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย และ1.5)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากสุด และในกลุ่มที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากสุด

ในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาสูง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 170 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.3)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการ

รับรู้ความสามารถของตนฯได้มากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากที่สุด และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 171 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย 2.2)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย และวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2.3) ในหมู่ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย และ2.4)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากสุด และในกลุ่มที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากสุด

ในกลุ่มที่ทำงานในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 172 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ พบผลสำคัญ 5 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.3)ในหมู่ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย และ1.5)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากสุด และในกลุ่มที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากสุด

ในกลุ่มผู้ที่ทำงานในหน่วยงานเอกชน พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 173 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย และ1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากที่สุด และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 174 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ พบผลสำคัญ 5 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย และวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย 2.4) ในหมู่ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย และ2.5)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากสุด และในกลุ่มที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานน้อยสุด และ3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 175 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 20 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 7 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้น้อย 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจาก

เพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 3.3)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก แต่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 3.4)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก แต่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก แต่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 3.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย แต่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย และ 3.7) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อยและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย

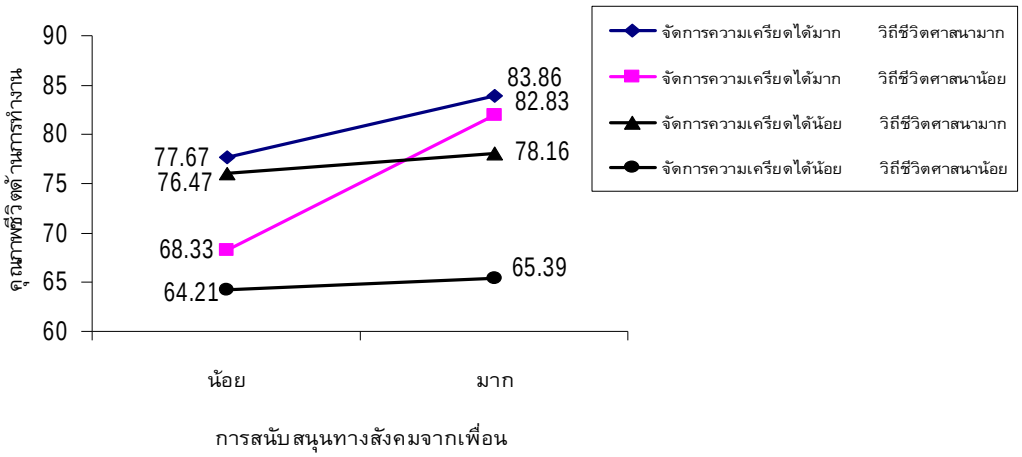

ภาพประกอบ 11 ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ตามระดับการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมฯ การรับรู้ความสามารถของตนฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนาในกลุ่มตัวอย่างเอกชน

จากภาพประกอบ 11. แสดงกราฟเส้นของคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านทำงานของผู้ใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างเอกชนที่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด (ด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม) และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา พบผลสำคัญ 2ประการ ได้แก่ 1) เส้นกราฟตัดกันอยู่ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระในรูปแบบของ disordinal interaction. 2) เส้นกราฟขนานกันอยู่ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระในรูปแบบของ ordinal interaction (Kerlinger; & Lee. 2000 : 362-364)

ในกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 176 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ พบผลสำคัญ 5 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย 1.3)ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย 1.4) ในหมู่ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย และ1.5)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากสุด และในกลุ่มที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานน้อยสุด

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 177 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้น้อย และ 1.3)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากที่สุด

ในกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 178 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้

ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย 1.4) ในหมู่ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย และ1.5)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากสุด และในกลุ่มที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านทำงานน้อยสุด

ในกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงานยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 9) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 179 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบผลสำคัญเพียง 2 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย และ 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯน้อย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า ลักษณะของผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีด้านการทำงานมาก มี 3 ประการ ***ประการแรก*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1) กลุ่มตัวอย่างโดยรวม และ2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้มากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก พบเฉพาะในกลุ่มผู้ใหญ่ที่ทำงานเอกชน ***ประการที่สอง*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้มาก ผลเช่นนี้พบใน 1)กลุ่มตัวอย่างโดยรวม และ2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก พบผลเฉพาะในกลุ่มผู้ใหญ่ที่ทำงานเอกชน ***ประการที่*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ผลเช่นนี้พบใน 1)กลุ่มตัวอย่างโดยรวม 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากและมีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้น้อย พบผลเฉพาะในกลุ่มผู้ใหญ่ที่ทำงานเอกชน และ3)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนน้อยและมีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้น้อย พบผลเฉพาะในกลุ่มผู้ใหญ่ที่ทำงานเอกชน

4.4.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด (ด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม) และวิถีชีวิตตามแนวศาสนาที่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด (ด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม) และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มรวม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัว (ตาราง 10) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้พบว่า 1) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนต่ำ (ค่าเฉลี่ย 74.70 และ 70.37 ตามลำดับ) 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดน้อย (ค่าเฉลี่ย 76.55 และ 68.52 ตามลำดับ) และ 3) ผู้ใหญ่ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาต่ำ (ค่าเฉลี่ย 75.13 และ 69.94 ตามลำดับ) (ตาราง 10) และ4)พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนกับการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ (ตาราง 10) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 180 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 4.3)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากที่สุด และ 4.4) ในหมู่ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ และ 5) ในกลุ่มรวมยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 10) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 181 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญ 22 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 5.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 5.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 5.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก แต่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 5.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก แต่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด (ด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม) และวิถีชีวิตตามแนวศาสนาที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย (ตอน 1) และค่าของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวตามระดับของตัวแปรอิสระที่ส่งผลแบบเดี่ยว (ตอน 2)

(ตอน1)

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าเอฟ (F)							% ทำนาย
		การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ก)	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด (ข)	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ค)	($ก^{X}ข$)	($ก^{X}ค$)	($ข^{X}ค$)	($ก^{X}ข^{X}ค$)	
กลุ่มรวม	645	23.56***	80.94***	33.72***	11.36***	<1	<1	4.28*	39.9
เพศชาย	290	21.21***	35.58***	11.22***	3.58	1.33	1.75	1.54	40.4
เพศหญิง	355	11.26***	19.55***	24.46***	10.13**	5.01*	1.32	6.39*	39.9
อายุปานกลาง	430	8.65**	65.56***	8.46**	3.62	<1	3.33	2.09	48.1
อายุมาก	215	5.01*	13.45**	14.98***	2.16	<1	<1	<1	21.8
อนุปริญญา-ตรี	421	13.13**	30.48***	4.93*	6.37*	<1	2.79	<1	30.9
สูงกว่าปริญญาตรี	224	16.16***	31.82**	47.90***	14.64***	2.03	<1	12.42***	53.0
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	11.08***	13.75***	20.61***	5.79*	<1	<1	1.88	31.3
เอกชน	372	11.90***	88.99***	11.72**	5.19*	<1	5.54*	2.34	46.9
อายุงานปานกลาง	346	14.04***	25.75***	4.90*	3.79	<1	<1	2.84	43.3
อายุงานมาก	299	<1	26.99**	15.85***	8.59**	1.15	1.31	<1	32.2
ระดับเศรษฐกิจกลาง	380	5.76**	89.57***	21.86***	<1	2.38	<1	4.98*	49.1
ระดับเศรษฐกิจสูง	264	17.59***	13.09***	13.59***	24.53**	<1	3.69	<1	32.9

*ค่านัยสำคัญที่ระดับ.05 ** ที่ระดับ .01 *** ที่ระดับ .001

(ตอน2)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
กลุ่มรวม	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก = 74.70	น้อย = 70.37
	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	มาก = 76.55	น้อย = 68.52
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก = 75.13	น้อย = 69.94
เพศชาย	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก = 75.52	น้อย = 70.14
	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	มาก = 76.31	น้อย = 69.35
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก = 74.78	น้อย = 70.88
เพศหญิง	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก = 74.20	น้อย = 68.78
	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	มาก = 75.06	น้อย = 67.91
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก = 75.49	น้อย = 67.49
อายุปานกลาง	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก = 75.29	น้อย = 71.52
	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	มาก = 78.16	น้อย = 68.21
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก = 75.28	น้อย = 71.54
อายุมาก	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก = 73.53	น้อย = 70.12
	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	มาก = 74.61	น้อย = 69.03
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก = 74.77	น้อย = 68.87
อนุปริญญา-ตรี	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก = 73.70	น้อย = 69.09
	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	มาก = 74.91	น้อย = 67.89
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก = 72.81	น้อย = 69.99
สูงกว่าปริญญาตรี	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก = 76.04	น้อย = 71.15
	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	มาก = 77.03	น้อย = 70.16
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก = 77.81	น้อย = 69.38
ราชการ/	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก = 73.94	น้อย = 68.97
รัฐวิสาหกิจ	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	มาก = 74.23	น้อย = 68.68
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก = 74.85	น้อย = 68.06
เอกชน	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก = 75.36	น้อย = 71.59
	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	มาก = 78.63	น้อย = 68.33
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก = 75.35	น้อย = 71.61
อายุงานปานกลาง	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก = 74.76	น้อย = 68.15
	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	มาก = 75.93	น้อย = 66.97
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก = 73.41	น้อย = 69.49
อายุงานมาก	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	มาก = 77.64	น้อย = 71.39
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก = 76.91	น้อย = 72.13
ระดับเศรษฐกิจ	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก = 74.18	น้อย = 71.18
ปานกลาง	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	มาก = 78.59	น้อย = 66.76
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก = 75.59	น้อย = 69.75
ระดับเศรษฐกินสูง	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก = 75.29	น้อย = 70.09
	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	มาก = 74.93	น้อย = 70.45
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก = 74.98	น้อย = 70.41

5.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย แต่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้น้อย 5.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย แต่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 5.7) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก แต่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 5.8) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อยและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย และ 5.9) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อยและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย

จากภาพประกอบ 12. แสดงกราฟเส้นของคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างรวมที่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด (ด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม) และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา พบผลสำคัญ 2ประการ ได้แก่ 1) เส้นกราฟตัดกันอยู่ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระในรูปแบบของ disordinal interaction. 2) เส้นกราฟขนานกันอยู่ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระในรูปแบบของ ordinal interaction (Kerlinger; & Lee. 2000 : 362-364)

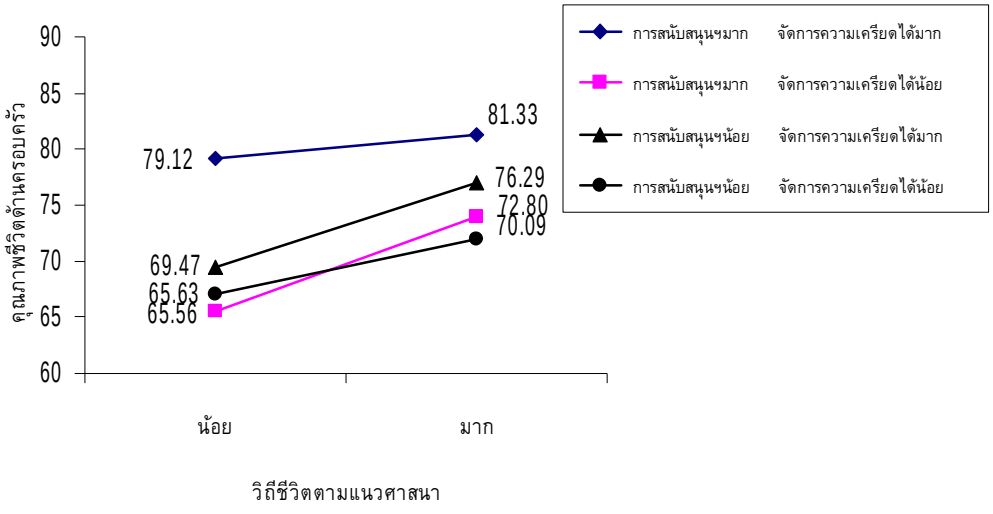

ภาพประกอบ 12 ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ตามระดับการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนาในกลุ่มตัวอย่างรวม

ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวพิจารณาตามตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปรในกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว

ของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัวเช่นกัน (ตาราง 10) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯ ผลเช่นนี้พบใน 11 กลุ่มย่อย โดยกลุ่มที่สำคัญคือ กลุ่มผู้ที่มีอายุงานปานกลาง 2) ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนได้มาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่มย่อย และ 3) ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่มย่อย

นอกจากนี้ในกลุ่มหญิง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับการรับรู้ความสามารถฯ (ตาราง10) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 182 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.3)ในหมู่ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ และ1.4)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากที่สุด และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 10) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 183 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และ2.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อยและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากสุด และในกลุ่มที่มีการรับรู้การ

สนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวน้อยสุด และ 3) มีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 10) แต่พบว่า กลุ่มตัวอย่างในบางกลุ่มเปรียบเทียบน้อยกว่า 5 คน จึงไม่เหมาะสมที่จะนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

ในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง10) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 184 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 4 คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.3)ในหมู่ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ และ1.3)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากที่สุด

ในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาสูง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง10) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 185 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 4 คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.3)ในหมู่ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ และ1.4)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากที่สุด และ 2) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 10) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า

มีจำนวนคนในกลุ่มเปรียบเทียบบางกลุ่มน้อยกว่า 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมที่จะเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ได้อย่างน่าเชื่อถือ จึงไม่นำผลในส่วนนี้มารายงาน

ในกลุ่มผู้ที่ทำงานในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง10) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 186 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 3 คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย และ1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกันเป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากที่สุด

ในกลุ่มผู้ที่ทำงานในหน่วยงานเอกชน พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง10) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 187 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้น้อย 1.3) ในหมู่ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ และ1.4)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากที่สุด และ 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 10) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 188 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการ

รับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย และ1.4)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวน้อยที่สุด

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง10) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 189 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.3) ในหมู่ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ และ1.4)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากที่สุด

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง พบว่า 1)คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 10) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 190 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 19 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 7 คู่ ดังนี้ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย แต่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.2)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย แต่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก แต่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก แต่มีวิถี

ชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อยและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย และ 1.7) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก แต่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย

ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง 10) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 191 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย และ 1.3)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯมากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า ลักษณะของผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีด้านครอบครัวมาก มี 3 ประการ ***ประการแรก*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1) กลุ่มตัวอย่างโดยรวมและโดยเฉพาะกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้มากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก พบเฉพาะในกลุ่มรวม และ 3)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้มากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2 ประเภทได้แก่ กลุ่มรวม และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง ***ประการที่สอง*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้มาก ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1)กลุ่มตัวอย่างโดยรวม 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก 2 ประเภทได้แก่ กลุ่มรวม และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง 3)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก แต่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2 ประเภทได้แก่ กลุ่มรวม และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง 4)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนน้อย แต่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก 2 ประเภทได้แก่ กลุ่มรวม และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และ5) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนน้อยและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2 ประเภทได้แก่ กลุ่มรวม และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง ***ประการที่สาม*** คือ ผู้ใหญ่วัย

กลางคนที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1)กลุ่มตัวอย่างโดยรวม 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนน้อย แต่มีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้มาก 2 ประเภทได้แก่ กลุ่มรวม และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง 3)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก แต่มีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้น้อย 2 ประเภทได้แก่ กลุ่มรวม และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และ4)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนน้อย แต่มีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้น้อย พบผลเฉพาะในกลุ่มรวม

4.4.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด (ด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม) และวิถีชีวิตตามแนวศาสนาที่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด (ด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม) และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มรวม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัว (ตาราง 11) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนน้อย (ค่าเฉลี่ย 72.08 และ 67.93 ตามลำดับ) 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดน้อย (ค่าเฉลี่ย 72.80 และ 67.21 ตามลำดับ) และ 3) ผู้ใหญ่ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาต่ำ (ค่าเฉลี่ย 72.02 และ 67.99 ตามลำดับ) (ตาราง 11) 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนกับการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 192 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ คือ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้น้อย 3.3)ในหมู่ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย

ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้น้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้น้อย ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และ 3.5)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯมากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยที่สุด และในกลุ่มผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด 4) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 193 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ คือ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 4.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 4.4) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และ4.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และในกลุ่มผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และ5) ในกลุ่มรวมยังพบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 194 ภาคผนวก ข.และภาพประกอบ 4.9) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 17 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 8 คู่ ดังนี้ 5.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมากและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 5.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 5.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มากและมีวิถีชีวิต

ตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 5.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย แต่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก 5.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อยและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 5.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 5.7) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อยและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามระดับของการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความ เครียด (ด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม) และวิถีชีวิตตามแนวศาสนาที่แตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย (ตอน 1) และค่าของคุณภาพชีวิตด้านสังคมตามระดับของตัวแปรอิสระที่ส่งผลแบบเดี่ยว (ตอน 2)

(ตอน1)

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าเอฟ (F)							% ทำนาย
		การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ก)	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด (ข)	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ค)	($ก^{X}ข$)	($ก^{X}ค$)	($ข^{X}ค$)	($ก^{X}ข^{X}ค$)	
กลุ่มรวม	645	47.09***	86.07***	44.64***	8.51**	13.44***	3.53	44.81***	59.7
เพศชาย	290	59.93***	54.96***	32.90***	7.10**	18.47***	5.25*	21.34***	69.5
เพศหญิง	355	4.63*	29.71***	9.33**	<1	3.55	1.06	18.79**	52.3
อายุปานกลาง	430	21.51***	58.49***	9.56**	3.00	10.89***	2.89	20.33***	64.6
อายุมาก	215	8.49**	16.94**	25.08***	1.14	2.15	3.13	21.03***	45.4
อนุปริญญา-ตรี	421	14.28***	34.25***	25.04*	<1	26.57***	1.53	58.77***	59.7
สูงกว่าปริญญาตรี	224	43.35***	24.97***	27.12***	23.04***	<1	<1	1.50	62.1
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	21.56***	15.13***	29.65***	<1	3.84	1.46	20.83***	55.5
เอกชน	372	24.65***	81.47***	15.76**	12.57***	12.34***	3.30	19.69***	63.1
อายุงานปานกลาง	346	16.02***	33.95***	4.21*	5.15*	1.44	1.39	9.10**	61.0
อายุงานมาก	299	16.45***	17.84***	42.43***	8.81**	17.81***	3.87*	29.77***	59.7
ระดับเศรษฐกิจกลาง	380	31.13***	76.51***	21.01***	<1	<1	<1	16.25***	67.0
ระดับเศรษฐกิจสูง	264	13.88***	17.13***	26.32***	9.16**	17.03***	7.97**	30.09***	50.7

*ค่านัยสำคัญที่ระดับ.05 ** ที่ระดับ .01 *** ที่ระดับ .001

(ตอน2)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ				
		กลุ่มค่าเฉลี่ยสูง			กลุ่มค่าเฉลี่ยต่ำ	
กลุ่มรวม	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	72.08	น้อย	= 67.93
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	72.80	น้อย	= 67.21
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	72.02	น้อย	= 67.99
เพศชาย	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	72.92	น้อย	= 67.27
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	72.80	น้อย	= 67.38
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	72.19	น้อย	= 67.99
เพศหญิง	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	71.39	น้อย	= 68.94
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	73.27	น้อย	= 67.07
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	71.91	น้อย	= 68.43
อายุปานกลาง	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	72.65	น้อย	= 68.56
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	73.98	น้อย	= 67.23
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	71.97	น้อย	= 69.24
อายุมาก	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	70.75	น้อย	= 67.88
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	71.35	น้อย	= 67.29
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	71.78	น้อย	= 66.85
อนุปริญญา-ตรี	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	70.47	น้อย	= 67.46
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	71.29	น้อย	= 66.63
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	70.96	น้อย	= 66.96
สูงกว่าปริญญาตรี	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	73.97	น้อย	= 68.06
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	73.26	น้อย	= 68.77
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	73.35	น้อย	= 68.68
รัฐ	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	72.13	น้อย	= 67.56
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	71.76	น้อย	= 67.93
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	72.52	น้อย	= 67.17
เอกชน	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	72.16	น้อย	= 68.45
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	73.68	น้อย	= 66.93
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	71.79	น้อย	= 66.82
อายุงานปานกลาง	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	71.98	น้อย	= 66.86
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	73.14	น้อย	= 65.69
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	70.73	น้อย	= 68.11
อายุงานมาก	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	72.62	น้อย	= 69.72
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	72.68	น้อย	= 69.66
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	73.49	น้อย	= 68.84
ระดับเศรษฐกิจ	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	72.32	น้อย	= 67.68
ปานกลาง	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	73.64	น้อย	= 66.36
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	71.90	น้อย	= 68.09
ระดับเศรษฐกินสูง	การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มาก	=	71.58	น้อย	= 68.35
	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	มาก	=	71.76	น้อย	= 68.17
	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	มาก	=	72.19	น้อย	= 67.74

และ5.8)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯ มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็จะมีคุณภาพด้านชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่ลักษณะทั้งสามด้านน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ที่ตัวแปรอิสระ 3 ด้านมากพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากที่สุด

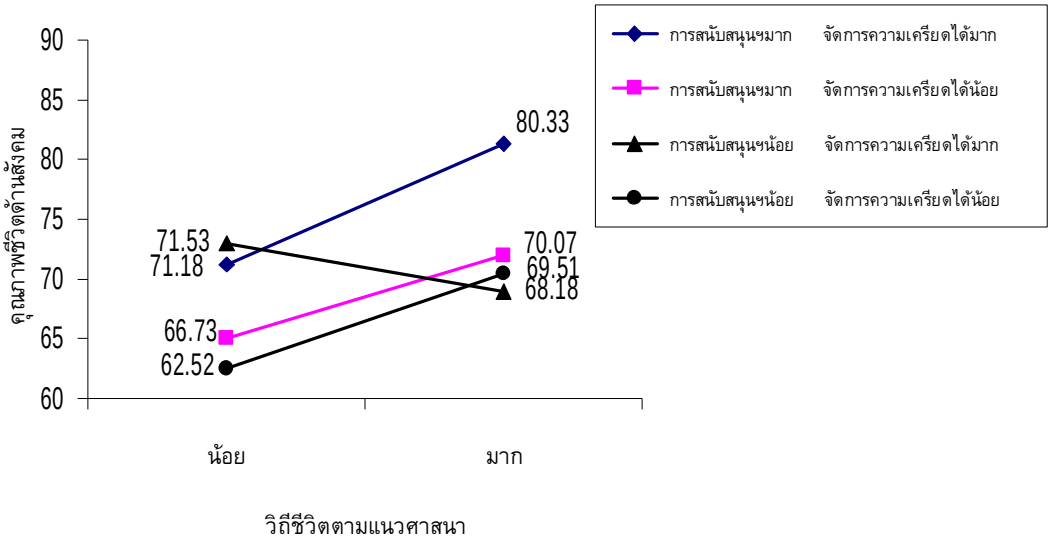

ภาพประกอบ 13. ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านสังคม ตามระดับการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนาในกลุ่มตัวอย่างรวม

จากภาพประกอบ 13. แสดงกราฟเส้นของคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างรวมที่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด (ด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคม) และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา พบเส้นกราฟขนานกันอยู่ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระในรูปแบบของ disordinal interaction (Kerlinger; & Lee. 2000 : 362-364)

ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมพิจารณาตามตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปรในกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม ผลปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสองตัว และทั้งสามตัวเช่นกัน (ตาราง 11) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่มย่อย 2) ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้มาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้น้อย ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่มย่อย และ 3) ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ผลเช่นนี้พบใน 12 กลุ่มย่อย

นอกจากนี้ในกลุ่มชาย พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง11) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 195 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้น้อย 1.3)ในหมู่ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และ1.5)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และในกลุ่มผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 196 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 2.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย และ2.5)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และในกลุ่มผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด 3) พบด้วยว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 197

ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ คือ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย และ3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และในกลุ่มผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด และ 4) ยังพบด้วยว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 198 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 21 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 10 คู่ ดังนี้ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมากและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 4.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 4.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก แต่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 4.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย แต่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 4.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนมาก และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 4.7) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 4.8) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนน้อย และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 4.9) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้การ

สนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และ4.10) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก มีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็จะมีคุณภาพด้านชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่ลักษณะทั้งสามด้านน้อยพร้อมกัน ในส่วนนี้กล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ที่คะแนนของตัวแปรอิสระ 3 ด้านมากพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และกลุ่มที่มีคะแนนตัวแปรอิสระน้อยพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด

ในกลุ่มหญิงมีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 11) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า มีจำนวนคนในกลุ่มเปรียบเทียบบางกลุ่มน้อยกว่า 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมที่จะเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ได้อย่างน่าเชื่อถือ จึงไม่นำผลในส่วนนี้มารายงาน

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 199 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย และ1.4)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และในกลุ่มผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และ 2) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 11)เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า มีจำนวนคนในกลุ่มเปรียบเทียบบางกลุ่มน้อยกว่า 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมที่จะเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ได้อย่างน่าเชื่อถือ จึงไม่นำผลในส่วนนี้มารายงาน

ในกลุ่มผู้ที่มีอายุมาก พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 200 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 15 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 7 คู่ ดังนี้ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคม

มากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้น้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนมากและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนน้อยและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อยและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้น้อย 1.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้น้อยและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และ1.7)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯ มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯ และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็จะมีคุณภาพด้านชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่ลักษณะทั้งสามด้านน้อยพร้อมกัน ในส่วนนี้กล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ที่คะแนนของตัวแปรอิสระ 3 ด้านมากพร้อมกัน เป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตสังคมมากสุด และกลุ่มที่มีคะแนนตัวแปรอิสระน้อยพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตสังคมน้อยสุด

ในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง พบว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 201 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ พบผลสำคัญ 5 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และ1.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และในกลุ่มผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด และ 2) ยังพบด้วยว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 202 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ18 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯ 2.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนมาก 2.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนมาก และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก 2.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 2.7) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนน้อย และมีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2.8)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯ และ2.9)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯ มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็จะมีคุณภาพด้านชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่ลักษณะทั้งสามด้านน้อยพร้อมกัน ในส่วนนี้กล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ที่คะแนนของตัวแปรอิสระ 3 ด้านมากพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และกลุ่มที่มีคะแนนตัวแปรอิสระน้อยพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด

ในกลุ่มที่มีการศึกษาสูง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง11) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 203 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และ 1.3)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้มากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มี

การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากที่สุด

ในกลุ่มที่ทำงานในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 204 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 14 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 8 คู่ ดังนี้ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมากและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนมาก แต่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อยและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนน้อยและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนน้อย 1.7) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อยและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และ1.8)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯ มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็จะมีคุณภาพด้านชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่ลักษณะทั้งสามด้านน้อยพร้อมกัน ในส่วนนี้กล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ที่คะแนนของตัวแปรอิสระ 3 ด้านมากพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และกลุ่มที่มีคะแนนของตัวแปรอิสระน้อยพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด

ในกลุ่มที่ทำงานหน่วยงานเอกชน พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง11) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 205 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ พบผลสำคัญ 4 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.3)ในหมู่ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้

ความสามารถของตนฯน้อย 1.4)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากที่สุด และ2)พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 206 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และ 2.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย และ2.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และในกลุ่มผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด และ 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 207 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 22 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนน้อย และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก 3.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และมีวิถี

ชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 3.7) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนมาก และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 3.8) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนน้อย และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย และในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯ มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็จะมีคุณภาพด้านชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่ลักษณะทั้งสามด้านน้อยพร้อมกัน ในส่วนนี้กล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ที่คะแนนของตัวแปรอิสระ 3 ด้านมากพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และกลุ่มที่มีคะแนนตัวแปรอิสระน้อยพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด

ในกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง11) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 208 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 5 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.3)ในหมู่ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ายังมีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และ 1.5)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และในกลุ่มผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกันเป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด และ 2) มีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 11) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า มีจำนวนคนในกลุ่มเปรียบเทียบบางกลุ่มน้อยกว่า 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมที่จะเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ได้อย่างน่าเชื่อถือ จึงไม่นำผลในส่วนนี้มารายงาน

ในกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง 11) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 209 ภาคผนวก ข.)

ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย และ1.3)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยที่สุด 2) พบด้วยว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 210 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ พบผลสำคัญ 5 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2.4) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และ2.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และในกลุ่มผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 211 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 6 คู่ พบผลสำคัญ 5 คู่ คือ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย

ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย และ3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และในกลุ่มผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด และ 4) พบด้วยว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 212 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 17 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 4.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 4.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก 4.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 4.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 4.7) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก 4.8) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย และ4.9) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อน และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯ และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็จะมีคุณภาพด้านชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่ลักษณะทั้งสามด้านน้อยพร้อมกัน ในส่วนนี้กล่าวได้ว่าในกลุ่มผู้ที่คะแนนของตัวแปรอิสระ 3 ด้านมากพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด

ในกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง พบว่า 1) คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 213 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 16 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 8 คู่ ดังนี้ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯ

มาก และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.7) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก และ1.8)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนน้อย และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย และในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯ มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกันก็จะมีคุณภาพด้านชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่ลักษณะทั้งสามด้านน้อยพร้อมกัน ในส่วนนี้กล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ที่คะแนนของตัวแปรอิสระ 3 ด้านมากพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และกลุ่มที่มีคะแนนตัวแปรอิสระน้อยพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด

ในกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง พบว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับการรับรู้ความสามารถของตนฯ (ตาราง11) เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 214 ภาคผนวก ข.) ปรากฏว่า มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 3 คู่ คือ 1.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 1.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 1.3)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากที่สุด 2) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการ

รับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 215 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2.4) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และ2.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และในกลุ่มผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด 3) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนฯกับวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 216 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ คือ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 3.2) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย 3.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย ถ้ายังมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากด้วย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 3.4) ในหมู่ผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ายังมีการรับรู้ความสามารถของตนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าการรับรู้ความสามารถของตนฯน้อย และ3.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อยพร้อมกัน กล่าวได้ว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และในกลุ่มผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกัน เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากที่สุด และ4)พบด้วยว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระ (ตาราง 11) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 217 ภาคผนวก ข.) พบค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 19 คู่ แต่พบผลสำคัญเพียง 9 คู่ ดังนี้ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจาก

เพื่อนฯมาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 4.3) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ถ้ามีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย 4.4) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯน้อย และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย 4.5) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 4.6) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนา 4.7)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก และมีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนา 4.8) ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯมาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้มาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนฯได้น้อย และ4.9)ในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนน้อย และมีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับควมเครียดฯได้น้อย ถ้ามีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย และในหมู่ผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนฯ มีการรับรู้ความสามารถของตนฯ และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากพร้อมกันก็จะมีคุณภาพด้านชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่ลักษณะทั้งสามด้านน้อยพร้อมกัน ในส่วนนี้กล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ที่คะแนนของตัวแปรอิสระ 3 ด้านมากพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากสุด และกลุ่มที่มีคะแนนตัวแปรอิสระน้อยพร้อมกันเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยสุด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ สรุปได้ว่า ลักษณะของผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีด้านสังคมมาก มี 3 ประการ ***ประการแรก*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1) กลุ่มตัวอย่างโดยรวม 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้มากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก 9 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มอายุมาก กลุ่มการศึกษาระดับปานกลาง กลุ่มที่ทำงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มที่ทำงานเอกชน กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง 3)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้มากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 3 ประเภทได้แก่ กลุ่มชาย กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง 4) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้น้อยและมี

วิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 2 ประเภทได้แก่ กลุ่มที่อายุมาก และกลุ่มที่ทำงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ ***ประการที่สอง*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้มาก ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1)กลุ่มตัวอย่างโดยรวม 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก 9 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มอายุมาก กลุ่มการศึกษาระดับปานกลาง กลุ่มที่ทำงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มที่ทำงานเอกชน กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง 3)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนน้อยและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 9 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มอายุมาก กลุ่มการศึกษาระดับปานกลาง กลุ่มที่ทำงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มที่ทำงานเอกชน กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง และ4)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก แต่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย 4 ประเภทได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มที่ทำงานเอกชน กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง ***ประการที่สาม*** คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก ผลเช่นนี้พบเด่นชัดใน 1)กลุ่มตัวอย่างโดยรวม 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก แต่มีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้มาก 9 ประเภท ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มชาย กลุ่มอายุมาก กลุ่มการศึกษาระดับปานกลาง กลุ่มที่ทำงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มที่ทำงานเอกชน กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง 3)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนน้อยและมีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้น้อย 8 ประเภท ได้แก่ กลุ่มชาย กลุ่มอายุมาก กลุ่มการศึกษาระดับปานกลาง กลุ่มที่ทำงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มที่ทำงานเอกชน กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง และ4)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก แต่มีการรับรู้การความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้น้อย 5 ประเภท ได้แก่ กลุ่มชาย กลุ่มที่ทำงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มที่ทำงานเอกชน กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

ส่วนที่สอง : ผลการทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมและแต่ละด้านย่อยของผู้ใหญ่วัยกลางคน โดยใช้ตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม กลุ่มลักษณะสถานการณ์ และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย

การวิเคราะห์ในข้อมูลในส่วนนี้ มุ่งค้นหาตัวทำนายในแต่ละชุดตัวแปรว่าในแต่ละชุดตัวแปรนั้น มีตัวแปรใดที่สามารถทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านรวมและด้านย่อย 3 ด้านได้อย่างมั่นใจ โดยมีจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมรวม 5 ตัวแปรเป็นตัวทำนายชุดที่หนึ่ง ลักษณะสถานการณ์ 5 ตัวแปรเป็นตัวทำนายชุดที่สอง และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปรเป็นตัวทำนายชุดที่สาม ตัวทำนาย(จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ และจิต

ลักษณะตามสถานการณ์) รวม 11 ตัวเป็นชุดที่สี่ นำเข้าทำนายตัวแปรตามทีละชุด เพื่อค้นหาตัวทำนายทั้ง 3 ชุดรวมกันสามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมและแต่ละด้านย่อย 3 ด้านได้มากเพียงใด ใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยจะนำเสนอตามลักษณะตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านการทำงาน ด้านครอบครัว ด้านสังคม และด้านรวม ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้จะทำทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยอีก 14 กลุ่ม ซึ่งแบ่งตามตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของผู้ใหญ่วัยกลางคนคือ 1) เพศ โดยแบ่งเป็น ชาย และหญิง 2) อายุ โดยค่ามัธยฐานของกลุ่มรวม เท่ากับ 43.27 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.16 ผู้ใหญ่ที่มีอายุเฉลี่ยน้อยกว่าหรือเท่ากับค่ามัธยฐาน คือ ผู้ที่มีอายุปานกลาง และผู้ที่มีอายุเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับค่ามัธยฐาน คือ ผู้ที่มีอายุมาก 3) ระดับการศึกษา แบ่งเป็น การศึกษาระดับอนุปริญญาตรี(ปวส) ถึง ปริญญาตรี และ การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี 4) อายุงานในอาชีพ โดยค่ามัธยฐานของกลุ่มรวม เท่ากับ 20.07 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.44 ผู้ใหญ่ที่มีอายุเฉลี่ยน้อยกว่าหรือเท่ากับค่ามัธยฐาน คือ ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง และผู้ที่มีอายุเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับค่ามัธยฐาน คือ ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก 5) หน่วยงานภาค แบ่งป็น ผู้ที่ทำงานในหน่วยงานภาคราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และผู้ที่ทำงานในหน่วยงานภาคเอกชน 6) ระดับเศรษฐกิจ โดยโดยค่ามัธยฐานของกลุ่มรวม เท่ากับ 6.42 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.20ผู้ใหญ่ที่มีอายุเฉลี่ยน้อยกว่าหรือเท่ากับค่ามัธยฐาน คือ ผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และผู้ที่มีอายุเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับค่ามัธยฐาน คือ ผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง และ7) สุขภาพ แบ่งเป็น ผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัว และผู้ที่มีโรคปรจำตัว อนึ่งในการเปรียบเทียบปริมาณการทำนายระหว่างกลุ่มตัวแปรต่างชุดกัน และระหว่างกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีลักษณะตรงข้ามกัน ถือเอาเกณฑ์ความแตกต่างของปริมาณการทำนายเกินตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป

4.5 ผลการทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน โดยใช้ตัวทำนายจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมรวม 5 ด้าน ลักษณะสถานการณ์ 5 ด้าน และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ด้าน ทีละกลุ่ม และโดยใช้ตัวทำนายทุกกลุ่มรวม 11 ตัวแปรร่วมกัน ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น

4.5.1 **ผลการใช้จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน** จิตลักษณะเดิม 4 ด้าน ประกอบด้วย เอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การมองโลกในแง่ดี และพฤติกรรม 1 ด้าน คือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ดูพิสัยของคะแนนค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละด้าน ในตาราง 2 ภาคผนวก ข.) เมื่อใช้ตัวแปรทั้งห้า(ตัวทำนายชุดที่ 1) ร่วมกันเพื่อทำนายความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน <u>ในกลุ่มรวม</u> (ดังแสดงในตาราง 12) ตัวทำนายทั้งห้าตัวแปรร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานได้ร้อยละ 62.5 โดยมีตัวทำนายที่

สำคัญเป็นอันดับแรก คือ เอกลักษณ์แห่งตน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .40) รองลงมา คือ การมองโลกในแง่ดี การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .21,.16 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างรวมที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง 14 กลุ่ม พบว่า จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม 5 ตัวแปร ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน ได้ระหว่างร้อยละ 54.4 ถึง ร้อยละ70.0 โดยทำนายได้สูงในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานในอาชีพมาก กลุ่มที่เป็นหญิง (ทำนายได้ ร้อยละ 67.6) และกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ทำนายได้ร้อยละ 64.7) ส่วนกลุ่มที่พบว่า จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม 5 ตัวแปร ทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานได้ต่ำคือ กลุ่มผู้ที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ54.4) ตัวแปรจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมที่มีบทบาทสำคัญเด่นชัดในการทำนายทุกกลุ่มย่อยได้เป็นอันดับแรกคือ เอกลักษณ์แห่งตน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานอยู่ระหว่าง .34 และ .56) ส่วนตัวแปรการมองโลกในแง่ดี มีบทบาทในการทำนายเป็นลำดับสอง ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 9 จาก 14 กลุ่ม และกลุ่มที่เป็นหญิง กลุ่มที่มีอายุมาก กลุ่มที่ทำงานในภาครัฐ และระดับเศรษฐกิจสูง มีตัวแปรวิถีชีวิตตามแนวศาสนา เป็นตัวทำนายลำดับสอง (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .26, .22, .23 และ .23 ตามลำดับ) และกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีตัวแปรการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย เป็นตัวทำนายลำดับสอง (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ .27)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามตัวแปรอิสระเดียวกัน ปรากฏว่าจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม 5 ด้าน ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานได้ในปริมาณที่แตกต่างกันตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป พบว่ามี 6 คู่ คือ กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีปริมาณการ ทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ใหญ่ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (ทำนายได้ ร้อยละ 70.0 และ 57.3) รองลงมาคือ กลุ่มที่เป็นหญิง มีปริมาณการทำนายสูงกว่ากลุ่มที่เป็นชาย (ทำนายได้ร้อยละ 67.6 และ 57.2) กลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่ากลุ่มผู้ที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 63.7 และ 54.4 ตามลำดับ) กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา(ปวส)ถึงปริญญาตรี (ทำนายได้ร้อยละ 64.7 และ 56.5) กลุ่มผู้ที่ทำงานในภาคเอกชน มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่ทำงานภาครัฐ (ทำนายได้ร้อยละ 65.6 และ 58.1) และกลุ่มผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัว มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่มีโรคประจำตัว (ทำนายได้ร้อยละ 64.4 และ 57.9)

จึงสรุปได้ว่า กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่บรรลุเอกลักษณ์แห่งตนมาก มีการมองโลกในแง่ดีมาก มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนา และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากเท่าใด ก็จะมีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากเท่านั้น เช่น ในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุงานในอาชีพมาก เด่นชัดกว่ากลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง กลุ่มที่เป็นหญิงเด่นชัดกว่ากลุ่มชาย กลุ่มที่มีอายุปานกลางเด่นชัดกว่า กลุ่มผู้มีอายุมาก กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเด่นชัดกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาถึงปริญญาตรี เป็นต้น

4.5.2 **ผลการใช้ลักษณะสถานการณ์ทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน** ลักษณะสถานการณ์ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ภาระในครอบครัว การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ดูพิสัยของคะแนนค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละด้าน ในตาราง 2 ภาคผนวก ข.) รวม 5 ตัวแปร เมื่อใช้ตัวแปรทั้งห้า(ตัวทำนายชุดที่ 2) ร่วมกันเพื่อทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน ในกลุ่มรวม (ดังแสดงในตาราง 12) ตัวทำนายทั้ง 5 ตัวแปร ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 19.8 โดยมีตัวแปรทำนายที่สำคัญเป็นอันดับแรก คือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .26, .22 และ .14 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง 14 กลุ่ม พบว่า ลักษณะสถานการณ์ 5 ตัวแปรร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านการทำงานได้ระหว่างร้อยละ 10 ถึง 31.1 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง รองลงมาคือ กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ทำนายได้ร้อยละ 27) ตัวแปรลักษณะสถานการณ์ที่มีบทบาทสำคัญในการทำนายกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง และกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี เป็นอันดับแรกคือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .27 และ .30 ตามลำดับ) ส่วนตัวแปรลักษณะสถานการณ์ที่มีบทบาทในการทำนายกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูงคือ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .21) ส่วนกลุ่มที่พบว่า ลักษณะสถานการณ์ทางสังคม 5 ตัวแปร ทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานได้ต่ำคือ กลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก และกลุ่มผู้ที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 10 และ 10.4 ตามลำดับ) ตัวแปรที่มีบทบาทในการทำนายคือ การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนและความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .24 และ .31 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาความสำคัญของกลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ทั้ง 5 ด้าน ในการทำนายตัวแปรตาม พบว่า การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรมีบทบาทในการทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนเป็นอันดับแรก และลำดับที่สองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 13 จาก 14 กลุ่ม และในกลุ่มผู้ที่มีโรคประจำตัว และกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา - ปริญญาตรี มีตัวแปร ภาระในครอบครัวเป็นตัวทำนายอันดับแรก (ทำนายได้ร้อยละ 21.5 และ 13.8 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามตัวแปรอิสระเดียวกัน ปรากฏว่าลักษณะสถานการณ์ทั้ง 5 ด้านร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานได้ในปริมาณที่แตกต่างกันตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป พบว่ามี 5 คู่ คือ กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่

ตาราง 12 ปริมาณการทำนายและลำดับความสำคัญของตัวแปรในการทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านการทำงาน โดยมีจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม ด้วยวิธีการถอยหลังแบบเป็นขั้น (Stepwise)

กลุ่มประเภท	จำนวน คน	ชุดที่ 1 จิตลักษณะเดิม (1-5)			ชุด 2 สถานการณ์ (6-10)			ชุด 3 จิตลักษณะตามสถานการณ์ (11)			ชุด 4 รวม (1-11)			% ผิดกัน
		% ทำนาย	ตัว ทำนาย	ลำดับที่	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ลำดับที่	% ทำนาย	ตัว ทำนาย	ลำดับที่	% ทำนาย	ตัว ทำนาย	ลำดับที่	
รวมทั้งหมด	645	62.6	1,4,3,5	.40,.21,.16,.15	19.8	10,7,9	.26,.22,.14	38.3	11	.60	69.9	1,10,11,3,4,7,5,9	.45,.32,.20,.17,.17,.16,.13,.05	7.4
เพศชาย	290	67.2	1,4,3	.35,.34,.16	23.2	10,8,7,9	.23,.18,.15,.14	31.4	11	.58	67.7	1,10,4,7,3,11	.40,.38,.34,.25,.19,.16	10.5
เพศหญิง	355	57.5	1,5,3,4	.44,.26,.14,.13	19.1	10,7,9	.27,.22,.11	40.2	11	.63	74.0	1,10,5,11,3,7,9	.48,.30,.27,.22,.17,.17,.05	6.4
อายุน้อยกลาง	450	63.7	1,4,3,5	.41,.24,.16,.12	23.3	10,7,9	.32,.22,.13	40.2	11	.63	72.1	1,10,4,1,3,7,5,9	.50,.37,.24,.18,.17,.12,.09,.08	8.4
อายุมาก	215	54.4	1,5,4	.44,.23,.22	10.4	7,9	.24,.19	29.4	11	.45	68.9	1,10,5,11,3,4,7	.45,.26,.18,.18,.18,.14,.13	14.5
ระดับการศึกษาปานกลาง	421	56.5	1,4,5	.40,.35,.14	15.8	8,10	.30,.15	25.9	11	.52	66.2	1,10,4,5,6,3,11,7	.43,.38,.23,.18,.15,.14,.11,.09	9.7
ระดับการศึกษาสูง	224	64.7	1,4,2	.51,.37,.12	27.0	10,7,9	.30,.23,.21	30.7	11	.55	71.9	1,11,10,5,7,6,3	.58,.25,.24,.22,.16,.12,.09	7.2
ทำงานใช้องค์ความรู้	273	58.1	1,5,4,3,2	.34,.25,.14,.13,.12	23.7	7,10,9,8	.27,.19,.14,.12	34.9	11	.59	65.9	1,5,10,7,11,3,6	.37,.27,.26,.23,.21,.17,.10	7.6
ทำงานใช้แรงงาน	372	66.6	1,4,2	.39,.40,.07	17.3	10,8,9	.35,.12,.12	36.4	11	.60	75.0	1,10,4,11,2,8,3,6	.66,.40,.33,.18,.11,.11,.10,.08	9.4
อายุน้อยกลางมีบุตร	348	57.3	1,4,5	.42,.35,.13	31.1	10,7,9,8	.27,.25,.25,.13	39.2	11	.62	69.0	1,10,11,4,7,5,9	.48,.34,.30,.23,.15,.10,.10	12.0
อายุน้อยไม่มีบุตร	269	70.6	1,3,5,4	.44,.27,.19,.12	10.0	10	.31	31.8	11	.56	72.0	1,3,5,7,10,4	.47,.29,.18,.14,.13,.10	2.0
ระดับเศรษฐกิจปานกลาง	380	62.9	1,4,3,5	.44,.23,.13,.10	16.4	10,7	.32,.17	35.5	11	.63	69.2	1,10,11,4,7,3,5	.47,.32,.25,.18,.14,.13,.10	6.3
ระดับเศรษฐกิจสูง	264	62.7	1,5,3,4	.38,.22,.20,.19	25.0	7,9,8,10	.21,.20,.18,.14	31.0	11	.56	72.8	1,10,3,7,4,11,5,9	.43,.30,.21,.12,.17,.16,.15,.12	10.1
ไม่มีโรคประจำตัว	449	64.4	1,4,3,5	.43,.21,.16,.14	20.8	10,7,9	.27,.22,.14	35.5	11	.63	70.2	1,10,3,11,4,7,5	.49,.32,.19,.18,.15,.14,.12	5.6
มีโรคประจำตัว	196	57.9	1,4,5,3	.36,.20,.19,.18	21.5	8,10	.36,.20	27.4	11	.52	69.5	1,10,4,7,11,5,3	.41,.32,.27,.24,.21,.15,.14	11.6

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01 *** ที่ระดับ .001

คำอธิบายรหัส – ตัวทำนายที่ 1 = เพศ/ชาย/หญิง
2 = การได้รับผลกรรม
3 = การปรับตัวด้านการทำงานของบุคคล
4 = การมองโลกในแง่ดี
5 = วิธีปรับตามแนวทางอื่น
6 = ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
7 = ความสัมพันธ์ระหว่างบริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา
8 = ภาระในการดูแล
9 = การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว
10 = การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน
11 = การรับรู้ความคาดหวังของบริษัทในการรับมือกับความเครียดที่เกิดจากการทำงานของครัว
(ต่อไป)

มีอายุงานในอาชีพมาก (ทำนายได้ร้อยละ 31.1 และ 10 ตามลำดับ) รองลงมาคือกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาตรี (ปวส)ถึงปริญญาตรี (ทำนายได้ร้อยละ 27 และ 13.8 ตามลำดับ) กลุ่มที่มีอายุปานกลาง มีปริมาณการทำนานสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 23.3 และ 10.4 ตามลำดับ) กลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง (ทำนายได้ร้อยละ 26 และ 18.4 ตามลำดับ) และกลุ่มผู้ที่ทำงานในภาครัฐ มีปริมาณการทำนายสูงกว่ากลุ่มผู้ที่ทำงานในภาคเอกชน (ทำนายได้ร้อยละ 22.7 และ 17.3 ตามลำดับ)

จึงสรุปได้ว่า กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนุบสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก และมีความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรมากเท่าใด ก็จะมีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานเท่านั้น เช่นในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง เด่นชัดกว่า ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี เด่นชัดกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา(ปวส) ถึงปริญญาตรี และกลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลางเด่นชัดกว่า ผู้ที่มีอายุมาก เป็นต้น

4.5.3 **ผลการใช้จิตลักษณะตามสถานการณ์ทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน** จิตลักษณะตามสถานการณ์ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม จำนวน 1 ตัวแปร ซึ่งเป็นตัวทำนายชุดที่ 3 (ดูพิสัยของคะแนนค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละด้านในตาราง 2 ภาคผนวก ข.) ตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ เมื่อนำตัวแปรมาทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน <u>ในกลุ่มรวม</u> (ดังแสดงในตาราง 12) พบว่า ตัวแปรนี้ทำนายคุณภาพชีวิตด้ารการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 36.3 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .60

เมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยประเภทต่างๆ 14 กลุ่ม พบผลว่า จิตลักษณะตามสถานการณ์ตัวเดียวกันนี้ทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ระหว่างร้อยละ 20.4 ถึง 40.2 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มหญิง และกลุ่มที่มีอายุปานกลางรองลงมาคือกลุ่มผู้ที่ระดับเศรษฐกิจปานกลาง กลุ่มผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัว (ทำนายได้ร้อยละ 39.5) และกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (ทำนายได้ร้อยละ 38.2) ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม มีบทบาทเด่นชัดในการทำนายทุกกลุ่ม (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน .63 และ .62 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มที่ทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ต่ำคือ กลุ่มที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 20.4) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน .45 เมื่อพิจารณาตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ในการทำนายตัวแปรตามพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคมมีบทบาทในการทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามตัวแปรอิสระเดียวกัน ปรากฏว่าจิตลักษณะตามสถานการณ์ ทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานได้ในปริมาณที่แตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป พบว่ามี 5 คู่ คือกลุ่มผู้ที่มี

อายุปานกลางมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 40.2 และ 20.4 ตามลำดับ) รองลงมาคือ กลุ่มผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัว มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีโรคประจำตัว (ทำนายได้ร้อยละ 39.5 และ 27.4 ตามลำดับ) กลุ่มผู้ที่เป็นหญิงมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่เป็นชาย (ทำนายได้ร้อยละ 40.2 และ 31.4 ตามลำดับ) กลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลางมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง (ทำนายได้ร้อยละ 39.5 และ 31 ตามลำดับ) และกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก (ทำนายได้ร้อยละ 38.2 และ 31.8 ตามลำดับ)

จึงสรุปได้ว่า กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคมมากเท่าใด ก็มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากเท่านั้น เช่นนี้พบเด่นชัดในกลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลาง เด่นชัดกว่ากลุ่มผู้ที่มีอายุมาก กลุ่มผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัวเด่นชัดกว่า กลุ่มผู้ที่มีโรคประจำตัว กลุ่มที่เป็นหญิงเด่นชัดกว่ากลุ่มที่เป็นชาย เป็นต้น

4.5.4 ผลการใช้จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 11 ตัวแปร ทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน ในส่วนนี้ต้องการวิเคราะห์ว่า เมื่อนำตัวแปรจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม 5 ตัวแปร ตัวแปรลักษณะสถานการณ์ 5 ตัวแปร และตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร รวมเป็นตัวทำนาย 11 ตัวแปร ซึ่งจัดเป็นตัวทำนายชุดที่ 4 (ดูตาราง 12) จะสามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้มากเพียงใด และมีตัวแปรได้จาก 11 ตัวแปรสามารถทำนายตัวแปรตามได้เด่นชัดกว่าตัวอื่นๆ

จากการวิเคราะห์โดยใช้ตัวแปร 11 ตัวแปร (ดูพิสัยของคะแนนค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละด้าน ในตาราง 2 ภาคผนวก ข.) ร่วมกันเพื่อทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนในกลุ่มรวม (ดังแสดงในตาราง 12) พบว่า ตัวแปรทั้ง 11 ตัวร่วมกันเพื่อทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 69.9 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือ เอกลักษณ์แห่งตน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .45) รองลงมาคือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .32, .20, และ .17 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทต่างๆ 14 กลุ่ม พบผลว่า ตัวแปรทั้ง 11 ตัวแปรร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ระหว่างร้อยละ 65.9 ถึงร้อยละ 75.0 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มผู้ทำงานบริษัทเอกชน รองลงมาคือ กลุ่มที่เป็นหญิง (ทำนายได้ร้อยละ 74.0) ตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญเด่นชัดอันดับแรกในการทำนายทุกกลุ่ม คือ เอกลักษณ์แห่งตน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน .66 และ.48 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มย่อยที่มีปริมาณการทำนายต่ำสุด คือ กลุ่มที่ทำงานในราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญในการทำนายคือ เอกลักษณ์แห่งตน วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .37,.27 และ,.26 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาลำดับ

ความสำคัญของตัวแปรทั้ง 11 ด้าน ในการทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน พบว่า เอกลักษณ์แห่งตน เป็นตัวทำนายลำดับแรกในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ทำนายในลำดับที่สองทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 11 จาก 14 กลุ่ม และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายทำนายได้ลำดับสองในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม ทำนายได้ลำดับสองในกลุ่มผู้ที่มีอายุมาก วิถีชีวิตตามแนวศาสนาทำนายได้ลำดับสองในกลุ่มผู้ที่ทำงานในภาครัฐ และการมองโลกในแง่ดี ทำนายได้เป็นลำดับสองในกลุ่มผู้ที่ทำงานในภาคเอกชน (ทำนายได้ร้อยละ 72, 71.9, 65.9 และ 65.6 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามตัวแปรอิสระเดียวกัน ซึ่งตัวแปรทั้ง 11 ตัวร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานได้ในปริมาณต่างกันตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป พบว่ามี 3 คู่ คือ กลุ่มที่ทำงานบริษัทเอกชน มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (ทำนายได้ร้อยละ 75.0 และ 65.9 ตามลำดับ) กลุ่มผู้ที่เป็นหญิง มีปริมาณการทำนายสูงกว่ากลุ่มที่เป็นชาย (ทำนายได้ร้อยละ 74.0 และ 67.7 ตามลำดับ) และกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีปริมาณการทำงานสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาถึงปริญญาตรี (ทำนายได้ร้อยละ 71.9 และ 66.2 ตามลำดับ)

สรุปได้ว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนมาก มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากเท่าใด ก็มีคุณภาพชีวิตในด้านการทำงานมากเท่านั้น ผลเช่นนี้พบเด่นชัด เช่น ในกลุ่มที่เป็นหญิง เด่นชัดกว่ากลุ่มที่เป็นชาย และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาเด่นชัดกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาถึงปริญญาตรี เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ทั้งหมดสรุปได้ว่า เมื่อใช้ตัวทำนาย 4 ชุดคือ จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมรวม 5 ตัวแปร (ตัวทำนายชุดที่ 1) ลักษณะสถานการณ์มี 5 ตัวแปร (ตัวทำนายชุดที่ 2) จิตลักษณะตามสถานการณ์มี 1 ตัวแปร (ตัวทำนายชุดที่ 3) และทั้ง 3 ชุดร่วมกัน 11 ตัวแปร (ตัวทำนายชุดที่ 4) เข้าทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคน สรุปได้เป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้ 1) ตัวทำนายในชุดจิตลักษณะเดิม ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 62.5 ในกลุ่มรวม และทำนายได้ระหว่างร้อยละ 54.4 ถึง ร้อยละ 70.0 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม โดยพบตัวทำนายที่สำคัญ เรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ เอกลักษณ์แห่งตน และการมองโลกในแง่ดี 2) ตัวทำนายในชุดลักษณะสถานการณ์ ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานได้ร้อยละ 19.8 ในกลุ่มรวม และทำนายได้ระหว่างร้อยละ 10.0 ถึง ร้อยละ 31.1 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม โดยพบมีตัวทำนายที่สำคัญ เรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร 3) ตัวทำนายที่สำคัญในชุดจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร คือ การรับรู้ความสามารถในการจัดการกับความเครียด การทำงาน ครอบครัวและสังคม สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานได้ร้อยละ 36.3 และทำนายได้ระหว่างร้อยละ 20.4 ถึง ร้อยละ 40.2 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม 4)ตัวทำนายชุดที่สี่ (ชุดรวม)

ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงานได้ร้อยละ 69.9 ในกลุ่มรวม และทำนายได้ระหว่างร้อยละ 65.9 ถึง ร้อยละ 75.0 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม โดยพบตัวทำนายที่สำคัญ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การมองโลกในแง่ดี ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร วิถีชีวิตตามแนวศาสนา และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และ 5) ปริมาณการทำนายของชุดรวม (11ตัวทำนาย) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้มากกว่าชุดอื่นๆชุดใดชุดหนึ่ง ตั้งแต่ 5% (ตาราง 12) ในกลุ่มตัวอย่างโดยรวมและในกลุ่มย่อย 13 จาก 14 กลุ่มย่อย โดยมีพิสัยของเปอร์เซ็นต์ที่แตกต่างในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเกินกณฑ์ คือ 5.8% ถึง 14.5%

4.6 ผลการทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน โดยใช้ตัวทำนายจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมรวม 5 ด้าน ลักษณะสถานการณ์ 5 ด้าน และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ด้าน ทีละกลุ่ม และโดยใช้ตัวทำนายทุกกลุ่มรวมกันรวม 11 ตัวแปรร่วมกัน ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น

4.6.1 **ผลการใช้จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน** จิตลักษณะเดิม 4 ด้าน ประกอบด้วย เอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การมองโลกในแง่ดี และพฤติกรรม 1 ด้านคือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ดูพิสัยของคะแนนค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละด้านในตาราง 2 ภาคผนวก ข) เมื่อใช้ตัวแปรทั้งห้า(ตัวทำนายชุดที่ 1) ร่วมกันเพื่อทำนายความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนในกลุ่มรวม (ดังแสดงในตาราง 13) พบว่าตัวทำนายทั้งห้าตัวแปรร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ร้อยละ 55.6 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรกคือ เอกลักษณ์แห่งตน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .41) รองลงมาคือ การมองโลกในแง่ดี และความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .30 และ .12ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง14 กลุ่ม พบว่า จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม 5ตัวแปร ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ได้ระหว่างร้อยละ 44.0 ถึง 62.4 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .49) รองลงมา คือ กลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง (ทำนายได้ร้อยละ 62.0) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ.48 และ.43 ตามลำดับ ตัวแปรจิตลักษณะเดิมที่มีบทบาทสำคัญเด่นชัดในการทำนายอันดับแรกคือ เอกลักษณ์แห่งตน ในกลุ่มย่อย 10 จาก 14 กลุ่ม ส่วนตัวแปรการมองโลกในแง่ดีมีบทบาทในการทำนายอันดับแรก ในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง กลุ่มผู้ที่เป็นชาย กลุ่มที่มีโรคประจำตัว และกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง และตัวแปรการมองโลกในแง่ดี มีบทบาทในการทำนาย

เป็นลำดับสอง ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 จาก 14กลุ่ม ส่วนในกลุ่มที่พบว่า จิตลักษณะเดิม ทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ต่ำคือ กลุ่มผู้ที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 44.0) ซึ่งตัวแปรที่มีบทบาทในการทำนายคือ เอกลักษณ์แห่งตน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .32)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามตัวแปรอิสระเดียวกัน ปรากฏว่า จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมทั้ง 5 ด้านร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ในปริมาณที่แตกต่างกันตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป พบว่ามี 5 คู่ คือกลุ่มที่มีอายุปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 62.0 และ 44.0 ตามลำดับ) กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาถึงปริญญาตรี (ทำนายได้ร้อยละ 62.4 และ 49.8 ตามลำดับ) กลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง (ทำนายได้ร้อยละ 62.0 และ 49.6 ตามลำดับ) กลุ่มผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัว มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีโรคประจำตัว (ทำนายได้ร้อยละ 59.1 และ 50.3 ตามลำดับ) และกลุ่มผู้ที่ทำงานในภาคเอกชนมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่ทำงานในภาครัฐ (ทำนายได้ร้อยละ 60.0 และ 51.7 ตามลำดับ)

สรุปได้ว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนมาก มีการมองโลกในแง่ดี และมีความใกล้ชิดผูกพันมากเท่าใด ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้มากเท่านั้น ผลเช่นนี้พบเด่นชัด เช่น ในกลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลางเด่นชัดกว่า กลุ่มผู้ที่มีอายุมาก และกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเด่นชัดกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาถึงปริญญาตรี เป็นต้น

4.6.2 **ผลการใช้ลักษณะสถานการณ์ทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน** ลักษณะสถานการณ์ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รสรม ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ภาระในครอบครัว การรับรู้สภาพเศรษฐกิจครอบครัว และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ดูพิสัยของคะแนนค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละด้านในตาราง 2 ภาคผนวก ข.) รวม 5 ตัวแปร เมื่อนำตัวแปรทั้งห้า (ตัวทำนายชุดที่ 2) ร่วมกันเพื่อทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนในกลุ่มรวม (ดังแสดงในตาราง 13) พบว่า ตัวแปรทั้งห้าร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ร้อยละ 36.6 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญเด่นชัดเป็นอันดับแรกคือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .37) รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .22 และ.12 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยประเภทต่างๆ 14 กลุ่ม พบผลว่า ลักษณะสถานการณ์ 5 ตัวแปรร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ระหว่างร้อยละ 16.4 ถึง 59.7 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ทำนายได้ร้อยละ 59.7) ตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญเด่นชัดอันดับแรกในการทำนายทุกกลุ่มดังกล่าวคือ การับรู้การสนับสนุนทางสังคม

ตาราง 13 ปริมาณการทำนายและลำดับความสำคัญของตัวแปรในการทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านครอบครัว โดยมีจิตลักษณะเด่นและพฤติกรรมลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะสถานสถานการณ์ เป็นตัวทำนายในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม ด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise)

กลุ่มประชากร	จำนวน คน	ชุดที่ 1 จิตลักษณะเด่น (1-5)			ชุด 2 สถานการณ์ (6-10)			ชุด 3 จิตลักษณะสถานการณ์ (11)			ชุด 4 รวม (1-11)			% ผลต่าง
		% ความ	ตัว ความ	ลำดับ	% ความ	ตัว ความ	ลำดับ	% ความ	ตัว ความ	ลำดับ	% ความ	ตัว ความ	ลำดับ	
กลุ่มรวม	646	55.6	1,4,2,3	.41,.33,.12,.10	38.6	10,7,6,6,8	.37,.22,.12,.10,.08	42.0	11	.65	64.7	1,11,4,7,3,9	.35,.23,.22,.08,.10,.06	9.1
เพศชาย	290	58.1	4,1,2	.44,.33,.12	46.5	10,9,6,6	.30,.20,.18,.13	48.9	11	.64	67.5	4,1,11,7,3,9	.37,.27,.20,.16,.13,.10	11.4
เพศหญิง	356	55.4	1,4,2	.48,.32,.12	31.1	10,7,6	.33,.31,.13	42.7	11	.65	66.5	1,11,7,10,5,8,6	.41,.34,.22,.09,.08,.04,.03	11.1
อายุปานกลาง	430	52.0	1,4,2	.48,.38,.10	37.1	10,7,6	.41,.25,.10	48.6	11	.71	70.5	1,11,4,7,3,10,6	.47,.32,.11,.07,.14,.13,.10	8.5
อายุมาก	216	44.0	1,4,3,2	.32,.24,.19,.15	41.4	9,8,7,10,6	.27,.25,.20,.19,.11	23.4	11	.49	63.5	1,9,7,8,4,3,6,11	.27,.24,.21,.15,.14,.13	19.5
ระดับการศึกษาปานกลาง	421	49.8	1,3,4,2	.52,.24,.20,.15	24.9	10,9,6,7	.34,.20,.17,.15	34.4	11	.59	57.3	1,11,4,7,3,10	.43,.23,.23,.10,.13,.11	7.5
ระดับการศึกษาสูง	224	62.4	1,4,2	.49,.38,.09	59.7	10,7,6	.39,.34,.09	45.6	11	.68	68.4	1,7,4,11,3,8,5	.32,.31,.26,.24,.18,.16,.10	18.0
ทำงานในองค์กรภาครัฐ	273	51.7	4,1,2	.41,.38,.12	33.7	10,9,7,6,8	.41,.24,.20,.12,.10	35.3	11	.65	58.4	1,3,8,6,7,11	.32,.23,.18,.16,.14,.13	6.7
ทำงานในภาคเอกชน	372	60.0	1,3,4,2	.42,.21,.16,.11	39.0	10,7	.29,.20	45.4	11	.60	73.7	1,4,11,7,3,10,6	.53,.36,.32,.27,.23,.16,.10	13.7
อายุงานในอาชีพปานกลาง	348	57.0	1,4,3	.46,.38,.10	46.0	10,7,6,8	.30,.15,.12,.11	42.0	11	.59	68.5	1,4,11,7,3,8,9	.35,.32,.28,.17,.16,.09,.08	11.5
อายุงานในอาชีพมาก	298	51.0	1,4,6,8,2	.28,.28,.20,.17,.15	18.4	10,7,6,8	.38,.34,.27,.14	32.5	11	.63	57.6	1,11,7,5,10,6,8	.37,.24,.19,.17,.14,.13,.12	6.6
ระดับรายได้ปานกลาง	380	60.5	1,3,2,4	.43,.18,.17,.16	40.1	10,7,6,8	.37,.31,.10,.09	51.7	11	.72	74.0	1,11,7,10,4,5,8	.43,.37,.26,.18,.14,.07,.06	12.3
ระดับรายได้สูง	264	49.6	4,1,6	.56,.38,.16	35.9	10,6,8	.38,.30,.16	27.0	11	.52	57.5	1,4,6,8,11,2,5	.30,.28,.20,.19,.14,.13,.12	7.9
ไม่มีโรคประจำตัว	448	58.1	1,4,2	.51,.28,.14	37.2	10,7,6,8	.38,.25,.15,.12	42.0	11	.63	63.5	1,4,11,7,6,10,8	.47,.19,.17,.14,.06,.07	8.4
มีโรคประจำตัว	198	50.3	4,3,1	.56,.28,.21	40.1	10,6,7	.40,.27,.16	45.2	11	.67	67.9	4,11,7,1,9	.34,.33,.23,.22,.06	17.8

* ค่าน้อยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01 *** ที่ระดับ .001

ความหมาย – ตัวทำนายที่ 1 = ความรับผิดชอบ
2 = ความใจพิจิตสูงต่ำ
3 = การปรับตัวเพื่อการสร้างความสมดุลของชีวิต
4 = การมองโลกในแง่ดี
5 = วิธีที่ชอบการแก้ปัญหา
6 = ความพึงพอใจของผู้ตอบ
7 = ความพึงพอใจระหว่างเพื่อนกับครู
8 = การยอมรับตัว
9 = การปรับตัวของผู้ที่ของครอบครัว
10 = การปรับตัวการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ของครอบครัว
11 = การปรับตัวการเผชิญสถานการณ์ในการเลี้ยงดูบุตรกับความเครียดที่เกิดจากการทำงานของครอบครัวและสังคม

จากเพื่อน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ .39) ส่วนกลุ่มที่พบว่าลักษณะสถานการณ์ 5 ตัวแปร ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ต่ำคือ กลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก (ทำนายได้ร้อยละ 16.4) ตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญในการทำนายคือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .29) เมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญของตัวแปรลักษณะสถานการณ์ 5 ด้านในการทำนายตัวแปรตามพบว่า การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนเป็นตัวทำนายลำดับแรกในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 13 จาก 14 กลุ่ม ตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นตัวทำนายลำดับแรกเฉพาะกลุ่มผู้ที่มีอายุมาก และความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรเป็นตัวทำนายลำดับที่สองในกลุ่มย่อย 7 จาก 14 กลุ่ม

ยิ่งกว่านั้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามตัวแปรอิสระเดียวกัน ปรากฏว่าลักษณะสถานการณ์ 5 ด้านร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ในปริมาณที่ต่างกันตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป พบว่ามี 3 คู่คือ กลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก (ทำนายได้ร้อยละ 45.5 และ 16.4 ตามลำดับ) กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาถึงปริญญาตรี (ทำนายได้ร้อยละ 59.7 และ 24.9 ตามลำดับ) กลุ่มผู้ที่เป็นชายมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่เป็นหญิง (ทำนายได้ร้อยละ 45.5 และ 31.1 ตามลำดับ)

สรุปได้ว่า กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก และมีความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรมากเท่าใด ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากเท่านั้น ผลเช่นนี้พบเด่นชัด เช่น ในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลางเด่นชัดกว่า กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเด่นชัดกว่า และกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาถึงปริญญาตรี เป็นต้น

4.6.3 **ผลการใช้จิตลักษณะตามสถานการณ์ทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน** จิตลักษณะตามสถานการณ์ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม (ดูพิสัยของคะแนนค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละด้าน ในตาราง 2 ภาคผนวก ข.) จำนวน 1 ตัวแปร ซึ่งเป็นตัวทำนายชุดที่ 3 เมื่อนำตัวแปรมาทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนในกลุ่มรวม (ดังในตาราง 13) พบว่า ตัวแปรนี้สามารถทำนายได้ร้อยละ 42.0 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .65

เมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยประเภทต่างๆ 14 กลุ่ม พบผลว่า จิตลักษณะตามสถานการณ์ทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ระหว่างร้อยละ 23.4 ถึง 51.7 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม มีบทบาทเด่นชัดในการทำนายทุก

กลุ่ม (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน .72 และ .71 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มที่ทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ต่ำคือ กลุ่มที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 23.4) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .48 เมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญของตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ในการทำนายตัวแปรคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม ทำนายได้ในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

ยิ่งกว่านั้นเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามตัวแปรอิสระเดียวกัน ปรากฏว่า จิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ด้าน ทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน ได้ในปริมาณที่ต่างกันตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป พบว่ามี 4 คู่ คือกลุ่มที่มีอายุปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 49.8 และ 23.4 ตามลำดับ) กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลางมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง (ทำนายได้ร้อยละ 51.7 และ 27.0) กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาถึงปริญญาตรี (ทำนายได้ร้อยละ 45.6 และ 34.4 ตามลำดับ) และกลุ่มที่ทำงานในภาคเอกชน มีปริมาณการทำนายสูงกว่ากลุ่มที่ทำงานในภาครัฐ (ทำนายได้ร้อยละ 46.4 และ 35.3 ตามลำดับ)

จึงสรุปได้ว่า กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคมมากเท่าใด ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากเท่านั้น ผลเช่นนี้พบเด่นชัด เช่น ในกลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลางเด่นชัดกว่า กลุ่มที่มีอายุมาก กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลางเด่นชัดกว่า กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเด่นชัดกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาถึงปริญญาตรี เป็นต้น

4.6.4 **ผลการใช้จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์รวม 11 ตัวแปร ทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน** ในส่วนนี้ต้องการวิเคราะห์ว่า เมื่อนำตัวแปรจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม 5 ตัวแปร ตัวแปรลักษณะสถานการณ์ 5 ตัวแปร และตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร รวมเป็นตัวทำนาย 11 ตัวแปร ซึ่งเป็นตัวทำนายชุดที่ 4 (ดูตาราง 13) จะสามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้มากเพียงใด และมีตัวแปรได้จาก 11 ตัวแปรสามรถทำนายตัวแปรตามได้เด่นชัดกว่าตัวอื่นๆ

จากการวิเคราะห์โดยใช้ตัวแปร 11 ตัวแปร (ดูพิสัยของคะแนนค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละด้าน ในตาราง 2 ภาคผนวก ข.) ร่วมกันเพื่อทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนในกลุ่มรวม (ดังแสดงในตาราง 13) พบว่า ตัวแปรทั้ง 11 ตัวร่วมกันเพื่อทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 64.7 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือ เอกลักษณ์แห่งตน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .35) รองลงมาคือ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม การมองโลกในแง่ดี (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .23,และ .22, ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทต่างๆ 14 กลุ่ม พบผลว่า ตัวแปรทั้ง 11 ตัว แปรร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน ได้ระหว่างร้อยละ 57.3 ถึง 80.4 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .32) ตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญเด่นชัดอันดับแรกในการทำนายทุกกลุ่มดังกล่าว คือ เอกลักษณ์แห่งตน ส่วนกลุ่มย่อยที่มีปริมาณการทำนายต่ำสุด คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง ตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญในการทำนายคือ เอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .43 และ .23 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญของตัวแปรทั้ง 11 ด้าน ในการทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน พบว่า เอกลักษณ์แห่งตน เป็นตัวทำนายลำดับแรกในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 12 จาก 14 กลุ่ม และในกลุ่มชาย กลุ่มที่มีโรคประจำตัว มีตัวแปรการมองโลกในแง่ดี เป็นตัวทำนายลำดับแรก ส่วนตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม เป็นตัวแปรทำนายในลำดับที่สองทั้งในกลุ่มย่อย 6 จาก 14 กลุ่ม และตัวแปรการมองโลกในแง่ดี เป็นตัวแปรทำนายในลำดับที่สองในกลุ่มย่อย 4 จาก 14 กลุ่ม ส่วนในกลุ่มชาย มีตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตนเป็นตัวทำนายลำดับที่สอง กลุ่มที่มีอายุมาก มีตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นตัวทำนายลำดับที่สอง กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร เป็นตัวทำนายลำดับที่สอง และกลุ่มที่ทำงานในภาครัฐ มีตัวแปรการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายเป็นตัวแปรทำนายลำดับที่สอง

ยิ่งกว่านั้น เมื่อพิจารณาประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามตัวแปรอิสระเดียวกัน ปรากฏว่าตัวแปรทั้ง 11ตัว ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ในปริมาณต่างกันตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป พบว่ามี 5 คู่ คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาถึงปริญญาตรี (ทำนายได้ร้อยละ 80.4 และ 57.3 ตามลำดับ) กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง (ทำนายได้ร้อยละ 74.0 และ 57.5 ตามลำดับ) กลุ่มที่ทำงานในภาคเอกชน มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่ทำงานในภาครัฐ (ทำนายได้ร้อยละ 73.7 และ 58.4 ตามลำดับ) กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่ากลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก (ทำนายได้ร้อยละ 68.5 และ 57.6 ตามลำดับ) และกลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 70.5 และ 63.5 ตามลำดับ)

สรุปได้ว่า กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนมาก มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคมมาก มีการมองโลกในแง่ดีมาก มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมาก มีความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรมาก และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคลมากเท่าใด ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากเท่านั้น ผลเช่นนี้พบเด่นชัด เช่น ในกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเด่นชัดกว่ากลุ่มที่มี

ระดับการศึกษาอนุปริญญาถึงปริญญาตรี กลุ่มที่มีระดับการศึกษากลางเด่นชัดกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ทั้งหมดสรุปได้ว่า เมื่อใช้ตัวทำนาย 4 ชุดคือ จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมรวม 5 ตัวแปร (ตัวทำนายชุดที่ 1) ลักษณะสถานการณ์มี 5 ตัวแปร (ตัวทำนายชุดที่ 2) จิตลักษณะตามสถานการณ์มี 1 ตัวแปร (ตัวทำนายชุดที่ 3) และทั้ง 3 ชุดร่วมกัน 11 ตัวแปร (ตัวทำนายชุดที่ 4) เข้าทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคน ปรากฏผลสรุปได้เป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้ 1) ตัวทำนายในชุดจิตลักษณะเดิม ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 55.6 ในกลุ่มรวม และทำนายได้ระหว่างร้อยละ 44.0 ถึง ร้อยละ 62.4 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม โดยพบตัวทำนายที่สำคัญ เรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ เอกลักษณ์แห่งตน และการมองโลกในแง่ดี 2) ตัวทำนายทในชุดลักษณะสถานการณ์ ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ร้อยละ 36.6 ในกลุ่มรวม และทำนายได้ระหว่างร้อยละ 24.9 ถึง ร้อยละ 59.7 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม โดยพบมีตัวทำนายที่สำคัญ เรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร 3) ตัวทำนายในชุดจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร คือ การรับรู้ความสามารถในการจัดการกับความเครียด การทำงาน ครอบครัวและสังคม สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ร้อยละ 42.0 และทำนายได้ระหว่างร้อยละ 23.4 ถึง ร้อยละ 51.7 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม 4)ตัวทำนายชุดที่สี่ (ชุดรวม) ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ร้อยละ 64.7 ในกลุ่มรวม และทำนายได้ระหว่างร้อยละ 57.3 ถึง ร้อยละ 80.4 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม โดยพบมีตัวทำนายที่สำคัญ เรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ เอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม การมองโลกในแง่ดี ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และ 5) ปริมาณการทำนายของชุดรวม (11ตัวทำนาย) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้มากกว่าชุดอื่นๆ ชุดใดชุดหนึ่งตั้งแต่ 5% ขึ้นไป (ดูตาราง 13) พบในกลุ่มตัวอย่างโดยรวมและในกลุ่มย่อยทั้งหมด 14 กลุ่ม โดยมีพิสัยของเปอร์เซ็นต์ที่แตกต่างในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเกินกณฑ์ ตั้งแต่ 6.4% ถึง 19.5%

4.7 ผลการทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน โดยใช้ตัวทำนายจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมรวม 5 ด้าน ลักษณะสถานการณ์ 5 ด้าน และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ด้าน ทีละกลุ่ม และโดยใช้ตัวทำนายทุกกลุ่มรวม 11 ตัวแปรร่วมกัน ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น

4.7.1 **ผลการใช้จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน** จิตลักษณะเดิม 4 ด้าน ประกอบด้วยเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคล การมองโลกในแง่ดี และพฤติกรรม 1 ด้านคือ วิถีชีวิตตาม

แนวศาสนา (ดูพิสัยของคะแนนค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละด้านในตาราง 2 ภาคผนวก ข.) เมื่อใช้ตัวแปรทั้งห้า(ตัวทำนายชุดที่ 1) ร่วมกันเพื่อทำนายความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคนในกลุ่มรว (ดังแสดงในตาราง 14) ตัวทำนายทั้งห้าตัวแปร ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 65.2 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .36) รองลงมา คือ การมองโลกในแง่ดี และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .22 และ .19 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังอีก 14 กลุ่ม พบว่า จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม 5 ตัวแปร ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคม ได้ระหว่างร้อยละ 57.6 ถึง 73.7 โดยทำนายได้สูงในกลุ่มชาย (ทำนายได้ร้อยละ 73.7) ตัวแปรพฤติกรรมที่มีบทบาทสำคัญเด่นชัดในการทำนายอันดับแรกคือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .33) เมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญของพฤติกรรม ในการทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พบว่า วิถีชีวิตตามแนวศาสนา มีบทบาทในการทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคม เป็นอันดับแรกในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 10 จาก 14 กลุ่ม ส่วนตัวแปรการมองโลกในแง่ดี มีบทบาทในการทำนายเป็นลำดับแรกในกลุ่มย่อย 2 จาก 14 กลุ่ม และตัวแปรการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย มีบทบาทในการทำนายเป็นลำดับสอง ในกลุ่มย่อย 8 จาก 14 กลุ่ม ส่วนที่พบว่า จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม 5 ตัวแปร ทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมด้านสังคมได้ต่ำคือ กลุ่มที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 57.6) ซึ่งตัวแปรที่มีบทบาทในการทำนายคือการมองโลกในแง่ดี (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .43) พิจารณาเปรียบเทียบประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามตัวแปรอิสระเดียวกัน ปรากฏว่าจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมทั้ง 5 ด้านร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านสังคมได้ในปริมาณที่แตกต่างกันตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป พบว่ามี 4 คู่คือ กลุ่มที่เป็นชายมีปริมาณการทำนายสูงกว่ากลุ่มที่เป็นหญิง (ทำนายได้ร้อยละ 73.7 และ 59.4 ตามลำดับ) กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง (ทำนายได้ร้อยละ 69.4 และ58.6 ตรมลำดับ) กลุ่มที่มีอายุปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 66.7 และ57.6 ตามลำดับ) และกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (ทำนายได้ร้อยละ 67.4 และ 61.4 ตามลำดับ)

สรุปได้ว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากเท่าใด ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้มากเท่านั้น ผลเช่นนี้พบเด่นชัด เช่น ในกลุ่มชายเด่นชัดกว่ากลุ่มหญิง กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลางเด่นชัดกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง และกลุ่มที่มีอายุปานกลางเด่นชัดกว่า กลุ่มที่มีอายุมาก เป็นต้น

4.7.2 **ผลการใช้ลักษณะสถานการณ์ทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน** ลักษณะสถานการณ์ 5 ตัวแปร ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ภาระในครอบครัว การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวและการรับรู้

การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ดูพิสัยของคะแนนค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละด้านในตาราง 2 ภาคผนวก ข.) เมื่อนำตัวแปรทั้งห้า(ตัวทำนายชุดที่ 2) ร่วมกันเพื่อทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคนในกลุ่มรวม (ดังแสดงในตาราง 15) พบว่า ตัวแปรทั้งห้าร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 37.8 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญเด่นชัดเจนอันดับแรกคือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .58) รองลงมา คือ ภาระในครอบครัว ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .58

เมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยประเภทต่างๆ14 กลุ่ม พบว่า ลักษณะสถานการณ์ 5 ตัวแปรร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 24.9 ถึง 53.2 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญเด่นชัดอันดับแรกคือการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .45 และ .65 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มที่พบว่าลักษณะสถานการณ์ 5 ตัวแปร ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ต่ำคือ กลุ่มผู้ที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 24.9) และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง (ทำนายได้ร้อยละ 27.9) ตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญในการทำนายคือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .28 และ .39 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญของตัวแปรลักษณะสถานการณ์ 5 ด้าน ในการทำนายตัวแปรตามพบว่า การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนเป็นตัวทำนายในอันดับแรก ในกลุ่มย่อย 13 จาก 14 กลุ่ม ส่วนกลุ่มผู้ที่มีอายุมากมีตัวแปรทำนายที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือ ภาระในครอบครัว และตัวแปรภาระในครอบครัวเป็นตัวทำนายลำดับสองและสาม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 5 จาก 14 กลุ่ม

ยิ่งกว่านั้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามตัวแปรอิสระเดียวกัน ปรากฏว่าลักษณะสถานการณ์ 5 ด้านร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ในปริมาณที่ต่างกันตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป พบว่ามี 5 คู่ คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีปริมาณการทำนายสูงกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาถึงปริญญาตรี (ทำนายได้ร้อยละ 53.2 และ 29.8 ตามลำดับ) กลุ่มที่มีอายุปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 47.4 และ 24.9 ตามลำดับ) กลุ่มที่เป็นชายมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่เป็นหญิง (ทำนายได้ร้อยละ 50.1 และ 29.9 ตามลำดับ) กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลางมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง (ทำนายได้ร้อยละ 47.2 และ 27.9 ตามลำดับ) และกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลางมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก (ทำนายได้ร้อยละ 42.3 และ 30.3 ตามลำดับ)

สรุปได้ว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก มีภาระในครอบครัวน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมากเท่าใด ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้มากเท่านั้น ผลเช่นนี้พบเด่นชัด เช่น ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี เด่นชัดกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาถึงปริญญาตรี กลุ่มที่มีอายุปานกลางเด่นชัดกว่า กลุ่มที่มีอายุมาก ในกลุ่มชายเด่นชัดกว่า กลุ่มหญิง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง เด่นชัดกว่ากลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง เป็นต้น

4.7.3 **ผลการใช้จิตลักษณะตามสถานการณ์ทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน** จิตลักษณะตามสถานการณ์ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม จำนวน 1 ตัวแปร ซึ่งเป็นตัวทำนายชุดที่ 3 (ดูพิสัยของคะแนนค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละด้านในตาราง 2 ภาคผนวก ข.) เมื่อนำตัวแปรมาทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านสังคม ในกลุ่มรวม (ดังในตาราง 15) พบว่า ตัวแปรนี้ทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 48.3 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน .70

เมื่อพิจารณาในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทต่างๆ 14 กลุ่ม พบผลว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคมทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ระหว่างร้อยละ 32.5 ถึง 57.0 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .76) ส่วนกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .57) และตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม มีบทบาทสำคัญในการทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคม ในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามตัวแปรอิสระเดียวกัน ปรากฏว่าจิตลักษณะตามสถานการณ์ทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคม ได้ในปริมาณที่แตกต่างกันตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป พบว่ามี 4 คู่ คือ กลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง (ทำนายได้ร้อยละ 57.0 และ 32.5) กลุ่มที่มีอายุปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 51.5 และ 34.8) กลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก (ทำนายได้ร้อยละ 53.0 และ 39.2) และกลุ่มผู้ที่ทำงานในภาคเอกชน มีปริมาณการทำนายสูงกว่ากลุ่มผู้ที่ทำงานในภาครัฐ (ทำนายได้ร้อยละ 52.2 และ 42.3)

จึงสรุปได้ว่า กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดด้านการทำงาน ครอบครัว และสังคมได้มากเท่าใด ก็จะมีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากเท่านั้น ผลเช่นนี้เด่นชัด เช่น ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลางเด่นชัดกว่า กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง กลุ่มที่มีอายุปานกลางเด่นชัดกว่า กลุ่มผู้ที่มีอายุมาก และกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลางเด่นชัดกว่า กลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพสูง เป็นต้น

4.7.4 **ผลการใช้จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 11 ตัวแปร ทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน** ในส่วนนี้ต้องการวิเคราะห์ว่า เมื่อรวมตัวแปรจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม 5 ตัวแปร ตัวแปรลักษณะสถานการณ์ 5 ตัวแปร และตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร รวมเป็นตัวแปรทำนาย 11 ตัวแปร ซึ่งเป็นตัวทำนายชุดที่ 4 (ดูตาราง 14) จะสามารถทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัย

ตาราง 14 ปริมาณการทำนายและลำดับความสำคัญของตัวแปรในการทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านสังคม โดยมี จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนายในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม ด้วยวิธีจัดถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise)

กลุ่มประเภท	จำนวนคน	ชุดที่ 1 จิตลักษณะเดิม (1-5)			ชุด 2 สถานการณ์ (6-10)			ชุด 3 จิตลักษณะตามสถานการณ์ (11)			ชุด 4 รวม (1-11)			% แตกต่าง
		% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	
กลุ่มรวม	645	65.2	5,4,3,2,1	.36,.22,.19,.17,.06	37.8	10,8	.58,.10	48.3	11	.70	73.6	5,11,10,4,8,9	.41,.31,.19,.15,06,.06	8.4
เพศชาย	290	73.7	5,3,1,4,2	.33,.25,.20,.18,.12	50.1	10,9,6	.65,.13,.11	46.0	11	.67	79.1	5,10,11,1,4,2	.32,.23,.20,.18,.16,.07	5.4
เพศหญิง	355	59.4	5,4,1	.39,.30,.20	29.9	10	.55	50.0	11	.71	72.0	5,11,10,8,9	.48,.39,.14,.11,.10	12.6
อายุปานกลาง	430	66.7	5,3,1,2	.48, .32,.13,.06	47.4	10	.69	51.5	11	.72	78.2	5,11,10,8,9	.48,.32,.30,.08	11.5
อายุมาก	215	57.6	4,5,3,1	.43,.20,.14,.13	24.9	8,10	.32,.28	34.8	11	.59	68.1	4,11,5,8	.37,.34,.22,.18	10.5
ระดับการศึกษาปานกลาง	421	64.2	5,4,1	.40,.38,.16	29.8	10,8	.51,.09	42.9	11	.66	71.6	5,11,4,10	.42,.27,.20,.18	7.4
ระดับการศึกษาสูง	224	64.0	5,3,1,2	.33,.31,.26,.14	53.2	10,7,8	.45,.30,.13	47.4	11	.69	76.6	5,11,1,8,10,7,9	.37,.28,.17,.17,.15,.11,.10	12.6
ทำงานในองค์กรภาครัฐ	273	61.9	4,5,1,2	.33,.32,.19,.15	37.4	10,6,9,7	.46,.15,.14,.11	42.3	11	.65	69.4	5,11,4,10,6	.34,.25,.25,.17,.11	7.5
ทำงานในภาคเอกชน	372	66.9	5,3,1,4	.42,.29,.14,.13	42.0	10	.65	52.2	11	.72	79.1	5,11,10,9,6,8	.48,.38,.24,.13,.08,.07	12.2
อายุงานในอาชีพปานกลาง	346	61.4	5,3,1,4	.39,.27,.18,.12	42.3	10,9,7	.58,.18,.13	53.3	11	.73	72.7	11,5,10,4,9,8	.37,.34,.21,.12,.06	11.3
อายุงานในอาชีพมาก	299	67.4	5,3,4,1	.39,.24,.23,.15	30.3	10,8	.47,.21	39.2	11	.63	74.7	5,11,10,4,9,3	.47,.18,.15,.15,.14,.11	7.3
ระดับเศรษฐกิจปานกลาง	380	69.4	5,3,1	.37,.36,.23	47.2	10,9	.68,.10	57.0	11	.76	78.8	5,11,10,1,8	.39,.36,.19,.14,.06	9.4
ระดับเศรษฐกิจสูง	264	58.8	5,4,1	.41,.37,.14	27.9	10,8	.39,.27	32.5	11	.57	67.7	5,4,11,9,10,8	.44,.22,.21,.17,.14,.13	9.1
ไม่มีโรคประจำตัว	449	66.2	1,5,4,3,2	.28,.27,.23,.15,.07	38.7	10,8	.59,.12	49.4	11	.70	82.4	5,11,4,10,1,6,9	.32,.25,.17,.16,.15,.07,.06	16.2
มีโรคประจำตัว	196	67.7	5,3,4	.49,.24,.22	39.8	10,8	.54,.21	46.4	11	.68	72.1	5,11,10,4,6,11,2	.48,.33,.19,.18,.15,.10,.09	4.4

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01 *** ที่ระดับ .001

หมายเหตุ – ตัวทำนายที่ 1 = บรรยากาศแห่งครอบครัว
2 = ความใกล้ชิดผูกพัน
3 = การมีวัตถุที่สร้างขึ้นตามสภาพของบุคคล
4 = การควบคุมโดยโชคชะตา
5 = วิถีชีวิตตามแนวราบนอก
6 = ความผันแปรของสภาพบุคคล
7 = ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร
8 = ภาระในครอบครัว
9 = การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว
10 = การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อน
11 = การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกิจกรรม หรือผลที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม

กลางคนด้านสังคมได้มากเพียงใด และมีตัวแปรใดจาก 11 ตัวแปรสามารถทำนายตัวแปรตามได้เด่นชัดกว่าตัวอื่นๆ

จากการใช้ตัวแปร 11 ตัวแปร (ดูพิสัยของคะแนนค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละด้านในตาราง 2 ภาคผนวก ข.) ร่วมกันเพื่อทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมในกลุ่มรวม (ดังแสดงในตาราง 14) พบว่า ตัวแปรทั้ง 11 ตัว ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 73.6 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญเป็นอันดับแรก คือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .41 รองลงมาคือ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการมองโลกในแง่ดี (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .31 และ.19 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทต่างๆ 14 กลุ่ม พบผลว่าตัวแปรทั้ง 11 ตัวแปรร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ระหว่างร้อยละ 67.7 ถึง 82.4 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มที่ไม่มีโรคประจำตัว รองลงมาคือ ในกลุ่มชาย (ทำนายได้ร้อยละ 79.1) ตัวแปรที่มีบทบาทเด่นชัดอันดับแรกในการทำนายทุกกลุ่มดังกล่าวคือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .32 และ .48 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มย่อยที่มีปริมาณการทำนายต่ำสุดคือ กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีระดับเศรษฐกิจสูง ตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญในการทำนาย คือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การมองโลกในแง่ดี และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .44, .22 และ .21, ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาความสำคัญของตัวแปรทั้ง 11 ด้าน ในการทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคม พบว่า วิถีชีวิตามแนวศาสนาเป็นตัวทำนายลำดับแรกในกลุ่มย่อย 12 จาก 14 กลุ่ม การมองโลกในแง่ดีเป็นตัวทำนายลำดับแรกในกลุ่มผู้ที่มีอายุมาก และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม เป็นตัวทำนายลำดับแรกในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง ส่วนการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯเป็นตัวทำนายในลำดับที่สอง ในกลุ่มย่อย 11 จาก 14 กลุ่ม และส่วนมากการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน เป็นตัวทำนายลำดับสาม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 จาก 14 กลุ่ม

ยิ่งกว่านั้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามตัวแปรอิสระเดียวกัน ปรากฏว่าตัวแปรทั้ง 11 ตัวร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ในปริมาณต่างกันตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป พบว่ามี 6 คู่ คือ กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลางมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง (ทำนายได้ร้อยละ 78.8 และ 67.7) กลุ่มผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัวมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีโรคประจำตัว (ทำนายได้ร้อยละ 82.4 และ 72.1) กลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลางมีปริมาณการทำนายสูงกว่ากลุ่มผู้ที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 78.2 และ68.1 ตามลำดับ) กลุ่มผู้ที่ทำงานในภาคเอกชน มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่ทำงานในภาครัฐ (ทำนายได้ร้อยละ 79.1 และ 69.4 ตามลำดับ) กลุ่มที่เป็นชายมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มที่เป็นหญิง (ทำนายได้ร้อยละ 79.1 และ 72.0

ตามลำดับ) และผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาถึงปริญญาตรี (ทำนายได้ร้อยละ 76.6 และ 71.6 ตามลำดับ)

สรุปได้ว่า กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก มีการรับรู้ความสามารถของตนมาก และมีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากเท่าใด ก็มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากเท่านั้น ผลเช่นนี้พบเด่นชัด เช่น ในกลุ่มชายเด่นชัดกว่ากลุ่มหญิง และกลุ่มที่ไม่มีโรคประจำตัวเด่นชัดกว่ากลุ่มที่มีโรคประจำตัว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ทั้งหมดสรุปได้ว่า เมื่อใช้ตัวทำนาย 4 ชุดคือ จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมรวม 5 ตัวแปร (ตัวทำนายชุดที่ 1) ลักษณะสถานการณ์มี 5 ตัวแปร (ตัวทำนายชุดที่ 2) จิตลักษณะตามสถานการณ์มี 1 ตัวแปร (ตัวทำนายชุดที่ 3) และทั้ง 3 ชุดร่วมกัน 11 ตัวแปร (ตัวทำนายชุดที่ 4) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน ปรากฏผลสรุปได้เป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้ 1) <u>ตัวทำนายในชุดจิตลักษณะเดิม</u> ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 65.2 ในกลุ่มรวม และทำนายได้ระหว่างร้อยละ 57.6 ถึง ร้อยละ 73.7 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม โดยพบตัวทำนายที่สำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การมองโลกในแง่ดี และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย 2) <u>ตัวทำนายในชุดลักษณะสถานการณ์</u> ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ร้อยละ 37.8 ในกลุ่มรวม และทำนายได้ระหว่างร้อยละ 24.9 ถึง ร้อยละ 53.2 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม โดยพบตัวทำนายที่สำคัญ เรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และภาระในครอบครัว 3) <u>ตัวทำนายในชุดจิตลักษณะตามสถานการณ์</u> 1 ตัวแปร คือ การรับรู้ความสามารถในการจัดการกับความเครียดการทำงาน ครอบครัวและสังคม สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ร้อยละ 48.3 และทำนายได้ระหว่างร้อยละ 32.5 ถึง ร้อยละ 57.0 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม 4)<u>ตัวทำนายในชุดที่สี่(ชุดรวม)</u> ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ร้อยละ 73.6 ในกลุ่มรวม และทำนายได้ระหว่างร้อยละ 67.7 ถึง ร้อยละ 82.4 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม โดยพบตัวทำนายที่สำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดในด้านการทำงาน ครอบครัวและสังคม การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การมองโลกในแง่ดี ภาระในครอบครัว และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และ 5) <u>ปริมาณการทำนายของชุดรวม (11ตัวทำนาย)</u> สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้มากกว่าชุดอื่นๆชุดใดชุดหนึ่ง ตั้งแต่ 5% ขึ้นไป (ตาราง 14) ในกลุ่มตัวอย่างโดยรวมและในกลุ่มย่อย 13 จาก 14 กลุ่มย่อย โดยมีพิสัยของเปอร์เซ็นต์ที่แตกต่างในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเกินกณฑ์ ตั้งแต่ 5.4% ถึง 16.2%

4.8 ผลการทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคน โดยใช้ตัวทำนายจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมรวม 5 ด้าน ลักษณะสถานการณ์ 5 ด้าน และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ด้าน ทีละกลุ่ม และโดยใช้ตัวทำนายทุกกลุ่มรวม 11 ตัวแปรร่วมกัน ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น

4.8.1 **ผลการใช้จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคน** จิตลักษณะเดิม 4 ด้าน ประกอบด้วย เอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การมองโลกในแง่ดี และพฤติกรรม 1 ด้านคือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา รวม 5 ตัวแปร (ดูพิสัยของคะแนนค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละด้านในตาราง 2 ภาพผนวก ข.) เมื่อใช้ตัวแปรทั้งห้า(ตัวทำนายชุดที่ 1) ร่วมกันพื่อทำนายความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านรวม ในกลุ่มรวม (ดังแสดงในตาราง 15) พบว่าตัวทำนายทั้งห้าตัวแปรร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมได้ร้อยละ 77.9 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรกคือ เอกลักษณ์แห่งตน รองลงมาคือการมองโลกในแง่ดี วิถีชีวิตตามแนวศาสนา และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .38, .26, .21 และ .18 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังอีก 14 กลุ่ม พบว่า จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม 5 ตัวแปร ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมได้ระหว่างร้อยละ 66.5 ถึง 81.3 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุปานกลาง (36-45 ปี) รองลงมาคือ กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่ไม่มีโรค (ทำนายได้ร้อยละ 81.1) และกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่ทำงานในภาคเอกชน (ทำนายได้ร้อยละ 79.8) จิตลักษณะเดิมที่มีบทบาทสำคัญในการทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุปานกลาง กลุ่มที่ไม่มีโรค และกลุ่มที่ทำงานในภาคเอกชนได้ เป็นอันดับแรก คือ เอกลักษณ์แห่งตน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .41, .47 และ .46 ตามลำดับ) พบว่าจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม 5 ตัวแปร ทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมได้ต่ำสุดในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุมาก(46-59 ปี) (ทำนายได้ร้อยละ 66.5) เมื่อพิจารณาความสำคัญของกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมทั้ง 5 ด้าน ในการทำนายตัวแปรคุณภาพชีวิตด้านรวม พบว่าเอกลักษณ์แห่งตนและการมองโลกในแง่ดีมีบทบาทในการทำนายเป็นอันดับแรกและลำดับที่สองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 9 จาก 14 กลุ่ม วิถีชีวิตตามแนวศาสนาเป็นตัวทำนายอันดับแรก ในกลุ่มที่มีโรคประจำตัวและวิถีชีวิตตามแนวศาสนายังเป็นตัวทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวม สำคัญเป็นอันดับสอง ในกลุ่มหญิง กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง และกลุ่มที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐด้วย นอกจากนี้พบว่าการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายเป็นตัวทำนายลำดับที่สองในกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลางและมาก

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามตัวแปรอิสระเดียวกัน ซึ่งจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมทั้ง 5 ด้าน

ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ในปริมาณที่แตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป พบว่า มี 2 คู่ คือ กลุ่มที่มีอายุปานกลาง (36-45 ปี) มีปริมาณการทำนายสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก (46-59 ปี) (ทำนายได้ร้อยละ 81.3 และ 66.5 ตามลำดับ) รองลงมาคือ กลุ่มที่ไม่มีโรคประจำตัวมีปริมาณการทำนายสูงกว่ากลุ่มที่มีโรคประจำตัว (ทำนายได้ ร้อยละ 81.1 และ 72.4 ตามลำดับ)

จึงสรุปได้ว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการบรรลุเอกลักษณ์แห่งตนมาก และมีการมองโลกในแง่ดีมากเท่าใด ก็จะมีคุณภาพชีวิตด้านรวมมากเท่านั้น ผลเช่นนี้พบเด่นชัดในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุปานกลาง (36-45 ปี) และกลุ่มที่ไม่มีโรคประจำตัว เด่นชัดกว่า กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุมาก (46-59 ปี) และกลุ่มที่ไม่มีโรคประจำตัว นอกจากนี้ยังพบว่าวิถีชวิตตามแนวศาสนาเป็นตัวทำนายสำคัญอันดับแรกในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีโรคประจำตัว และเป็นตัวทำนายลำดับที่ 2 ในกลุ่มหญิง กลุ่มที่มีการศึกษาสูง และกลุ่มที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ

4.8.2 **ผลการใช้ลักษณะสถานการณ์ทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคน** ลักษณะสถานการณ์ 5 ตัวแปร ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ภาระในครอบครัว การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ดูพิสัยของคะแนนค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละด้านในตาราง 2 ภาคผนวก ข) เมื่อนำตัวแปรทั้งห้า(ตัวทำนายชุดที่ 2) ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคน <u>ในกลุ่มรวม</u> (ดังแสดงในตาราง 15) พบว่าตัวทำนายทั้งห้าตัวแปรร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมได้ร้อยละ 37.6 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .44, .20, .12 และ .09 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางสังคมและภูมิหลัง 14 กลุ่ม พบว่า ลักษณะสถานการณ์ 5 ตัวแปร ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านรวมได้ระหว่างร้อยละ 27.1 ถึง ร้อยละ 51.8 ตามลำดับ โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี รองลงมาคือ กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (ทำนายได้ร้อยละ 49.4) และกลุ่มชาย (ทำนายได้ร้อยละ 46.2) ตัวแปรลักษณะสถานการณ์ที่มีบทบาทสำคัญเด่นชัดในการทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง และกลุ่มชายเป็นอันดับแรก คือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .40, .47 และ .51 ตามลำดับ) พบว่าลักษณะสถานการณ์ 5 ตัวแปรทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ต่ำสุด ในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีระดับการศึกษาปานกลาง (ทำนายได้ร้อยละ 27.1) ตัวแปรที่มีบทบาทในการทำนายคือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .38) เมื่อพิจารณาความสำคัญของกลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ทั้ง 5 ด้าน ในการทำนายตัวแปร

คุณภาพชีวิตด้านรวม พบว่า การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรมีบทบาทในการทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนเป็นอันดับแรก และลำดับที่สองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 จาก 14 กลุ่ม

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามตัวแปรอิสระเดียวกัน ปรากฏว่า ลักษณะสถานการณ์ทั้ง 5 ด้านร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ในปริมาณที่แตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป พบว่ามี 4 คู่ คือ กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่ระดับการศึกษาปานกลาง (ทำนายได้ร้อยละ 51.8 และ 27.1 ตามลำดับ) กลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลางมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก (ทำนายได้ร้อยละ 49.4 และ 29.6 ตามลำดับ) กลุ่มผู้ที่เป็นชายมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่เป็นหญิง (ทำนายได้ร้อยละ 46.2 และ 32.7 ตามลำดับ) และกลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลางมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 42.2 และ 32.4 ตามลำดับ)

จึงสรุปได้ว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรมากเท่าใด ก็จะมีคุณภาพชีวิตด้านรวมมากเท่านั้น ผลเช่นนี้พบเด่นชัดในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคน เช่น กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี เด่นชัดกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง เด่นชัดกว่า กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมากเป็นต้น

4.8.3 ผลการใช้จิตลักษณะตามสถานการณ์ทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคน จิตลักษณะตามสถานการณ์ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม จำนวน 1 ตัวแปร ซึ่งเป็น(ตัวทำนายชุดที่ 3) (ดูพิสัยของคะแนนค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรในตาราง 2 ภาคผนวก ข) เมื่อนำตัวแปรมาทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านรวม <u>ในกลุ่มรวม</u> (ดังในตาราง 15) พบว่า ตัวแปรนี้ทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคน ได้ร้อยละ 54.2 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .74

เมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยประเภทต่างๆ 14 กลุ่มย่อย พบผลว่า จิตลักษณะตามสถานการณ์ตัวเดียวกันนี้ทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมผู้ใหญ่วัยกลางคน ได้ระหว่างร้อยละ 34.3 ถึง 60.7 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง รองลงมาคือ กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุปานกลาง (ทำนายได้ร้อยละ 60.4) ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคมที่มีบทบาทสำคัญเด่นชัดในการทำนายกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนทุกประเภทที่ศึกษาครั้ง โดยเฉพาะกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลางและกลุ่มที่มีอายุปานกลาง (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .78 และ .79 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มที่พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ ทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมได้ต่ำสุด ในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุมาก (ทำนายได้ ร้อยละ 34.3) มีค่าสัมประสิทธิ์

ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .59 เมื่อพิจารณาตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ในการทำนายตัวแปรตามพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคมมีบทบาทในการทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามตัวแปรอิสระเดียวกัน ปรากฏว่าจิตลักษณะตามสถานการณ์ทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ในปริมาณที่แตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป พบว่ามี 6 คู่ คือ กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีที่มีอายุปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่ากลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุมาก (ทำนายได้ 60.4 และ 34.3 ตามลำดับ) รองลงมาคือ กลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง (ทำนายได้ร้อยละ 60.7 และ 42.0 ตามลำดับ) กลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลางมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก (ทำนายได้ร้อยละ 58.6 และ 45.5 ตามลำดับ) กลุ่มผู้ที่ทำงานในภาคเอกชนมีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ที่ทำงานในภาครัฐ (ทำนายได้ร้อยละ 56.9 และ 49.9 ตามลำดับ) และกลุ่มผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัวทำนายได้สูงกว่า กลุ่มผู้ที่มีโรคประจำตัว (ทำนายได้ร้อยละ 55.3 และ 50.1 ตามลำดับ)

จึงสรุปได้ว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคมมากเท่าใด ก็จะมีคุณภาพชีวิตด้านรวมมากเท่านั้น เช่น ในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีที่มีอายุปานกลาง เด่นชัดกว่า กลุ่มที่มีอายุมาก กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง เด่นชัดกว่า กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง และกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง เด่นชัดกว่ากลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก เป็นต้น

4.8.4 **ผลการใช้จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 11 ตัวแปร ทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคน**

ในส่วนนี้ต้องการวิเคราะห์ว่าเมื่อนำตัวแปรจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม 5ตัวแปร ตัวแปรลักษณะสถานการณ์ 5 ตัวแปร และตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร เป็นตัวทำนายรวม 11 ตัวแปร ซึ่งจัดเป็นตัวทำนายชุดที่ 4 (ดูตาราง 15) จะสามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้มากเพียงใด และมีตัวแปรใดจาก 11 ตัวแปรสามารถทำนายตัวแปรตามได้เด่นชัดกว่าตัวอื่นๆ

จากการใช้ตัวแปร 11 ตัวแปร (ดูพิสัยของคะแนนค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละด้านในตาราง 2 ภาคผนวก ข) ร่วมกันเพื่อทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนโดยรวม (ดังแสดงในตาราง 15) พบว่า ตัวแปรทั้ง 11 ตัวร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 84.9 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือ เอกลักษณ์แห่งตน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .35) รองลงมาคือ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การมองโลกในแง่

ตาราง 15 ปริมาณการทำนายและลำดับความสำคัญของตัวแปรในการทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนในด้านรวม โดยมีจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม ด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise)

กลุ่มประเภท	จำนวนคน	ชุดที่ 1 จิตลักษณะเดิม (1-5)			ชุด 2 สถานการณ์ (6-10)			ชุด 3 จิตลักษณะตามสถานการณ์ (11)			ชุด 4 รวม (1-11)			% แตกต่าง
		% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	
กลุ่มรวม	645	77.9	1,4,5,3,2	.38,.26,.21,.18,.08	37.6	10,7,9,8	.44,.20,.12,.09	54.2	11	.74	84.9	1,11,5,4,7,10,3,8,6	.35,.28,.21,.19,.13,.11,.07,.06,.05	7.0
เพศชาย	290	78.8	1,4,3,5,2	.32,.32,.18,.15,.09	46.2	10,9,8,6	.51,.18,.17,.13	60.3	11	.71	86.8	1,4,11,7,5,6,9	.36,.32,.19,.17,.10,.08,.05	7.0
เพศหญิง	355	78.0	1,5,4,3,2	.41,.27,.21,.13,.06	32.7	10,7,9	.40,.26,.10	57.2	11	.76	85.9	1,11,5,10,7,8,4	.38,.36,.31,.15,.13,.10,.09	7.9
อายุปานกลาง	430	81.3	1,4,5,3,2	.41,.28,.20,.14,.07	42.2	10,7,9	.52,.21,.09	60.4	11	.79	87.5	1,11,5,10,7,6,9	.41,.32,.21,.20,.12,.08,.07,.05	6.2
อายุมาก	215	66.5	1,4,5,3	.35,.31,.17,.16	32.4	8,9,7,10	.25,.21,.18,.18	34.3	11	.59	80.5	1,11,7,4,10,5,9,3,8	.33,.23,.22,.21,.18,.17,.12,.11	14.0
ระดับการศึกษาปานกลาง	421	76.0	1,4,5	.43,.42,.19	27.1	10,7	.38,.26	48.0	11	.69	82.4	1,4,11,5,10,8,7,6	.37,.27,.24,.23,.13,.09,.08,.06	6.4
ระดับการศึกษาสูง	224	76.3	1,5,3,4,2	.37,.30,.18,.15,.13	51.8	10,7,8	.40,.36,.24	48.6	11	.70	86.3	1,11,5,7,8,4,9	.37,.25,.22,.20,.11,.11,.07	10.0
ทำงานในองค์กรภาครัฐ	273	75.5	1,5,4,3,2	.33,.22,.21,.19,.16	39.5	10,7,9,6	.37,.22,.19,.17	49.9	11	.71	83.4	1,11,5,7,4,6,3,9,10	.30,.23,.22,.16,.12,.09,.07	7.9
ทำงานในภาคเอกชน	372	79.8	1,4,5,3	.46,.32,.18,.10	36.5	10,7	.48,.22	56.9	11	.75	86.8	1,11,4,5,10,7,8	.44,.32,.24,.18,.15,.10,.06	7.0
อายุงานในอาชีพปานกลาง	346	76.8	1,4,5,2	.40,.39,.19,.10	49.4	10,9,7,8	.47,.26,.20,.13	58.6	11	.77	87.3	1,11,4,5,7,10,6	.34,.34,.24,.16,.14,.11,.10,.05	10.5
อายุงานในอาชีพมาก	299	78.6	1,3,5,4	.39,.29,.22,.18	29.6	10,7,9	.40,.19,.15	45.5	11	.67	81.9	1,5,3,11,4,7,10	.35,.26,.22,.19,.13,.12,.07	3.3
ระดับเศรษฐกิจปานกลาง	380	79.3	1,3,4,5,2	.41,.22,.18,.15,.11	39.3	10,7,9	.50,.20,.09	60.7	11	.78	86.7	1,11,5,10,7,4,3,8	.40,.36,.19,.15,.14,.10,.08,.07	7.4
ระดับเศรษฐกิจสูง	264	77.1	1,4,5,3	.36,.35,.29,.10	38.5	10,8,7,9	.32,.28,.14,.14	42.0	11	.65	83.1	1,4,5,11,6,8,2,7	.32,.30,.26,.19,.12,.10,.08,.07	6.0
ไม่มีโรคประจำตัว	449	81.1	1,4,5,3,2	.47,.26,.16,.13,.08	38.7	10,7,9,6	.44,.21,.12,.10	55.3	11	.74	85.7	1,11,4,5,10,6,7,3	.44,.23,.17,.17,.13,.09,.08,.07,.06	4.6
มีโรคประจำตัว	196	72.4	5,4,3,1	.28,.27,.26,.21	41.2	10,8,7	.41,.29,.14	50.1	11	.71	85.0	11,4,1,5,7,10	34,.33,.26,.23,.23,.08	12.6

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01 *** ที่ระดับ .001

หมายเหตุ – ตัวทำนายที่ 1 = เอกลักษณ์แห่งตน
2 = ความใกล้ชิดผูกพัน
3 = การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคล
4 = การมองโลกในแง่ดี
5 = วิถีชีวิตตามแนวศาสนา
6 = ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส
7 = ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร
8 = ภาระในครอบครัว
9 = การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว
10 = การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน
11 = การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม

ดี (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .28, .21, และ .19, ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทต่างๆ 14 กลุ่ม พบผลว่า ตัวแปรทั้ง 11 ตัวแปรร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ระหว่างร้อยละ 80.5 ถึง 87.5 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มผู้ที่มีอายุปานกลาง รองลงมาคืออายุงานในอาชีพปานกลาง (ทำนายได้ร้อยละ 87.3) และระดับเศรษฐกิจปานกลาง (ทำนายได้ร้อยละ 86.7) ตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญเด่นชัดอันดับแรกในทุกกลุ่มดังกล่าวคือ การมีเอกลักษณ์แห่งตน (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน .41, .34, และ .40 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มย่อยที่มีปริมาณการทำนายต่ำสุดคือ กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนมีอายุมาก ตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญในการทำนายคือ การมีเอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก(การทำงาน ครอบครัวและสังคม) ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร การมองโลกในแง่ดี (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .33, .23, .22,และ .21 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญของตัวแปรทั้ง 11 ด้าน ในการทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคน พบว่า การบรรลุเอกลักษณ์แห่งตนเป็นตัวทำนายลำดับแรกในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 13 จาก 14 กลุ่ม การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม เป็นตัวทำนายลำดับสองทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 จาก 14 กลุ่ม การมองโลกในแง่ดีเป็นตัวทำนายลำดับสอง 4 จาก 14 กลุ่มย่อย (ในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนชาย กลุ่มที่มีโรคประจำตัว กลุ่มผู้มีระดับเศรษฐกิจสูง และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง) ส่วนวิถีชีวิตตามแนวศาสนาเป็นตัวทำนายลำดับที่สามในกลุ่มตัวอย่างรวมและกลุ่มตัวอย่างย่อย 6 จาก 14 กลุ่ม

ยิ่งกว่านั้นเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามตัวแปรอิสระเดียวกัน ปรากฏว่า ตัวแปรทั้งสิบเอ็ดร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ในปริมาณต่างกันตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป พบว่ามี 2 คู่ คือกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุมาก (ทำนายได้ร้อยละ 87.5 และ 80.5 ตามลำดับ) รองลงมาคือกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง มีปริมาณการทำนายสูงกว่า กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุงานในอาชีพมาก (ทำนายได้ร้อยละ 87.3 และ 81.9 ตามลำดับ)

สรุปได้ว่ากลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการบรรลุเอกลักษณ์แห่งตนมาก มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคมมาก มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก และมีการมองโลกในแง่ดีมากเท่าใด ก็มีคุณภาพชีวิตด้านรวมอย่างเหมาะสมมากเท่านั้น ผลเช่นนี้พบเด่นชัดในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุปานกลางเด่นชัดกว่ากลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุมาก และกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลางเด่นชัดกว่า กลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ทั้งหมดสรุปได้ว่า เมื่อใช้ตัวทำนาย 4 ชุดคือ จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมรวม 5 ตัวแปร (ตัวทำนายชุดที่ 1) ลักษณะสถานการณ์มี 5 ตัวแปร (ตัวทำนายชุดที่ 2) จิตลักษณะตามสถานการณ์มี 1 ตัวแปร (ตัวทำนายชุดที่ 3) และทั้ง 3 ชุดร่วมกัน 11 ตัวแปร (ตัวทำนายชุดที่ 4) เข้าทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนปรากฏผล สรุป

ได้เป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้ 1) ตัวทำนายในชุดจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 77.9 ในกลุ่มรวม และทำนายได้ระหว่างร้อยละ 66.5 ถึง ร้อยละ 81.3 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม โดยพบตัวทำนายที่สำคัญ เรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ เอกลักษณ์แห่งตน การมองโลกในแง่ดี วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายและความใกล้ชิดผูกพัน 2) ตัวทำนายในชุดลักษณะสถานการณ์ ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 37.6 ในกลุ่มรวม และทำนายได้ระหว่างร้อยละ 27.1 ถึง ร้อยละ 51.8 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม โดยพบตัวทำนายที่สำคัญ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว 3) ตัวทำนายในชุดจิตลักษณะตามสถานการณ์ มี 1ตัวแปร คือ การรับรู้ความสามารถในการจัดการกับความเครียด การทำงาน ครอบครัวและสังคม สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 54.2 ในกลุ่มรวม และทำนายได้ระหว่างร้อยละ 34.3 ถึง ร้อยละ 60.7 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม 4) ตัวทำนายในชุดที่สี่(ชุดรวม) ร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ร้อยละ 84.9 ในกลุ่มรวม และทำนายได้ระหว่างร้อยละ 80.5 ถึง ร้อยละ 87.5 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม โดยพบตัวทำนายที่สำคัญ เรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ เอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้ความสามารถในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การมองโลกในแง่ดี ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และ 5) ปริมาณการทำนายของชุดรวม (11ตัวทำนาย) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้มากกว่าชุดอื่นๆชุดใดชุดหนึ่ง ตั้งแต่ 5% ขึ้นไป (ตาราง 15) พบในกลุ่มตัวอย่างโดยรวมและในกลุ่มย่อย 12 จาก 14 กลุ่มย่อย โดยมีพิสัยของเปอร์เซ็นต์ที่แตกต่างในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเกินกณฑ์ ตั้งแต่ 6% ถึง 14%

4.9 ผลการทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมและด้านย่อย 3 ด้าน (การทำงาน ครอบครัว และสังคม)ของผู้ใหญ่วัยกลางคน ด้วยกลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และจิตลักษณะเดิมเป็นตัวทำนายด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (Hierarchical Multiple Regression Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพิสูจน์ว่า เมื่อควบคุมปริมาณทำนายของกลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ให้คงที่ การใช้จิตลักษณะหลายตัวร่วมกัน ยังสามารถเพิ่มปริมาณการทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวม และแต่ละด้านย่อยได้อย่างมีนัยสำคัญมากกว่า การใช้จิตลักษณะตัวใดตัวหนึ่งเพียงตัวเดียวในการทำนาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (Hierarchical Multiple Regression Analysis) ในแต่ละลำดับขั้น โดยมีชุดทำนายรวมทั้งสิ้น 3 ลำดับ คือ ตัวทำนายลำดับ 1 เป็นตัวทำนายทางลักษณะสถานการณ์ 5ตัวแปร ได้แก่ (ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ภาระใน

ครอบครัว การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน) ตัวทำนายลำดับ 2 เป็นตัวทำนายทางจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1ตัวแปร คือ (การรับรู้ความสามารถในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม) และตัวทำนายลำดับ3 เป็นตัวทำนายทางจิตลักษณะเดิม 5 ตัวแปร ได้แก่ (เอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายการมองโลกในแง่ดี และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา) การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ทำเฉพาะในกลุ่มรวม

4.9.1 ผลการทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ด้วยกลุ่มตัวแปรตัวแปรลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และจิตลักษณะเดิมเป็นตัวทำนาย

เมื่อนำคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน มาทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับขั้น โดยนำกลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ 5ตัวแปรเป็น***กลุ่มตัวทำนายลำดับที่ 1*** (ดูตาราง 16) ปรากฏว่าลักษณะสถานการณ์ทั้ง 5ตัวแปรทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานได้ 20.1% มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ค่าเบต้า เท่ากับ .25,.20 และ12 ตามลำดับ) หมายความว่าผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก มีความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรมาก และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมากเท่าใด ผู้นั้นยิ่งมีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากขึ้นเท่านั้น และเมื่อนำตัวทำนายทางจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร เข้ามาเพิ่มเป็น***กลุ่มตัวทำนายลำดับที่ 2*** (ตาราง 16) ปรากฏว่าจิตลักษณะตามสถานการณ์ทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานได้ 40.6% (ค่าเบต้า เท่ากับ .57) หมายความว่า ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้ความสามารถในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคมมากเท่าใด ผู้นั้นยิ่งมีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากขึ้นเท่านั้น และยังหมายความว่า ตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่เพิ่มเข้ามานั้นสามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานได้มากขึ้นเพิ่มเติมจากเดิมที่กลุ่มลักษณะสถานการณ์เคยทำได้อย่างมีนัยสำคัญอีก 20.5% และเมื่อนำจิตลักษณะเดิม 5 ตัวแปร เข้ามาเพิ่มเป็น***กลุ่มตัวทำนายลำดับที่ 3*** (ตาราง 16) ปรากฏว่าจิตลักษณะเดิมทั้ง 5 ตัวแปร ทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานได้ 84.9% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ เอกลักษณ์แห่งตน การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การมองโลกในแง่ดี และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (ค่าเบต้า เท่ากับ .45,.17,.16 และ.14 ตามลำดับ) หมายความว่าผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง การมองโลกในแง่ดีมาก และวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากเท่าใด ผู้นั้นยิ่งมีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากขึ้นเท่านั้น และยังหมายความว่า ตัวแปรจิตลักษณะเดิมที่เพิ่มเข้ามานั้นสามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานได้มากขึ้นเพิ่มเติมจากเดิมที่กลุ่มลักษณะสถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์เคยทำนายได้ อย่างมีนัยสำคัญอีก 29.5%

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้สรุปได้ว่า ลักษณะสถานการณ์ 5ตัวแปร สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานได้อย่างมีนัยสำคัญในปริมาณหนึ่ง และเมื่อนำจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1ตัวแปร เข้าทำนายก็สามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นอีกอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อนำจิตลักษณะเดิม 5

ตัวแปร เข้าทำนาย ก็สามารถเพิ่มปริมาณการทำนายจากเดิมที่ตัวแปรกลุ่มลักษณะสถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์เคยทำนายได้มากขึ้นไปอีกอย่างมีนัยสำคัญ

4.9.2 ผลการทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ด้วยกลุ่มตัวแปรตัวแปรลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และจิตลักษณะเดิมเป็นตัวทำนาย

เมื่อนำคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว มาทำการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้น โดยนำกลุ่มตัวแปร ลักษณะสถานการณ์ 5ตัวแปรเป็น***กลุ่มตัวทำนายลำดับที่ 1*** (ดูตาราง 16) ปรากฏว่าลักษณะสถานการณ์ทั้ง 5ตัวแปรทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ 36.6% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว (ค่าเบต้า คือ .37,.22,.12 และ.08 ตามลำดับ) หมายความว่าผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก มีความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรมาก มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมาก และภาระในครอบครัวน้อย ผู้นั้นยิ่งมีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากขึ้นเท่านั้น และเมื่อนำตัวทำนายทางจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร เข้ามาเพิ่มเป็น***กลุ่มตัวทำนายลำดับที่ 2*** (ตาราง 16) ปรากฏว่าจิตลักษณะตามสถานการณ์ทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ 51.6% (ค่าเบต้าเท่ากับ.49) หมายความว่า ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้ความสามารถในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคมมากเท่าใด ผู้นั้นยิ่งมีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากขึ้นเท่านั้น และยังหมายความว่า ตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่เพิ่มเข้ามานั้นสามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้มากขึ้นเพิ่มเติมจากเดิมที่กลุ่มลักษณะสถานการณ์เคยทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญอีก 15.0% และเมื่อนำตัวทำนายทางจิตลักษณะเดิม 5 ตัวแปร เข้ามาเพิ่มเป็น***กลุ่มตัวทำนายลำดับที่ 3*** (ตาราง 16) ปรากฏว่าจิตลักษณะเดิมทั้ง 5 ตัวแปรทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ 65.3% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ เอกลักษณ์แห่งตน การมองโลกในแง่ดี (ค่าเบต้า เท่ากับ .36 และ .18ตามลำดับ) หมายความว่า ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง และมีการมองโลกในแง่ดีมากเท่าใด ผู้นั้นยิ่งมีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากขึ้นเท่านั้น และยังหมายความว่า ตัวแปรจิตลักษณะเดิมที่เพิ่มเข้ามานั้นสามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้มากขึ้นเพิ่มเติมจากเดิมที่กลุ่มลักษณะสถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์เคยทำนายได้ อย่างมีนัยสำคัญอีก 13.7%

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้สรุปได้ว่า ลักษณะสถานการณ์ 5ตัวแปร สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้อย่างมีนัยสำคัญในปริมาณหนึ่ง และเมื่อนำจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1ตัวแปร เข้าทำนายก็สามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นอีกอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อนำจิตลักษณะเดิม 5 ตัวแปร เข้าทำนายก็สามารถเพิ่มปริมาณการทำนายจากเดิมที่ตัวแปรกลุ่มลักษณะสถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์เคยทำนายได้มากขึ้นไปอีกอย่างมีนัยสำคัญ

4.9.3 **ผลการทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคม ด้วยกลุ่มตัวแปรตัวแปรลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และจิตลักษณะเดิมเป็นตัวทำนาย**

เมื่อนำคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านสังคม มาทำการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้น โดยนำกลุ่มตัวแปร ลักษณะสถานการณ์ 5ตัวแปร เป็น***กลุ่มตัวทำนายลำดับที่ 1*** (ดูตาราง 16) ปรากฏว่าลักษณะสถานการณ์ทั้ง 5ตัวแปรทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ 38.3% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (ค่าเบต้า เท่ากับ .56) หมายความว่าผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากเท่าใด ผู้นั้นยิ่งมีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากขึ้นเท่านั้น และเมื่อนำตัวทำนายทางจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปรเข้ามาเพิ่มเป็น***กลุ่มตัวทำนายลำดับที่ 2*** (ตาราง 16) ปรากฏว่าจิตลักษณะตามสถานการณ์ทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ 55.0% (ค่าเบต้า เท่ากับ .51) หมายความว่า ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้ความสามารถในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคมมากเท่าใด ผู้นั้นยิ่งมีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากขึ้นเท่านั้น และยังหมายความว่า ตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่เพิ่มเข้ามานั้นสามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากขึ้นเพิ่มเติมอย่างมีนัยสำคัญอีก 16.7% และเมื่อนำตัวทำนายทางจิตลักษณะเดิม 5 ตัวแปร เข้ามาเพิ่มเป็น***กลุ่มตัวทำนายลำดับที่ 3*** (ตาราง 16) ปรากฏว่าจิตลักษณะเดิมทั้ง 5 ตัวแปรทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ 73.8% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา และการมองโลกในแง่ดี (ค่าเบต้า เท่ากับ .39 และ .14 ตามลำดับ) หมายความว่าผู้ใหญ่ที่มี วิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก และการมองโลกในแง่ดีมากเท่าใด ผู้นั้นยิ่งมีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากขึ้นเท่านั้น และยังหมายความว่า ตัวแปรจิตลักษณะเดิมที่เพิ่มเข้ามานั้นสามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากขึ้นเพิ่มเติมจากเดิมที่กลุ่มลักษณะสถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์เคยทำนายได้ อย่างมีนัยสำคัญอีก 18.8%

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้สรุปได้ว่า ลักษณะสถานการณ์ 5ตัวแปร สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้อย่างมีนัยสำคัญในปริมาณหนึ่ง และเมื่อนำจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1ตัวแปร เข้าทำนายก็สามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นอีกอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อนำจิตลักษณะเดิม 5 ตัวแปร เข้าทำนายก็สามารถเพิ่มปริมาณการทำนายจากเดิมที่ตัวแปรกลุ่มลักษณะสถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์เคยทำนายได้มากขึ้นไปอีกอย่างมีนัยสำคัญ

4.9.4 **ผลการทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวม ด้วยกลุ่มตัวแปรตัวแปรลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และจิตลักษณะเดิมเป็นตัวทำนาย**

เมื่อนำคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านรวม มาทำการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้น โดยนำกลุ่มตัวแปร ลักษณะสถานการณ์ 5ตัวแปรเป็น***กลุ่มตัวทำนายลำดับที่ 1*** (ดูตาราง 16) ปรากฏว่าลักษณะสถานการณ์ทั้ง 5ตัวแปรทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมได้ 37.9% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ 4 ชุดของตัวถูกทำนายคือ คุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านรวมและด้าน 3 ด้าน ด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (Hierarchical Multiple Regression Analysis)

คุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านรวมและด้านย่อย 3 ด้าน	จำนวนคน	ลำดับที่ 1 (ลักษณะสถานการณ์ 1-5)			ลำดับที่ 2 (จิตลักษณะตามสถานการณ์ 6)				ลำดับที่ 3 (จิตลักษณะเดิม 7-11)			
		% ทำนาย	ตัวทำนาย	เบต้า	R Square Change	% ทำนาย	ตัวทำนาย	เบต้า	R Square Change	% ทำนาย	ตัวทำนาย	เบต้า
คุณภาพชีวิตด้านทำงาน	643	20.1	5,2,4	.25,.20,.12	20.5	40.6	6	.57	29.5	70.1	7,9,10,11	.45,.17,.16.14
คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	643	36.6	5,2,4,3	.37,.22,.12,.08	15.0	51.6	6	.49	13.7	65.3	7,10	.36,.18
คุณภาพชีวิตด้านสังคม	643	38.3	5	.56	16.7	55.0	6	.51	18.8	73.8	11,10	.39,.14
คุณภาพชีวิตด้านรวม	643	37.9	5,2,4,3	.43,.19,.11,.08	22.8	60.7	6	.60	24.2	84.9	7,11,10,9	.35,.29.19,.07

หมายเหตุ ปริมาณการทำนายแตกต่างกันอย่างน้อย 5 % (R Square Change =เปอร์เซ็นต์ทำนายความแตกต่างแต่ละชุดตัวทำนาย)

ชุดตัวทำนายลำดับที่1

1 = ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส
2 = ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร
3 = ภาระในครอบครัว
4 = การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว
5 = การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน

ชุดตัวทำนายลำดับที่2

6 = การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว

ชุดตัวทำนายลำดับที่3

7 = เอกลักษณ์แห่งตน
8 = ความใกล้ชิดผูกพัน
9 = การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย
10 = การมองโลกในแง่ดี
11 = วิถีชีวิตตามแนวศาสนา

มารดากับบุตร การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว (ค่าเบต้า เท่ากับ .43,.19,.11และ.08 ตามลำดับ) หมายความว่าผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก มีความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรมากเท่าใด มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมาก และภาระในครอบครัวน้อย ผู้นั้นยิ่งมีคุณภาพชีวิตด้านรวมมากขึ้นเท่านั้น และเมื่อนำตัวทำนายทางจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร เข้ามาเพิ่มเป็น***กลุ่มตัวทำนายลำดับที่ 2*** (ตาราง 16) ปรากฏว่าจิตลักษณะตามสถานการณ์ทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมได้ 60.7% (ค่าเบต้า เท่ากับ .60) หมายความว่า ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้ความสามารถในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคมมากเท่าใด ผู้นั้นยิ่งมีคุณภาพชีวิตด้านรวมมากขึ้นเท่านั้น และยังหมายความว่า ตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่เพิ่มเข้ามานั้นสามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมมากขึ้นเพิ่มเติมอย่างมีนัยสำคัญอีก 22.8% และเมื่อนำตัวทำนายทางจิตลักษณะเดิม 5 ตัวแปร เข้ามาเพิ่มเป็น***กลุ่มตัวทำนายลำดับที่ 3*** (ตาราง 16) ปรากฏว่าจิตลักษณะเดิมทั้ง 5 ตัวแปรทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมได้ 84.9% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ เอกลักษณ์แห่งตน วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การมองโลกในแง่ดี และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ค่าเบต้า เท่ากับ .35,.29,.19และ.07 ตามลำดับ) หมายความว่าผู้ใหญ่ที่มี เอกลักษณ์แห่งตนสูง วิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก การมองโลกในแง่ดีมาก และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูงเท่าใด ผู้นั้นยิ่งมีคุณภาพชีวิตด้านรวมมากขึ้นเท่านั้น และยังหมายความว่า ตัวแปรจิตลักษณะเดิมที่เพิ่มเข้ามานั้นสามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมมากขึ้นเพิ่มเติม จากเดิมที่กลุ่มลักษณะสถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์เคยทำนายได้ อย่างมีนัยสำคัญอีก 24.2%

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้สรุปได้ว่า ลักษณะสถานการณ์ 5ตัวแปร สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวมได้อย่างมีนัยสำคัญในปริมาณหนึ่ง และเมื่อนำจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร เข้าทำนายก็สามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นอีกอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อนำจิตลักษณะเดิม 5 ตัวแปร เข้าทำนาย ก็สามารถเพิ่มจากเดิมที่ตัวแปรกลุ่มลักษณะสถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์เคยทำนายได้มากขึ้นไปอีกอย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนที่สาม : ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และคุณภาพชีวิตโดยรวม และด้านย่อย 3 ด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม) พิจารณาตามระดับของลักษณะของทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แตกต่างกัน

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของ จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมรวม 5 ตัวแปร ลักษณะสถานการณ์ 5 ตัวแปร จิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร และคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน 4 ตัวแปร ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร โดยพิจารณาตามลักษณะทางชีวสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคนทีละ 3 ด้าน ดังนี้ 1) พิจารณาตามความ

แตกต่างในด้านเพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ 2) พิจารณาตามความแตกต่างในด้านอายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา และ 3) พิจารณาตามความแตกต่างในด้านเพศ อายุ และฐานะทางเศรษฐกิจ โดยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง(Three - Way Analysis of variance)

4.10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และคุณภาพชีวิตโดยรวม และด้านย่อย 3 ด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม) พิจารณาตามเพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพที่แตกต่างกัน

ในส่วนนี้ได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ จิตลักษณะเดิม (เอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การมองโลกในแง่ดี) และพฤติกรรม (วิถีชีวิตตามแนวศาสนา) ลักษณะสถานการณ์ (ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ภาระในครอบครัว การรับรู้สภาพเศรษฐกิจในครอบครัว และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน) จิตลักษณะตามสถานการณ์ (การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก การทำงาน ครอบครัว และสังคม) และ คุณภาพชีวิตโดยรวม และด้านย่อย 3 ด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม) พิจารณาตามตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ เพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ โดยจะได้รายงานเฉพาะผลที่พบว่ามีนัยสำคัญ

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนเอกลักษณ์แห่งตน ตามเพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ ปรากฏว่า คะแนนเอกลักษณ์แห่งตนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 17) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีเอกลักษณ์แห่งตนมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 95.46 และ 92.30 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีเอกลักษณแห่งตนมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 95.31 และ 92.45ตามลำดับ) 3) คะแนนของเอกลักษณ์แห่งตนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง <u>เพศ และการศึกษา</u> เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 218 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 4 คู่ แต่พบผลสำคัญ 2 คู่ คือ 3.1) ในหมู่หญิง ถ้ามีระดับการศึกษาสูง มีเอกลักษณ์แห่งตนมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และ 3.2)ในหมู่ชาย ถ้ามีระดับการศึกษาสูง มีเอกลักษณ์แห่งตนมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และ 4)พบว่าคะแนนของเอกลักษณ์แห่งตนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง <u>การศึกษา และอายุงานในอาชีพ</u> เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 219 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ แต่พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง ถ้ามีอายุงานในอาชีพ

มาก มีเอกลักษณ์แห่งตนมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง ถ้ามีอายุงานในอาชีพมาก มีเอกลักษณ์แห่งตนมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง และ 4.3) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง ถ้ามีการศึกษาสูง มีเอกลักษณ์แห่งตนมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ไม่พบว่า คะแนนของเอกลักษณ์แห่งตนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความใกล้ชิดผูกพัน ตาม เพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ ปรากฏว่า คะแนนความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 16) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 73.67 และ 68.20 ตามลำดับ) และ 2) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 72.08 และ 69.78 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ไม่พบว่าคะแนนของความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ตาม เพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ ปรากฏว่า คะแนนของการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 17) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 83.34 และ 76.15 ตามลำดับ) และ 2) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมากมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 81.91 และ 77.58 ตามลำดับ) 3) พบว่าคะแนนของการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ และอายุงานในอาชีพ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 220 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 2 คู่ พบผลสำคัญ คือ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก ถ้าเป็นชาย มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากกว่ากลุ่มหญิง และ 3.2) ในหมู่ชาย ถ้ามีอายุงานในอาชีพมาก ก็มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง และ 4) พบด้วยว่าคะแนนของการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา และอายุงานในอาชีพ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 221 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 4 คู่ คือ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง ถ้ามีอายุงานมากด้วย มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากกว่าผู้ที่มีอายุงานปานกลาง 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานมาก ถ้ามีระดับการศึกษาสูง มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง 4.3) ในหมู่ผู้ที่อายุงานในอาชีพปานกลาง ถ้ามีระดับการศึกษาสูง มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และ 4.4) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง ถ้ามีอายุงานในอาชีพปานกลาง

มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ไม่พบว่า คะแนนของการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการมองโลกในแง่ดี ตามเพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ ปรากฏว่า คะแนนของการมองโลกในแง่ดีแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 17) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีการมองโลกในแง่ดีมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.93 และ 46.83 ตามลำดับ)

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ จิตตามสถานการณ์ และคุณภาพชีวิตโดยรวมและด้านย่อย 3 ด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม) ของผู้ใหญ่วัยกลางคนพิจารณาตามเพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ แตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย (ตอน 1) และค่าของจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ จิตตามสถานการณ์ และคุณภาพชีวิตโดยรวม และด้านย่อย 3 ด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม) ตามระดับของตัวแปรอิสระที่ส่งผลแบบดี่ยว (ตอน 2)

(ตอน1)

ตัวแปรตาม	จำนวนคน	ค่าเอฟ (F)						
		เพศ (ก)	การศึกษา (ข)	อายุงาน (ค)	(ก^{X}ข)	(ก^{X}ค)	(ข^{X}ค)	(ก^{X}ข^{X}ค)
เอกลักษณ์แห่งตน	645	<1	54.52***	9.62**	11.06***	<1	4.16*	<1
ความใกล้ชิดผูกพัน	643	2.39	5.05*	4.17*	1.08	3.23	<1	1.44
การปรับตัวฯ	645	1.68	90.39***	32.76***	1.63	9.55**	5.07*	1.59
การมองโลกในแง่ดี	645	1.58	37.48***	10.72**	2.16	2.16	<1	1.59
วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	645	7.89**	8.42**	14.49***	18.44***	1.44	2.07	<1
ความสัมพันธ์คู่สมรส	643	<1	1.87	8.55**	2.30	1.24	<1	3.97
ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร	645	<1	8.23**	58.49***	2.38	4.69*	<1	1.35
ภาระในครอบครัว	645	9.78**	1.79	78.02***	<1	1.27	<1	1.43
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	645	<1	<1	66.21***	2.47	1.98	<1	1.83
การรับรู้การสนับสนุนฯ	645	1.39	31.31***	67.09***	2.68	1.77	<1	2.58
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียด	645	1.05	87.64***	20.83***	4.20*	<1	1.09	<1
คุณภาพชีวิตด้านทำงาน	645	<1	129.54***	4.50*	6.29**	1.43	1.76	<1
คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	645	<1	39.16***	43.03***	8.33**	2.60	<1	<1
คุณภาพชีวิตด้านสังคม	645	<1	46.81***	26.56***	8.98**	2.37	<1	1.24
คุณภาพชีวิตด้านรวม	645	<1	94.89***	27.65***	10.52**	2.80	<1	<1

*ค่านัยสำคัญที่ระดับ.05 ** ที่ระดับ .01 *** ที่ระดับ .001

(ตอน2)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ			
		กลุ่มค่าเฉลี่ยสูง		กลุ่มค่าเฉลี่ยต่ำ	
เอกลักษณ์แห่งตน	การศึกษา	สูง	= 95.46	ปานกลาง	= 92.30
	อายุงาน	มาก	= 95.31	ปานกลาง	= 92.45
ความใกล้ชิดผูกพัน	การศึกษา	สูง	= 73.67	ปานกลาง	= 68.20
	อายุงาน	มาก	= 72.08	ปานกลาง	= 69.78
การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย	การศึกษา	สูง	= 83.34	ปานกลาง	= 76.15
	อายุงาน	มาก	= 81.91	ปานกลาง	= 77.58
การมองโลกในแง่ดี	การศึกษา	สูง	= 49.93	ปานกลาง	= 46.83
	อายุงาน	มาก	= 49.21	ปานกลาง	= 47.55
วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	เพศ	หญิง	= 47.78	ชาย	= 46.16
	การศึกษา	สูง	= 47.81	ปานกลาง	= 46.13
	อายุงาน	มาก	= 48.07	ปานกลาง	= 45.87
ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส	อายุงาน	มาก	= 71.66	ปานกลาง	= 68.58
ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา	การศึกษา	สูง	= 49.22	ปานกลาง	= 47.53
มารดากับบุตร	อายุงาน	มาก	= 50.62	ปานกลาง	= 46.12
ภาระในครอบครัว	เพศ	ชาย	= 46.76	หญิง	= 43.71
	อายุงาน	มาก	= 45.48	ปานกลาง	= 39.98
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจในครอบครัว	อายุงาน	มาก	= 47.86	ปานกลาง	= 42.93
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจาก	การศึกษา	สูง	= 48.75	ปานกลาง	= 45.07
เพื่อน	อายุงาน	มาก	= 49.60	ปานกลาง	= 44.22
การรับรู้ความสามารถของตนในการ	การศึกษา	สูง	= 66.96	ปานกลาง	= 60.48
จัดการความเครียด	อายุงาน	มาก	= 65.30	ปานกลาง	= 62.14
คุณภาพชีวิตด้านทำงาน	การศึกษา	สูง	= 81.34	ปานกลาง	= 71.19
	อายุงาน	มาก	= 77.21	ปานกลาง	= 75.32
คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	การศึกษา	สูง	= 76.80	ปานกลาง	= 71.69
	อายุงาน	มาก	= 76.92	ปานกลาง	= 71.57
คุณภาพชีวิตด้านสังคม	การศึกษา	สูง	= 74.27	ปานกลาง	= 69.64
	อายุงาน	มาก	= 73.70	ปานกลาง	= 70.21
คุณภาพชีวิตด้านรวม	การศึกษา	สูง	= 232.40	ปานกลาง	= 212.52
	อายุงาน	มาก	= 227.83	ปานกลาง	= 217.09

และ 2) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีการมองโลกในแง่ดีมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.21 และ 47.55 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของการมองโลกในแง่ดีแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนวิถีชีวิตตามแนวศาสนาตาม เพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ ปรากฏว่า คะแนนของวิถีชีวิตตามแนวศาสนาแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 17) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) ในหมู่หญิง มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากกว่ากลุ่มชาย (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.78 และ 46.16

ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.81 และ 46.13 ตามลำดับ) และ 3) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 48.07 และ 45.87 ตามลำดับ) และ 4) พบว่าคะแนนของวิถีชีวิตตามแนวศาสนาแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง เพศ และการศึกษา เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 222 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 3 คู่ พบผลสำคัญ 2 คู่ คือ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง เป็นหญิง มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากกว่ากลุ่มชาย และ 4.2) ในหมู่หญิง ถ้ามีการศึกษาสูง มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ไม่พบว่าคะแนนของวิถีชีวิตตามแนวศาสนาแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสของบุคคล ตาม เพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ ปรากฏว่า คะแนนของความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวเพียงตัวแปรเดียว คือ อายุงานในอาชีพ (ตาราง 17) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 71.66 และ 68.58 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ปรากฏในส่วนนี้ ไม่พบว่าคะแนนของความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ตาม เพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ ปรากฏว่า คะแนนของความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปรและปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง17) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีความสัมพันธ์กับบุตรมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.22 และ 47.53 ตามลำดับ) และ 2) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีความสัมพันธ์กับบุตรมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 50.62 และ 46.12 ตามลำดับ) และ 3) พบว่าคะแนนของความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ และอายุงานในอาชีพ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 223 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 2 คู่ คือ 3.1) ในหมู่ชายวัยกลางคน ถ้ามีอายุงานในอาชีพมาก มีความสัมพันธ์กับบุตรมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง และ 3.2) ในหมู่หญิงวัยกลางคน ถ้ามีอายุงานในอาชีพมากมีความสัมพันธ์กับบุตรมากกว่ากลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนภาระในครอบครัว ตาม เพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ ปรากฏว่า คะแนนของภาระในครอบครัวแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 17) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ชาย มีภาระในครอบครัวน้อยกว่ากลุ่มหญิง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 46.76 และ 43.71 ตามลำดับ) และ 2) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีภาระในครอบครัวน้อยกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 45.48 และ 39.98 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของภาระในครอบครัว แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ตาม เพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ ปรากฏว่า คะแนนของการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวเพียงตัวแปรเดียว คือ อายุงานในอาชีพ (ตาราง 17) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.86 และ 42.93 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ตาม เพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ ปรากฏว่า คะแนนของการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 17) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 48.75 และ 45.07 ตามลำดับ) และ 2) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.60 และ 44.22 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก (การทำงาน ครอบครัว และสังคม) ตาม เพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ ปรากฏว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 17) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 66.96 และ 60.48 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 65.30 และ 62.14 ตามลำดับ) และ 3) พบว่า

คะแนนของการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ และการศึกษา เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 224 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 3 คู่ พบผลสำคัญ 2 คู่ คือ 3.1) ในกลุ่มหญิง ถ้ามีระดับการศึกษาสูง มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯมากกว่าผู้ที่มีศึกษาปานกลาง 2) ในกลุ่มชาย ถ้ามีระดับการศึกษาสูง มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ตาม เพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ ปรากฏว่า คะแนนของคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 17) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 81.34 และ 71.19 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 77.21 และ 75.32 ตามลำดับ) และ 3) พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ และการศึกษา เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 225 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 4 คู่ พบผลสำคัญ 2 คู่ คือ 3.1) ในกลุ่มหญิง ถ้ามีระดับการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และ 3.2) ในกลุ่มชาย ถ้ามีระดับการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ไม่พบว่าคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ตาม เพศ การศึกษา และอายุงานในอาชีพ ปรากฏว่า คะแนนของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 17) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.80 และ 71.69 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่า ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 46.92 และ 71.57 ตามลำดับ) และ 3) พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ และการศึกษา เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 226 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 4คู่ พบผลสำคัญ 2 คู่ คือ 3.1) ในกลุ่มหญิง ถ้ามีระดับการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษา

ปานกลาง และ 3.2) ในกลุ่มชาย ถ้ามีระดับการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านสังคม ตาม เพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ ปรากฏว่า คะแนนของคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 17) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 74.27 และ 69.64 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 73.70 และ 70.21 ตามลำดับ) และ 3) พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ และการศึกษา เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 227 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 4 คู่ พบผลสำคัญ 2 คู่ คือ 3.1) ในกลุ่มหญิง ถ้ามีระดับการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และ 3.2) ในกลุ่มชาย ถ้ามีการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางคะแนนของคุณภาพชีวิตโดยรวม ตาม เพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ ปรากฏว่า คะแนนของคุณภาพชีวิตโดยรวมแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 17) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตโดยรวมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง(คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 232.40 และ 212.52 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีคุณภาพชีวิตโดยรวมมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 227.83 และ 217.09 ตามลำดับ) และ 3) พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตโดยรวมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ และการศึกษา เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 228 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 5 คู่ พบผลสำคัญ 2 คู่ คือ 3.1) ในกลุ่มหญิง ถ้ามีการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตโดยรวมมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และ 3.2) ในกลุ่มชาย ถ้ามีการศึกษาสูง ก็มีคุณภาพชีวิตโดยรวมมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตโดยรวมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

4.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ จิตตามสถานการณ์ และคุณภาพชีวิตโดยรวมและด้านย่อย 3 ด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม) พิจารณาตามอายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนเอกลักษณ์แห่งตน ตามอายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา ปรากฏว่าคะแนนของเอกลักษณ์แห่งตนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 18) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีเอกลักษณ์แห่งตนมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 71.86 และ 69.44 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่ทำงานเอกชน มีเอกลักษณแห่งตนมากกว่าผู้ที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 72.23 และ 69.09 ตามลำดับ) และ 3) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีเอกลักษณ์แห่งตนมากกว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 73.84 และ 67.82 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของเอกลักษณ์แห่งตนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความใกล้ชิดผูกพัน ตามอายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา ปรากฏว่า ความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 18) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 94.91 และ 91.87 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่ทำงานเอกชน มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสมากกว่าผู้ที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 96.46 และ 90.31 ตามลำดับ) และ 3) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 95.06 และ 91.71 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ไม่พบว่าคะแนนของความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ตามอายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา ปรากฏว่าคะแนนของการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 18) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 81.66 และ 77.31ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่ทำงานเอกชน มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากกว่าผู้ที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 81.23 และ 77.74 ตามลำดับ) และ 3) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีการปรับตัว

เพื่อการสร้างขยายมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 83.18 และ 75.79 ตามลำดับ) และ 4) พบว่าคะแนนของการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุงานในอาชีพและการศึกษา เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 229 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 4 คู่ คือ 4.1) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง ถ้ามีอายุงานมากด้วย มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากกว่าผู้ที่มีอายุงานปานกลาง 4.2) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานมาก ถ้ามีระดับการศึกษาสูง มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง 4.3) ในหมู่ผู้ที่อายุงานในอาชีพปานกลาง ถ้ามีระดับ

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนน จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ จิตตามสถานการณ์ และ คุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนใน 3 ด้าน (ทำงาน ครอบครัว สังคม) ของผู้ใหญ่วัยกลางคน พิจารณาตามอายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา แตกต่างกัน ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย (ตอน 1) และค่าของจิตลักษณะเดิมสถานการณ์ จิตตามสถานการณ์ และ คุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนใน 3 ด้าน (ทำงานครอบครัว และสังคม) ตามระดับของตัวแปรอิสระที่ส่งผลแบบเดี่ยว (ตอน 2)

(ตอน1)

ตัวแปรตาม	จำนวนคน	ค่าเอฟ (F)						
		อายุงาน (ก)	หน่วยงานภาค (ข)	การศึกษา (ค)	($ก^{x}ข$)	($ก^{x}ค$)	($ข^{x}ค$)	($ก^{x}ข^{x}ค$)
เอกลักษณ์แห่งตน	645	10.61***	18.16***	57.83***	1.08	3.77	<1	<1
ความใกล้ชิดผูกพัน	643	4.73*	19.39***	5.75*	1.43	<1	<1	2.37
การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย	645	33.21***	21.22***	95.68***	2.23	5.71*	<1	<1
การมองโลกในแง่ดี	645	12.55***	34.64***	40.89***	2.05	<1	<1	<1
วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	645	14.84***	15.46***	9.57**	1.33	2.22	<1	<1
ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส	643	11.16**	10.94***	2.08	<1	<1	<1	2.05
ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร	645	61.05***	11.38***	12.59***	<1	<1	6.55*	4.56*
ภาระในครอบครัว	645	78.11***	12.90***	<1	<1	<1	1.07	<1
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจในครอบครัว	645	73.06***	2.41	<1	4.2*	<1	<1	1.91
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	645	68.02***	6.66*	32.37***	2.06	<1	<1	1.31
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียด	645	22.97***	14.99***	92.04***	<1	<1	1.35	1.59
คุณภาพชีวิตด้านทำงาน	645	6.35**	37.13***	139.76***	<1	1.09	<1	<1
คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	645	45.87***	18.57***	40.83***	<1	<1	<1	<1
คุณภาพชีวิตด้านสังคม	645	28.77***	24.13***	53.77***	2.03	<1	<1	<1
คุณภาพชีวิตด้านรวม	645	31.71***	36.41***	103.54***	<1	<1	<1	<1

*ค่านัยสำคัญที่ระดับ.05 ** ที่ระดับ .01 *** ที่ระดับ .001

(ตอน2)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ			
		กลุ่มค่าเฉลี่ยสูง		กลุ่มค่าเฉลี่ยต่ำ	
เอกลักษณ์แห่งตน	อายุงาน	มาก	= 71.86	ปานกลาง	= 69.44
	หน่วยงานภาค	เอกชน	= 72.23	รัฐ	= 69.06
	การศึกษา	สูง	= 73.84	ปานกลาง	= 67.82
ความใกล้ชิดผูกพัน	อายุงาน	มาก	= 94.91	ปานกลาง	= 91.87
	หน่วยงานภาค	เอกชน	= 96.46	รัฐ	= 90.31
	การศึกษา	สูง	= 95.06	ปานกลาง	= 91.71
การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย	อายุงาน	มาก	= 81.66	ปานกลาง	= 77.31
	หน่วยงานภาค	เอกชน	= 81.23	รัฐ	= 77.74
	การศึกษา	สูง	= 83.18	ปานกลาง	= 75.79
การมองโลกในแง่ดี	อายุงาน	มาก	= 49.08	ปานกลาง	= 47.32
	หน่วยงานภาค	เอกชน	= 49.66	รัฐ	= 46.74
	การศึกษา	สูง	= 47.78	ปานกลาง	= 46.61
วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	อายุงาน	มาก	= 47.93	ปานกลาง	= 45.68
	หน่วยงานภาค	เอกชน	= 47.95	รัฐ	= 45.66
	การศึกษา	สูง	= 47.71	ปานกลาง	= 45.90
ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส	อายุงาน	มาก	= 71.53	ปานกลาง	= 68.00
	หน่วยงานภาค	เอกชน	= 71.51	รัฐ	= 68.02
ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา	อายุงาน	มาก	= 50.51	ปานกลาง	= 45.96
มารดากับบุตร	หน่วยงานภาค	เอกชน	= 49.22	รัฐ	= 47.25
	การศึกษา	สูง	= 49.27	ปานกลาง	= 47.19
ภาระในครอบครัว	อายุงาน	มาก	= 45.29	ปานกลาง	= 39.76
	หน่วยงานภาค	เอกชน	= 43.65	รัฐ	= 41.40
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจในครอบครัว	อายุงาน	มาก	= 47.86	ปานกลาง	= 42.65
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจาก	อายุงาน	มาก	= 49.48	ปานกลาง	= 44.01
เพื่อน	หน่วยงานภาค	เอกชน	= 47.39	รัฐ	= 45.89
	การศึกษา	สูง	= 48.63	ปานกลาง	= 44.85
การรับรู้ความสามารถของตนในการ	อายุงาน	มาก	= 65.14	ปานกลาง	= 61.82
จัดการความเครียด	หน่วยงานภาค	เอกชน	= 64.82	รัฐ	= 62.14
	การศึกษา	สูง	= 66.79	ปานกลาง	= 60.16
คุณภาพชีวิตด้านทำงาน	อายุงาน	มาก	= 76.94	ปานกลาง	= 74.73
	หน่วยงานภาค	เอกชน	= 78.51	รัฐ	= 73.17
	การศึกษา	สูง	= 81.02	ปานกลาง	= 70.65
คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	อายุงาน	มาก	= 76.70	ปานกลาง	= 71.16
	หน่วยงานภาค	เอกชน	= 75.69	รัฐ	= 72.17
	การศึกษา	สูง	= 76.55	ปานกลาง	= 71.32
คุณภาพชีวิตด้านสังคม	อายุงาน	มาก	= 73.49	ปานกลาง	= 69.88
	หน่วยงานภาค	เอกชน	= 73.34	รัฐ	= 70.03
	การศึกษา	สูง	= 74.16	ปานกลาง	= 69.22
คุณภาพชีวิตด้านรวม	อายุงาน	มาก	= 227.14	ปานกลาง	= 215.78
	หน่วยงานภาค	เอกชน	= 227.55	รัฐ	= 215.37
	การศึกษา	สูง	= 231.72	ปานกลาง	= 211.19

การศึกษาสูง มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และ 4.4) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง ถ้ามีระดับการศึกษาปานกลาง มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการมองโลกในแง่ดี ตามอายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา ปรากฏว่า การมองโลกในแง่ดี แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 18) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานมาก มีการมองโลกในแง่ดีมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.08 และ 47.32 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่ทำงานเอกชน มีการมองโลกในแง่ดีมากกว่าผู้ที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.66 และ 46.74 ตามลำดับ) และ 3) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีการมองโลกในแง่ดีมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.78 และ 46.61 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของ การมองโลกในแง่ดีแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการมองโลกในแง่ดี ตามอายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา ปรากฏว่า การมองโลกในแง่ดี แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 18) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานมาก มีการมองโลกในแง่ดีมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.08 และ 47.32 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่ทำงานเอกชน มีการมองโลกในแง่ดีมากกว่าผู้ที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.66 และ 46.74 ตามลำดับ) และ 3) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีการมองโลกในแง่ดีมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.78 และ 46.61 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของ การมองโลกในแง่ดีแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนวิถีชีวิตตามแนวศาสนาตาม อายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา ปรากฏว่า คะแนนของวิถีชีวิตตามแนวศาสนาแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 18) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานมาก มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากกว่าผู้ที่มีอายุงานปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.93 และ 45.68 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่ทำงานเอกชน มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากกว่าผู้ที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.95 และ 45.66 ตามลำดับ) และ 3) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.71 และ 45.90 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ไม่พบว่าคะแนนของวิถีชีวิตตามแนวศาสนาแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสของบุคคล ตาม อายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา ปรากฏว่าคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 18) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานมาก มีความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสมากกว่าผู้ที่มีอายุงานปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 71.53 และ 68.00 ตามลำดับ) และ 2) ในหมู่ผู้ที่ทำงานเอกชน มีความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสมากกว่าผู้ที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 71.51 และ 68.02 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ตาม อายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา ปรากฏว่าคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัว และสามตัวด้วย (ตาราง 18) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีความสัมพันธ์กับบุตรมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 50.51 และ 45.96 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ที่ทำงานเอกชน มีความสัมพันธ์บุตรมากกว่าผู้ที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.22 และ 47.25 ตามลำดับ) และ 3) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีความสัมพันธ์กับบุตรมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.27 และ 47.19 ตามลำดับ) และ 4) พบว่าคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาค และระดับการศึกษา เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 230 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 3 คู่ คือ 4.1) ในหมู่ผู้ที่ทำงานภาคเอกชน ถ้ามีระดับการศึกษาสูง ก็มีความสัมพันธ์กับบุตรมากกว่าผู้ที่ทำงานราชการและมีการศึกษาปานกลาง และอาจกล่าวได้ว่าผู้ที่ทำงานเอกชน และมีระดับการศึกษาสูง เป็นผู้ที่มีคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆทั้งหมด 4.2) ในหมู่ผู้ที่ทำงานราชการ ถ้ามีระดับการศึกษาสูง ก็มีความสัมพันธ์กับบุตรมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง และ 4.3) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง ถ้าทำงานเอกชน ก็มีความสัมพันธ์กับบุตรมากกว่าผู้ที่ทำงานราชการ และ 5) พบว่าคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 231 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 16 คู่ พบผลสำคัญเพียง 5 คู่ คือ 5.1) ในหมู่ผู้ทำงานเอกชน มีระดับการศึกษาสูง ถ้ามีอายุงานมาก ก็มีความสัมพันธ์กับบุตรมากกว่าผู้ที่มีอายุงานปานกลาง 5.2) ในหมู่ผู้ทำงานเอกชน และมีการศึกษาปานกลาง ถ้ามีอายุงานมาก ก็มีความสัมพันธ์กับบุตรมากกว่าผู้ที่มีอายุงานปานกลาง 5.3) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานปานกลาง และทำงานราชการ ถ้ามีการศึกษาสูง ก็มีความสัมพันธ์กับบุตรมากกว่าผู้ที่มี

การศึกษาปานกลาง 5.4) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานปานกลาง และมีการศึกษาปานกลาง ถ้าทำงานเอกชน ก็มีความสัมพันธ์กับบุตรมากกว่ากลุ่มที่ทำงานราชการ และ 5.5) กล่าวได้ว่าในหมู่ผู้ที่มีอายุงานมาก ทำงานภาคเอกชนและมีระดับการศึกษาสูง เป็นผู้ที่มีคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรสูงสุด

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนภาระในครอบครัว ตาม อายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา ปรากฏว่า คะแนนภาระในครอบครัว แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 18) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีภาระในครอบครัวน้อยกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 45.29 และ 39.76 ตามลำดับ) และ 2) ในหมู่ผู้ที่ทำงานเอกชน มีภาระในครอบครัวน้อยกว่าผู้ที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 43.65 และ 41.40 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของภาระในครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ตาม อายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา ปรากฏว่า คะแนนการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวเพียงตัวแปรเดียว คือ อายุงานในอาชีพ (ตาราง 18) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.86 และ 42.65 ตามลำดับ) และ 2) พบว่าการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวคะแนนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุงานในอาชีพ และหน่วยงานภาค เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 232 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 4 คู่ แต่พบผลสำคัญ 2 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่ทำงานภาคเอกชน ถ้ามีอายุงานในอาชีพมาก ก็มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่ามีมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง และ 2.2) ในหมู่ผู้ที่ทำงานภาคราชการ ถ้ามีอายุงานในอาชีพมาก ก็มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่ามีมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ตาม อายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา ปรากฏว่า คะแนนการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 18) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.48 และ 44.01 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่ทำงานเอกชน มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากกว่าผู้ที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ

47.39 และ 45.89 ตามลำดับ) และ 3) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 48.63 และ 44.85 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก (การทำงาน ครอบครัว และสังคม) ตาม อายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา ปรากฏว่า คะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก (การทำงาน ครอบครัว และสังคม) แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 18) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 65.14 และ 61.82 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่ทำงานเอกชน มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ มากกว่าผู้ที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 64.82 และ 62.14 ตามลำดับ) และ 3) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 66.79 และ 60.16 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ไม่พบว่าคะแนนของการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก (การทำงาน ครอบครัว และสังคม) แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ตาม อายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา ปรากฏว่า คะแนนของคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 18) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.94 และ 74.73 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่ทำงานเอกชน มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 78.51และ 73.17 ตามลำดับ) และ 3) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 81.02 และ 70.65 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ตาม อายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา ปรากฏว่า คะแนนของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 18) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.70 และ 71.16 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่ทำงานเอกชน มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่ทำงานราชการหรือ

รัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 75.69 และ 72.17 ตามลำดับ) และ 3) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.55 และ 71.32 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม ตาม อายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา ปรากฏว่า คะแนนของคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 18) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 73.49 และ 69.88 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่ทำงานเอกชน มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 73.34 และ 70.03 ตามลำดับ) และ 3) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 74.16 และ 69.22 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ไม่พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวม ตาม อายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค และระดับการศึกษา ปรากฏว่า คะแนนของคุณภาพชีวิตโดยรวมแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร (ตาราง 18) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีคุณภาพชีวิตโดยรวมมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 227.14 และ 215.78 ตามลำดับ) 2) ในหมู่ผู้ที่ทำงานเอกชน มีคุณภาพชีวิตโดยรวมมากกว่าผู้ที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 227.55 และ 215.37 ตามลำดับ) และ 3) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตโดยรวมมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 231.72 และ 211.19 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ไม่พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตโดยรวมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

4.12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ จิตตามสถานการณ์ และคุณภาพชีวิตโดยรวม และด้านย่อย 3 ด้าน (ทำงาน ครอบครัว สังคม) พิจารณาตาม เพศ อายุ และ ระดับเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนเอกลักษณ์แห่งตนตาม เพศ อายุ และระดับเศรษฐกิจ ปรากฏว่าคะแนนของเอกลักษณ์แห่งตนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว เพียงตัวแปรเดียว คือ อายุ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย

(ตาราง 19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุปานกลาง มีเอกลักษณ์แห่งตนมากกว่าผู้ที่มีอายุมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 70.89 และ 66.99 ตามลำดับ) และ 2) พบว่าคะแนนของเอกลักษณ์แห่งตนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง เพศ และอายุ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 233 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ พบผลสำคัญ 1 คู่ คือ ในกลุ่มชาย ถ้ามีอายุปานกลางมีเอกลักษณ์แห่งตนมากกว่ากลุ่มที่อายุมาก และ 3) คะแนนของเอกลักษณ์แห่งตนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุ และระดับเศรษฐกิจ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 234 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 2 คู่ พบผลสำคัญ 1 คู่ คือ ในหมู่ผู้ที่มีฐานะปานกลาง ผู้ที่อายุปานกลาง มีเอกลักษณ์แห่งตนมากกว่าผู้ที่อายุมาก ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของเอกลักษณ์แห่งตนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความใกล้ชิดผูกพัน ตาม เพศ อายุ และระดับเศรษฐกิจ ปรากฏว่า คะแนนของความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว เพียงตัวแปรเดียว คือ อายุ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุปานกลาง มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสมากกว่าผู้ที่อายุมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 95.21 และ 88.48 ตามลำดับ) และ 2) พบว่าคะแนนของความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุ และระดับเศรษฐกิจ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 235 ภาคผนวกข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ พบผลสำคัญ 1 คู่ คือ ในหมู่ผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง ผู้ที่อายุปานกลาง มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสมากกว่าผู้ที่อายุมาก ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ตาม เพศ อายุ และระดับเศรษฐกิจ ปรากฏว่า คะแนนของการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว เพียงตัวแปรเดียว คือ อายุ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุปานกลาง มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากกว่าผู้ที่อายุมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 80.29 และ 68.98 ตามลำดับ) และ 2) พบว่าการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุ และระดับเศรษฐกิจ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 236 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 4 คู่ พบผลสำคัญ 1 คู่ คือ ในหมู่ผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง ผู้ที่อายุปานกลาง ก็มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมากกว่าผู้ที่อายุมาก ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ไม่พบว่าการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการมองโลกในแง่ดี ตามเพศ อายุ และระดับเศรษฐกิจ ปรากฏว่า คะแนนของการมองโลกในแง่ดีแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว เพียงตัวแปรเดียว คือ อายุ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวและสามตัวด้วย (ตาราง 19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ จิตตามสถานการณ์ และ คุณภาพชีวิตโดยรวมและด้านย่อย 3 ด้าน (ทำงาน ครอบครัว สังคม) ของผู้ใหญ่วัยกลางคนพิจารณา พิจารณาตามเพศ อายุ และระดับทางเศรษฐกิจ แตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย (ตอน 1) และค่าของจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ จิตตามสถานการณ์ และคุณภาพชีวิตโดยรวมและด้านย่อย 3 ด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม) ตามระดับของตัวแปรอิสระที่ส่งผลแบบดี่ยว (ตอน 2)

(ตอน1)

ตัวแปรตาม	จำนวนคน	ค่าเอฟ (F)						
		เพศ (ก)	อายุ (ข)	ระดับเศรษฐกิจ (ค)	($ก^{X}ข$)	($ก^{X}ค$)	($ข^{X}ค$)	($ก^{X}ข^{X}ค$)
เอกลักษณ์แห่งตน	645	<1	24.33***	<1	15.17***	<1	9.62**	1.08
ความใกล้ชิดผูกพัน	643	1.34	22.19***	<1	2.52	2.53	4.51*	<1
การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย	645	2.47	42.22***	<1	1.33	<1	4.82*	<1
การมองโลกในแง่ดี	645	3.35	76.54***	<1	8.49**	<1	5.96*	6.84*
วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	645	4.66*	22.41***	<1	8.27**	<1	4.00*	<1
ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส	643	<1	10.81**	<1	<1	1.62	<1	<1
ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร	645	<1	6.47*	<1	<1	<1	<1	<1
ภาระในครอบครัว	645	9.29**	3.57	<1	<1	2.50	<1	<1
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจในครอบครัว	645	<1	1.47	4.68*	5.40*	1.84	<1	<1
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	645	3.59	5.37*	2.57	<1	3.63	4.04*	<1
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียด	645	2.98	23.90***	<1	<1	2.72	13.28***	<1
คุณภาพชีวิตด้านทำงาน	645	<1	26.76***	1.12	3.41	<1	3.31	<1
คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	645	<1	17.40***	1.28	<1	2.05	3.73	2.14
คุณภาพชีวิตด้านสังคม	645	<1	31.45***	<1	3.26	<1	13.04***	1.46
คุณภาพชีวิตด้านรวม	645	<1	32.50***	<1	2.77	<1	7.35*	1.83

*ค่านัยสำคัญที่ระดับ.05 ** ที่ระดับ .01 *** ที่ระดับ .001

(ตอน 2)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ			
		กลุ่มค่าเฉลี่ยสูง		กลุ่มค่าเฉลี่ยต่ำ	
เอกลักษณ์แห่งตน	อายุ	ปานกลาง	= 70.89	มาก	= 66.99
ความใกล้ชิดผูกพัน	อายุ	ปานกลาง	= 95.21	มาก	= 88.48
การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย	อายุ	ปานกลาง	= 80.29	มาก	= 68.98
การมองโลกในแง่ดี	อายุ	ปานกลาง	= 49.22	มาก	= 44.79
วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	เพศ	หญิง	= 46.61	ชาย	= 45.32
	อายุ	ปานกลาง	= 47.39	มาก	= 44.54
ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส	อายุ	ปานกลาง	= 70.93	มาก	= 68.98
ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร	อายุ	ปานกลาง	= 48.45	มาก	= 46.81
ภาระในครอบครัว	เพศ	ชาย	= 43.51	หญิง	= 41.43
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจในครอบครัว	ระดับเศรษฐกิจ	สูง	= 45.83	ปานกลาง	= 44.41
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมฯ	อายุ	ปานกลาง	= 46.45	มาก	= 44.76
การรับรู้ความสามารถของตนฯ	อายุ	ปานกลาง	= 63.59	มาก	= 59.92
คุณภาพชีวิตด้านทำงาน	อายุ	ปานกลาง	= 75.97	มาก	= 70.82
คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	อายุ	ปานกลาง	= 74.46	มาก	= 70.75
คุณภาพชีวิตด้านสังคม	อายุ	ปานกลาง	= 72.17	มาก	= 68.13
คุณภาพชีวิตด้านรวม	อายุ	ปานกลาง	= 222.60	มาก	= 209.69

1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุปานกลาง มีการมองโลกในแง่ดีมากกว่าผู้ที่อายุมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.22 และ 44.79 ตามลำดับ) 2) พบว่าคะแนนของการมองโลกในกแง่ดีแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ และอายุ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 237 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ พบผลสำคัญ 1 คู่ คือ ในกลุ่มชาย ถ้ามีอายุปานกลาง ก็มีการมองโลกในแง่ดีมากกว่าผู้ที่อายุมาก 3) คะแนนของการมองโลกในแง่ดีแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุ และระดับเศรษฐกิจ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 238 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 4 คู่ พบผลสำคัญ 2 คู่ คือ 3.1) ในหมู่ผู้ที่มีฐานะปานกลาง ถ้ามีอายุปานกลาง ก็มีการมองโลกในแง่ดีมากกว่าผู้ที่อายุมาก และ 3.2)กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง ถ้ามีอายุปานกลาง ก็มีการมองโลกในแง่ดีมากกว่าผู้ที่อายุมาก 4) พบว่าคะแนนของการมองโลกในแง่ดีแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 239 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 14 คู่ พบผลสำคัญ 3 คู่ คือ 4.1) กลุ่มที่เป็นชาย ที่มีฐานะปานกลาง ถ้ามีอายุปานกลาง มีการมองโลกในแง่ดีมากกว่าผู้ที่อายุมาก 4.2) ในกลุ่มชาย ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง ถ้ามีอายุปานกลาง ก็มองโลกในแง่ดีมากกว่าผู้ที่อายุมาก และ 4.3) ในหมู่ผู้ที่อายุมาก มีระดับเศราฐกิจปานกลาง ฝ่ายชายมองโลกในแง่ดีมากกว่าฝ่ายหญิง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ตาม เพศ อายุ และระดับเศรษฐกิจ ปรากฏว่า คะแนนของวิถีชีวิตตามแนวศาสนาแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) ในกลุ่มหญิง มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากกว่ากลุ่มชาย (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 46.61 และ 45.32 ตามลำดับ) 2) กลุ่มที่มีอายุปานกลาง จะมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.39 และ 44.54 ตามลำดับ) และ 3) พบว่าคะแนนของวิถีชีวิตตามแนวศาสนาแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ และอายุ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 240 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ พบผลสำคัญ 2 คู่ คือ 3.1) ในกลุ่มชาย ถ้ามีอายุปานกลาง มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากกว่ากลุ่มที่อายุมาก และ 3.2) ในหมู่ผู้ที่อายุมาก ที่เป็นหญิง มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากกว่ากลุ่มชาย และ 4) คะแนนของวิถีชีวิตตามแนวศาสนาแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุ และระดับเศรษฐกิจ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 241 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 2 คู่ พบผลสำคัญ 1 คู่ คือ ในกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง ถ้ามีอายุปานกลาง มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามากกว่ากลุ่มที่อายุมาก และผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ไม่พบว่าคะแนนของวิถีชีวิตตามแนวศาสนาแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสของบุคคล ตาม เพศ อายุ และระดับเศรษฐกิจ ปรากฏว่า คะแนนของความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว เพียงตัวแปรเดียว คือ อายุ (ตาราง 19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า ในหมู่ผู้ที่มีอายุปานกลาง มีความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสมากกว่าผู้ที่อายุมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 70.93 และ 68.98 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ตาม เพศ อายุ และระดับเศรษฐกิจ ปรากฏว่า คะแนนของความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว เพียงตัวแปรเดียว คือ อายุ (ตาราง 19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า ในหมู่ผู้ที่อายุปานกลาง มีความสัมพันธ์กับบุตรมากกว่าผู้ที่อายุมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 48.45 และ 46.81 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ไม่พบว่าคะแนนของความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนภาระในครอบครัว ตาม เพศ อายุ และระดับเศรษฐกิจ ปรากฏว่า คะแนนของภาระในครอบครัวแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว เพียงตัวแปรเดียว คือ เพศ (ตาราง 19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่ง

ตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า ในกลุ่มชาย มีภาระในครอบครัวน้อยกว่ากลุ่มหญิง ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของภาระในครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ตาม เพศ อายุ และระดับเศรษฐกิจ ปรากฏว่า คะแนนของการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว เพียงตัวแปรเดียว คือ ระดับเศรษฐกิจ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมากกว่ากลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 45.83 และ 44.41 ตามลำดับ) 2) พบว่าคะแนนของการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ และอายุ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 242 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 4 คู่ คือ 2.1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุปานกลาง ฝ่ายชาย มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมากกว่าฝ่ายหญิง 2.2) ในกลุ่มชาย ถ้ามีอายุปานกลาง มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมากกว่ากลุ่มที่อายุมาก 2.3) ในกลุ่มหญิงผู้ที่อายุมาก มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีอายุปานกลาง และ 2.4) ในกลุ่มที่อายุมาก ฝ่ายหญิง มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมากกว่าฝ่ายชาย ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ตาม เพศ อายุ และระดับเศรษฐกิจ ปรากฏว่า การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว เพียงตัวแปรเดียว คือ อายุ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า ในหมู่ผู้ที่มีอายุปานกลาง มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากกว่าผู้ที่อายุมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 46.45 และ 44.76 ตามลำดับ) และ 2) พบว่าการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุ และระดับเศรษฐกิจ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 243 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญรวม 1 คู่ คือ ในหมู่ผู้ที่มีระดับเศราฐกิจปานกลาง ถ้ามีอายุปานกลาง มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากกว่าผู้ที่อายุมาก ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก (การทำงาน ครอบครัว และสังคม) ตาม เพศ อายุ และระดับเศรษฐกิจ ปรากฏว่า คะแนนของการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก (การทำงาน ครอบครัว และสังคม) แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที

ละตัว เพียงตัวแปรเดียว คือ อายุ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่อายุปานกลาง มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก (การทำงาน ครอบครัว และสังคม) มากกว่าผู้ที่อายุมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 63.59 และ 59.92 ตามลำดับ) และ 2) พบว่าคะแนนของการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อายุ และระดับเศรษฐกิจ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 244 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ พบผลสำคัญ 1 คู่ คือ ในหมู่ผู้ที่มีฐานะปานกลาง ผู้ที่อายุปานกลาง มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ มากกว่าผู้ที่อายุมาก ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก (การทำงาน ครอบครัว และสังคม)แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ตาม เพศ อายุ และระดับเศรษฐกิจ ปรากฏว่า คะแนนของคุณภาพชีวิตด้านทำงานแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว เพียงตัวเดียว คือ อายุ (ตาราง 19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า ในหมู่ผู้ที่อายุปานกลาง มีคุณภาพชีวิตด้านทำงานมากกว่าผู้ที่อายุมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 75.97 และ 70.82 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านทำงาน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ตาม เพศ อายุ และระดับเศรษฐกิจ ปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว เพียงตัวเดียว คือ อายุ (ตาราง 19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า ในหมู่ที่อายุปานกลาง มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่าผู้ที่อายุมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 74.46 และ 70.75 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางหรือสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม ตาม เพศ อายุ และระดับเศรษฐกิจ ปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว เพียงตัวเดียว คือ อายุ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ที่อายุปานกลาง มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่อายุมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 72.17 และ 68.13 ตามลำดับ) และ 2) พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุ และระดับเศรษฐกิจ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 245 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ พบผลสำคัญ 1 คู่ คือ ในหมู่ผู้

ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง ผู้ที่อายุปานกลาง มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่าผู้ที่อายุมาก ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านสังคมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมตาม เพศ อายุ และระดับเศรษฐกิจ ปรากฏว่า คะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัว เพียงตัวเดียว คือ อายุ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวด้วย (ตาราง 19) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีอายุปานกลาง มีคุณภาพชีวิตโดยรวมมากกว่าผู้ที่อายุมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 222.60 และ 209.69 ตามลำดับ) และ 2) พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตโดยรวมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุ และระดับเศรษฐกิจ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' (ตาราง 246 ภาคผนวก ข.) พบว่ามีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 3 คู่ พบผลสำคัญ 1 คู่ คือ ในหมู่ผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง ผู้ที่อายุปานกลาง มีคุณภาพชีวิตโดยรวมมากกว่าผู้ที่อายุมาก ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไม่พบว่าคะแนนของคุณภาพชีวิตด้านโดยรวมแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง

บทที่ 5
การสรุปและอภิปรายผล

ในบทที่ผ่านมาเป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากปัจจัยต่างๆที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างผู้ใหญ่วัยกลางคนชายและหญิงอายุเฉลี่ย 43 ปี จำนวน 645 คน โดยมีจุดประสงค์ 4 ประการ คือ **ประการแรก** ต้องการศึกษาปฏิสัมพันธ์ของพัฒนาการทางจิตสังคมขั้นที่ 5 ขั้นที่ 6 และขั้นที่7 ตามทฤษฎีของอีริคสันว่าเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนมากเพียงใดในผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทต่าง ๆ **ประการที่สอง** ต้องการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมกับกลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ว่า มีผลต่อความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนมากเพียงใด ในผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทต่าง ๆ **ประการที่สาม** ต้องการแสวงหาตัวทำนายสำคัญและปริมาณการทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน โดยใช้ตัวแปรในกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม จิตลักษณะตามสถานการณ์ และลักษณะสถานการณ์เป็นทำนาย ในผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทต่าง ๆ **และประการที่สี่** ต้องการศึกษาว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทใดที่มีคุณภาพชีวิตด้านรวม และด้านย่อย 3 ด้านที่อยู่ในปริมาณน้อย (ซึ่งจัดเป็นกลุ่มเสี่ยง) ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปร 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมรวม 5 ตัวแปร คือ เอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การมองโลกในแง่ดี และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา (2) กลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์มี 5 ตัวแปร คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ภาระในครอบครัว การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (3) กลุ่มตัวแปรประเภทจิตลักษณะตามสถานการณ์มี 1 ตัวแปร คือการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม และ(4) กลุ่มตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังมี 7 ตัวแปร คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานภาค อายุการทำงานในอาชีพ ระดับเศรษฐกิจในครอบครัว และสุขภาพ ส่วนตัวแปรตาม คือ คุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน ครอบคลุมใน 4 ด้าน ได้แก่ คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว คุณภาพชีวิตด้านสังคม และคุณภาพชีวิตโดยรวม รวมตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 22 ตัวแปร โดยการวิจัยครั้งนี้ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์หลายรูปแบบ ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่างๆเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ่ การวิเคราะห์ด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นและแบบมีลำดับ ทั้งในกลุ่มตัวอย่างรวมและกลุ่มตัวอย่างย่อยที่แยกตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของผู้ตอบ

ในบทนี้ ผู้วิจัยสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เป็นอันดับแรก เพื่อให้ทราบว่าข้อมูลที่รวบรวมมาสนับสนุนการคาดหมาย หรือการทำนายที่ตั้งไว้ล่วงหน้ามากน้อยเพียงใด ต่อจากนั้นจะเป็นการอภิปรายเชื่อมโยงประเด็นสำคัญที่พบในงานวิจัย เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สามารถนำสู่การประยุกต์ใช้และการวิจัยในขั้นสูงต่อไป

5.1 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน

จากการประมวลทฤษฎีและการวิจัยต่างๆทั้งในประเทศและต่างประเทศในบทที่ 2 ที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน ทำให้สามารถตั้งสมมติฐานในงานวิจัยนี้ได้จำนวน 5 ข้อ ซึ่งถูกทดสอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในบทที่ 4 และสามารถสังเคราะห์ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลตามสมมติฐานในแต่ละข้อดังนี้

5.1.1 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1

สมมติฐาน 1 กล่าวว่า "ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ด้านครอบครัว และด้านสังคมแต่ละด้าน มากกว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนลักษณะอื่นๆอีก 7 กลุ่มที่นำมาเปรียบเทียบ"

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน ซึ่งตัวแปรอิสระแต่ละตัวถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยพิจารณาตามระดับของเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย โดยมีตัวแปรตามคือ คุณภาพชีวิตด้านทำงาน คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว และคุณภาพชีวิตด้านสังคมแต่ละด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน (ด้านทำงาน ครอบครัว และสังคม) ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 กล่าวคือ *1) **ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตด้านทำงาน*** (ภาพประกอบ 14) พบปฏิสัมพันธ์แบบสามทางในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 4 กลุ่ม คือ กลุ่มชาย กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มที่ทำงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง (ดูตาราง 3 ในบทที่ 4 และตาราง 7, 9, 13, 15 และ20 ในภาคผนวก ข.) 1.1) ผลในกลุ่มรวม (ตาราง 7 ในภาคผนวก ข.)ปรากฏว่า ในกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆอีก 7กลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามคาดหมาย และ1.2) พบว่ากลุ่มผู้ใหญ่เอกลักษณ์แห่งตนต่ำ มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานน้อยกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆอีก 6กลุ่ม ยกเว้นกลุ่มผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ

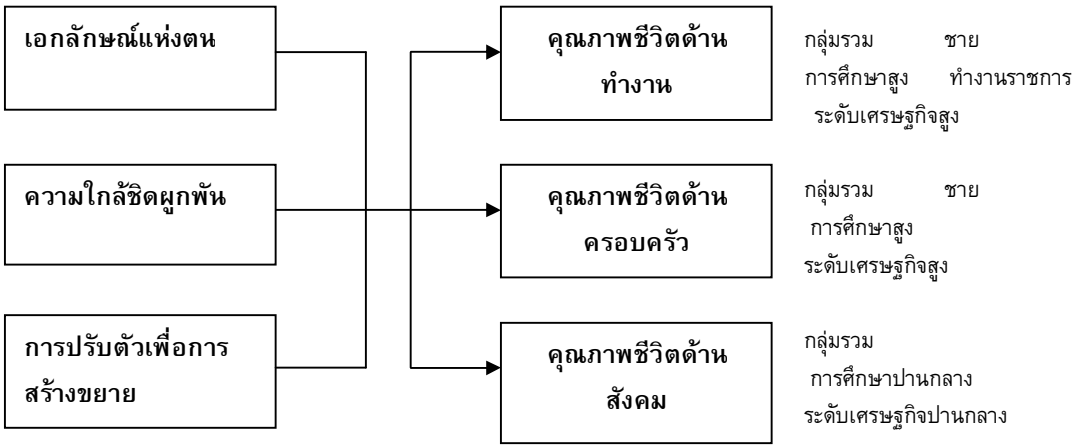

ภาพประกอบ 14 แสดงผลปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง ที่สนับสนุนสมมติฐาน 1

*2) **ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว*** (ภาพประกอบ 14) พบปฏิสัมพันธ์แบบสามทางในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มชาย กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง (ดูตาราง 4 ในบทที่ 4 และตาราง 23, 25, 29 และ38 ในภาคผนวก ข.) 2.1)ผลในกลุ่มรวม (ตาราง 23) ปรากฏว่า ในกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆอีก 7กลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ และยังพบอีกว่า 2.2) ในกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวน้อยกว่ากลุ่มเปรียบอื่นๆอีก 7กลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามคาดหมาย และ*3)**ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตด้านสังคม*** (ภาพประกอบ 14) พบปฏิสัมพันธ์แบบสามทางในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง (ดูตาราง 5 ในบทที่ 4 และตาราง 40, 44 และ 50 ในภาคผนวก ข.) 3.1)ผลในกลุ่มรวม (ตาราง 40) ปรากฏว่า ในกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆอีก 7กลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามคาดหมาย

นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนแต่ละด้าน(ด้านทำงาน ด้านครอบครัวและด้านสังคม)แปรปรวนไปตามเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายทีละตัวแปรอย่างอิสระทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามคาดหมาย ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 เป็นส่วนใหญ่

จากข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีจิตลักษณะเดิม 3ด้านในระดับสูง คือ มีเอกลักษณ์แห่งตน มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส และมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย(จิตลักษณะขั้นที่ 5, 6 และ 7ตามทฤษฎีของอีริคสัน) ในปริมาณสูงพร้อมๆกัน เป็นผู้ที่มี

คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ด้านครอบครัวหรือด้านสังคมได้มาก พบหลักฐานงานวิจัยที่สนับสนุนผลดังกล่าวหลายกลุ่มดังต่อไปนี้ 1)***ในส่วนของด้านเอกลักษณ์แห่งตน*** พบงานวิจัยในคนไทย เช่น งานวิจัยของอุษา ศรีจินดารัตน์ (2533) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการของเอกลักษณ์ที่ได้ที่เกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าของการทำงานในวัยรุ่นไทยภาคใต้ จำนวน 480 คน (นักเรียนมัธยมปลายและอาชีวศึกษา) พบว่าเอกลักษณ์แห่งตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้คุณค่าการทำงานของนักเรียนในกลุ่มรวม (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .35) และพบค่าสูงสุด (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .46) ในกลุ่มนักเรียนที่เคร่งศาสนา และยังพบในงานวิจัยของงามตา วนินทานนท์และดุษฎี โยเหลา (2547) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้ใหญ่ชายและหญิง ที่มีอายุเฉลี่ย 35 ปี แต่งงานและอยู่ร่วมกับคู่สมรสเฉลี่ย 10 ปี จำนวน 962 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) พบว่าจิตลักษณ์ด้านเอกลักษณ์แห่งตนส่งผลทางตรงต่อจิตลักษณะด้านใกล้ชิดผูกพัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .18) และส่งผลต่อคุณภาพชีวิตสมรสทางอ้อม (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .08) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของฤกษ์ชัย คุณูปการ (2547) ที่ศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 1,126 โดยใช้เอกลักษณ์แห่งอีโก้ด้านประชาธิปไตยเป็นตัวทำนาย 1 ใน 7 ด้านของกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ พบว่าตัวแปรเอกลักษณ์แห่งอีโก้ด้านประชาธิปไตยร่วมกับจิตลักษณะอีก 6 ตัวแปรทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาในกลุ่มรวมได้ 18.70% โดยเอกลักษณ์แห่งอีโก้ด้านประชาธิปไตย เข้าทำนายเป็นลำดับ 2 (ค่าเบต้า.14) และค่าเบต้าอยู่ระหว่าง .11-.23 ในนักศึกษาประเภทต่างๆ 14 ประเภท *2) **ในส่วนของด้านความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส*** พบผลงานวิจัยที่สอดคล้องกับงานวิจัยของงามตา วนินทานนท์และดุษฎี โยเหลา (2547) พบว่าจิตลักษณะด้านใกล้ชิดผูกพันส่งผลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตสมรส (ค่าสัมประสิทธิสหสัมพันธ์. 48) และ3) ***ในส่วนของด้านการปรับเพื่อการสร้างขยาย*** ในงานวิจัยต่างประเทศของปีเตอร์สันและสเตเวิรด์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541 : 72 ; อ้างอิงจาก Peterson; & Stewart. 1996) ศึกษาสตรี จำนวน 244 คนอายุเฉลี่ย 48 ปี พบว่าสตรีที่ทำงาน 53% รายงานว่าถ้ามีปริมาณการการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายมาก เป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในการทำงานมาก มีความพอใจในการช่วยเหลือผู้อื่นในการทำงานมาก และมีความพอใจในการควบคุมความสำเร็จในงานของตนมากตามไปด้วย

5.1.2 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2

สมมติฐาน 2 กล่าวว่า “ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมาก มีภาระในครอบครัวน้อย เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ด้านครอบครัว และด้านสังคมแต่ละด้านมากกว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนลักษณะอื่นๆอีก 7 กลุ่มที่นำมาเปรียบเทียบ” ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน โดยมีตัวแปรอิสระที่แบ่งเป็น 2 ระดับ 3 ตัว โดยพิจารณาตามระดับของการมองโลกในแง่ดี มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของ

ครอบครัว มีภาระในครอบครัว โดยมีตัวแปรตามคือ คุณภาพชีวิตด้านทำงาน คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว และคุณภาพชีวิตด้านสังคม

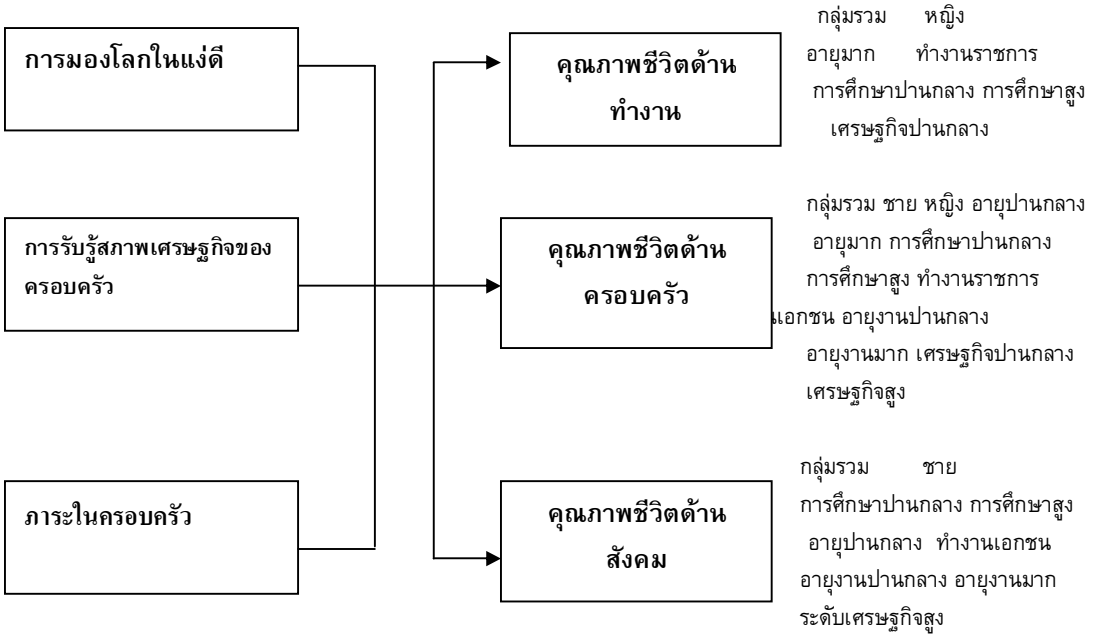

ภาพประกอบ 15. แสดงผลปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง ที่สนับสนุนสมมติฐาน 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี มีการรับรู้ครอบครัวมีสภาพเศรษฐกิจ มีภาระในครอบครัว ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน (ด้านทำงาน ครอบครัวและสังคม) ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 กล่าวคือ *1) **ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตด้านทำงาน*** (ภาพประกอบ 15.) พบปฏิสัมพันธ์แบบสามทางในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 6 กลุ่ม คือ กลุ่มหญิง กลุ่มอายุมาก กลุ่มที่ทำงานราชการ กลุ่มที่ระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง (ดูตาราง 6 ในบทที่ 4 และตาราง 55, 61, 67, 70, 74, 77 และ 88 ในภาคผนวก ข.) 1.1) ผลในกลุ่มรวม(ตาราง 55 ในภาคผนวก ข.)ปรากฏว่า ในกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่ามีมาก มีภาระในครอบครัวน้อย เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆ 3 จาก 7 กลุ่ม ซึ่งผลที่ได้ไม่เป็นไปตามคาดหมาย และ1.2) พบว่ากลุ่มผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่ามีน้อย มีภาระในครอบครัวมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานน้อยกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆอีก 7กลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามคาดหมาย

*2) **ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว*** (ภาพประกอบ 15.) พบปฏิสัมพันธ์แบบสามทางในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 12 กลุ่ม คือ กลุ่มชาย กลุ่มหญิง กลุ่มอายุปานกลาง กลุ่มอายุมาก กลุ่ม ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง กลุ่มที่ทำงานราชการ กลุ่มที่ทำงานเอกชน กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง

กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง (ดูตาราง 7 ในบทที่ 4 และตาราง 92, 95, 99, 102, 105, 107, 110, 113,116, 119, 122, 125 และ128 ในภาคผนวก ข.) 1.1) ผลในกลุ่มรวม(ตาราง 92 ในภาคผนวก ข.)ปรากฏว่า ในกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่ามีมาก มีภาระในครอบครัวน้อย เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆ 7 กลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามคาดหมาย ***3) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตด้านสังคม*** (ภาพประกอบ 15.) พบปฏิสัมพันธ์แบบสามทางในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 8 กลุ่ม คือ กลุ่มชาย กลุ่มอายุปานกลาง ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง กลุ่มที่ทำงานเอกชน กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง (ดูตาราง 8 ในบทที่ 4 และตาราง 131, 134, 139, 145, 148, 153, 156, 158 และ162 ในภาคผนวก ข.) 1.1) ผลในกลุ่มรวม(ตาราง 131 ในภาคผนวก ข.)ปรากฏว่า ในกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่ามีมาก มีภาระในครอบครัวน้อย เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมน้อยกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆ 4 จาก 7กลุ่ม ซึ่งผลที่ได้ไม่เป็นไปตามคาดหมาย

นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนแต่ละด้าน(ด้านทำงาน ด้านครอบครัวและด้านสังคม)แปรปรวนไปตามการมองโลกในแง่ดี มีการรับรู้ว่าครอบครัวมีสภาพเศรษฐกิจ และมีภาระในครอบครัวทีละตัวแปรอย่างอิสระทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามคาดหมาย ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 บางส่วน

จากข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการมองโลกในแง่ดีมากมีการรับรู้ว่าครอบครัวมีสภาพเศรษฐกิจดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตในแต่ละด้าน (ทำงานครอบครัวและสังคม)ดีมาก พบว่ามีงานวิจัยที่สนับสนุนดังต่อไปนี้ ***1)ในส่วนของการมองโลกในแง่ดีมาก*** เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน (ทำงาน ครอบครัวและสังคม) พบว่ามีหลักฐานงานวิจัยของชาวต่างประเทศท่านหนึ่ง (Seginer.2000) ศึกษานักเรียนชายอิสราเอลเกรด11 จำนวน 135 คน พบว่านักเรียนที่มองโลกในแง่ดีมากเป็นผู้รับรู้คุณค่าของอนาคตสูง สำรวจทางเลือกทางการศึกษาและยอมรับเงื่อนไขเกี่ยวกับการศึกษามากกว่าผู้ที่มองโลกในแง่ดีน้อย และยังพบในงายวิจัยต่างประเทศของโฮลาแฮน (Holahan; et al. 1996.) ว่าผู้ที่มองโลกในแง่ดีมาก มักมีแนวทางในการเผชิญกับสถานการณ์ท้าทายรูปแบบที่ตื่นตัวและมีภูมิต้านที่สูงมากกว่าผู้ที่มองโลกในแง่ดีน้อย และยังพบงานวิจัยกับครูไทย (อรพินทร์ ชูชม; และคนอื่นๆ. 2546) พบว่า การมองโลกในแง่ดีของครูส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงาน (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรง .38) และแรงจูงในการทำงานส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานทางตรง (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรง .24) ***2) ในส่วนของด้านการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว*** พบจากงานวิจัยของงามตา วนินทานนท์ และคนอื่นๆ (2545) ซึ่งศึกษาสามีภรรยา จำนวน 962 คน พบว่าสามีและภรรยาที่รับรูสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวว่าดีมากเป็นผู้ทีมีคุณภาพชีวิตสมรสดีด้วย (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรง .07) และ ***3)ในส่วนของภาระในครอบครัว***พบในงานวิจัยทางอัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533) ศึกษาพฤติกรรมเรียนต่อของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา พบว่าตัวแปรการรับรู้ภาระ

ในครอบครัวเป็นลำดับ 3 ร่วมกับตัวแปรทางชีวสังคมและภูมิหลังอื่นๆ อีก 5 ตัวทำนายพฤติกรรมเรียนต่อได้ร้อย 8.5 และงานวิจัยของ ณัฐสุดา สุจินันท์กุล (2541) ได้ศึกษาพยาบาลวิชาชีพหญิงนับถือศาสนาพุทธที่ประจำหน่วยงานต่าง ๆ ในโรงพยาบาลของรัฐเขตกรุงเทพมหานคร 10 แห่ง และเป็นบุคคลที่สมรสแล้ว จำนวน 299 อายุระหว่าง 23-52 ปี พบผลว่าปัจจัยด้านสถานการณ์ในครอบครัวของพยาบาลกลุ่มที่ศึกษา ที่สำคัญคือ การปรับตัวที่ดีระหว่างคู่สมรส การรับรู้ภาระของครอบครัวน้อย และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากสมาชิกในครอบครัวมาก มีแนวโน้มสัมพันธ์กับพฤติกรรมการพยาบาลทางอ้อม โดยส่งผลกระทบต่อจิตใจของพยาบาล ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำงานมาก

5.1.3 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 3

สมมติฐาน 3 กล่าวว่า "ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก(การทำงาน ครอบครัว และสังคม)ได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวทางศาสนามาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ด้านครอบครัว และด้านสังคมแต่ละด้านมากกว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนลักษณะอื่นๆอีก 7 กลุ่มที่นำมาเปรียบเทียบ"

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน ซึ่งตัวแปรอิสระแต่ละตัวถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยพิจารณาตามระดับของการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดด้าน (ทำงาน ครอบครัวและสังคม) และมีวิถีชีวิตตามแนวทางศาสนา โดยมีตัวแปรตาม คือ คุณภาพชีวิตด้านทำงาน คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว และคุณภาพชีวิตด้านสังคม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม)ได้ และมีวิถีชีวิตตามแนวทางศาสนา ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน (ด้านทำงาน ครอบครัวและสังคม) ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ 3 กล่าวคือ ***1) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตด้านทำงาน*** (ภาพประกอบ 16.) พบปฏิสัมพันธ์แบบสามทางเฉพาะในกลุ่มที่ทำงานเอกชน (ดูตาราง 9 ในบทที่ 4 และตาราง 175 ในภาคผนวก ข.) 1.1) ผลในกลุ่มผู้ใหญ่ที่ทำงานเอกชน ปรากฏว่า ในกลุ่มผู้ใหญ่การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม)ได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวทางศาสนามาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงานมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆอีก 6 กลุ่ม ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามคาดหมาย

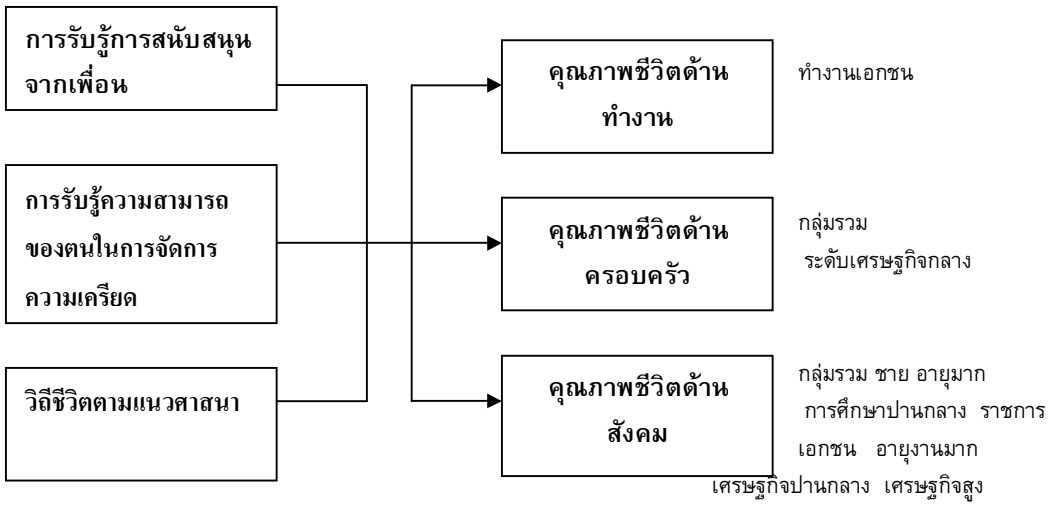

ภาพประกอบ 16 แสดงผลปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง ที่สนับสนุนสมมติฐาน 3

*2) **ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว*** (ภาพประกอบ 16.) พบปฏิสัมพันธ์แบบสามทางในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 1 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง (ดูตาราง 10 ในบทที่ 4 และตาราง 181 และ 190 ในภาคผนวก ข.) 1.1) ผลในกลุ่มรวม (ตาราง 181 ในภาคผนวก ข.) ปรากฏว่าในกลุ่มผู้ใหญ่การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม)ได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวทางศาสนามาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆอีก 6 จาก 7 กลุ่ม ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามคาดหมาย ***2) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตด้านสังคม*** (ภาพประกอบ 16.) พบปฏิสัมพันธ์แบบสามทางในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชาย กลุ่มอายุมาก กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปานกลาง กลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง (ดูตาราง 11 ในบทที่ 4 และตาราง 194, 198, 200 ,202, 204, 207, 212, 213 และ 217 ในภาคผนวก ข.) 1.1) ผลในกลุ่มรวม (ตาราง 194 ในภาคผนวก ข.) ปรากฏว่าในกลุ่มผู้ใหญ่การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม)ได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวทางศาสนามาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอื่นๆอีก 7 กลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามคาดหมาย

นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนแต่ละด้าน(ด้านทำงาน ด้านครอบครัวและด้านสังคม)แปรปรวนไปตามการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก(ทำงาน ครอบครัว และสังคมทีละตัวแปรอย่างอิสระทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามคาดหมาย ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 3 บางส่วน

จากข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากทำงาน ครอบครัว และสังคมได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตในแต่ละด้าน (ทำงาน ครอบครัวและสังคม)ดีมาก พบว่ามีงานวิจัยที่สนับสนุนดังต่อไปนี้ ***1)ในส่วนด้านการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก*** พบหลักฐานจากงานวิจัยของ ภมริน เชาวนจินดา (2542) ศึกษาผู้สูงอายุ อายุเฉลี่ย 65 ปี พบว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากมีคุณภาพชีวิต 3ด้าน คือ ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพ และด้านสังคมสูงกว่าผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนน้อย และยังพบในงานวิจัยกับบุคคลวัยทำงาน(ณัฐสุดา สุจินันท์กุล. 2541) และ (สุพัตรา ธรรมวงษ์. 2544) ศึกษาผู้ใหญ่วัยทำงานที่สมรสแล้ว พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว และจากหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานมาก เป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่การพยาบาลอย่างประสิทธิพลสูงทั้งปฏิบัติการพยาบาลทั่วไป ***2) ในส่วนด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม*** พบหลักฐานงานวิจัยในต่างประเทศ โฮลาแฮน (Holahan; et al. 1996.) พบว่านักเรียนพยาบาลที่สามารถจัดการกับปัญหาด้วยกลวิธีที่เหมาะสม เป็นผู้ที่ทำงานในสภาพเครียดได้อย่างมีประสิทธิพลมากกว่าผู้ที่มีความสามารถในการจัดการปัญหาด้วยกลวิธีที่เหมาะสมน้อย และงานวิจัยกับผู้บริหารไทย (บังอร โสพสและอัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล 2539) พบว่าผู้บริหารที่สามารถจัดการกับความเครียดโดยวิธีที่เหมาะสมเป็นผู้ที่มีความเครียดน้อย และ***3) ในส่วนด้านวิถีชีวิตตามแนวศาสนา*** พบหลักฐานจากงานวิจัยของ ภมริน เชาวนจินดา (2542) ศึกษาผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่ปฏิบัติทางพุทธศาสนามากมีคุณภาพชีวิต 3 ด้าน คือ ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพ และด้านสังคมสูงกว่าผู้ที่ปฏิบัติทางพุทธศาสนาน้อย และยังพบงานวิจัยในต่างประเทศของรอลส์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2540 : 142 ; อ้างอิงจาก Ross.1990) ศึกษาความเชื่อทางศาสนาของผู้ใหญ่ โดยวัดปริมาณความเชื่อทางศาสนา 2 ด้าน คือ ด้านความประสิทธิผลแห่งตน (self-efficacy) และด้านพระเจ้าช่วยตนให้ช่วยตนเอง เพื่อให้เป็นตัวทำนายปริมาณความเครียดทางจิต อันเป็นด้านหนึ่งของคุณภาพชีวิต พบผลสำคัญ คือ ผู้ที่มีความเชื่อทางศาสนามาก เป็นผู้ที่มีความเครียดน้อย ส่วนผู้ที่มีความเชื่อทางศาสนาน้อย เป็นผู้ที่มีความเครียดมาก

5.1.4 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 4

สมมติฐาน 4 กล่าวว่า "ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่เป็นชาย มีระดับการศึกษาสูง และมีอายุงานในอาชีพมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ด้านครอบครัว และด้านสังคมแต่ละด้านมากกว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนลักษณะอื่นๆอีก 7 กลุ่มที่นำมาเปรียบเทียบ"

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน ซึ่งตัวแปรอิสระแต่ละตัวถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยพิจารณาตามระดับเพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ โดยมีตัวแปรตามคือ คุณภาพชีวิตด้านทำงาน คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว คุณภาพชีวิตด้านสังคม

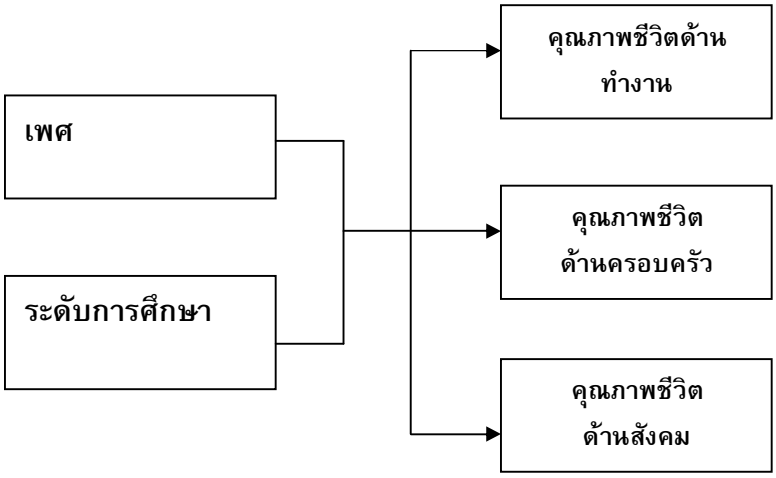

ภาพประกอบ 17. แสดงผลปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง ที่สนับสนุนสมมติฐาน 4

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ครอบครัว สังคม และโดยรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคน ตามระดับเพศ ระดับการศึกษา และอายุงานในอาชีพ ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร แต่พบปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่างเพศกับการศึกษา (ภาพประกอบ 17. และตาราง 17 ในบทที่ 4)ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน (ด้านทำงาน ด้านครอบครัวและด้านสังคม) กล่าวคือ ในกลุ่มหญิงและชาย ถ้ามีระดับการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน(ด้านทำงาน ด้านครอบครัวและด้านสังคม)มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง (ตาราง 225, 226 และ227 ในภาคผนวก ข.)

นอกจากนี้ยังพบคะแนนแต่ละด้าน(ด้านทำงาน ด้านครอบครัวและด้านสังคม)แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระทีละตัวแปร เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า 1) ในหมู่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ด้านครองครัว ด้านสังคมแต่ละด้านมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง และ 2) ในหมู่ผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก มีคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ด้านครอบครัว ด้านสังคมแต่ละด้านมากกว่าผู้ที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 4 เป็นส่วนน้อย

จากข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบว่า ชายหรือหญิงมีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน และการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการมีรายได้ บุคคลที่มีการศึกษาสูงย่อมมีโอกาสที่จะประกอบอาชีพที่ดี มีรายได้สูง และผู้ที่มีการศึกษาสูงจะตระหนักถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหา เข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ดี รู้จักใช้ความรู้ และทักษะในการแก้ไขปัญหา อันนำไปสู่ความพึงพอใจในชีวิต งานวิจัยในประเทศไทยได้มีนักวิจัยกลุ่มหนึ่งคือ สุจิตรา บุณยรัตน์พันธ์ และคนอื่นๆ (2541) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานครในผู้ใหญ่ตอนต้น ถึงผู้ใหญ่ตอนปลาย พบว่า ผู้ที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 มีคุณภาพด้านครอบครัวค่อนข้างต่ำ มากกว่ากลุ่มอื่น ร้อยละ 16.8 และลำดับต่อมาก็เป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 14.8 และ

เรียงลำดับไปตามระดับการศึกษา กล่าวคือ มัธยมศึกษาปีที่ 3 , มัธยมศึกษาปีที่ 6 /ปวช, อนุปริญญา/ปวส, ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 12.0 11.6 9.7 8.9 และ 3.5 ตามลำดับ) จากผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่าระดับการศึกษาสูงมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวดีมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยอีก 4 ภาค คือเรื่องคุณภาพชีวิตของคนในภาคกลาง คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคใต้ คุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคเหนือ (สุจิตรา บุณยรัตน์พันธ์; และคนอื่นๆ. 2541) และในส่วนของการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานของคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร ก็พบผลเช่นเดียวกันกับ คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว คือ ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีความพึงพอใจในงานที่ทำมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ พบผลนี้ในกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 42.9

5.1.5 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 5

สมมติฐาน 5 กล่าวว่า "จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมรวม 5 ตัว ลักษณะสถานการณ์ 5 ตัว และจิตตามสถานการณ์ 1 ตัว รวมเป็น 11 ตัวทำนาย สามารถร่วมกันทำนายปริมาณความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตโดยรวม หรือคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม) ได้มากกว่าการใช้ตัวทำนายกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียวอย่างน้อย 5 %

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยวิธีถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น โดยมีตัวแปรตาม คือ คุณภาพชีวิตด้านทำงาน คุณภาพชีวิต ด้านครอบครัว คุณภาพชีวิตด้านสังคม และคุณภาพชีวิตโดยรวม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลที่สนับสนุนสมมติฐานทุกตัวแปรตาม ได้แก่ ประการที่หนึ่งในตัวแปรตามคือ <u>คุณภาพชีวิตด้านทำงาน</u> (ดูตาราง 12 ในบทที่ 4) ปรากฏว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 (จิตลักษณะเดิม) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานโดยรวมได้ 62.5% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญคือ เอกลักษณ์แห่งตน การมองโลกในแง่ดี การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ส่วนตัวทำนายชุดที่ 2 (ลักษณะสถานการณ์) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานได้ 19.8% มีตัวทำนายที่สำคัญคือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ส่วนตัวทำนายชุดที่ 3 (จิตลักษณะตามสถานการณ์) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานได้ 36.3% มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียดที่เกิดจากทำงาน ครอบครัว และสังคม ส่วนตัวทำนายชุดที่ 4 ทั้ง 11 ตัว สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานได้ 69.9% โดยมากกว่าตัวทำนายจากชุดที่ 1 หรือจากชุดที่ 2 หรือจากชุดที่ 3 เท่ากับ 7.4% มีตัวทำนายที่สำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียดฯ การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การมองโลกในแง่ดี ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร วิถีชีวิตตามแนวศาสนา และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

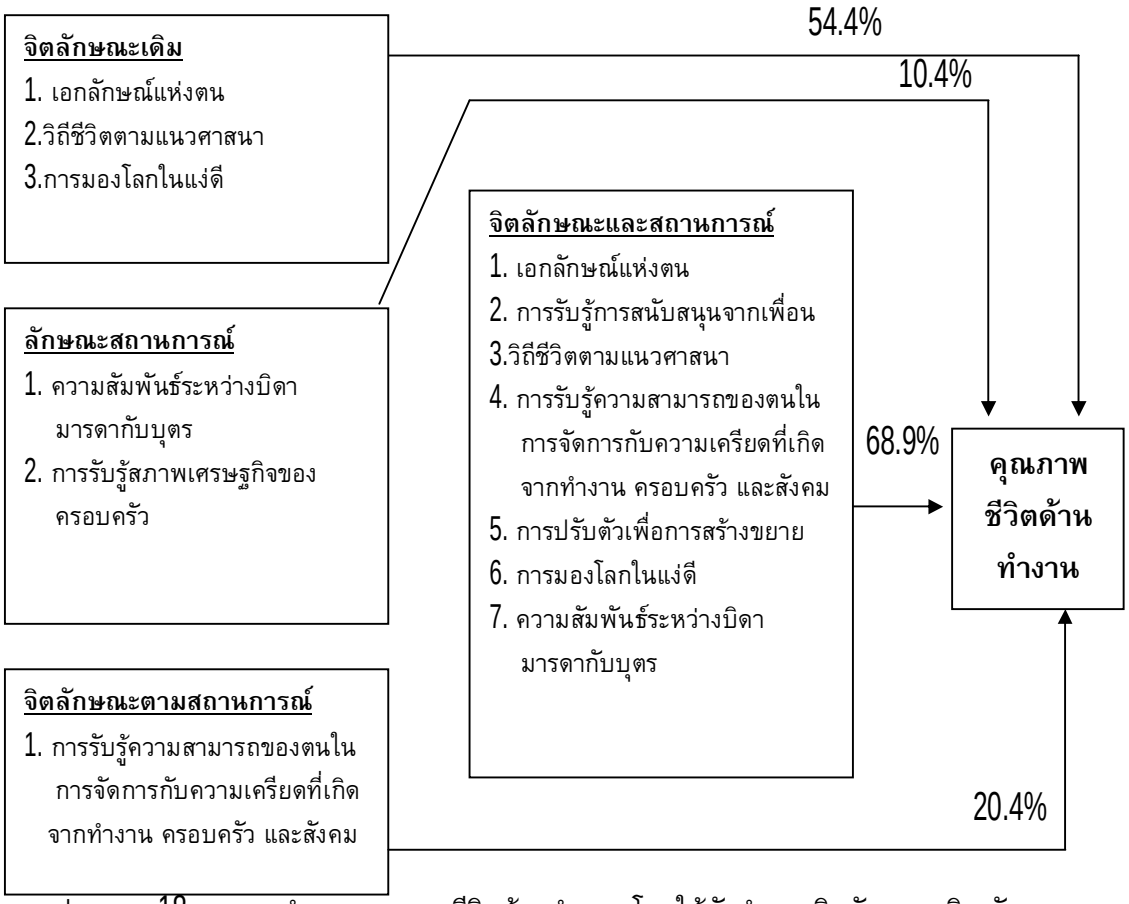

ภาพประกอบ 18. ผลการทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงาน โดยใช้ตัวทำนายจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย ในกลุ่มผู้ที่อายุมาก

ส่วนในกลุ่มย่อย ปรากฏว่าตัวทำนายทั้ง 11 ตัว ในชุดที่ 4 สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานได้มากกว่าตัวทำนายจากชุดที่ 1 หรือจากชุดที่ 2 หรือจากชุดที่ 3 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 5% ผลเช่นนี้ปรากฏในกลุ่มย่อย 13 จาก 14 กลุ่มย่อย พิสัยเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างอยู่ระหว่าง 5.8 - 14.5% โดยกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีอายุมาก (ภาพประกอบ 18.) พบว่ามีความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงสุด

จากภาพประกอบ 18. ตัวทำนายชุดที่ 1 (จิตลักษณะเดิม) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานในกลุ่มผู้ที่มีอายุมากได้ 54.4% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญคือ เอกลักษณ์แห่งตน วิถีชีวิตตามแนวศาสนา และการมองโลกในแง่ดี ส่วนตัวทำนายชุดที่ 2 (ลักษณะสถานการณ์) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานได้ 10.4% มีตัวทำนายที่สำคัญคือ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ส่วนตัวทำนายชุดที่ 3 (จิตลักษณะตามสถานการณ์) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานได้ 20.4% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียดที่เกิดจากทำงาน ครอบครัวและสังคม ส่วนตัวทำนายชุดที่ 4 ทั้ง 11 ตัว สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานได้ 68.9% โดยมากกว่าตัวทำนายจากชุดที่ 1 หรือจากชุดที่ 2 หรือจากชุดที่ 3 เท่ากับ 14.5% มีตัวทำนายที่สำคัญเรียงลำดับ

จากมากไปน้อย คือ เอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อน วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียดฯ การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การมองโลกในแง่ดี และความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร

สำหรับคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว (ดูตาราง 13 ในบทที่ 4) ปรากฏว่าในกลุ่มรวม ตัวทำนายชุดที่ 1 (จิตลักษณะเดิม) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ 55.6% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญคือ เอกลักษณ์แห่งตน การมองโลกในแง่ดี ความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ส่วนตัวทำนายชุดที่ 2 (ลักษณะสถานการณ์) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ 36.6% มีตัวทำนายที่สำคัญคือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส และภาระในครอบครัว ส่วนตัวทำนายชุดที่ 3 (จิตลักษณะตามสถานการณ์) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานได้ 42.0% มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียดที่เกิดจากทำงาน ครอบครัว และสังคม ส่วนตัวทำนายชุดที่ 4 ทั้ง 11 ตัว สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ 64.7% โดยมากกว่าตัวทำนายจากชุดที่ 1 หรือจาก

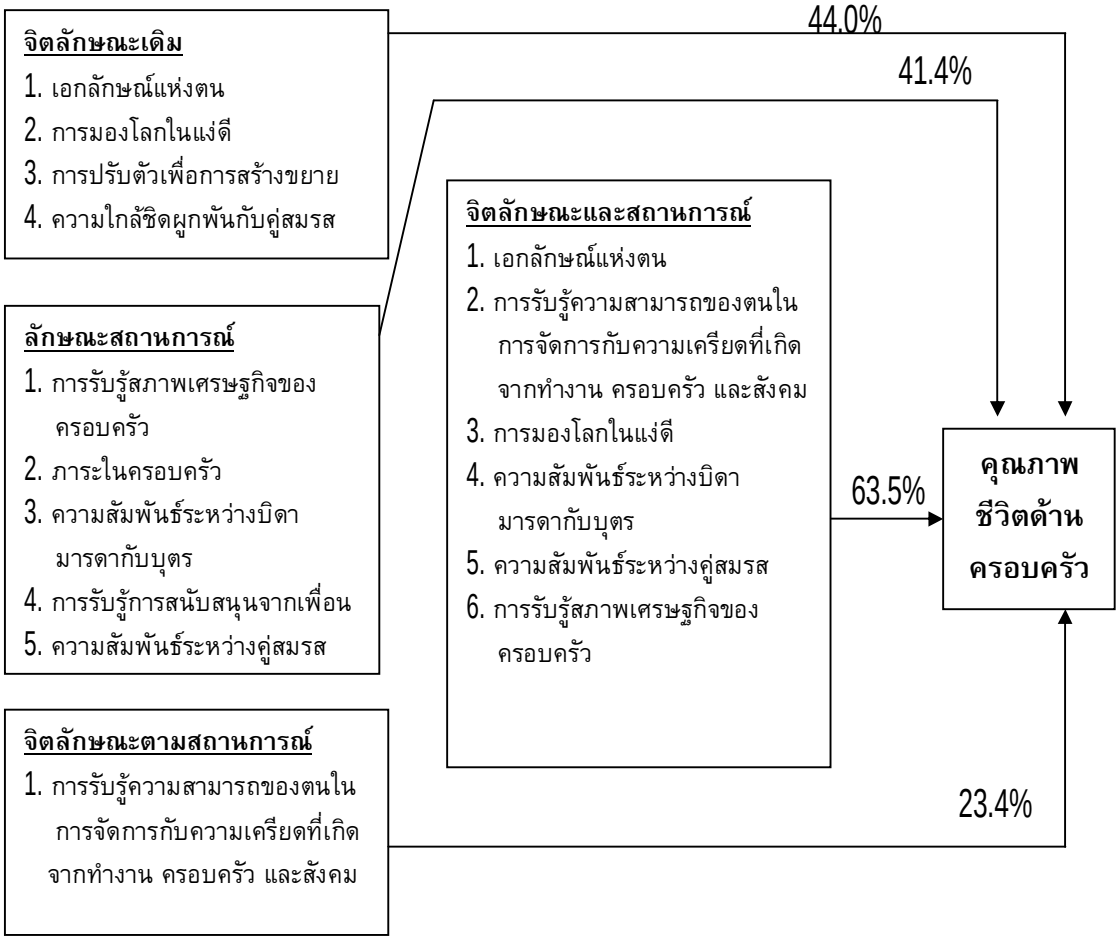

ภาพประกอบ 19. ผลการทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว โดยใช้ตัวทำนายจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย ในกลุ่มที่อายุมาก

ชุดที่ 2 หรือจากชุดที่ 3 เท่ากับ 9.1% มีตัวทำนายที่สำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียดฯ การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคล การมองโลกในแง่ดี ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

ส่วนในกลุ่มย่อย ปรากฏว่าตัวทำนายทั้ง 11 ตัว ในชุดที่ 4 สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้มากกว่าตัวทำนายจาดชุดที่ 1 หรือจากชุดที่ 2 หรือจากชุดที่ 3 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 5% ผลเช่นนี้ปรากฏใน 14 กลุ่มย่อย และพิสัยเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างอยู่ระหว่าง 6.4 – 19.5% โดยกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีอายุมาก (ภาพประกอบ 19.) พบว่ามีความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงสุด

จากภาพประกอบ 19. ตัวทำนายชุดที่ 1 (จิตลักษณะเดิม) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวในกลุ่มผู้ที่มีอายุมากได้ 44.0% มีตัวทำนายที่สำคัญคือ เอกลักษณ์แห่งตน การมองโลกในแง่ดี การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย และความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส ส่วนตัวทำนายชุดที่ 2 (ลักษณะสถานการณ์) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ 41.4% มีตัวทำนายที่สำคัญคือ การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ภาระในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และความสัมพันธ์กับคู่สมรส ส่วนตัวทำนายชุดที่ 3 (จิตลักษณะตามสถานการณ์) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ 23.4% มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียดที่เกิดจากทำงาน ครอบครัวและสังคม ส่วนตัวทำนายชุดที่ 4 ทั้ง 11 ตัว สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวได้ 63.5% โดยมากกว่าตัวทำนายจากชุดที่ 1 หรือจากชุดที่ 2 หรือจากชุดที่ 3 เท่ากับ 19.5% มีตัวทำนายที่สำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ภาระในครอบครัว การมองโลกในแง่ดี การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ความสัมพันธ์กับคู่สมรส และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียดฯ

สำหรับคุณภาพชีวิตด้านสังคม (ดูตาราง 14 ในบทที่ 4) ปรากฏว่า ในกลุ่มรวม ตัวทำนายชุดที่ 1 (จิตลักษณะเดิม) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ 65.2% มีตัวทำนายที่สำคัญคือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนาการมองโลกในแง่ดี การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส และเอกลักษณ์แห่งตน ส่วนตัวทำนายชุดที่ 2 (ลักษณะสถานการณ์) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ 37.8% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญคือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และภาระในครอบครัว ส่วนตัวทำนายชุดที่ 3 (จิตลักษณะตามสถานการณ์) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ 48.3% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียดที่เกิดจากทำงาน ครอบครัว และสังคม ส่วนตัวทำนายชุดที่ 4 ทั้ง 11 ตัว สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ 73.6% โดยมากกว่าตัวทำนายจากชุดที่ 1 หรือจากชุดที่ 2 หรือจากชุดที่ 3 เท่ากับ 8.4% มีตัวทำนายที่สำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียดฯ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การมองโลกในแง่ดี ภาระในครอบครัว และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

ส่วนในกลุ่มย่อย ปรากฏว่าตัวทำนายทั้ง 11 ตัว ในชุดที่ 4 สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้มากกว่าตัวทำนายจาดชุดที่ 1 หรือจากชุดที่ 2 หรือจากชุดที่ 3 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 5% ผลเช่นนี้ปรากฏในกลุ่มย่อย 13 จาก 14 กลุ่มย่อย และพิสัยของเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างอยู่ระหว่าง 5.4 – 16.2% โดยกลุ่มผู้ใหญ่ที่ไม่มีโรคประจำตัว (ภาพประกอบ 20.) พบว่ามีความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงสุด

จากภาพประกอบ 20. ตัวทำนายชุดที่ 1 (จิตลักษณะเดิม) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมในกลุ่มผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัวได้ 66.2% มีตัวทำนายที่สำคัญคือ เอกลักษณ์แห่งตน วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การมองโลกในแง่ดี การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย และความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส ส่วนตัวทำนายชุดที่ 2 (ลักษณะสถานการณ์) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ 38.7% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญคือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ส่วนตัวทำนายชุดที่ 3 (จิตลักษณะตามสถานการณ์) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ 49.4% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียดที่เกิดจากทำงาน ครอบครัวและสังคม ส่วนตัวทำนายชุดที่ 4 ทั้ง 11 ตัว สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ 82.4% โดยมากกว่าตัวทำนายจากชุดที่ 1 หรือจากชุดที่ 2 หรือจากชุดที่ 3 เท่ากับ 16.2%

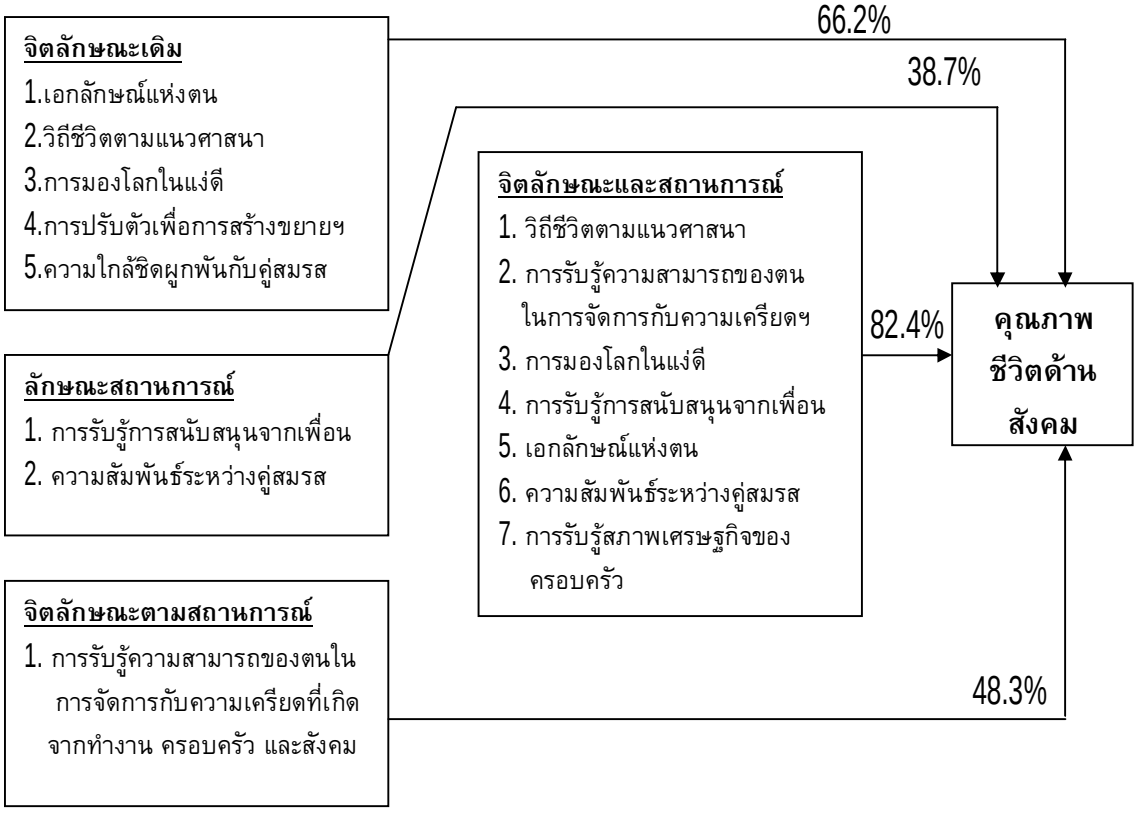

ภาพประกอบ 20. ผลการทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคม โดยใช้ตัวทำนายจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย ในกลุ่มผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัว

มีตัวทำนายที่สำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียดฯ การมองโลกในแง่ดี การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน เอกลักษณ์แห่งตน ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

สำหรับคุณภาพชีวิตโดยรวม (ดูตาราง 15 ในบทที่ 4) ปรากฏว่า ในกลุ่มรวม ตัวทำนายชุดที่ 1 (จิตลักษณะเดิม) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวมได้ 77.9% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญคือ เอกลักษณ์แห่งตน การมองโลกในแง่ดี วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคล และความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส ส่วนตัวทำนายชุดที่ 2 (ลักษณะสถานการณ์) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวมได้ 37.6% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญคือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ส่วนตัวทำนายชุดที่ 3 (จิตลักษณะตามสถานการณ์) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวมได้ 54.2% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียดที่เกิดจากทำงาน ครอบครัว และสังคม ส่วนตัวทำนายชุดที่ 4 ทั้ง 11 ตัว สามารถทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวมได้ 84.9% โดยมากกว่าตัวทำนายจากชุดที่ 1 หรือจากชุดที่ 2 หรือจากชุดที่ 3 เท่ากับ 8.4% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เอกลักษณ์แห่งตน

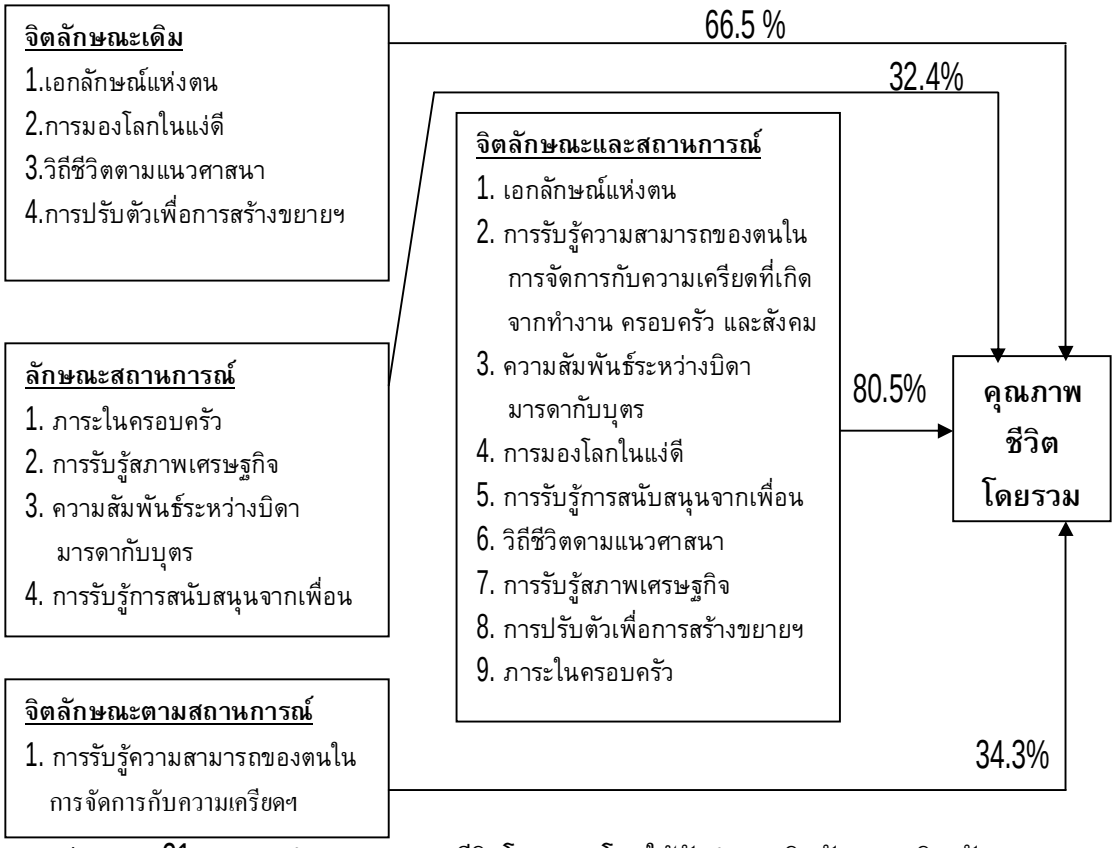

ภาพประกอบ 21. ผลการทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวม โดยใช้ตัวทำนายจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย ในกลุ่มผู้ที่อายุมาก

การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียดฯ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การมองโลกในแง่ดี ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของครอบครัว ภาระในครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส

ส่วนในกลุ่มย่อย ปรากฏว่าตัวทำนายทั้ง 11 ตัว ในชุดที่ 4 สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านโดยรวมได้มากกว่าตัวทำนายจากชุดที่ 1 หรือจากชุดที่ 2 หรือจากชุดที่ 3 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 5% ผลเช่นนี้ปรากฏในกลุ่มย่อย 12 จาก 14 กลุ่มย่อย และพิสัยของเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างอยู่ระหว่าง 6.0 – 14.0% โดยกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีอายุมาก(ภาพประกอบ 21.) พบว่ามีความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์การทำนายสูงสุด

จากภาพประกอบ 21. ตัวทำนายชุดที่ 1 (จิตลักษณะเดิม) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวมได้ 66.5% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญคือ เอกลักษณ์แห่งตน การมองโลกในแง่ดี วิถีชีวิตตามแนวศาสนา และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ส่วนตัวทำนายชุดที่ 2 (ลักษณะสถานการณ์) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวมได้ 32.4% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญคือ ภาระในครอบครัว การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ส่วนตัวทำนายชุดที่ 3 (จิตลักษณะตามสถานการณ์) สามารถทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวมได้ 34.3% มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียดที่เกิดจากทำงาน ครอบครัว และสังคม ส่วนตัวทำนายชุดที่ 4 ทั้ง 11 ตัว สามารถทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวมได้ 80.5% โดยมากกว่าตัวทำนายจากชุดที่ 1 หรือจากชุดที่ 2 หรือจากชุดที่ 3 เท่ากับ 14.0% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการความเครียดฯ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร การมองโลกในแง่ดี การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย และภาระในครอบครัว

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามคุณภาพชีวิตโดยรวม และด้านย่อย 3ด้าน (ทำงาน ครอบครัวและสังคม) ดังกล่าวข้างต้น ได้ว่า สมมติฐานที่ 5 ได้รับการสนับสนุนทั้งในกลุ่มรวมและในกลุ่มย่อยส่วนมาก จากการศึกษาที่พบว่า จิตลักษณะและสถานการณ์ 11 ตัวทำนายร่วมกันสามารถทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนแต่ละด้านใน 4 ด้าน คือ คุณภาพชีวิตโดยรวม ทำงาน ครอบครัว และสังคม ได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 ชุดที่2 หรือชุดที่3 เพียงลำพังอย่างน้อย 5% เป็นผลที่สนับสนุนรูปแบบปฏิสัมพันธ์ที่ว่า การใช้ตัวแปรเชิงสาเหตุหลากสาย และสายละหลายด้าน จะสามารถอธิบายพฤติกรรมเป้าหมายได้มากกว่า การใช้ตัวแปรเชิงสาเหตุน้อยสายและสายละน้อยด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ที่ให้สนับสนุนตามสมมติฐานที่ 5 มีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งมีการทดสอบกรอบแนวคิดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม โดยเฉพาะงานวิจัยในอดีต เช่น งานวิจัยปัจจัยเชิงเหตุลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ของ(ภมริน เชาวนจินดา.2542) ที่พบว่ากลุ่มตัวทำนาย ที่ประกอบด้วยตัวทำนายจิต

ลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานของพยาบาลได้มากกว่ากลุ่มตัวทำนายที่มาจากตัวทำนาย ทางจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อย่างน้อย 10 % และก่อนหน้านี้งานวิจัยของงามตา วนินทานนท์และคณะ (2545) ได้ศึกษาตัวแปรหลายตัวที่งานวิจัยปัจจุบันนำเอามาศึกษาด้วย ซึ่งงานวิจัยของงามตา วนินทานนท์และคณะ (2545) ครั้งนั้นพบว่าตัวแปรหลายตัว เช่นจิตลักษณะความใกล้ชิดผูกพัน เอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้การปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคู่สมรส รวมทั้งการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตสมรส นอกจากนี้ยังพบผลในลักษณะเดียวกันนี้ ในงานวิจัยอีกหลายเรื่องเช่น งานวิจัยปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมสุขภาพกายและจิตของข้าราชการสูงอายุ (พรรณราย พิทักเจริญ.2543) งานวิจัยปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมการเคารพสิทธิ์มนุษยชนในโรงพยาบาลผู้ป่วยใน (สุพัตร ธรรมวงษ์.2544) งานวิจัยปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษา (ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และอัมพร ม้าคะนอง. 2547) และงานวิจัยปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมขับขี่รถประจำทาง (รวิกาญจน์ เดือนดาว.2547)

5.2 การสรุปและอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 พบว่ามีประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญ นอกเหนือจากที่ได้อภิปรายผลตามสมมติฐานข้างต้นแล้ว ซึ่งน่าจะนำมาสรุปเพื่อชี้แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน ให้มีคุณภาพชีวิตทั้ง 3 ด้านดีมากยิ่งขึ้น ในส่วนต่อไปนี้ จะนำเสนอข้อสรุปใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1)ความสำคัญของลักษณะสถานการณ์ที่มีต่อคุณภาพชีวิต 2)ความสำคัญของจิตลักษณะที่มีต่อคุณภาพชีวิต 3) ปัจจัยเชิงเหตุและผลของเอกลักษณ์แห่งตน และปัจจัยเชิงผลและเหตุของการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก (การทำงาน ครอบครัว และสังคม) และ 4) ลักษณะของกลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้อง

5.2.1ความสำคัญของลักษณะสถานการณ์ที่มีต่อคุณภาพชีวิต

ประการแรก การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน มีความสำคัญดังนี้ 1)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 3 ด้าน (ทำงาน ครอบครัว และสังคม)มากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนน้อย พบในกลุ่มตัวอย่างรวม 2) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 2 ด้าน(ทำงาน และสังคม) มากกว่าผู้ที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนน้อย พบในที่ทำงานในหน่วยงานเอกชน ผู้ซึ่งมีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดได้มาก และมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก 3)ในตัวทำนายชุดที่สองจำนวน 5ตัวแปร การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมีบทบาทในการทำนายคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน(ทำงาน ครอบครัว สังคม และด้านรวม) ได้เป็นลำดับแรกในกลุ่มรวม และผู้ใหญ่หลายประเภทที่ศึกษา (ตาราง 12,13,14 และ15 ในบทที่ 4)

ประการที่สอง การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว มีความสำคัญดังนี้ 1)ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้ว่าครอบครัวมีสภาพเศรษฐกิจดีมาก เป็นที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 2ด้าน(ทำงาน และครอบครัว) มากกว่าผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้ว่าครอบครัวมีสภาพเศรษฐกิจดีน้อย พบในผู้ใหญ่กลุ่มรวม ผู้ซึ่งมีการมองโลกในแง่ดีน้อย แต่มีภาระในครอบครัวมาก 2)ผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจครอบครัวดีมาก เป็นที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 2ด้าน(ครอบครัว และสังคม) มากกว่าผู้ใหญ่ที่มีการรับรู้ว่าครอบครัวมีสภาพเศรษฐกิจดีน้อย พบในกลุ่มชาย ผู้ซึ่งมีการมองโลกในแง่ดีมาก แต่มีภาระในครอบครัวมาก 3)พบว่าในหมู่ผู้ที่รับรู้ว่าสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวดีน้อย แต่ยังมีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวและสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจดีมาก พบในกลุ่มรวมและกลุ่มการศึกษาระดับปานกลาง ผู้ซึ่งมีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในครอบครัวน้อย

ประการที่สาม ภาระในครอบครัว มีความสำคัญ คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีภาระในครอบครัวน้อย เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 3 ด้าน(ทำงาน ครอบครัว และสังคม) มากกว่าผู้ที่มีภาระในครอบครัวมาก พบในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูง ผู้ซึ่งมีการมองโลกในแง่ดีน้อย และมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวน้อย

5.2.2.ความสำคัญของจิตลักษณะที่มีต่อคุณภาพชีวิต

ประการแรก จิตลักษณะเอกลักษณ์แห่งตน มีความสำคัญดังนี้ 1)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 3 ด้าน(ทำงาน ครอบครัว และสังคม) มากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ พบใน 1.1)กลุ่มตัวอย่างรวม 1.2)ในกลุ่มรวม ผู้ซึ่งมีความใกล้ชิดผูกพันสูงและมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง 2) ผู้ใหญ่ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 2 ด้าน(ทำงาน และครอบครัว) มากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ พบในกลุ่มชาย กลุ่มระดับการศึกษาสูง กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง ผู้ซึ่งมีความใกล้ชิดผูกพันสูงและมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง 3)ในตัวทำนายชุดรวม จำนวน 11 ตัวแปร เอกลักษณ์แห่งตนเป็นตัวทำนายที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรกของคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน(ทำงาน ครอบครัว และด้านรวม) ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเกือบทุกประเภทในผู้ใหญ่วัยกลางคน (ตาราง 12,13 และ15 ในบทที่4)

ประการที่สอง จิตลักษณะความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส มีความสำคัญดังนี้ 1)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 3 ด้าน(ทำงาน ครอบครัว และสังคม)มากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ พบใน 1.1)กลุ่มตัวอย่างรวม 1.2)ในกลุ่มรวม ผู้ซึ่งมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง 2) ผู้ใหญ่ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 2 ด้าน(ทำงาน และครอบครัว) มากกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสต่ำ พบในกลุ่มชาย กลุ่มระดับการศึกษาสูง กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง ผู้ซึ่งมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง และพบในกลุ่มชายผู้ซึ่งมีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำและมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ

ประการที่สาม จิตลักษณะการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย มีความสำคัญดังนี้ 1)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 3 ด้าน(ทำงาน

ครอบครัว และสังคม)มากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ พบใน 1.1)กลุ่มตัวอย่างรวม 1.2)ในกลุ่มรวม ผู้ซึ่งมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและความใกล้ชิดผูกพันสูง 2) ผู้ใหญ่ที่มี การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 2 ด้าน(ทำงาน และครอบครัว) มากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ พบในกลุ่มชาย กลุ่มระดับการศึกษาสูง กลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง ผู้ซึ่งมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงและความใกล้ชิดผูกพันสูง 3) ผู้ใหญ่ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 2 ด้าน(ครอบครัวและสังคม) มากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำ พบในกลุ่มรวม 4)ในตัวทำนายชุดที่1 (จิตลักษณะเดิม) จำนวน 5 ตัวแปร การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายเป็นตัวทำนายที่มีความสำคัญเป็นลำดับสามของคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน(ทำงาน ครอบครัว สังคม และด้านรวม) ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเกือบทุกประเภทในผู้ใหญ่วัยกลางคน (ตาราง 12,13,14 และ15 ในบทที่4)

ประการที่สี่ จิตลักษณะการมองโลกในแง่ดี มีความสำคัญดังนี้ 1)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการมองโลกในแง่ดีมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 3 ด้าน(ทำงาน ครอบครัว และสังคม)มากกว่าผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีน้อย พบใน 1.1)กลุ่มตัวอย่างรวม 1.2)ในกลุ่มรวม และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ผู้ซึ่งมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจในครอบครัวว่าดีมากและมีภาระในครอบครัวมาก 1.3) พบในผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง ผู้ซึ่งมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจในครอบครัวว่าดีมากและมีภาระในครอบครัวมาก และ1.4) พบในกลุ่มรวม กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง ผู้ซึ่งมีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจในครอบครัวว่าดีน้อยและมีภาระในครอบครัวมาก 3) ในตัวทำนายชุดที่1 (จิตลักษณะเดิม) จำนวน 5 ตัวแปร การมองโลกในแง่ดีเป็นตัวทำนายคุณภาพชีวิตในแต่ละด้าน(ด้านทำงาน สังคม และโดยรวม) ได้เป็นลำดับสองในผู้ใหญ่กลุ่มรวมและผู้ใหญ่ในบางประเภท และได้เข้าทำนายเป็นลำดับที่ 1 ในด้านครอบครัว ในผู้ใหญ่วัยกลางคนบางประเภท (ตาราง 12,13,14 และ15 ในบทที่4)

ประการที่ห้า วิถีชีวิตตามแนวศาสนา มีความสำคัญต่อผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 3 ด้าน(ทำงาน ครอบครัว และสังคม)มากกว่าวิถีชีวิตตามแนวศาสนาน้อย พบในกลุ่มรวม

ประการที่หก การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคม มีความสำคัญดังนี้ 1)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ ได้มาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 3ด้าน(ทำงาน ครอบครัว และสังคม)มากกว่าผู้ที่การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้น้อย ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวม 2)ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ ได้มาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 2ด้าน(ทำงาน และสังคม)มากกว่าผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ ได้น้อย พบในกลุ่มที่ทำงานในหน่วยงานเอกชน ผู้ซึ่งมีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก 3) ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้มาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 2 ด้าน (ครอบครัว และสังคม) มากกว่าผู้ที่การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้น้อย พบในกลุ่มรวม ผู้ซึ่งมีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน

มากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก และพบในกลุ่มระดับเศรษฐกิจปานกลาง ผู้ซึ่งมีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากและมีวิถีชีวิตตามแนวศาสนามาก 4)ในตัวทำนายชุดรวมจำนวน 11ตัวแปร การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ มีบทบาทในการทำนายคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน(ทำงาน ครอบครัว สังคม และด้านรวม) ได้เป็นลำดับที่สองและลำดับที่สามในกลุ่มรวม และผู้ใหญ่หลายประเภทที่ศึกษา (ตาราง 12,13,14 และ15 ในบทที่4)

ประการที่เจ็ด เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะที่มีต่อคุณภาพชีวิตด้านต่างๆที่ศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม ด้วยวิธีถดถอยแบบพหุคูณแบบมีลำดับ โดยนำตัวแปรกลุ่มสถานการณ์ 5ตัวแปร ตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1ตัวแปร และตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม 5 ตัวแปร เข้าสู่สมการทำนายเป็น 3 ขั้นตอน (ดังแสดงในตาราง 16 ในบทที่4) ซึ่งปรากฏผลว่า ตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์คือ การรับรู้การจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน จากครอบครัว และจากสังคม สามารถเพิ่มอำนาจพยากรณ์คุณภาพชีวิตแต่ละด้าน(ทำงาน ครอบครัว สังคม และด้านรวม) จากที่กลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์เคยทำนายได้อีก 20.5 %,15.0%, 16.7%,และ 22.8%ตามลำดับ) จากนั้นเมื่อนำกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิมเข้าร่วมทำนายคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน(ทำงาน ครอบครัว สังคม และด้านรวม) ก็ยังสามารถเพิ่มอำนาจพยากรณ์ได้อีก (29.5%, 13.7%, 18.8% และ24.2% ตามลำดับ) ผลดังกล่าวจึงเป็นหลักฐานที่ยืนยันถึงบทบาทสำคัญของตัวแปรจิตลักษณะเดิมและจิตลักษณะตามสถานการณ์ในการร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน(ทำงาน ครอบครัว สังคม และด้านรวม)

5.2.3 ปัจจัยเชิงเหตุและปัจจัยเชิงผลของเอกลักษณ์แห่งตน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก (การทำงาน ครอบครัว และสังคม) ในผู้ใหญ่วัยกลางคน

การศึกษาเพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมในรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) นอกจากกลุ่มตัวแปรทางจิตลักษณะเดิม และกลุ่มตัวแปรทางสถานการณ์ จะมีความเกี่ยวข้องที่สำคัญต่อคุณภาพชีวิตโดยรวม และคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน 3 ด้าน (การทำงาน และครอบครัว) ของผู้ใหญ่วัยกลางคนแล้ว กลุ่มตัวแปรที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่ากลุ่มตัวแปรทั้งสองก็คือ กลุ่มตัวแปรทางจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ พบผล 2 ตัวแปรที่มีความสำคัญ คือ 1) เอกลักษณ์แห่งตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญของคุณภาพชีวิตโดยรวม คุณภาพชีวิตด้านทำงาน และคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเกือบทุกกลุ่ม 2) การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก (การทำงาน ครอบครัว และสังคม) ของคุณภาพชีวิตโดยรวม และคุณภาพชีวิตด้านสังคม เป็นตัวทำนายที่สำคัญทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเกือบทุกกลุ่ม ในส่วนนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุผลที่สำคัญของการมีเอกลักษณ์แห่งตน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ ในปริมาณต่างๆของผู้ใหญ่วัยกลางคน เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิจัยและพัฒนาตัวแปรสำคัญนี้ต่อไป

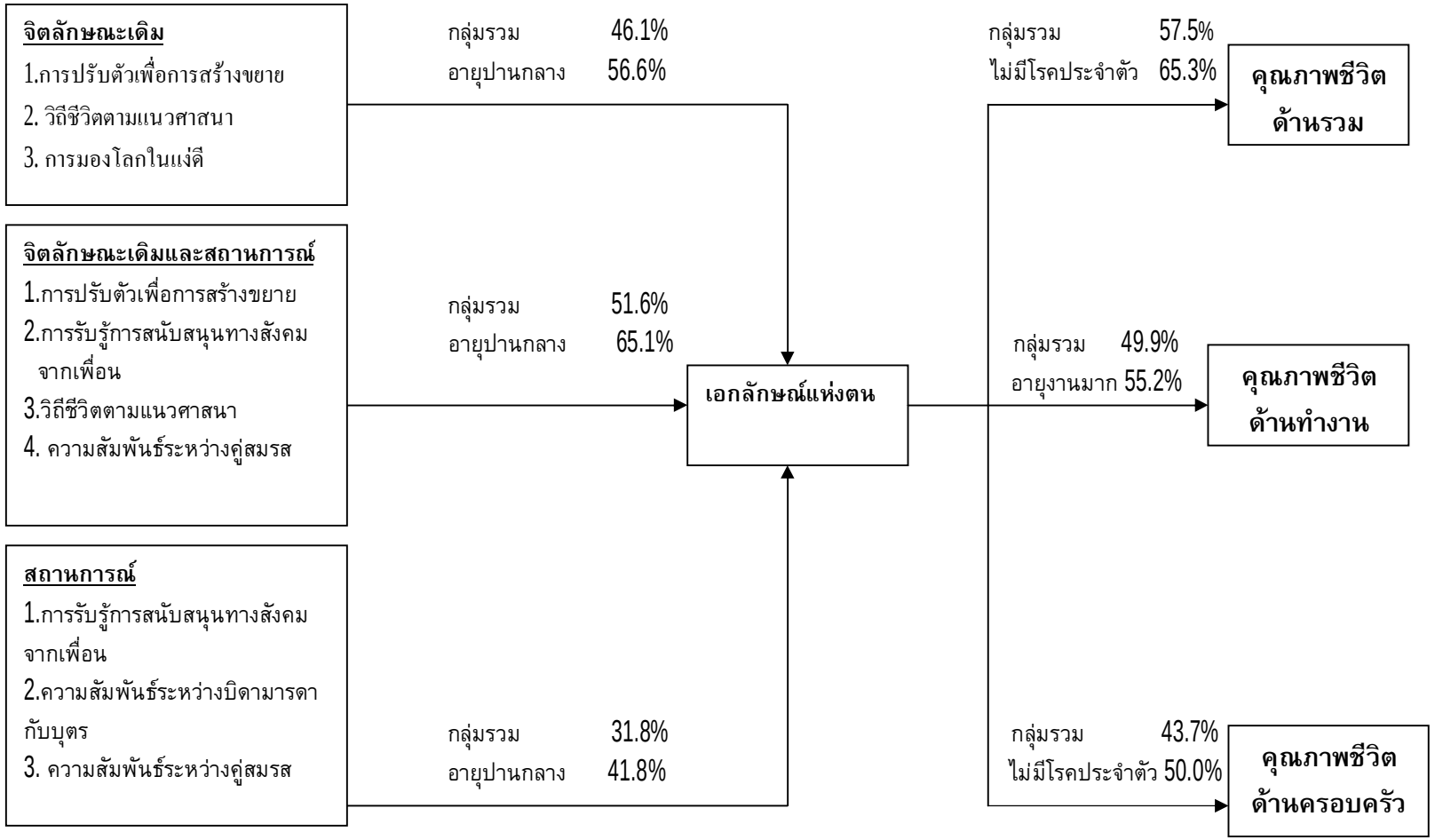

ภาพประกอบ 22. ปัจจัยเชิงเหตุและผลของเอกลักษณ์แห่งตนในผู้ใหญ่วัยกลางคน ในกลุ่มรวมและกลุ่มที่มีปริมาณทำนายได้สูงสุด

5.2.3.1 ปัจจัยเชิงเหตุและปัจจัยเชิงผลผลของเอกลักษณ์แห่งตนที่สำคัญของคุณภาพชีวิตในผู้ใหญ่วัยกลางคน

ปัจจัยเชิงเหตุของเอกลักษณ์แห่งตนของผู้ใหญ่วัยกลางคน ผลจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น แสดงให้เห็นว่า ตัวทำนายฝ่ายจิตลักษณะเดิมที่สำคัญ ในการทำนายเอกลักษณ์แห่งตนของผู้ใหญ่วัยกลางคนเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย วิถีชีวิตตามแนวศาสนา และการมองโลกในแง่ดี โดยสามารถทำนายเอกลักษณ์แห่งตนของผู้ใหญ่วัยกลางคน ในกลุ่มรวมได้ 46.1% และทำนายได้สูงสุดในกลุ่มที่มีอายุปานกลาง(36-45 ปี) 56.6% (ตาราง 247 ในภาคผนวก ข. และภาพประกอบ 22.) ตัวทำนายฝ่ายสถานการณ์ที่สำคัญในการทำนายเอกลักษณ์แห่งตนของผู้ใหญ่วัยกลางคนเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร และความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส โดยสามารถทำนายเอกลักษณ์แห่งตนของผู้ใหญ่วัยกลางคน ในกลุ่มรวมได้ 31.8% และทำนายได้สูงสุดในกลุ่มที่มีอายุปานกลาง(36-45 ปี) 41.8% (ตาราง 247 ในภาคผนวก ข. และภาพประกอบ 22.) ตัวทำนายฝ่ายจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ที่สำคัญ ในการทำนายเอกลักษณ์แห่งตนของผู้ใหญ่วัยกลางคนเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน วิถีชีวิตตามแนวศาสนา และความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส โดยสามารถทำนายเอกลักษณ์แห่งตนของผู้ใหญ่วัยกลางคน ในกลุ่มรวมได้ 51.6% และทำนายได้สูงสุดในที่มีอายุปานกลาง (36-45 ปี) 65.1% (ตาราง 247 ในภาคผนวก ข. และภาพประกอบ 22.)

ปัจจัยเชิงผลของเอกลักษณ์แห่งตนของผู้ใหญ่วัยกลางคน ผลจากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ แสดงให้เห็นว่า เอกลักษณ์แห่งตนสามารถทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ ในกลุ่มรวมได้ 57.5% และทำนายได้สูงสุดในกลุ่มที่ไม่มีโรคประจำตัว 65.3% (ตาราง 249 ในภาคผนวก ข. และภาพประกอบ 22.) เอกลักษณ์แห่งตนสามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านทำงานของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ ในกลุ่มรวมได้ 49.9% และทำนายได้สูงสุดในกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก 55.2% (ตาราง 250 ในภาคผนวก ข. และภาพประกอบ 22.) เอกลักษณ์แห่งตนสามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ ในกลุ่มรวมได้ 43.7% และทำนายได้สูงสุดในกลุ่มที่ไม่มีโรคประจำตัว 50.0% (ตาราง 250 ในภาคผนวก ข. และภาพประกอบ 22.)

5.2.3.2 ปัจจัยเชิงเหตุและปัจจัยเชิงผลของการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก (การทำงาน ครอบครัว และสังคม) ในผู้ใหญ่วัยกลางคน

ปัจจัยเชิงเหตุของการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน ผลจากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ แสดงให้เห็นว่า ตัวทำนายฝ่ายจิตลักษณะเดิมที่สำคัญเรียงจากมากไปหาน้อย ในการทำนาย

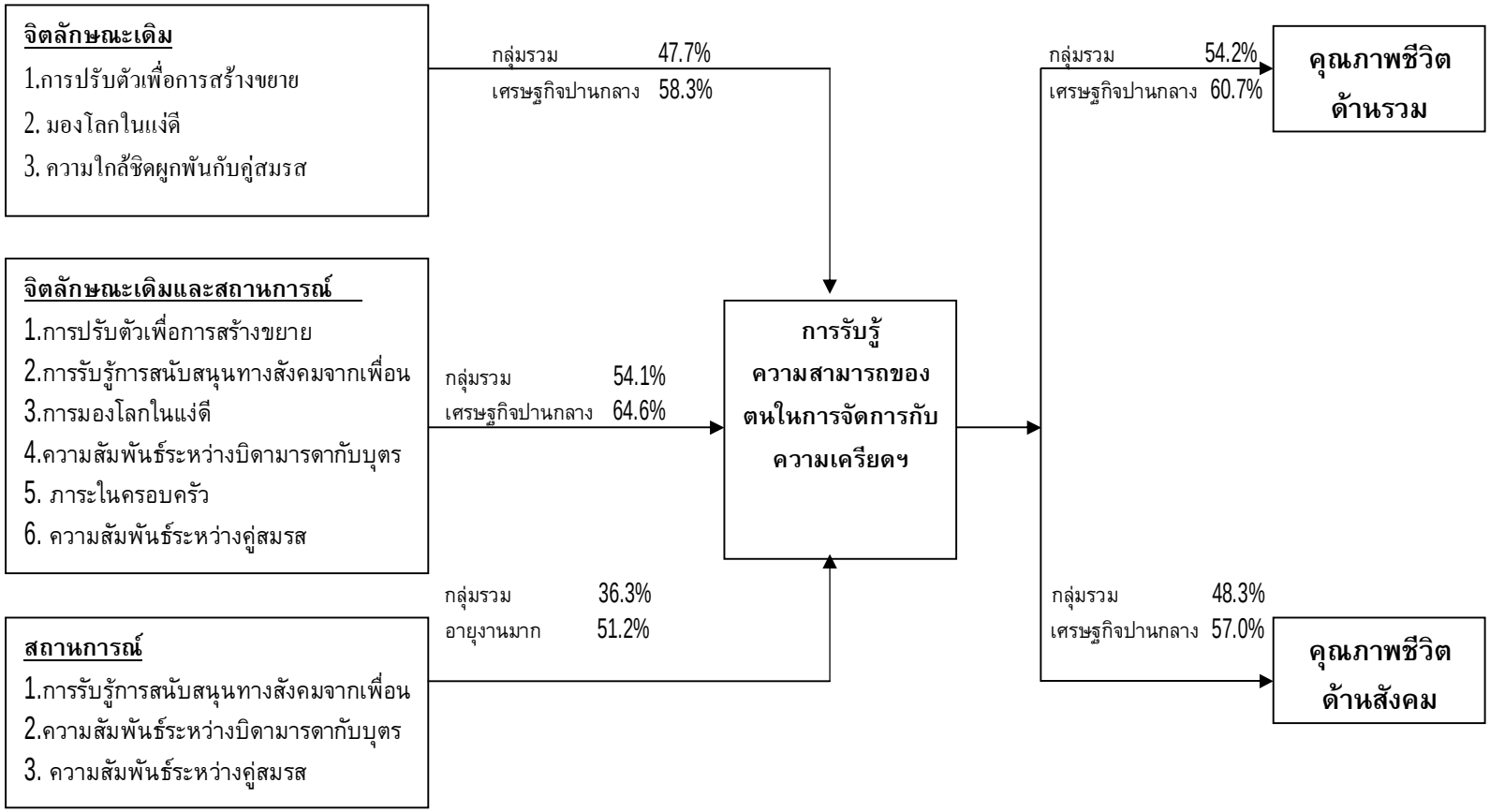

ภาพประกอบ 23. ปัจจัยเชิงเหตุและผลของการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจาก การทำงาน ครอบครัวและสังคมในผู้ใหญ่วัยกลางคนในกลุ่มรวมและกลุ่มที่มีปริมาณทำนายได้สูงสุด

การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ ของผู้ใหญ่วัยกลางคน ได้แก่การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การมองโลกในแง่ดี และความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส โดยสามารถทำนายการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ ของผู้ใหญ่วัยกลางคน ในกลุ่มรวมได้ 47.7% และทำนายได้สูงสุดในกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง 58.3% (ตาราง 248 ในภาคผนวก ข. และภาพประกอบ 23.) ตัวทำนายฝ่ายสถานการณ์ที่สำคัญ ในการทำนายการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ ของผู้ใหญ่วัยกลางคนเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร และความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส โดยสามารถทำนายการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ ของผู้ใหญ่วัยกลางคน ในกลุ่มรวมได้ 36.3% และทำนายได้สูงสุดในกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก 51.2% (ตาราง 248 ในภาคผนวก ข. และภาพประกอบ 23.) ตัวทำนายฝ่ายจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ที่สำคัญ ในการทำนายการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ ผู้ใหญ่วัยกลางคนเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การรับรู้สนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การมองโลกในแง่ดี ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ภาระในครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส โดยสามารถทำนายการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ ของผู้ใหญ่วัยกลางคน ในกลุ่มรวมได้ 54.1% และทำนายได้สูงสุดในกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง 64.6% (ตาราง 248 ในภาคผนวก ข. และภาพประกอบ 23.)

ปัจจัยเชิงผลของการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัว และสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคน ของผู้ใหญ่วัยกลางคน ผลจากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ แสดงให้เห็นว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ สามารถทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ ในกลุ่มรวมได้ 54.2% และทำนายได้สูงสุด ในกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง 60.7% (ตาราง 249 ในภาคผนวก ข.และภาพประกอบ 23.) การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ใหญ่วัยกลางคนได้ ในกลุ่มรวมได้ 48.3% และทำนายได้สูงสุดในกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง 57.0% (ตาราง 250 ในภาคผนวก ข. และภาพประกอบ 23.)

5.2.2 ลักษณะกลุ่มเสี่ยง และปัจจัยปกป้อง

กลุ่มเสี่ยง คือกลุ่มบุคคลที่มีคุณสมบัติด้อยทางด้านจิตลักษณะและหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จัดเป็นกลุ่มเป้าหมายเร่งด่วน ควรได้รับพัฒนาก่อนเป็นลำดับต้นๆ เพื่อป้องกันผลเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับจิตใจหรือพฤติกรรมต่อไป และเสริมสร้างลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งเดิมมีอยู่น้อยให้มีมากขึ้น กลุ่มเสี่ยงในที่นี้ หมายถึง กลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ครอบครัว สังคม และคุณภาพชีวิตโดยรวมในปริมาณน้อย จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน ใน 3ด้าน และคุณภาพชีวิตด้านรวม ตลอดจนจิตลักษณะบางด้านที่เป็นตัวทำนายสำคัญ

ของคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนพิจารณาตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อายุงานในอาชีพ หน่วยงานภาค อายุบุคคล และระดับเศรษฐกิจของครอบครัวทีละ 3 ด้าน ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three - Way Analysis of variance) พบลักษณะของผู้ใหญ่วัยกลางคนกลุ่มเสี่ยงและปัจจัยเชิงสาเหตุ (ปัจจัยปกป้อง) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประการแรก ผู้ใหญ่วัยกลางคนกลุ่มเสี่ยง เนื่องจากมีคุณภาพชีวิตด้านทำงานในปริมาณน้อย ได้แก่ ผู้ใหญ่วัยกลางคนกลุ่มที่อายุมาก (46 - 59ปี) มีการศึกษาระดับปานกลาง (อนุปริญญาหรือปวส.ถึงปริญญาตรี) ทำงานในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ หรือ มีอายุการทำงานปานกลาง (ตาราง 17 ถึง 19 ในบทที่ 4) สำหรับปัจจัยเชิงสาเหตุ(ปัจจัยปกป้อง)สำคัญของการมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี คือ การบรรลุเอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การมองโลกในแง่ดี และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบิดามารดากับบุตร (ตาราง 12 ในบทที่ 4)

ประการที่สอง ผู้ใหญ่วัยกลางคนกลุ่มเสี่ยง เนื่องจากมีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวในปริมาณน้อย ได้แก่ ผู้ใหญ่วัยกลางคนกลุ่มที่อายุมาก (46 - 59 ปี) มีการศึกษาระดับปานกลาง (อนุปริญญาหรือปวส.ถึงปริญญาตรี) ทำงานในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ หรือ มีอายุการทำงานปานกลาง (ตาราง 17 ถึง 19 ในบทที่ 4) ส่วนปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของการมีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวที่ดี คือ การบรรลุเอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ การมองโลกในแง่ดี ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบิดามารดากับบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 13 ในบทที่ 4)

ประการที่สาม ผู้ใหญ่วัยกลางคนกลุ่มเสี่ยง เนื่องจากมีคุณภาพชีวิตด้านสังคมในปริมาณน้อย ได้แก่ ผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทที่อายุมาก (46 ถึง 59 ปี) โดยเฉพาะผู้ที่มีอายุมาก และมีฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวปานกลาง มีการศึกษาระดับปานกลาง (อนุปริญญาหรือปวส.ถึงปริญญาตรี) ทำงานในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ หรือ มีอายุการทำงานปานกลาง (ตาราง 17 ถึง 19 ในบทที่ 4) ส่วนปัจจัยเชิงสาเหตุที่สามารถสร้างเสริมคุณภาพชีวิตด้านสังคมได้ คือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การมองโลกในแง่ดี ภาระในครอบครัว และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 14 ในบทที่ 4)

ประการที่สี่ ผู้ใหญ่วัยกลางคนกลุ่มเสี่ยง เนื่องจากมีคุณภาพชีวิตด้านรวมในปริมาณน้อย ได้แก่ ผู้ใหญ่วัยกลางคนประเภทที่อายุมาก (46 ถึง 59 ปี) โดยเฉพาะผู้ที่มีอายุมาก และมีฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวปานกลาง มีการศึกษาระดับปานกลาง (อนุปริญญาหรือปวส.ถึงปริญญาตรี) ทำงานในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ หรือ มีอายุการทำงานปานกลาง (ตาราง 17 ถึง 19 ในบทที่ 4) สำหรับปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญ ซึ่งอาจส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีด้านรวมของผู้ใหญ่วัยกลางคน คือ เอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบิดามารดากับบุตร (ตาราง 15 ในบทที่ 4)

ประการที่ห้า ผู้ใหญ่วัยกลางคนกลุ่มเสี่ยง เนื่องจากมีจิตลักษณะด้านการบรรลุเอกลักษณ์แห่งตนในปริมาณต่ำ ได้แก่ กลุ่มผู้ใหญ่ประเภทอายุมาก โดยเฉพาะกลุ่มชายที่มีอายุมาก หรือกลุ่มอายุมากที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง กลุ่มการศึกษาระดับปานกลาง ทำงานในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีอายุการทำงานระดับปานกลาง (ตาราง 17 ถึง 19) ส่วนปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างเอกลักษณ์แห่งตนให้สูงขึ้นได้ คือ การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน วิถีชีวิตตามแนวศาสนา และความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส (ภาพประกอบ 22)

ประการที่หก ผู้ใหญ่วัยกลางคนกลุ่มเสี่ยง เนื่องจากมีจิตลักษณะด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ น้อย ได้แก่ กลุ่มผู้ใหญ่ประเภทอายุมาก โดยเฉพาะผู้ที่มีอายุมาก มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง กลุ่มการศึกษาระดับปานกลาง ทำงานในหน่วยงานราชการ มีอายุการทำงานระดับปานกลาง (ตาราง 17 ถึง 19) ส่วนปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญช่วยเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯได้มากขึ้น ได้แก่ การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การมองโลกในแง่ดี ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ภาระในครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส (ภาพประกอบ 23)

5.3 ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัย

5.3.1 **ข้อดีของงานวิจัย** จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า มีข้อดี 4 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบเชิงบูรณาการด้วยการนำเอาปัจจัยเชิงสาเหตุหลายฝ่ายร่วมกัน ได้แก่ ปัจจัยทางจิตลักษณะเดิม ปัจจัยลักษณะสถานการณ์ และปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์ จากปัจจัยหลายอย่างร่วมกัน จึงจะทำให้สามารถชี้ให้เห็นชัดเจนได้ว่าปัจจัยเชิงสาเหตุของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในแต่ละด้าน(การทำงาน ครอบครัวและสังคม)ของผู้ใหญ่วัยกลางคน และศึกษาผลของคุณภาพชีวิตเหล่านั้นว่าเกี่ยวข้องกับผู้ใหญ่วัยกลางคนอย่างไร ทำให้เห็นภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของคุณภาพชีวิตที่ดีในบุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคน

ประการที่สอง การวิจัยครั้งนี้ นอกจากศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุจากหลายฝ่ายแบบทางวิชาการเพื่ออธิบายการมีคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ครอบครัว สังคม และคุณภาพชีวิตโดยรวมที่ดีแล้ว ยังมีการวิเคราะห์เพื่อค้นหาประเภทของผู้ใหญ่วัยกลางคนกลุ่มเสี่ยงต่อการมีคุณภาพชีวิตด้านต่างๆในปริมาณน้อยด้วย รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงปัจจัยปกป้องเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้ใหญ่วัยกลางคนกลุ่มเสี่ยงต่อไปด้วย

ประการที่สาม แบบวัดที่ใช้ในการวิจัยนี้ จัดเป็นแบบวัดที่มีคุณภาพเครื่องมือวัดอยู่ในเกณฑ์สูง กล่าวคือ เป็นแบบวัดที่ปรับปรุงจากแบบวัดเดิม แบบวัดที่นำมาจากแหล่งอื่น และเป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นเอง รวม 15 แบบวัด ทุกแบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

สูง และมีค่าความเชื่อมั่นได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูงมาก (.75 ถึง.94) เช่น แบบวัดการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย แบบวัดการมองโลกในแง่ดี แบบวัดการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน แบบวัดคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน(ด้านการทำงาน ครอบครัวและสังคม) เป็นต้น

ประการที่สี่ วิธีดำเนินการวิจัยได้ดำเนินการอย่างรัดกุม คือการเก็บข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการควบคุมด้วยตนเองทำให้เกิดความมั่นใจที่ได้ข้อมูลมา และแบบวัดที่ใช้ในการวิจัยได้มีการสลับลำดับของชุดคำถามเป็น 3 รูปแบบ เพื่อลดผลเสียจากความเบื่อหน่ายในการตอบคำถามชุดหลัง ๆ

5.3.2 ข้อจำกัดของงานวิจัย

ประการแรก การวิจัยนี้เป็นการศึกษาในลักษณะความสัมพันธ์และเปรียบเทียบ ดังนั้นข้อมูลที่ได้เป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระกับกลุ่มตัวแปรตามเท่านั้น เพื่อยืนยันความเป็นสาเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงควรจะมีการศึกษาด้วยสถิติขั้นสูง เช่น วิธีวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) เพื่อบ่งชี้ให้ชัดเจนถึงปัจจัยเชิงเหตุที่อาจมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม

ประการที่สอง การวิจัยนี้ศึกษาคุณภาพชีวิต 3 ด้านและด้านรวมเป็นปัจจัยเชิงผล มิได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านโดยตรงของกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนกลุ่มนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า พฤติกรรมหรือกลุ่มพฤติกรรมของบุคคลวัยกลางคนบางด้านอาจเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในฐานะเป็นตัวแปรเชื่อมแทรก ระหว่างกลุ่มปัจจัยเชิงเหตุกับคุณภาพชีวิต หรือพฤติกรรมบางประเภทอาจเป็นปัจจัยเชิงผลของคุณภาพชีวิตก็เป็นไปได้ จึงควรมีการประมวลเอกสารเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องเพื่อแสวงหาตัวแปรพฤติกรรมบางประเภทที่มีหลักฐานว่าเป็นตัวแปรเชื่อมแทรก หรือตัวแปรเชิงผลของคุณภาพชีวิตด้านต่างๆเพื่อนำมาวิจัยต่อไป

ประการที่สาม ในเรื่องของกลุ่มตัวอย่าง ได้ศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีช่วงอายุค่อนข้างกว้าง (36-59ปี) และในการวิจัยนี้ไม่ได้นำตัวแปรฝ่ายบุตรมาร่วมวิจัยด้วย มีความเป็นไปได้ว่าตัวแปรบางด้านของบุตร เช่น อายุหรือวัยของบุตร จำนวนบุตรจะเกี่ยวข้องกับตัวแปรภาระในครอบครัวที่ศึกษาในครั้งนี้ และอาจส่งผลไปถึงคุณภาพชีวิตด้านต่างๆของผู้ใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างได้

5.4 ข้อเสนอแนะที่พบในการทำวิจัย

5.4.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

ประการแรก ผลการวิจัยนี้ ชี้ว่า จิตลักษณะเดิมหลายด้าน คือ เอกลักษณ์แห่งตน การมองโลกในแง่ดี การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย และพฤติกรรม คือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา เหล่านี้เป็นปัจจัยเชิงเหตุที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต 3 ด้านและด้านรวม นอกจากนั้นยังพบอีกว่าการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลอย่างสำคัญต่อ คุณภาพชีวิต 3 ด้านและด้านรวม เช่นกัน ผลการวิจัยนี้จึงชี้แนวทางและทิศทางที่

เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน คือ การพัฒนาที่จิตลักษณะเดิม เช่น เอกลักษณ์แห่งตน การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ยิ่งกว่านั้นในการวิจัยครั้งนี้ยังได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมและอภิปรายผลไว้ในหัวข้อ การสรุปประเด็นสำคัญฯ (หน้า 280 ถึง 289) เกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของเอกลักษณ์แห่งตน และปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ ซึ่งทำให้ทราบว่า ถ้าจะส่งเสริมพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ ก็ต้องพัฒนาสาเหตุของจิตลักษณะ 2 ด้านดังกล่าวก่อนหรือควบคู่กันไป ก็จะทำให้การพัฒนาเกิดประสิทธิผลต่อจิตลักษณะ 2 ด้านดังกล่าวมากยิ่งขึ้น

ประการที่สอง ผลที่เด่นชัดในการวิจัยครั้งนี้เกี่ยวข้องกับขั้นของพัฒนาการทางจิตสังคมตามทฤษฎีของอีริคสัน 3 ขั้น ได้แก่ เอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในการวิจัยพบว่าจิตลักษณะ 3 ด้านเป็นตัวทำนายที่สำคัญของคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน (ทำงาน ครอบครัว สังคมและด้านรวม) จึงเสนอให้มีการพัฒนาจิตลักษณะ 3 ด้านในผู้ใหญ่วัยกลางคนเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนต่อไป อย่างไรก็ตาม เอกลักษณ์แห่งตน เป็นขั้นพัฒนาการทางจิตสังคมที่สำคัญในวัยรุ่นตอนกลางถึงวัยรุ่นตอนปลาย (13ปีขึ้นไป) ดังนั้นจึงเสนอให้มีการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนให้เข้มแข็งในวัยรุ่นไทยเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะพัฒนาไปสู่จิตลักษณะความใกล้ชิดผูกพันในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นและการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคน

ประการที่สาม สำหรับกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคน กลุ่มที่มีความเสี่ยงมากที่สุด คือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนกลุ่มที่อายุมาก (46 - 59ปี) มีการศึกษาระดับปานกลาง (อนุปริญญาหรือปวส.ถึงปริญญาตรี) ทำงานในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ หรือ มีอายุการทำงานปานกลาง ในการพัฒนานั้นสิ่งแรกที่ต้องพัฒนาคือ การสร้างเสริมจิตลักษณะด้านเอกลักษณ์แห่งตนก่อน แล้วจึงพัฒนาในส่วนของจิตลักษณะด้านการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย พัฒนาทักษะด้านความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ และการมองโลกในแง่ดี เป็นต้น

ประการที่สี่ จากการวิจัยครั้งนี้ได้พบผลที่เกี่ยวของกับกลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้อง ผลดังกล่าวจึงควรเผยแพร่ไปสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข ฯลฯ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน ซึ่งมีแนวโน้มจะเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ในอนาคตอันใกล้นี้

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ประการแรก ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริคสัน 3ขั้นคือ ขั้นที่5 การบรรลุเอกลักษณ์แห่งตน ขั้นที่ 6 ความใกล้ชิดผูกพัน และขั้นที่7การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย แต่ละขั้นมาสร้างเป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า เพื่อใช้วัดพัฒนาการทางจิตสังคม

3ขั้นดังกล่าวของผู้ใหญ่วัยกลางคนไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง อายุเฉลี่ย 43ปี พบผลวิจัยในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนโดยรวมว่า เอกลักษณ์แห่งตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความใกล้ชิดผูกพัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .25) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .65) ขณะที่ความใกล้ชิดผูกพันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .32) กล่าวได้ว่า ยิ่งบุคคลวัยกลางคนมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงเท่าใด ก็ยิ่งมีความใกล้ชิดผูกพันและมีการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูงเท่านั้น (ตาราง 251 ภาคผนวก ข.) เมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ด้านครอบครัว ด้านสังคม แต่ละด้านพิจารณาตามระดับของตัวแปรอิสระด้านเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย พบว่าคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ครอบครัว และสังคมแต่ละด้านแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทีละตัวแปรอย่างเชื่อมั่นได้ ผลเช่นนี้พบในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนโดยรวม (ตาราง 3, 4 และ 5 ในบทที่ 4) และยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งสามตัว ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพชีวิตแต่ละด้านในกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนโดยรวมด้วย กล่าวคือ ผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีเอกลักษณ์แห่งตนสูง ความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรสสูง และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายสูง เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตด้านทำงาน ด้านครอบครัว หรือด้านสังคมมากกว่าผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ ความใกล้ชิดผูกพันต่ำ และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายต่ำอย่างเชื่อมั่นได้ (ตาราง 7, 23 และ 40 ภาคผนวก ข.)

ผลวิจัยทั้ง 2 ส่วนดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย 3ตัวแปรนี้ยังส่งผลต่อความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตแต่ละด้านที่ศึกษาอย่างเด่นชัดด้วย นับเป็นผลวิจัยกับกลุ่มผู้ใหญ่วัยกลางคนไทยเรื่องแรกๆที่ให้สนับสนุนความต่อเนื่องของพัฒนาการจิตสังคม 3ขั้นตามทฤษฎีของอีริคสัน เช่นนี้

ดังนั้น จึงควรมีการวิจัยด้วยสถิติขั้นสูง เช่น การวิจัยด้วยวิธีวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) เพื่อพิสูจน์ให้ชัดเจนถึงความต่อเนื่องเชื่อมโยงระหว่างพัฒนาการความมีเอกลักษณ์แห่งตนไปสู่ความใกล้ชิดผูกพัน และสู่ความสามารถในการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของผู้ใหญ่วัยกลางคนไทยและปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของพัฒนาการทางจิตสังคมทั้ง 3ขั้นนี้

ประการที่สอง ในการวิจัยนี้พบผลบางส่วนว่าในหมู่ผู้ที่มองโลกในแง่ดีน้อย และรับรู้ว่าตนมีภาระในครอบครัวมาก แต่ถ้ายังรับรู้สภาพเศรษฐกิจว่าดีมาก เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน ทั้ง 3ด้านมากกว่าผู้ที่รับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวดีน้อย กลุ่มบุคคลลักษณะนี้คาดว่าน่าจะมีลักษณะจิตใจอื่นๆ เช่นสุขภาพจิตดีน้อย หรือมีบุคลิกภาพแบบเอสูง (เป็นผู้มีบุคลิกลักษณะ เช่น มุ่งงานมาก มีความเครียดสูง และก้าวร้าว เป็นต้น) และยังพบมองโลกในแง่ดีมาก ภาระในครอบครัวน้อย ถ้ามีถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจครอบครัวดีน้อย ก็มีคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวและสังคมมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวดีมาก ในกลุ่มผู้ใหญ่ดังกล่าวเป็นที่น่าสังเกตว่าอาจจะมีความพึงพอใจในชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงน่าสนศึกษาจิตลักษณะอื่นๆ เพิ่มเติมในการวิจัยต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

เกษม ตันติผลาชีวะ; และ กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2529). *การรักษาสุขภาพผู้สูงอายุ.* กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

คมนา วัชรธานินท์. (2546). *ปัจจัยเชิงเหตุและเชิงผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาสาสมัครพัฒนาของนักศึกษามหาวิทยาลัย.* ศศ.ป. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

งามตา วนินทานนท์. (2536). *ลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร.* กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (รายงานการวิจัยฉบับที่ 50)

งามตา วนินทานนท์; และคนอื่นๆ. (2545). *รายงานการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ดัชนีเชิงเหตุและผลของคุณภาพชีวิตสมรสในครอบครัวไทย.* กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

งามตา วนินทานนท์; และดุษฎี โยเหลา. (2547). *ครอบครัวเข้มแข็ง:แหล่งกำเนิดและผลลัพธ์ของพัฒนาการด้านเอกลักษณ์แห่งตนในคนไทย.* ในเอกสารประกอบการประชุมวิชาการ ด้านพฤติกรรมศาสตร์เนื่องในโอกาส วันสถาปนาสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. ครบรอบ 49 ปี 25 สิงหาคม สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

งามตา วนินทานนท์. (2550). *ดัชนีคุ้มกันทางจิต:ที่มาและความหมายขององค์ประกอบสำคัญ* ในเอกสารการประชุมปฏิบัติการเรื่องแผนงานวิจัยเพื่อเพิ่มพูนจริยธรรม ปัญญา และสุขภาพจิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 8-11 พ.ค. ณ.โรงแรมฮอลิเดย์ อินนท์ รีสอร์ท รีเจนท์ บีช ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

เจษฎา บุญทา. (2545). *คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลแม่หลวงพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

เฉก ธนสิริ. (2535). *ทำอย่างไรชีวิตจะยืนยาวและมีความสุข.* พิมพ์ครั้งที่ 63. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

ชูศักดิ์ เวชแพทย์. (2532). *การปฏิบัติตัวของผู้สูงอายุเพื่อให้มีอายุยืน.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ศุภวนิชการพิมพ์.

ชุติมา เทศศิริ. (2537). *ลักษณะทางพุทธศาสนาและจิตลักษณะของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดูแลบุตรเจ็บป่วยเรื้อรังด้วยโรคธาลัสซีเมีย.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เชียรศรี วิวิธสิริ. (2527). *จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชัยพร วิชชาวุธ. (2523). *การวิจัยเชิงจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ฤกษชัย คณุปการ. (2547). *ลักษณะทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเชิงสาเหตุต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษาราชภัฏ*. กรุงเทพฯ: การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ณัฐสุดา สุจินันท์กุล. (2541). *ปัจจัยด้านครอบครัว การทำงาน และลักษณะส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ*. ปริญญานิพนธ์ วท.ม (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2543). *ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคล*. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2541). *ทฤษฎี การวัด และงานวิจัย เอกลักษณ์แห่งอีโก้ ในคนไทยและเทศ*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2541). รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม. (Interactionism Model). เพื่อการวิจัยสาเหตุของพฤติกรรมและการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์. *วารสารทันตาภิบาล*. 10(2) : 105-108.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และคนอื่นๆ. (2540). *รายงานการวิจัยมหภาคเรื่องความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคนไทย การปลูกฝัง อบรมและคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และ งามตา วนินทานนท์. (2536). *รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. (2524). *ความสัมพันธ์ในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (รายงานการวิจัยฉบับที่ 26)

ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และคนอื่นๆ. (2536). *พัฒนาทางอารมณ์สังคมของมารดาและเด็กก่อนวัยเรียน*. (เอกสารประกอบวิชาเรียน). กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา. คณะมนุษย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2547). *รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้า*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และอัมพร ม้าคนอง.(2547). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมการพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ดุษฎี โยเหลา; และคนอื่นๆ. (2539). *ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างลักษณะทางพุทธศาสนา ลักษณะทางจิตและผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของครูและพยาบาล.* กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (รายงานการวิจัยฉบับที่ 53)

ดุษฎี โยเหลา; และคนอื่นๆ. (2547). *ความเข้มแข็งของครอบครัว ครอบครัวสุขภาพดี.* กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (รวมบทความคัดสรรเนื่องในวาระครบรอบวันสถาปนา 49 ปี).

ดุลยา จิตตะยโศธร. (2542). *ระดับความเครียดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะบัญชี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ทองอยู่ แก้วไทรฮะ; และคนอื่นๆ. (2528). *รายงานการวิจัยผู้สูงอายุในสังคมไทย.* กรุงเทพฯ: กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.

ธวัชชัย ศรีพรงาม. (2547). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัยของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและปั่นด้าย. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ป. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

นภาพร ชโยวรรณ; และคนอื่นๆ. (2532). *สรุปผลการวิจัยโครงการวิจัยผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย.* กรุงเทพฯ: สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นภาพร ชโยวรรณ; และคนอื่นๆ. (2533). *การอุปถัมภ์เกื้อหนุนบิดามารดาและทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุของคนหนุ่มสาวไทย.* กรุงเทพฯ: สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวลฉวี ประเสริฐสุข. (2542). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพ ผู้บริหารสตรีในธนาคารพาณิชย์ไทย.* ปริญญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บริบูรณ์ พรพิบุลย์. (2535). *โลกยามชรา และแนะแนวการเตรียมตัวเพื่อเป็นสุข.* พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ข้างฟ่าง.

บังอร โสพส; และอัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล.(2539). *รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาความเครียดในการทำงานของผู้บริหารในวงราชการไทย.* กรุงเทพฯ: การส่งเสริมงานวิจัย สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

บุญเลิศ เลียวประไพ. (2547, เมษายน-พฤษภาคม). *เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะกันดีกว่า วารสารประชากรและการพัฒนาของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม.* มหาวิทยาลัยมหิดล 24(4) : 1-2.

ปิยวะดี ลีพหะบำรุง. (2547). *การพัฒนาการมองโลกในแง่ดีด้วยโปรแกรมการฝึกทักษะการคิดของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายแอกสาร.

ประชิด สุขอนันต์. (2544). *ปัจจัยส่วนบุคคลและสถานการณ์ที่มีความสัมพันธ์กับความสุขและพฤติกรรมการฆ่าตัวตายในนักเรียนมัธยมศึกษา.* ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ประทีป จินงี่. (2540). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิเคราะห์พฤติกรรมและการปรับพฤติกรรม.* กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปราโมทย์ ประสาทกุล. (2547, กุมภาพันธ์-มีนาคม). *คนไทยจะตายมากขึ้น วารสารประชากร และการพัฒนาของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.* 24(3) : 4-5.

พรรณราย พิทักเจริญ. (2543). *จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพและจิตของข้าราชการสูงอายุ.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ป. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

พยอม อิงคตานุวัฒน์. (2523). *จิตวิทยาพัฒนาการวัยผู้ใหญ่.* กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์.

เพ็ญศรี กองสัมฤทธิ์. (2538). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเรื้อนที่มารับบริการ ณ ตึก ผู้ป่วยนอก (โรคเรื้อน) โรงพยาบาลพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.* ปริญญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ภมริน เชาวนจินดา. (2542). *ลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ป. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

มนัส บุญประกอบ; และยุทธนา ไชยจูกุล. (2541). *การประเมินคุณภาพชีวิต.* สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (*สัมมนาวิชาการทางพฤติกรรมศาสตร์* ครั้งที่ 17. เนื่องในวาระครบรอบวันสถาปนา 43 ปี).

โยธิน แสวงดี. (2548, เมษายน-พฤษภาคม). การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรในครัวเรือนไทย. *วารสารประชากรและการพัฒนาของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม.* มหาวิทยาลัยมหิดล 25(4) : 1.

ราชบัณฑิตสถาน. (2525). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน* พิมพ์ครั้งที่ 3 .กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ราชบัณฑิตสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน* พิมพ์ครั้งที่ 1 .กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

รวิกาญจน์ เดือนดาว.(2546). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการขับขี่อย่างปลอดภัยของพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ป. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

รมิตา อั๋นวงษ์. (2542). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ป. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

วัลภา สบายยิ่ง. (2542). *ปัจจัยด้านการตั้งเป้าหมาย การรับรู้ความสามารถของตนเองและบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของผู้จำหน่ายตรง.* ปริญญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วิริณธ์ ธรรมนารถสกุล. (2547). *ปัจจัยเชิงสาเหตุพหุระดับของผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ศึกษาสภาพแวดล้อมในการทำงาน และปัจจัยระดับบุคคล.* ปริญญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี. (2542). *การรับรู้ความสามารถของตน.* สารานุกรมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ)

วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี; งามตา วนินทานนท์; และวิริณธ์ ธรรมนารถสกุล. (2547). *รายงานการวิจัยกรณี : ศึกษาบุคคลตัวอย่างและเครื่องชี้วัดเพื่อนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมข้าราชการยุคใหม่* : กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี; และผจงจิต อินทสุวรรณ. (2547). *ผลของรางวัลภายนอกและการรับรู้ความสามารถของตนที่มีต่อแรงจูงใจภายในของนักเรียน.* สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (รวมบทความคัดสรรเนื่องในวาระครบรอบวันสถาปนา 49 ปี)

วรวรรณ อัศวกุล; และคนอื่นๆ. (2546). *รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทันตสุขภาพ แก่บุตรก่อนวัยเรียน.* กรุงเทพฯ: การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

วรรณะ บรรจง. (2547). *รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูในภาคใต้.* กรุงเทพฯ: การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ศิรางค์ ทับสายทอง. (2530). *จิตวิทยาผู้ใหญ่.* กรุงเทพฯ: คณะคุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริวรรณ ม่วงศิริ. (2540). *ความพึงพอใจในการเกษียณอายุ :ศึกษากรณีข้าราชการบำนาญกระทรวงศึกษาธิการ.* วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สิทธิโชค วรานุสันติกูล. (ม.ป.ป.). ทฤษฎีและการปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: พิทักษ์อักษร.

สรงค์กฎณ์ ดวงคำสวัสดิ์. (2537). *พฤติกรรมสุขภาพ : แนวคิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ.* กรุงเทพฯ: กองสุขศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. กระทรวงสารธารณสุข.

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.(2536-2546). *สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.* กรุงเทพฯ: กระทรวงสารธารณสุข.

สำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน. (2536). *คู่มือการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ.* กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข.

สำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน. (2540). *คู่มือส่งเสริมสุขภาพการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ.* กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข.

สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์; และคนอื่นๆ.(2541) *รายงานการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร.* กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์; และคนอื่นๆ. (2541) *รายงานการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคเหนือ.* กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์; และคนอื่นๆ. (2541) *รายงานการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคใต้.* กรุงเทพฯ. สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์; และคนอื่นๆ. (2541) *รายงานการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคกลาง.* กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์ ; และคนอื่นๆ. (2541) *รายงานการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.* กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุมาลย์ โทมัส. (2534). *รายงานการวิจัยเรื่องพัฒนาการของการศึกษาเรื่อง ผู้สูงอายุในประเทศไทย.* กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมพร เทพสิทา. (2541). *ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องสังคม.* กรุงเทพฯ: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย. ในพระบรมราชูปถัมภ์. จิรัชการพิมพ์.

สุรางค์ โค้วตระกูล. (2529, มกราคม-มีนาคม). พฤติกรรมสร้างสรรค์สังคม. *วารสารครุศาสน์.* 14 : 103-158.

สุรพงษ์ ชูเดช. (2534). *ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย กับจิตลักษณะที่สำคัญของนิสิต*. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุพัตรา ธรรมวงษ์. (2544).*ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเคารพสิทธิ์มนุษยชนในโรงพยาบาลผู้ป่วยใน*. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ป. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สุวัฒน์ มหันตนิรัดร์กุล; และคนอื่นๆ. (2541, มิถุนายน-กันยายน). เปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุด 100 ตัวชี้วัด และ 26 ตัวชี้วัด. *วารสารกรมสุขภาพจิต.* 5(3) : 4-15

สุธีรา นุ้ยจันทร์. (2530). *การศึกษาบทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ: ศึกษาเฉพาะกรณีครอบครัวผู้ใช้ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดงและครอบครัวสมาชิกชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลสงฆ์.* วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สมหมาย คชนาม. (2535). *อายุเฉลี่ยเมื่อหมดประจำเดือน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสตรีวัยหมดประจำเดือน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การเจริญพันธ์และวางแผนประชากร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. (2526.) *จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่.* เชียงใหม่: ลานนาการพิมพ์.

อุษา ศรีจินดารัตน์. (2533). *พัฒนาการของเอกลักษณ์แห่งอีโก้ที่เกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าของการทำงาน และการรับรู้คุณค่าของศาสนาในวัยรุ่นไทยภาคใต้.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อัจฉรา วงศ์วัฒนมงคล. (2533). *ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับ. ปริญญานิพนธ์* วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อรพินทร์ ชูชม; วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี; และ อัจฉรา สุขารมณ์. (2546.) *รูปแบบการพัฒนาตนเพื่อเพิ่มพลังจูงใจในการทำงาน : กรณีข้าราชการครูประถมศึกษา.*กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (รายงานการวิจัยฉบับที่ 92)

Bradley, C.L. (1997). Generativity–Stagnation : Development of a Status Model. *Journal of Developmental Psychology. 17 : 262-290.*

Extremera, N., Duran, A. & Rey, L.(2007).Perceived emotional intelligence and dispositional optimism-pessimism: Analysis their role in predicting psychological adjustment among adolescents. *Personality and Individual Difference. 42 : 1069-1079.*

Holahan, C.J., Moos, R.H. & Shaefer, J.A. (1996). Coping,stress resostance, and growth: Conceptualizing adaptive functioning. In Zeidner, M. & Endler, N.S.(Eds) *Hanbook of coping:Theory,research and application.* New York: John Wiley & Sons, Inc.

Kerlinger, H.N; & Lee, H.B. (2000). *Foudation of behavioral research 4th*, London Harcourt College publisher : 179-180, 362-365.

Linda, G. Bell. (2005). Family Dynamics in Adolescence Affect Midlife Well-Being. *Journal of Family Psychology. 19(2) : 198-207.*

McAdans, D.P; & Aubin. E.D. (1992). A theory of Generativity and its assessment through self-report, behavioral acts and narrative themes in autobiography. *Journal of Personality and Social Psychology. 62(6) : 1003-1015.*

Seginer, R. (2000). Defensive pessimism and optimism correlates of adolescent future orientation : A domain specific analysis. *Adolescence Reasearch,15(3), 307-326*.

Zimbardo, P.G. and Gerrig, R.J. (1996). *Psychology and Life.* Fourteenth Edition : Harper Collins *College Publishers.*

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
เครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดที่ใช้ในงานวิจัย

แบบวัดที่ใช้ในงานวิจัย	ชื่อชุดในแบบสอบถาม
แบบวัดคุณภาพชีวิตด้านทำงาน	ชุดที่ 1 การทำงานของฉัน
แบบวัดคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	ชุดที่ 2 ครอบครัวของฉัน
แบบวัดคุณภาพชีวิตด้านสังคม	ชุดที่ 3 สังคมของฉัน
แบบวัดเอกลักษณ์แห่งตน	ชุดที่ 4 ความเข้าใจตนเอง
แบบวัดความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส	ชุดที่ 5 ความชิดใกล้
แบบวัดการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย	ชุดที่ 6 ความห่วงใย
แบบวัดการมองโลกในแง่ดี	ชุดที่ 7 มุมมองต่อชีวิตตนเอง
แบบวัดวิถีชีวิตตามศาสนา	ชุดที่ 8 วิถีชีวิตตามแนวทางศาสนา
แบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส	ชุดที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส
แบบวัดความสัมพันธ์บิดามารดากับบุตร	ชุดที่ 10 ฉันกับลูก
แบบวัดภาระในครอบครัว	ชุดที่ 11 ภาระในครอบครัว
แบบวัดการรับรู้สภาพเศรษฐกิจครอบครัว	ชุดที่ 12 สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว
แบบวัดการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	ชุดที่ 13 การได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน
แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ครอบครัวและสังคม	ชุดที่ 14 ความมั่นใจในความสามารถของตน

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ผู้วิจัยมีความยินดีอย่งยิ่งที่ท่านกรุณารับตอบแบบสอบถามชุดนี้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามคุณภาพชีวิตของบุคคลวัยทำงาน ในด้านครอบครัว ทำงาน และสังคม ขอให้ท่านที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ **เป็นผู้มีอายุระหว่าง 36-59 ปี สมรสแล้วมีบุตรอย่างน้อย 1 คน จบการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงขึ้นไป เป็นผู้ตอบ** ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพ ด้านคุณภาพชีวิตของบุคคลในวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น เพราะบุคคลวัยทำงานจัดเป็นประชากรที่จะมีค่ายิ่งต่อประเทศชาติโดยรวม

ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่านโปรดได้ตอบแบบสอบถามนี้ด้วยความจริงใจ และตามที่เป็นจริง กรุณาอย่าให้บุคคลอื่นตอบในนามของตัวท่าน และกรุณาตอบทุกข้อ เพื่อจะสามารถนำข้อมูลที่ท่านให้ไปใช้ประโยชน์ได้สูงสุด ข้อมูลที่ท่านให้ถือเป็นความลับ จะไม่มีการนำไปใช้ในกรณีอื่นใดนอกจากการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยทราบว่าท่านจะต้องเสียเวลาและกำลังความคิดในการตอบครั้งนี้อย่างมาก ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณอย่างยิ่ง ในความร่วมมือของท่านไว้ ณ โอกาสนี้ หากท่านมีข้อสงสัยประการใดหรือต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม โปรดติดต่อหมายเลขที่ให้ไว้ด้านล่างนี้

ผู้วิจัย นพมาศ แซ่เสี้ยว
หลักสูตร วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มศว.
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ งามตา วนินทานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร. อรพินทร์ ชูชม

สถาบันวิจัยพฤติกรรมกรรมศาสตร์ โทร.02-258-4482

ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบ

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย (**ü**) ลงหน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงสำหรับท่าน และเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ : ( ) ชาย ( ) หญิง
2. ขณะนี้ท่านอายุ.....ปี
3. สถานภาพสมรส ( ) อยู่ร่วมกัน ( ) แยกกันอยู่ ( ) หย่าร้าง ( ) เป็นหม้าย
4. กรณีท่านอยู่ด้วยกันกับสามี / ภรรยา เป็นระยะเวลา.....ปี
5. มีบุตร.....คน
6. นับถือศาสนา (ระบุ)..... ( ) ไม่นับถือศาสนาใด ๆ
7. ระดับการศึกษา :
   ( ) ปวส หรือ อนุปริญญา ( ) ปริญญาตรี
   ( ) ปริญญาโท ( ) ปริญญาเอก ( ) อื่น ๆ ระบุ.....
8. ท่านประกอบอาชีพ :
   ( ) รับราชการ / ทำงานรัฐวิสาหกิจ ( ) ค้าขายส่วนตัว
   ( ) ทำงานในองค์กรธุรกิจเอกชน ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....
9. ทำงานมาตั้งแต่จบการศึกษารวมทั้งหมดแล้ว.....ปี
10. ตำแหน่งงานของท่านในปัจจุบัน.....
11. เฉพาะท่านเองมีรายได้เดือนละ..... บาท
12. ครอบครัวของท่านมีรายได้รวมกันเดือนละ .....บาท
13. จำนวนคนในครอบครัว.....คน ที่ร่วมใช้จ่ายเงินประจำเดือนดังระบุในข้อ 12
14. ภาวะสุขภาพ

ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่
( ) ไม่มี ( ) มี โปรดระบุ.....
การขับถ่ายของท่านเป็นปกติหรือไม่
( ) ปกติ ( ) ไม่ปกติ โปรดระบุ.....
การพักผ่อนหลับนอนของท่านเป็นปกติหรือไม่
( ) ปกติ ( ) ไม่ปกติ โปรดระบุ.....
สุขภาพในช่องปากและฟันของท่านเป็นปกติหรือไม่
( ) ปกติ ( ) ไม่ปกติ โปรดระบุ.....
ท่านเป็นคนที่มีอารมณ์ที่มั่นคง มีจิตใจที่เข้มแข็งใช่หรือไม่
( ) ใช่ ( ) ไม่ใช่

โปรดอ่านก่อนตอบ

เพื่อให้ง่ายต่อการตอบ โปรดพิจารณาเลือกตอบบนมาตรในแต่ละประโยคคำถามเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ตัวอย่าง

(0) **ฉันทำงานตรงกับความสามารถของฉัน**

1) พิจารณาว่าประโยคนี้ เป็น "จริง" หรือ "ไม่จริง" สำหรับตัวท่านเอง

2) ***ถ้าท่านยอมรับว่าประโยคนี้*** ***ถ้าท่านปฏิเสธว่าประโยคนี้***

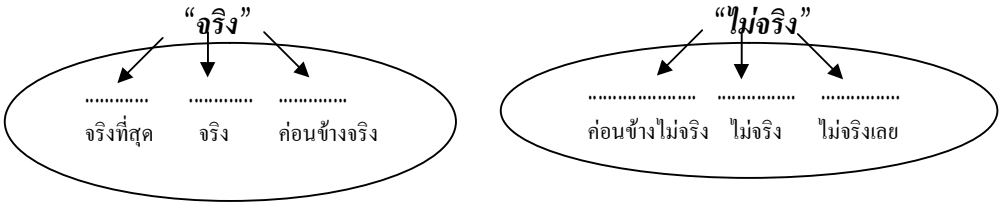

ตัวเลือก ตัวเลือก

ชุดที่ 1 การทำงานของฉัน

คำแนะนำในการตอบ

ประโยคต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับลักษณะงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันและสภาพการทำงานอาชีพของท่านในปัจจุบัน โปรดอ่านทีละประโยค แล้วพิจารณาว่ามีความสอดคล้องกับงานที่ท่านทำอยู่เพียงใด และตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย (**ü**) เหนือวลี "จริงที่สุด" "จริง" "ค่อนข้างจริง" "ค่อนข้างไม่จริง" "ไม่จริง" "ไม่จริงเลย" **เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยค** ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงสำหรับท่านมากที่สุด ***กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ***

ลักษณะงานที่ท่านทำในปัจจุบัน

1. ตรงกับความสามารถของฉัน (r = .65)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ตรงกับอุปนิสัยของฉัน (r = .75)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. มีโอกาสใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตผลงาน หรือ งานที่ทำอยู่ (r = .54)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. สร้างมลภาวะแก่ชุมชน (r = .62)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. เป็นงานประจำที่ทำซ้ำๆ จำเจ (r = .66)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ขาดความเป็นอิสระในการทำงาน (r = .42)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. มีโอกาสช่วยแก้ไขหรือเสริมสร้างป้องกันปัญหาแก่ประชาชน (เช่น ปัญหาการศึกษา ความยากจน หรือ สุขภาพ เป็นต้น) (r = .34)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

<u>สภาพการทำงานของท่านในปัจจุบัน</u>

8. เป็นอาชีพที่มีความมั่นคงสูง (r = .67)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. มีโอกาสจำกัดที่จะได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น (r = .63)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. สภาพการทำงานมีความปลอดภัยต่อสุขภาพ (r = .64)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. ห่างไกล ต้องใช้เวลาเดินทางไปทำงานยาวนาน (r = .73)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. รายได้น้อยไม่เหมาะสมกับภาระงาน (r = .42)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. ต้องนำงานกลับมาทำต่อที่บ้าน บ่อยครั้ง (r = .44)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

14. ขาดการสนับสนุนจากหัวหน้างาน ด้านข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการทำงาน (r = .36)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. งานยุ่งยากทำสำเร็จยาก (r = .64)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

16. หัวหน้างานมักให้กำลังใจเมื่อเกิดปัญหาการทำงาน (r = .68)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

Alpha = .89

เนื้อหา	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ความพึงพอใจในลักษณะงาน	1,2,3,7	4,5,6
ความพึงพอใจสภาพการทำงาน	8,9,10,16	11,12,13,14,15

ชุดที่ 2 ครอบครัวของฉัน

<u>คำแนะนำในการตอบ</u>

ประโยคต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับการสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัวปัจจุบัน โปรดอ่านทีละประโยค แล้วพิจารณาเลือกทำเครื่องหมาย (**ü**) เหนือวลี “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย” **เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยค** ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงสำหรับท่านมากที่สุด ***กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ***

1. เมื่อฉันเสนอความคิดที่จะเดินทางไป ณ ที่ใด สมาชิกในครอบครัวมักสนใจจะร่วมทางไปกับฉันด้วยความเต็มใจ (r = .55)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ในยามเจ็บป่วย ฉันต้องไปพบแพทย์ตามลำพัง เพราะไม่มีใครในครอบครัวเสนอตัวที่จะไปกับฉัน (r = .70)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. เมื่อฉันมีปัญหาใดๆ ก็สามารถปรึกษาสมาชิกในครอบครัวได้ (r = .75)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. สมาชิกในครอบครัวจะพูดคุยกับฉันเฉพาะเมื่อเขาต้องการความช่วยเหลือจากฉันเท่านั้น (r = .58)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. เมื่อฉันขาดแคลนสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ สมาชิกในครอบครัวอาสาที่จะจัดหาสิ่งของมาให้แก่ฉัน (r = .47)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. สมาชิกในครอบครัวทำให้ฉันรู้สึกได้ว่า ไม่พร้อมให้เวลาหรือ แรงงานในการช่วยเหลือฉัน (r = .63)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. สมาชิกในครอบครัวสนใจเอาใจใส่ความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของฉันอย่างดี (r = .69)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. สมาชิกในครอบครัวรักและห่วงใยในตัวฉัน (r = .72)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ฉันรู้สึกว่าสมาชิกในครอบครัวไม่ไว้วางใจฉัน (r = .59)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. ฉันคิดว่าครอบครัวของฉันเป็นครอบครัวที่อบอุ่น (r = .59)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. ฉันรู้สึกโดดเดี่ยวทั้งๆที่มีสมาชิกในครอบครัวอยู่ด้วย (r = .53)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. ฉันมีโอกาสให้คำปรึกษาแนะนำแก่สมาชิกในครอบครัว (r = .62)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. สมาชิกในครอบครัวแสดงความเต็มใจที่จะค้นหาข้อมูลข่าวสารที่ฉันต้องการให้ฉัน (r = .58)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

14. ฉันรู้สึกว่าฉันเป็นคนสุดท้ายที่จะทราบเรื่องที่เกิดขึ้นในครอบครัว (r = .67)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. ข้อแนะนำของฉันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดมักไม่ค่อยได้รับความสนใจ (r = .48)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

Alpha = .91

ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
1,3,5,7,8,10,12,13	2,4,6,9,11,14,15

ชุดที่ 3 สังคมของฉัน

<u>คำแนะนำในการตอบ</u>

ประโยคต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับการคบหาสมาคมกับเพื่อน และการใช้เวลาว่างเพื่อสังคมของท่านในปัจจุบัน โปรดอ่านทีละประโยคแล้วพิจารณาว่า มีความเป็นจริงหรือไม่มากน้อยเพียงใดเกี่ยวกับท่าน และตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย (**ü**) เหนือวลี "จริงที่สุด" "จริง" "ค่อนข้างจริง" "ค่อนข้างไม่จริง" "ไม่จริง" "ไม่จริงเลย" **เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยค** ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ***กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ***

1. การพบปะพูดคุยกับเพื่อน / เพื่อนบ้านเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ (r = .43)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. การได้มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อน / เพื่อนบ้าน ทำให้ฉันมีความสุข (r = .59)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันไม่มีเวลาพอที่จะคบหาใคร ๆ ภายนอกครอบครัว (r = .39)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันมีความสุขที่ได้พบปะพูดคุยกับเพื่อน ๆ (r = .61)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันรู้สึกอึดอัดใจกับการช่วยเหลือเพื่อน/ เพื่อนบ้าน (r = .78)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันรู้สึกว่าการปฏิบัติงานอาสาบำเพ็ญประโยชน์เป็นงานของพวกอยากได้หน้า (r = .26)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันรู้สึกปลาบปลื้มใจและมีความสุขทุกครั้งที่เห็นการทำงาน อาสาพัฒนาของอาสาสมัครท่านอื่นๆ (r = .59)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันมีความสุขที่ได้มีโอกาสทำบุญกุศล (r = .51)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันรู้สึกชอบ และชื่นชมผู้ที่ทำงานอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม (r = .77)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. ฉันภาคภูมิใจมาก ถ้าจะมีสมาชิกในครอบครัวหรือบุคคลที่ฉันรู้จักอาสาสมัครช่วยเหลือสังคม (r = .75)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. ฉันมีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ต่อชุมชน และสังคม (r = .56)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. ฉันรู้สึกว่าการทำงานอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม เป็นงานที่สนุกและท้าทาย ความสามารถ (r = .45)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. การเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ ในละแวกบ้านหรือในชุมชน ทำให้เกิดภาระผูกพันไม่จบสิ้น (r = .77)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

14. ฉันยินดีเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน เช่น กีฬาสีเชื่อมสามัคคี (r = .73)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. ถ้าเป็นไปได้ ฉันมักหลีกเลี่ยงไม่เข้าร่วมกิจกรรมสังคมกับเพื่อนร่วมงาน (r = .41)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

Alpha = .89

ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
2,4,7,8,9,10,11,12,14	1,3,5,6,13,15

ชุดที่ 4 ความเข้าใจตนเอง

<u>คำแนะนำในการตอบ</u>

ประโยคต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับลักษณะของตัวท่านเอง โปรดอ่านทีละประโยคแล้วพิจารณาว่า มีความเป็นจริงหรือไม่จริง และในปริมาณมากน้อยเพียงใด และตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย (**ü**) เหนือวลี “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย” **เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยค** ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ***กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ***

1. ผู้คนมักจะเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวฉัน (r = .55)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ฉันรู้สึกว่าเส้นทางดำเนินชีวิตของฉันเหมาะสมกับตัวฉันแล้ว (r = .43)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ผู้อื่นต่างเล็งเห็นคุณค่าในตัวฉัน (r = .49)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันรู้สึกไม่แน่ใจว่าการกระทำใดจะถูกหรือผิดศีลธรรม (r = .64)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ฉันรู้สึกว่าสิ่งที่ฉันกำลังทำอยู่ไม่ค่อยมีคุณค่านัก (r = .54)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ฉันรู้สึกภูมิใจที่เป็นคนประเภทที่เป็นอยู่นี้ (r = .63)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ฉันรู้สึกว่าถูกทอดทิ้ง (r = .54)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ใคร ๆ ดูจะไม่เห็นด้วยกับความคิดของฉัน (r = .52)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ฉันเปลี่ยนแปลงความคิดเกี่ยวกับความต้องการในชีวิตบ่อยครั้ง (r = .55)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. ฉันไม่แน่ใจว่าคนอื่นจะรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับตัวฉัน (r = .61)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. ความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองของฉันมักเปลี่ยนไป (r = .67)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกว่าตนเองต้องแสร้งทำบางอย่างเพื่อหวังผลบางประการ (r = .50)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิกของสังคมที่อยู่ในปัจจุบัน (r = .49)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. ฉันสามารถวางแผนดำเนินชีวิตของตนเองได้ทั้งระยะสั้นและระยะยาว (r = .50)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. มีคนยอมรับความคิดเห็นของฉัน (r = .40)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

Alpha = .88

ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
2,3,13,14,15	1,4,5,7,8,9,10,11,12

ชุดที่ 5 ความชิดใกล้

<u>คำแนะนำในการตอบ</u>

ประโยคต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับคู่สมรสที่มีความสนิทชิดใกล้มากน้อยแตกต่างกันไป โปรดอ่านทีละประโยคแล้วโปรดระลึกถึงปริมาณความใกล้ชิดที่ท่านและคู่สมรสมีต่อกัน และตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย (**ü**) เหนือวลี “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย” **เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยค** ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ***กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ***

1. ฉันรู้สึกว่าถูกคู่สมรสละเลยไม่สนใจเท่าที่ควร (r = .75)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกว่าฉันและคู่สมรสห่างเหินกัน (r = .57)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันคิดว่าไม่มีใครเลยสักคนที่จะเข้าใจความรู้สึกที่แท้จริงของฉัน (r = .66)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันและคู่สมรสเข้าใจความรู้สึกของกันและกันเป็นอย่างดี (r = .72)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ฉันรู้สึกว่าคู่สมรสและฉันเหมือนเป็นคน ๆเดียวกัน (r = .69)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ฉันรู้สึกเหมือนอยู่โดดเดี่ยวในโลก (r = .69)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ยิ่งอยู่กินกับคู่สมรสนานเท่าใด ฉันก็ยิ่งรู้สึกว่าเธอเป็นคนแปลกหน้ามากขึ้นเท่านั้น (r = .68)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. เราสองคนไม่คบหาสมาคมกับใคร ๆ (r = .63)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. เพื่อน ๆ ของฉันและของคู่สมรสมีนิสัยใจคอต่างกันมาก (r = .34)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. คู่สมรสของฉันเคยแสดงความไม่เห็นด้วยกับฉันเรื่องการคบหาสมาคมกับเพื่อนบางคน (r = .70)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. ฉันมักจะปรึกษาหารือกับคู่สมรสก่อนตัดสินใจกระทำในเรื่องต่าง ๆ เกือบทุกเรื่อง (r = .64)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. คู่สมรสช่วยฉันขบคิดหาทางออกในปัญหาต่าง ๆ (r = .72)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. เราสองคนมีเรื่องพูดคุยกันมากมายไม่รู้เบื่อหน่าย (r = .78)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

14. คู่สมรสของฉันชอบคิดและตัดสินใจแทนฉัน โดยไม่สนใจความรู้สึกนึกคิดของฉัน (r = .63)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. ฉันรู้สึกว่าคู่สมรสไม่ยอมรับความคิดเห็นของฉัน เมื่อพูดคุยเรื่องสำคัญ ๆ (r = .64)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

16. ฉันพึงพอใจเรื่องเพศสัมพันธ์ในชีวิตแต่งงานปัจจุบัน (r = .58)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

17. การเปิดเผยเรื่องความต้องการทางเพศ เป็นส่วนสำคัญยิ่งในชีวิตคู่ของเรา (r = .31)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

18. คู่สมรสของฉันดูเป็นคนไม่สนใจเรื่องเพศสัมพันธ์ (r = .35)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

19. คู่สมรสของฉันชอบใช้เวลาว่างร่วมสนุกกับเพื่อนฝูงของเธอมากกว่าฉัน (r = .70)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

20. เราไม่ค่อยได้หาเวลาว่างให้กันและกัน (r = .70)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

Alpha = .93

ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
4,5,11,12,13,16,17	1,2,3,6,7,8,9,10,14,15,18,19,20

ชุดที่ 6 ความห่วงใย

<u>คำแนะนำในการตอบ</u>

ประโยคต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ชีวิตด้านต่างๆ ของท่านในปัจจุบัน โปรดอ่านทีละประโยคแล้วพิจารณาว่า มีความเป็นจริงหรือไม่มากน้อยเพียงใดเกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตของท่าน แล้วตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย (**ü**) เหนือวลี “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย” **เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยค** ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ***กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ***

1. ฉันรู้สึกว่าผู้คนรอบข้างไม่ต้องการฉัน (r = .48)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันตั้งใจทำหน้าที่ในฐานะหัวหน้า ผู้นำที่ดีเพื่อเป็นแบบอย่างแก่คนรุ่นหลัง (r = .41)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. สิ่งที่ฉันคิดจะทำในปัจจุบัน ต้องไม่สร้างปัญหาแก่คนรุ่นหลัง (r = .55)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันรู้สึกว่าฉันทำให้คนหลายคนมีชีวิตที่ดีขึ้น (r = .43)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ฉันไม่ชอบอาสาสมัครทำงานประเภทสังคมสงเคราะห์ (r = .27)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6.ฉันพยายามใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างเต็มที่กับงานส่วนใหญ่ที่ฉันทำ (r = .36)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ฉันเชื่อว่าสังคมไม่อาจรับภาระ จัดหาอาหารและที่พักให้คนจรจัดไร้ที่พักพิงทั้งหมดได้ (r = .24)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8.คงจะมีคนอื่นๆเห็นด้วยว่า ฉันมีส่วนสร้างผลงานที่มีเอกลักษณะเฉพาะไว้เป็นประโยชน์แก่สังคม (r = .48)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ฉันคิดว่า ฉันไม่มีความสามารถพอที่จะสร้างสรรค์งานใดไว้เป็นมรดกแก่ชุมชนหรือสังคมได้ (r = .36)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. ที่ผ่านมา การกระทำของฉันไม่ก่อให้เกิดผลดีแก่คนอื่น (r = .59)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. ฉันรู้สึกว่า ฉันไม่ได้ทำอะไรที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์แก่คนอื่น ๆ เท่าที่ควร (r = .44)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. ฉันได้สร้างสิ่งผูกพันไว้มากมายกับผู้คน และกิจกรรมประเภทต่างๆ ในชีวิตการทำงานของฉัน (r = .63)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. คนอื่นกล่าวถึงฉันว่าเป็นผู้หนึ่งที่สร้างผลงานได้มาก (r = .79)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

14. มีผู้คนจำนวนมากมาขอคำแนะนำจากฉัน (r = .31)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. คนรุ่นหลังมักลืมว่าใครเคยทำอะไรให้เขามาก่อน (r = .40)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

16. ฉันรู้สึกว่าฉันไม่ได้ทำอะไรที่จะคงอยู่หลังจากที่ฉันตายไปแล้ว (r = .40)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

17. ฉันคิดว่า ผลงานของฉันได้มีส่วนช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน (r = .30)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

18. ฉันได้สร้างบางสิ่งที่จะทรงคุณค่ายั่งยืนยาวนานให้แก่ชนรุ่นหลัง (r = .53)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

Alpha = .81

ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
2,3,4,6,8,12,13,14,17,18	1,5,7,9,10,11,15,16

ชุดที่ 7 มุมมองต่อชีวิตตนเอง

<u>คำแนะนำในการตอบ</u>

ประโยคต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับมุมมองต่อชีวิตตนเองในปัจจุบัน โปรดอ่านทีละประโยค แล้วพิจารณาว่า มีความเป็นจริงหรือไม่มากน้อยเพียงใด และตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย (**ü**) เหนือวลี “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย” **เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยค** ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ***กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ***

1. ฉันเป็นคนที่มองโลกในแง่ดีแทบทุกเรื่องที่ฉันเกี่ยวข้อง (r = .26)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ฉันรู้สึกไม่ค่อยไว้วางใจคนอื่น (r = .27)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. เมื่อเริ่มต้นทำงานในแนวแปลกใหม่ ฉันมักรู้สึกเหมือนจะล้มเหลว (r = .45)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ตามปกติ ฉันมีความต้องการที่จะฝ่าฟันอุปสรรคต่อไป แม้เมื่อเผชิญกับปัญหา (r = .69)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ฉันเชื่อมั่นว่าทุกปัญหาที่เกิดขึ้นกับฉันย่อมมีทางออกเสมอ (r = .68)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ฉันเชื่อว่าสิ่งที่ไม่ดีที่เกิดขึ้นกับฉัน จะเกิดขึ้นเพียงชั่วคราวเท่านั้น (r = .48)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ฉันเชื่อว่าสิ่งไม่ดีที่เกิดขึ้นกับฉันแล้วนั้น จะยังคงส่งผลกระทบต่อฉันตลอดไป (r = .32)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ฉันเชื่อว่าจะมีสิ่งดี ๆเกิดขึ้นกับฉันภายหลัง เมื่อฉันผ่านพ้นเหตุการณ์ร้าย ๆ ไปแล้ว (r = .63)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. หากมีวิกฤตการณ์ในชีวิตเกิดขึ้น ฉันเชื่อว่าฉันสามารถที่จะพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสที่ดีได้ (r = .68)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เลวร้ายกับฉัน ฉันคาดหวังว่าสามารถฟื้นตัวจากเหตุการณ์นั้นได้โดยเร็ว (r = .67)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

Alpha = .81

ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
1,4,5,6,8,9,10	2,3,7

ชุดที่ 8 วิถีชีวิตตามแนวทางศาสนา

<u>คำแนะนำในการตอบ</u>

ประโยคต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในแนวทางศาสนาของตนเองในปัจจุบัน โปรดอ่านทีละประโยคแล้วพิจารณาว่า มีความเป็นจริงหรือไม่มากน้อยเพียงใด และตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย (**ü**) เหนือวลี "จริงที่สุด" "จริง" "ค่อนข้างจริง" "ค่อนข้างไม่จริง" "ไม่จริง" "ไม่จริงเลย" **เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยค** ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ***กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ***

1. ฉันชอบที่จะไปเที่ยวตามศาสนสถานมากว่าสถานที่อื่น ๆ (r = .67)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันมักระลึกถึงบุคคลสำคัญทางศาสนาของฉัน เมื่อผ่านสถานที่ทางศาสนา (r = .65)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. อาชีพของฉันไม่ว่าในปัจจุบันหรืออนาคต ต้องเป็นอาชีพที่ไม่ทำให้ฉันผิดข้อบัญญัติทางศาสนาเช่น ไม่ต้องฆ่าคนหรือสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ เป็นต้น (r = .60)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันใช้เวลาส่วนใหญ่ในชีวิตในการทำความดี ตามคำสอนของศาสนา (r = .36)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันมักใช้เวลาว่างไปในการศึกษาหลักคำสอนทางศาสนา (r = .55)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ขณะเที่ยวเตร่กับเพื่อนฝูงฉันมักไม่สนใจว่าสิ่งที่กระทำลงไปนั้นจะผิดข้อบัญญัติทางศาสนาหรือไม่ (r = .40)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันชอบสนทนาเกี่ยวกับคำสอนของศาสนา (r = .66)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นศาสนิกชนแต่เพียงในนาม หรือในทะเบียนเท่านั้น (r = .50)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. การหมกหมุ่นกับศาสนาทำให้คนเรามีความก้าวหน้าในชีวิตไม่มากเท่าที่ควร (r = .42)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันช่วยเหลือคนอื่นและสังคมอยู่เสมอ เพื่อสร้างความดี (r = .49)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

Alpha = .84

ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
1,2,3,4,5,7,10	6,8,9

ชุดที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส

<u>คำแนะนำในการตอบ</u>

ประโยคต่อไปนี้ โปรดระลึกถึงคู่สมรสของท่านว่ามีลักษณะตรงตามข้อความต่อไปนี้ จริงหรือ ไม่จริง มากน้อยเพียงใด และตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย (**ü**) เหนือวลี “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย” **เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยค** ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ***กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ***

1. คู่สมรสของฉันมักเป็นต้นเหตุหาเรื่องทำให้ฉันทุกข์ร้อนทุกครั้ง (r = .69)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. คู่สมรสของฉันมีความคิดเห็นขัดแย้งกันหลายเรื่องเป็นประจำ (r = .67)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันสามารถพึ่งคู่สมรสของฉันได้ทุกครั้งเมื่อฉันมีปัญหา (r = .63)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันทำงานหนักทุกวัน ทำให้ไม่ค่อยพบหน้าและพูดคุยกับคู่สมรสของฉันบ่อยครั้ง (r = .50)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันมักหลีกเลี่ยงไม่อยากพบหน้าคู่สมรสของฉันทุกครั้งที่เราทะเลาะกัน (r = .69)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันให้กำลังใจคู่สมรสของฉันเสมอ (r = .68)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. คู่สมรสของฉันไม่เอาใจใส่ทุกข์สุขของฉันเลย (r = .58)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ฉันต้องเสียใจเพราะคู่สมรสบ่อยครั้ง (r = .70)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. คู่สมรสของฉัน ปลอบใจฉันเมื่อฉันมีเรื่องกลุ้มใจทุกครั้ง (r = .60)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10.ฉันมีไม่มีความสุขเลยที่คู่สมรสของฉันไม่ยอมปรับตัวเข้าหาซึ่งกันและกัน (r = .68)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. คู่สมรสของฉันเป็นเพื่อนคู่คิดที่ดี ทั้งในเรื่องครอบครัวและเรื่องงานอาชีพ (r = .76)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. ฉันพึ่งเรื่องเงินจากคู่สมรสไม่ได้ (r = .63)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. ถ้ามีวิกฤติการณ์ใดๆ เกิดขึ้นกับคู่สมรสของฉัน เธอจะเป็นผู้ช่วยเหลือเท่าที่ทำได้ (r = .73)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

14. ฉันมักหาเรื่องทะเลาะกับคู่สมรสของฉันบ่อย ๆ (r = .45)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. ฉันมีความสุขในครอบครัวของฉัน (r = .66)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

Alpha = .92

ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
3,6,9,11,13,15	1,2,4,5,7,8,10,12,14

ชุดที่ 10 ฉันกับลูก

<u>คำแนะนำในการตอบ</u>

ประโยคต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับปริมาณการรายงานของบิดามารดาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุตรในด้านต่างๆ ของท่านในปัจจุบัน โปรดอ่านทีละประโยคแล้วพิจารณาว่า มีความเป็นจริงหรือไม่มากน้อยเพียงใดเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุตรของท่าน และตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย (**ü**) เหนือวลี "จริงที่สุด" "จริง" "ค่อนข้างจริง" "ค่อนข้างไม่จริง" "ไม่จริง" "ไม่จริงเลย" **เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยค** ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงในครอบครัวของท่านมากที่สุด ***กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ***

1. ความสัมพันธ์ระหว่างฉันกับลูกค่อนข้างตึงเครียด (r = .44)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ฉันไม่ค่อยได้เห็นหน้าและพูดคุยกับลูกนัก (r = .68)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ฉันมักมีเรื่องกลุ้มใจเกี่ยวกับลูก (r = .41)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันรู้สึกว่าลูกกับฉันเข้าใจกันดี (r = .50)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ฉันมักต้องรับประทานอาหารมื้อเย็นตามลำพังโดยไม่มีลูก (r = .68)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. เมื่อยามที่ฉันมีปัญหา ลูกจะคอยให้กำลังใจฉัน (r = .39)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ลูกไม่ค่อยสนใจฉัน (r = .62)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ฉันกับลูกมักทำกิจกรรมภายในบ้านร่วมกันในวันหยุดงาน (r = .46)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ลูกของฉันไม่ช่วยเหลือฉันทำงานบ้าน (r = .44)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10.ฉันกับลูกไม่มีเวลาให้กันและกัน (r = .50)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

Alpha = .82

ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
2,4,6,8	1,3,5,7,9,10

ชุดที่ 11 ภาระในครอบครัว

<u>คำแนะนำในการตอบ</u>

ประโยคต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับภาระที่ท่านต้องรับผิดชอบในครอบครัวในด้านต่างๆ ในปัจจุบัน โปรดอ่านทีละประโยคแล้วพิจารณาว่า มีความเป็นจริงหรือไม่มากน้อยเพียงใดเกี่ยวกับภาระที่ต้องรับผิดชอบของท่าน และตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย (**ü**) เหนือวลี “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย” **เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยค** ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ***กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ***

1. ฉันต้องการทำงานมากกว่านี้ เพื่อที่จะรับภาระค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวได้ทั้งหมด (r = .52)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันต้องรับภาระช่วยเหลือญาติของฉันเมื่อเขามีปัญหาด้านการเงิน (r = .29)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันรู้สึกว่า ตนรับภาระดูแลสมาชิกในครอบครัวมากเกินไป (r = .50)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. สามี(ภรรยา) เอาใจใส่ดูแลลูกและสมาชิกในครอบครัวแทนฉันได้ (r = .49)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันไม่ต้องกังวลใจเรื่องการเงิน เพราะคนในครอบครัวร่วมกันรับผิดชอบ (r = .28)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันรู้สึกว่าไม่มีใครทำงานบ้านแทนฉันได้เลย (r = .62)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันมีภาระทั้งทำงานนอกบ้าน และดูแลงานบ้านจนฉันเหนื่อยมาก (r = .55)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ในวันหยุดงาน สามี(ภรรยา) และลูกช่วยแบ่งเบาภาระงานบ้านให้กับฉัน (r = .48)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ฉันต้องดูแลงานบ้านเกือบทุกอย่างด้วยตนเอง (r = .73)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. ฉันต้องการเวลามากกว่านี้ เพื่อที่จะรับภาระงานบ้านได้อย่างเต็มที่ (r = .46)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

Alpha = .75

ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
4,5,8	1,2,3,6,7,9,10

ชุดที่ 12 สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

<u>คำแนะนำในการตอบ</u>

ในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา ท่านประสบกับเหตุการณ์ต่อไปนี้ หรือ ไม่เพียงใด โปรดอ่านทีละประโยค แล้วพิจารณา ตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย (**ü**) เหนือวลี “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย” **เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยค** ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ***กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ***

1. รายได้ของครอบครัวในแต่ละงวด (ต่อวัน / ต่อสัปดาห์ / ต่อเดือน) เพียงพอกับค่าใช้จ่ายประจำวันในบ้าน (r = .53)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ทุกๆ เดือนครอบครัวของท่านมีรายได้เหลือเพียงเพื่อเก็บออมไว้ใช้ยามจำเป็น (r = .21)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ท่านเคยจำนำหรือขายของใช้ส่วนตัว เพื่อนำเงินมาใช้จ่ายในครอบครัว (r = .38)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ท่านสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด (r = .38)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ยืมเงินจากญาติพี่น้องหรือเพื่อนสนิท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวบ่อยครั้ง (r = .65)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ท่านรู้สึกว่าฐานะการเงินในครอบครัวค่อนข้างลำบาก (r = .56)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ครอบครัวของท่านมีรายได้เหลือเพียงพอที่จะซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านหรือเครื่องตกแต่งบ้าน (r = .54)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ในแต่ละเดือน ครอบครัวของท่านมีรายได้เพียงพอที่จะซื้อของใช้ส่วนตัวให้สมาชิกได้ตามต้องการ (r = .59)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ต้องงดการไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจตามที่ตั้งใจไว้ เพราะมีปัญหาเรื่องเงิน (r = .58)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. ต้องทำงานล่วงเวลาหรือหางานพิเศษทำ เพื่อเพิ่มรายได้ของครอบครัว (r = .34)

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

Alpha = .77

ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
1,2,4,7,8	3,5,6,9,10

ชุดที่ 13 การได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน

<u>คำแนะนำในการตอบ</u>

ประโยคต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับการรับรู้ของท่านว่าตนเคยได้รับหรือคาดว่าจะได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน เพื่อนสนิท และเพื่อนร่วมงานของท่านในปัจจุบันเพียงใด โปรดอ่านทีละประโยคแล้วพิจารณาว่า มีความเป็นจริงหรือไม่มากน้อยเพียงใดเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนของท่าน และตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย (**ü**) เหนือวลี “จริงที่สุด” “จริง” “ค่อนข้างจริง” “ค่อนข้างไม่จริง” “ไม่จริง” “ไม่จริงเลย” **เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยค** ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ***กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ***

1. ฉันรู้สึกว่าฉันมีเพื่อนสนิทที่คอยช่วยเหลือฉันในยามคับขัน (r = .81)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันคิดว่าหากฉันประสบปัญหาด้านการเงิน เพื่อน / เพื่อนสนิทของฉันสามารถให้ความช่วยเหลือได้ (r = .79)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. เมื่อฉันมีอุปสรรคในการทำงาน เพื่อนร่วมงาน / เพื่อนสนิท ของฉันมักให้คำปรึกษา (r = .60)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ฉันไม่มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์กับเพื่อน (เพื่อนร่วมงานและเพื่อนสนิท) (r = .48)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันไม่สามารถปรึกษาหารือกับเพื่อน / เพื่อนสนิทของฉันได้ เมื่อฉันมีปัญหา (r = .63)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันคิดว่าเพื่อน / เพื่อนสนิทไม่สามารถแบ่งบันความทุกข์สุขของฉันได้ (r = .67)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. เมื่อฉันทำงานผิดพลาดเพื่อนร่วมงาน / เพื่อน และเพื่อนสนิทให้กำลังใจเสมอ (r = .73)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันคิดว่าเพื่อน / เพื่อนสนิท สามารถช่วยเหลือฉันด้านการเงินหรือวัตถุสิ่งของ หากฉันต้องการความช่วยเหลือทันทีทันใด (r = .78)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. เพื่อนของฉันให้ความเอาใจใส่ดูแลเป็นห่วงใยกันเสมอ (r = .78)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. เมื่อฉันเครียดกับปัญหาด้านครอบครัว การทำงาน เพื่อนของฉันให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาได้ดี (r = .74)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

Alpha = .92

ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
1,2,3,7,8,9,10	4,5,6

ชุดที่ 14 ความมั่นใจในความสามารถของตน

<u>คำแนะนำในการตอบ</u>

ประโยคต่อไปนี้เป็นข้อความที่แสดงว่าท่านมีความมั่นใจในความสามารถของตน การทำงาน ครอบครัว และสังคมปัจจุบัน โปรดอ่านทีละประโยคแล้วพิจารณาว่า มีความเป็นจริงหรือไม่จริง และตัดสินใจเลือกทำเครื่องหมาย (**ü**) เหนือวลี "มั่นใจมากว่าทำได้" "มั่นใจว่าทำได้" "ค่อนข้างมั่นใจว่าทำได้" "ค่อนข้างไม่มั่นใจว่าทำได้" "ไม่มั่นใจว่าทำได้" "ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้" **เพียงแห่งเดียวในแต่ละประโยค** ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ***กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ***

1. แม้ในวันที่มีงานยุ่งมากแต่ ฉันสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนได้อย่างอารมณ์ดี (r = .55)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
มั่นใจมากว่าทำได้	มั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างมั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้

2. ฉันสามารถรับฟังการตำหนิจากหัวหน้างาน เพราะทำงานผิดพลาดโดยไม่อารมณ์เสีย (r = .59)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
มั่นใจมากว่าทำได้	มั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างมั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้

3.เมื่อเพื่อนร่วมงานแสดงความคิดเห็น ไม่เห็นด้วยกับการเสนองานของฉัน ฉันสามารถรับฟังได้ (r = .67)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
มั่นใจมากว่าทำได้	มั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างมั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้

4. ฉันไม่สามารถทนต่อความเคร่งครัดในกฎระเบียบของหัวหน้างานได้ (r = .50)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
มั่นใจมากว่าทำได้	มั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างมั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้

5. ฉันสามารถยับยั้งตนเองที่จะไม่อารมณ์เสียกับลูกเมื่อเขาทำผิดพลาด (r = .40)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
มั่นใจมากว่าทำได้	มั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างมั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้

6. ฉันสามารถใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ เมื่อเกิดความขัดแย้งกันในครอบครัว (r = .48)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
มั่นใจมากว่าทำได้	มั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างมั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้

7. ฉันสามารถระงับอารณ์ไม่ทะเลาะกับสามี/ภรรยา (r = .51)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
มั่นใจมากว่าทำได้	มั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างมั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้

8. ฉันโมโหทุกครั้งที่สมาชิกในครอบครัวของฉัน แสดงความไม่สนใจที่จะรับฟังความคิดเห็นของฉัน (r = .48)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
มั่นใจมากว่าทำได้	มั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างมั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้

9.ฉันสามารถให้กำลังใจสมาชิกในครอบครัว เมื่อเขารู้สึกเครียดกับงานหรือการเรียน (r = .61)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
มั่นใจมากว่าทำได้	มั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างมั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้

10. หากมีคนมาขอร้องให้ฉันช่วยเหลือกิจกรรมชุมชน ฉันจะช่วยเหลือ (r = .49)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
มั่นใจมากว่าทำได้	มั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างมั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้

11. ฉันสามารถที่ให้คำแนะนำ กับผู้อื่นที่มาขอคำปรึกษาจากฉัน (r = .63)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
มั่นใจมากว่าทำได้	มั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างมั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้

12. ฉันสามารถอาสาสมัครไปช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติในต่างจังหวัดได้ (r = .45)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
มั่นใจมากว่าทำได้	มั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างมั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้

13. ฉันมักจะรำคาญเสมอ เมื่อมีคนมาขอบริจาคเงินจากฉัน (r = .39)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
มั่นใจมากว่าทำได้	มั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างมั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้

14. เมื่อบริษัทขอความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางสังคม ฉันมักจะปฏิเสธ (r = .46)

.....	.....	.....	.....	.....	.....
มั่นใจมากว่าทำได้	มั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างมั่นใจว่าทำได้	ค่อนข้างไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจว่าทำได้	ไม่มั่นใจเลยว่าทำได้

Alpha = .85

ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
1,2,3,5,6,7,9,10,11,12	4,8,13,14

ขอขอบคุณในความร่วมมือครั้งนี้อย่างยิ่ง

ภาคผนวก ข.
การวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียด

ตาราง 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง

ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	290	45.0
หญิง	355	55.0
รวม	645	100.0
<u>อายุ</u>		
อายุน้อย (36-45)	430	66.7
อายุมาก (46-59)	215	33.3
รวม	645	100.0
<u>ศาสนา</u>		
พุทธ	566	87.8
คริสต์	65	10.1
อิสลาม	14	2.2
รวม	645	100.0
<u>ระดับการศึกษา</u>		
อนุปริญา(ปวส)ถึงปริญญาตรี	421	65.3
สูงกว่าปริญญาตรี	224	34.7
รวม	645	100.0
<u>อาชีพ</u>		
รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	273	42.3
ทำงานบริษัทเอกชน	372	55.7
รวม	645	100.0
<u>ระยะเวลาการอยู่ร่วมกันของคู่สมรส</u>		
อยู่ร่วมกันระยะเวลา (2-20 ปี)	489	76.0
อยู่ร่วมกันระยะเวลา (21-38 ปี)	154	24.0
รวม	643	100.0
	$\bar{X}$ = 15.64 , S.D. = 7.59	
<u>อายุการทำงานในอาชีพ</u>		
อายุงานในอาชีพปานกลาง (8-20 ปี)	346	53.6
อายุงานในอาชีพมาก (21-35 ปี)	299	46.4
รวม	645	100.0
	$\bar{X}$ = 20.07 , S.D. = 6.44	

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
<u>รายได้ของตนเอง</u>		
10,000 - 20,000	281	43.6
25,001 - 50,000	295	45.8
50,001 - 75,000	57	8.9
มากกว่า 75,000	11	1.7
รวม	644	100.0
	X = 31,165.38 , S.D. = 16,068.85	
<u>รายได้ของครอบครัว</u>		
น้อยกว่า 40,000	174	27.0
40,001 - 60,000	206	32.0
60,001 - 80,000	130	20.2
มากกว่า 80,000	134	20.8
รวม	644	100.0
	X = 65,339.81 , S.D. = 38,704.08	
<u>จำนวนสมาชิกในครอบครัว</u> (ที่ใช้เงินจากรายได้ครอบครัว)		
2-3 คน	275	42.8
4-5 คน	334	51.8
6-8 คน	35	5.4
รวม	644	100.0
	X = 3.82 , S.D. = 0.98	
<u>ระดับเศรษฐกิจในครอบครัว</u>		
1-6 คะแนน (ปานกลาง)	380	59.0
7-12 คะแนน (สูง)	264	41.0
รวม	644	100.0
	X = 6.42 , S.D. = 3.20	

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
<u>ภาวะสุขภาพ</u>		
โรคประจำตัว		
- ไม่มี	449	69.6
- มี	196	30.4
รวม	645	100.0
การขับถ่ายปกติ		
- ปกติ	606	94.0
- ไม่ปกติ	39	6.0
รวม	645	100.0
การนอนหลับ		
- ปกติ	583	90.4
- ไม่ปกติ	62	9.6
รวม	645	100.0
สุขภาพในช่องปากและฟัน		
- ปกติ	491	76.1
- ไม่ปกติ	154	23.9
รวม	645	100.0
มีอารมณ์ที่มั่นคง และจิตใจเข้มแข็ง		
- อารมณ์มั่นคง	596	92.4
- อารมณ์ไม่มั่นคง	49	7.6
รวม	645	100.0

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร (จำนวนข้อคำถาม)	จำนวนผู้ตอบ	ค่าพิสัยของกลุ่มคะแนน	คะแนนของกลุ่มตัวอย่าง		
			ช่วงคะแนนต่ำสุด –สูงสุด	$\bar{X}$	S.D.
คุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน					
• คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน	645	16-96	38-95	74.51	11.85
• คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	645	15-90	35-89	73.21	10.50
• คุณภาพชีวิตด้านสังคม	645	15-90	48-85	71.05	8.67
• คุณภาพชีวิตโดยรวม	645	46-276	150-263	218.77	27.12
เอกลักษณ์แห่งตน	645	15-90	46-85	69.79	9.48
ความใกล้ชิดผูกพัน	643	20-120	38-117	93.12	16.96
การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคล	645	18-108	51-100	78.53	10.02
การมองโลกในแง่ดี	645	10-60	25-58	47.86	6.29
วิถีชีวิตทางศาสนา	645	10-60	29-60	46.65	7.13
ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส	643	15-90	34-90	69.67	12.74
ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร	645	10-60	23-60	47.93	7.47
ภาระในครอบครัว	645	10-60	14-56	42.54	7.98
สภาพเศรษฐกิจในครอบครัว	645	10-60	24-60	45.19	7.68
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	645	10-60	23-60	46.06	8.59
การรับรู้ความสามารถของตนเองฯ	645	14-84	40-81	62.56	9.05

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณภาพชีวิต 3 ด้านจิตลักษณะเดิมและพฤติกรรม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ระหว่างผู้ใหญ่วัยกลางคนเพศชายและเพศหญิง

ตัวแปร	ผู้ถูกศึกษา	จำนวนผู้ตอบ	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าที
คุณภาพชีวตของผู้ใหญ่วัยกลางคน					
• คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน	ชาย	290	75.07	11.38	1.092
	หญิง	355	74.05	12.21	
• คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	ชาย	290	73.79	9.84	1.266
	หญิง	355	72.75	11.01	
• คุณภาพชีวิตด้านสังคม	ชาย	290	71.53	8.61	1.263
	หญิง	355	70.66	8.70	
• คุณภาพชีวิตโดยรวม	ชาย	290	220.38	26.12	1.365
	หญิง	355	217.45	27.88	
เอกลักษณ์แห่งตน	ชาย	290	70.51	10.01	1.749
	หญิง	355	69.21	9.86	
ความใกล้ชิดผูกพัน	ชาย	289	94.74	17.29	2.207*
	หญิง	354	91.78	16.58	
การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย	ชาย	290	79.53	10.42	2.312*
	หญิง	355	77.07	9.62	
การมองโลกในแง่ดี	ชาย	290	47.79	6.30	.246
	หญิง	355	47.92	6.29	
วิถีชีวิตทางศาสนา	ชาย	290	46.27	7.40	1.241
	หญิง	355	46.97	6.90	
ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส	ชาย	289	70.24	12.31	1.019
	หญิง	354	69.21	13.07	

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	ผู้ถูกศึกษา	จำนวนผู้ตอบ	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าที
ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร	ชาย	290	47.92	7.32	.014
	หญิง	355	47.93	7.61	
ภาระในครอบครัว	ชาย	290	43.79	7.70	- 3.605***
	หญิง	355	41.53	8.08	
สภาพเศรษฐกิจในครอบครัว	ชาย	290	45.17	7.54	.041
	หญิง	355	45.19	7.80	
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	ชาย	290	46.93	8.20	2.334*
	หญิง	355	45.35	8.85	
การรับรู้ความสามารถของตนเองฯ	ชาย	290	63.46	9.01	2.292*
	หญิง	355	61.82	9.02	

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณภาพชีวิต 3 ด้าน จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ระหว่างผู้ใหญ่วัยกลางคนที่มีอายุงานในอาชีพปานกลางและอายุงานในอาชีพมาก

ตัวแปร	ผู้ถูกศึกษา	จำนวนผู้ตอบ	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าที
คุณภาพชีวตของผู้ใหญ่วัยกลางคน					
• คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน	อายุงานมาก	299	76.23	11.27	3.475***
	อายุงานปานกลาง	346	73.01	12.14	
• คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	อายุงานมาก	299	76.26	9.28	7.178***
	อายุงานปานกลาง	346	70.58	10.79	
• คุณภาพชีวิตด้านสังคม	อายุงานมาก	299	73.14	7.16	5.962***
	อายุงานปานกลาง	346	69.24	9.42	
• คุณภาพชีวิตโดยรวม	อายุงานมาก	299	225.64	24.39	6.205***
	อายุงานปานกลาง	346	212.84	27.99	
เอกลักษณ์แห่งตน	อายุงานมาก	299	71.59	8.49	4.586***
	อายุงานปานกลาง	346	68.24	10.02	
ความใกล้ชิดผูกพัน	อายุงานมาก	299	94.90	16.74	2.512*
	อายุงานปานกลาง	346	91.55	17.01	
การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคล	อายุงานมาก	299	80.94	9.54	5.833***
	อายุงานปานกลาง	346	76.44	9.97	
การมองโลกในแง่ดี	อายุงานมาก	299	48.88	5.75	3.879***
	อายุงานปานกลาง	346	46.98	6.61	
วิถีชีวิตทางศาสนา	อายุงานมาก	299	47.79	6.89	3.806***
	อายุงานปานกลาง	346	45.67	7.20	

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปร	ผู้ถูกศึกษา	จำนวนผู้ตอบ	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าที
ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส	อายุงานมาก	299	71.52	12.61	3.469***
	อายุงานปานกลาง	346	68.06	12.64	
ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร	อายุงานมาก	299	50.45	5.91	8.556***
	อายุงานปานกลาง	346	45.75	7.99	
ภาระในครอบครัว	อายุงานมาก	299	45.46	6.30	9.348***
	อายุงานปานกลาง	346	40.03	8.42	
สภาพเศรษฐกิจในครอบครัว	อายุงานมาก	299	47.93	5.79	9.158***
	อายุงานปานกลาง	346	42.82	8.30	
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	อายุงานมาก	299	49.19	5.88	9.431***
	อายุงานปานกลาง	346	43.36	9.60	
การรับรู้ความสามารถของตนเองฯ	อายุงานมาก	299	64.52	8.97	5.210***
	อายุงานปานกลาง	346	60.86	8.78	

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณภาพชีวิต 3 ด้าน จิตลักษณะเดิมและพฤติกรรมลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ระหว่างผู้ใหญ่วัยกลางคนที่ทำงานในภาคเอกชนและทำงานในภาคราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

ตัวแปร	ผู้ถูกศึกษา	จำนวนผู้ตอบ	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าที
คุณภาพชีวตของผู้ใหญ่วัยกลางคน					
• คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน	ภาคเอกชน	372	76.54	11.19	5.194***
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	71.73	12.17	
• คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว	ภาคเอกชน	372	74.37	10.10	3.283***
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	71.64	10.84	
• คุณภาพชีวิตด้านสังคม	ภาคเอกชน	372	72.32	8.30	4.412***
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	69.32	8.86	
• คุณภาพชีวิตโดยรวม	ภาคเอกชน	372	223.23	26.03	4.964***
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	212.69	27.45	
เอกลักษณ์แห่งตน	ภาคเอกชน	372	70.89	9.19	3.469***
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	68.29	9.69	
ความใกล้ชิดผูกพัน	ภาคเอกชน	372	95.39	16.55	4.027***
	ราชการ/รัฐวิสหกิจ	273	90.01	17.04	
การปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคล	ภาคเอกชน	372	79.75	9.98	3.648***
	ราชการ/รัฐวิสหกิจ	273	76.86	9.86	
การมองโลกในแง่ดี	ภาคเอกชน	372	48.99	5.77	5.348***
	ราชการ/รัฐวิสหกิจ	273	46.32	6.64	
วิถีชีวิตทางศาสนา	ภาคเอกชน	372	47.53	7.08	3.709***
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	45.45	6.05	

ตาราง 5 (ต่อ)

ตัวแปร	ผู้ถูกศึกษา	จำนวนผู้ตอบ	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าที
ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส	ภาคเอกชน	372	70.95	12.18	2.978***
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	65.73	13.28	
ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร	ภาคเอกชน	372	48.83	6.80	3.491***
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	46.71	8.16	
ภาระในครอบครัว	ภาคเอกชน	372	43.37	7.98	3.081**
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	41.42	7.86	
สภาพเศรษฐกิจในครอบครัว	ภาคเอกชน	372	45.44	7.60	.963
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	44.85	7.78	
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	ภาคเอกชน	372	46.48	8.75	1.451
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	45.49	8.36	
ความมั่นใจในความสามารถของตนเอง	ภาคเอกชน	372	63.44	9.37	2.965**
	ราชการ/รัฐวิสากิจ	273	61.35	8.45	
การป้องกันสุขภาพ	ภาคเอกชน	372	59.08	8.66	2.593**
	ราชการ/รัฐวิสากิจ	273	61.09	10.41	
สมาชิกที่ดีขององค์กร	ภาคเอกชน	372	91.83	11.09	1.078
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	273	92.78	10.98	

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างรวม

กลุ่ม		จำนวน	รหัส	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย	คน			73.09	68.62	67.02
สูง	สูง	246	22	84.16	11.07**	15.54**	17.14**
ต่ำ	สูง	64	12	73.09	--	4.47*	6.07**
สูง	ต่ำ	139	21	68.62		--	1.60
ต่ำ	ต่ำ	196	11	67.02			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างรวม

กลุ่ม			จำนวน	รหัส	ค่าเฉลี่ย	212	211	122	221	112	121	111
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวฯ	คน			74.21	74.20	71.79	71.73	69.47	66.33	64.88
สูง	สูง	สูง	232	222	84.91	10.7*	10.71**	13.12**	13.18**	15.44**	18.58**	20.03**
สูง	ต่ำ	สูง	49	212	74.21	--	0.01	2.42	2.48	4.74*	7.88**	9.33**
สูง	ต่ำ	ต่ำ	45	211	74.20		--	2.41	2.47	4.73*	7.87**	9.32**
ต่ำ	สูง	สูง	14	122	71.79			--	0.06	2.32	5.46*	6.91**
สูง	สูง	ต่ำ	59	221	71.73				--	2.26	5.40*	6.85**
ต่ำ	ต่ำ	สูง	12	112	69.47					--	3.14	4.59*
ต่ำ	สูง	ต่ำ	80	121	66.33						--	1.45
ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	151	111	64.88							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างชาย

กลุ่ม		จำนวน	รหัส	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย	คน			70.74	70.64	66.41
สูง	สูง	122	22	83.68	12.94**	13.04**	17.27**
สูง	ต่ำ	69	21	70.74	--	0.10	4.33*
ต่ำ	สูง	25	12	70.64		--	4.23*
ต่ำ	ต่ำ	74	11	66.41			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05** ที่ระดับ .01

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างชาย

กลุ่ม			จำนวน	รหัส	ค่าเฉลี่ย	211	122	221	212	121	112	111
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวฯ	คน			74.23	71.85	71.64	70.95	69.76	69.40	63.09
สูง	สูง	สูง	109	222	85.09	10.86**	13.24**	13.45**	14.14**	15.33**	15.69**	22.00**
สูง	ต่ำ	ต่ำ	22	211	74.23	--	2.38	2.59	3.28	4.47	4.83	11.14**
ต่ำ	สูง	สูง	13	122	71.85		--	0.21	0.90	2.09	2.45	8.76**
สูง	สูง	ต่ำ	36	221	71.64			--	0.69	1.88	2.24	8.55**
สูง	ต่ำ	ต่ำ	20	212	70.95				--	1.19	1.55	7.86**
ต่ำ	สูง	สูง	33	121	69.76					--	0.36	6.67**
ต่ำ	ต่ำ	สูง	5	112	69.40						--	6.31**
ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	52	111	63.09							--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม		จำนวน	รหัส	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย	คน			73.31	69.22	65.99
สูง	สูง	221	22	84.20	10.89**	14.98**	18.21**
สูง	ต่ำ	49	21	73.31	--	4.09	7.32**
ต่ำ	สูง	9	12	69.22		--	3.23
ต่ำ	ต่ำ	151	11	65.99			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม		จำนวน	รหัส	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย	คน			72.76	68.28	67.35
สูง	สูง	197	22	85.44	12.68**	17.16**	18.09**
ต่ำ	สูง	33	12	72.76	--	4.48*	5.41*
สูง	ต่ำ	92	21	68.28		--	0.93
ต่ำ	ต่ำ	108	11	67.35			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		จำนวน	รหัส	ค่าเฉลี่ย	21	11	12
ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย	คน			75.39	73.56	70.30
สูง	สูง	137	22	86.61	11.22**	13.05**	16.31**
สูง	ต่ำ	28	21	75.39	--	1.83	5.09*
ต่ำ	ต่ำ	32	11	73.56		--	3.26
ต่ำ	สูง	27	12	70.30			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม			จำนวน	รหัส	ค่าเฉลี่ย	211	221	121	122	111	112	212
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวฯ	คน			80.88	77.00	72.50	71.38	71.13	70.43	70.25
สูง	สูง	สูง	129	222	87.56	6.68**	10.56**	15.06**	16.18**	16.43**	17.13**	17.31**
สูง	ต่ำ	ต่ำ	8	211	80.88	--	3.88	8.38**	9.50**	9.75**	10.45**	10.63**
สูง	สูง	ต่ำ	18	221	77.00		--	4.50	5.62	5.87	6.57**	6.75**
ต่ำ	สูง	ต่ำ	10	121	72.50			--	1.12	1.37	2.07	2.25
ต่ำ	สูง	สูง	8	122	71.38				--	0.25	0.95	1.13
ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	24	111	71.13					--	0.70	0.88
ต่ำ	ต่ำ	สูง	7	112	70.43						--	0.18
สูง	ต่ำ	สูง	20	212	70.25							--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในภาครัฐ

กลุ่ม		จำนวน	รหัส	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	ใกล้ชิดผูกพัน	คน			69.30	67.38	64.09
สูง	สูง	102	22	81.16	11.86**	13.78**	17.07**
สูง	ต่ำ	43	21	69.30	--	1.92	5.21*
ต่ำ	สูง	34	12	67.38		--	3.29
ต่ำ	ต่ำ	94	11	64.09			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ

กลุ่ม			จำนวน	รหัส	ค่าเฉลี่ย	221	122	212	112	211	121	111
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวฯ	คน			72.48	70.38	70.09	69.47	68.95	66.46	63.06
สูง	สูง	สูง	75	222	84.28	11.80**	13.90**	14.19**	14.81**	15.33**	17.82**	21.22*
สูง	สูง	ต่ำ	27	221	72.48	--	2.10	2.39	3.01	3.53	6.02*	9.42**
ต่ำ	สูง	สูง	8	122	70.38		--	0.29	0.91	1.43	3.92	7.32**
สูง	ต่ำ	สูง	22	212	70.09			--	0.62	1.14	3.63	7.03**
ต่ำ	ต่ำ	สูง	15	112	69.47				--	0.52	3.01	6.41**
สูง	ต่ำ	ต่ำ	21	211	68.95					--	2.49	5.89*
ต่ำ	สูง	ต่ำ	26	121	66.46						--	3.40
ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	79	111	63.06							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05** ที่ระดับ .01

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง

กลุ่ม		จำนวนคน	รหัส	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				71.75	70.18	66.09
สูง	สูง	99	22	84.91	13.16***	14.73***	18.82***
ต่ำ	สูง	36	12	71.75	--	1.57	5.66*
สูง	ต่ำ	80	21	70.18		--	4.09*
ต่ำ	ต่ำ	131	11	66.09			--

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรความใกล้ชิดผูกพัน และกาปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานในอาชีพมาก

กลุ่ม		จำนวน	รหัส	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย	คน			74.82	68.88	65.51
สูง	สูง	147	22	83.66	8.84**	14.78***	17.15***
ต่ำ	สูง	28	12	74.82	--	5.94*	8.31**
ต่ำ	ต่ำ	65	11	68.88		--	2.37
สูง	ต่ำ	59	21	66.51			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01 *** ที่ระดับ .001

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่ม		จำนวนคน	รหัส	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				73.06	67.50	65.85
สูง	สูง	181	22	83.85	10.79**	16.35**	18.00**
สูง	ต่ำ	49	21	73.06	--	5.56*	7.21**
ต่ำ	สูง	14	12	67.50		--	1.65
ต่ำ	ต่ำ	136	11	65.85			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่ม		จำนวนคน	รหัส	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				73.91	68.15	67.47
สูง	สูง	163	22	84.39	10.48**	16.24**	16.92**
ต่ำ	สูง	32	12	73.91	--	5.76*	6.44**
สูง	ต่ำ	80	21	68.15		--	0.68
ต่ำ	ต่ำ	105	11	67.47			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	211	112	122	212	221	121	111
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวฯ				74.82	74.10	72.20	71.45	69.92	68.76	62.44
สูง	สูง	สูง	222	78	84.44	9.62**	10.34**	12.24**	12.99**	14.52**	15.68**	22.00**
สูง	ต่ำ	ต่ำ	211	29	74.82	--	0.72	2.62	3.37	4.90	6.06*	12.38**
ต่ำ	ต่ำ	สูง	112	10	74.10		--	1.90	2.65	4.18	5.34	11.66**
ต่ำ	สูง	สูง	122	5	72.20			--	0.75	2.28	3.44	9.76**
สูง	ต่ำ	สูง	212	22	71.45				--	1.53	2.69	9.01**
สูง	สูง	ต่ำ	221	25	69.92					--	1.16	7.48**
ต่ำ	สูง	ต่ำ	121	34	68.76						--	6.32**
ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	111	61	62.44							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05** ที่ระดับ .01

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปร เอกลักษณ์แห่งตน และความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส ในกลุ่มตัวอย่างรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน				70.94	68.32	63.74
สูง	สูง	22	291	80.93	9.99**	12.61**	17.19**
สูง	ต่ำ	21	94	70.94	--	2.62*	7.20**
ต่ำ	สูง	12	94	68.32		--	4.58*
ต่ำ	ต่ำ	11	166	63.74			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				74.59	72.76	64.47
สูง	ต่ำ	21	104	79.94	5.35*	7.18**	15.47**
สูง	สูง	22	281	74.59	--	1.83	10.12**
ต่ำ	สูง	12	29	72.76		--	8.29**
ต่ำ	ต่ำ	11	231	64.47			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างรวม

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	122	211	112	212	121	111
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวฯ				76.68	74.36	71.87	71.27	70.08	67.26	62.99
สูง	สูง	สูง	222	232	82.02	5.34*	7.66**	10.15**	10.75**	11.94**	14.76**	19.03**
สูง	สูง	ต่ำ	221	59	76.68	--	2.32	4.81*	5.41*	6.60*	9.42**	13.69**
ต่ำ	สูง	สูง	122	14	74.36		--	2.49	3.09	4.28*	7.10**	11.37**
สูง	ต่ำ	ต่ำ	211	45	71.87			--	0.60	1.79	4.61*	8.88**
ต่ำ	ต่ำ	สูง	112	15	71.27				--	1.19	4.01*	8.28**
สูง	ต่ำ	สูง	212	49	70.08					--	2.82	7.09**
ต่ำ	สูง	ต่ำ	121	80	67.26						--	4.27*
ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	111	151	62.99							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างชาย

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				74.55	73.56	64.55
สูง	สูง	22	129	79.56	5.01*	6.00*	15.01**
สูง	ต่ำ	21	58	74.55	--	0.99	10.00**
ต่ำ	สูง	12	18	73.56		--	9.01**
ต่ำ	ต่ำ	11	85	64.55			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างชาย

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	122	211	112	121	212	111
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวฯ				75.58	74.46	72.86	71.20	68.39	67.35	62.12
สูง	สูง	สูง	222	109	81.79	6.21**	7.33**	8.93**	10.59**	13.4**	14.44**	19.67**
สูง	สูง	ต่ำ	221	36	75.58	--	1.12	2.72	4.38*	7.19**	8.23**	13.46**
ต่ำ	สูง	สูง	122	13	74.46		--	1.60	3.26	6.07*	7.11**	12.34**
สูง	ต่ำ	ต่ำ	211	22	72.86			--	1.66	4.47*	5.51*	10.74**
ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	112	5	71.20				--	2.81	3.85	9.08**
ต่ำ	สูง	สูง	121	33	68.39					--	1.04	6.27*
สูง	ต่ำ	ต่ำ	212	20	67.35						--	5.23*
ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	111	52	62.12							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				73.95	72.80	63.54
สูง	สูง	22	60	77.33	3.38	4.53	13.79**
สูง	ต่ำ	21	55	73.95	--	1.15	10.41**
ต่ำ	สูง	12	20	72.80		--	9.26**
ต่ำ	ต่ำ	11	80	63.54			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 27 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				75.42	73.47	64.44
สูง	สูง	22	149	80.56	5.14*	7.09**	16.12**
สูง	ต่ำ	21	26	75.42	--	1.95	10.98**
ต่ำ	สูง	12	15	73.47		--	9.03**
ต่ำ	ต่ำ	11	34	64.44			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 28 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	11	12
ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				71.75	66.97	66.67
สูง	สูง	22	137	82.53	10.78**	15.56**	15.86**
ต่ำ	สูง	21	28	71.75	--	4.78*	5.08*
สูง	ต่ำ	11	32	66.97		--	0.30
ต่ำ	ต่ำ	12	27	66.67			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 29 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	211	122	221	112	121	212	111
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวฯ				79.75	74.88	73.50	71.86	68.60	64.85	62.71
สูง	สูง	สูง	222	129	83.00	3.25	8.12**	9.50**	11.14**	14.40**	18.15**	20.29**
สูง	ต่ำ	ต่ำ	211	8	79.75	--	4.87*	6.25*	7.89**	11.15**	14.9**	17.04**
ต่ำ	สูง	สูง	122	8	74.88		--	1.38	3.02	6.28*	10.03**	12.17**
สูง	สูง	ต่ำ	221	18	73.50			--	1.64	4.90*	8.65**	10.79**
ต่ำ	ต่ำ	สูง	112	7	71.86				--	3.26	7.01**	9.15**
ต่ำ	สูง	ต่ำ	121	10	68.60					--	3.75	5.89*
สูง	ต่ำ	สูง	212	20	64.85						--	2.14
ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	111	24	62.71							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 30 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในภาครัฐ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน				68.47	68.03	64.76
สูง	สูง	22	102	80.53	12.06**	12.5**	15.77**
สูง	ต่ำ	21	43	68.47	--	0.44	3.71*
ต่ำ	สูง	12	34	68.03		--	3.27*
ต่ำ	ต่ำ	11	94	64.76			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 31 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในภาครัฐ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				73.04	72.48	64.12
สูง	สูง	22	97	78.89	5.85*	6.41**	14.77**
สูง	ต่ำ	21	48	73.04	--	0.56	8.92**
ต่ำ	สูง	12	23	72.48		--	8.36**
ต่ำ	ต่ำ	11	105	64.12			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 32 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในภาคเอกชน

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				71.04	70.48	65.68
สูง	สูง	22	166	81.53	10.59**	11.15**	15.95**
สูง	ต่ำ	21	83	71.04	--	0.56	5.36*
ต่ำ	สูง	12	29	70.48		--	4.80*
ต่ำ	ต่ำ	11	94	65.68			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 33 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				75.96	72.30	63.53
สูง	สูง	22	125	77.58	1.62	5.28	14.05**
สูง	ต่ำ	21	48	75.96	--	3.66	12.43**
ต่ำ	สูง	12	10	72.30		--	8.77**
ต่ำ	ต่ำ	11	163	63.53			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 34 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานในอาชีพมาก

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	11	12
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน				72.02	68.13	68.05
สูง	สูง	22	166	81.71	9.69**	13.58**	13.66*
สูง	ต่ำ	21	46	72.02	--	3.89*	3.97*
ต่ำ	ต่ำ	11	47	68.13		--	0.08
ต่ำ	สูง	12	40	68.05			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 35 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				75.12	72.86	62.55
สูง	สูง	22	181	80.71	5.59*	7.85**	18.16**
สูง	ต่ำ	21	49	75.12	--	2.26	12.57**
ต่ำ	สูง	12	14	72.86		--	10.31**
ต่ำ	ต่ำ	11	136	62.55			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 36 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน				70.02	69.23	67.27
สูง	สูง	22	103	80.39	10.37**	11.16**	13.12**
สูง	ต่ำ	21	51	70.02	--	0.79	2.75
ต่ำ	สูง	12	39	69.23		--	1.96
ต่ำ	ต่ำ	11	71	67.27			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 37 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				71.66	68.47	68.40
สูง	สูง	22	83	81.36	9.70**	12.89**	12.96**
สูง	ต่ำ	21	59	71.66	--	3.19*	3..26*
ต่ำ	สูง	12	32	68.47		--	0.07
ต่ำ	ต่ำ	11	90	68.40			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 38 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม						221	122	211	112	121	212	111
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	75.84	73.60	72.48	72.20	68.59	66.77	66.46
สูง	สูง	สูง	222	78	81.86	6.02*	8.26**	9.36**	9.66**	13.27**	15.09**	15.40**
สูง	สูง	ต่ำ	221	25	75.84		2.24	3.36	3.64	7.25**	9.07**	9.38**
ต่ำ	สูง	สูง	122	5	73.60			1.12	1.40	5.01	6.83**	7.14**
สูง	ต่ำ	ต่ำ	211	29	72.48				0.28	3.89	5.71*	6.02*
ต่ำ	ต่ำ	สูง	112	10	72.20					3.61	5.43*	5.74*
ต่ำ	สูง	ต่ำ	121	34	68.59						1.82	2.13
สูง	ต่ำ	สูง	212	22	66.77							0.30
ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	111	61	66.46							

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 39 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส ในกลุ่มตัวอย่างรวม

กลุ่ม					21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	68.83	65.68	64.90
สูง	สูง	22	291	77.01	8.18**	11.33**	12.11**
สูง	ต่ำ	21	94	68.83	--	3.15*	3.93*
ต่ำ	สูง	12	94	65.68		--	0.78
ต่ำ	ต่ำ	11	166	64.90			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 40 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างรวม

กลุ่ม						221	122	212	112	211	111	121
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	73.92	71.86	71.63	67.00	65.78	64.69	64.60
สูง	สูง	สูง	222	232	77.79	3.87*	5.93*	6.16*	10.79**	12.01**	13.10**	13.19**
สูง	สูง	ต่ำ	221	59	73.92	--	2.06	2.29	6.92**	8.14**	9.23**	9.32**
ต่ำ	สูง	สูง	122	14	71.86		--	0.23	4.86*	6.08*	7.17**	7.26**
สูง	ต่ำ	สูง	212	49	71.63			--	4.63*	5.85*	6.94**	7.03**
ต่ำ	ต่ำ	สูง	112	15	67.00				--	1.22	2.31	2.40
สูง	ต่ำ	ต่ำ	211	45	65.78					--	1.09	1.18
ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	111	151	64.69						--	0.09
ต่ำ	สูง	ต่ำ	121	80	64.60							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 41 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส ในกลุ่มตัวอย่างชาย

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน				67.98	66.41	63.68
สูง	สูง	22	145	77.26	9.28**	10.85**	13.58**
สูง	ต่ำ	21	42	67.98	--	1.57	4.30*
ต่ำ	สูง	12	46	66.41		--	2.73*
ต่ำ	ต่ำ	11	57	63.68			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 42 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				71.71	69.00	65.45
สูง	สูง	22	221	77.53	5.82*	8.53**	12.08**
สูง	ต่ำ	21	49	71.71	--	2.71	6.29**
ต่ำ	สูง	12	9	69.00		--	3.55*
ต่ำ	ต่ำ	11	151	65.45			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 43 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				71.15	67.91	66.19
สูง	สูง	22	197	78.21	7.06**	10.3**	12.02**
สูง	ต่ำ	21	33	71.15	--	3.24*	4.96*
ต่ำ	สูง	12	92	67.91		--	1.72
ต่ำ	ต่ำ	11	108	66.19			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 44 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา - ปริญญาตรี

กลุ่ม						222	212	122	112	211	121	111
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	75.78	74.45	73.33	65.25	65.24	64.69	64.35
สูง	สูง	ต่ำ	221	41	75.98	0.20	1.53	2.65	10.73**	10.74**	11.29**	11.63**
สูง	สูง	สูง	222	103	75.78	--	1.33	2.45	10.53**	10.54**	11.09**	11.43**
ต่ำ	ต่ำ	สูง	212	29	74.45		--	1.12	9.20**	9.21**	9.76**	10.10**
สูง	สูง	สูง	122	6	73.33			--	8.08**	8.09**	8.64**	8.98**
ต่ำ	ต่ำ	สูง	112	8	65.25				--	0.01	0.56	0.90
สูง	ต่ำ	ต่ำ	211	37	65.24					--	0.55	0.89
ต่ำ	สูง	ต่ำ	121	70	64.69						--	0.34
ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	111	127	64.35							--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 45 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	11	12
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน				67.75	67.06	67.00
สูง	สูง	22	147	78.16	10.41**	11.10**	11.16**
สูง	ต่ำ	21	28	67.75	--	0.69	0.75
ต่ำ	ต่ำ	11	31	67.06		--	0.06
ต่ำ	สูง	12	18	67.00			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 46 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				67.93	67.36	66.94
สูง	สูง	22	137	78.91	10.98**	11.55**	11.97**
ต่ำ	สูง	12	27	67.93	--	0.57	0.99
สูง	ต่ำ	21	28	67.36		--	0.42
ต่ำ	ต่ำ	11	32	66.94			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 47 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในภาครัฐ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน				68.09	66.18	63.38
สูง	สูง	22	102	76.35	8.26**	10.17**	12.97**
สูง	ต่ำ	21	43	68.09	--	1.91	4.71*
ต่ำ	สูง	12	34	66.18		--	2.80*
ต่ำ	ต่ำ	11	94	63.38			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 48 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย				69.39	66.93	64.29
สูง	สูง	22	99	77.62	8.23**	10.69**	13.33**
ต่ำ	สูง	12	36	69.39	--	2.46*	5.10*
สูง	ต่ำ	21	80	66.93		--	2.64*
ต่ำ	ต่ำ	11	131	64.29			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 49 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานมาก

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน				69.33	68.33	66.70
สูง	สูง	22	166	77.19	7.86**	8.86**	10.49**
สูง	ต่ำ	21	46	69.33	--	1.00	2.63*
ต่ำ	สูง	12	40	68.33		--	1.63
ต่ำ	ต่ำ	11	47	66.70			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 50 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน ความใกล้ชิดผูกพัน และการปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	212	122	211	111	112	121
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน	การปรับตัวฯ				74.76	74.70	71.11	65.93	63.87	63.80	63.43
สูง	สูง	สูง	222	154	78.26	3.50	3.56	7.15**	12.33**	14.39**	14.46**	14.83**
สูง	สูง	ต่ำ	221	34	74.76	--	0.06	3.65	8.83**	10.89**	10.96**	11.33**
สูง	ต่ำ	สูง	212	27	74.70		--	3.59	8.77**	10.83**	10.9**	11.27**
ต่ำ	สูง	สูง	122	9	71.11			--	5.18*	7.24**	7.31**	7.68**
สูง	ต่ำ	ต่ำ	211	15	65.93				--	2.06	2.13	2.50
ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	111	90	63.87					--	0.07	0.44
ต่ำ	ต่ำ	สูง	112	5	63.80						--	0.37
ต่ำ	สูง	ต่ำ	121	46	63.43							--

ตาราง 51 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์แห่งตน และความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
เอกลักษณ์แห่งตน	ความใกล้ชิดผูกพัน				67.08	66.63	66.29
สูง	สูง	22	103	75.88	8.80**	9.25**	9.59**
ต่ำ	สูง	12	39	67.08	--	0.45	0.79
สูง	ต่ำ	21	51	66.63		--	0.34
ต่ำ	ต่ำ	11	71	66.29			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 52 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตนด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ				77.77	72.01	63.62
มาก	น้อย	21	175	80.93	3.16*	8.92**	17.31**
มาก	มาก	22	202	77.77	--	5.76*	14.15**
น้อย	มาก	12	135	72.01		--	8.39**
น้อย	น้อย	11	133	63.62			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 53 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวมองโลกในแง่ดี และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	11	12
มองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				79.03	70.00	66.74
มาก	มาก	22	143	79.57	0.54	9.57**	12.83**
มาก	น้อย	21	234	79.03	--	9.03**	12.29**
น้อย	น้อย	11	91	70.00		--	3.26
น้อย	มาก	12	177	66.74			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 54 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	21	12
มองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				77.02	73.81	67.12
น้อย	น้อย	11	161	79.24	2.22*	5.43*	12.12**
มาก	มาก	22	173	77.02	--	3.21*	9.90**
มาก	น้อย	21	164	73.81		--	6.69**
น้อย	มาก	12	147	67.12			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 55 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างรวม

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	212	222	221	122	111	121	112
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	ภาระในครอบครัว				79.63	79.55	76.19	73.95	71.09	69.35	61.06
มาก	น้อย	น้อย	211	127	81.43	1.80	1.88	5.24*	7.48**	10.34**	12.08**	20.37**
มาก	น้อย	มาก	212	48	79.63	--	0.08	3.44*	5.68*	8.54**	10.28**	18.57**
มาก	มาก	มาก	222	95	79.55		--	3.36*	5.60*	8.46**	10.20**	18.49**
มาก	มาก	น้อย	221	107	76.19			--	2.24	5.10*	6.84**	15.13**
น้อย	มาก	มาก	122	78	73.95				--	2.86	4.60*	12.89**
น้อย	น้อย	น้อย	111	34	71.09					--	1.74	10.03**
น้อย	มาก	น้อย	121	57	69.35						--	8.29**
น้อย	น้อย	มาก	112	99	61.06							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 56 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างชาย

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ				79.14	71.54	65.34
มาก	น้อย	21	77	81.94	2.80	10.40**	16.60**
มาก	มาก	22	86	79.14	--	7.60**	13.80**
น้อย	มาก	12	57	71.54		--	6.20**
น้อย	น้อย	11	70	65.34			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 57 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างชาย

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	21	12
การรับสภาพเศรษฐกิจ	ภาระในครอบครัว				76.93	75.59	67.01
น้อย	น้อย	11	80	79.91	2.98	4.32*	12.9**
มาก	มาก	22	58	76.93	--	1.34	9.62**
มาก	น้อย	21	85	75.59		--	8.58**
น้อย	มาก	12	67	67.01			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 58 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างหญิง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ				76.73	72.35	61.71
มาก	น้อย	21	99	80.14	3.41*	7.79**	18.43**
มาก	มาก	22	116	76.73	--	4.38*	15.02**
น้อย	มาก	12	78	72.35		--	10.64**
น้อย	น้อย	11	63	61.71			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 59 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างหญิง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
มองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				76.78	70.80	66.33
มาก	มาก	22	94	80.22	3.44*	9.42**	13.89**
มาก	น้อย	21	120	76.78	--	5.98*	10.54**
น้อย	น้อย	11	40	70.80		--	4.47*
น้อย	มาก	12	101	66.33			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 60 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างหญิง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	22	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	ภาระในครอบครัว				77.07	71.91	67.21
น้อย	น้อย	11	81	78.58	1.51	6.67**	11.37**
มาก	มาก	22	115	77.07	--	5.16*	9.86**
มาก	น้อย	21	79	71.91		--	4.70*
น้อย	มาก	12	80	67.21			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 61 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างหญิง

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	211	212	122	221	111	121	112
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	ภาระในครอบครัว				80.25	79.94	73.57	72.95	72.72	69.23	57.31
มาก	มาก	มาก	222	59	80.39	0.14	0.45	6.82**	7.44**	7.67**	11.16**	23.08**
มาก	น้อย	น้อย	211	63	80.25	--	0.31	6.68**	7.30**	7.53**	11.02**	22.94**
มาก	น้อย	มาก	212	35	79.94		--	6.37*	6.99**	7.22**	10.71**	22.63**
น้อย	มาก	มาก	122	56	73.57			--	0.62	0.85	4.34	16.26**
มาก	มาก	น้อย	221	57	72.95				--	0.23	3.72	15.64**
น้อย	น้อย	น้อย	111	18	72.72					--	3.49	15.41**
น้อย	มาก	น้อย	121	22	69.23						--	11.92**
น้อย	น้อย	มาก	112	45	57.31							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 62 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	11	12
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ				78.55	73.46	64.51
มาก	มาก	22	136	81.31	2.76	7.85**	16.80**
มาก	น้อย	21	165	78.55	--	5.09*	14.04**
น้อย	น้อย	11	50	73.46		--	8.95**
น้อย	มาก	12	79	64.51			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 63 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดีและภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	11	12
มองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				79.12	74.25	64.26
มาก	มาก	22	115	80.89	1.77	6.64**	16.63**
มาก	น้อย	21	186	79.12	--	4.87*	14.86**
น้อย	น้อย	11	48	74.25		--	9.99**
น้อย	มาก	12	81	64.26			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 64 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	21	12
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	ภาระในครอบครัว				79.05	75.05	75.76
น้อย	น้อย	11	124	80.21	1.16	4.45*	11.99**
มาก	มาก	22	105	79.05	--	3.29*	10.83**
มาก	น้อย	21	110	75.76		--	7.54**
น้อย	มาก	12	91	68.22			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 65 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่อายุมาก

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ				74.29	71.15	62.33
มาก	น้อย	21	39	79.62	5.33*	8.47**	17.29**
มาก	มาก	22	37	74.29	--	3.14	11.96***
น้อย	มาก	12	85	71.15		--	8.82**
น้อย	น้อย	11	54	62.33			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 66 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดีและภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	11	12
มองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				74.14	68.83	65.26
มาก	น้อย	21	48	78.71	4.57*	9.88**	13.45**
มาก	มาก	22	28	74.14	--	5.31*	8.88**
น้อย	น้อย	11	43	68.83		--	3.57*
น้อย	มาก	12	96	65.26			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 67 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	212	221	122	222	121	111	112
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	ภาระในครอบครัว				77.73	76.40	74.59	71.82	66.00	62.44	62.31
มาก	น้อย	น้อย	211	28	80.36	2.63	3.96	5.77	8.54**	14.36**	17.92**	18.05**
มาก	น้อย	มาก	212	11	77.73	--	1.33	3.14	5.91*	11.73**	15.29**	15.42**
มาก	มาก	น้อย	221	20	76.40		--	1.81	4.58	10.40**	13.96**	14.09**
น้อย	มาก	มาก	122	31	74.59			--	2.77	8.59**	12.15**	12.28**
มาก	มาก	มาก	222	17	71.82				--	5.82*	9.38**	9.51**
น้อย	มาก	น้อย	121	34	66.00					--	3.56	3.69
น้อย	น้อย	น้อย	111	9	62.44						--	0.13
น้อย	น้อย	มาก	112	45	62.31							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 68 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา-ปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ				71.98	70.98	59.33
มาก	น้อย	21	113	79.12	7.14**	8.14**	19.79**
มาก	มาก	22	121	71.98	--	1.00	12.65**
น้อย	มาก	12	93	70.98		--	11.65**
น้อย	น้อย	11	94	59.33			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 69 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา-ปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	11	12
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	ภาระในครอบครัว				82.66	82.00	73.69
มาก	น้อย	21	102	75.93	2.29*	6.34**	11.44**
มาก	มาก	22	103	73.64	--	4.05*	9.15**
น้อย	น้อย	11	111	69.59		--	5.10*
น้อย	มาก	12	105	64.49			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 70 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างระดับการศึกษาอนุปริญญา-ปริญญาตรี

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	211	121	221	222	122	112	111
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	ภาระในครอบครัว				77.68	74.41	77.88	71.29	66.81	64.58	57.32
มาก	น้อย	มาก	212	76	79.82	2.14	5.41*	6.94**	8.53**	13.01***	15.24**	22.50**
มาก	น้อย	น้อย	211	37	77.68	--	3.27*	4.80*	6.39*	10.87**	13.10**	20.36**
น้อย	มาก	น้อย	121	51	74.41		--	1.53	3.12	7.60**	9.83**	17.09**
มาก	มาก	น้อย	221	52	72.88			--	1.59	6.07*	8.30**	15.56**
มาก	มาก	มาก	222	69	71.29				--	4.48*	6.71**	13.97**
น้อย	มาก	มาก	122	42	66.81					--	2.23	9.49**
น้อย	น้อย	มาก	112	26	64.58						--	7.26**
น้อย	น้อย	น้อย	111	68	57.32							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง71 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ				84.24	74.29	73.97
มาก	น้อย	22	81	86.43	2.19	12.14**	12.46**
มาก	มาก	21	62	84.24	--	9.95**	10.27**
น้อย	มาก	12	42	74.29		--	0.32
น้อย	น้อย	11	39	73.97			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 72 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
มองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				84.37	81.96	71.03
มาก	น้อย	21	54	87.31	2.94	5.35*	16.28**
มาก	มาก	22	89	84.37	--	2.41	13.34**
น้อย	มาก	12	23	81.96		--	10.93**
น้อย	น้อย	11	58	71.03			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 73 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	21	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	ภาระในครอบครัว				82.66	82.00	73.69
น้อย	มาก	12	59	84.97	2.31	2.97	11.28**
มาก	มาก	22	53	82.66	--	0.66	8.97**
มาก	น้อย	21	70	82.00		--	8.31**
น้อย	น้อย	11	42	73.69			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 74 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	212	221	222	211	122	121	111
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	ภาระในครอบครัว				87.60	86.18	85.11	83.82	76.47	73.07	69.26
น้อย	น้อย	มาก	112	8	92.25	4.65	6.07*	7.14**	8.43**	15.78**	19.18**	22.99**
มาก	มาก	น้อย	221	43	87.60	--	1.42	2.49	3.78	11.13**	14.53**	18.34**
มาก	น้อย	น้อย	211	11	86.18		--	1.07	2.36	9.71**	13.11**	16.92**
มาก	มาก	มาก	222	38	85.11			--	1.29	8.64**	12.04**	15.85**
มาก	น้อย	มาก	212	51	83.82				--	7.35**	10.75**	14.56**
น้อย	มาก	มาก	122	15	76.47					--	3.40	7.21**
น้อย	น้อย	มาก	121	27	73.07						--	3.81
น้อย	น้อย	น้อย	111	31	69.26							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 75 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ				76.55	70.09	61.56
มาก	น้อย	21	59	80.19	3.64*	10.10**	18.63**
มาก	มาก	22	67	76.55	--	6.46**	14.99**
น้อย	มาก	12	79	70.09		--	8.53**
น้อย	น้อย	11	68	61.56			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 76 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	22	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	ภาระในครอบครัว				75.07	70.32	63.88
น้อย	มาก	12	58	77.74	2.67	7.42**	13.86**
มาก	น้อย	21	84	75.07	--	4.75*	11.19**
มาก	มาก	22	62	70.32		--	6.44**
น้อย	น้อย	11	69	63.88			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 77 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	212	221	222	211	122	121	111
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	ภาระในครอบครัว				78.50	76.85	76.24	73.86	67.46	63.59	60.16
มาก	น้อย	มาก	212	45	80.71	2.21	3.86	4.47	6.85**	13.25**	17.12**	20.55**
มาก	น้อย	น้อย	211	14	78.50	--	1.65	2.26	4.64	11.04**	14.91**	18.34**
มาก	มาก	น้อย	221	34	76.85		--	0.61	2.99	9.39**	13.26**	16.69**
มาก	มาก	มาก	222	33	76.24			--	2.38	8.78**	12.65**	16.08**
น้อย	มาก	น้อย	121	50	73.86				--	6.40*	10.27**	13.70**
น้อย	น้อย	มาก	112	13	67.46					--	3.87	7.30**
น้อย	มาก	มาก	122	29	63.59						--	3.43
น้อย	น้อย	น้อย	111	55	60.16							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 78 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานบริษัทเอกชน

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ				78.38	74.71	66.78
มาก	น้อย	21	116	81.31	2.93	6.60**	15.53**
มาก	มาก	22	135	78.38	--	3.67*	12.60**
น้อย	มาก	12	56	74.71		--	8.93**
น้อย	น้อย	11	65	65.78			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 79 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานบริษัทเอกชน

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
มองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				79.14	74.47	66.82
มาก	น้อย	21	95	80.71	1.57	6.24**	13.89**
มาก	มาก	22	156	79.14	--	4.67*	12.32**
น้อย	มาก	12	49	74.47		--	7.65**
น้อย	น้อย	11	72	66.82			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 80 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานบริษัทเอกชน

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	22	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	ภาระในครอบครัว				78.87	75.94	69.99
น้อย	มาก	12	103	80.09	1.22	4.15*	10.10**
มาก	น้อย	21	89	78.87	--	2.93*	8.88**
มาก	มาก	22	102	75.94		--	5.95*
น้อย	น้อย	11	78	69.99			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 81 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ				78.26	71.73	63.48
มาก	น้อย	21	95	80.03	1.77	8.30**	16.55**
มาก	มาก	22	90	78.26	--	6.53**	14.78**
น้อย	มาก	12	48	71.73		--	8.25**
น้อย	น้อย	11	113	63.48			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 82 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
มองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				78.85	71.78	63.37
มาก	น้อย	21	99	79.44	0.59	7.66**	16.07**
มาก	มาก	22	86	78.85	--	7.07**	15.48**
น้อย	มาก	12	45	71.78		--	8.41**
น้อย	น้อย	11	116	63.37			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 83 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	22	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	ภาระในครอบครัว				77.53	73.00	66.09
มาก	น้อย	21	84	78.33	0.80	5.33*	12.24**
น้อย	มาก	12	91	77.53	--	4.53*	11.44**
มาก	มาก	22	47	73.00		--	6.91**
น้อย	น้อย	11	124	66.09			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 84 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานในอาชีพมาก

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ				77.38	72.16	64.45
มาก	น้อย	21	80	82.00	4.62*	9.84**	17.55**
มาก	มาก	22	112	77.38	--	5.22*	12.93**
น้อย	มาก	12	87	72.16		--	7.71**
น้อย	น้อย	11	20	64.45			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 85 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ				78.09	71.42	64.27
มาก	น้อย	21	120	81.53	3.44*	10.11**	17.26**
มาก	มาก	22	125	78.09	--	6.67**	13.82**
น้อย	มาก	12	61	71.42		--	7.15**
น้อย	น้อย	11	74	64.27			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 86 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดีและภาระในครอบครัว ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
มองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				79.12	70.09	65.93
มาก	น้อย	21	110	80.58	1.46	10.49**	14.65**
มาก	มาก	22	135	79.12	--	9.03**	13.19**
น้อย	มาก	12	51	70.09		--	4.16*
น้อย	น้อย	11	84	65.93			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 87 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	22	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	ภาระในครอบครัว				78.51	72.37	68.98
น้อย	มาก	12	107	79.80	1.29	7.43**	10.82**
มาก	น้อย	21	107	78.51	--	6.14**	9.53**
มาก	มาก	22	79	72.37		--	3.39*
น้อย	น้อย	11	87	68.98			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 88 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	211	222	121	112	122	111
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ	ภาระในครอบครัว				80.82	80.15	74.50	73.97	72.35	67.76	59.89
มาก	น้อย	มาก	212	81	82.19	1.37	2.04	7.69**	8.22**	9.84**	14.43**	22.30**
มาก	มาก	น้อย	221	71	80.82	--	0.67	6.32*	6.85**	8.47**	13.06**	20.93**
มาก	น้อย	น้อย	211	39	80.15		--	5.65*	6.18*	7.80**	12.39**	20.26**
มาก	มาก	มาก	222	54	74.50			--	0.53	2.15	6.74**	14.61**
น้อย	มาก	น้อย	121	36	73.97				--	1.62	6.21**	14.08**
น้อย	น้อย	มาก	112	26	72.35					--	4.59*	12.46**
น้อย	มาก	มาก	122	25	67.76						--	7.87**
น้อย	น้อย	น้อย	111	48	59.89							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 89 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ				77.26	72.34	62.81
มาก	น้อย	21	55	79.62	2.36	7.28**	16.81**
มาก	มาก	22	77	77.26	--	4.92*	14.45**
น้อย	มาก	12	73	72.34		--	9.53**
น้อย	น้อย	11	59	62.81			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 90 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ				75.65	71.5	63.45
มาก	น้อย	21	175	79.14	3.49*	7.64**	15.69**
มาก	มาก	22	202	75.65	--	4.15*	12.2**
น้อย	มาก	12	134	71.50		--	8.05**
น้อย	น้อย	11	133	63.45			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 91 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	21	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว				75.65	71.5	63.45
น้อย	มาก	12	161	78.40	4.02*	4.78*	12.65**
มาก	มาก	22	164	74.38	--	0.76	8.63**
มาก	น้อย	21	173	73.62		--	7.87**
น้อย	น้อย	11	147	65.75			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 92 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างรวม

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	212	122	211	121	112	111
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว				76.94	74.51	74.14	72	69.58	65.59	62.72
มาก	มาก	มาก	222	127	81.83	4.89*	7.32**	7.69**	9.83**	12.25**	16.24**	19.11**
มาก	มาก	น้อย	221	95	76.94	--	2.43	2.80	4.94*	7.36**	11.35**	14.22**
มาก	น้อย	มาก	212	107	74.51		--	0.37	2.51	4.93*	8.92**	11.79**
น้อย	มาก	มาก	122	57	74.14			--	2.14	4.56*	8.55**	11.42**
มาก	น้อย	น้อย	211	48	72.00				--	2.42	6.41*	9.28**
น้อย	มาก	น้อย	121	78	69.58					--	3.99*	6.86**
น้อย	น้อย	มาก	112	34	65.59						--	2.87
น้อย	น้อย	น้อย	111	99	62.72							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 93 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างชาย

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ				77.89	70.46	64.17
มาก	น้อย	21	77	80.4	2.51*	9.94**	16.23**
มาก	มาก	22	86	77.89	--	7.43**	13.72**
น้อย	มาก	12	57	70.46		--	6.29**
น้อย	น้อย	11	70	64.17			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 94 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างชาย

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
การมองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				76.78	68.61	65.91
มาก	มาก	22	114	80.07	3.29*	11.46**	14.16**
มาก	น้อย	21	49	76.78	--	8.17**	10.87**
น้อย	มาก	12	51	68.61		--	2.70*
น้อย	น้อย	11	76	65.91			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 95 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างชาย

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	212	211	122	121	111	112
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว				78.44	77.5	72.15	71.29	69.14	64.59	62.75
มาก	มาก	มาก	222	64	82.08	3.64	4.58*	9.93**	10.79**	12.94**	17.49**	19.33**
มาก	มาก	น้อย	221	36	78.44	--	0.94	6.29*	7.15**	9.30**	13.85**	15.69**
มาก	น้อย	มาก	212	50	77.50		--	5.35	6.21*	8.36**	12.91**	14.75**
มาก	มาก	น้อย	221	13	72.15			--	0.86	3.01	7.56**	9.40**
น้อย	มาก	มาก	122	35	71.29				--	2.15	6.70**	8.54**
น้อย	มาก	น้อย	121	22	69.14					--	4.55*	6.39*
น้อย	น้อย	น้อย	111	54	64.59						--	1.84
น้อย	น้อย	มาก	112	16	62.75							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 96 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างหญิง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว				73.99	72.27	62.65
มาก	น้อย	21	98	78.14	4.15*	5.87*	15.49**
มาก	มาก	22	116	73.99	--	1.72	11.34**
น้อย	มาก	12	78	72.27		--	9.62**
น้อย	น้อย	11	63	62.65			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 97 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างหญิง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
การมองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				74.5	73.93	65.61
มาก	มาก	22	120	76.98	2.48	3.05*	11.37**
มาก	น้อย	21	94	74.5	--	0.57	8.89**
น้อย	มาก	12	40	73.93		--	8.32**
น้อย	น้อย	11	101	65.61			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 98 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างหญิง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	21	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	ภาระในครอบครัว				73.78	72.97	65.49
น้อย	มาก	12	81	78.59	4.81*	5.62*	13.10**
มาก	มาก	22	79	73.78	--	0.81	8.29**
มาก	น้อย	21	115	72.97		--	7.48**
น้อย	น้อย	11	80	65.49			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 99 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างหญิง

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	122	221	211	222	121	112	111
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว				78.68	76.02	71.94	71.89	69.75	68.11	60.47
มาก	น้อย	มาก	212	63	81.59	2.91	5.57*	9.65**	9.70**	11.84**	13.48**	21.12**
น้อย	มาก	มาก	122	22	78.68	--	2.66	6.74**	6.79**	8.93**	10.57**	18.21**
มาก	มาก	น้อย	221	59	76.02			4.08	4.13	6.27*	7.91**	15.55**
มาก	น้อย	น้อย	211	35	71.94			--	0.05	2.19	3.83	11.47**
มาก	มาก	มาก	222	57	71.89				--	2.14	3.78	11.42**
น้อย	มาก	น้อย	121	56	69.75					--	1.64	9.28**
น้อย	น้อย	มาก	112	18	68.11						--	7.64**
น้อย	น้อย	น้อย	111	45	60.47							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 100 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ				76.04	68.88	65.35
มาก	น้อย	21	136	79.59	3.55*	10.71**	14.24**
มาก	มาก	22	165	76.04	--	7.16**	10.69**
น้อย	มาก	12	50	68.88		--	3.53*
น้อย	น้อย	11	79	65.35			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 101 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
การมองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				76.21	71.54	63.86
มาก	มาก	22	186	78.53	2.32	6.99**	14.67**
มาก	น้อย	21	115	76.21	--	4.67*	12.35**
น้อย	มาก	12	48	71.54		--	7.68**
น้อย	น้อย	11	81	63.85			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 102 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม												
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221 77.71	122 74.74	222 74.54	211 73.05	112 68.6	121 63.89	111 63.85
มาก	น้อย	มาก	212	99	82.03	4.32*	7.29**	7.49**	8.98**	13.43**	18.14**	18.18**
มาก	มาก	น้อย	221	78	77.71	--	2.97	3.17	4.66*	9.11**	13.82**	13.86**
น้อย	มาก	มาก	122	23	74.74		--	0.20	1.69	6.14**	10.85**	10.89**
มาก	มาก	มาก	222	35	74.54			--	1.49	5.94*	10.65**	10.69**
มาก	น้อย	น้อย	211	37	73.05				--	4.45*	9.16**	9.20**
น้อย	น้อย	มาก	112	25	68.60					--	4.71*	4.75*
น้อย	มาก	น้อย	121	27	63.89						--	0.04
น้อย	น้อย	น้อย	111	54	63.85							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 103 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก

กลุ่ม					22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	73.95	73.05	60.67
มาก	น้อย	21	39	77.56	3.61*	4.51*	16.89**
มาก	มาก	22	37	73.95	--	0.90	13.28**
น้อย	มาก	12	85	73.05		--	12.38**
น้อย	น้อย	11	54	60.67			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 104 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และภาระในครอบครัวในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก

กลุ่ม					21	12	11
การมองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	71.46	70.28	67.32
มาก	มาก	22	48	78.33	6.87*	8.05**	11.01**
มาก	น้อย	21	28	71.46	--	1.18	4.14*
น้อย	มาก	12	43	70.28		--	2.96
น้อย	น้อย	11	96	67.32			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 105 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่อายุมาก

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	222	122	221	121	211	111	112
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว				74.4	73.74	73.41	72.59	68.45	61.36	57.22
มาก	น้อย	มาก	212	28	81.14	6.74**	7.40**	7.73**	8.55**	12.69**	19.78**	23.92**
มาก	มาก	มาก	222	20	74.40	--	0.66	0.99	1.81	5.95*	13.04**	17.18**
น้อย	มาก	มาก	122	34	73.74		--	0.33	1.15	5.29*	12.38**	16.52**
มาก	มาก	น้อย	221	17	73.41			--	0.82	4.96	12.05**	16.19**
น้อย	มาก	น้อย	121	51	72.59				--	4.14	11.23**	15.37**
มาก	น้อย	น้อย	211	11	68.45					--	7.09**	11.23**
น้อย	น้อย	น้อย	111	45	61.36						--	4.14
น้อย	น้อย	มาก	112	9	57.22							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 106 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา-ปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ				71.98	71.17	61.98
มาก	น้อย	21	113	77.96	5.98*	6.79**	15.98**
มาก	มาก	22	121	71.98	--	0.81	10.00**
น้อย	มาก	12	93	71.17		--	9.19**
น้อย	น้อย	11	94	61.98			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 107 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา-ปริญญาตรี

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	122	221	222	211	121	111	112
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว				74.31	72.92	71.28	70.78	68.59	62.54	60.54
มาก	น้อย	มาก	212	76	81.45	7.14**	8.53**	10.17*	10.67**	12.86**	18.91**	20.91**
น้อย	มาก	มาก	122	42	74.31	--	1.39	3.03	3.53*	5.72*	11.77**	13.77**
มาก	มาก	น้อย	221	52	72.92		--	1.64	2.14	4.33*	10.38**	12.38**
มาก	มาก	มาก	222	69	71.28			--	0.50	2.69	8.74**	10.74**
มาก	น้อย	น้อย	211	37	70.78				--	2.19	8.24**	10.24**
น้อย	มาก	น้อย	121	51	68.59					--	6.05*	8.05**
น้อย	น้อย	น้อย	111	68	62.54						--	2.00
น้อย	น้อย	มาก	112	26	60.54							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 108 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
การมองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				80.63	76.57	66.98
มาก	มาก	22	89	81.55	0.92	4.98*	14.57**
มาก	น้อย	21	54	80.63	--	4.06*	13.65**
น้อย	มาก	12	23	76.57		--	9.59**
น้อย	น้อย	11	58	66.98			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 109 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	21	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	ภาระในครอบครัว				78.49	77.8	66.5
น้อย	มาก	12	59	82.36	3.87*	4.56*	15.86**
มาก	มาก	22	53	78.49	--	0.69	11.99**
มาก	น้อย	21	70	77.80		--	11.30**
น้อย	น้อย	11	42	66.50			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 110 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตนด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการทำงานสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	112	221	222	211	122	121	111
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว				82	81.79	80.39	76.09	73.67	71.44	63.09
มาก	น้อย	มาก	212	51	82.41	0.41	0.62	2.02	6.32*	8.74**	10.97**	19.32**
น้อย	น้อย	มาก	112	8	82.00	--	0.21	1.61	5.91*	8.33**	10.56**	18.91**
มาก	มาก	น้อย	221	43	81.79		--	1.40	5.70*	8.12*	10.35**	18.70**
มาก	มาก	มาก	222	38	80.39			--	4.30*	6.72**	8.95**	17.30**
มาก	น้อย	น้อย	211	11	76.09				--	2.42	4.65*	13.00**
น้อย	มาก	มาก	122	15	73.67					--	2.23	10.58**
น้อย	มาก	น้อย	121	27	71.44						--	8.35**
น้อย	น้อย	น้อย	111	31	63.09							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 111 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในภาครัฐ

กลุ่ม					22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	75.06	72.06	61.74
มาก	น้อย	21	59	78.61	3.55*	6.55**	16.87**
มาก	มาก	22	67	75.06	--	3.00*	13.32**
น้อย	มาก	12	79	72.06		--	10.32**
น้อย	น้อย	11	68	61.74			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 112 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในภาครัฐ

กลุ่ม					22	21	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	ภาระในครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	73.53	73.37	63.72
น้อย	มาก	12	58	76.53	3.00*	3.16*	12.81**
มาก	มาก	22	62	73.53	--	0.16	9.81**
มาก	น้อย	21	84	73.37		--	9.65**
น้อย	น้อย	11	69	63.72			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 113 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในภาครัฐ

กลุ่ม						221	212	122	121	211	111	112
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	76.26	73.82	73.21	71.4	70.14	62.09	60.23
มาก	มาก	มาก	222	45	81.24	4.98*	7.42**	8.03**	9.84**	11.10**	19.15**	21.01**
มาก	มาก	น้อย	221	34	76.26	--	2.44	3.05	4.86*	6.12**	14.17**	16.03**
มาก	น้อย	มาก	212	33	73.82		--	0.61	2.42	3.68	11.73**	13.59**
น้อย	มาก	มาก	122	29	73.21			--	1.81	3.07	11.12**	12.98**
น้อย	มาก	น้อย	121	50	71.4				--	1.26	9.31**	11.17**
มาก	น้อย	น้อย	211	14	70.14					--	8.05**	9.91**
น้อย	น้อย	น้อย	111	55	62.09						--	1.86
น้อย	น้อย	มาก	112	13	60.23							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 114 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มที่ทำงานในภาคเอกชน

กลุ่ม					22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	75.95	70.71	65.25
มาก	น้อย	21	116	79.41	3.46*	8.70**	14.16**
มาก	มาก	22	135	75.95	--	5.24*	10.7**
น้อย	มาก	12	56	70.71		--	5.46*
น้อย	น้อย	11	65	65.25			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 115 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในภาคเอกชน

กลุ่ม					22	21	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	ภาระในครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	74.9	73.85	67.54
น้อย	มาก	12	103	79.46	4.56*	5.61*	11.92**
มาก	มาก	22	102	74.9	--	1.05	7.36**
มาก	น้อย	21	89	73.85		--	6.31*
น้อย	น้อย	11	78	67.54			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 116 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในภาคเอกชน

กลุ่ม						221	122	222	211	112	121	111
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	77.31	75.11	74.82	72.76	68.9	66.32	63.5
มาก	น้อย	มาก	212	82	82.18	4.85*	7.05**	7.34**	9.40**	13.26**	15.84**	18.66**
มาก	มาก	น้อย	221	61	77.31	--	2.20	2.49	4.55*	8.41**	10.99**	13.81**
น้อย	มาก	มาก	122	28	75.11		--	0.29	2.35	6.21**	8.79**	11.61**
มาก	มาก	มาก	222	74	74.82			--	2.06	5.92*	8.50**	11.32**
มาก	น้อย	น้อย	211	34	72.76				--	3.86*	6.44**	9.26**
น้อย	น้อย	มาก	112	21	68.9					--	2.58	5.40*
น้อย	มาก	น้อย	121	28	66.32						--	2.82
น้อย	น้อย	น้อย	111	44	63.5							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 117 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว				74.19	68.71	63.29
มาก	น้อย	21	95	76.78	2.59	8.07**	13.49**
มาก	มาก	22	90	74.19	--	5.48*	10.9**
น้อย	มาก	12	48	68.71		--	5.42*
น้อย	น้อย	11	113	63.29			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 118 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	21	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	ภาระในครอบครัว				73.55	71.63	64.69
น้อย	มาก	12	84	76.5	2.95*	4.87*	11.81**
มาก	มาก	22	47	73.55	--	1.92	8.86**
มาก	น้อย	21	91	71.63		--	6.94**
น้อย	น้อย	11	124	64.69			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 119 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานปานกลาง

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	122	222	211	112	121	111
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว				74.61	73.94	73.31	71.34	68.22	65.57	61.74
มาก	น้อย	มาก	212	57	80.42	5.81*	6.48**	7.11**	9.08**	12.20**	14.85**	18.68**
มาก	มาก	น้อย	221	61	74.61	--	0.67	1.30	3.27	6.39**	9.04**	12.87**
น้อย	มาก	มาก	122	18	73.94		--	0.63	2.60	5.72*	8.37**	12.20**
มาก	มาก	มาก	222	29	73.31			--	1.97	5.09*	7.74**	11.57**
มาก	น้อย	น้อย	211	38	71.34				--	3.12	5.77*	9.60**
น้อย	น้อย	มาก	112	27	68.22					--	2.65	6.48**
น้อย	มาก	น้อย	121	30	65.57						--	3.83
น้อย	น้อย	น้อย	111	86	61.74							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 120 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานมาก

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว				76.83	73.05	64.35
มาก	น้อย	21	80	81.93	5.10*	8.88**	17.58**
มาก	มาก	22	112	76.83	--	3.78*	12.48**
น้อย	มาก	12	87	73.05		--	8.7**
น้อย	น้อย	11	20	64.35			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 121 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานมาก

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	11	12
การมองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				78.76	71.46	71.37
มาก	น้อย	21	44	79.61	0.85	8.15**	8.24**
มาก	มาก	22	148	78.76	--	7.30**	7.39**
น้อย	น้อย	11	61	71.46		--	0.09
น้อย	มาก	12	46	71.37			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 122 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานมาก

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	212	211	122	121	111	112
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจ'	ภาระในครอบครัว				81.12	74.96	74.5	74.23	72.08	69.15	55.43
มาก	มาก	มาก	222	70	82.99	1.87	8.03**	8.49**	8.76**	10.91**	13.84**	27.56**
มาก	มาก	น้อย	221	34	81.12	--	6.16*	6.62**	6.89**	9.04*	11.97**	25.69**
มาก	น้อย	มาก	212	78	74.96		--	0.46	0.73	2.88	5.81*	19.53**
มาก	น้อย	น้อย	211	10	74.50			--	0.27	2.42	5.35*	19.07**
น้อย	มาก	มาก	122	39	74.23				--	2.15	5.08*	18.80**
น้อย	มาก	น้อย	121	48	72.08					--	2.93	16.65**
น้อย	น้อย	น้อย	111	13	69.15						--	13.72**
น้อย	น้อย	มาก	112	7	55.43							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 123 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ระดับเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว				75.88	69.02	62.72
มาก	น้อย	21	120	79.00	3.12*	9.98**	16.28**
มาก	มาก	22	125	75.88	--	6.86**	13.16**
น้อย	มาก	12	61	69.02		--	6.30*
น้อย	น้อย	11	74	62.72			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 124 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
การมองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				76.21	70.86	62.35
มาก	มาก	22	135	78.39	2.18	7.53**	16.04**
มาก	น้อย	21	110	76.21	--	5.35*	13.86**
น้อย	มาก	12	51	70.86		--	8.51**
น้อย	น้อย	11	84	62.35			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 125 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	122	222	211	112	121	111
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว				78.15	75.16	72.89	72.67	66.73	64.75	60.54
มาก	น้อย	มาก	212	81	81.05	3.90	6.89**	9.16**	9.38**	15.32**	17.30**	21.51**
มาก	มาก	น้อย	221	71	78.15	--	2.99	5.26*	5.48*	11.42**	13.40**	17.61**
น้อย	มาก	มาก	122	25	75.16		--	2.27	2.49	8.43*	10.41**	14.62**
มาก	มาก	มาก	222	54	72.89			--	0.22	6.16*	8.14**	12.35**
มาก	น้อย	น้อย	211	39	72.67				--	5.94*	7.92*	12.13**
น้อย	น้อย	มาก	112	26	66.73					--	1.98	6.19*
น้อย	มาก	น้อย	121	36	64.75						--	4.21*
น้อย	น้อย	น้อย	111	48	60.54							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 126 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว				75.29	73.48	64.37
มาก	น้อย	21	55	79.44	4.15*	5.96*	15.07**
มาก	มาก	22	77	75.29	--	1.81	10.92**
น้อย	มาก	12	73	73.48		--	9.11**
น้อย	น้อย	11	59	64.37			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 127 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
การมองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				72.18	71.05	68.69
มาก	มาก	22	99	78.63	6.45*	7.58**	9.94**
มาก	น้อย	21	33	72.18	--	1.13	3.49*
น้อย	มาก	12	40	71.05		--	2.36
น้อย	น้อย	11	92	68.69			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 128 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	222	121	122	221	211	111	112
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว				76.17	73.59	73.34	73.33	69.11	64.76	61.88
มาก	น้อย	มาก	212	46	81.46	5.29*	7.87**	8.12**	8.13**	12.35**	16.70**	19.58**
มาก	มาก	มาก	222	53	76.17	--	2.58	2.83	2.84	7.06**	11.41**	14.29**
น้อย	มาก	น้อย	121	41	73.59		--	0.25	0.26	4.48	8.83**	11.71**
มาก	มาก	มาก	122	32	73.34			--	0.01	4.23	8.58**	11.46**
มาก	มาก	น้อย	221	24	73.33				--	4.22	8.57**	11.45**
มาก	น้อย	น้อย	211	9	69.11					--	4.35	7.23**
น้อย	น้อย	น้อย	111	51	64.76						--	2.88
น้อย	น้อย	มาก	112	8	61.88							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 129 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ				73.38	67.6	62.71
มาก	น้อย	21	175	77.37	3.99*	9.77**	14.66**
มาก	มาก	22	202	73.38	--	5.78*	10.67**
น้อย	มาก	12	135	67.60		--	4.89*
น้อย	น้อย	11	133	62.71			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 130 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	22	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	ภาระในครอบครัว				71.34	70.78	65.29
น้อย	มาก	12	161	76..28	4.94*	5.50*	10.99**
มาก	น้อย	21	173	71.34	--	0.56	6.05*
มาก	มาก	22	164	70.78		--	5.49*
น้อย	น้อย	11	147	65.29			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 131 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างรวม

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	222	211	122	121	112	111
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว				74.52	72.37	72.08	67.79	67.46	64.76	62
มาก	น้อย	มาก	212	127	79.39	4.84*	6.99**	7.28**	11.57**	11.9**	14.6**	17.36**
มาก	มาก	น้อย	221	95	74.52	-	2.15	2.44	6.73*	7.06**	9.76**	12.52**
มาก	มาก	มาก	222	107	72.37		-	0.29	4.58*	4.91*	7.61**	10.37**
มาก	น้อย	น้อย	211	48	72.08			-	4.29*	4.62*	7.32**	10.08**
น้อย	มาก	มาก	122	57	67.79				-	0.33	3.03*	5.79*
น้อย	มาก	น้อย	121	78	67.46					-	2.7*	5.46*
น้อย	น้อย	มาก	112	34	64.76						-	2.76*
น้อย	น้อย	น้อย	111	99	62.00							-

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 132 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างเพศชาย

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	ภาระในครอบครัว				75.38	66.79	62.87
น้อย	มาก	21	77	78.59	3.21*	11.8**	15.72**
มาก	น้อย	22	86	75.38	--	8.59**	12.51**
มาก	มาก	12	57	66.79		--	3.92*
น้อย	น้อย	11	70	62.87			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 133 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างชาย

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	22	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	ภาระในครอบครัว				72.83	71.36	64.9
น้อย	มาก	12	80	76.30	3.47*	4.94*	11.4**
มาก	น้อย	21	58	72.83	--	1.47	7.93**
มาก	มาก	22	85	71.36		--	6.46*
น้อย	น้อย	11	67	64.90			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 134 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างชาย

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	222	211	122	121	111	112
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว				76.83	74.34	72.77	67.11	66.27	63.02	62.38
มาก	น้อย	มาก	212	64	79.78	2.95	5.44*	7.01**	12.67**	13.51**	16.76**	17.40**
มาก	มาก	น้อย	221	36	76.83	-	2.49	4.06*	9.72**	10.56**	13.81**	14.45**
มาก	มาก	มาก	222	50	74.34		-	1.57	7.23**	8.07**	11.32**	11.96**
มาก	น้อย	น้อย	211	13	72.77			-	5.66**	6.50*	9.75**	10.39**
น้อย	มาก	มาก	122	35	67.11				-	0.84	4.09**	4.73*
น้อย	มาก	น้อย	121	22	66.27					-	3.25*	3.89*
น้อย	น้อย	น้อย	111	54	63.02						-	0.64
น้อย	น้อย	มาก	112	16	62.38							-

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 135 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างหญิง

กลุ่ม					22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	71.89	68.19	62.52
มาก	น้อย	21	98	76.39	4.50*	8.20*	13.87**
มาก	มาก	22	116	71.89	--	3.70*	9.37**
น้อย	มาก	12	78	68.19		--	5.67*
น้อย	น้อย	11	63	62.52			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 136 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างหญิง

กลุ่ม					21	22	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	70.58	70.15	65.61
น้อย	มาก	12	81	76.26	5.68*	6.11*	10.65**
มาก	น้อย	21	115	70.58	--	0.43	4.97*
มาก	มาก	22	79	70.15		--	4.54*
น้อย	น้อย	11	80	65.61			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 137 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม					22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	73.78	66.78	64.41
มาก	น้อย	21	136	77.59	3.81*	10.81**	13.18**
มาก	มาก	22	165	73.78	--	7.00**	9.37**
น้อย	มาก	12	50	66.78		--	2.37*
น้อย	น้อย	11	79	64.41			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 138 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม					21	22	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	73.19	71.15	67.02
น้อย	มาก	12	124	76.94	3.75*	5.79*	9.92**
มาก	น้อย	21	105	73.19	--	2.04*	6.17*
มาก	มาก	22	110	71.15		--	4.13*
น้อย	น้อย	11	91	67.02			--

ตาราง 139 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	211	222	122	112	121	111
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว				75.65	72.22	72.09	67.61	66.44	66.07	63.46
มาก	น้อย	มาก	212	99	79.59	3.94*	7.37**	7.50**	11.98**	13.15**	13.52**	16.13**
มาก	มาก	น้อย	221	78	75.65	-	3.43*	3.56*	8.04**	9.21**	9.58**	12.19**
มาก	น้อย	น้อย	211	37	72.22		-	0.13	4.61*	5.78*	6.15*	8.76**
มาก	มาก	มาก	222	87	72.09			-	4.48*	5.65*	6.02*	8.63**
น้อย	มาก	มาก	122	23	67.61				-	1.17	1.54	4.15*
น้อย	น้อย	มาก	112	25	66.44					-	0.37	2.98*
น้อย	มาก	น้อย	121	27	66.07						-	2.61
น้อย	น้อย	น้อย	111	54	63.46							-

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 140 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว				71.62	68.08	60.22
มาก	น้อย	21	39	76.59	4.97*	8.51**	16.37**
มาก	มาก	22	37	71.62	--	3.54	11.40**
น้อย	มาก	12	85	68.08		--	7.86**
น้อย	น้อย	11	54	60.22			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 141 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
การมองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				73.19	71.15	67.02
มาก	มาก	22	48	76.48	6.27**	10.20**	12.01**
มาก	น้อย	21	28	70.21	--	3.93*	5.74*
น้อย	มาก	12	43	66.28		--	1.81
น้อย	น้อย	11	96	64.47			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 142 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา-ปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว				71.49	66.76	61.05
มาก	น้อย	21	113	75.73	4.24*	8.97**	14.68**
มาก	มาก	22	121	71.49	--	4.73*	10.44**
น้อย	มาก	12	93	66.76		--	5.71*
น้อย	น้อย	11	94	61.05			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 143 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา-ปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
การมองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				71.79	64.04	63.81
มาก	มาก	22	145	74.61	2.82*	10.57**	10.80**
มาก	น้อย	21	89	71.79	--	7.75**	7.98**
น้อย	มาก	12	68	64.04		--	0.23
น้อย	น้อย	11	119	63.81			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 144 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา-ปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	22	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	ภาระในครอบครัว				69.62	69.27	64.87
น้อย	มาก	12	102	73.38	3.76*	4.11*	8.51**
มาก	น้อย	21	103	69.62	--	0.35	4.75*
มาก	มาก	22	111	69.27		--	4.40*
น้อย	น้อย	11	105	64.87			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 145 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา-ปริญญาตรี

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	211	222	121	122	111	112
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว				72.37	70.97	70.84	66.82	66.69	61.54	59.77
มาก	น้อย	มาก	212	76	78.04	5.67*	7.07**	7.20**	11.22**	11.35**	16.50**	18.27**
มาก	มาก	น้อย	221	52	72.37	-	1.40	1.53	5.55*	5.68*	10.83**	12.60**
มาก	น้อย	น้อย	211	37	70.97		-	0.13	4.15*	4.28*	9.43**	11.20**
มาก	มาก	มาก	222	69	70.84			-	4.02*	4.15*	9.30**	11.07**
น้อย	มาก	น้อย	121	51	66.82				-	0.13	5.28*	7.05**
น้อย	มาก	มาก	122	42	66.69					-	5.15*	6.92**
น้อย	น้อย	น้อย	111	68	61.54						-	1.77
น้อย	น้อย	มาก	112	26	59.77							-

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 146 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
การมองโลกในแง่ดี	ภาระในครอบครัว				76.85	74.39	65.64
มาก	มาก	22	89	78.69	1.84	4.30*	13.05**
มาก	น้อย	21	54	76.85		2.46*	11.21**
น้อย	มาก	12	23	74.39			8.75**
น้อย	น้อย	11	58	65.64			

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 147 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	21	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	ภาระในครอบครัว				73.94	73.86	66.36
น้อย	มาก	12	59	81.29	7.35**	7.43 *	14.93**
มาก	มาก	22	53	73.94	--	0.08	7.58**
มาก	น้อย	21	70	73.86		--	7.50**
น้อย	น้อย	11	42	66.36			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 148 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	112	221	211	222	122	121	111
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว				81.00	77.12	75.82	75.16	70.87	68.67	63.00
มาก	น้อย	มาก	212	51	81.33	0.33	4.21*	5.51*	6.17*	10.46**	12.66**	18.33**
น้อย	น้อย	มาก	112	8	81.00	-	3.88*	5.18*	5.84*	10.13**	12.33**	18.00**
มาก	มาก	น้อย	221	43	77.12		-	1.30	1.96	6.25*	8.45**	14.12**
มาก	น้อย	น้อย	211	11	75.82			-	0.66	4.95*	7.15**	12.82**
มาก	มาก	มาก	222	38	75.16				-	4.29*	6.49*	12.16**
น้อย	มาก	มาก	122	15	70.87					-	2.20	7.87**
น้อย	มาก	น้อย	121	27	68.67						-	5.67*
น้อย	น้อย	น้อย	111	31	63.00							-

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 149 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในภาครัฐ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว				72.99	68.25	60.18
มาก	น้อย	21	59	77.12	4.13*	8.87**	16.94**
มาก	มาก	22	67	72.99	-	4.74*	12.81**
น้อย	มาก	12	79	68.25		-	8.07**
น้อย	น้อย	11	68	60.18			-

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 150 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	22	11
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	ภาระในครอบครัว				70.59	70.19	61.98
น้อย	มาก	12	58	75.39	4.80*	5.20*	13.52**
มาก	น้อย	21	84	70.59	--	0.40	8.72**
มาก	มาก	22	62	70.19		--	8.32**
น้อย	น้อย	11	69	61.98			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 151 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในภาคเอกชน

กลุ่ม							
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	ภาระในครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22 73.58	12 66.68	11 65.35
มาก	น้อย	21	116	77.49	3.91*	10.81**	12.14**
มาก	มาก	22	135	73.58	--	6.90**	8.23**
น้อย	มาก	12	56	66.68		--	1.33
น้อย	น้อย	11	65	65.35			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 152 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานบริษัทเอกชน

กลุ่ม							
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	ภาระในครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21 72.03	22 70.14	11 68.32
น้อย	มาก	12	103	76.78	4.75*	5.64*	8.46**
มาก	น้อย	21	89	72.03	--	0.89	3.71*
มาก	มาก	22	102	71.14		--	2.81*
น้อย	น้อย	11	78	68.32			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 153 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในภาคเอกชน

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221 75.05	222 72.36	211 72.32	122 67.89	112 65.62	121 65.46	111 65.23
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว										
มาก	น้อย	มาก	212	82	79.63	4.58*	7.27**	7.31**	11.74**	14.01**	14.17**	14.40**
มาก	มาก	น้อย	221	61	75.05	-	2.69	2.73	7.16**	9.43**	9.59**	9.82**
มาก	มาก	มาก	222	74	72.36		-	0.04	4.47*	6.74**	6.90**	7.13**
มาก	น้อย	น้อย	211	34	72.22			-	4.43*	6.70**	6.86**	7.09**
น้อย	มาก	มาก	122	28	67.89				-	2.27	2.43	2.66
น้อย	น้อย	มาก	112	21	65.62					-	0.16	0.39
น้อย	มาก	น้อย	121	28	65.46						-	0.23
น้อย	น้อย	น้อย	111	44	65.23							-

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 154 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานปานกลาง

กลุ่ม							
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22 72.68	12 65.88	11 62.22
มาก	น้อย	21	95	76.04	3.36*	10.16**	13.82**
มาก	มาก	22	90	72.68	--	6.80*	10.46**
น้อย	มาก	12	48	65.88		--	3.66*
น้อย	น้อย	11	113	62.22			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 155 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม							
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	ภาระในครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21 73.19	22 71.15	11 67.02
น้อย	มาก	12	124	76.94	3.75*	5.79*	9.92**
มาก	น้อย	21	105	73.19	--	2.04*	6.17*
มาก	มาก	22	110	71.15		--	4.13*
น้อย	น้อย	11	91	67.02			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 156 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานปานกลาง

กลุ่ม												
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221 73.61	211 71.21	222 70.72	121 65.97	122 65.72	112 65	111 61.35
มาก	น้อย	มาก	212	57	79.26	5.65*	8.05**	8.54**	13.29**	13.54**	14.26**	17.91**
มาก	มาก	น้อย	221	61	73.61		2.40	2.89	7.64**	7.89**	8.61**	12.26**
มาก	น้อย	น้อย	211	38	71.21			0.49	5.24*	5.49*	6.21*	9.86**
มาก	มาก	มาก	222	29	70.72				4.75*	5.00*	5.72*	9.37**
น้อย	มาก	น้อย	121	30	65.97					0.25	0.97	4.62*
น้อย	มาก	มาก	122	18	65.72						0.72	4.37*
น้อย	น้อย	มาก	112	27	65							3.65*
น้อย	น้อย	น้อย	111	86	61.35							

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 157 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานมาก

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว				73.95	68.55	65.45
มาก	น้อย	21	80	78.94	4.99*	10.39**	13.49**
มาก	มาก	22	112	73.95	--	5.40*	8.50**
น้อย	มาก	12	87	68.55		--	3.10*
น้อย	น้อย	11	20	65.45			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 158 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานมาก

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	211	222	122	121	111	112
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว				76.15	75.4	72.99	68.74	68.39	66.31	63.86
มาก	น้อย	มาก	212	70	79.44	3.29	4.04*	6.45*	10.70**	11.05**	13.13**	15.58**
มาก	มาก	น้อย	221	34	76.15	-	0.75	3.16	7.41**	7.76**	9.84**	12.29**
มาก	น้อย	น้อย	211	10	75.4		-	2.41	6.66*	7.01**	9.09**	11.54**
มาก	มาก	มาก	222	78	72.99			-	4.25*	4.60*	6.68**	9.13**
น้อย	มาก	มาก	122	39	68.74				-	0.35	2.43	4.88*
น้อย	มาก	น้อย	121	48	68.39					-	2.08	4.53*
น้อย	น้อย	น้อย	111	13	66.31						-	2.45
น้อย	น้อย	มาก	112	7	63.86							-

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 159 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว				74.1	67.61	62.27
มาก	น้อย	21	120	76.92	2.82*	9.31**	14.65**
มาก	มาก	22	125	74.10	--	6.49*	11.83**
น้อย	มาก	12	61	67.61		--	5.34*
น้อย	น้อย	11	74	62.27			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 160 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่ม							
การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	ภาระในครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21 73.11	22 70.43	11 65.62
น้อย	มาก	12	107	75.97	2.86*	5.54*	10.35**
มาก	น้อย	21	107	73.11	--	2.68*	7.49**
มาก	มาก	22	79	70.43		--	4.81*
น้อย	น้อย	11	87	65.62			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 161 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม							
การมองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22 72.21	12 67.62	11 63.25
มาก	น้อย	21	55	78.35	6.14*	10.73**	15.10**
มาก	มาก	22	77	72.21	--	4.59*	8.96**
น้อย	มาก	12	73	67.62		--	4.37*
น้อย	น้อย	11	59	63.25			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 162 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการมองโลกในแง่ดี การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และภาระในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม												
มองโลกในแง่ดี	การรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ	ภาระในครอบครัว	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	211 73.22	222 72.25	221 72.13	122 69.22	121 66.37	111 63.33	112 62.75
มาก	น้อย	มาก	212	46	79.35	6.13*	7.00**	7.22**	10.13**	12.98**	16.02**	16.60**
มาก	น้อย	น้อย	211	9	73.22		0.97	1.09	4.00*	6.85**	9.89**	10.47**
มาก	มาก	มาก	222	53	72.25			0.12	3.03	5.88*	8.92**	9.50**
มาก	มาก	น้อย	221	24	72.13				2.91	5.76*	8.80**	9.38**
น้อย	มาก	มาก	122	32	69.22					2.85	5.89*	6.47*
น้อย	มาก	น้อย	121	41	66.37						3.04	3.62
น้อย	น้อย	น้อย	111	51	63.33							0.58
น้อย	น้อย	มาก	112	8	62.75							

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 163 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปร การรับรู้ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ ในกลุ่มรวม

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 73.35	21 71.21	11 67.85
มาก	มาก	22	259	82.25	8.90**	11.04**	14.40**
น้อย	มาก	12	34	73.35	--	2.14	5.50*
มาก	น้อย	21	112	71.21		--	3.36*
น้อย	น้อย	11	240	67.85			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 164 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปร การรับรู้ ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มรวม

กลุ่ม							
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 77.15	21 76.51	11 63.74
มาก	น้อย	22	209	83.11	5.96*	6.60*	19.37**
มาก	มาก	12	136	77.15	--	0.64	13.41**
น้อย	มาก	21	84	76.51		--	12.77**
น้อย	น้อย	11	216	63.74			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 165 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปร การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มชาย

กลุ่ม							
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 75.04	21 72.87	11 61.95
มาก	มาก	22	112	79.69	4.65*	6.82**	17.74**
น้อย	มาก	12	96	75.04	--	2.17	13.09**
มาก	น้อย	21	46	72.87		--	10.92**
น้อย	น้อย	11	167	61.95			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 166 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปร การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ ในกลุ่มหญิง

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 74.47	21 70.47	11 67.11
มาก	มาก	22	135	83.00	8.50**	12.53**	15.89**
น้อย	มาก	12	12	74.50	--	4.30*	7.39**
มาก	น้อย	21	68	70.47		--	3.36
น้อย	น้อย	11	140	67.11			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 167 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปร การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมฯ และการรับรู้ความสามารถของตนกับความเครียดฯ ในกลุ่มที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21 76.23	12 70.96	11 68.57
มาก	มาก	22	199	83.78	7.55**	12.82**	15.21**
มาก	น้อย	21	13	76.23	--	5.27*	7.66**
น้อย	มาก	12	74	70.96		--	2.39
น้อย	น้อย	11	144	68.57			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 168 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปร การรับรู้ ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม							
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21 81.53	12 77.49	11 63.46
มาก	มาก	22	167	83.79	2.26	6.30*	20.33**
มาก	น้อย	21	45	81.53	--	4.04*	18.07**
น้อย	มาก	12	92	77.49		--	14.03**
น้อย	น้อย	11	126	63.46			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 169 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา-ปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา				75.00	72.87	61.95
มาก	มาก	22	112	79.69	4.65*	6.82**	17.74**
น้อย	มาก	12	96	75.00	--	2.17	13.09**
มาก	น้อย	21	46	72.87		--	10.92**
น้อย	น้อย	11	167	61.95			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 170 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด				76.79	76.69	74.53
มาก	มาก	22	121	86.31	9.52**	9.62**	11.78**
มาก	น้อย	21	14	76.79	--	0.10	2.26
น้อย	มาก	12	36	76.69		--	2.16
น้อย	น้อย	11	53	74.53			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 171 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯและวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา				82.23	80.92	69.84
มาก	มาก	22	97	87.04	4.81*	6.12*	17.20**
น้อย	มาก	12	40	82.92	--	1.31	12.39**
มาก	น้อย	21	38	80.92		--	11.08**
น้อย	น้อย	11	49	69.84			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 172 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

กลุ่ม					12	21	11
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	77.29	72.83	62.66
มาก	มาก	22	70	82.40	5.11*	9.57**	19.74**
น้อย	มาก	12	47	77.29	--	4.46*	14.63**
มาก	น้อย	21	40	72.83		--	10.17**
น้อย	น้อย	11	116	62.66			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 173 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มที่ทำงานในบริษัทเอกชน

กลุ่ม					12	21	11
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	73.00	70.97	70.52
มาก	มาก	22	165	83.64	10.64**	12.67**	13.12**
น้อย	มาก	12	18	73.00	--	2.03	2.48
มาก	น้อย	21	66	70.97		--	0.45
น้อย	น้อย	11	123	70.52			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 174 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานบริษัทเอกชน

กลุ่ม					21	12	11
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	79.86	77.08	64.98
มาก	มาก	22	139	83.46	3.60*	6.38*	18.48**
มาก	น้อย	21	44	79.86	--	2.78*	14.88**
น้อย	มาก	12	89	77.08		--	12.10**
น้อย	น้อย	11	100	64.98			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 175 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการจัดการกับความเครียดฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา กลุ่มผู้ที่ทำงานในบริษัทเอกชน

กลุ่ม												
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	212	122	112	121	111	211
						82.83	78.16	77.67	76.47	68.33	65.39	64.21
มาก	มาก	มาก	222	130	83.86	1.03	5.70*	6.19*	7.39**	15.53**	18.47**	19.65**
มาก	มาก	น้อย	221	35	82.83	--	4.67	5.16*	6.36*	14.50**	17.44**	18.62**
มาก	น้อย	มาก	212	32	78.16		--	0.49	1.69	9.83**	12.77**	13.95**
น้อย	มาก	มาก	122	9	77.67			--	1.20	9.34**	12.28**	13.46**
น้อย	น้อย	มาก	112	57	76.47				--	8.14**	11.08**	12.26**
น้อย	มาก	น้อย	121	9	68.33					--	2.94	4.12
มาก	น้อย	น้อย	111	66	65.39						--	1.18
น้อย	น้อย	น้อย	211	34	64.21							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 176 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ความสามารของตนในการจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา				79.63	75.95	63.09
มาก	มาก	22	91	83.62	3.99*	7.67**	20.53**
มาก	น้อย	21	30	79.63	--	3.68*	16.54**
น้อย	มาก	12	83	75.95		--	12.86**
น้อย	น้อย	11	142	63.09			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 177 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด				74.19	71.00	70.70
มาก	มาก	22	151	81.60	7.41**	10.60**	10.90**
น้อย	มาก	12	21	74.19	--	3.19	3.49
มาก	น้อย	21	57	71.00		--	0.30
น้อย	น้อย	11	70	70.70			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 178 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่ม							
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21 77.57	12 76.46	11 63.60
มาก	มาก	22	146	83.50	5.93*	7.04**	19.90**
มาก	น้อย	21	49	77.57	--	1.11	13.97**
น้อย	มาก	12	70	76.46		--	12.86**
น้อย	น้อย	11	115	63.60			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 179 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม							
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 77.89	11 75.03	21 63.70
มาก	มาก	22	63	82.19	4.30*	7.16**	18.49**
น้อย	มาก	12	66	77.89	--	2.86	14.19**
น้อย	น้อย	11	35	75.03		--	11.33**
มาก	น้อย	21	100	63.70			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 180 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มรวม

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 72.88	21 68.54	11 67.30
มาก	มาก	22	259	80.76	7.88**	12.22**	13.46**
น้อย	มาก	12	34	72.88	--	4.34*	5.58*
มาก	น้อย	21	112	68.54		--	1.24
น้อย	น้อย	11	240	67.30			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 181 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการจัดการกับความเครียดฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มรวม

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	122	212	112	121	111	211
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมฯ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา				79.12	76.29	72.80	70.09	69.47	65.63	65.56
มาก	มาก	มาก	222	192	81.33	2.21	5.04*	8.53**	11.24**	11.86**	15.70**	15.77**
มาก	มาก	น้อย	221	67	79.12	--	2.83	6.32*	9.03**	9.65**	13.49**	13.56**
น้อย	มาก	มาก	122	17	76.29		--	3.49	6.02*	6.82*	10.66**	10.73**
มาก	น้อย	มาก	212	46	72.80			--	2.71	3.33	7.17**	7.24**
น้อย	น้อย	มาก	112	90	70.09				--	0.62	4.46*	4.53*
น้อย	มาก	น้อย	121	17	69.47					--	3.84*	3.91*
น้อย	น้อย	น้อย	111	150	65.63						--	0.07
มาก	น้อย	น้อย	211	66	65.56							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 182 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มหญิง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด				74.17	67.74	67.33
มาก	มาก	22	135	80.89	6.72**	13.15**	13.56**
น้อย	มาก	12	12	74.17	--	6.43*	6.84**
มาก	น้อย	21	68	67.74		--	0.41
น้อย	น้อย	11	14	67.33			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 183 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มหญิง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา				71.66	71.32	64.79
มาก	มาก	22	130	79.25	7.59**	7.93**	14.46**
น้อย	มาก	12	68	71.66	--	0.34	6.87**
มาก	น้อย	21	73	71.32		--	6.53**
น้อย	น้อย	11	84	64.79			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 184 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มที่มีการศึกษาอนุปริญญา-ปริญญาตรี

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 77.00	21 67.97	11 66.59
มาก	มาก	22	138	79.18	8.18**	11.21**	12.59**
น้อย	มาก	12	20	77.00	--	3.03	4.41*
มาก	น้อย	21	76	67.97		--	1.38
น้อย	น้อย	11	187	66.59			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 185 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 75.57	21 69.81	11 69.72
มาก	มาก	22	121	83.56	6.99**	12.75**	12.84**
น้อย	มาก	12	14	75.57	--	5.76*	5.85*
มาก	น้อย	21	53	69.81		--	0.09
น้อย	น้อย	11	36	69.72			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 186 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการ รับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 69.94	21 68.09	11 67.08
มาก	มาก	22	94	79.35	9.41**	11.26**	12.27**
น้อย	มาก	12	16	69.94	--	1.85	2.86
มาก	น้อย	21	46	68.09		--	1.01
น้อย	น้อย	11	117	67.08			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 187 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มที่ทำงานบริษัทเอกชน

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 75.50	21 68.85	11 67.51
มาก	มาก	22	165	81.56	6.06*	12.71**	14.05**
น้อย	มาก	12	18	75.50	--	6.65**	7.99**
มาก	น้อย	21	66	68.85		--	1.34
น้อย	น้อย	11	123	67.51			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 188 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มที่ทำงานบริษัทเอกชน

กลุ่ม							
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21 80.43	12 71.09	11 65.21
มาก	มาก	22	139	81.14	0.71	10.05**	15.93**
มาก	น้อย	21	44	80.43	--	9.34**	15.22**
น้อย	มาก	12	89	71.09		--	5.88*
น้อย	น้อย	11	100	65.21			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 189 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 75.85	21 72.33	11 69.32
มาก	มาก	22	151	80.75	4.90*	8.42**	11.43**
น้อย	มาก	12	21	75.85	--	3.52	6.53*
มาก	น้อย	21	70	72.33		--	3.01
น้อย	น้อย	11	57	69.32			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 190 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	222	221	121	212	112	211	111
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมฯ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา				81.18	78.90	71.29	71.09	67.13	65.53	63.29
น้อย	มาก	มาก	122	8	83.00	1.82	4.10	11.71**	11.91**	15.87**	17.47**	19.71**
มาก	มาก	มาก	222	138	81.18	--	2.28	9.89**	10.09**	14.05**	15.65**	17.89**
มาก	มาก	น้อย	221	42	78.90		--	7.61**	7.81**	11.77**	13.37**	15.61**
น้อย	มาก	น้อย	121	7	71.29			--	0.20	4.16	5.76*	8.00**
มาก	น้อย	มาก	212	22	71.09				--	3.96	5.56*	7.80**
น้อย	น้อย	น้อย	112	48	67.13					--	1.60	3.84
มาก	น้อย	น้อย	211	32	65.53						--	2.24
น้อย	น้อย	น้อย	111	83	63.29							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 191 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด				70.35	69.22	69.21
มาก	มาก	22	79	81.01	10.66**	11.79**	11.80**
น้อย	มาก	12	108	70.35	--	1.13	1.14
มาก	น้อย	21	58	69.22		--	0.01
น้อย	น้อย	11	19	69.21			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 192 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมฯ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ				69.85	68.09	65.14
มาก	มาก	22	259	77.96	8.11**	9.87**	12.82**
น้อย	มาก	12	34	69.85	--	1.76	4.71*
มาก	น้อย	21	112	68.09		--	2.95*
น้อย	น้อย	11	240	65.14			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 193 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ สนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มรวม

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 69.29	21 68.97	11 63.44
มาก	มาก	22	238	78.34	9.05**	9.37**	14.90**
น้อย	มาก	12	107	69.29	--	0.32	5.85*
มาก	น้อย	21	133	68.97		--	5.53*
น้อย	น้อย	11	167	63.44			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 194 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการการรับรู้การทางสังคมฯ และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มรวม

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	121	221	212	112	122	211	111
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมฯ	การรับรู้สามารถของตนฯ	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา				71.53	71.18	70.07	69.51	68.18	66.73	62.52
มาก	มาก	มาก	222	192	80.33	8.80**	9.15**	10.26**	10.82**	12.15**	13.60**	17.81**
น้อย	มาก	น้อย	121	17	71.53	--	0.35	1.46	2.02	3.35*	4.80*	9.01**
มาก	มาก	น้อย	221	67	71.18		--	1.11	1.67	3.00*	4.45*	8.66**
มาก	น้อย	มาก	212	46	70.07			--	0.56	1.89	3.34*	7.55**
น้อย	น้อย	มาก	112	90	69.51				--	1.33	2.78	6.99**
น้อย	มาก	มาก	122	17	68.18					--	1.45	5.66*
มาก	น้อย	น้อย	211	66	66.73						--	4.21
น้อย	น้อย	น้อย	111	150	62.52							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 195 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด กลุ่มชาย

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 69.55	21 68.72	11 64.37
มาก	มาก	22	124	78.65	9.10**	9.93**	14.28**
น้อย	มาก	12	22	69.55	--	0.83	5.18*
มาก	น้อย	21	44	68.72		--	4.35*
น้อย	น้อย	11	100	64.37			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 196 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มชาย

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21 69.63	12 68.26	11 63.92
มาก	มาก	22	108	79.61	9.98**	11.35**	15.69**
มาก	น้อย	21	60	69.63	--	1.37	5.71*
น้อย	มาก	12	39	68.26		--	4.34*
น้อย	น้อย	11	83	63.92			

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 197 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มชาย

กลุ่ม							
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21 71.77	12 69.86	11 63.56
มาก	มาก	22	98	79.97	8.20**	10.11**	16.41***
มาก	น้อย	21	48	71.77	--	1.91	8.21**
น้อย	มาก	12	49	69.86		--	6.30*
น้อย	น้อย	11	95	63.56			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 198 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการการรับรู้กาสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มชาย

กลุ่ม												
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้สามารถของตนฯ	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221 72.09	212 72.06	121 71.00	112 68.58	122 67.00	211 66.42	111 62.48
มาก	มาก	มาก	222	90	81.12	9.03**	9.06**	10.12**	12.54**	14.12**	14.70**	18.64**
มาก	มาก	มาก	221	34	72.09	--	0.03	1.09	3.51*	5.09*	5.67*	9.61**
มาก	น้อย	น้อย	212	18	72.06		--	1.06	3.48*	5.06*	5.64*	9.58**
น้อย	มาก	มาก	121	14	71.00			--	2.42	4.00*	4.58*	8.52**
น้อย	น้อย	น้อย	112	31	68.58				--	1.21	2.16	6.10*
น้อย	มาก	มาก	122	8	67.00					--	0.58	4.52*
มาก	น้อย	น้อย	211	26	66.42						--	3.94*
น้อย	น้อย	น้อย	111	69	62.48							--

ตาราง 199 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มที่มีอายุปานกลาง

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21 69.83	12 68.56	11 63.78
มาก	มาก	22	191	78.99	9.16**	10.43**	15.21**
มาก	น้อย	21	82	69.83	--	1.27	6.05*
น้อย	มาก	12	68	68.56		--	4.78*
น้อย	น้อย	11	89	63.78			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 200 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มผู้ที่มีอายุมาก

กลุ่ม												
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้คสามารถของตนฯ	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	112 77.26	121 70.77	212 70.00	221 68.73	122 68.00	211 66.40	111 61.51
มาก	มาก	มาก	222	34	77.88	6.62**	7.11**	7.88**	9.15**	9.70**	11.15**	16.37**
น้อย	น้อย	มาก	112	31	77.26	--	0.49	1.26	2.53	3.08	4.53*	9.75**
น้อย	มาก	น้อย	121	13	70.77		--	0.77	2.04	2.59	4.04*	9.26**
มาก	น้อย	มาก	212	13	70.00			--	1.27	1.82	3.27	8.49**
มาก	มาก	น้อย	221	26	68.73				--	0.55	2.00	7.22**
น้อย	มาก	มาก	122	8	68.00					--	1.45	6.67*
มาก	น้อย	น้อย	211	25	66.40						--	5.22*
น้อย	น้อย	น้อย	111	65	61.51							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 201 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา - ปริญญาตรี

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 68.64	21 66.41	11 63.01
มาก	มาก	22	135	77.42	8.78**	11.01**	11.41**
น้อย	มาก	12	73	68.64	--	2.23*	5.63*
มาก	น้อย	21	79	66.41		--	3.40*
น้อย	น้อย	11	134	63.01			

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 202 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มที่มีการศึกษาอนุปริญญา - ปริญญาตรี

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	121	212	112	221	211	122	111
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมฯ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา				73.08	69.30	68.94	66.52	66.33	65.85	61.96
มาก	มาก	มาก	222	105	79.74	6.66*	10.44**	10.80**	13.22**	13.41**	13.89**	17.78**
น้อย	มาก	น้อย	121	13	73.08	--	3.78*	4.14*	6.56*	6.75*	7.23**	11.12**
มาก	น้อย	มาก	212	30	69.30		--	0.36	2.78	2.97	3.45	7.34**
น้อย	น้อย	มาก	112	66	68.94			--	2.42	2.61	3.09	6.98**
มาก	มาก	น้อย	221	33	66.52				--	0.19	0.67	4.56*
มาก	น้อย	น้อย	211	46	66.33					--	0.48	4.37*
น้อย	มาก	มาก	122	7	65.85						--	3.89*
น้อย	น้อย	น้อย	111	121	61.96							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 203 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคม	การรับรู้ความสามารถของตนฯ				69.36	68.86	67.68
มาก	มาก	22	121	79.54	10.18**	10.68**	11.86**
มาก	น้อย	21	36	69.36	--	0.50	1.68
น้อย	มาก	12	14	68.86		--	1.18
น้อย	น้อย	11	53	67.68			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 204 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มผู้ที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	212	112	121	221	122	211	111
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมฯ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา				71.86	70.55	70.25	69.09	68.00	67.88	61.44
มาก	มาก	มาก	222	62	79.68	7.82**	9.13**	9.43**	10.59**	11.68**	11.80**	18.24**
มาก	น้อย	มาก	212	14	71.86	--	1.31	1.61	2.77	3.86	3.98*	10.42**
น้อย	น้อย	มาก	112	33	70.55		--	0.30	1.46	2.55	2.67	9.11**
น้อย	มาก	น้อย	121	8	70.25			--	1.16	2.25	2.37	8.81**
มาก	มาก	น้อย	221	32	69.09				--	1.09	1.21	7.65**
น้อย	มาก	มาก	122	8	68.00					--	0.12	6.56*
มาก	น้อย	น้อย	211	32	67.88						--	6.44*
น้อย	น้อย	น้อย	111	84	61.44							--

ตาราง 205 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มที่ทำงานในบริษัทเอกชน

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 70.50	21 67.41	11 66.22
มาก	มาก	22	165	79.00	8.50**	11.59**	12.78**
น้อย	มาก	12	18	70.50	--	3.09*	4.28*
มาก	น้อย	21	66	67.41		--	1.19
น้อย	น้อย	11	123	66.22			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 206 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มทำงานบริษัทเอกชน

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21 69.42	12 68.83	11 64.95
มาก	มาก	22	162	78.39	8.97**	9.56**	13.44**
มาก	น้อย	21	69	69.42	--	0.59	4.47*
น้อย	มาก	12	66	68.83		--	3.88*
น้อย	น้อย	11	75	64.95			

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 207 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มผู้ที่ทำงานบริษัทเอกชน

กลุ่ม													
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมฯ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221 73.08	121 72.66	212 69.28	112 68.91	122 68.33	211 65.65	111 63.89
มาก	มาก	มาก	222	130	80.64	7.56**	7.98**	11.36**	11.73**	12.31**	14.99**	16.75**
มาก	มาก	น้อย	221	35	73.08	--	0.42	3.80*	4.17*	4.75*	7.43**	9.19**
น้อย	มาก	มาก	121	9	72.66		--	3.38*	3.75*	4.33*	7.01**	8.77**
มาก	น้อย	มาก	212	32	69.28			--	0.37	0.95	3.63*	5.39*
น้อย	มาก	มาก	112	57	68.91				--	0.58	3.26*	5.02*
น้อย	มาก	มาก	122	9	68.33					--	2.68	4.44*
มาก	น้อย	น้อย	211	34	65.65						--	1.76
น้อย	น้อย	น้อย	111	66	63.89							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 208 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมฯ และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพปานกลาง

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 70.62	21 66.69	11 63.61
มาก	มาก	22	108	79.25	8.63**	12.56**	15.64**
น้อย	มาก	12	13	70.62	--	3.93*	7.01**
มาก	น้อย	21	55	66.69		--	3.08*
น้อย	น้อย	11	170	63.61			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 209 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 69.46	21 69.38	11 68.87
มาก	มาก	22	151	77.04	7.58**	7.66**	8.17**
น้อย	มาก	21	57	69.46	--	0.08	0.59
มาก	น้อย	12	21	69.38		--	0.51
น้อย	น้อย	11	70	68.87			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 210 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก

กลุ่ม							
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12 71.30	21 68.99	11 66.62
มาก	มาก	22	125	78.93	7.63**	9.94**	12.31**
น้อย	มาก	12	46	71.30	--	2.31*	4.68*
มาก	น้อย	21	83	68.99		--	2.37*
น้อย	น้อย	11	45	66.62			

ตาราง 211 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มผู้ที่มีอายุงานในอาชีพมาก

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
การรับรู้ความสามารถของตนฯ	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา				72.69	70.31	66.58
มาก	มาก	22	118	78.75	6.06*	8.44**	12.17**
มาก	น้อย	12	53	72.69	--	2.38*	6.11*
น้อย	มาก	21	54	70.31		--	3.73*
น้อย	น้อย	11	74	66.58			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 212 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มที่มีอายุงานในอาชีพมาก

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	112	212	121	221	122	211	111
การสนับสนุนทางสังคมฯ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา				72.74	72.64	72.00	70.10	68.33	67.46	65.79
มาก	มาก	มาก	222	103	80.27	7.53**	7.63**	8.27**	10.17**	11.94**	12.81*	14.48**
น้อย	น้อย	มาก	112	31	72.74	--	0.10	0.74	2.64	4.41*	5.28*	6.95**
มาก	น้อย	มาก	212	22	72.64		--	0.64	2.54	4.31*	5.18*	6.85**
น้อย	มาก	น้อย	121	6	72.00			--	1.90	3.67*	4.54*	6.21*
มาก	มาก	น้อย	221	48	70.10				--	1.77	2.64	4.31*
น้อย	มาก	มาก	122	15	68.33					--	0.87	2.54
มาก	น้อย	น้อย	211	35	67.46						--	1.67
น้อย	น้อย	น้อย	111	39	65.79							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 213 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	212	112	122	121	211	111
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมฯ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา				72.17	71.00	70.86	68.68	67.91	67.42	61.43
มาก	มาก	มาก	222	138	80.51	8.34**	9.51**	9.65**	11.83*	12.60**	13.09**	19.08**
มาก	มาก	น้อย	221	42	72.17	--	1.17	1.31	3.49	4.26*	4.75*	10.74**
น้อย	มาก	มาก	122	8	71.00		--	0.14	2.32	3.09	3.58*	9.57**
น้อย	มาก	น้อย	121	7	70.86			--	2.18	2.95	3.44	9.43**
มาก	น้อย	มาก	212	22	68.68				--	0.77	1.26	7.25**
น้อย	น้อย	มาก	112	32	67.91					--	0.49	6.48*
มาก	มาก	น้อย	221	42	67.42						--	5.99*
น้อย	น้อย	น้อย	111	83	61.43							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 214 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด				69.00	67.98	66.97
มาก	มาก	22	79	76.58	7.58**	8.60**	9.61**
น้อย	มาก	12	19	69.00	--	1.02	2.03
มาก	น้อย	21	58	67.98		--	1.01
น้อย	น้อย	11	108	66.97			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 215 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา				69.00	67.98	64.91
มาก	มาก	22	78	76.58	7.58**	8.60**	11.67**
น้อย	มาก	12	51	69.00	--	1.02	4.09*
มาก	น้อย	21	59	67.98		--	3.07*
น้อย	น้อย	11	76	64.91			

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 216 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มผู้ที่ มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา				71.69	70.23	64.44
มาก	มาก	22	63	77.83	6.14*	7.60**	13.39**
มาก	น้อย	12	66	71.69	--	1.46	7.25**
น้อย	มาก	21	35	70.23		--	5.79*
น้อย	น้อย	11	100	64.44			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 **ที่ระดับ .01

ตาราง 217 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคนด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมฯ การรับรู้ความสามารถของตนฯ และวิถีชีวิตตามแนวศาสนา ในกลุ่มผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	121	112	212	221	122	211	111
การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมฯ	การรับรู้ความสามารถของตนฯ	วิถีชีวิตตามแนวศาสนา				72.00	71.90	71.33	69.52	65.67	65.62	63.83
มาก	มาก	มาก	222	54	79.85	7.85**	7.95*	8.52**	10.33**	14.18**	14.23**	16.02**
น้อย	มาก	น้อย	121	10	72.00	--	0.10	0.67	2.48	6.33*	6.38*	8.17**
น้อย	น้อย	มาก	112	42	71.90		--	0.57	2.38	6.23*	6.28*	8.07**
มาก	น้อย	มาก	212	24	71.33			--	1.81	5.66*	5.71*	7.50**
มาก	มาก	น้อย	221	25	69.52				--	3.85*	3.90*	5.69*
น้อย	มาก	มาก	122	9	65.67					--	0.05	1.84
มาก	น้อย	น้อย	211	34	65.62						--	1.79
น้อย	น้อย	น้อย	111	66	63.83							--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 218 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตของเอกลักษณ์แห่งตน พิจารณาตามตัวแปรเพศ และการศึกษา

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
เพศ	การศึกษา				72.54	69.23	66.60
หญิง	สูง	22	112	74.87	2.33	5.64*	8.27**
ชาย	สูง	12	112	72.54	--	3.31*	5.94*
ชาย	ปานกลาง	11	178	69.23		--	2.63
หญิง	ปานกลาง	21	243	66.60			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 219 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตของเอกลักษณ์แห่งตน พิจารณาตามตัวแปรการศึกษาและอายุงาน

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
การศึกษา	อายุงาน				73.28	69.90	66.11
สูง	มาก	22	121	74..06	0.78	4.16*	7.95**
ปานกลาง	มาก	12	103	73.28	--	3.38*	7.17*
ปานกลาง	ปานกลาง	11	178	69.90		--	3.79*
สูง	ปานกลาง	21	243	66.11			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 220 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคล พิจารณาตามตัวแปรเพศ และอายุงาน

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	21	11
เพศ	อายุงาน				72.54	69.23	66.60
ชาย	มาก	12	139	83.02	3.88*	6.49*	6.70*
หญิง	มาก	22	160	79.14	--	2.61	2.82
หญิง	ปานกลาง	21	195	76.53		--	0.21
ชาย	ปานกลาง	11	151	76.32			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 221 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคล พิจารณาตามตัวแปร การศึกษา และอายุงาน

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
การศึกษา	อายุงาน				80.34	77.26	74.79
สูง	มาก	22	121	86.36	6.02*	9.10**	11.57**
สูง	ปานกลาง	21	103	80.34	--	3.08	5.55*
ปานกลาง	มาก	12	178	77.26		--	2.47
ปานกลาง	ปานกลาง	11	243	74.79			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 222 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิถีชีวิตตามแนวศาสนาพิจารณาตามตัวแปรเพศ และการศึกษา

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	11	12	21
เพศ	การศึกษา				46.47	45.95	45.60
หญิง	สูง	22	112	49.93	3.46*	3.98*	4.33*
ชาย	สูง	11	178	46.47	--	0.52	0.87
ชาย	ปานกลาง	12	112	45.95		--	0.35
หญิง	ปานกลาง	21	243	45.60			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 223 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร พิจารณาตามตัวแปรเพศ และอายุงาน

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	21	11
เพศ	อายุงาน				50.04	46.21	45.17
หญิง	มาก	12	139	50.92	0.88	4.71*	5.75*
ชาย	มาก	22	160	50.04	--	3.83*	4.87*
ชาย	ปานกลาง	21	195	46.21		--	1.04
หญิง	ปานกลาง	11	151	45.17			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 224 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด พิจารณาตามตัวแปรเพศ และการศึกษา

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
เพศ	การศึกษา				66.78	61.37	59.23
หญิง	สูง	22	112	67.45	0.67	6.08*	8.22**
ชาย	สูง	12	112	66.78	--	5.41*	7.55*
ชาย	ปานกลาง	11	178	61.37		--	2.14
หญิง	ปานกลาง	21	243	59.23			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 225 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านทำงาน พิจารณาตามตัวแปรเพศ และการศึกษา

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
เพศ	การศึกษา				80.13	71.89	70.09
หญิง	สูง	22	112	82.63	2.50	10.74**	12.54**
ชาย	สูง	12	112	80.13	--	8.24**	10.04*
ชาย	ปานกลาง	11	178	71.89		--	1.80
หญิง	ปานกลาง	21	243	70.09			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 226 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว พิจารณาตามตัวแปรเพศ และการศึกษา

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
เพศ	การศึกษา				75.90	72.45	70.24
หญิง	สูง	22	112	78.19	2.29	5.47*	7.95**
ชาย	สูง	12	112	75.90	--	3.45*	5.66*
ชาย	ปานกลาง	11	178	72.45		--	2.21
หญิง	ปานกลาง	21	243	70.24			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 227 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรเพศ และการศึกษา

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
เพศ	การศึกษา				73.41	70.34	68.46
หญิง	สูง	22	112	75.45	2.04	5.11*	6.99*
ชาย	สูง	12	112	73.41	--	3.07*	4.95*
ชาย	ปานกลาง	11	178	70.34		--	1.88
หญิง	ปานกลาง	21	243	68.46			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 228 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวม พิจารณาตามตัวแปรเพศ และการศึกษา

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
เพศ	การศึกษา				229.44	214.68	208.78
หญิง	สูง	22	112	236.27	6.83	21.59**	27.49**
ชาย	สูง	12	112	229.44	--	14.76**	20.66**
ชาย	ปานกลาง	11	178	214.68		--	5.90
หญิง	ปานกลาง	21	243	208.78			--

ตาราง 229 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคล พิจารณาตามตัวแปรอายุงานและการศึกษา

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
อายุงาน	การศึกษา				80.34	77.26	74.49
มาก	สูง	22	121	86.36	6.02*	9.10*	11.57**
ปานกลาง	สูง	12	103	80.34	--	3.08	5.55*
มาก	ปานกลาง	21	178	77.26		--	2.47
ปานกลาง	ปานกลาง	11	243	74.49			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 230 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร พิจารณาตามตัวแปรหน่วยงานภาค และการศึกษา

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	21	11
หน่วยงานภาค	การศึกษา				49.23	48.47	45.27
เอกชน	สูง	22	125	49.53	0.30	1.06	4.26*
ราชการ	สูง	12	99	49.23	--	0.76	3.96*
เอกชน	ปานกลาง	21	247	48.47		--	3.20*
ราชการ	ปานกลาง	11	174	45.27			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 231 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร พิจารณาตามตัว อายุงาน หน่วยงานภาค และการศึกษา

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	221	212	211	112	121	122	111
อายุงาน	หน่วยงานภาค	การศึกษา				51.06	50.21	48.35	46.79	46.79	46.58	42.59
มาก	เอกชน	สูง	222	63	52.43	1.37	2.22	4.08*	5.64*	5.64*	5.85*	9.84**
มาก	เอกชน	ปานกลาง	221	97	51.06	--	0.85	2.71	4.27*	4.27*	4.48*	8.47*
มาก	ราชการ	สูง	212	58	50.21		--	1.86	3.42	3.42*	3.63*	7.62*
มาก	ราชการ	ปานกลาง	211	81	48.35			--	1.56	1.56	1.77	5.76*
ปานกลาง	ราชการ	สูง	112	41	46.79				--	0.00	0.21	4.20*
ปานกลาง	เอกชน	ปานกลาง	121	150	46.79					--	0.21	4.20*
ปานกลาง	เอกชน	สูง	122	62	46.58						--	3.99*
ปานกลาง	ราชการ	ปานกลาง	111	93	42.59							--

ตาราง 232 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสภาพเศรษฐกิจ พิจารณาตามตัวแปรอายุงาน และหน่วยงานภาค

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
อายุงาน	หน่วยงานภาค				43.50	40.51	39.26
มาก	เอกชน	22	160	47.16	2.04	5.11*	6.99*
มาก	ราชการ	21	139	43.50	--	3.07*	4.95*
ปานกลาง	เอกชน	12	212	40.51		--	1.88
ปานกลาง	ราชการ	11	134	39.26			--

ตาราง 233 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์แห่งตน พิจารณาตามตัวแปรเพศ และอายุ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	22	12
เพศ	อายุ				69.56	68.55	65.58
ชาย	ปานกลาง	11	199	72.76	3.20	4.21*	7.18*
หญิง	ปานกลาง	21	231	69.56	--	1.01	3.98*
หญิง	มาก	22	124	68.55		--	2.97
ชาย	มาก	12	91	65.58			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 234 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเอกลักษณ์แห่งตน พิจารณาตามตัวแปรอายุ และระดับเศรษฐกิจ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	22	21
อายุ	ระดับเศรษฐกิจ				70.08	68.69	65.64
ปานกลาง	ปานกลาง	11	281	71.55	1.47	2.86	5.91*
ปานกลาง	มาก	12	149	70.08	--	1.39	4.44*
มาก	มาก	22	115	68.69		--	3.05
มาก	ปานกลาง	21	99	65.64			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 235 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส พิจารณาตามตัวแปรอายุ และระดับเศรษฐกิจ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	22	21
อายุ	ระดับเศรษฐกิจ				93.86	90.36	86.81
ปานกลาง	ปานกลาง	11	281	96.04	2.18	5.68*	9.23**
ปานกลาง	มาก	12	149	93.86	--	3.50	7.05*
มาก	มาก	22	115	90.36		--	3.55
มาก	ปานกลาง	21	99	86.81			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 236 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปรับตัวเพื่อการสร้างขยายของบุคคล พิจารณาตามตัวแปรอายุ และระดับเศรษฐกิจ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	22	21
อายุ	ระดับเศรษฐกิจ				79.68	75.95	73.73
ปานกลาง	ปานกลาง	11	281	80.71	1.03	4.76*	6.98*
ปานกลาง	มาก	12	149	79.68	--	3.73*	5.59*
มาก	มาก	22	115	75.95		--	2.22
มาก	ปานกลาง	21	99	73.73			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 237 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการมองโลกในแง่ดี พิจารณาตามตัวแปรเพศ และอายุ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	22	12
เพศ	อายุ				48.96	45.98	45.53
ชาย	ปานกลาง	11	199	49.74	0.78	3.76*	6.21*
หญิง	ปานกลาง	21	231	48.96	--	2.98	5.43*
หญิง	มาก	22	124	45.98		--	2.45
ชาย	มาก	12	91	45.53			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 238 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนมองโลกในแง่ดี พิจารณาตามตัวแปรอายุ และระดับเศรษฐกิจ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	22	21
อายุ	ระดับเศรษฐกิจ				48.49	45.46	44.38
ปานกลาง	ปานกลาง	11	199	49.74	1.25	4.28*	5.36*
ปานกลาง	มาก	12	231	48.49	--	3.03*	4.11*
มาก	มาก	22	124	45.46		--	1.08
มาก	ปานกลาง	21	91	44.38			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 239 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการมองโลกในแง่ดี พิจารณาตามตัวแปร เพศ อายุ และระดับเศรษฐกิจ

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	211	212	112	221	222	122	121
เพศ	อายุ	ระดับเศรษฐกิจ				48.98	48.91	48.35	46.11	45.87	44.79	42.39
ชาย	ปานกลาง	ปานกลาง	111	118	50.85	1.87	1.94	2.50	4.74*	4.98*	6.06*	8.46**
หญิง	ปานกลาง	ปานกลาง	211	164	48.98	--	0.07	0.63	2.87	3.11*	4.19*	6.59*
หญิง	ปานกลาง	สูง	212	68	48.91		--	0.54	2.80	3.04*	4.12*	6.52*
ชาย	ปานกลาง	สูง	112	81	48.35			--	2.24	2.48	3.56*	5.96*
หญิง	มาก	ปานกลาง	221	53	46.11				--	0.24	1.32	3.72*
หญิง	มาก	สูง	222	71	45.87					--	1.08	3.48*
ชาย	มาก	สูง	122	46	44.79						--	2.40
ชาย	มาก	ปานกลาง	121	44	42.39							--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 ** ที่ระดับ .01

ตาราง 240 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนศาสนา พิจารณาตามตัวแปรเพศ และอายุ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	21	22	12
เพศ	อายุ				45.39	46.19	42.98
ชาย	ปานกลาง	11	199	47.76	0.37	1.57	4.78*
หญิง	ปานกลาง	21	231	47.39	--	1.20	4.41*
หญิง	มาก	22	124	46.19		--	3..21*
ชาย	มาก	12	91	42.98			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 241 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนศาสนา พิจารณาตามตัวแปรอายุ และระดับเศรษฐกิจ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	22	21
อายุ	ระดับเศรษฐกิจ				46.68	45.44	44.14
ปานกลาง	ปานกลาง	11	281	48.04	1.36	2.60*	3.90*
ปานกลาง	สูง	12	149	46.68	--	1.24	2.54
มาก	สูง	22	115	45.44		--	1.30
มาก	ปานกลาง	21	99	44.14			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 242 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้สภาพเศรษฐกิจฯ พิจารณาตามตัวแปรเพศ และอายุ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	22	21	12
เพศ	อายุ				45.75	44.90	43.87
ชาย	ปานกลาง	11	199	45.77	2.04	5.11*	6.99*
หญิง	มาก	22	124	45.75	--	3.07*	4.95*
หญิง	ปานกลาง	21	231	44.90		--	1.88
ชาย	มาก	12	91	43.87			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 243 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้การสนับสนุนฯ พิจารณาตามตัวแปรอายุ และระดับเศรษฐกิจ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	22	21
อายุ	ระดับเศรษฐกิจ				45.18	45.03	44.53
ปานกลาง	ปานกลาง	11	281	47.53	2.35	2.50	3.00*
มาก	มาก	12	149	45.18	--	0.15	0.65
มาก	มาก	22	115	45.03		--	0.50
ปานกลาง	ปานกลาง	21	99	44.53			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 244 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียด พิจารณาตามตัวแปรอายุ และ ระดับเศรษฐกิจ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	22	21
อายุ	ระดับเศรษฐกิจ				62.07	61.09	58.64
ปานกลาง	ปานกลาง	11	281	64.82	2.75	3.73*	6.18*
ปานกลาง	สูง	12	149	62.07	--	0.98	3.43*
มาก	สูง	22	115	61.09		--	2.45
มาก	ปานกลาง	21	99	58.64			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 245 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคม พิจารณาตามตัวแปรอายุ และระดับเศรษฐกิจ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	22	21
อายุ	ระดับเศรษฐกิจ				70.83	69.41	66.94
ปานกลาง	ปานกลาง	11	281	73.30	2.47	3.89*	6.36*
ปานกลาง	สูง	12	149	70.83	--	1.42	3.89*
มาก	สูง	22	115	69.41		--	2.47
มาก	ปานกลาง	21	99	66.94			--

* ค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 246 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวม พิจารณาตามตัวแปรอายุ และระดับเศรษฐกิจ

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	12	22	21
อายุ	ระดับเศรษฐกิจ				219.43	212.90	206.85
ปานกลาง	ปานกลาง	11	281	224.98	5.55	12.68**	18.13**
ปานกลาง	สูง	12	149	219.43	--	6.53	12.58**
มาก	สูง	22	115	212.90		--	6.05
มาก	ปานกลาง	21	99	206.85			--

** ค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 247 ผลการทำนาย เอกลักษณ์แห่งตน โดยใช้กลุ่มจิตลักษณะเดิม และกลุ่มสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

กลุ่ม	จำนวน คน	ชุดที่1จิตลักษณะเดิม(1-4)			ชุด 2 สถานการณ์(5-9)			ชุด 3 รวม (1-9)		
		%ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	% ทำนาย	ตัว ทำนาย	ค่าเบต้า
รวม	645	46.1	2,4	.51,.24	31.8	9	.56	51.6	2,9,4,5,1	.35,.27,.23,.13,.10
หญิง	645	49.0	2,4,3,1	.67.27.26	38.3	9	.62	58.6	2,9,4,3	.51,.38,.28,.27
อายุปานกลาง	645	56.6	2,4,3,1	.77,.35,.33,.07	41.8	9,6,5	.59,.15,.13	65.1	2,4,9,5,1,6,7	.60,.32,.29,.27,.20,.16, .13,.09
การศึกษาสูง	645	37.0	2,3,4	.33,.19,.18	26.3	9	.51	49.1	4,2,9,3,5,87	.25,.24,.23,.22,.17, .15,.14
ทำงานเอกชน	645	52.6	2,3,4	.78,.37,.35	40.0	9,5,6	.60,.14,.11	60.0	2,3,9,4,5,1	.59,.40,.33,.33,.18,.13
เศรษฐกิจกลาง	645	52.8	2,4	.47,.35	32.9	9	.57	56.4	4,2,9,8	.35,.34,.22,.08
สุขภาพดี	645	48.5	2,4	.51,.26	38.6	9,6,7	.57,.13,.09	55.7	9,2,4	.33,.32,.24

หมายเหตุ ค่าเบต้าทุกตัว มีนัยสำคัญที่ .05

ตัวทำนาย

ตัวที่ 1 คือ ความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส
ตัวที่ 2 คือ การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย
ตัวที่ 3 คือ การมองโลกในแง่ดี
ตัวที่ 4 คือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา
ตัวที่ 5 คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส
ตัวที่ 6 คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร
ตัวที่ 7 คือ ภาระในครอบครัว
คือที่ 8 คือ การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว
คือที่ 9 คือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน

ตาราง 248 ผลการทำนาย การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากทำงาน ครอบครัว และสังคม โดยใช้กลุ่มจิตลักษณะเดิม และกลุ่มสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

กลุ่ม	จำนวนวนคน	ชุดที่1จิตลักษณะเดิม			ชุด 2 สถานการณ์			ชุด 3 รวม		
		%ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	%ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	%ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า
รวม	645	47.7	2,3,1	.49,.21,.08	36.3	9,6,5	.52.11.08	54.1	2,9,3,6,7,5	.35,.24,.21,.13,.10,.07
อายุปานกลาง	645	53.6	2,3,1	.42,.31,.09	39.5	9,5	.59.12	58.8	2,3,9,7,5,6	.33,.27,.22,.11,.10,.09
การศึกษาสูง	645	38.6	2,3,1	.41,.21,.11	45.0	9,6	.49,..26	54.8	3,6,9,7,2,4	.36,.31,.28,.21,.20,.15
ทำงานเอกชน	645	51.6	2,3	.51,.24	34.6	9	.59	55.3	2,3,9,6	.39,.22.19,.09
อายุงานมาก	645	40.5	2,3	.49,.19	51.2	986	.54,.22,.21	59.7	9,2,8,6,4	.38,.28,.19,.18,.10
เศรษฐกิจกลาง	645	58.3	2,3,1	.58,.15.12	44.1	9,5	.62,.11	64.6	2,9,3,6,7,5	.45,.23,.16,.13,.12,.10
สุขภาพดี	645	52.8	2,3,1	.49,.24,.07	36.2	9,5	.57,.12	58.6	2,9,3,7,6,5	.37,.24,.23,.13,.09,.08

หมายเหตุ ค่าเบต้าทุกตัว มีนัยสำคัญที่ .05

ตัวทำนาย

ตัวที่ 1 คือ ความใกล้ชิดผูกพันกับคู่สมรส
ตัวที่ 2 คือ การปรับตัวเพื่อการสร้างขยาย
ตัวที่ 3 คือ การมองโลกในแง่ดี
ตัวที่ 4 คือ วิถีชีวิตตามแนวศาสนา
ตัวที่ 5 คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส
ตัวที่ 6 คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร
ตัวที่ 7 คือ ภาระในครอบครัว
คือที่ 8 คือ การรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว
คือที่ 9 คือ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน

ตาราง 249 ผลการทำนาย ลำดับแรกของคุณภาพชีวิตโดยรวม ใช้แสดงเฉพาะตัวทำนายจากกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์

กลุ่ม	ลำดับที่ 1 คุณภาพชีวิตโดยรวม(เอกลักษณ์แห่งตน)			ลำดับที่ 1 คุณภาพชีวิตโดยรวม(การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดฯ		
	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ค่าเบต้า	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ค่าเบต้า
รวม	Id	57.5	.76	Se	54.2	.30
หญิง	Id	57.2	.76	Se	57.2	.76
อายุปานกลาง	Id	62.0	.79	Se	60.4	.79
การศึกษาสูง	Id	51.7	.72	-	-	-
ทำงานเอกชน	Id	60.1	.78	Se	56.9	.75
เศรษฐกิจกลาง	Id	62.0	.79	Se	60.7	.78
สุขภาพดี	Id	65.3	.81	Se	55.3	.74

หมายเหตุ ค่าเบต้าทุกตัว มีนัยสำคัญที่ .05

ตัวทำนาย

Id คือ เอกลักษณ์แห่งตน

Se คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากทำงาน ครอบครัว และสังคม

ตาราง 250 ผลการทำนาย ลำดับตัวทำนาย และตัวทำนายที่สำคัญ ลำดับแรกของคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ครอบครัวและสังคมใช้แสดงเฉพาะตัวทำนายจากกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์

กลุ่ม	ลำดับที่ 1 ของคุณภาพชีวิตด้านทำงาน			ลำดับที่ 1 ของคุณภาพชีวิตด้านครอบครัว			ลำดับที่ 1 ของคุณภาพชีวิตด้านสังคม		
	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ค่าเบต้า	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ค่าเบต้า	ตัวทำนาย	%ทำนาย	ค่าเบต้า
รวม	Id	49.9	.45	Id	43.7	.36	Se	48.3	.70
หญิง	Id	53.1	.73	-	-	-	Se	50.0	.71
อายุปานกลาง	Id	51.6	.56	Id	49.6	.45	Se	51.5	.72
การศึกษาสูง	Id	51.3	.57	Id	48.0	.32	Se	47.4	.69
ทำงานเอกชน	Id	54.1	.66	Id	47.4	.52	Se	52.2	.72
อายุงานปานกลาง	-	-	-	-	-	-	Se	53.3	.73
อายุงานมาก	Id	55.2	.56	-	-	-	-	-	-
เศรษฐกิจกลาง	Id	54.4	.47	Id	43.7	.35	Se	57.0	.76
สุขภาพดี	Id	52.9	.48	Id	50.0	.49	-	-	-

หมายเหตุ ค่าเบต้าทุกตัว มีนัยสำคัญที่ .05

ตัวทำนาย

Id คือ เอกลักษณ์แห่งตน

Se คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากทำงาน ครอบครัว และสังคม

ตาราง 251 แสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ของตัวแปรในกลุ่มรวม

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.คุณภาพชีวิตทำงาน	74.51	11.85	.63**	.65**	.89**	.71**	.27**	.67**	.66**	.60**	.17**	.36**	.28**	.17**	.36**	.60**
2.คุณภาพชีวิตครอบครัว	73.21	10.50		.66**	.87**	.66**	.35**	.62**	.63**	.52**	.29**	.46**	.36**	.19**	.51**	.65**
3.คุณภาพชีวิตสังคม	71.05	8.67			.86**	.61**	.31**	68**	.71**	.71**	.20**	.35**	.28**	.07	.61**	.70**
4.คุณภาพชีวิตโดยรวม	218.77	27.12	.			.76**	.35**	.75**	.76**	.69**	.25**	.44**	.35**	.17**	.55**	.74**
5.เอกลักษณ์แห่งตน	69.79	9.48					.25**	.65**	.55**	.53**	.08*	.28**	.20**	.05	.56**	.55**
6.ใกล้ชิดผูกพัน	93.11	16.95						.32**	.33**	.22**	.68**	.30**	.31**	.07	.30**	.30**
7.การปรับตัวฯ	78.53	10.02							.77**	.55**	.18**	.30**	.29**	.10**	.60**	.67**
8.มองโลกในแง่ดี	47.86	6.29								.68**.	.20**	.26**	.31**	.17**	.49**	.61**
9.วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	46.65	7.13									.11**	.22**	.15**	.17**	.36**	.43**
10.ความสัมพันธ์คู่สมรส	69.67	12.74										.30**	.31**	.20**	.22**	.23**
11.ความสัมพันธ์บิดาฯ	47.93	7.47											.49**	.13**	.44**	.36**
12.ภาระในครอบครัว	42.54	7.98												.30**	.30**	.22**
13.สภาพเศรษฐกิจ	45.19	7.67													.00	0.6
14.การสนับสนุนจากเพื่อน	46.06	8.59														.59**
15.ความสามารถในการจัดการกับความเครียดฯ	62.56	9.05														--

* มีนัยสำคัญ .05, ** มีนัยสำคัญ .01

ตาราง 252 แสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ของตัวแปรผู้ใหญ่วัยกลางคนในกลุ่มชายและกลุ่มหญิง

ตัวแปร	ชาย (n=290)		หญิง (n=355)		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ															
1.คุณภาพชีวิตทำงาน	75.07	11.38	74.05	12.21	- -	.60**	.64**	.87**	.67**	.29**	.64**	.68**	.52**	.27**	.37**	.36**	.24**	.34**	.56**
2.คุณภาพชีวิตครอบครัว	73.79	9.84	72.75	11.01	.64**	- -	.72**	.88**	.64**	.36**	.61**	.69**	.51**	.39**	.45**	.37**	.27**	.58**	.64**
3.คุณภาพชีวิตสังคม	71.53	8.61	70.66	8.70	. 66**	.63**	- -	.88**	.68**	.40**	.72**	.76**	.71**	.33**	.38**	.30**	.14**	.69**	.68**
4.คุณภาพชีวิตโดยรวม	220.38	26.12	217.45	27.89	.90**	.87**	.85**	- -	.76**	.40**	.75**	.81**	.66**	.37**	.45**	.40**	.25**	.59**	.71**
5.เอกลักษณ์แห่งตน	70.51	8.96	69.21	9.86	.73**	.67**	.55**	.75**	- -	.23**	.62**	.64**	.55**	.10*	.22**	.23**	.13**	.48**	.50**
6.ใกล้ชิดผูกพัน	94.74	17.29	91.78	16.58	.26**	.33**	.23**	.31**	.26**	- -	.34**	.39**	.25**	.69**	.36**	.31**	.03	.37**	.34**
7.การปรับตัวฯ	79.53	10.42	77.71	9.62	.70**	.63**	.64**	.75**	.67**	.28**	- -	.77**	.50**	.24**	34**	.33**	.14**	.67**	.65**
8.มองโลกในแง่ดี	47.79	6.30	47.92	6.29	.64**	.59**	.68**	.72**	.48**	.28**	.78**	- -	.64**	.29**	.18**	.33**	.20**	.57**	.61**
9.วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	46.27	7.40	46.97	6.90	.67**	.54**	.71**	.73**	.52**	.20**	.61**	.72**	- -	.22**	.27**	.21**	.23**	.42**	.40**
10.ความสัมพันธ์คู่สมรส	70.24	12.31	69.21	13.07	.10*	.22**	.10*	.16**	.16**	.66**	.12**	.13**	.01	- -	.40**	.31**	.15**	.31**	.30**
11.ความสัมพันธ์บิดาฯ	47.92	7.32	47.93	7.61	.35**	.47**	.33**	.44**	.32**	.25**	.26**	.33**	.19**	.23**	- -	.49**	.24**	.42**	.43**
12.ภาระในครอบครัว	43.79	7. 70	41.53	8.08	.21**	.35**	.25**	.31**	.16**	.30**	.25**	.30**	.12**	31**	.50**	- -	.31**	.26**	.26**
13.สภาพเศรษฐกิจ	45.17	7.54	45.20	7.80	.12**	.14**	.01	.11**	.01	.10*	.07	.15**	.11**	.24**	.04	.29**	- -	.01	02
14.การสนับสนุนจากเพื่อน	46.93	8.20	45.35	8.85	.37**	.46**	.65**	.51**	.62**	.23**	.53**	.43**	.32**	.16**	.45**	.32**	.01	- -	.62**
15.ความสามารถในการจัดการกับความเครียดฯ	63.46	9.02	61.82	9.02	.63**	.65**	.70**	.76**	.58**	.26**	.69**	.62**	.48**	.17**	.31**	.17**	.09*	.56**	- -

* มีนัยสำคัญ .05, ** มีนัยสำคัญ .01 ; ส่วนบนแสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มชาย และส่วนล่างแสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มหญิง

ตาราง 253 แสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ของตัวแปรในกลุ่มอายุปานกลางและกลุ่มอายุมาก

ตัวแปร	อายุน้อย (n= 430)		อายุมาก (n=215)		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ															
1.คุณภาพชีวิตทำงาน	76.25	12.12	71.01	10.47	- -	.64**	.64**	.89**	.72**	.29**	.71**	.67**	.60**	.21**	.38**	.27**	.15**	.41**	.63**
2.คุณภาพชีวิตครอบครัว	74.37	10.35	70.91	10.45	.56**	- -	.66**	.87**	.70**	.34**	.65**	.66**	.55**	.28**	.47**	.29**	.09**	.55**	.71**
3.คุณภาพชีวิตสังคม	72.45	8.62	68.26	8.09	.60**	.65**	- -	.85**	.63**	.29**	.69**	.69**	.73**	.19**	.36**	.20**	-.01	.69**	.72**
4.คุณภาพชีวิตโดยรวม	223.06	27.22	210.19	24.85	.85**	.87**	.85**	- -	.79**	.35**	.78**	.77**	.71**	.26**	.46**	.29**	.10*	.61**	.78**
5.เอกลักษณ์แห่งตน	71.04	9.36	67.23	9.25	.64**	.55**	.50**	.66**	- -	.27**	.70**	.53**	.55**	.06	.37**	.15**	.01	.63**	.58**
6.ใกล้ชิดผูกพัน	95.29	16.75	88.71	16.55	.14**	.30**	.27**	.27**	.13**	- -	.30**	.30**	.20**	.65**	.30**	.31**	10*	.30**	.32**
7.การปรับตัวฯ	80.35	9.73	74.88	9.61	.51**	.52**	.58**	.62**	.48**	.25**	- -	.80**	.55**	.18**	32**	.31**	.11**	.63**	.70**
8.มองโลกในแง่ดี	49.32	5.67	44.94	6.47	.59**	.55**	.72**	.71*	.51**	.26**	.66**	- -	.68**	.21**	.30**	.29**	.17**	.56**	.68**
9.วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	74.57	7.20	44.82	6.64	.55**	.41**	.60**	.60**	.41**	.16**	.49**	.66**	- -	.13**	.29**	.09*	.14**	.40**	.47**
10.ความสัมพันธ์คู่สมรส	70.78	12.31	67.43	13.31	.02	.27**	.15**	.17**	.06	.71**	.10*	.10*	-.01	- -	.33**	.35**	.25**	.24**	.26**
11.ความสัมพันธ์บิดาฯ	48.53	7.35	46.73	7.60	.26**	.40**	.28**	.37**	.06	.25**	.19**	.14**	.04	.22**	- -	.53**	.16**	.46**	.36**
12.ภาระในครอบครัว	42.97	8.19	41.67	7.50	.25**	.50**	.43**	.46**	.26**	.29**	.23**	.33**	.25**	.22**	.40**	- -	.30**	.26**	.21**
13.สภาพเศรษฐกิจ	45.30	7.47	44.95	8.09	..22**	.39**	.20**	.32**	.12**	.02	.08*	.19**	.22**	.11**	.07	.28**	- -	-.06	.06
14.การสนับสนุนจากเพื่อน	46.72	8.81	44.75	8.00	.18**	.40**	.40**	.37**	.40**	.25**	.51**	.33**	.21**	.16**	.38**	.39**	.11**	- -	.62**
15.ความสามารถในการจัดการกับความเครียดฯ	63.87	9.31	60.94	7.89	.45**	.48**	.59**	.59**	.43**	.17**	.55**	.41**	.26**	.10*	.34**	.21**	.05	.48**	- -

* มีนัยสำคัญ .05, ** มีนัยสำคัญ .01 ส่วนบนแสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มอายุปานกลาง และส่วนล่างแสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มอายุมาก

ตาราง 254 แสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ของตัวแปรในกลุ่มการศึกษาปานกลางและกลุ่มการศึกษาสูง

ตัวแปร	การศึกษาปานกลาง (n= 421)		การศึกษาสูง (n=224)		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ															
1.คุณภาพชีวิตทำงาน	70.85	10.77	81.38	10.68	- -	.53**	.57**	.85**	.65**	.24**	.62**	.64**	.58**	.10*	.27**	.34**	.16**	.24**	.52**
2.คุณภาพชีวิตครอบครัว	71.18	10.53	77.04	9.33	.72**	- -	.56**	.84**	.64**	.32**	.56**	.56**	.45**	.26**	.36**	.34**	.14**	.41**	.59**
3.คุณภาพชีวิตสังคม	69.25	8.64	74.43	7.67	.68**	.81**	- -	.83**	.55**	.27**	.62**	.71**	.72**	.15**	.19**	.25**	.04	.54**	.66**
4.คุณภาพชีวิตโดยรวม	211.28	25.13	232.85	25.10	.90**	.92**	.90**	- -	.74**	.33**	.71**	.75**	.68**	.20**	.33**	.37**	.14**	.46**	.69**
5.เอกลักษณ์แห่งตน	67.71	9.46	73.70	8.22	.72**	.61**	.61**	.72**	- -	.27**	.63**	.51**	.52**	.08	.24**	.25**	.07	.54**	.52**
6.ใกล้ชิดผูกพัน	91.79	16.61	95.57	17.35	.28**	.35**	.35**	.36**	.14**	- -	.28**	.33**	.19**	.68**	.25**	.34**	.07	.28**	.26**
7.การปรับตัวฯ	75.83	9.54	83.59	8.89	.59**	.64**	.69**	.70**	.55**	.34**	- -	.80**	.54**	.10*	16**	.25**	.06	.52**	.64**
8.มองโลกในแง่ดี	46.71	6.18	50.01	5.95	.62**	.69**	.65**	.72**	.53**	.28**	.66**	- -	.66**	.14**	.22**	.27**	.11**	.45**	.61**
9.วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	45.97	7.07	47.94	7.09	.66**	.64**	.67**	.72**	.50**	.23**	.56**	.71**	- -	.00	.10*	.12**	.06	.34**	.43**
10.ความสัมพันธ์คู่สมรส	68.98	12.97	70.96	12.22	.27**	.32**	.27**	.32**	.03	.66**	.29**	.28**	.29**	- -	.27**	.32**	.19**	.21**	.21**
11.ความสัมพันธ์บิดาฯ	47.15	7.43	49.40	7.35	.45**	.62**	.60**	.61**	.27**	.35**	.49**	.27**	.42**	.34**	- -	.57**	.15**	.34**	.22**
12.ภาระในครอบครัว	42.54	8.13	42.55	7.72	.23**	.47**	.37**	.39**	.10*	.27**	.45**	.41**	.22**	.29**	.34**	- -	.28**	.31**	.26**
13.สภาพเศรษฐกิจ	45.04	8.05	45.46	6.92	..23**	.33**	.12**	.25**	-.02	.08	.19**	.32**	.39**	.21**	.08	.34**	- -	.01	.05
14.การสนับสนุนจากเพื่อน	44.51	8.37	48.98	8.27	.39**	.61**	.67**	.60**	.51**	.29**	.64**	.47**	.34**	.22**	.57**	.32**	-.03	- -	.50**
15.ความสามารถในการจัดการกับความเครียดฯ	60.14	8.06	67.11	9.05	.55**	.68**	.69**	.70**	.41**	.31**	.59**	.51**	.40**	.23**	.53**	.19**	.06	.64**	- -

* มีนัยสำคัญ .05, ** มีนัยสำคัญ .01 ส่วนบนแสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มการศึกษาปานกลาง และส่วนล่างแสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มการศึกษาสูง

ตาราง 255 แสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ของตัวแปรในกลุ่มราชการและกลุ่มเอกชน

ตัวแปร	ราชการ (n=273)		เอกชน (n=372)		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ															
1.คุณภาพชีวิตทำงาน	71.73	12.17	76.54	11.19	- -	.52**	.68**	.87**	.66**	.32**	.62**	.65**	.62**	.25**	.39**	.28**	.22**	.34**	.59**
2.คุณภาพชีวิตครอบครัว	71.64	10.84	74.37	10.10	.70**	- -	.65**	.84**	.62**	.35**	.62**	.61**	.49**	.32**	.37**	.39**	.29**	.47**	.59**
3.คุณภาพชีวิตสังคม	69.32	8.86	72.32	8.30	.60**	.66**	- -	.88**	.59**	.36**	.64**	.71**	.68**	.30**	.36**	.36**	.24**	.55**	.65**
4.คุณภาพชีวิตโดยรวม	212.69	27.45	223.23	26.03	.89**	.90**	.83**	- -	.73**	.39**	.72**	.76**	.69**	.33**	.44**	.40**	.29**	.52**	.71**
5.เอกลักษณ์แห่งตน	68.29	9.69	70.89	9.19	.73**	.69**	.60**	.78**	- -	.21**	.60**	.61**	.53**	.10*	.20**	.24**	.12**	.49**	.55**
6.ใกล้ชิดผูกพัน	90.01	17.04	95.39	16.55	.19**	.32**	.24**	.28**	.25**	- -	.29**	.32**	.21**	.73**	.25**	.33**	.11**	.27**	.31**
7.การปรับตัวฯ	76.86	9.86	79.75	9.98	.69**	.61**	.69**	.76**	.67**	.31**	- -	.74**	.58**	.18**	.28**	.30**	.17**	.54**	.61**
8.มองโลกในแง่ดี	46.32	6.64	48.99	5.77	.64**	.63**	.69**	74**	.48**	.29**	.79**	- -	.68**	.22**	.24**	.34**	.25**	.43**	.56**
9.วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	45.45	7.05	47.53	7.08	.57**	.53**	.72**	.68**	.50**	.19**	.51**	.66**	- -	.12**	.17**	.13**	.23**	.33**	.41**
10.ความสัมพันธ์คู่สมรส	67.94	13.28	70.95	12.18	.07	.25**	.08	.15**	.03	.62**	.15**	.13**	.06	- -	.23**	.32**	.19**	.21**	.25**
11.ความสัมพันธ์บิดาฯ	46.71	8.16	48.83	6.80	.29**	.52**	.31**	.43**	.33**	.32**	.29**	.24**	.24**	.35**	- -	.40**	.11**	.43**	.39**
12.ภาระในครอบครัว	41.42	7.86	43.37	7.98	.24**	.32**	.18**	..29**	14**	.28**	.26**	.25**	.10**	.29**	.55**	- -	.32**	.37**	.24**
13.สภาพเศรษฐกิจ	44.85	7.78	45.44	7.60	.13**	.11**	.08*	.07	-.01	.03	.04	.10*	.12**	.19**	.14**	.27**	- -	.11**	.09**
14.การสนับสนุนจากเพื่อน	45.49	8.36	46.48	8.75	.37**	.53**	.65**	.57**	.61**	.31**	.63**	.53**	.37**	.23**	.44**	.25**	-.08	- -	.58**
15.ความสามารถในการจัดการกับความเครียดฯ	61.35	8.45	63.44	9.37	.60**	.68**	.72**	.75**	.54**	.27**	.70**	.64**	.43**	.20**	.33**	.19**	.03	.59**	- -

* มีนัยสำคัญ .05, ** มีนัยสำคัญ .01 ; ส่วนบนแสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มราชการ และส่วนล่างแสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มเอกชน

ตาราง 256 แสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ของตัวแปรในกลุ่มอายุงานปานกลางและกลุ่มอายุงานมาก

ตัวแปร	อายุงานปานกลาง (n=346)		อายุงานมาก หญิง (n=299)																
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.คุณภาพชีวิตทำงาน	73.01	12.14	76.23	11.27	- -	.60**	.64**	.88**	.67**	.30**	.65**	.65**	.57**	.21**	.41**	.36**	.26**	.36**	.62**
2.คุณภาพชีวิตครอบครัว	70.58	10.79	76.26	9.28	.65**	- -	.63**	.86**	.66**	.35**	.60**	.65**	.53**	.32**	.47**	.34**	.24**	.51**	.65**
3.คุณภาพชีวิตสังคม	69.24	9.42	73.14	7.16	.65**	.66**	- -	.86**	.57**	.30**	.67**	.70**	.70**	.21**	.34**	.26**	.13**	.61**	.73**
4.คุณภาพชีวิตโดยรวม	212.84	27.99	225.64	24.39	.90**	.88**	.85**	- -	.74**	.37**	.74**	.77**	.69**	.28**	.47**	.39**	.25**	.56**	.77**
5.เอกลักษณ์แห่งตน	68.24	10.01	71.59	8.49	.74**	.63**	.60**	.76**	- -	.32**	.70**	.55**	.50**	.11**	.37**	.24**	.06	.65**	.51**
6.ใกล้ชิดผูกพัน	91.55	17.01	94.90	16.74	.21**	.31**	.31**	.30**	.13**	- -	.24**	.25**	.22**	.61**	.31**	.27**	.06	.25**	.28**
7.การปรับตัวฯ	76.44	9.97	80.94	9.54	.68**	.59**	.65**	.73**	.55**	.38**	- -	.80**	.60**	.08	.22**	.20**	.14**	.59**	.69**
8.มองโลกในแง่ดี	46.98	6.61	48.88	5.75	.65**	.57**	.71**	.73**	.51**	.40**	.72**	- -	.71**	.12**	.19**	.29**	.27**	.48**	.65**
9.วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	45.67	7.20	47.79	6.89	.62**	.47**	.71**	.67**	.53**	.19**	.45**	.62**	- -	.11*	.28**	.17**	.25**	. 42**	.50**
10.ความสัมพันธ์คู่สมรส	68.06	12.65	71.52	12.61	.09**	.20**	.12**	.15**	.01**	.75**	.23**	.27**	.06	- -	.37**	.26**	.15**	.17**	.27**
11.ความสัมพันธ์บิดาฯ	45.75	7.99	50.45	5.91	.21**	.31**	.21**	.28**	.00**	.25**	.30**	.29**	.04	.19**	- -	.46**	.00	. 36**	.27**
12.ภาระในครอบครัว	40.03	8.42	45.46	6.30	.07	.14**	.13**	.12**	-.03**	.35**	.30**	.25**	.00	.32**	.38**	- -	.23**	. 20**	.18**
13.สภาพเศรษฐกิจ	42.82	8.30	47.93	5.79	.09**	-.13**	-.30**	-.18**	-.15**	.00	-.17**	-.13**	-.08	.18**	.09*	.16**	- -	-.10*	.18**
14.การสนับสนุนจากเพื่อน	43.36	9.60	49.19	5.88	.31**	.36**	.51**	.43**	.32**	.37**	.55**	.46**	.17**	.25**	.41**	.25**	-.19**	- -	.53**
15.ความสามารถในการจัด	60.86	8.78	64.52	8.97	.56**	.60**	.63**	.67**	.57**	.30**	.62**	.54**	.32**	.13**	.41**	.15**	-.31**	.67**	- -

* มีนัยสำคัญ .05, ** มีนัยสำคัญ .01 ; ส่วนบนแสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มอายุงานปานกลาง และส่วนล่างแสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มอายุงานมาก

ตาราง 257 แสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ของตัวแปรในกลุ่มฐานะปานกลางและกลุ่มฐานะสูง

ตัวแปร	ฐานะปานกลาง (n=380)		ฐานะสูง (n=264)																
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.คุณภาพชีวิตทำงาน	75.42	11.92	73.16	11.65	- -	.67**	.70**	.90**	.74**	.33**	.67**	.69**	.61**	.18**	.32**	.18**	.08**	.41**	.63**
2.คุณภาพชีวิตครอบครัว	73.20	10.97	73.21	9.82	.57**	- -	.71**	.89**	.71**	.43**	.67**	.65**	.53**	.32**	.53**	.29**	.12**	.54**	.72**
3.คุณภาพชีวิตสังคม	71.64	9.06	70.22	8.02	.55**	.58**	- -	.89**	.70**	.34**	.73**	.74**	.72**	.22**	.34**	.21**	.10*	.68**	.76**
4.คุณภาพชีวิตโดยรวม	220.26	28.52	216.59	24.92	.87**	.85**	.81**	- -	.81**	.41**	.77**	.78**	.69**	.27**	.44**	.25**	.11*	.59**	.78**
5.เอกลักษณ์แห่งตน	70.01	9.94	69.47	8.81	.66**	.56**	.44**	.67**	- -	.31**	.67**	.65**	.62**	.12**	.30**	.12**	-.02	.57**	.57**
6.ใกล้ชิดผูกพัน	93.64	17.44	92.35	16.23	.17**	.20**	.27**	.25**	.15**	- -	.34**	.34**	.25**	.72**	.36**	.33**	.05**	.33**	.37**
7.การปรับตัวฯ	78.89	10.41	78.06	9.41	.67**	.54**	.57**	.71**	.61**	.27**	- -	.82**	.57**	.18**	.28**	.23**	.07	.65**	.75**
8.มองโลกในแง่ดี	48.36	6.37	47.17	6.11	.61**	.59**	.67**	.73**	.38**	.29**	.69**	- -	.72**	.23**	.25**	.26**	.21**	.55**	.67**
9.วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	47.02	7.05	46.14	7..24	.89**	.52**	.68**	.70**	.38**	.17**	.51**	.61**	- -	.09*	.16**	.04	.12**	.41**	.47**
10.ความสัมพันธ์คู่สมรส	69.70	13.28	69.63	11.93	.15**	.24**	.15**	.21**	.00	.60**	.16**	.14**	.13**	- -	.36**	.35**	.11**	.27**	29**
11.ความสัมพันธ์บิดาฯ	48.26	7.49	47.47	7.45	.40**	.38**	.36**	.45**	.25**	.20**	.32**	.27**	.31**	.20**	- -	.42**	.08	.48**	.39**
12.ภาระในครอบครัว	42.54	7.96	42.56	8.03	.42**	.48**	.38**	.51**	.31**	.28**	.39**	.38**	.30**	.26**	.60**	- -	.22**	.31**	.18**
13.สภาพเศรษฐกิจ	44.56	7.20	46.05	8.23	.32**	.30**	.04	.28**	.15**	.11**	.16**	.16**	.25**	.33**	.20**	.40**	- -	.01	.07
14.การสนับสนุนจากเพื่อน	46.75	9.06	45.11	7.78	.27**	.45**	.46**	.45**	.55**	.23**	.50**	.36**	.27**	.13**	.36**	.30**	.03	- -	.66**
15.ความสามารถในการจัด	63.21	9.73	61.64	7.90	.56**	.52**	.57**	.65**	.51**	.16**	.52	.49**	.36**	.12**	.31**	.29**	.07	.43**	- -

* มีนัยสำคัญ .05, ** มีนัยสำคัญ .01 ; ส่วนบนแสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มฐานะเศรษฐกิจปานกลาง และส่วนล่างแสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มฐานะเศรษฐกิจสูง

ตาราง 258 แสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ของตัวแปรในกลุ่มมีโรคประจำตัวและกลุ่มไม่มีโรคประจำตัว

ตัวแปร	มีโรค (n=196)		ไม่มีโรค (n=449)		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ															
1.คุณภาพชีวิตทำงาน	73.27	11.22	75.05	12.0	- -	.64**	.62**	.88**	.65**	.21**	.62**	.64**	.57**	.10**	.31**	.42**	.26**	.31**	.52**
2.คุณภาพชีวิตครอบครัว	71.36	10.03	74.02	10.61	.62**	- -	.68**	.88**	.55**	.24**	.63**	.64**	.50**	.18**	.39**	.47**	.22**	.52**	.67**
3.คุณภาพชีวิตสังคม	70.69	8.59	71.21	8.70	.66**	.66**	- -	.86**	.45**	.21**	.62**	.73**	.75**	.09	.28**	.37**	.12**	.60**	.68**
4.คุณภาพชีวิตโดยรวม	213.32	26.09	220.29	27.45	.89**	.87**	.86**	- -	.64**	.25**	.72**	.76**	.69**	.14**	.37**	.49**	.21**	.53**	.71**
5.เอกลักษณ์แห่งตน	68.96	9.65	70.15	9.39	.73**	.71**	.68**	.81**	- -	.17**	.61**	.52**	.45**	-.00	.05	.28**	.10**	.45**	.39**
6.ใกล้ชิดผูกพัน	93.62	16.77	92.88	17.05	.30**	.39**	.36**	.40**	.26**	- -	.26**	.23**	.08	.62**	18**	.30**	.08	..29**	.23**
7.การปรับตัวฯ	78.16	9.72	78.69	10.15	.69**	.62**	.70**	.76**	.66**	.34**	- -	.70**	.47**	.16**	.20**	.41**	.12**	.62**	.59**
8.มองโลกในแง่ดี	47.02	6.52	48.23	6.16	.67**	.62**	.71**	.76**	.56**	.37**	.80**	- -	.70**	.16**	.06	.43**	.17**	.50**	.48**
9.วิถีชีวิตตามแนวศาสนา	45.87	7.59	46.99	6.91	.61**	.53**	.69**	.69**	.56**	.28**	.59**	.07	- -	.05	.08	.19**	.19**	.33**	.35**
10.ความสัมพันธ์คู่สมรส	68.66	12.48	70.11	12.84	.19**	.33**	.24**	.29**	.11**	.70**	.18**	.21**	.13**	- -	.20**	.23**	.21**	.26**	. 19**
11.ความสัมพันธ์บิดาฯ	48.03	7.04	47.88	7.66	.38**	.49**	.38**	.47**	.38**	.34**	.33**	.35**	.29**	.34**	- -	.44**	.14**	.25**	.33**
12.ภาระในครอบครัว	41.72	8.18	42.90	7.88	.21**	.31**	.23**	.29**	.15**	.32**	.24**	.24**	.12**	.34**	.51**	- -	.37**	.31**	.34**
13.สภาพเศรษฐกิจ	44.21	7.73	45.61	7.62	.15**	.17**	.04	.15**	.02	.07	.09*	.17**	.15**	.19**	.13**	.26**	- -	.13**	.06
14.การสนับสนุนจากเพื่อน	46.06	8.59	46.08	8.89	.38**	.51**	.61**	.56**	.61**	.30**	.59**	.48**	.37**	.21**	.50**	.30**	-.05	- -	.58**
15.ความสามารถในการจัด	61.13	8.44	63.18	9.24	.63**	.63**	.70**	.74**	.62**	.33**	.71	.66**	.47**	.24**	.38**	.10**	.05**	.59**	- -

* มีนัยสำคัญ .05, ** มีนัยสำคัญ .01 ; ส่วนบนแสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มมีโรคประจำตัว และส่วนล่างแสดงค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มไม่มีโรคประจำตัว

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวนพมาศ แซ่เสี้ยว
วันเดือนปีเกิด	30 ตุลาคม 2518
สถานที่เกิด	สุราษฎร์ธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 91/360-361 ซ.พิชัยนันท์ 11 ถ.ติวานนท์ 3 อ.เมือง นนทบุรี 11000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	หัวหน้าฝ่ายธุรการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สมาคมนักศึกษาคริสเตียนไทย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนสตรีนนทบุรี จ.นนทบุรี
พ.ศ. 2539	ปริญญาตรี (ธุรกิจระหว่างประเทศ) คณะบริหารธุรกิจ จาก มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ. 2550	วท.ม. สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ